

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava**

V Ý R O Č N Á S P R Á V A

o činnosti

Úradu verejného zdravotníctva

Slovenskej republiky

rok 2012

Obsah správy

Všeobecná časť	3
Odbor legislatívy a práva	16
Odbor kontroly, dozoru a sťažností	42
Odbor medzinárodných vzťahov	47
Odbor hygieny životného prostredia	64
Odbor preventívneho pracovného lekárstva	88
Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov	98
Odbor hygieny detí a mládeže	108
Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok	117
Odbor lekárskej mikrobiológie	159
Odbor epidemiológie	210
Odbor podpory zdravia	372
Odbor ochrany zdravia pred žiarením	392
Publikačná a prednášková činnosť	535

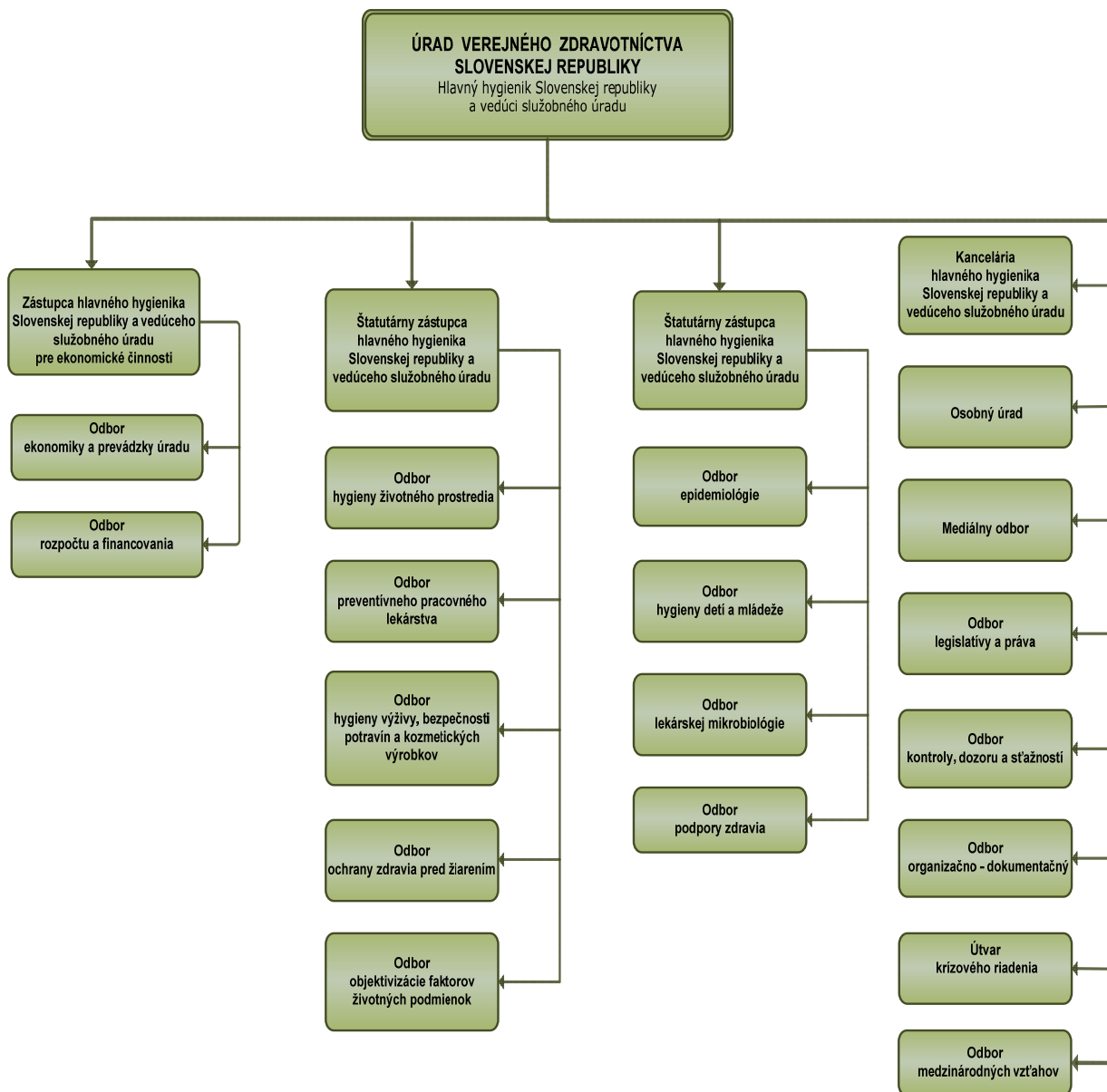
Všeobecná část

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je rozpočtová organizácia štátu s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, ktorá je zapojená finančnými vzťahmi na rozpočet ministerstva zdravotníctva.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky riadi a za jeho činnosť zodpovedá hlavný hygienik Slovenskej republiky, ktorý je zároveň vedúcim služobného úradu. Hlavného hygienika vymenúva a odvoláva na návrh ministra zdravotníctva Slovenskej republiky vedúci služobného úradu ministerstva.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je nadriadeným služobným úradom regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Úrad odborne a metodicky riadi, usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva uskutočňovaný regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Podrobnejšie kompetencie a pôsobnosť úradu na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia ustanovuje § 5 zákona č.355/2007 Z. z.

Organizačná štruktúra ÚVZ SR

Personálne obsadenie:

Na rok 2012 bol stanovený počet zamestnancov spolu na 252 osôb, z toho:

- 81 štátnozamestnaneckých miest;
- 171 pracovných miest pri výkone práce vo verejnom záujme.

Stav zamestnancov ÚVZ SR k 31.12.2012

Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov (vo fyzických osobách)	
Kategória	Počet zamestnancov
Lekár	8
Sestra	2
Verejný zdravotník	10
Zdravotnícky laborant	38
Fyzik	
Laboratórny diagnostik	39
THP - VŠ	16
THP - ÚSV	21
Robotníci	28
Spolu	162

**Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 400/2009 Z. z.
o štátnej službe (vo fyzických osobách)**

Kategória	Hlavný štátny radca	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samostatný referent	Spolu
Lekár	1	2	2	5						10
Sestra										
Verejný zdravotník				5	6	2				13
Zdravotnícky laborant										
Fyzik										
Laboratórny diagnostik										
THP - VŠ		1	8	26	6	1				42
THP - ÚSV						4	4			8
Robotníci										
Spolu	1	3	10	36	12	7	4			73

**V sledovanom období sú
v mimoevidenčnom stave
(spolu verejná aj štátna služba): 25**

materská dovolenka 5
rodičovská dovolenka 20
neplatené voľno 0

Počty zamestnancov	Skutočnosť rok 2012
Evidenčný poč. zam. vo fyz. osobách k poslednému dňu sled. obdobia	235,00
Priemerný ev. poč. zam. vo fyz. osobách v sledovanom období	234,60
Evidenčný počet zam. prepočítaný k poslednému dňu sled. obdobia	227,37
Priemerný evidenčný počet zam. prepočítaný v sledovanom období	229,96

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2012 podľa kategórií a vekovej štruktúry

Veková štruktúra zamestnancov podľa kategórií k 31. 12. 2012 (všetci zamestnanci)

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										
20 - 24			1							1
25 - 29			4			6	7	1		18
30 - 34			6	1		6	8,17	1	1	23,17
35 - 39	2	1	3	7		6	6	3		28
40 - 44	2	1	1	5		3	6,60	4	1	23,60
45 - 49	1		1	6		2	5,24	5	4	24,24
50 - 54	2		3	8		8	7,17	3	7	38,17
55 - 59	6,20		2	9		5	8	8,41	12	50,61
60 - 64	2,20		2	2		2	6	1	2	17,20
65 a viac	0,11					1	1	0,27	1	3,38
Spolu	15,51	2	23	38		39	55,18	26,68	28	227,37

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2012 podľa kategórií a odborov

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
HŽP			1				9	1		11
HDM	2		2							4
PPL	2,11		4				2			8,11
HV	2		2				10	2		16
EPI	2,20		4				2,60			8,80
Laboratóriá	3,20	1	3	35		34	1	5	4	86,20
Úsek HH	1		2			1	17,58	8,68		30,26
HTČ							3	9	24	36
PZ	2	1	2			1	3	1		10
OZpŽ	1		3	3		3	7			17
Spolu	15,51	2	23	38		39	55,18	26,68	28	227,37

Vzdelávacie aktivity zamestnancov ÚVZ SR v roku 2012

- počet vzdelávacích aktivít: 136
- počet účastníkov: 239
- počet odborných seminárov v ÚVZ SR: 10
- počet účastníkov: 586
- odborné stáže a odborná prax: 11 účastníkov
- finančné náklady na vložné a konferenčné poplatky: 10 130,27 €
- príprava na výkon práce v zdravotníctve: 9 zamestnancov
- špecializačné štúdium: 9 zamestnancov

Mediálne aktivity ÚVZ SR v roku 2012

Mediálny odbor v roku 2012 zabezpečoval informovanie verejnosti prostredníctvom webovej stránky uvzsr.sk a tiež prostredníctvom médií.

Pripravoval tlačové správy, ktoré sa týkali najmä informácií o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkoch, peľovej situácií, hlásenia o výskyte akútnych respiračných ochoreniach a chrípke a chrípke podobných ochoreniach v SR. V prípade mimoriadnych situácií promptne zverejnil informácie týkajúce sa danej problematiky. Počas roka boli zverejňované odborné informácie týkajúce sa daného odboru ako napr. tlačové správy o stravovaní, preprave a skladovaní potravín, pieskoviská, odborné informácie pre rodičov pred nástupom ich detí do školy, o chrípkovej sezóne...

Mediálny odbor zabezpečoval aktualizáciu webovej stránky ÚVZ SR (www.uvzsr.sk), odpovedal na otázky verejnosti v spolupráci s príslušnými odbormi ÚVZ SR. Mediálny odbor sa podieľal na príprave odpovedí na individuálne otázky občanov s príslušnými odbormi ÚVZ SR a pripravoval odpovede v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Na dennej báze sledoval aktuálnu situáciu v oblasti zdravotníctva na Slovensku prostredníctvom monitoringu médií. Na základe podkladov z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR spracovával výstupy v médiách.

Mediálny odbor počas celého roka poskytoval stanoviská pre médiá – printové, rozhlasové a televízne. V druhej polovici roka 2012 nastal enormný záujem zo strany médií k aktivitám, činnostiam a odborným odporúčaniam ÚVZ SR. Počas letných mesiacov sa médiá zaujímali hlavne o stravovanie, prepravu a skladovanie potravín, pitný režim, klimatizáciu, stav prírodných a umelých kúpalísk. V súvislosti s výskytom metanolu v liehovinách v Českej republike, ÚVZ SR ako i jeho príslušné regionálne úrady monitorovali situáciu, uskutočnili mimoriadnu cieleňú kontrolu zameranú na výskyt metanolu v liehovinách z Českej republiky. Verejnosť sme prostredníctvom médií aktuálne informovali. Následne rezonovali v médiách informácie o výsledkoch mimoriadnych cieleňých kontrolách, ktoré boli zamerané na ázijské reštaurácie v SR. V októbri 2012 odštartovala aj chrípková sezóna a s ňou súvisiace aj očkovanie. Ďalej sa médiá zaujímali aj o hygienický stav školských jedální, pieskoviská,

epidemiologickú situáciu na Slovensku, o výsledky projektov, na ktorých sa podieľal ÚVZ SR.

Počas roka 2012 pripravil v spolupráci s jednotlivými odbormi ÚVZ SR 7 tlačových besied pre médiá a verejnosť, ako napr. tlačová beseda pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku; k vyhodnoteniu súťaži „Prestaň a vyhraj“; k povinnému očkovaniu; k vyhodnoteniu výsledkov projektu „Demochophes“, informovanie verejnosti o výskyte metanolu; k Medzinárodnému dňu starších.

Odpočet činnosti knižnice ÚVZ SR a správy registratúry ÚVZ SR za rok 2012

Dve pracovníčky majú skumulovanú pracovnú náplň a okrem zabezpečovania štandardných knižničných služieb sú poverené aj správou registratúry Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len ÚVZ SR). A. Pelcová je od septembra 2012 poverená aj zastupovaním pracovníčky podateľne v čase jej neprítomnosti.

Knižnica ÚVZ SR

Knižnica ÚVZ SR je špeciálna lekárska knižnica, ktorá v zmysle zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, zabezpečuje služby akvizičné, výpožičné, medziknižničnú výpožičnú službu, cirkulačnú výpožičnú službu, xerokópie a scany článkov z periodík, rešeršné služby a poskytovanie bibliografických a faktografických informácií. Je registrovanou knižnicou na Ministerstve kultúry SR. Rozsah a podmienky poskytovania služieb upravuje v rámci ÚVZ SR interná smernica PO-05 Knižničný a výpožičný poriadok.

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU K 31. 12. 2012

7259 knižničných jednotiek

VÝPOŽIČKY

Spolu **4137** – z toho

absenčné **467**

prezenčné **3670**

MEDZIKNIŽNIČNÁ VÝPOŽIČNÁ SLUŽBA

24 vybavených požiadaviek

REŠERŠE

2 vypracované rešerše

V mesiacoch marec - apríl bol pre našich zamestnancov zabezpečený v spolupráci so Slovenskou lekárskou knižnicou a firmou Albertina icome s.r.o. voľný prístup do databázy EBSCO host.

POSKYTOVANIE BIBLIOGRAFICKÝCH A FAKTOGRAFICKÝCH INFORMÁCIÍ

12 vydaných „Výberov informácií z periodík dochádzajúcich do knižnice ÚVZ SR“, ktoré sú v elektronickej forme dostupné na intranetovej stránke ÚVZ SR.

Na základe požiadaviek používateľov vyhľadávanie informácií, doplnenie citácií, publikačnej činnosti zamestnancov ÚVZ SR, osobné konzultácie. Zdroje: dostupné databázy na internete, elektronická Zbierka zákonov, citačné indexy, Bibliographia Medica Slovaca). **256** poskytnutých faktografických informácií.

BUDOVANIE KNIŽNIČNO-INFORMAČNÉHO SYSTÉMU

V elektronickom katalógu je spracovaných **6602** knižničných jednotiek, **347** registrovaných používateľov, **736** výpožičiek. Pre registrovaných používateľov boli pripravené v r. 2012 čitateľské preukazy, ktoré sú im priebežne proti podpisu odovzdávané. Pre sprístupnenie on-line katalógu na intranete resp. na www.uvzsr.sk je potrebné vykonať konverziu spracovaných dát do novšieho knižničného software.

MIMORIADNA UDALOSŤ

V mesiaci november 2012 mala knižnica ÚVZ SR z dôvodu havarijnej situácie (vytopené priestory) obmedzenú prevádzku. Knižničný fond bol vysťahovaný mimo priestorov knižnice. Časť knižničných regálov ako aj knižničného fondu bola zničená (v r. 2012 bolo vyradených 1025 knižničných jednotiek), následne boli priestory knižnice pomocou špeciálnej techniky vysušené, nanovo vymaľované, bolo zakúpených 8 nových knižničných regálov a po nasťahovaní knižničného fondu bola obnovená prevádzka knižnice.

V roku 2012 navštívilo knižnicu **1047** čitateľov.

Správa registratúry ÚVZ SR

Pri správe registratúry ÚVZ SR sa dodržiavajú ustanovenia internej smernice PO-04 Registratúrny poriadok a registratúrny plán ÚVZ SR, ktorý bol vypracovaný v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a je riadne schválený Ministerstvom vnútra SR – Slovenským národným archívom.

- Január – marec 2012: preberanie spisov z jednotlivých organizačných útvarov do centrálného registratúrneho strediska . Spisy odovzdalo 11 organizačných útvarov.
- Bol pripravený písomný návrh na vyradenie archívnych dokumentov po bývalom Národnom ústave hygieny a epidemiológie z centrálnej registratúry ÚVZ SR, ktorý bol 11. 5. 2012 zaslaný na Ministerstvo vnútra SR – Slovenský národný archív. 22. 5. 2012 boli na základe preberacieho protokolu odovzdané archívne dokumenty NÚHE z obdobia rokov 1991-1994 do Slovenského národného archívu.
- Počas čerpania dovolenky pracovníčky zamestnanej v podateľni v mesiacoch júl a august, ju striedavo zastupovali pracovníčky knižnice.
- V septembri skompletizovali vydané Osvedčenia o odbornej spôsobilosti za roky 2006-2009.
- V dňoch 18. – 19. 9. 2012 vykonali spolu s manažérom kvality Ing. Košťálovou audit na jednotlivých organizačných útvaroch ÚVZ SR. Závety boli predložené v sumárnej správe vedeniu ÚVZ SR.
- V II. polroku 2012 pracovali na príprave návrhu na skartačné konanie. Išlo o záznamy po bývalom Národnom centre podpory zdravia (organizácia zanikla začlenením do Štátneho zdravotného ústavu SR k 1. 1. 2001 a v r. 2012 uplynuli 10-ročné lehoty uloženia, ktoré sme boli povinní dodržať).
12. decembra 2012 bol predložený písomný návrh na vyradenie registratúrnych záznamov po bývalom NCPZ na Ministerstvo vnútra SR - Slovenský národný archív. Na základe vykonanej archívnej prehliadky bolo vydané rozhodnutie MV SR, na základe ktorého boli záznamy bez znaku hodnoty „A“ zlikvidované.
- Správkyne registratúry spolupracujú s firmou Green Wave Recycling, s.r.o. , ktorá zabezpečuje mobilnú skartáciu duplicitných písomností podľa potrieb ÚVZ SR

(ekologická likvidácia papiera) v zmysle platných predpisov. V roku 2012 bolo pripravených na mobilnú skartáciu 910,9 kg písomností.

- Podľa požiadaviek zabezpečili v priebehu roka individuálne školenia pre nasledujúce organizačné útvary: odbor organizačno-dokumentačný, odbor medzinárodných vzťahov, odbor rozpočtu a financovania, odbor hygieny životného prostredia.
- Výpožičky z centrálnej registratúry : **146.**

Zhodnotenie činnosti systému manažérstva kvality za rok 2012

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej „ÚVZ SR“) má zavedený systém manažérstva kvality (ďalej „SMK“) v súlade s kritériami uvedenými v ISO 9001:2008 „Systémy manažérstva kvality. Požiadavky.“ od júna 2010.

Na ÚVZ SR sa aj v roku 2012 dodržiavali pri všetkých činnostiach zásady zavedeného systému manažérstva kvality v súlade s kritériami uvedenými v ISO 9001:2008. V priebehu roka 2012 sa dodržiavanie týchto zásad preverovalo na interných auditoch, ktoré vykonávali vyškolení audítori.

Certifikačný dohľadový audit vykonala certifikačná organizácia SGS Slovakia, s.r.o. a konal sa 3. júla 2012. Pri audite nebola zistená žiadna nezhoda. Odporúčania a návrhy posudzovateľov na zlepšenie činnosti boli zrealizované a v prípade potreby zapracované do príslušného interného riadeného dokumentu.

Certifikačný audit potvrdil efektívne zavedenie a dodržiavanie zásad SMK podľa ISO 9001:2008. ÚVZ SR tým preukázal spôsobilosť uspokojovať potreby a požiadavky zákazníkov/klientov, ako aj spôsobilosť naďalej zlepšovať účinnosť zavedeného systému, skvalitňovať procesy a zvýšiť prestíž a imidž ÚVZ SR.

V roku 2012 sa vykonalo na ÚVZ SR šesť plánovaných interných auditov, v súlade s plánom interných auditov schváleným hlavným hygienikom SR 30.12.2011:

- Porovnanie a aktualizácia stavov PC a softvérov s existujúcim zoznamom.
- Kontrola dodržiavania zásad bezpečnej prevádzky IS ÚVZ SR, ako aj všeobecných zásad ochrany a prístupu k údajom v elektronickej forme, ktoré sa nachádzajú na pamäťových médiách serverov, personálnych počítačov a zálohových médiách používaných v rámci IS ÚVZ SR na všetkých stupňoch riadenia v súlade so smernicou SM-03 „Smernica na zabezpečenie bezpečnostnej politiky informačných systémov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.
- Kontrola evidencie a uchovávanía správnych poplatkov v súlade s SM-02 „Smernica, ktorou sa upravujú podmienky na zabezpečenie správneho a jednotného postupu pri výbere správnych poplatkov a nakladanie s kolkovými známami.
- Preverenie dodržiavania zavedeného SMK podľa ISO 9001:2008 na odboroch/útvarech ÚVZ SR, ktoré budú mať v júni 2012 dohľad.
- Kontrola správy registratúry na odboroch/útvarech ÚVZ SR podľa PO-04 „Registratúrny poriadok a registratúrny plán“.
- Preverenie dodržiavania zavedeného SMK podľa ISO 9001:2008 na odboroch/útvarech ÚVZ

Nezhody zistené pri interných auditoch sú popísané v sumárnych správach z interných auditov spolu s navrhnutými nápravnými opatreniami. Všetky zistené nezhody boli odstránené v určenom termíne a taktiež boli zrealizované všetky odporúčania vedúceho audítora a interných audítorov

Na [webovej](#) stránke úradu sú uverejnené dva dotazníky:

- Spokojnosť s obsahom webovej stránky ÚVZ SR,
- Dotazník spokojnosti zákazníka.

Organizácie, ktorým poskytujú odbory/útvary ÚVZ SR služby a všetky RÚVZ v SR, boli v apríli 2012 elektronickou poštou požiadané o vyplnenie tohto dotazníka.

Dotazníky sa v júni 2012 štatisticky vyhodnotili a zavedenie nápravných a preventívnych činností, ktoré vyplynuli z ich vyhodnotenia, slúžilo na zlepšovanie činnosti na ÚVZ SR. Vyhodnotenie dotazníkov spokojnosti zákazníkov je uverejnené na webovej stránke ÚVZ SR.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti – prehľad za rok 2012		Počet (nie v €)
Celkový počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti		213
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie	15
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na hodnotenie dopadov na verejné zdravie alebo hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia	7
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu, na uvoľňovanie rádioaktívnych látok a rádioaktívne kontaminovaných predmetov a materiálov, ktoré vznikli alebo sa používali pri činnostiach, spod administratívnej kontroly, na činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany	182
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na odber vzoriek zo životného prostredia a z pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia	3
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie balzamovania a konzervácie	0
Celkový počet odborne spôsobilých osôb zapísaných v registri odborne spôsobilých osôb		207
Počet vydaných duplikátov osvedčení o odbornej spôsobilosti		6
Počet osôb, ktorí opakovali skúšku z odbornej spôsobilosti		11
Počet bezpredmetných žiadostí na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti		20
Počet vybraných platieb správnych poplatkov podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov		230
Počet vrátených správnych poplatkov		1

Odbor legislatívy a práva

I. Legislatíva

Odbor legislatívy a práva v rámci legislatívnej činnosti spolupracoval pri príprave všeobecne záväzných právnych predpisov a zabezpečoval vnútrorezortné a medzirezortné pripomienkové konanie k právnym predpisom, resp. nelegislatívnym materiálom, ktoré boli vypracované Ministerstvom zdravotníctva SR alebo inými ministerstvami a ústrednými orgánmi štátnej správy.

1.1 Legislatívna činnosť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

V rámci legislatívnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky odbor legislatívy a práva v posudzovanom období spolupracoval s príslušným vecným útvarom na vypracovaní a následnom legislatívnom konaní týchto všeobecne záväzných právnych predpisov:

1. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
2. Návrh vyhlášky MZ SR o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie.
3. Návrh vyhlášky MZ SR o požiadavkách na kvalitu vody v prírodnom kúpalisku a v umelom kúpalisku, kontrolu kvality vody v prírodnom kúpalisku a v umelom kúpalisku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.
4. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
5. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
6. Návrh vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky č. 237/2009 Z. z..
7. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 338/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

1.2 Pripomienkové konanie

V rámci medzirezortného pripomienkového konania odbor legislatívy a práva v spolupráci s príslušnými vecnými útvarom pripomienkoval tieto všeobecne záväzné právne predpisy a nelegislatívne materiály:

1. Návrh vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a obsah osvedčenia pre inštalatérov.
2. Návrh tretieho realizačného projektu Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí .

3. Koncepcia geologického výskumu a geologického prieskumu územia Slovenskej republiky na roky 2012 - 2016 (s výhľadom do roku 2020).
4. Návrh vyhlášky MH SR, ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a obsah osvedčenia pre inštalatérov.
5. Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 23/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú laboratórne prístupy na kvantitatívnu analýzu dvojzložkových zmesí textilných vlákien a trojzložkových zmesí textilných vlákien v znení neskorších predpisov.
6. Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti.
7. Poslanecký návrh zákona o ochrane zvierat a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
8. Návrh na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy, zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc.
9. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 312/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe výberu a platenia povinného príspevku na Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi.
10. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší.
11. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o mäse jatočných zvierat.
12. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o hlbokomrazených potravinách a mrazených krémoch.
13. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o mede.
14. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa upravujú jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje a výrobky z nich.
15. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o pochutinách, dehydrovaných potravinách, ochucovadlách a o cukrovinkách.
16. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o produktoch rybolovu a výrobkoch z nich.
17. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o mrazených potravinách a mrazených potravinách a mrazených krémoch.
18. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o spracovanom ovocí a zelenine, jedlých hubách.
19. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o nápojoch.
20. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o jedlom obilí a výrobkoch z obilia.
21. Návrh nariadenia vlády, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 569/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických vpožiadavkách in vitro v znení nariadenia vlády č. 610/2008 Z. z..
22. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o mäsových výrobkoch.
23. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 57/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva obilnín na trh v znení neskorších predpisov.
24. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o bryndzi a výrobkoch z nej.
25. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o označovaní potravín.

26. Legislatívny zámer zákona o lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti.
27. Návrh vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 344/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve v znení vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 227/2010 Z. z..
28. Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh.
29. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 336/2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom.
30. Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky od 1.septembra do 31.decembr 2011.
31. Návrh účasti delegácie Slovenskej republiky na 30. zasadnutí Výkonného orgánu Dohovoru EHK OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranicami štátov v Ženeve, Švajčiarsko, v dňoch 30. apríla – 4. mája 2012.
32. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 125/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti v znení neskorších predpisov.
33. Návrh vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 445/2007 Z. z..
34. Správa o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti politiky zmeny klímy.
35. Rámcový plán legislatívnych úloh vlády SR na VI. volebné obdobie.
36. Návrh na určenie zodpovednosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam Európskej únie a rozhodnutiam EÚ.
37. Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na 2. polrok 2012.
38. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje účel využitia výnosov z predaja kvót v dražbách.
39. Informácia o vydaných aproximačných nariadeniach vlády Slovenskej republiky v I. polroku 2012 a o zámere prijímania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v II. polroku 2012.
40. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásobovaní vodou na obdobie krízovej situácie.
41. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej č. 305/2006 Z. z. o opatreniach proti emisiám plyných a pevných znečisťujúcich látok motorov na pohon poľnohospodárskych traktorov a lesných traktorov v znení neskorších predpisov.
42. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení nariadenia vlády č. 274/2011 Z. z..
43. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh.
44. Návrh zákona o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
45. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov.

46. Aktualizácia národného realizačného plánu Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POPs).
47. Návrh na zrušenie obmedzených vzdušných priestorov R51 a R52 rozširujúcich ochranné priestory jadrových elektrární Mochovce a Jaslovské Bohunice.
48. Návrh zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých.
49. Návrh tvorby pohotovostných zásob na roky 2013 – 2014.
50. Správa o príprave cvičenia simulovanej havárie jadrového zariadenia v Slovenskej republike na národnej úrovni.
51. Návrh na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci, zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc .
52. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 510/2011 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových ľahkých úžitkových vozidiel do roku 2020.
53. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí.
54. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 119/2010 Z. z. o obaloch a o zmene zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
55. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 238/2006 Z. z. o Národnom jadrovom fonde na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (zákon o jadrovom fonde) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
56. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
57. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.
58. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších.
59. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 336/ 2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 190/2012 Z. z.
60. Návrh ďalšieho postupu v projekte „Cyklotrónového centra Slovenskej republiky“, ktorý predložil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.
61. Správa o realizácii Koncepcie geoparkov SR“, ktorý predložilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.
62. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Andreja Hrnčiara, Lászloa Solymosa a Bélu Bugára na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 133).
63. Voda ako strategická surovina štátu a návrh na jej ochranu a trvalú udržateľnosť vo vzťahu k cezhraničnému nakladaniu vodou odobratou zo zdrojov situovaných na území Slovenskej republiky.
64. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásobovaní vodou na obdobie.

65. Návrh zákona o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny.
66. Návrh zákona o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
67. Návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.
68. Správa o realizácii Koncepcie geoparkov SR.
69. Správa o možnostiach ďalšieho pokračovania činnosti Medzinárodného centra na hodnotenie vôd (International Assessment Centre – IWAC).
70. Návrh vyhlášky Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje stavebných výrobkov a systémy posudzovania nemennosti parametrov.
71. Návrh zákona o pomocných prípravkoch v ochrane rastlín a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.
72. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania.
73. Žiadosť o zaujatie stanoviska k Návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa zrušuje nariadenie republiky č. 366/2006 Z. z. o technických požiadavkách na zníženie emisií znečisťujúcich látok z dieselových motorov motorových.
74. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 290 o zdravotných požiadavkách na živočíchy a produkty hospodárskeho chovu rýb a o prevencii a kontrole niektorých chorôb.
75. Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2013.
76. Návrh Stratégie záverečnej časti mierového využívania jadrovej energie v SR.
77. Koncepcia štátnej politiky v oblasti športu – Slovenský šport 2020.
78. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 78/2012 Z. z. o bezpečnosti hračiek a o zmene a doplnení zákona č. 78/2012 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
79. Návrh vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.
80. Návrh na schválenie Protokolu o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov k Rámcovému dohovoru o ochrane a udržateľnom rozvoji Karpát.
81. Návrh na určenie zodpovednosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam Európskej únie a rozhodnutiam EÚ.
82. Prechodný národný program SR pre vybrané veľké spaľovacie zariadenia podľa článku 32 smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách.
83. Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 339/2008 Z.z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení neskorších predpisov.
84. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 541/2004 Z.z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon).
85. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky plynu malému podniku.

V rámci vnútrorezortného pripomienkového konania odbor legislatívy a práva v spolupráci s príslušnými vecnými útvarom pripomienkoval tieto všeobecne záväzné právne predpisy a nelegislatívne materiály:

1. Návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 370/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní materiálového zloženia textilných výrobkov v znení neskorších predpisov o označovaní materiálového zloženia textilných výrobkov v znení neskorších predpisov.
2. Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú postupy uhrádzania výdavkov na hospodársku mobilizáciu v rezorte zdravotníctva.
3. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony.
4. Správa o členstve SR v EÚ za rok 2012.
5. Návrh zákona č.../2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov.
6. Návrh Štatútu Komisie MZ SR na vyhodnotenie žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov na podporu vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.
7. Výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z2012, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytnutia finančného príspevku na ochranu prvku kritickej infraštruktúry.
8. Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o vedení zdravotnej dokumentácie v špecializovanej ambulancii zubného lekárstva.
9. Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby.
10. Výzva OPZ 2012/PO1/01.
11. Správa o plnení úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast Správa o plnení úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast .
12. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
13. Informácia o zámeroch realizácie úhrad správnych a súdnych poplatkov, o možnostiach ich evidencie a zúčtovania.
14. Návrh Akčného plánu politiky mládeže na roky 2012 – 2013, ktorý vyplýva z kľúčových oblastí a akčných plánov štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013 .
15. Návrh štatútu Komisie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na vyhodnocovanie žiadosti o poskytnutie dotácie v oblasti zdravotníctva .
16. Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o liečbe chronickej bolesti.
17. Návrh Oznámenia na predkladanie žiadostí o dotácie podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 525/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR na rok 2012 .
18. Správa o plnení úloh Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na obdobie rokov 2006 – 2010 za rok 2010.

19. Návrh výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 2012 č....., ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 17. septembra 2010 č. 12422/2010 - OL, ktorým sa ustanovujú minimálne štandardy pre špecializačné študijné programy, minimálne štandardy pre certifikačné študijné programy a minimálne štandardy pre študijné programy sústavného vzdelávania a ich štruktúra v znení výnosu z 23. augusta 2011 č. 07575-OL-2011.
20. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení nariadenia vlády č. 274/2011 Z. z..
21. Dodatok č. 4 k štatútu Komisie pre neodkladnú zdravotnú starostlivosť .
22. Štatút Rady pre informatizáciu a elektronické zdravotníctvo.
23. Štatút komisie pre neodkladnú zdravotnú starostlivosť – nové znenie.
24. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností.
25. Návrh výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. z 2012, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 17. septembra 2010 č. 12422/2010 - OL, ktorým sa ustanovujú minimálne štandardy pre špecializačné študijné programy, minimálne štandardy pre certifikačné študijné programy a minimálne štandardy pre študijné programy sústavného vzdelávania a ich štruktúra v znení výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 07575-OL-2011 z 23. augusta 2011 a výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 2012 č.
26. Návrh zákona ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.
27. Návrh zákona z 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
28. Zmena zásad akreditácie na uskutočňovanie študijných programov.
29. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
30. Návrh novely Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 28. novembra 2011 č. 435/2011 Z. z., o spôsobe určenia štandardnej dávky liečiva a maximálnej výšky úhrady zdravotnej poisťovne za štandardnú dávku liečiva.
31. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení nariadenia vlády č. 274/2011 Z. z..
32. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky č./2013, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 752/2004 Z. z., ktorým sa vydávajú indikátory kvality na hodnotenie poskytovania zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.
33. Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o celoplošnom skríningu kongenitálnej hypotyreózy, kongenitálnej adrenálnej hyperplázie, cystickej fibrózy a vybraných dedičných metabolických porúch u novorodencov a zdravotnej starostlivosti o zachytené prípady.

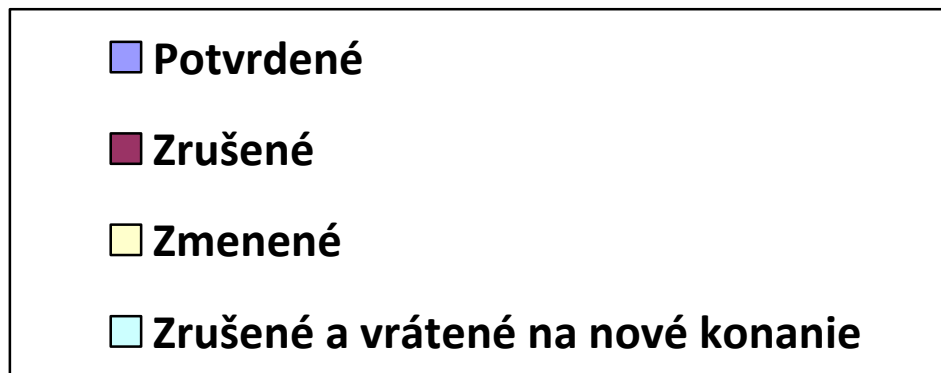
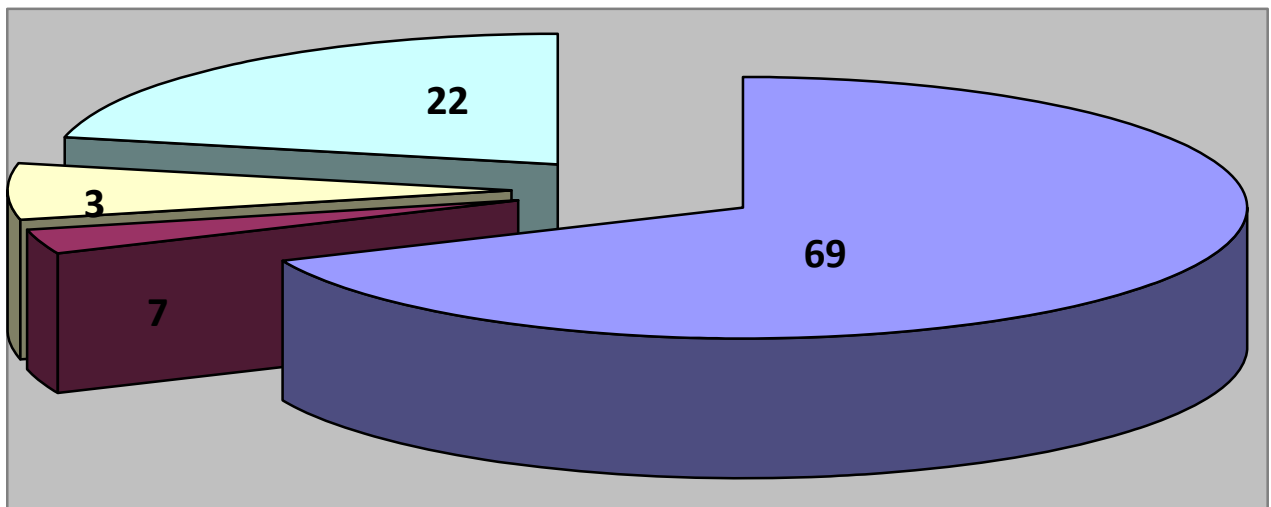
34. Návrh odborného usmernenia o kardiologických ambulanciách pre liečbu chronického srdcového zlyhávania.
35. Návrh výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 10. septembra 2008 č. 09812/2008-OL o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno – technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov.
36. Rozpracovanie Programového vyhlásenia vlády na podmienky rezortu zdravotníctva.
37. Návrh zákona z2013, ktorým sa mení a dopĺňa č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
38. Návrh zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
39. Návrh Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. S09197OF/2012, ktorým sa mení a dopĺňa Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky číslo OF/1111/2011 z 24 novembra 2011, ktorým sa usmerňuje počet balení lieku s obsahom drogového prekursora potrebných na jeden liečebný cyklus.

II. Konanie podľa zákona č. 71/1967 Z.z. o správnom konaní a zákona č. 50/1976 Zb. stavebný zákon

Odbor legisaltívy a práva v rámci konania podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) vykonáva

- a) odvolacie konanie
- b) preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

Graf č. 1. Prehľad o odvolacích konaniach v roku 2012

Tabuľka č. 1. Prehľad o odvolacích konaniach a mimoodvolacích konaniach v roku 2012

RÚVZ	Potvrdené	Zrušené a vrátené	Zrušené	Zmenené	Späťvzaté	Mimoodvolacie konania	Spolu
Banská Bystrica	1	1					2
Bardejov	1						1
Bratislava	15	3		3		3	24
Čadca		1	1			1	3
Dolný Kubín	2	3					5
Dunajská Streda							0
Galanta	2						2
Humenné	5	1					6
Komárno	1			1			2
Košice	4	2				1	7
Levice	5						5
Liptovský Mikuláš	1						1
Lučenec							0
Martin		1					1
Michalovce	2	2					4
Nitra	1						1
Nové Zámky							0
Poprad		2					2
Prievidza		2	2	1			5
Považská Bystrica	1						1
Prešov							0
Rimavská Sobota	2						2
Rožňava							0
Senica		1					1
Spišská N.V.	8						8
Stará Ľubovňa							0
Svidník							0
Topoľčany							0
Trebišov							0
Trenčín	4	1					5
Trnava	12	1		1			14
Veľký Krtíš							0
Vranov nad Topľou							0
Zvolen	1	1					2
Žiar nad Hronom							0
Žilina	1			1			2
Spolu	69	22	3	7		5	106

Odbor legislatívy a práva v rámci konania podľa zákona č. 50/1976 Zb. vybavoval tieto námietky podané proti záväzným stanoviskám regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike:

1. Záväzné stanovisko RÚVZ Prievidza so sídlom v Bratislave	zmenené
2. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Liptovský Mikuláš	potvrdené
3. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	nepotvrdené
4. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
5. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
6. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Poprad	potvrdené
7. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
8. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
9. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
10. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Bratislave	potvrdené
11. Záväzné stanovisko RÚVZ Bratislava so sídlom v Liptovský Mikuláš	zmenené

III. Konanie podľa zákona č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok (Súdne konanie a rozhodovanie o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam ÚVZ SR)

1. **Rozsudok Krajského súdu v Bratislave** č. 3S 256/2010-60 v právnej veci žalobcu MOVYS, a.s., proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**
2. **Rozsudok Krajského súdu v Prešove** č. 2S/38/2011, zo dňa 18.01.2013, vo veci žalobcu Jozefa Okáľa proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**
3. **Rozsudok Krajského súdu v Košiciach** č. 7S/4577/2010-48 zo dňa 30.11.2011, vo veci žalobcu ATKM, s.r.o., proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**
4. **Rozsudok Krajského súdu v Bratislave** č. 1S 8/2011-33 zo dňa 09.02.2012, vo veci žalobcu Retail Value Stores, a.s., proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**
5. **Rozsudok Krajského súdu v Bratislave** č. 1S 287/2010-55 zo dňa 26.01.2012, vo veci žalobcu Denisa Struňáková, proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**
6. **Rozsudok Krajského súdu v Trnave** č. 20S/24/2011-49 zo dňa 27.03.2012, vo veci žalobcu Žaneta Štefaničková, rozhodnutie žalovaného Úradu verejného zdravotníctva SR č. OLP/4239/2011 zo dňa 27.6.2011 a rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Trnave zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. ÚVZ SR sa voči rozsudku KS v TT odvolal na NS SR.
7. **Rozsudok Krajského súdu v Bratislave** č. 4S 194/2009-127 zo dňa 18.05.2012, vo veci žalobcu N-TEO, s.r.o., proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zrušil a vrátil žalovanému na ďalšie konanie.**

8. **Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 3S/109/2010-50** zo dňa 12.06.2012, vo veci žalobcu Vincent Bača – Zámočníctvo VIBA, proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva SR. **Krajský súd žalobu zamietol.**

IV. Zmluvná agenda

Odbor legislatívy a práva vypracoval alebo pripomienkoval tieto návrhy zmlúv, resp. dodatkov:

1.
predmet zmluvy: Zmluva o združenej dodávke elektriny s prevzatím zodpovednosti za odchýlku maloodber č. 1110032
dodávateľ: Energie2, a.s.
doba uzavretia: 28.12.2011
2.
predmet zmluvy: Zmluva o údržbe a podpore č. SZvz030112
dodávateľ: SOFTEC, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 27.12.2011
3.
predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní služby
dodávateľ: Ing. Anna Pribylincová - Ekonomika
dátum platnosti: 31.12.2012
4.
predmet zmluvy: Zmluva o dielo
dodávateľ: Stanislav Hilka - Autoservis
doba uzavretia: 9.1.2012
5.
predmet zmluvy: Ukončenie rámcovej zmluvy o akreditačných službách č.124/2005
dodávateľ: SNAS – Slovenská národná akreditačná služba
6.
predmet zmluvy: Zmluva č. OOFŽP/1/2012 o vzájomnej spolupráci pri realizácii spoločného projektu
dodávateľ: Bekaert Hlohovec, a.s.
doba uzavretia: 26.01.2012
7.
predmet zmluvy: Zmluva o zabezpečení kontroly, údržby a obsluhy elektrického zariadenia popa vyhlášky č. 605/2007 Z. z.
dodávateľ: ELEKTRO – EZIB spol. s.r.o.
doba uzavretia: 26.01.2012
8.
predmet zmluvy: Zmluva o dielo
dodávateľ: Pavol Ulický-SEHY
doba uzavretia: 6.2.2012

9.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy

dodávateľ: Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

doba uzavretia: 1.2.2012

10.

predmet zmluvy: Dohoda o spolupráci orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy,
orgánov verejného zdravotníctva a Slovenskej obchodnej inšpekcie

dodávateľ: Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Slovenská obchodná inšpekcia,
ústredný inšpektorát

doba uzavretia: 18.01.2012

11.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy hnuiteľného majetku štátu

dodávateľ: Úrad verejného zdravotníctva SR

doba uzavretia: 13.2.2012

12.

predmet zmluvy: Zmluva o financovaní výdavkov na hospodársku mobilizáciu
z prostriedkov

štátneho rozpočtu na rok 2012 č. 178/2012

dodávateľ: Ministerstvo zdravotníctva SR

doba uzavretia: 14.2.2012

13.

predmet zmluvy: Zmluva o dielo

dodávateľ: ROSTeR, s. r.o.

doba uzavretia: 27.2.2012

14.

predmet zmluvy: Zmluva o dlhodobom nájme fliaš na technické plyny

dodávateľ: Linde Gas k.s.

doba uzavretia: 28.2.2012

15.

predmet zmluvy: Zmluva o dlhodobom nájme fliaš na technické plyny

dodávateľ: Linde Gas k.s.

doba uzavretia: 01.03.2012

16.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci

dodávateľ: RÚVZ Bratislava, Bratislavská vodárenská spoločnosť

doba uzavretia: 05.03.2012

17.

predmet zmluvy: Darovacia Zmluva

dodávateľ: HLS Body s.r.o.

doba uzavretia: 01.02.2012

18.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy hnutel'ného majetku štátu
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach
doba uzavretia: 16.03.2012

19.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci
dodávateľ: Univerzita Komenského v Bratislave.
doba uzavretia: 24.02.2012

20.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy hnutel'ného majetku štátu
dodávateľ: Úrad verejného zdravotníctva SR
doba uzavretia: 22.3.2012

21.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci
dodávateľ: RÚVZ v Dunajskej Strede a Západosl. Vodárenská spol., a.s.
doba uzavretia: 12.3.2012

22.

predmet zmluvy: Zmluva o dlhodobom nájme fliaš na technické plyny
dodávateľ: Linde Gas k.s.
doba uzavretia: 28.3.2012

23.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy hnutel'ného majetku štátu
dodávateľ: Úrad verejného zdravotníctva SR
doba uzavretia: 04.04.2012

24.

predmet zmluvy: Zamestnávateľská zmluva
dodávateľ: AXA d.d.s., a.s.
doba uzavretia: 01.05.2012

25.

predmet zmluvy: Zamestnávateľská zmluva
dodávateľ: Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.
doba uzavretia: 21.05.2012

26.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní právnej pomoci
dodávateľ: JUDr. Zoltán Sťahula, advokát
doba uzavretia: 25.05.2012

27.

predmet zmluvy: Zmluva č. OOFŽP/2/2012 o vzájomnej spolupráci pri realizácii spoločného projektu
dodávateľ: Bekaert Hlohovec, a.s.
doba uzavretia: 13.6.2012

28.

predmet zmluvy: Dohoda k projektu DEMOCOPHES týkajúca sa prenosu databázy údajov do európskej databázy

dodávateľ: COPHES/DEMOCOPHES Twin Projects

dobu uzavretia: 25.06.2012

29.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytnutí služby

dodávateľ: EIP Services, s.r.o.

dobu uzavretia: 25.06.2012

30.

predmet zmluvy: Rámcová zmluva o spolupráci a vzdelávaní

dodávateľ: Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta

dobu uzavretia: 09.07.2012

31.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove

dobu uzavretia: 31.07.2012

32.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Poprade

dobu uzavretia: 13.08.2012

33.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici

dobu uzavretia: 02.08.2012

34.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici

dobu uzavretia: 09.07.2012

35.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline

dobu uzavretia: 23.08.2012

36.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Galante

dobu uzavretia: 30.08.2012

37.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov

dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nových Zámkoch

dobu uzavretia: 30.08.2012

38.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove
doba uzavretia: 30.08.2012

39.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trenčíne
doba uzavretia: 30.08.2012

40.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave
doba uzavretia: 30.08.2012

41.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 03.09.2012

42.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Považskej Bystrici
doba uzavretia: 10.09.2012

43.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre
doba uzavretia: 06.09.2012

44.

predmet zmluvy: Darovacia zmluva
dodávateľ: GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o.
doba uzavretia: 14.09.2012

45.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci
dodávateľ: INTES Poprad, s.r.o.
doba uzavretia: 14.09.2012

46.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci
dodávateľ: Slovenská lekárska spoločnosť
doba uzavretia: 14.09.2012

47.

predmet zmluvy: Darovacia zmluva
dodávateľ: Abbott Laboratories Slovakia s.r.o.
doba uzavretia: 18.09.2012

48.

predmet zmluvy: Návrh zmluvy o dielo
dodávateľ: KANAL M.P.S. s.r.o.
doba uzavretia: 17.09.2012

49.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci
dodávateľ: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.
doba uzavretia: 18.09.2012

50.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bojniciach
doba uzavretia: 18.09.2012

51.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade
doba uzavretia: 18.09.2012

52.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 27.09.2012

53.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trenčíne
doba uzavretia: 27.09.2012

54.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave
doba uzavretia: 27.09.2012

55.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: ABICON Trade, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 4.10.2012

56.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nových Zámkoch
doba uzavretia: 8.10.2012

57.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Leviciach
doba uzavretia: 11.10.2012

58.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom
doba uzavretia: 16.10.2012

59.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: RÚVZ so sídlom v Nitre
doba uzavretia: 18.10.2012

60.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: RÚVZ so sídlom v Žiline
doba uzavretia: 18.10.2012

61.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: RÚVZ so sídlom v Galante
doba uzavretia: 18.10.2012

62.

predmet zmluvy: Kúpna Zmluva č. 7/2012
dodávateľ: Nesseč Tatragas, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 18.10.2012

63.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 19.10.2012

64.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave
doba uzavretia: 26.10.2012

65.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline
doba uzavretia: 26.10.2012

66.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Senici
doba uzavretia: 26.10.2012

67.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trenčíne
doba uzavretia: 29.10.2012

68.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Poprade
doba uzavretia: 29.10.2012

69.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní verejných služieb (paušál na internet)
dodávateľ: Orange Slovensko a.s.
doba uzavretia: 31.10.2012

70.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytnutí užívacích práv EPI
dodávateľ: Poradca podnikateľa, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 08.11.2012

71.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach
doba uzavretia: 9.11.2012

72.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza so sídlom v Bojniciach
doba uzavretia: 5.11.2012

73.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave
doba uzavretia: 12.11.2012

74.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre
doba uzavretia: 14.11.2012

75.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza so sídlom v Bojniciach
doba uzavretia: 14.11.2012

76.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach
doba uzavretia: 26.11.2012

77.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Poprade
doba uzavretia: 20.11.2012

78.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trenčíne
doba uzavretia: 26.11.2012

79.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nových Zámkoch
doba uzavretia: 26.11.2012

80.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Rimavskej Sobote
doba uzavretia: 22.11.2012

81.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 22.11.2012

82.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 28.11.2012

83.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Rimavskej Sobote
doba uzavretia: 28.11.2012

84.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Komárne
doba uzavretia: 28.11.2012

85.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Senici
doba uzavretia: 28.11.2012

86.

predmet zmluvy: Zmluva o dodávaní, odbere a využívaní spravodajského servisu Tlačovej
agentúry SR
dodávateľ: Tlačová agentúra SR
doba uzavretia: 28.11.2012

87.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Považskej Bystrici
doba uzavretia: 3.12.2012

88.

predmet zmluvy: Zmluva o krátkodobom nájme nebytových priestorov
dodávateľ: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici
doba uzavretia: 10.12.2012

89.

predmet zmluvy: Dohoda o spolupráci
dodávateľ: Finančné riaditeľstvo SR
doba uzavretia: 30.11.2012

90.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva č. 088/2012/V
dodávateľ: LYNX, s.r.o., Košice
doba uzavretia: 13.12.2012

91.

predmet zmluvy: Zmluva o vzájomnej spolupráci
dodávateľ: RE – PUBLIC s.r.o.
doba uzavretia: 14.12.2012

92.

predmet zmluvy: Zmluva č. 20278
dodávateľ: A-Team system, a.s.
doba uzavretia: 31.12.2012

93.

predmet zmluvy: Kúpna Zmluva
dodávateľ: Združenie Zemiak, s.r.o.
doba uzavretia: 31.12.2012

➤ **Dodatky**

1.

predmet zmluvy: Dodatok k zmluve o pripojení – č. zmluvy: A5543211
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 30.12.2011

2.

predmet zmluvy: Dodatok k zmluve o pripojení – č. zmluvy: A2499529
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 30.12.2011

3.

predmet zmluvy: Dodatok k zmluve o pripojení – č. zmluvy: A4872504
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 30.12.2011

4.

predmet zmluvy: Dodatok k č.9 ku Zmluve o servise pre Štátny systém ISÚVZ
dodávateľ: A.V.I.S. s.r.o.

doba uzavretia: 16.02.2012

5.

predmet zmluvy: Dodatok č. 2 k zmluve o výpožičke z r. 2010

dodávateľ: MZ SR

doba uzavretia: 21.02.2012

6.

predmet zmluvy: Dodatok č. 5/2012 k zmluve o dodávke plynu

dodávateľ: SPP, a.s.

doba uzavretia: 14.03.2012

7.

predmet zmluvy: Dodatok č.2 k zmluve č. 952-00137-99 o havarijnom poistení flotily vozidiel

dodávateľ: Generali poisťovňa, a.s.

doba uzavretia: 19.03.2012

8.

predmet zmluvy: Dodatok č.2 k zmluve č. OOFŽP/2/2011

dodávateľ: MEDICHEM, s.r.o.

doba uzavretia: 22.03.2012

9.

predmet zmluvy: Dodatok č.1 k zmluve č. NA/02/11/3 o nájme nebytových priestoroch

dodávateľ: KÁVOMATY, s.r.o.

doba uzavretia: 29.03.2012

10.

predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o pripojení – č. zmluvy: B0055939

dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.

doba uzavretia: 17.04.2012

11.

predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o pripojení – č. zmluvy: A2479047

dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.

doba uzavretia: 17.04.2012

12.

predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb – č. zmluvy: A2499529

dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.

doba uzavretia: 19.06.2012

13.

predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb

dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.

doba uzavretia: 29.06.2012

14.

predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb

dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 29.06.2012

15.
predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 29.06.2012

16.
predmet zmluvy: Dodatok č. 3 k zmluve OOFŽP/2/2011
dodávateľ: MEDICHEM, s.r.o.
doba uzavretia: 24.08.2012

17.
predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve č. A6505509
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 17.9.2012

18.
predmet zmluvy: Dodatok č. 1 k zmluve č. OOFŽP/2/2012 o vzájomnej spolupráci spoloč.
projektu
dodávateľ: Bekaert Hlohovec, a.s.
doba uzavretia: 20.09.2012

19.
predmet zmluvy: Dodatok č. 2 k Zmluve o poistení motorového vozidla
dodávateľ: Generali Slovensko poisťovňa, a.s.
doba uzavretia: 23.10.2012

20.
predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve č. A3832569
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 31.10.2012

21.
predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve č. A3832569
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 31.10.2012

22.
predmet zmluvy: Príloha k Zmluve o financovaní výdavkov na hospodársku mobilizáciu
z prostriedkov štátneho rozpočtu v roku 2012
dodávateľ: MZ SR
doba uzavretia: 5.11.2012

23.
predmet zmluvy: Dodatok k Zmluve č. B0869140
dodávateľ: Orange Slovensko, a.s.
doba uzavretia: 31.12.2012

V. Kontrolná agenda

Odbor legislatívy a práva v spolupráci s odborom preventívneho pracovného lekárstva vykonal 20 kontrol pracovných zdravotných služieb:

1. Univerzitná nemocnica Bratislava
2. MEDINET, s.r.o.,
3. TeamPrevent, s.r.o.,
4. Euromed solutions s.r.o.,
5. UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť,
6. Duslo, a.s. Šaľa
7. Zdravie pri práci s.r.o.,
8. Nemocnice s poliklinikami n.o.,
9. Profmed s.r.o.,
10. Medicentrum MUDr. Pavel Slanina s.r.o.,
11. MEDICHEM, s.r.o.,
12. MEDISON, s.r.o.,
13. Ergomed Poliklinika, s.r.o.,
14. NOVAPHARM, s.r.o.,
15. Vranovská nemocnica, n. o.,

Závery kontrol PZS:

- zápisnica: 4
- protokol: 11

VI. Právne poradenstvo

1. Právne poradenstvo pre jednotlivé odbory ÚVZ SR

V rámci právneho poradenstva bol pre každý odbor určený právnik, a to nasledovne:

JUDr. Soska : Hlavný hygienik SR, Kancelária Hlavného hygienika SR- referát mediálny,
Odbor epidemiológie, Odbor organizačno - dokumentačný, Osobný úrad.

JUDr. Rovný: Odbor hygieny detí a mládeže, Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov.

JUDr. Ružičková: Odbor hygieny životného prostredia

JUDr. Kopecká: Odbor ochrany zdravia pred žiarením, Odbor preventívneho pracovného lekárstva.

V rámci tejto činnosti právnik odboru legislatívy a práva

1. kontroloval rozhodnutia a iné normatívne akty,
2. kontroloval stanoviska určené príslušným odborom,
3. poskytoval stanoviska k aplikácii právnych predpisov,
4. poskytoval konzultácie k právnym predpisom,

5. aktívne sa zúčastňoval pracovných porád regionálnych hygienikov v SR, pracovných porád poradných zborov HH SR a iných pracovných stretnutí.

2. Právne poradenstvo pre RÚVZ

Odbor legislatívy a práva pripravoval pre RÚVZ odborné usmernenia, ktoré sa týkali najmä dodržania ustanovení zákona o správnom konaní. Zároveň sa spolupodieľal na vypracúvaní odborných usmernení a stanovísk vecných odborov.

3. Právne poradenstvo pre externé subjekty

V rámci tejto činnosti poskytoval odbor legislatívy a práva stanoviska a konzultácie k právnym predpisom na úseku verejného zdravotníctva. Súčasťou právneho poradenstva bola aj pravidelná aktualizácia web stránky Úradu verejného zdravotníctva SR oblasť legislatíva.

Odbor kontroly, dozoru a st'azností

1. Kontrolná činnosť

Vyhodnotenie kontrolnej činnosti odbor kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZ SR) za rok 2012 vypracoval v súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade s ostatnými odbornými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonával kontrolnú činnosť v súlade s právnym režimom zákonov :

- č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach
- č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- ako aj ďalšími odborne súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj so všeobecne záväznými právnymi predpismi lex specialis.

Kontrolné akcie boli vykonané ako:

- **plánované kontroly** - v súlade so Zameraním kontrolnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva SR na rok 2012, resp. aj ako
- **mimoriadne kontrolné akcie.**

Pri kontrolnej činnosti odbor kontroly, dozoru, a sťažností preveroval súlad príslušnej kontrolovanej oblasti a kontrolovaných skutočností s príslušnými ekonomickými zákonmi, resp. odbornými predpismi vzťahujúcimi sa na danú oblasť, ako aj so zákonom o sťažnostiach.

Predmetom k o n t r o l bolo preverenie dodržiavania nasledovných všeobecne záväzných právnych predpisov :

- a/ zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- b/ zákon 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- c/ zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- d/ zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- e/ zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov,
- f/ zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- g/ zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- h/ zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
- i/ zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce,
- j/ zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov
- k/ zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- l/ zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

m/ a iné všeobecne záväzné právne predpisy, upravujúce príslušnú špecializovanú odbornú oblasť verejného zdravotníctva lex specialis.

Kontrolné akcie, vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti, ako aj mimoriadne kontrolné akcie boli uskutočnené na základe písomných poverení hlavného hygienika SR ÚVZ SR.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností celkove v priebehu roku 2012 vykonal kontrolné akcie na ÚVZ SR a na RÚVZ v nasledovnej štruktúre :

celkove : 10 kontrolných akcií
z toho : 8 vyplývajúcich zo zamerania kontrolnej činnosti – plánované kontroly
2 mimoriadne kontrolné akcie

A/ Na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva odbor kontroly, dozoru a sťažností vykonal v priebehu hodnoteného obdobia nasledovné kontrolné akcie:

Celkove : 5 kontrolných akcií na RÚVZ
Z toho: 4 plánované kontrolné akcie
1 mimoriadna kontrola

Plánované kontroly:

- RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- RÚVZ so sídlom v Svidníku
- RÚVZ so sídlom v Čadci
- RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši
- RÚVZ so sídlom v Košiciach

Všetky kontroly v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva boli vykonané odborom kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva SR v súčinnosti s jednotlivými odbormi ÚVZ SR a príslušnými RÚVZ.

B/ Na ÚVZ SR (vnútorná kontrola) – odbor kontroly, dozoru a sťažností v priebehu hodnoteného obdobia vykonal nasledovné kontrolné akcie:

Celkove : 5 kontrolných akcií
Z toho : 4 plánované kontrolné akcie
1 mimoriadna kontrolná akcia

Z uvedených 5 kontrolných akcií vzhľadom na ich charakter išlo o:

- 3 následné finančné kontroly
- 2 kontroly v príslušnej oblasti štátnej správy

Jedna následná finančná kontrola plánovaná na 4. Štvrťrok 2012 je štádiu výkonu a z objektívnych dôvodov prešla do roku 2013 vzhľadom na dlhšiu práceneschopnosť zodpovednej pracovníčky.

OKDAS kontrolné akcie vykonal v nasledovných odborných útvaroch :

- odbor rozpočtu a financovania,

- odbor podpory zdravia
- odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov,
- odbor hygieny životného prostredia,
- odbor legislatívno – právny,
- príslušné odborné útvary podľa zamerania kontrolnej akcie.

Z celkového počtu kontrol vykonaných jednak na príslušných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, ako aj na odborných útvaroch úradu, vzhľadom na charakter a obsah výsledného materiálu (kontrolné zistenia) boli kontrolné akcie ukončené:

- v počte 7 záznamom, kedy neboli zistené nedostatky a
- v počte 2 protokolom, kedy boli zistené nedostatky
- 1 kontrolná akcia z objektívnych dôvodov prešla do roku 2013

V súvislosti s vypracovaním protokolov sa konštatuje, že ani jeden výsledný materiál nebolo potrebné odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

Zamestnanci odboru kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonali nasledovné kontrolné akcie :

a/ kontrolné akcie uskutočnené v príslušných odborných útvaroch úradu vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti:

- kontrola plnenia úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva na roky 2012 – 2016, zročných k 30.9.2012,
 - následná finančná kontrola pokladnice za 1. štvrtrok 2012, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
 - následná finančná kontrola pokladnice za 2. štvrtrok 2012, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
- mimoriadna kontrolná akcia:**
- zameraná na evidenciu a registráciu zmlúv a ich dodatkov

b/ odborné kontrolné akcie vykonané v súčinnosti s dotknutými odbormi na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR v počte 5:

- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne,
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku,
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši
- odborná kontrola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach

Ako **mimoriadna kontrolná akcia** bola vykonaná odborná kontrola v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach. Ostatné boli vykonané ako plánované kontrolné akcie v zmysle zamerania kontrolnej činnosti OKDAS.

c/ odbor kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období prešetril sťažnosti, petície a podania v nasledovnom zložení :

- **0 sťažností,**
- **280 podaní**
- **0 petícií**

d/ z celkového počtu 280 podaní bolo:

- **44 prešetrovaných v súčinnosti s RÚVZ**
- **22 bolo postúpených z MZ SR**
- **44 anonymných podaní**

Ostatné podania boli prevažne postúpené na vybavenie regionálnym úradom verejného zdravotníctva, prípadne iným príslušným inštitúciám, napr.:

- Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
- Štátnej veterinárnej a potravinovej správe
- Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, ďalej Slovenskej obchodnej inšpekcii, Živnostenskému úradu, Národnému inšpektorátu práce, Daňovému úradu a Bratislavskému samosprávnemu kraju.

Vzhľadom na závery kontrolných akcií uskutočnených v roku 2012 ani jeden výsledný materiál z kontroly, alebo z prešetrovania sťažností a podaní nebolo potrebné odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

e/ Ďalšie aktivity:

OKDAS zorganizoval školenie pre zamestnancov RÚVZ, ktorí sú zodpovední za agendu sťažností, petícií a podaní, lektormi z Úradu vlády SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR a Ministerstva zdravotníctva SR.

OKDAS poskytoval súčinnosť MZ SR pri výkone kontroly opatrení prijatých z kontrol vykonaných kontrolnými skupinami MZ SR.

Zamestnanci OKDAS sa zúčastnili seminára „Zvyšovanie právneho vedomia v oblasti prevencie korupcie a boja proti korupcii“ organizovaného Úradom vlády SR.

OKDAS poskytoval súčinnosť pri internom audite, ktorý je vykonávaný na ÚVZ SR podľa plánu.

Odbor medzinárodných vzťahov

Medzinárodné vzťahy a zahraničná spolupráca v roku 2012

ÚVZ SR je nositeľ vývojových trendov v oblasti verejného zdravotníctva v SR, ktoré sú v súlade s trendmi EÚ. Plní úlohy vyplývajúce z členstva SR v EÚ, Svetovej zdravotníckej organizácii a iných medzinárodných organizáciách. ÚVZ SR plní aj ďalšie úlohy vyplývajúce z bilaterálnych dohôd o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva.

ÚVZ SR je svojimi činnosťami napojený na európske a WHO siete surveillance infekčných ochorení a na medzinárodné projekty týkajúce sa ochrany zdravia celoeurópskeho a celosvetového významu.

ÚVZ SR rozvíjal aj v roku 2012 svoju činnosť v oblasti medzinárodnej spolupráce a zahraničných vzťahov s európskymi orgánmi a medzinárodnými spolupracujúcimi inštitúciami vo vedeckovýskumnej a laboratórnej činnosti. Pokračoval v úsilí rozširovať medzinárodné aktivity a kooperáciu so zahraničnými inštitúciami s cieľom podporiť výmenu poznatkov a skúseností expertov. Významným zameraním v medzinárodných aktivitách boli aj rokovania na zasadnutiach európskych orgánov, kde experti ÚVZ SR zastupovali SR v príslušných odborných oblastiach.

Odbor medzinárodných vzťahov ÚVZ SR koordinuje zahraničnú spoluprácu medzi ÚVZ SR, RÚVZ v SR a Svetovou zdravotníckou organizáciou, Európskou komisiou, Radou Európy ako aj jednotlivými členskými štátmi EÚ a pracovnými orgánmi na pôde EÚ, a v rámci SR koordinuje spoluprácu medzi ÚVZ SR, Ministerstvom zdravotníctva SR a inými ústrednými orgánmi štátnej správy v oblasti zahraničných vzťahov v rámci verejného zdravotníctva.

Odbor medzinárodných vzťahov prešiel v roku 2012 organizačnou zmenou, od 1. 1. 2012 do 14. 8. 2012 pôsobil ako referát medzinárodných vzťahov v organizačnom začlenení Odboru organizačno-dokumentačnom a od 15. 8. 2012 bol vyčlenený ako samostatný odbor.

I. Zastúpenie expertov ÚVZ SR a RÚVZ v SR vo výboroch, komisiách a pracovných skupinách medzinárodných inštitúcií

Na základe oficiálnych nominácií Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR sa odborníci ÚVZ SR a RÚVZ v SR zúčastňujú a reprezentujú SR v pracovných skupinách expertov EÚ, Rady EÚ, Európskej komisie, Svetovej zdravotníckej organizácie a v ďalších medzinárodných inštitúciách.

Experti ÚVZ SR a RÚVZ v SR sú zastúpení v mnohých medzinárodných výboroch a pracovných skupinách expertov, v rámci ktorých sa zúčastňujú na práci komisií pre oblasti:

ochrana zdravia spotrebiteľov, kozmetické výrobky, baliace materiály pre potraviny a farmaceutické výrobky, pesticídy, kontaminanty v potravinách, aditívne látky v potravinách, výživa a potraviny na osobitné výživové účely, potraviny a hygiena potravín, potraviny - prídavné látky, dietetické potraviny, potravinová bezpečnosť – výživa, životné prostredie, hluk v životnom prostredí, verejné zdravie, závažné cezhraničné ohrozenia zdravia, prenosné ochorenia, výskum prenosných chorôb, salmonela, Medzinárodné zdravotné predpisy (IHR), imunizačný program, centrálny informačný systém pre infekčné ochorenia, epidemiológia, epidemiologický informačný systém, európsky epidemiologický systém Tessa, mikrobiológia, chrípka, rubeola, imunizácia, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní, legionella v životnom prostredí, systém rýchleho varovania a reakcie, životné prostredie a zdravie, pracovné lekárstvo, hrozby radiácie, ochrana

zdravia pred ionizujúcim žiarením, štandardy v ochrane zdravia pred žiarením, sledovanie účinkov atómového žiarenia, podpora zdravia, podpora pohybovej aktivity, Zamestnanci ÚVZ SR a RÚVZ v SR sú členmi rôznych národných a medzinárodných komisií vo vyššie uvedených odborných oblastiach, kde svojou vysokou odbornosťou prispievajú k zvyšovaniu kvality zdravia, posilňovaniu prevencie ochorení, boji proti zdravotným rizikám a ochrane zdravia občanov EÚ.

Zastúpenie v pracovných orgánoch pri Európskej únii:

- Pracovná skupina EK expertov pre verejné zdravie - Rozhodnutie EP a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia
- Pracovná skupina EK expertov pre dietetické potraviny
- Pracovná skupina EK expertov pre výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách
- Pracovná skupina EK expertov pre nové potraviny
- Pracovná skupina EK expertov pre prídavné látky
- Pracovná skupina EK expertov pre arómy
- Pracovná skupina EK expertov pre environmentálne kontaminanty
- Pracovná skupina EK expertov pre poľnohospodárske kontaminanty
- Pracovná skupina EK pre rezíduá pesticídov
- Pracovná skupina EK pre obalové materiály
- Pracovná skupina EK pre minerálne a pramenité vody
- Pracovná skupina Európskej komisie HLG pre výživu a fyzickú aktivitu
- Pracovná skupina EK expertov pre kozmetiku
- Pracovná skupina EK – voda na kúpanie, pitná voda (Directive Committee)
- Protokol o vode a zdraví: Pracovná skupina pre dohľad nad ochoreniami súvisiacimi s vodou,
- Pracovná skupina zaoberajúca sa extrémnymi vplyvmi počasia a zdravím; Pracovná skupina o indikátoroch a predkladaní národných správ
- Pracovná skupina EK expertov pre chemikálie
- Pracovná skupina EK expertov pre BOZP
- Pracovná skupina EK pre oblasť laboratórnej mikrobiológie
- Pracovná skupina pre sociálne determinanty a nerovnosti v zdraví
- Pracovná skupina expertov pre oblasti mikrobiologických kritérií na potraviny
- člen Regulačného výboru pri EK na kontrolu tabaku

- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat – rezíduá pesticídov
- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat –všeobecné potravinové právo
- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat –toxikologická bezpečnosť
- Stály výbor EK pre kozmetiku

- Pracovná skupina PEMSAC analytické metódy
- Pracovná skupina PEMSAC trhový dozor
- Pracovná skupina PEMSAC spolupráca kontrolných orgánov
- Pracovná skupina PEMSAC nanomateriály
- skupina expertov na zabezpečenie článku č. 35 Euratom Treaty – monitoring rádioaktivity; článku č. 31 Euratom Treaty - základné štandardy v ochrane zdravia pre žiarením
- Národný kontaktný bod pre oblasť biologických zbraní
- ESOREX - komisia EU pre sledovanie dávok ionizujúceho žiarenia, nejadrový sektor
- ACSHW- Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci Rozhodnutie Rady zo 16. februára 2010 (2010/98/EÚ)

- Pracovná skupina Výboru expertov pre kozmetické výrobky (P-SC-COS)
- Pracovná skupina Výboru pre ochranu zdravia spotrebiteľov (CD-P-SC)
- Pracovná skupina Výboru expertov pre baliace materiály pre potraviny a farmaceutické výrobky (P-SC-EMB)

- Pracovná skupina Rady EÚ pre verejné zdravie
- Pracovná skupina Rady EÚ pre životné prostredie, hluk
- Pracovná skupina Rady EÚ pre atómové otázky
- Pracovné skupiny Rady EÚ pre potraviny (nové potraviny, dietetické potraviny, kontaminanty, prídavné látky, rezíduá pesticídov)
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre aditívne látky v potravinách a kontaminanty
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre hygienu potravín
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre rezíduá pesticídov
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre výživu a potraviny na osobitné výživové účely
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre minerálne vody

Zastúpenie v ECDC, WHO a ďalších medzinárodných štruktúrach:

- ECDC - Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ako národné kontaktné body pre viaceré oblasti), Riadiaci výbor, Poradný zbor, TESSy Regular User, EPIS, EPIET, EWRS, Network Committee - člen, Think Thank – kontaktný bod
- WHO - GFN- Kontaktný bod pre problematiku salmonely
- WHO - člen riadiaceho výboru –Národný koordinátor pre životné prostredie a zdravie
- WHO - Výskum prenosných chorôb
- WHO – kontaktný bod v rámci imunizačného programu
- WHO, OEWG – člen, CISID (Measles/Rubella Lab)
- WHO, EIW – kontaktný bod, FLUNET
- WHO - Pracovné lekárstvo (kontaktný expert)
- WHO - Národný koordinátor pre radiačné udalosti, ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením,
- WHO - IHR – národné kontaktné miesto
- WHO - národný koordinátor pre oblasť neprenosných ochorení
- WHO- národný koordinátor na kontrolu tabaku
- WHO - národný koordinátor pre podporu pohybovej aktivity
- WHO- Potravinová bezpečnosť- Výživa
- WHO - Poradný výbor pre projekt Euro HEAT
- WHO - Akčný plán ŽP a zdravie detí
- OECD - Informačný systém pre ožiarenie pracovníkov, Výbor pre radiačnú ochranu a zdravie
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE), RASSC Radiation Safety Standards Group
- HSC - Pracovná skupina výboru pre zdravotnú bezpečnosť pre problematiku radiačného terorizmu a havárií
- vedecký výbor OSN pre sledovanie účinkov atómového žiarenia
- MAAE - Code of Conduct – preprava rádioaktívnych zdrojov
- CYANONET – Medzinárodná sieť pre rizikový manažment sinicových vodných kvetov a toxínov vo vodných zdrojoch
- Projekt VENICE zameraný na stratégiu imunizácie, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní (I.,II. kontaktný bod)
- ESSTI - kontaktný bod - Sledovanie pohlavne prenosných nákaz v Európe
- UNAIDS - kontaktný bod
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť *Listeria monocytogenes* (sídlo komunitného NRC Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť Koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (sídlo komunitného NRC Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť *Escherichia coli* vrátane VTEC (sídlo komunitného NRC Instituto Superiore di Sanita, Roma, IT)
- GISAIID - kontaktné miesto pre influenza virology

II. Medzinárodné projekty

ÚVZ SR bol aj v roku 2012 v rámci svojej odbornej činnosti zapojený do riešenia významných medzinárodných projektov.

Por. č.	Názov projektu
1.	Plnenie akčného plánu pre prostredie a zdravie SR (NEHAP IV)
2.	Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia -ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie (ERA-ENVHEALTH)
3.	Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia (ENHIS)
4.	COPHES - Consortium to Perform Human Biomonitoring on a European Scale (DG SANCO a DG ENVIRO)
5.	DEMOCOPHES - Demonstration Study of the COPHES (DG SANCO a DG ENVIRO)
6.	SINPHONIE - Znečistenie vnútorného ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe (DG SANCO a DG ENVIRO)
7.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku (z rozpočtu PHARE a protidrogového fondu)
8.	Health behaviour school-aged children (WHO)
9.	Školy podporujúce zdravie (WHO)
10.	Strengthening of Human Resources and implementation of the EU methodology for Surveillance of Human Enteroviruses in the Slovak Republic, Twinning light (PHARE EU)
11.	ESOREX (EK)
12.	Fighting Obesity through Offer and Demand (FOOD) (EÚ)
13.	Cooperation between national authorities for assessment, market surveillance and enforcement of the safety of non-consumer products and services - časť Nanotechnológie a kozmetika (PROSAFE)
14.	PROMISE- Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise (Collaborative EC project)

III. Podkladové materiály a stanoviská k medzinárodnej spolupráci v roku 2012

ÚVZ SR poskytol podkladové materiály k príprave návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva **Arménskej republiky** a Ministerstvom zdravotníctva SR o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho výskumu. ÚVZ SR je pripravený spolupracovať s laboratóriami zaoberajúcimi sa diagnostikou infekčných ochorení formou pracovných stretnutí, prípadne výmenných stáží, ako aj v problematike environmentálneho zdravia.

ÚVZ SR poskytol podkladové materiály k prijatiu veľvyslanca **Čínskej ľudovej republiky** v záujme prerokovania spolupráce medzi krajinami v oblasti zdravotníctva a deklaroval záujem spolupracovať s čínskou stranou v navrhovaných oblastiach týkajúcich sa výmeny informácií v oblasti monitoringu zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže, výmeny informácií pri realizácii prieskumov zameraných na ochranu a podporu zdravia detí a mládeže (režim dňa detí a mládeže, telesný vývoj, stravovacie zvyklosti, prevencia kardiovaskulárnych ochorení), výmeny skúseností v laboratórnych metódach a diagnostických postupoch pri vyšetrení zložiek životného prostredia so zameraním na ochranu zdravia – v oblasti bezpečnosti potravín, kvality pitných a rekreačných vôd, kvality vnútorného ovzdušia a merania fyzikálnych faktorov pracovného prostredia – neionizujúce žiarenie, hluk, vibrácie, osvetlenie, lasery.

V súvislosti s plánovaným 1. zasadnutím **Zmiešanej slovensko-vietnamskej komisie pre hospodársku spoluprácu ÚVZ SR za oblasť verejného zdravia** konštatoval pripravenosť na spoluprácu s vietnamskou stranou v oblasti laboratórií, ktoré sa zaoberajú diagnostikou infekčných ochorení formou pracovných stretnutí, prípadne výmenných stáží. Spolupráca je rovnako možná aj na úseku diagnostiky faktorov životného prostredia, ktorá je tiež predmetom laboratórnej činnosti ÚVZ SR.

ÚVZ SR poskytol podkladové materiály k prijatiu veľvyslanca **Irackej republiky** a ponúkol spoluprácu v oblasti výmeny informácií pri výžive detí a mládeže, výžive a bezpečnosti potravín, v problematike vtáčej chrípky, ako aj spoluprácu v laboratórnej oblasti (diagnostika infekčných ochorení, faktorov životného prostredia), v oblasti podpory zdravia pri príprave epidemiologických štúdií so zameraním na sledovanie výskytu užívania tabaku, alkoholu a drog, pri vypracovaní indikátorov k sledovaniu zdravotného stavu obyvateľstva ako aj pri podpore realizácii kampaní so zameraním na prevenciu nadváhy a obezity.

ÚVZ SR súhlasil s návrhom na uzavretie spolupráce v oblasti zdravotníctva a lekárskeho vzdelávania, v časti verejné zdravie, medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom zdravotníctva **Kubánskej republiky** na roky 2013-2017, ktorá sa týka problematiky prevencie infekčných ochorení, vrátane zabezpečenia imunologického programu a v oblasti vedy a výskumu vo verejnom zdravotníctve.

ÚVZ SR súhlasil s návrhom na uzavretie Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva **Kuvajtského štátu** a Ministerstvom zdravotníctva SR o spolupráci v oblasti zdravotníctva a lekárskeho vzdelávania.

ÚVZ SR poskytol podkladové materiály a navrhol zaradiť do programu rokovania **16. zasadnutia slovensko-ruskej medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu za oblasť verejného zdravia** spoluprácu s laboratóriami zaoberajúcimi sa diagnostikou infekčných ochorení formou pracovných stretnutí, prípadne výmenných stáží, výmenu skúseností v problematike objektivizácie faktorov životných podmienok vo verejnom zdravotníctve a spoluprácu v monitorovaní zneužívania návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u žiakov základných a študentov stredných škôl.

V súvislosti so **zasadnutím Slovensko-poľskej medzivládnej komisie pre cezhraničnú spoluprácu ÚVZ SR pre oblasť verejného zdravia** poskytol podklady v oblasti spolupráce v rámci chorôb z povolania, vzdelávania lekárov pracovného lekárstva ako aj v problematike odstraňovania azbestových materiálov zo stavieb a ochrany zdravia osôb pri odstraňovaní azbestových materiálov.

ÚVZ SR súhlasil s návrhom Plánu spolupráce medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstva zdravotníctva **Ukrajiny** v oblasti zdravotníctva na roky 2013-2017, v časti verejné zdravie, v problematike prevencie infekčných ochorení, vrátane zabezpečenia imunologického programu, v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ako aj v rámci spolupráce vo vede a výskume v oblasti verejného zdravotníctva.

ÚVZ SR ďalej poskytol Ministerstvu zdravotníctva SR, pre Stálu misiu v Ženeve, viacero stanovísk a podkladov k návrhom vystúpení za SR v rámci zasadnutí WHO, OSN, Rady ministrov zdravotníctva EÚ a ďalšie:

- k 65. svetovému zdravotníckemu zhromaždeniu 2012 (WHA) v problematike pripravenosti na pandémiu chrípky, očkovanie, prevencia a kontrola neprenosných ochorení, sociálne determinanty zdravia, implementácia Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR),
- k Návrhu rozhodnutia EP a Rady o ustanovení programu Zdravie pre rast, tretieho viacročného akčného programu EÚ v oblasti zdravia na obdobie rokov 2014-2020,
- Konferencia OSN Rio+20-prvý návrh záverečného dokumentu o udržateľnom rozvoji,
- k oficiálnej návšteve ministerky zdravotníctva SR na Regionálnom úrade WHO pre Európu k problematike neprenosných ochorení a podpory zdravia, k implementácii Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR), prenosným ochoreniam,
- k Záverečným pozorovaniam Výboru pre ekonomické, sociálne a kultúrne práva OSN (pitná voda, fajčenie),
- k návrhu Globálneho akčného plánu prevencie a kontroly neprenosných chronických ochorení (NCD) na roky 2013-2020,
- k Agende Post-2015 v oblasti zdravotníctva,
- k návrhu Rozhodnutia EP a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, Zdravé starnutie počas celého života (Priятие záverov Rady),
- k návrhu Nariadenia EP a Rady o potravinách určených pre dojčatá a malé deti a o potravinách na špeciálne výživové účely,
- k Prioritným úlohám Európskej komisie na rok 2013
- k Správe o členstve Slovenskej republiky v Európskej únii za rok 2012
- k rezolúciám zo 62. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu – Zdravie 2020, Európsky akčný plán posilňovania kapacít a služieb verejného zdravotníctva, Stratégia a akčný plán o zdravom starnutí v Európe, Globálny monitorovací rámec o neprenosných ochoreniach.

IV. Dvojročná dohoda o spolupráci medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Regionálnym úradom WHO pre Európu na roky 2012 – 2013

ÚVZ SR aj v roku 2012 plnil úlohy v rámci Dvojročnej dohody o spolupráci medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Regionálnym úradom WHO pre Európu na roky 2012 – 2013. K 31. 12. 2012 bol vykonaný odpočet aktivít, ktoré boli riešené, alebo sú v riešení ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

V rámci plánovaných aktivít v období rokov 2012 – 2013 sú v riešení aktivity týkajúce sa budovania kapacít hodnotenia dopadu na zdravie (HIA) so zameraním na rovnosť a súvisiace nástroje posudzovania politiky na umožnenie rozvoja a realizácie spoločných noriem RÚVZ v SR pri monitorovaní sociálnych determinantov zdravia a zdravotných nerovností (SDH /HI). Ďalej sú to aktivity v oblasti hodnotenia systému verejného zdravotníctva a sformulovania odporúčaní za účelom reformy a posilnenia systému verejného zdravotníctva ako aj politiky verejného zdravotníctva zamerané na prevenciu hlavných rizikových faktorov (tabak, alkohol, nezdravá výživa, nedostatok fyzickej aktivity a nechránený sex) podporované a vyhodnocované u detí a mládeže prostredníctvom štúdie HBSC (Health Behaviour in School-Aged Children).

S cieľom podpory národnej a regionálnej zdravotnej bezpečnosti vypracovania politiky a národného plánu implementácie Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR), vrátane posilňovania kľúčových kapacít verejného zdravotníctva určených pre surveillance a pripravenosť na ochorenia, s potenciálom vyvolať epidémiu (napr. chrípka), boli vykonané školenia národných kontaktných miest a odborníkov v oblasti IHR o systematickom zisťovaní a hodnotení rizík, o význame pre riešenie mimoriadnych udalostí s medzinárodným dosahom, o stave implementácie v SR, spolupráci s rezortmi a pod., s využitím vzdelávacích materiálov WHO.

V. Agenda predsedníctva v Rade EÚ

1. Predsedníctvo v Rade EÚ v roku 2012

V roku 2012 naďalej prebiehalo 18 mesačné predsednícke trio krajín Poľsko, Dánsko a Cyprus. V 1. polroku 2012 to bolo predsedníctvo Dánska a v 2. polroku 2012 predsedníctvo Cypru.

Dánske predsedníctvo Rady EÚ (1. 1. 2012 – 30. 6. 2012) sa v programe v oblasti verejného zdravia zameralo na oblasť podpory racionálnejšieho užívania antibiotík, posilňovania a zlepšovania dohľadu nad užívaním antibiotík v EÚ, v súvislosti s chorobami a antimikrobiálnou rezistenciou. Ďalej to bola problematika chronických ochorení (ako napr. diabetes, muskuloskeletálne ochorenia, ochorenia srdca a pľúc), ktoré sú náporom na zdravotné systémy v celej Európe. Dominantnou problematikou bola aj oblasť bezpečnosti potravín, ktorá má v EÚ popredné postavenie s dôrazom na ochranu spotrebiteľov v EÚ, posilňovaní exportu EÚ, ako aj bezpečnosti dovážaných potravín.

Cyperské predsedníctvo Rady EÚ (1. 7. 2012 – 31. 12. 2012) zameralo svoj program v oblasti verejného zdravia na oblasť zdravého starnutia počas celého života, v súvislosti s faktom, že rok 2012 bol Európskym rokom zdravého starnutia a solidarity medzi generáciami. Pozornosť bola venovaná aj boju proti fajčeniu, výžive a telesnej aktivite. Samostatnou témou bola aj problematika cezhraničných ohrození zdravia, s cieľom ochrany európskych občanov pred

zdravotnými hrozbami, či už sú chemického, biologického alebo environmentálneho pôvodu a zabezpečenia koordinovaného postupu členských štátov v prípade krízy.

Odbor medzinárodných vzťahov ÚVZ SR priebežne informoval vedúcich odborov ÚVZ SR o programových témach jednotlivých predsedníctiev v Rade EÚ.

2. Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ v roku 2016

SR bude predsedáť Rade EÚ (ďalej len „SK PRES 2016“) v rámci predsedníckeho tria, spolu s Holandskom a Maltou. Predsedníctvo Rady vykonáva skupina troch členských štátov (tzv. predsednícke trio) počas obdobia 18 mesiacov. Hoci SK PRES 2016 bude oficiálne od 1. júla do 31. decembra 2016, naše predsedníctvo sa de facto začne už 1. 1. 2016 so začiatkom nášho predsedníckeho tria. Prípravu predsedníctva začínajú členské štáty spravidla 2 až 4 roky pred samotným predsedníctvom.

Príprava SK PRES 2016 je jednou z hlavných priorít vlády SR. Historicky prvé predsedníctvo SR od vstupu do EÚ je jednou z najdôležitejších a najnáročnejších úloh vyplývajúcich z členstva EÚ. Konkrétne úvodné prípravné práce prebiehajú už od roku 2011.

Nosným materiálom je „Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority“. Dňa 24. 9. 2012 sa uskutočnilo na Ministerstve zdravotníctva SR zasadnutie „Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ MZ SR“, kde boli predstavené základné úlohy agendy SK PRES 2016, informácie k príprave SK PRES 2016 vrátane informácií o všeobecnom jazykovom a inštitucionálnom vzdelávaní určených zamestnancov, ktorí budú pracovať v rámci SK PRES 2016 ako aj úlohy pre rok 2012, ktoré sa týkali prípravy dokumentov - návrh personálnej databázy SK PRES 2016 a návrh resp. analýza výdavkov pre prípravu a zabezpečenie SK PRES 2016.

Príprava SK PRES 2016 bola rozdelená na iniciačnú fázu (2012-2013), prípravnú fázu (2014-2015) a realizačnú fázu (2016-2017).

Príprava rezortov (konkrétne aj ÚVZ SR) na výkon predsedníctva sa týkala v roku 2012 najmä aktualizácie databázy nominovaných expertov rezortu zdravotníctva (ÚVZ SR a RÚVZ v SR) v jednotlivých európskych štruktúrach, analýzy vlastných personálnych kapacít a návrhu personálneho navýšenia jednotlivých útvarov, spolu s návrhom opisov pracovných činností súčasných zamestnancov ako aj navrhovaných novoprijatých zamestnancov, ktorí budú pracovať v rámci SK PRES 2016.

Súčasne ÚVZ SR poskytol podklady k odbornému rezortnému vzdelávaniu v súvislosti s SK PRES 2016 s definovaním oblastí, lektorov a počtu hodín, ktoré by zabezpečili experti ÚVZ SR. ÚVZ SR v zmysle vyžiadania vypracoval a predložil všetky požadované dokumenty týkajúce sa úvodnej fázy prípravy SK PRES 2016 Ministerstvu zdravotníctva SR.

Odbor medzinárodných vzťahov ÚVZ SR uskutočnil viacero pracovných rokovaní, kde oboznámil vedúcich odborov ÚVZ SR o dostupných a schválených materiáloch Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, vlády SR a Ministerstva zdravotníctva SR týkajúcich sa SK PRES 2016.

VI. Rokovania hlavného hygienika SR so zahraničnými predstaviteľmi

prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH, hlavný hygienik SR, viedol slovenskú delegáciu, ktorá sa v dňoch 10. – 12. septembra 2012 zúčastnila **62. zasadnutia Regionálneho výboru Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na Malte**. Zasadnutie bolo priestorom pre diskusiu najvyšších predstaviteľov rezortov zdravotníctva, za účasti 53 členských krajín európskeho regiónu WHO, o aktuálnych otázkach zdravotníctva na globálnej, regionálnej a národnej úrovni. Diskusia na zasadnutí vyústila do prijatia viacerých rezolúcií a dokumentov v odborných oblastiach (nový rámec európskej zdravotnej politiky – Zdravie 2020; Európsky akčný plán posilňovania kapacít a služieb v oblasti verejného zdravotníctva, Stratégia a akčný plán v oblasti zdravého starnutia na roky 2012-2020), ktoré odporučili štátom ako aj WHO konkrétne kroky na posilnenie politik s cieľom podpory zdravia občanov európskeho regiónu. Prerokovanými témami boli aj prevencia a kontrola neprenosných ochorení, reforma WHO - návrh Generálneho programu práce a návrh programového rozpočtu na roky 2014-2015 a Správa konzultačnej pracovnej skupiny o financovaní výskumu a rozvoja (CEWG). Odborníci poukázali aj na významnú úlohu investovania do prevencie, ktorá prináša zefektívnenie a šetrenie nákladov zdravotných systémov, čo dokumentujú prípadové štúdie v oblasti prevencie (tabak, alkohol a neprenosné ochorenia). Ďalej medzi prioritné oblasti zahrnuli podporu fyzickej aktivity v priebehu celého životného cyklu, vakcináciu starších osôb a prevenciu infekčných ochorení a pod. Slovenská delegácia počas zasadnutia uskutočnila zdvorilostné bilaterálne stretnutia s vedúcimi delegácie Českej republiky, Srbska a Dánska.

Hlavný hygienik SR prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH, uskutočnil 6. decembra 2012 **rokovanie s p. Mariou Ruseva, predstaviteľkou Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) pre Európu pre oblasť verejného zdravotníctva, za účasti MUDr. Dariny Sedlákovej, MPH, riaditeľkou Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku**. Stretnutie sa uskutočnilo z príležitosti návštevy p. Ruseva na Slovensku. Cieľom stretnutia bolo prerokovať ďalšiu vzájomnú spoluprácu ÚVZ SR a Regionálneho úradu WHO pre Európu najmä v oblasti posilňovania kapacít vo verejnom zdravotníctve, hodnotenia systému verejného zdravotníctva na Slovensku ako aj ďalších pripravovaných aktivít ÚVZ SR. Súčasťou stretnutia bola aj diskusia v súvislosti s úlohami a aktivitami ÚVZ SR v rámci Dvojročnej dohody o spolupráci medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Regionálnym úradom Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu na roky 2012 – 2013.

Hlavný hygienik SR prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH, sa na pozvanie hlavného hygienika ČR MUDr. Vladimíra Valentu, PhD., zúčastnil v dňoch 17. a 18. decembra 2012 odbornej konferencie z príležitosti **60. výročia založenia hygienickej služby na území vtedajšieho Československa**. Účastníci odbornej konferencie pripomenuli prehľad vývoja hygienickej služby od roku 1952, teda od samotného ustanovenia okresných a krajských hygienických staníc a orgánov hygienickej služby, načrtli históriu, súčasnosť a budúcnosť epidemiológie, predstavili koncepciu prevencie ochorení a ochrany a podpory zdravia a v neposlednom rade zdôraznili súčasný význam verejného zdravotníctva. Hlavný hygienik SR vystúpil so slávnostným príhovorom, spomenul obdobie uplynulých rokov spoločného Československa a priekopnícke prijímanie vzácných právnych ustanovení v oblasti starostlivosti o zdravie ľudu, v boji proti prenosným chorobám, ale aj v rámci rozvoja hygienických staníc, budovania laboratórií, zavádzania pokrokových metód surveillance infekčných chorôb ako aj v rámci aktívnej imunizácie očkovaním detskej populácie. Pripomenul aj súčasnú nezastupiteľnú úlohu verejného zdravotníctva, keď najmä dnes je zdravie obyvateľstva ovplyvňované komplexom vlastností životného prostredia a spôsobom života populácie i jednotlivca.

Hlavný hygienik SR prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH, odovzdal hlavnému hygienikovi ČR MUDr. Vladimírovi Valentovi, PhD., zlatú pamätnú medailu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a hlavného hygienika Slovenskej republiky, ktorá bola vydaná pri príležitosti 60. výročia prijatia zákona o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti.

VII. Zdravie 2020

Regionálny výbor WHO pre Európu na svojom 62. zasadnutí v dňoch 10. – 12. septembra 2012, za účasti 53 členských štátov európskeho regiónu, prijal dokument „**Zdravie 2020** – nový Európsky politický rámec na podporu vládnych a spoločenských aktivít pre zdravie a prosperitu“, ktorý stanovuje smerovanie a priority pre zdravie občanov, v nadchádzajúcom období do roku 2020, pre členské štáty a región Európy. Potvrdzuje hodnoty „Zdravie pre všetkých“.

Hlavným cieľom Zdravia 2020 je výrazné zlepšenie zdravia populácie, zníženie rozsahu nerovností v oblasti zdravia, posilnenie verejného zdravotníctva a zabezpečenie univerzálnych, spravodlivých, udržateľných a kvalitných zdravotných systémov, v centre záujmu ktorých sú ľudia.“

ÚVZ SR ako tvorca zásadných smerov a priorít štátnej zdravotnej politiky verejného zdravotníctva, ktorý už viac ako 60 rokov zabezpečuje prevenciu, hygienu, ochranu a podporu zdravia občanov Slovenska, sa rozhodol uviesť do života program Zdravie 2020 v podmienkach SR pre oblasť verejného zdravia, za spolupráce odborných inštitúcií a organizácií naprieč rezortov, s cieľom spoločne prispieť k zlepšeniu zdravia občanov z hľadiska celospoločenského prístupu k zdraviu.

Program Zdravie 2020 vníma rozmanitosť krajín regiónu Európy, poskytuje inšpirácie, smerovania a komplexnosť pohľadu v boji proti zdravotným výzvam 21. storočia. Je na každom členskom štáte, jeho situácii a podmienkach, ako zabezpečí implementáciu Zdravia 2020 a aké výsledky v prospech občanov svojej krajiny dosiahne.

Odbor medzinárodných vzťahov uskutočnil niekoľko pracovných rokovaní s vedúcimi odborných útvarov ÚVZ SR, ktorí spoločne implementujú program Zdravie 2020 do podmienok verejného zdravotníctva v SR a definujú plánované úlohy a aktivity na poli verejného zdravia v SR, ktoré budú realizované v nadchádzajúcom období. Program Zdravie 2020 bol predstavený aj na zasadnutí regionálnych hygienikov RÚVZ v SR v dňoch 29. – 30. 11. 2012 na Sliači - Sielnica.

Naplnením programu Zdravie 2020 v SR, ÚVZ SR, RÚVZ v SR ako aj všetky zainteresované odborné inštitúcie naprieč rezortov, očakávajú do roku 2020 **splniť 10 národných cieľov verejného zdravia Slovenskej republiky**, ktorými prispajú k zlepšeniu zdravia občanov, prevencii chorôb a zdravšej voľbe života.

10 národných cieľov verejného zdravia Slovenskej republiky do roku 2020

1. predĺžiť strednú dĺžku života ľudí o 2 roky, čím sa u žien predĺži na 81 rokov a u mužov na 73 rokov, ochranou a podporou zdravia a prevenciou pred chorobami
2. predĺžiť aktívny život ľudí bez fajčenia - znížiť počet fajčiarov v mladom veku o 5% a dospelých o 6%
3. znížiť výskyt konzumácie alkoholu u detí a dospelých o 3%

4. udržať zaočkovanosť detskej populácie na úrovni nad 98%; neustále monitorovať infekčné ochorenia a v ich výskyte udržať priaznivú epidemiologickú situáciu v SR
5. znížiť spotrebu kuchynskej soli o 10% a spotrebu nasýtených tukov najmenej o 3%
6. neustálym štátnym zdravotným dozorom zabezpečiť znižovanie rizík z potravín a tým zvýšiť ochranu zdravia obyvateľov
7. v záujme zabezpečenia optimálnej výživy v detskom a dorastovom veku zvýšiť o 5% počet stravujúcich sa detí v zariadeniach školského stravovania s cieľom znížiť výskyt nadhmotnosti a obezity u tejto populačnej skupiny
8. efektívnym štátnym zdravotným dozorom prispieť k znižovaniu počtu rizikových prác v SR minimálne o 5% a tým zlepšiť ochranu zdravia zamestnancov pri práci
9. naďalej monitorovať zdravotný stav obyvateľov s osobitným zreteľom na záťaž faktormi životného prostredia (UV žiarenie, hluk, úrazy, chemické látky, radiačná ochrana)
10. dosiahnuť najvyššiu možnú úroveň kvality pitnej vody najmä so zameraním na zariadenia využívané detskou populáciou

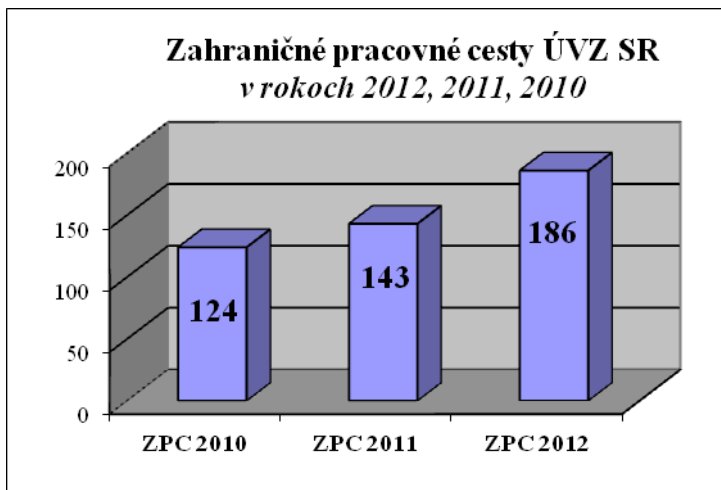
VIII. Zahraničné pracovné cesty

Odbor medzinárodných vzťahov zabezpečuje administráciu činností súvisiacich s účasťou zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR, ako expertov orgánov EÚ, Svetovej zdravotníckej organizácie a iných medzinárodných organizácií. Súčasne zabezpečuje administráciu a vedie evidenciu zahraničných pracovných ciest zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR, ako expertov orgánov EÚ, SZO a iných medzinárodných organizácií.

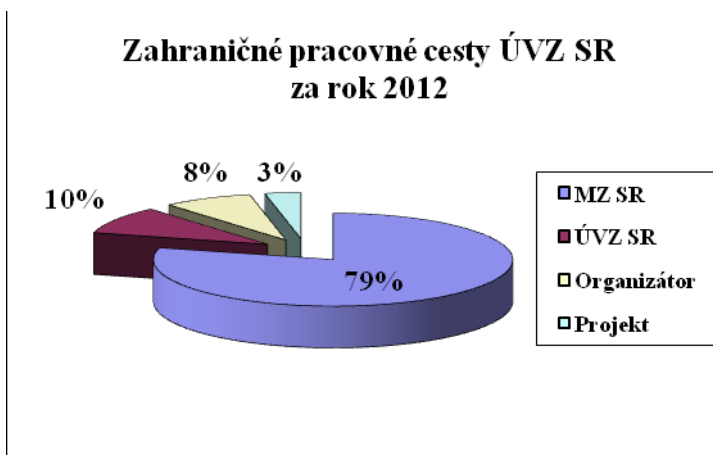
1.) Prehľad zahraničných pracovných ciest za roky 2012, 2011, 2010 - sumár

	Zahraničné pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2012		Zahraničné pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2011		Zahraničné pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2010	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
MZ SR	147	79	102	71	83	67
ÚVZ SR	18	10	11	8	10	8
Organizátor	15	8	25	17	27	22
Projekt	6	3	5	4	4	3
Spolu	186	100,00	143	100,00	124	100,00
z toho: MZSR/refundované	124	84	81	79	50	60

ÚVZ SR realizovalo v rokoch 2010 – 2012 zahraničné pracovné cesty v nasledovných počtoch: v roku 2010 124 ciest, v roku 2011 143 ciest a v roku 2012 186 ciest. **V porovnaní s rokom 2011 sa počet ZPC za rok 2012 zvýšil o 30%.**

Graf 1: Zahranické pracovné cesty ÚVZ SR – 2012, 2011, 2010

Graf 2: Zahranické pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2012

ÚVZ SR realizoval v rokoch 2010 – 2012 zahraničné pracovné cesty v nasledovných počtoch:
v roku 2010 124 ciest,
v roku 2011 143 ciest
v roku 2012 186 ciest.
V porovnaní s rokom 2011 sa počet ZPC za rok 2012 zvýšil o 30%.

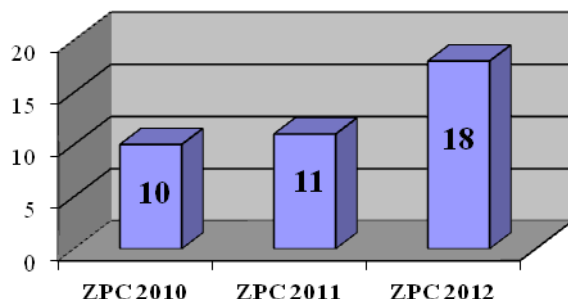
V roku 2012 bolo na ÚVZ SR realizovaných spolu **186 zahraničných pracovných ciest**. Najviac ciest 79 % z celkového počtu ciest bolo hradených z prostriedkov MZ SR. **Z celkového počtu ciest bolo z prostriedkov ÚVZ SR hradených 18 zahraničných pracovných ciest, čo predstavovalo 10 % z celkového počtu realizovaných ciest.** Najmenej ciest, 3 %, bolo hradených z projektov. **90 % zahraničných pracovných ciest bolo hradených z iných prostriedkov ako z prostriedkov ÚVZ SR.**

Pre porovnanie uvádzame aj údaje za ostatné dva roky:

- v roku 2011 bolo na ÚVZ SR realizovaných spolu 143 zahraničných pracovných ciest. Najviac ciest 71 % z celkového počtu ciest bolo hradených z prostriedkov MZ SR. **Z celkového počtu ciest bolo z prostriedkov ÚVZ SR hradených 11 zahraničných pracovných ciest, čo predstavovalo 8 % z celkového počtu realizovaných ciest.** Najmenej ciest, 4 %, bolo hradených z projektov. ***92 % zahraničných pracovných ciest bolo hradených z iných prostriedkov ako z prostriedkov ÚVZ SR.***
- v roku 2010 bolo na ÚVZ SR realizovaných 124 zahraničných pracovných ciest. Najviac ciest 67 % z celkového počtu ciest bolo hradených z prostriedkov MZ SR. **Z celkového počtu ciest bolo z prostriedkov ÚVZ SR hradených 10 zahraničných pracovných ciest, čo predstavovalo 8 % z celkového počtu realizovaných ciest.** Najmenej ciest, 3 %, bolo hradených z projektov. ***92 % zahraničných pracovných ciest bolo hradených z iných prostriedkov ako z prostriedkov ÚVZ SR.***

2.) Prehľad zahraničných pracovných ciest za roky 2012, 2011, 2010 – podľa úhrady

Zahraníčné pracovné cesty *hradené* ÚVZ SR

Graf 3: Zahraníčné pracovné cesty hradené z prostriedkov ÚVZ SR

Zahraníčné pracovné cesty hradené ÚVZ SR v rokoch 2010 – 2012 boli v nasledovných počtoch:

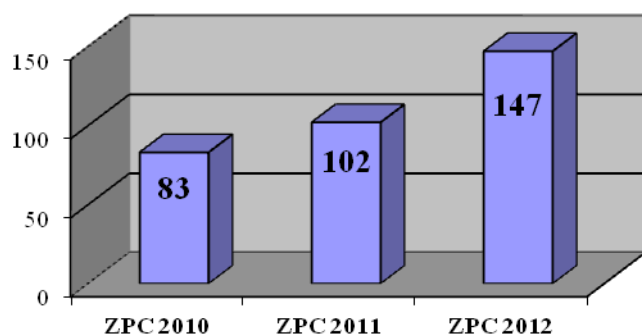
v roku 2010 10 ciest,

v roku 2011 11 ciest

v roku 2012 18 ciest.

V posledných rokoch bolo viac ako 90% všetkých zahraničných pracovných ciest ÚVZ SR hradených z iných prostriedkov ako z prostriedkov ÚVZ SR.

Zahraníčné pracovné cesty ÚVZ SR *hradené* MZ SR

Graf 4: Zahraníčné pracovné cesty ÚVZ SR hradené z prostriedkov MZ SR

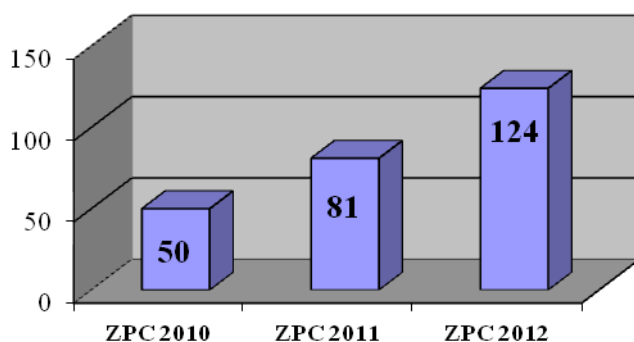
Počet zahraničných pracovných ciest realizovaných ÚVZ SR hradených z prostriedkov MZ SR bol v rokoch 2010 – 2012 nasledovný:

v roku 2010 bolo MZ SR hradených 83 ciest z ich celkového počtu,

v roku 2011 102 ciest z ich celkového počtu, v roku 2012 147 z ich celkového počtu.

Počet zahraničných pracovných ciest hradených z prostriedkov MZ SR v roku 2012 vzrástol oproti roku 2011 približne o 31%.

Refundované zahraničné pracovné cesty

Graf 5: Refundované zahraničné pracovné cesty

V grafe 5 uvádzame počet refundovaných zahr. pracovných ciest z celkových počtov zahraničných pracovných ciest hradených MZ SR.

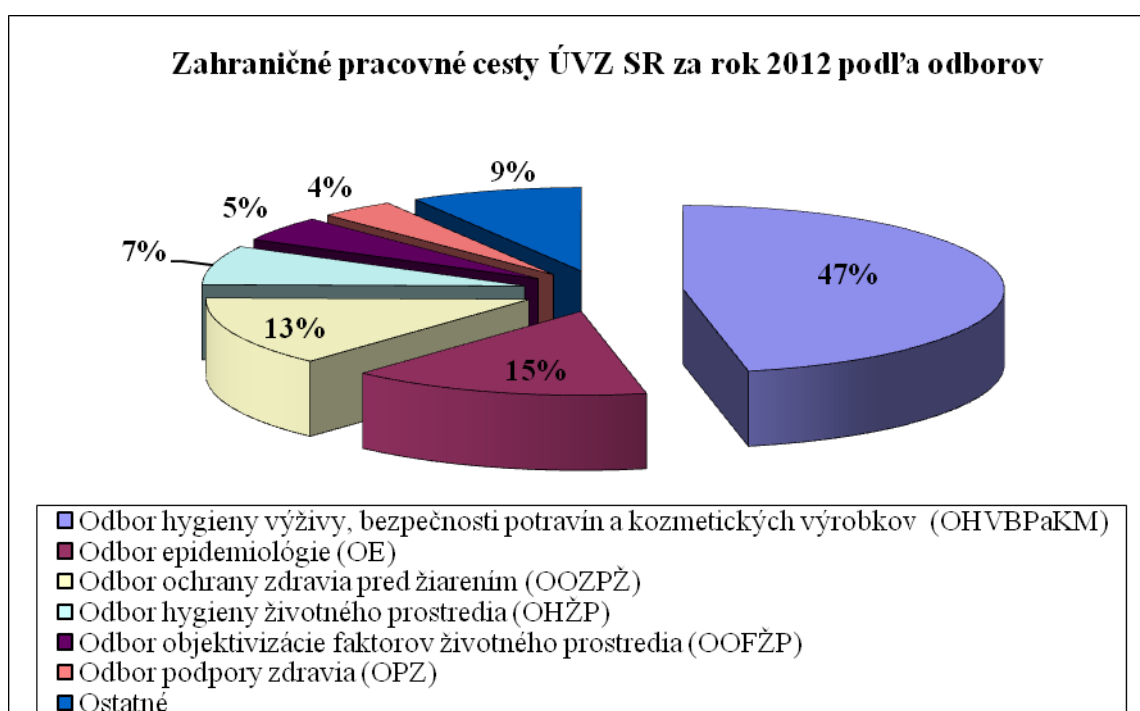
V roku 2010 bolo z celkového počtu 83 zahraničných pracovných ciest hradených MZ SR refundovaných 50 ciest, čo predstavuje 60%.

V roku 2011 bolo z celkového počtu 102 zahraničných pracovných ciest hradených MZ SR refundovaných 81 ciest (79%) a v roku 2012 bolo z celkového počtu 147 zahraničných pracovných ciest hradených MZ SR refundovaných 124 ciest (84%).

3.) Prehľad zahraničných pracovných ciest za rok 2012 – podľa odborov

Zahranických pracovných ciest v roku 2012 sa v najväčšom počte zúčastňoval odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov v súvislosti s povinnou účasťou zastúpenia SR na zasadnutiach pracovných skupín, vo výboroch EK a pracovných skupinách Rady EÚ. Počet zahraničných ciest tohto odboru predstavoval 46%. Odbor epidemiológie s 28 cestami predstavoval 15% z celkového počtu zahraničných pracovných ciest realizovaných v roku 2012 v súvislosti s povinnou účasťou na zasadnutiach pracovných skupín ECDC, kde ÚVZ SR je národným koordinátorom za SR. Odbor ochrany zdravia pred žiarením s 25 zahraničnými cestami predstavoval 13% z celkového počtu zahraničných pracovných ciest realizovaných v roku 2012 v súvislosti s povinnou účasťou na zasadnutiach pracovných skupín EK, Rady EÚ a MAAE (Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu).

Zahranické pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2012 podľa odborov		
Odbor	Počet	%
Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov (OHVBP aKV)	87	47
Odbor epidemiológie (OE)	26	15
Odbor ochrany zdravia pred žiarením (OOZPŽ)	25	13
Odbor hygieny životného prostredia (OHŽP)	14	7
Odbor objektivizácie faktorov životného prostredia (OOFŽP)	9	5
Odbor podpory zdravia (OPZ)	7	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Košice	4	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Banská Bystrica	4	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Poprad	4	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Martin	2	1
Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM)	2	1
Hlavný hygienik SR (HH SR)	2	1
<i>Spolu</i>	<i>186</i>	<i>100,00</i>

4.) Prehľad zahraničných pracovných ciest za rok 2012 – podľa krajín

Experti ÚVZ SR sa v roku 2012 najviac zúčastnili zahraničných pracovných ciest v Belgicku (Brusel). Počet ciest v tejto krajine predstavuje 60% z celkového počtu realizovaných zahraničných ciest. Ďalej nasledujú Česká republika s 6% a Švédsko so 5%. Zahraničné pracovné cesty sa realizovali aj v krajinách Taliansko, Rakúsko, Luxembursko (3%), Španielsko (3%), Švajčiarsko (2%), Francúzsko, Dánsko, Turecko, Cyprus, Maďarsko (1,6%), Írsko, Litva, Nemecko (1%) a Nórsko, Poľsko, Holandsko, Malta Portugalsko, Kórea, Izrael (0,6%).

Zahraničné pracovné cesty ÚVZ SR za rok 2012 podľa krajiny		
Krajina	Počet	%
Belgicko	110	60
Česká republika	12	6
Švédsko	9	5
Taliansko	6	3
Rakúsko	6	3
Luxembursko	6	3
Španielsko	5	3
Švajčiarsko	4	2
Francúzsko	3	1,5
Dánsko	3	1,5
Turecko	3	1,5
Cyprus	3	1,5
Maďarsko	3	1,5
Írsko	2	1
Litva	2	1
Nemecko	2	1
Nórsko	1	0,6
Poľsko	1	0,6
Holandsko	1	0,6
Malta	1	0,6
Portugalsko	1	0,6
Kórea	1	0,6
Izrael	1	0,6
<i>Spolu</i>	<i>186</i>	<i>100,00</i>

IX. Ďalšie aktivity odboru

1. Smernica na vykonávanie zahraničných pracovných ciest ÚVZ SR

Odbor medzinárodných vzťahov vypracoval SM-09 „Smernicu na vykonávanie zahraničných pracovných ciest“, ktorá upravuje schvaľovanie, prípravu, realizáciu, financovanie a vyhodnocovanie zahraničných pracovných ciest pri plnení úloh Ministerstva zdravotníctva SR a

pri plnení vlastných úloh ÚVZ SR. Smernica bola vypracovaná v súlade so zákonom č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, Smernicou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 06471-OZEÚMV-2012 o zahraničných pracovných cestách realizovaných pri plnení úloh Ministerstva zdravotníctva SR a iných organizácií v rezorte zdravotníctva zo dňa 10. 9. 2012 a nadobudla účinnosť dňa 14. 11. 2012.

V zmysle predmetnej smernice Odbor medzinárodných vzťahov viedol v roku 2012 agendu zahraničných pracovných ciest, zabezpečoval predkladanie a schvaľovania návrhov zahraničných pracovných ciest pre pracovníkov ÚVZ SR a RÚVZ SR. Súčasne priebežne vypracovával plán zahraničných pracovných ciest a zhodnotenie prínosov zahraničných pracovných ciest v príslušnom období.

2. Implementácia Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR) v SR

V súčinnosti s odbornými predstaviteľmi ÚVZ SR sa Odbor medzinárodných vzťahov aktívne zúčastňoval na pracovných rokovaníach na pôde ÚVZ SR a MZ SR v súvislosti s prípravou vládneho materiálu k realizácii II. etapy implementácie Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR) v SR.

3. Odborné preklady z/do anglického jazyka

Odbor medzinárodných vzťahov vykonával preklady textov v problematike vody, výživy, životného prostredia, pracovného lekárstva, prevencie a podpory zdravia, alkoholu, podkladov pre WHO a ďalšie.

4. Informačná kampaň „Ako predísť chrípke“

V súčinnosti s odborom epidemiológie odbor medzinárodných vzťahov pripravil informačný plagát „Ako predísť chrípke“, ako informačnú kampaň ÚVZ SR, do ktorej sa aktívne zapojila Kancelária Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku a Dopravný podnik Bratislava, a.s. ÚVZ SR v spolupráci s WHO pripravil pre verejnosť informačný plagát „*Ako predísť chrípke*“ s cieľom zamerať sa na prevenciu vzniku a šírenia chrípky a posilniť informovanosť verejnosti. Celkovo bolo distribuovaných cca. 4 000 informačných plagátov a letákov, ktoré boli distribuované verejnosti prostredníctvom regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR a poradní zdravia, Dopravného podniku Bratislava, a.s. (zastávky MHD v hlavnom meste, predajné miesta pri zakúpení cestovných lístkov), vedúcich hygienikov ostatných rezortov SR, zdravotníckych zariadení, čakární ambulancií, zariadení pre deti a mládež (materské školy, školy a školské zariadenia), samospráv vyšších územných celkov v SR, ako aj prostredníctvom elektronických médií zoznam.sk a webových stránok.

Odbor hygieny životného prostredia

Činnosť odboru hygieny ŽP sa tak, ako aj v predchádzajúcich rokoch odvíjala predovšetkým od úloh a povinností priamo alebo nepriamo vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z., smerníc Európskeho parlamentu a Rady a záväzných dokumentov prijatých vládou SR, programov a projektov vyhlásených HH SR pre oblasť environmentálneho zdravia, medzinárodných projektov financovaných plne alebo čiastočne jednotlivými štruktúrami EÚ (DG Sanco, DG Enviro a DG Research).

Podľa charakteru činnosti odbor vykonával, v súlade s koncepciou odboru HŽP, aktivity na úseku štátnej správy, t.j. vypracovával odborné stanoviská v rámci odvolacích konaní, usmernenia pre výkon ŠZD na úseku hygieny životného prostredia, legislatívnu činnosť, spolupracoval s ďalšími rezortmi štátnej správy. Významnou súčasťou práce bola aj realizácia národných a medzinárodných programov a projektov, ktoré vyžadujú vysokú úroveň odborných vedomostí o vplyvoch environmentálnych faktorov na ľudské zdravie ako aj riadiace a koordinačné zručnosti a schopnosti.

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

Odbor hygieny životného prostredia (ďalej len „OHŽP“) sa na začiatku roka 2012 podieľal na vypracovaní celoslovenskej výročnej správy Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) za problematiku pitnej vody. Pracovníci OHŽP zaoberajúci sa problematikou pitnej vody sa v úvode roka venovali záverečným prácam na vypracovaní národnej správy „Správa o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu vo veľkých zásobovaných oblastiach v rokoch 2008 – 2010“ pre Európsku komisiu. Požiadavku na vypracovanie správy ukladá Slovenskej republike článok 13 Smernice Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Správa o kvalite pitnej vody vo veľkých zásobovaných oblastiach (zásobujúcich viac ako 5 000 obyvateľov) obsahovala údaje o pitnej vode za roky 2008, 2009 a 2010. Termín predloženia správy do Európskej komisie bol 28.2.2012. Správa bola spracovaná ÚVZ SR z údajov monitorovania kvality pitnej vody u spotrebiteľa, ktorý vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva na Slovensku (ďalej len „RÚVZ“) a z údajov prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody vodárenskými spoločnosťami. Vymedzenie veľkých zásobovaných oblastí bolo vykonané pracovníkmi Výskumného ústavu vodného hospodárstva Bratislava (ďalej len „VÚVH“). Počas prípravy správy prebiehala aktívna spolupráca a komunikácia s RÚVZ a s pracovníkmi VÚVH.

ÚVZ SR pripravil ďalej v spolupráci s rezortom životného prostredia správu „Správa Slovenskej republiky o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v malých zásobovaných oblastiach v roku 2010“, ktorá bola vypracovaná na základe požiadavky Európskej komisie. Požiadavka vychádza z čl. 4 Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii. Správa bola vo februári 2012 prostredníctvom Slovenskej agentúry životného prostredia (ďalej len „SAŽP“) ako inštitúcie zodpovednej za reportovanie údajov v oblasti vody, odoslaná Európskej komisii.

Pri príležitosti Svetového dňa vody 22. marca (ďalej len „SDV“) zabezpečili pracovníci OHŽP v spolupráci s OOFŽP pre širokú verejnosť zorganizovanie bezplatných analýz pitnej vody zo studní, konzultácie k problematike pitnej vody a sprístupnenie získaných výsledkov. V rámci materiálu *Vyhodnotenie Svetového dňa vody 2012 „Voda a bezpečnosť potravín“* boli spracované údaje o prebiehajúcich aktivitách ÚVZ SR a všetkých RÚVZ z príležitosti tohto dňa, ako aj získané výsledky analýz pitnej vody zo studní v rámci celého Slovenska. Aktívna bola účasť na konferencii *Voda a potravinová bezpečnosť* (s

prednáškou *Zdravotná bezpečnosť pitnej vody*), ktorá sa konala pri príležitosti SDV dňa 23.3.2012 na VÚVH Bratislava. V apríli sa pracovníčky OHŽP zúčastnili na konferencii *Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou* v Novom Smokovci, kde aktívne vystúpili s príspevkami na tému *Dezinfekcia verejných vodovodov na Slovensku a Vyhodnotenie kvality pitných vôd na Slovensku v r. 2008 – 2010 pre Európsku komisiu*. Prednáška na konferencii *Spolahlivosť a bezpečnosť vodárenských systémov v extrémnych podmienkach* na výstave AQUA v Trenčíne v júni 2012 bola zameraná opätovne na *zdravotnú bezpečnosť pitnej vody*.

V apríli 2012 sa pracovníčka OHŽP zúčastnila pracovného stretnutia Európskej komisie k smernici Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Hlavnými cieľmi pracovného stretnutia bolo zhodnotiť 3-ročné obdobie v rámci plnenia jej požiadaviek a potreby revízie tejto smernice.

V máji 2012 sa v Bratislave uskutočnil Subregionálny workshop krajín strednej Európy k Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 (ďalej len „Protokol“), na ktorom sa zúčastnilo Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko a Slovensko. Workshop bol zameraný na výmenu praktických skúseností a informácií o kvalite a bezpečnosti pitnej vody, vody na kúpanie, sanitácie a klimatických zmenách. Workshop organizovalo Medzinárodné centrum pre hodnotenie vôd (IWAC), ktoré v tej dobe sídlilo na SHMÚ v spolupráci s ÚVZ SR, MŽP SR, SZO a EHK OSN. Po workshope bolo následne zorganizované stretnutie Pracovnej skupiny pre nastavenie cieľov a implementáciu Protokolu, ktorého sa zúčastnili európske štáty Európy.

Pracovníčka OHŽP sa v novembri 2011 v rámci Protokolu zúčastnila zahraničnej pracovnej cesty v Ženeve. Hlavným cieľom medzinárodného stretnutia pracovnej skupiny *Voda a zdravie* bolo preskúmanie vykonávania stanoveného pracovného programu na obdobie rokov 2011 – 2013 a určenie ďalšieho smeru pre rozvoj činností s prihliadnutím na meniace sa podmienky a obmedzené finančné prostriedky.

V júni 2012 boli zaktualizované údaje o pitnej vode v Správe o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2009 – 2011.

V auguste 2012 bol v rámci informačného systému ENHIS, založenom na indikátoroch životného prostredia a zdravia spracovaný indikátor *Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou vo vzťahu k výskytu infekčných ochorení prenosných pitnou vodou v Slovenskej republike*, ktorý je verejnosti prístupný na stránke ÚVZ SR v časti *Životné prostredie, Informačný systém o životnom prostredí a zdraví (ENHIS)*.

V roku 2012 boli v spolupráci s odborom OOFŽP, vodárenskými spoločnosťami (BVS a.s. a ZsVS a. s.) a príslušnými RÚVZ (RÚVZ Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave a RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede) vypracované 2 projekty pod názvom *Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie*. Ich cieľom je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. Projekty naviazali na úlohu OHŽP z roku 2011 *Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch*. V rámci tejto úlohy, ukončenej na začiatku roka 2012, na ktorej sa podieľali aj všetky RÚVZ bol získaný prehľad o spôsoboch úpravy pitnej vody a používaných chemických látkach na dezinfekciu pitnej vody vo verejných vodovodoch, zásobujúcich viac ako 5000 obyvateľov a prehľad o verejných vodovodoch, ktoré boli na Slovensku za posledných 10 rokov prevádzkované bez chemickej dezinfekcie. Výsledky úlohy boli prezentované na 23. celoslovenskej pracovnej porade vedúcich pracovníkov odborov a oddelení HŽP ÚVZ SR a RÚVZ v Čadci v máji 2012.

V rámci nových projektov boli v spolupráci s príslušnými RÚVZ a prevádzkovateľmi verejných vodovodov na konci roku 2011 vytipované verejné vodovody pre sledovanie vplyvu vedľajších produktov dezinfekcie na kvalitu pitnej vody a pre prevádzkovanie

s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru. Vo februári 2012 boli účastníkmi projektu projekty schválené. V rámci 1. etapy projektov boli zahájené spoločné odbery a monitoring kvality vody vodárenských spoločností a ÚVZ SR v 3 verejných vodovodoch – 2 vodovodov v pôsobnosti RÚVZ Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave (*Verejný vodovod – Bratislava, miestna časť Devín, Skupinový verejný vodovod – Záhorský, časť Sološnica*) a 1 vodovodu v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede (*Miestny verejný vodovod Gabčíkovo*). Súčasne prebiehalo spracovanie starších údajov o kvalite pitnej vody vo vodovodoch, ktoré boli získané v rámci prevádzkovej kontroly a v rámci monitoringu uvedených RÚVZ. Na základe vyhodnotenia údajov za obdobie posledných 5 rokov a výsledkov analýz, vykonaných v rámci 1. etáp projektov počas roku 2012, boli v spolupráci s prevádzkovateľmi verejných vodovodov a RÚVZ zadefinované požiadavky na skúšobnú prevádzku verejného vodovodu s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre 2 verejné vodovody a to: *Skupinový verejný vodovod – Záhorský, časť Sološnica* a *Miestny verejný vodovod Gabčíkovo*. V rámci projektu sa okrem spoločného monitoringu a odberov vzoriek vody v teréne uskutočnilo počas roku aj niekoľko vzájomných stretnutí všetkých účastníkov uvedených projektov, kde boli diskutované možnosti spolupráce, priebežné výsledky, návrh skúšobnej prevádzky a pod.

Pracovníci odboru ďalej v oblasti pitnej vody:

- pripravovali čiastkové stanoviská na základe požiadaviek iných odborov:
 - pre odbor legislatívy a práva – napr. k dokumentu *Voda ako strategická surovina štátu a návrh na jej ochranu a trvalú udržateľnosť vo vzťahu k cezhraničnému nakladaniu s vodou odobratou zo zdrojov situovaných na území Slovenskej republiky*, v rámci MPK k návrhu vyhlášky MŽP SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásobovaní vodou na obdobie krízovej situácie, k materiálom pre p. ministerku na rokovanie vlády – *Informácia na výjazdové rokovanie vlády SR v Gabčíkove pri príležitosti 20. výročia prehradenia Dunaja, Informácia o stave monitorovania geologických faktorov životného prostredia s poukazaním na hroziace havárie a možnosti predchádzania týmto haváriám*
 - pre odbor epidemiológie – v rámci *Informácií o mimoriadnych epidemiologických situáciách a výskyte havarijných a iných mimoriadnych situácií v SR, časť Životné a pracovné prostredie* napr. v období nedostatku pitnej vody na Východnom Slovensku v dôsledku zamrznutia povrchových vodných zdrojov v jarných mesiacoch
 - pre odbor kontroly, dozoru a sťažností – napr. k sťažnosti na nekvalitnú dodávku pitnej vody v obci Jarabá, sťažnosť na Stredoslovenskú vodárenskú spoločnosť, závod Zvolen v súvislosti s dodávkou pitnej vody s bakteriologickým znečistením v meste Krupina
 - pre odbor mediálny – napr. informácia v ktorých regiónoch Slovenska boli zistené najvyššie hodnoty dusičnanov a dusitanov v rámci SDV 2012
- na základe žiadosti pripravovali správne rozhodnutia pre používanie chemických látok určených na vodárenskú úpravu pitnej vody
- spracovávali záväzné stanoviská vo veciach, presahujúcich hranice územných obvodov RÚVZ (na základe ich čiastkových stanovísk), najmä k návrhom k územným plánom a návrhom na územné konanie, ku kolaudácii stavieb na využívanie vodných zdrojov a stavieb na protipovodňové opatrenia, k návrhom strategických dokumentov jednotlivých krajov na Slovensku, k návrhu zámerov v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z

- poskytovali konzultácie RÚVZ pri aktuálnych problémoch súvisiacich s pitnou vodou (napr. núdzové zásobovanie pitnou vodou, zvýšené hodnoty bóru, dusičnanov a pesticídov v pitnej vode)
- pripravovali stanoviská na základe žiadosti o poskytnutie odborného usmernenia – napr. k prevádzkovaniu vodárenského zdroja so zvyšujúcimi hodnotami pesticídov
- spracúvali a zabezpečovali požiadavky RÚVZ, týkajúce sa úpravy údajov o verejných vodovodoch v *Informačnom systéme o pitnej vode*, ktoré sú v kompetencii ÚVZ SR – išlo najmä vkladanie nových vodovodov a ich nových spotrebísk, úpravu prevádzkovateľov verejných vodovodov príp. spotrebísk vodovodov
- pripravovali stanoviská podľa požiadaviek Európskej komisie k problematike, súvisiacej s pitnou vodou – napr. Stanovisko k revízii Smernice 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu
- v rámci platených služieb vykonávaných ÚVZ SR vypracovali 130 posudkov pre pitnú vodu

2. Voda na kúpanie

OHŽP sa na začiatku roka 2012 podieľal na vypracovaní celoslovenskej výročnej správy ÚVZ SR za problematiku vody na kúpanie.

V máji 2012 bol zverejnený na webovom sídle ÚVZ SR na pripomienkovanie verejnosti v súlade s článkom 11 *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* (ďalej len „smernica“) návrh zoznamu vôd vhodných na kúpanie (ďalej len „VVK“) pre kúpaciu sezónu 2012. VVK sú počas kúpacej sezóny sledované aj podľa požiadaviek smernice a výsledky ich monitoringu sa každoročne do konca roku poskytujú Európskej komisii. Po zverejnení návrhu zoznamu VVK bolo na ÚVZ SR doručených 9 pripomienok. Pripomienky sa týkali väčšinou návrhov na zaradenie nových lokalít do zoznamu VVK a kvality vody na rôznych miestnych prírodných vodných plochách. Navrhované lokality však majú nízku návštevnosť a nespĺňajú charakteristiku a požiadavky na VVK. Na každú pripomienku bolo odosielateľovi odpovedané elektronicky. Definitívny zoznam VVK (33 prírodných vodných plôch) spolu s dĺžkou kúpacej sezóny pre rok 2012 bol zverejnený v júni 2012 pred začiatkom kúpacej sezóny. Zoznam bol predložený prostredníctvom SAŽP ako inštitúcie zodpovednej za reportovanie v oblasti vody na kúpanie aj do Európskej komisie. V máji 2012 bola vykonaná aktualizácia a zverejnenie *Profilov vôd vhodných na kúpanie*, ktoré predstavujú komplexný odborný materiál o VVK, určený pre verejnosť. Profily sú zamerané na pochopenie rizík environmentálneho znečistenia a indikátorov, ktoré takéto znečistenie odhaľujú. Pri aktualizácii profilov pracovníci OHŽP spolupracovali s odborom OOFŽP, regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR (ďalej len „RÚVZ“), v regióne a kompetencii ktorých sa takéto lokality nachádzajú, ďalej so SAŽP, MŽP SR a VÚVH.

Pred začiatkom letnej kúpacej sezóny vypracovali pracovníci OHŽP pre RÚVZ *Pokyny pre zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie v letnej turistickej sezóne 2012* (ďalej len „LTS 2012“) s celoslovenskou platnosťou. Pokyny kládli dôraz najmä na zabezpečenie monitorovania VVK a jednotný postup RÚVZ pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na prevádzkovaných prírodných aj umelých kúpaliskách. K 23.6.2012 bola vypracovaná a poskytnutá verejnosti *Správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS 2012* (stav k 15.6.2012). V priebehu sezóny boli pravidelne v týždenných intervaloch spracúvané aktuálne informácie RÚVZ o stave na umelých a prírodných kúpaliskách, poskytované prostredníctvom *Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie*. Informácie boli vždy pred víkendom zverejňované

na webovom sídle ÚVZ SR v „Aktualizácii umelých a prírodných kúpalísk počas letnej turistickej sezóny“. Okrem toho boli poskytované verejnosti a do médií informácie a uverejňované odborné príspevky o zdravotných rizikách pri využívaní nevyhovujúcich vodných útvarov na kúpanie. Počas kúpacej sezóny sa pracovníci odboru podieľali v spolupráci s RÚVZ na riešení aktuálnych problémov a konkrétnych situácií na jednotlivých kúpaliskách (napr. problematika vyradenia lokality *Veľký Draždiak* zo zoznamu VVK).

Po ukončení LTS bola na základe podkladov RÚVZ vypracovaná národná hodnotiaca „Správa o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách v roku 2012“ a „Správa Slovenskej republiky o kvalite vôd vhodných na kúpanie v roku 2012“ pre Európsku komisiu, ktorá hodnotí situáciu počas LTS na prírodných vodných plochách v rámci prírodných vodných plôch v Európe. Na základe poskytnutých údajov vypracúva Európska komisia na začiatku nasledujúceho roku celoeurópsku porovnávaciu správu. V súlade s požiadavkami európskej legislatívy boli frekvencie odberov vzoriek vôd a rozsah analýz z VVK na Slovenku v roku 2012 dodržané. V roku 2012 Slovenská republika po druhýkrát vyhodnotila a klasifikovala kvalitu vody vhodnej na kúpanie podľa požiadaviek smernice, a to na 32 prírodných kúpaliskách. 23 VVK bolo klasifikovaných ako vody s výbornou kvalitou vody na kúpanie a 9 VVK malo dobrú kvalitu vody na kúpanie. Jedna vodná plocha - VN Ružín nebola klasifikovaná, nakoľko ešte neboli k dispozícii údaje za 4-ročné obdobie. Tak, ako pri návrhu zoznamu VVK, aj pri príprave správy pre Európsku komisiu pracovníci odboru aktívne spolupracovali s MŽP SR a SAŽP.

Ďalšou oblasťou, ktorá si v roku 2012 vyžadovala spoluprácu s MŽP SR, bola oblasť legislatívy. Na základe pripomienok Európskej komisie v liste č. ENV A.1/TS/ts zo dňa 15.4.2011 k transpozícii *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* do právneho poriadku Slovenskej republiky pokračovala počas roka intenzívna práca na novele zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“). Účelom novely zákona ako aj súvisiacich predpisov v oblasti vody na kúpanie a kúpalísk bolo zabezpečenie súladu so smernicou a doplnenie predpisov o transpozíciu jednotlivých článkov smernice, ktoré boli doteraz transponované len čiastočne, nedostatočne alebo neboli transponované vôbec. Predloženým návrhom zákona č. 355/2007 Z. z. sa novelizoval aj zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý vecne súvisí s problematikou vôd určených na kúpanie. V nadväznosti na návrh novely zákona č. 355/2007 Z. z. bola zahájená aj príprava nových súvisiacich predpisov, ktoré nahradili platné nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a platnú vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Pri príprave predpisov prebiehala aktívna spolupráca a uskutočnili sa pracovné stretnutia s členmi poradného zboru HO pre odbor životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR. Vzhľadom na potrebu zabezpečenia povinností, ktoré Slovensku vyplývajú z transpozície európskej legislatívy, boli do spolupráce zapojené aj RÚVZ, v kompetencii ktorých sa nachádzajú vody určené na kúpanie. Cieľom legislatívnych návrhov bolo okrem úplnej transpozície požiadaviek smernice aj zapracovanie požiadaviek, ktoré vychádzali z nových poznatkov a požiadaviek praxe v tejto oblasti. V rámci legislatívneho procesu sa uskutočnili počas roka pracovné stretnutia s MŽP SR a rozporové konania so Združením miest a obcí Slovenka a so Slovenským odborovým zväzom zdravotníctva a sociálnych služieb.

Novela č. 306/2012 Z. z. zákona č. 355/2007 Z. z. a nové predpisy v oblasti vody na kúpanie - *Vyhláška MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie a Vyhláška MZ SR č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o*

požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku nadobudli účinnosť dňa 15.10.2012.

V roku 2012 pokračovala prevádzka *Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie* (ďalej len "IS"), ktorý od roku 2008 slúži pre spracovanie a vyhodnocovanie údajov a poskytuje komplexné informácie o vode na kúpanie a o aktuálnom stave kúpalísk aj pre verejnosť. Informačný systém je využívaný najmä počas letných mesiacov pre týždennú aktualizáciu RÚVZ o stave kúpalísk. Nakoľko od sprevádzkovania systému nebol vykonaný žiadny upgrade jeho funkčnosti, nezodpovedá v súčasnosti zvyšujúcim sa požiadavkám a nárokom v oblasti informovania verejnosti a ani novým požiadavkám v oblasti spracovania údajov. Systém si vyžaduje nevyhnutné doplnenie funkčnosti v súvislosti s prijatím novej európskej a národnej legislatívy v oblasti vody na kúpanie, vznikom nového typu kúpalísk (tzv. biokúpalisko) ako aj ďalšími požiadavkami praxe.

Pracovníčka OHŽP sa v septembri 2012 zúčastnila rokovania zástupcov členských štátov Európskej únie, Skupiny pre vodu na kúpanie, organizovaného Európskou komisiou – DG Environment v súvislosti s implementáciou smernice.

Pracovníci odboru ďalej v oblasti vody na kúpanie:

- pripravovali čiastkové stanoviská na základe požiadaviek iných odborov ÚVZ SR:
 - pre odbor kontroly, dozoru a sťažností - napr. k sťažnosti na RÚVZ so sídlom v Prešove v súvislosti s jej postupom pri riešení problematiky kúpacích čiapok v bazéne na ZŠ („Štuka“), M. Nešpora 2 v Prešove
 - pre odbor legislatívy a práva - k odvolaniu prevádzkovateľa Mestskej časti Košice – Staré Mesto proti rozhodnutiu RÚVZ so sídlom v Košiciach o uložení pokuty na Mestskej krytej plavárni v Košiciach
 - pre odbor mediálny – najmä informácie o stave kúpalísk počas kúpacej sezóny

3. Čistota ovzdušia

Gestorom problematiky vonkajšieho ovzdušia je Ministerstvo životného prostredia SR a príslušné orgány ochrany ovzdušia. Orgány verejného zdravotníctva, teda aj Úrad verejného zdravotníctva SR spolupracujú v problematike vonkajšieho ovzdušia s Ministerstvom životného prostredia SR.

V roku 2011 bola na Ministerstve životného prostredia SR zriadená pracovná skupina za účelom vypracovania návrhu na riešenie stratégie pre redukciu prachových častíc PM₁₀ v ovzduší SR, do ktorej boli nominovaní dvaja pracovníci z ÚVZ SR - odboru hygieny životného prostredia. Na základe vzájomnej spolupráce MŽP SR s oslovenými kompetentnými orgánmi bol vypracovaný „Návrh stratégie pre redukciu prachových častíc PM₁₀“, ktorý definuje aktuálne priority a opatrenia súvisiace s potrebou redukcie častíc tuhých znečisťujúcich látok PM₁₀ v ovzduší, ktorý bol v roku 2012 predložený na rokovanie vlády SR. K uvedenému materiálu, najmä s ohľadom na nežiaduce dopady ovzdušia znečisteného tuhými časticami, predovšetkým v súvislosti so vznikom respiračných ochorení exponovanej populácie, vyjadril rezort zdravotníctva pozitívny postoj.

V roku 2012 bola na Ministerstve životného prostredia SR zriadená „Komisia pre koordináciu politiky zmeny klímy“, ktorej členmi sú aj pracovníci odboru HŽP. Komisia je koordináčny, poradný, kontrolný a odborný orgán pre otázky týkajúce sa dlhodobej stratégie nízko uhlíkového rozvoja a plnenia prijatých medzinárodných záväzkov v oblasti politiky zmeny klímy a adaptácie na jej nepriaznivé dôsledky. Na prvom zasadnutí bola dohodnutá aj

forma spolupráce rezortov v rámci činnosti komisie. Súčasne bola vytvorená aj expertná skupina zo zástupcov jednotlivých rezortov, ktorá bude spolupracovať pri zabezpečení plnenia záväzkov SR, pripravovať podklady na rokovania Komisie a na rokovania vlády SR. Na druhom zasadnutí predseda komisie informoval o stave prípravy „Adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“ a o pláne nápravných opatrení pre „Národný inventarizačný systém SR“. Na prvom zasadnutí pracovnej skupiny pri Komisii boli prerokované úlohy na najbližšie obdobie týkajúce sa problematiky „Národného inventarizačného systému SR“, informácie o stave prípravy „Nízko-uhlíkovej stratégie SR do roku 2030“ a informácie o stave prípravy „Adaptačnej stratégie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“.

V rokoch 2010 až 2012 sa Úrad verejného zdravotníctva SR podieľal na riešení výskumného medzinárodného projektu s názvom: „Znečistenie vnútorného ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe – SINPHONIE“ (Schools Indoor Pollution and Health: Observatory Network in Europe). Cieľom projektu bolo zhodnotiť kvalitu vnútorného ovzdušia v školách a vplyv prostredia európskych škôl na zdravotný stav detí so zameraním na respiračné ochorenia a následne pripraviť odporúčania pre zlepšenie kvality školského prostredia (viac v kapitole o projektoch).

V oblasti kvality ovzdušia bolo viac podnetov riešených v problematike vnútorného ovzdušia, než vo vonkajšom ovzduší, čo súvisí s gesciou a legislatívou rezortu zdravotníctva. Pre verejnosť boli poskytované informácie priamo vypracovaním odpovedí žiadateľom, a tiež prostredníctvom médií. Pre médiá boli vypracované odpovede týkajúce sa negatívnych dopadov na zdravie ľudí zo znečisťovania vonkajšieho ovzdušia zo spaľovania odpadov, o zdravotných rizikách prchavých organických látok (VOC) a iné. Vnútorné ovzdušie bolo priebežne riešené v podaniach občanov v rámci poskytovania informácií napr. ohľadne limitov pre vnútorné ovzdušie obytných budov, zdravotných rizík z plesní, požiadaviek na mikroklimatické parametre (teplotu, vlhkosť, prúdenie vzduchu), expozíciu vnútorného prostredia chemickým látkam (napr. z naftalénu, VOC) atď. V problematike vonkajšieho ovzdušia bol riešený podnet na vypúšťanie chemických látok známych aj pod súhrnným názvom „chemtrails“ nad územím SR.

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia ÚVZ SR sa v rámci medzirezortného pripomienkového konania vyjadrovali k návrhom legislatívnych predpisov. Pripomienkovaný bol návrh zákona o ovzduší a návrh vyhlášky MŽP SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

Nominovaní zástupcovia ÚVZ SR sa zúčastňujú zasadnutia komisií, odborných seminárov v oblasti klimatických zmien a zdravia ľudí v danej oblasti. Získané informácie ďalej poskytujú odborníkom vo verejnom zdravotníctve, ako aj verejnosti. Na web stránku ÚVZ SR bola daná pre verejnosť informácia o letných horúčavách.

V rámci spolupráce so Slovenským hydrometeorologickým ústavom Bratislava boli ÚVZ SR naďalej poskytované informácie o výskyte prekročenia informačného alebo výstražného hraničného prahu ozónu.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

Hluk v životnom prostredí je každoročne častým dôvodom podnetov a otázok obyvateľov. Odbor hygieny ŽP zabezpečoval prípravu mnohých stanovísk k tejto

problematike, vo väčšine prípadov v podobe odborných podkladov pre vybavovanie sťažností a odvolacích konaní príslušnými odbormi ÚVZ SR.

V roku 2012 boli takto riešené sťažnosti súvisiace s nadmerným hlukom vznikajúcim pri prevádzke na športoviskách, z kameňolomu, z reštaurácií s terasou, pri výrobe oceľových konštrukcií, z kostolných zvonov a reproduktorov z kostola, z obecného rozhlasu. Vysoký hluk spôsobovala aj výroba el. energie z OZE, píly, hudobná produkcia z kultúrnych domov a z tanečného štúdia umiestneného v bytovom dome. Nadmerný hluk spôsoboval tréning dobrovoľného hasičského zboru v školskom areáli v tesnej blízkosti rodinných domov.

Viacero odborných stanovísk k problematike hluku a jeho škodlivých účinkov bolo pripravených tiež na základe žiadostí verejnosti a médií. Tieto sa týkali hlučnosti kotolne v bytovom dome a návrhu postupu riešenia hlučnosti v blízkosti železničnej trate, rušenia nočného klľudu, hluku šíriaceho sa z vinice pri plašení škorcov hlučným zariadením a pod. Pre rezort MŽP SR bolo vypracované stanovisko k environmentálnym limitom pri výstavbe fotovoltaičných elektrární.

Pre účely usmernenia činnosti regionálnych úradov verejného zdravotníctva pri posudzovaní zdrojov hluku v životnom prostredí bola ustanovená pracovná skupina na riešenie problematiky hluku vo vonkajšom prostredí. Pracovná skupina prediskutovala možné postupy pri riešení obťažovania hlukom z kostolných zvonov, z detských ihrísk na sídliskách, z jednorazových hudobných a kultúrnych podujatí. Závery boli prerokované na celoslovenských pracovných poradách. Boli prijaté závery, ktoré boli podkladom pre prípravu znenia novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. Koncom roka bola pripravená novela vyhlášky po schválení v gremiálnej porade MZ SR zaradená do medzirezortného pripomienkového konania.

Zo Smernice 2002/49/EC, ktorá sa týka posudzovania a riadenia hluku vo vonkajšom prostredí vyplynula pre SR na rok 2012 požiadavka na zaslanie údajov o strategických hlukových mapách aglomerácií, väčších pozemných komunikácií a železničných dráh, ktoré mali subjekty definované zákonom č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí povinnosť odovzdať Úradu verejného zdravotníctva SR v termíne do 15.7.2012.

Odbor hygieny životného prostredia Úradu verejného zdravotníctva SR pripravil z poskytnutých podkladov požadovanú informáciu pre Európsku komisiu, ktorá bola po schválení na gremiálnej porady MZ SR zaslaná Slovenskej agentúre životného prostredia, ktorá následne zabezpečila jej postúpenie Stálemu zastúpeniu SR pri EÚ. Nakoľko väčšina povinných subjektov si zákonnú povinnosť nespĺnila, rieši úrad verejného zdravotníctva vzniknutú situáciu v správnom konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 2/2005 Z. z.

S problematikou spracovania strategických hlukových máp súviselo v roku 2012 aj niekoľko osobných, telefonických či elektronickou poštou realizovaných konzultácií zo strany povinných osôb.

Nezanedbateľnou a veľmi frekventovanou súčasťou náplne odboru v roku 2012 bola aj príprava odborných stanovísk k problematike škodlivosti environmentálneho hluku na zdravie obyvateľov a podmienok dodržiavania prípustných hodnôt hluku v zmysle platnej legislatívy zo strany verejnosti a najmä médií. Uvedený fakt svedčí o skutočnosti, že hluk je jedným z najvýznamnejších faktorov vplývajúcich na zdravie obyvateľov, preto mu bude potrebné aj v ďalších rokoch venovať náležitú pozornosť.

5. Hygienická problematika bývania

Úrad verejného zdravotníctva SR poskytuje informácie alebo odborné stanoviská fyzickým či právnickým osobám v oblasti bývania. V oblasti hygienickej problematiky boli vydávané stanoviská v mnohých sporných a zložitých otázkach, ako aj riešenie sťažností, odvolaní a posudzovanie stanovísk regionálnych úradov verejného zdravotníctva

V roku 2012 naďalej najčastejšou problematikou v oblasti bývania bola najmä vo veľkých mestách potreba zabezpečenia vyhovujúceho denného osvetlenia v bytových domoch. V miestnostiach, kde je dlhodobý pobyt osôb, sa vyžaduje v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia vyhovujúce denné osvetlenie a dostatočné preslnenie, ktoré často je výstavbou ďalších bytových a iných budov ohrozené. Pri potvrdzovaní záväzných stanovísk orgánov verejného zdravotníctva bolo posudzovaných niekoľko prípadov, kde výstavbou budov dochádzalo k zatieneniu existujúcich bytových budov. Vplyv navrhovanej stavby na denné osvetlenie budov v okolitej zástavbe sa hodnotí podľa článku 4.4 STN 73 0580-1 Zmena 2: 2000 Denné osvetlenie budov. Časť 1: Základné požiadavky. Doba preslnenia v okolitej obytnej zástavbe sa hodnotí podľa STN 73 43 01 Budovy na bývanie. Vzhľadom k rozličným výkladom tejto normy zo strany odborne spôsobilých osôb pre túto oblasť bolo zvolané rokovanie s autorom technickej normy. Rokovania sa zúčastnili zástupcovia STÚ, ÚVZ SR, ako aj autorizovaní stavební inžinieri pre oblasť posudzovania denného osvetlenia budov. Na rokovaní prebehla odborná diskusia a bol prijatý záver pre ďalší postup v posudzovaní denného osvetlenia stavieb.

Verejnosť bola informovaná predovšetkým prostredníctvom elektronickej pošty, kde sme tiež odpovedali na otázky týkajúce sa zatekania a vetrania bytových jednotiek a taktiež v súvislosti s problematikou plesní a hluku.

Prevažnú väčšinu sťažností tvorili podania ohľadne zariadení osobnej hygieny, hlučnosti v bytových priestoroch a sťažnosti v súvislosti s odpadmi.

ÚVZ SR bol oslovený pre vypracovanie súdnoznaleckého posudku vo veci hodnotenia vnútorného prostredia rodinného domu. Bola pracovníkmi vykonaná obhliadka priestorov, vykonané odbery vzoriek vnútorného ovzdušia a ich mikrobiologická analýza. Vzhľadom k masívnemu prekročeniu výskytu plesní a nadmernej relatívnej vlhkosti vzduchu nebolo doporučené tento rodinný dom využívať na bývanie.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva vo svojich územných obvodoch. Na Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa obracajú fyzické, právnické osoby aj súkromné osoby so žiadosťou o informáciu alebo odborné stanovisko s rozličnou problematikou. V oblasti hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor boli vydávané stanoviská v mnohých sporných a zložitých otázkach, ako aj pri riešení sťažností, odvolaní a pri posudzovaní záväzných stanovísk regionálnych úradov

Zariadenia, v ktorých sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti

Nakoľko zariadenia starostlivosti o ľudské telo sú zaradené medzi zariadenia, v ktorých sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu zdravia zákazníkov i samotných pracovníkov a tiež k vzniku a šíreniu prenosných ochorení, je potrebné venovať im zvýšenú pozornosť.

V roku 2012 sa orgány verejného zdravotníctva viac zamerali na prevádzky solárií, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia zdravia zákazníkov z UV žiarenia (dokázaný zvýšený výskyt rakoviny kože). V uvedenej problematike sa dňa 8.3.2012 na ÚVZ SR Bratislava uskutočnilo pracovné jednanie. Cieľom bolo prerokovať zistenia z merania UV žiarenia v soláriách vykonaných v rámci realizácie projektu „Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí“ riešeného na ÚVZ SR – odborom OOFŽP. Na základe záverov z jednania bolo vypracované odborné usmernenie (s účinnosťou od 16.4.2012), ktorého zámerom bolo zabezpečiť jednotný postup regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v soláriách. A to usmerniť postup RÚVZ pri schvaľovaní nových prevádzok solárií a pri výkone štátneho zdravotného dozoru v existujúcich prevádzkach solárií a vytvoriť pracovnú skupinu zodpovednú za vypracovanie novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo. Nakoľko problematika „solárií“ je viac prezentovaná aj médiami, najmä s ohľadom na riziko z „umelého opaľovania“, preto bol pozorovaný zvýšený záujem verejnosti o danú problematiku. Odborné stanoviská poskytnuté verejnosti sa týkali požiadaviek na odbornú spôsobilosť pracovníkov poskytujúcich služby, výkonu ŠZD, návrhu opatrení na riešenie situácie v soláriách, zdravotných rizík zo solárií atď.

Počas roka bolo vydaných viacero stanovísk a informácií pre žiadateľov, ktorí uvažujú o zriadení prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo, resp. ktorí ich majú zriadené. Stanoviská sa týkali napr. vykonávania služby bez prevádzky, požiadaviek na prevádzkovanie zariadení, ktoré predstavujú zdravotné výkony, ale sú vykonávané v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, požiadaviek na uvedenie priestorov do prevádzky, potrebného vzdelania, požiadaviek na mikroklimatické parametre zariadení, výklad vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z.z., látky používané ako farbivá v kozmetike a na tetovanie a pod. Viacero stanovísk bolo vypracovaných ku službe kryolipolýza (chudnutie zmrazením tukových buniek).

Zdravotnícke zariadenia

V roku 2012 sme sa zaoberali správnym nakladaním s odpadmi, ktoré vznikajú pri ošetrovaní pacientov v domácom prostredí.

Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z., ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov v prílohe č. 1 špecifikuje odpady zo zdravotnej alebo veterinárnej starostlivosti v skupine č. 18 a podskupine 18 01 01 až 18 01 10. Tieto odpady sú rozdelené do dvoch kategórií, a to nebezpečné odpady N a ostatné odpady O. Podľa zaradenia odpadu do kategórie sa určuje spôsob likvidácie odpadov. Nebezpečné odpady sú najmä z použitých injekčných ihlích, striekačiek, infúzných súprav, biologicky kontaminovaných tampónov, obväzov, náplastí, použitých cytotoxických liekov. Odpad ako obväzy, leukoplasty, plienky a pod. sa zaradí do kategórie nebezpečný odpad alebo ostatný odpad individuálne pri každom klientovi osobitne, a to na základe určenia, či sa jedná o odpad, ktorého zber a zneškodňovanie podlieha osobitným požiadavkám z hľadiska prevencie nákazy alebo nie. Toto zatriedenie určí podľa charakteru ochorenia ošetrovaného pacienta zdravotnícky pracovník pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v rámci ADOS, a teda bude tento odpad likvidovať ako nebezpečný alebo ako komunálny odpad. ADOS musí likvidovať odpad, ktorého je producentom, či už pôjde o odpad nebezpečný alebo ostatný, komunálny. Povinnosť zabezpečiť zneškodnenie odpadu patrí zdravotníckemu zariadeniu.

Pohrebníctvo

V roku 2012 Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky naďalej usmerňoval tak regionálne úrady verejného zdravotníctva, verejnosť, jednotlivé obce, prevádzkovateľov pohrebných služieb, prevádzkovateľov pohrebísk, aj zdravotnícke zariadenia vo veci správneho postupu pri nakladaní s mŕtvym v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve.

Boli vydávané stanoviská k otázkam prevádzkovania pohrebísk, najmä o obnove pochovávaní v existujúcom zastavanom území, k zákonnému postupu vykonávania výkopu hrobu, k prevádzkovaniu pohrebiska viacerými prevádzkovateľmi. Najviac podnetov je v oblasti užívania ochranného pásma pohrebiska. Podnet sa týkal náhrady za obmedzenie užívania pozemkov v ochrannom pásme pohrebiska, ak išlo o ornú pôdu, nie o stavebný pozemok, tiež k problematike rešpektovania ochranného pásma v územnom konaní stavieb. Bolo vydané aj stanovisko k umiestňovaniu a povoľovaniu budov v ochrannom pásme, podľa ktorého nie je možné umiestňovať v ochrannom pásme nové budovy, ale budovy už existujúce má právo vlastníak rekonštruovať.

Obdržali sme viacero podnetov na nedodržovanie podmienok medzinárodnej prepravy mŕtvych osôb v prípade vykonávania pitvy. Problematika bola prerokovaná s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. V prípade, že ľudské pozostatky budú pochované mimo územia SR (na území členských štátov Rady Európy), vedúci lekár postupuje v zmysle článkov 5 a 6 Dohovoru o prevoze tiel mŕtvych osôb.

V Bratislave organizovaná výstava The Human Body, kde boli vystavované exponáty pripravené preparovaním ľudských pozostatkov, vyvolala aj vlnu odporu, čoho dôsledkom bol podnet Konferencie biskupov Slovenska na preverenie zákonnosti tohto podujatia. V tejto veci bolo vydané stanovisko, v zmysle ktorého nie je možné posúdiť etickú stránku výstavy, pokiaľ otázky etiky nie sú upravené v predpisoch orgánov verejného zdravotníctva. Výstava neohrozovala zdravie návštevníkov a nebola v rozpore so zákonom o pohrebníctve.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pitná voda patrí k najčastejším témam informovania verejnosti. Zvýšený záujem verejnosti bol v roku 2012 tak, ako každoročne zaznamenaný pri príležitosti Svetového dňa vody dňa 22. marca (ďalej len „SDV“). Počas tohto dňa pracovníci OHŽP pri preberaní vzoriek vôd poskytovali záujemcom informácie o požiadavkách na kvalitu pitnej vody, o analýzách vzoriek vody na pitné účely, o umiestnení a ochrane individuálnych studní ako aj o možnosti používania vody zo studní v domácnostiach. Na webovom sídle ÚVZ SR bol zverejnený v rámci SDV, ktorý bol v roku 2012 venovaný téme „Voda a bezpečnosť potravín“ článok a oznam o možnosti bezplatných analýz vzoriek vody z individuálnych studní. Celkovo bolo v rámci SDV na ÚVZ SR v ukazovateľoch dusičnany a dusitany vyšetrených 196 vzoriek vody a poskytnutých 45 konzultácií. Ďalšie osobné i telefonické konzultácie boli poskytnuté záujemcom po zverejnení výsledkov vykonaných analýz. V apríli 2012 bolo na webovom sídle ÚVZ SR zverejnené aj celoslovenské *Vyhodnotenie Svetového dňa vody 2012 „Voda a bezpečnosť potravín“*.

Pracovníci OHŽP pravidelne počas celého roku vypracovávali posudky a poskytovali konzultácie k výsledkom analýz pitnej vody, ktoré boli vykonané v rámci platených služieb pre verejnosť. Ďalšie osobné, telefonické a elektronické dotazy laickej verejnosti sa týkali najmä požiadaviek na kvalitu pitnej vody, povinností prevádzkovateľov pri dodávaní vody a potreby a možností úprav pitnej vody. Časté boli aj otázky firiem a spoločností, vyrábajúcich a dodávajúcich výrobky a materiály prichádzajúce do styku s pitnou vodou príp. použitie chemických látok na úpravu pitnej vody a na legislatívne požiadavky v tejto oblasti a postup pri ich distribúcií a predaji.

Na začiatku roka 2012 bola na webovom sídle ÚVZ SR zverejnené *Správa Slovenskej republiky o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v malých zásobovaných oblastiach v roku 2010* a *Správa Slovenskej republiky o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu vo veľkých zásobovaných oblastiach v rokoch 2008 – 2010*, ktoré boli vypracované na základe požiadavky článku 13 *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* a na základe čl. 4 Zmluvy o prístupí Slovenskej republiky k Európskej únii.

Verejnosti bol v rámci informačného systému ENHIS, ktorý je verejnosti prístupný na webovom sídle ÚVZ SR v časti Životné prostredie, Informačný systém o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) sprístupnený indikátor *Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou vo vzťahu k výskytu infekčných ochorení prenosných pitnou vodou v Slovenskej republike*.

Prírodné a umelé kúpaliská a kvalita ich **vody na kúpanie** sú v centre záujmu verejnosti najmä v letnom období počas letnej kúpacej sezóny. Pred zahájením letnej kúpacej sezóny ÚVZ SR poskytol v máji verejnosti prostredníctvom webového sídla ÚVZ SR na pripomienkovanie návrh *Zoznamu vôd vhodných na kúpanie (VVK) pre kúpaciu sezónu 2012*. Definitívny zoznam VVK s návrhom 33 lokalít, ktoré boli pre kúpaciu sezónu 2012 zaradené aj do európskeho hodnotenia, bol zverejnený pred začiatkom kúpacej sezóny (15. jún) a poskytnutý aj do Európskej komisie. Pred začiatkom kúpacej sezóny boli aktualizované *Profily vôd vhodných na kúpanie*, ktoré predstavujú komplexný materiál o týchto najviac využívaných lokalitách v oblasti rekreačného kúpania pre verejnosť na Slovensku. V rámci príspevku *Európska kvalita vody na kúpanie* bola zverejnená informácia o kvalite prírodných vodných plôch na základe európskeho vyhodnotenia za rok 2011 a nové jednotné európske symboly na informovanie verejnosti o klasifikácii kvality vody na kúpanie, o zákaze kúpania a odporúčaní nekúpať sa.

Na začiatku letnej kúpacej sezóny bola poskytnutá médiám a širokej verejnosti *Správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2012*, ktorá hodnotila situáciu na všetkých rekreačných lokalitách na kúpanie na Slovensku (približne 84

lokalít). Počas sezóny 2012 (od 15. júna do 15. septembra) pracovníci OHŽP pravidelne v týždňových intervaloch vždy pred víkendom spracovávali prostredníctvom *Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie* informácie z jednotlivých RÚVZ a sprístupňovali verejnosti aktuálnu situáciu o stave prírodných a umelých kúpalísk. Dôraz sa kládol na poskytnutie informácií o nevyhovujúcej kvalite vody na kúpanie, zistených nedostatkoch pri prevádzkovaní kúpalísk a vydaných zákazoch kúpania.

Na základe žiadosti mediálneho odboru ÚVZ SR poskytovali pracovníci OHŽP počas kúpacej sezóny okamžité informácie a príspevky, zamerané najmä na spôsob a rozsah kontroly kvality vody na kúpanie, zdravotné riziká pri využívaní nevyhovujúcich vodných útvarov na kúpanie a aktuálne informácie o stave kúpalísk, ktoré slúžili ako podklady pre printové a elektronické médiá. Elektronické aj telefonické dotazy verejnosti sa najčastejšie týkali kvality vody na kúpanie na konkrétnych lokalitách. Podnety, týkajúce sa konkrétnych kúpalísk boli riešené v spolupráci s miestne príslušnými RÚVZ.

Po ukončení letnej kúpacej sezóny a spracovaní celoslovenských údajov bola zverejnená aj národná *Správa o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách v roku 2012* a *Správa Slovenskej republiky o kvalite vôd vhodných na kúpanie v roku 2012* pre Európsku komisiu.

Boli vypracované stanoviská a zasielané elektronickou poštou priamo žiadateľom v rôznych oblastiach, napríklad: dezinfekcia v bytoch, problematika hluku v bytoch, problematika plesní a právne predpisy rezortu zdravotníctva v súvislosti s hygienou vo vnútornom prostredí budov. Často boli žiadateľ a usmernení na iný príslušný kompetentný orgán na riešenie problematik, ktoré sú mimo kompetencií orgánov verejného zdravotníctva.

Ďalšie oblasti poskytovania informácií :

- aktuálna situácia hlukovej záťaže obyvateľstva v SR,
- škodlivosť ortuťových žiariviek,
- kompetencie RÚVZ pri riešení podnetov obyvateľov,
- kompetencie RÚVZ pri posudzovaní návrhov na nakladanie s nebezpečným odpadom,
- problematika osvetlenia a tienenia bytových priestorov,
- informácie ohľadne výrobkov určených na styk s pitnou vodou, o zabezpečení zásobovania pitnou vodou, v súvislosti vybudovania studní a ich ochrany,
- informácie o nakladaní s odpadovou vodou, o rozbere pitnej vody a vody na kúpanie o kvalite vody na kúpanie počas letnej kúpacej sezóny.

Odborná či laická verejnosť svoj záujem o poskytnutie informácií adresuje zväčša telefonicky alebo elektronickou poštou (e-mailom). Ich zodpovedanie je takmer každodennou súčasťou činnosti pracovníkov odboru hygieny životného prostredia. Z tém, ktoré sú najčastejšie predmetom záujmu, možno spomenúť najmä problematiku hygieny bývania a vnútorného prostredia budov všeobecne (problematika vetrania, prítomnosť vlhkosti a plesní v miestnostiach), environmentálneho hluku z rôznych zdrojov, ale aj škodlivosti rôznych chemických faktorov (ortuť v životnom prostredí, nebezpečné látky používané vo výrobkoch), ale aj problematiku živočíšnych škodcov, odpadov a pod.

Verejnosť sa živo zaujíma o problémy súvisiace s hygienou prostredia, v ktorom žije, pričom sa dožaduje riešenia mnohých problematických situácií, často i nad rámec možností a kompetencií orgánov verejného zdravotníctva.

Verejnosť i médiá sa zaujímajú aj o našu činnosť a výsledky v oblasti národných a medzinárodných projektov. V novembri 2012 uskutočnil Úrad verejného zdravotníctva SR tlačovú besedu k problematike ľudského biomonitoringu so zameraním na výsledky projektu DEMOCOPHES, kde prítomným zástupcom médií (televízia, rozhlas aj tlač) odprezentoval získané údaje o záťaži populácie vybranými škodlivosťami ako aj o možných zdrojoch expozície týmto škodlivosťami v bežnom živote. V decembri 2012 boli vybrané údaje verejnosti sprístupnené aj prostredníctvom internetovej stránky ÚVZ SR.

V zmysle zákona č. 211/2000 o slobodnom prístupe k informáciám boli poradenské služby poskytované verejnosti v rámci odboru písomnou a ústnou formou (telefonicky i osobne) prostredníctvom komunikačného odboru. Celkovo bolo na základe žiadosti verejnosti poskytnutých 124 písomných informácií.

V. Ďalšie činnosti odboru

1. Aktivity OHŽP v súvislosti s Hodnotením dopadov na zdravie (HIA)

V oblasti hodnotenia dopadov na verejné zdravie boli aktivity v rámci odboru v roku 2012 zamerané dvomi smermi a to na uplatňovanie HIA v praxi v zmysle platnej legislatívy vrátane prípravy návrhu novej vyhlášky o HIA a na edukáciu pracovníkov RÚVZ v rámci projektu Vzdelávanie. Vydanie novej vyhlášky o HIA je závislé od procesu novelizácie zákona 355/2007 Z.z. nakoľko až táto novela bude obsahovať ustanovenie na vydanie vyhlášky. Legislatívny proces novelizácie zákona však nebol z dôvodov mimo odboru HŽP ukončený a tým aj vydanie vyhlášky sa posúva na rok 2013.

Významnou aktivitou pre posilnenie kapacít pre HIA na Slovensku bola realizácia medzinárodného vzdelávacieho kurzu organizovaného aj plne financovaného zo zdrojov WHO. 5 dňový kurz v Rige (Estónsku) absolvovalo 9 účastníkov zo Slovenska (1 z odboru HŽP ÚVZ SR, 1 RÚVZ Rimavská Sobota).

Ďalšia oblasť týkajúca sa činností v oblasti HIA je skúšanie odbornosti pre hodnotenie dopadov na verejné zdravie. V roku 2012 členovia skúšobnej komisie preskúšali s pozitívnym výsledkom 7 osôb, ktorí následne obdržali príslušné osvedčenie.

2. Odbor hygieny životného prostredia sa v roku 2012 podieľal na riešení nasledovných projektov a programov:

- **Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)**

Vláda SR uznesením č. 10 zo dňa 11. januára 2012 schválila Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV.

Plnenie regionálnych prioritných cieľov Národného akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV.) bolo priebežne zabezpečované prostredníctvom projektov v oblasti životného prostredia a zdravia.

- **Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS**

Vybudovať informačný systém ENHIS (Environment and Health Information System) založený na indikátoroch životného prostredia a zdravia, ktoré čo najlepšie vystihnú environmentálne zdravie v Európe bolo úlohou, ktorá vyplynula zo 4. Ministerskej konferencie o životnom prostredí a zdraví v Budapešti v roku 2004. Na 5. Ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v roku 2010 sa potvrdila potreba podporovať tento informačný systém a jeho budovanie v jednotlivých krajinách na národnej resp. regionálnej úrovni. ENHIS má slúžiť ako jeden zo zdrojov relevantných údajov o zdravotnom stave populácie vo väzbe na životné prostredie, ktoré budú východiskom pre tvorbu a formuláciu politík a programov v oblasti environmentálneho zdravia, a teda vedúcich ku globálnej ochrane verejného zdravia.

Na procese tvorby a formovania ENHIS-u na európskej úrovni participoval Úrad verejného zdravotníctva SR - Odbor hygieny životného prostredia. Od roku 2010 je ENHIS implementovaný na Slovensku aj na národnej a regionálnej úrovni. Spracovanie indikátorov na regionálnej úrovni umožní porovnanie zdravotnej situácie medzi jednotlivými krajinami, okresmi prípadne obcami v SR.

Vzhľadom na to, že prioritou pre environmentálnu zdravotnú politiku je detská populácia, boli prednostne vybrané indikátory pre analýzu zdravotného stavu tejto skupiny populácie v SR pomocou metodológie ENHIS. Doteraz boli spracované nasledovné indikátory:

- Úmrtnosť detí a mládeže spôsobená neúmyselnými úrazmi (pády, utopenia, požiare a otravy) na regionálnej úrovni,
- Preskúmanie koncepcií postupov na redukcii a prevenciu neúmyselných úrazov detí a mládeže spôsobených pádmi, topením, otravami, požiarimi a dusením,
- Úmrtnosť detí a mladistvých spôsobená dopravnými nehodami v Slovenskej republike a v kontexte EÚ,
- Vystavenie detí znečistenému vonkajšiemu ovzdušiu (PM10 a PM2,5),
- Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou vo vzťahu k výskytu infekčných ochorení prenosných pitnou vodou v SR,
- Koncepcia na redukcii vystavenia detí pasívnemu fajčeniu,
- Dojčenská úmrtnosť na ochorenia dýchacích ciest,
- Výskyt melanómu v Slovenskej republike v kontexte EÚ.

Ich spracovanie prebehlo podľa metodiky ENHIS, formou tzv. factsheet a sú uverejnené na webovej stránke ÚVZ SR.

• **ERA-ENVHEALTH – Coordination of National Environment and Health Research programmes**

Rok 2012 bol posledným rokom štvorročného projektu, ktorý bol zameraný na koordinovanie medzinárodných programov v oblasti environmentálneho zdravia. Projekt bol ukončený Medzinárodnou konferenciou ERA- v júni 2012 v Paríži. Konferencia bola spojená s posledným zasadnutím konzorcia, kde bolo zhodnotené celé obdobie trvania projektu, vyhodnotené úlohy a ciele projektu, a odsúhlasená finálna správa, ktorá bola predložená do Európskej komisie. Participanti zúčastnení v projekte, vrátane ÚVZ SR, prerokovali a odsúhlasili pokračovanie v projekte na báze dobrovoľnosti, s tým že každá krajina zabezpečí minimálne požiadavky podmieňujúce spoločné aktivity.

ÚVZ SR pred ukončením projektu zorganizoval Národný workshop (máj 2012) na ktorom sa zúčastnili výskumní pracovníci priamo alebo nepriamo zaoberajúci sa problematikou environmentálneho zdravia; zámerom workshopu bolo informovať odbornú

verejnosť o projekte ERA-ENVHEALTH, jeho cieľoch, záveroch a potrebách environmentálneho zdravotného výskumu v budúcnosti

- **COPHES – Consortium to Perform Human Biomonitoring on a European Scale**

Je to projekt financovaný EK v rámci FP 7 a zaoberá sa koordináciou aktivít na podporu ľudského biomonitoringu (HBM) v celoeurópskom meradle. V roku 2010 prebiehali prípravné práce a špecifikácia úloh jednotlivých partnerov projektu. Zástupcovia jednotlivých krajín stanovili základné kritéria pre výber cieľovej skupiny, druh odberového biologického materiálu, biomarkery, ktoré sa budú vyšetrovať tak, aby sa získané výsledky z biomonitoringu dali vzájomne porovnať s výsledkami iných krajín. Vybudovala sa národná sieť na praktickú realizáciu ľudského biomonitoringu v podmienkach SR. Vyplnili sa dotazníky národnými expertmi, ktoré poslúžili ako podklad pre získanie údajov toho, čo sa v oblasti HBM v jednotlivých krajinách realizuje. Prebehla revízia vhodných laboratórií, ktoré sú schopné sledované biomarkery vyšetrovať v podmienkach SR. Prebehli prípravné práce na implementáciu EU Protokolu pre HBM a jeho príloh pre terénnu a laboratórnu časť v podmienkach SR. Projekt trval do 31.12.2012.

- **DEMOCOPHES – Demonstration of Study to Coordinate and Perform Human Biomonitoring on a European Scale (Demonstration Study of the COPHES)**

Projekt DEMOCOPHES je zameraný na implementáciu teoretickej bázy projektu COPHES praktickou realizáciou ľudského biomonitoringu v celoeurópskom meradle.

Od decembra roku 2011 prebiehala digitalizácia výsledkov získaných pri práci v teréne pomocou programu CAPI, ktorý je určený na spracovanie databázy údajov. V apríli 2012 boli dokončené laboratórne práce na analýzach vzoriek a príprava databázy z ich výsledkov. Od mája 2012 do októbra 2012 prebiehalo časovo náročná kontrola kvality, korigovanie a úprava databáz s ich následným štatistickým spracovaním prostredníctvom niekoľkokrát upravovaných skriptov softvéru SPSS v spolupráci s koordinátormi štatistickej analýzy z Belgicka. Následne bola vypracovaná záverečná správa k projektu. Individuálne výsledky projektu boli zúčastneným matkám poskytnuté v jednotnej a prehľadnej tabuľkovej forme spolu s ďakovným listom zaslaným poštou.

V októbri 2012 sa uskutočnilo záverečné stretnutie k projektu spojené s konferenciou v Larnake (Cyprus), kde koordinátori projektu zhodnotili priebeh a splnenie očakávaní projektu, prezentovali predbežné výsledky na medzinárodnej úrovni a zároveň prediskutovali ďalšie požiadavky a postup partnerov súvisiaci s ukončením realizácie projektu v novembri 2012. Zástupcovia ÚVZ SR na tomto stretnutí prezentovali priebeh a výsledky práce na projekte formou posteru.

V ďalšom období (november 2012 – december 2012) prebiehalo spracovanie dokumentov o implementácii projektu v SR požadovaných koordinačným tímom, vrátane finalizácie záverečnej správy. Uskutočnila sa tiež tlačová konferencia pre médiá zameraná na prezentáciu základných sumárnych (kolektívnych) výsledkov realizácie projektu na Slovensku.

- **TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)**

Uvedený projekt je zameraný na detskú úrazovosť. Hlavným cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania príkladov dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

V roku 2012 bola vydaná Národná správa o bezpečnosti detí v súvislosti s neúmyselnými úrazmi, ktorá je súčasťou projektu TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children's Safety) – „Informačná karta o bezpečnosti detí 2012 a Profil krajiny pre bezpečnosť detí 2012“. Uvedené karty poskytujú prehľad na uľahčenie plánovania na európskej úrovni a podporu úsilia na lokálnej úrovni, vrátane novej oblasti týkajúcej sa nerovností a detských úrazov, bodujú jednotlivé krajiny v úrovni prijatia, implementácie a presadzovania osvedčených stratégií a politík v prevencii neúmyselných úrazov. V roku 2012 prebiehal taktiež zber dát a informácií pre vydanie národnej správy v súvislosti s úmyselnými úrazmi.

• **SEARCH II - Kvalita vnútorného ovzdušia v Európskych školách; Prevencia a zníženie výskytu respiračných ochorení**

Projekt nadväzujúci na predchádzajúci projekt SEARCH I. Úrad verejného zdravotníctva SR v roku 2011 sa zapojil do prípravných stretnutí projektu SEARCH II, ktorý je rozšírený na hodnotenie zdravotného komfortu a energetického hodnotenia škôl prostredníctvom dotazníkov - dotazník hodnotenia zdravotného komfortu detí v škole a dotazník zameraný na energetické hodnotenie škôl. Koordinátorom celého projektu je REC v Maďarsku a do projektu bolo zapojených 10 krajín. Projekt sa realizoval počas vykurovacieho obdobia 2011/2012 v ôsmich základných školách v Bratislave. Vyplnené dotazníky boli zaslané do REC V Maďarsku pre ďalšie spracovanie.

• **SINPHONIE - Znečistenie vnútorného ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe**

Projekt SINPHONIE je príkladom medzinárodnej spolupráce európskych krajín pri tvorbe a implementácii politík zameraných na zlepšovanie životného prostredia a zdravia obyvateľov s osobitným dôrazom na deti považované za najzraniteľnejšiu časť populácie. Do riešenia tohto projektu sa zapojilo 38 inštitúcií z 25 európskych krajín, vrátane Slovenska prostredníctvom Úradu verejného zdravotníctva SR.

V roku 2012 v termíne od 9. 1. 2012 do 16. 3. 2012 sa v projekte pokračovalo v terénnych prácach v školách, ktoré pozostávali z merania vybraných parametrov vnútorného a súvisiaceho vonkajšieho ovzdušia, merania funkcie pľúc u detí pomocou spirometra ako aj dotazníkového zisťovania a dokumentácie školského prostredia na vybraných 5 školách prebiehalo.

Získané údaje boli následne postupne spracované do rozsiahlej elektronickej databázy s dôrazom na ochranu osobných údajov zapojených detí. Finálne korekcie a úpravy týchto databáz na základe priebežnej kontroly koordinátora prebehli do konca augusta 2012.

V septembri 2012 bolo na pôde koordinátora (REC) v maďarskom Szentendre zorganizované záverečné stretnutie partnerov projektu, na ktorom bola zhodnotený priebeh projektu a prediskutované ďalšie kroky. Následne boli po komunikácii s koordinátormi projektu poskytnuté chýbajúce podklady za SR, vrátane výkazov týkajúcich sa financovania tohto projektu.

V súčasnosti sa očakáva obdržanie medzinárodných výsledkov projektu spolu s odporúčaniami, ktorých spracovaním boli poverené vybrané európske výskumné pracoviská zúčastnené na riešení projektu. V nadväznosti na získané výsledky bude ÚVZ SR pripravovať ich ďalšie vyhodnotenie a porovnanie s údajmi získanými na národnej úrovni a následne ich poskytne odbornej i laickej verejnosti ako aj rezortu školstva formou prezentácií na tlačovej konferencii, seminároch, ako aj prostredníctvom internetových stránok.

- **Hodnotenie kvality pitnej vody v súvislosti so vznikom vedľajších produktov chlórovania**

V nadväznosti na ukončenú úlohu *Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch* prebiehal počas roka v spolupráci ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave, RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede a 2 vodárenských spoločností (BVS a.s. a ZsVS a.s.) projekt *Hodnotenie kvality pitnej vody v súvislosti so vznikom vedľajších produktov chlórovania*, v rámci ktorého sa sledoval vplyvu chlórovania na kvalitu pitnej vody a vznik VPD vo vybraných vodovodoch. Na základe získaných výsledkov bol pre vodovody *Skupinový vodovod Záhorský, časť Sološnica* a vodovod *Gabčíkovo* pripravený na rok 2013 návrh skúšobnej prevádzky s obmedzeným režimom dezinfekcie.

- **Tvorba a realizácia vzdelávacích programov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike**

V rámci projektu zameraného na zlepšenie procesu vzdelávania zamestnancov regionálnych úradov verejného zdravotníctva na Slovensku pracovníci odboru hygieny životného prostredia zabezpečovali prednáškovú činnosť k vzdelávacím modulom „Problematika pitnej vody a vody na kúpanie“ a „Aktuálna problematika hygieny životného prostredia“ s cieľom rozšíriť vedomosti a znalosti poslucháčov o v súčasnosti najaktuálnejších otázkach environmentálnej hygieny, medzi ktoré okrem iného patrí aj problematika kvality pitnej vody a vôd určených na kúpanie, kvality vnútorného ovzdušia budov, klimatických zmien, ochrany zdravia pri povodňových situáciách, vplyvu dopravy na ľudské zdravie, zariadení starostlivosti o ľudské telo, solárií a pod.

3. Mimoriadne udalosti

V 6. až 10. kalendárnom týždni roku 2012 bola zaznamenaná mimoriadna situácia v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou v okresoch Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a Gelnica. Situácia vznikla v dôsledku zamrznutia povrchových zdrojov pitnej vody pri dlhodobom poklese vonkajších teplôt v týchto oblastiach na - 20°C až - 27°C. Prerušenie dodávok pitnej vody z verejného vodovodu postihlo približne 16 000 obyvateľov miest a obcí uvedených okresov. Najväčším problémom bol nedostatok vyhrievaných cisterien na dodávku a rozvoz pitnej vody. Pracovníci OHŽP situáciu monitorovali, konzultovali s dotknutými RÚVZ v zasiahnutých oblastiach a spracúvali údaje pre týždennú aktualizáciu *Informácií o mimoriadnych epidemiologických situáciách a výskyte havarijných a iných mimoriadnych situácií v SR* v časti Životné a pracovné prostredie.

4. Legislatíva

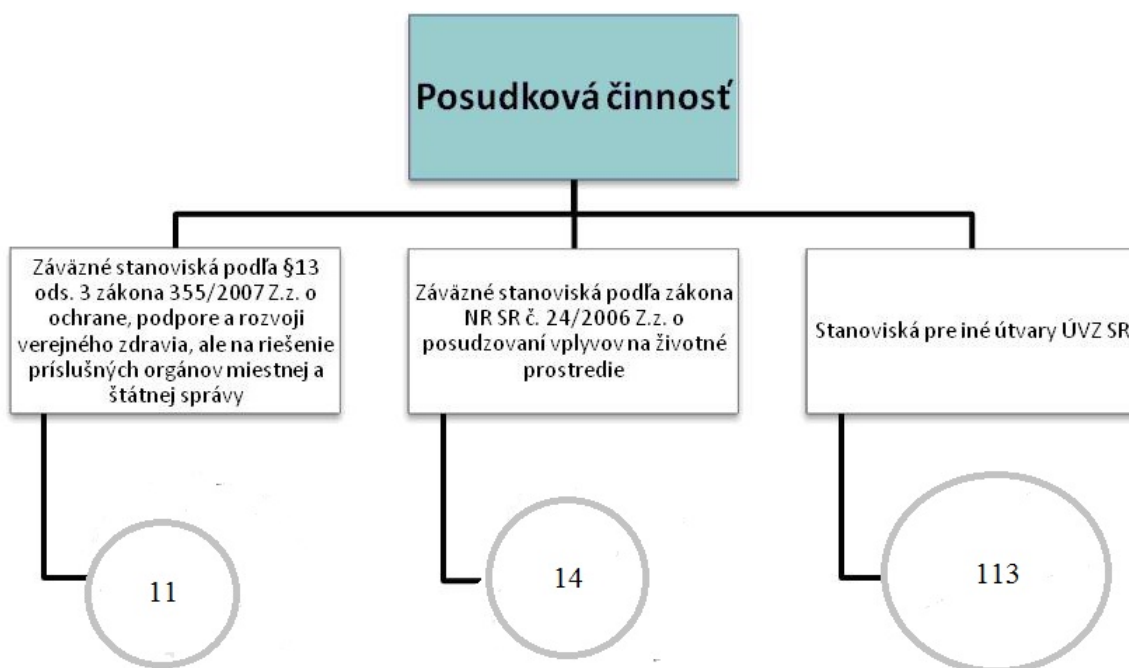
Pracovníci odboru hygieny životného prostredia sa v roku 2012 podieľali na príprave nasledovných právnych predpisov:

- Zákon č. 306/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov s účinnosťou dňa 15.10.2012.

- Vyhláška MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie s účinnosťou dňa 15.10.2012
- Vyhláška MZ SR č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku s účinnosťou dňa 15.10.2012.

Pracovníci odboru sa vyjadrovali v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhom predpisov a materiálom iných rezortov.

5. Posudková činnosť

6. Stanoviská k materiálom predkladaných na rokovanie vlády, NR SR a iných ústredných orgánov

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia v priebehu roka 2012 vykonávali aktívnu činnosť zastupovaním rezortu v nasledovných medzirezortných komisiách a pracovných skupinách:

Na národnej úrovni:

- Pracovná skupina pre problematiku klimatických zmien a ich vplyvu na zdravie,
- Pracovná skupina pre prípravu Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy,
- Pracovná skupina spadajúca pod Komisiu pre koordináciu politiky zmeny klímy,
- Koordinačná rada národnej infraštruktúry pre priestorové informácie INSPIRE,
- Expertná skupina pre priestorové informácie INSPIRE,
- Pracovná skupina na prípravu novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. Z.,
- Medzirezortná pracovná skupina pre BECEP,
- Medzirezortná pracovná skupina k problematike ortuti,
- Medzirezortná pracovná skupina pre Elektromobilitu,
- Medzirezortná pracovná skupina pre implementáciu NEHAP/CEHAP,
- Národný koordinačný výbor pre prevenciu detských úrazov,
- Pracovná skupina pre problematiku hodnotenia dopadov na zdravie HIA,
- Skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť pre hodnotenie dopadov na verejné zdravie,
- Skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť pre hodnotenie zdravotných rizík,
- Národný koordinačný výbor pre prevenciu detských úrazov,
- Pracovná skupina pre prípravu novely vyhlášky č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku v životnom prostredí,
- Poradný zbor hlavnej odborníčky pre odbor HŽP HH SR,
- Medzirezortná pracovná skupina pri príprave Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a rady, ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh,

- Medzirezortná pracovná skupina pre aktualizáciu Národného realizačného plánu Štokholmského dohovoru,
- Pracovná skupina na riešenie problematiky týkajúcej sa zariadení starostlivosti o ľudské telo,
- Pracovná skupina na vypracovanie návrhu na riešenie Stratégie pre redukciu prachových častíc PM₁₀.

V medzinárodných štruktúrach:

- Task Force on Indicators and Reporting k Protokolu o vode a zdraví ,
- Drinking water Committee k smernici o pitnej vode 98/83/ES,
- Bathing water reports k smernici o vodách na kúpanie 2006/7/ES,
- Pracovná skupina EIONET – NRC Noise (EEA),
- Pracovná skupina EIONET - NRC Environment and Health,
- Pracovná skupina Európskej komisie pre problematiku environmentálneho hluku,
- Pracovná skupina Voda a zdravie (Working group on Water and health) k Protokolu o vode a zdraví (podpredseda pracovnej skupiny),
- Konzultačná skupina Environment and Health pri DG Environment,
- WHO/Task Force for environment and health,
- Zmiešaná Slovensko – Maďarská komisia pre životné prostredie, Pracovná skupina pre otázky hygieny životného prostredia.

Pracovníci OHŽP sa zúčastnili rôznych domácich a zahraničných konferencií a seminárov, pracovných ciest, kde prezentovali svoju činnosť a odborné vedomosti:

- Pracovné stretnutie zástupcov inštitúcií zapojených do riešenia projektu DEMOCOPHES - workshop a training k problematike spracovania databáz a analýz výsledkov, poskytovania individuálnych a kolektívnych výsledkov jednotlivcom a verejnosti, 11. – 15. 3. 2012, Kodaň (Dánsko),
- ERA-ENVHEALTH GA meeting, EC – Periodic review, 11.-14.3.2012, Bonn, (Nemecko),
- Medzinárodný tréning WHO pre budovanie kapacít v oblasti vody, zdravia a HIA, 18.3. – 23.3.2012 Riga (Lotyšsko),
- Problematike environmentálneho hluku (NRC Noise), 25. – 26. 3. 2012 Kodaň (Dánsko), Stretnutie pracovnej skupiny Európskej environmentálnej agentúry (EEA),
- Stretnutie pracovnej skupiny k smernici o pitnej vode 98/83/EC, 30.4.2012 Brusel (Belgicko),
- Workshop o výmene skúseností v rámci strednej Európy a pracovné stretnutie Skupiny pre nastavenie cieľov a reportovanie údajov v rámci Protokolu o vode a zdraví, 8.5. 2012 – 11.5.2012 Bratislava,
- Extra ordinary seond meeting of the EHTF on Parma follow – up indicators, 31.5.-1.6.2012, Hág (Holandsko),
- ERA-ENVHEALTH Conference, 12.-15.6.2012, Paríž (Francúzsko),
- 14. konferencia - Vetranie a klimatizácia 2012 „Interiérové prostredie ako výsledok spolupôsobenia stavebnej konštrukcie a klimatizačného zariadenia“, 17.6. – 8.6.2012, Tatranská Lomnica,
- Stretnutie Slovensko-maďarskej zmiešanej komisie - pracovnej skupiny pre životné prostredie a zdravie 24.8. 2012, Győr (Maďarsko)
- SIMPHONIE project Closing Meeting, 10.-12.9.2012, Szentendre, Maďarsko,

- From HUMAN BIOMONITORING to European and national policies, 16.-18.9.2012, Paríž (Francúzsko),
- Stretnutie pracovnej skupiny k smernici o kvalite vody určenej na kúpanie 2006/7/ES, 28.9.2012 Brussel (Belgicko),
- Stretnutie pracovnej skupiny Voda a zdravie k Protokolu o vode a zdraví, 11.10.2012 – 12.10.2012 Ženeva (Švajčiarsko),
- SEARCH II Energy and Comfort expert meeting, 17.10.2012, Szentendre (Maďarsko)
- Pracovné stretnutie expertov zapojených do riešenia projektu SEARCH II, 15. 10. 2012, Szentendre (Maďarsko),
- Human biomonitoring (HBM) – Linkin genironment to health and supporting Policy, 21.-25.10.2012, Larnaca, Cyprus,
- Minitoring the implementation of Parma conference committements, 28-30.10.2012, Bonn, Nemecko,
- Stretnutie pracovnej skupiny Európskej environmentálnej agentúry (EEA) k problematike životného prostredia a zdravia (NRC Environment and Health), 3. – 4. 12. 2012, Kodaň (Dánsko).

Pracovné stretnutia na národnej úrovni:

- Koordinačná porada autorizovaných osôb a osvedčovacieho miesta s MDVRR SR, Bratislava, 1.02.2012,
- Workshop – Správy pre Európsku komisiu pre pitné vody a vody na kúpanie – MŽP SR, 28.02.2012
- Konferencia Klimatická zmena a lokálny rozvoj – výzva pre samosprávy, Bratislava, 29. 3. 2012,
- Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou, 25. – 26. 4. 2012, Nový Smokovec ,
- Porada HH a RÚVZ – prezentácia prípravy legislatívy v oblasti vody na kúpanie: 17. 05.2012 Bratislava,
- Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR, 23.5. – 24.5.2012 Oščadnica,
- Environmentálne a zdravotné indikátory Slovenskej republiky (workshop), GÚDŠ Bratislava, 31.5.2012
- Pracovné stretnutie národných centier siete EIONET (NRC Environment and Health, NRC Noise), Technická univerzita vo Zvolene, 12.6.2012,
- Pracovné stretnutie členov poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor hygiena životného prostredia a zdravia, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, 18.10.2012, Banská Bystrica,
- Konferencia Hodnotenie kvality prostredia, Košice, 24.10.2012,
- Porada poradného zboru hlavnej odborníčky MŽP a BŽP (NRC pre ekotoxikológiu) – prezentácia nových legislatívnych predpisov v oblasti vody na kúpanie: novela zákona č.355/2007 Z. z. – zákon č. 306/2012 Z. z. , Vyhláška MZ SR č. 308/Z. z. a Vyhláška MZ SR č.309/2012 Z. z., 18.11.2012.

V roku 2012 boli vykonané kontroly v rámci metodických kontrol na RÚVZ a to RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Svidník, RÚVZ Čadca, RÚVZ Veľký Krtíš.

Jedna mimoriadna cielená kontrola bola vykonaná na RÚVZ Spišská Nová Ves z dôvodu šetrenia záťaže prostredia dioxínmi v oblasti Krompách. Kontrola zameraná na

zistenie výkonu ŠZD v závode Kohohuty, a.s. Krompachy bola vykonaná v spolupráci s odborom PPL.

Činnosť OHŽP za rok 2012:

Stanoviská	217
Rozhodnutie – Záväzné stanoviská	25
Informácie	113
Sťažnosti a čiastkové posudky	113
Vypracovanie posudkov k laboratórnym protokolom k rozborom pitnej vody	299

Odbor preventívneho pracovného lekárstva

1. Legislatívne úlohy

Zabezpečovanie legislatívneho procesu schvaľovania

- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 338/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci – transpozícia smernice Rady 2010/32/EÚ do národnej legislatívy (v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica)

Príprava vecných podkladov

- Návrh vyhlášky MZ SR o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť
- Návrh vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci (v spolupráci s RÚVZ Košice a RÚVZ Banská Bystrica)
- Návrh vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci – úloha vyplýva z uznesenia vlády SR č. 486/2011 (v spolupráci s RÚVZ Prievidza)

Spolupráca pri príprave návrhov a pripomienkovanie legislatívnych úprav MZ SR a iných rezortov

- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (MPK)
- Návrh zákona o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov (VPK)
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (VPK)
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (VPK)
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov – návrh doplnenia nových správnych poplatkov
- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, systave špecializačných odborov a systave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov (VPK)
- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa zrušuje nariadenie vlády SR č. 367/2006 Z. z. o technických požiadavkách na zníženie emisií zo zážihových motorov a vznetových motorov motorových vozidiel v znení nariadenia vlády SR č. 179/2007 Z. z. (MPK)

- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády SR č. 336/2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom v znení nariadenia vlády SR č. 190/2012 Z. z.
- Návrh vyhlášky MPSVR SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností
- Návrh vyhlášky MV SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení vyhlášky MV SR č. 445/2007 Z. z.
- Návrh novely vyhlášky MZ SR č. 229/2011 Z. z. o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti na držanie alebo nosenie strelných zbraní a streliva a o náležitostiach lekárskeho posudku a psychologického posudku (VPK)

2. Materiál predložený do vlády SR (uznesenie vlády SR č. 475/2003)

Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce za r. 2011 - príprava časti správy na rokovanie vlády SR týkajúcej sa ochrany zdravia pri práci a hodnotenia stavu a vývoja chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce (predkladá sa každoročne spoločne s MPSVR SR, MH SR a ďalšími zainteresovanými rezortami).

3. Plnenie úloh pre MZ SR - stanoviská a podklady k materiálom s problematikou ochrany zdravia pri práci

- Príprava stanovísk k materiálom predkladaným do GP ministra, vlády SR, HSR SR, NR SR (počet: 26)
- Odpočet plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR č. 475/2003 (27.3.2012), č. 114/2008 (114/V-B.3 – 28.2.2012, 114/V-B.5 – 12.3.2012), č. 486/2011 (9.11.2012)
- Odpočet úloh Programového vyhlásenia vlády SR za oblasť PPL (k 21.11.2012)
- Predbežné stanovisko MPSVR SR k návrhu smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica EP a Rady 2004/40/ES o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách týkajúcich sa vystavenia pracovníkov rizikám vyplývajúcim z fyzikálnych činidiel (elektromagnetické polia) (18. individuálna smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice Rady 89/391/EHS)
- Stanovisko k návrhu smernice EP a Rady o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania rádiových zariadení na trhu (MPK)
- Stanovisko k návrhu smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/66 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, pokiaľ ide o uvádzanie na trh prenosných batérií a akumulátorov, ktoré obsahujú kadmium a sú určené na použitie v bezšnúrových elektrických nástrojoch
- Podklady k požiadavke Európskej komisie – EU PILOT 3677/12/EMPL – transpozícia čl. 7 smernice Rady 89/391/EHS do legislatívy SR (27.7.2012, 20.12.2012)
- Správa o stave podnikateľského prostredia v SR s návrhmi na jeho zlepšovanie (MPK)
- Podklady k otázke poslanca NR SR v rámci hodiny otázok na 4. schôdzi NR SR (2.8.2012)
- Podklady na zriadenie nového NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí v RÚVZ Trenčín
- Podklady pre Slovensko-poľskú medzivládnu komisiu pre cezhraničnú spoluprácu - Choroby z povolania, Vzdelávanie lekárov pracovného lekárstva, Problematika

odstraňovania azbestových materiálov zo stavieb a ochrana zdravia osôb pri odstraňovaní azbestových materiálov

- Správa o stave verejného zdravotníctva – podklady a aktualizácia
- Pripomienky k Rozpracovaniu Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva – VPK Pripomienky k Plánu legislatívnych úloh vlády SR na r. 2013 – MPK
- Návrh Štatútu MZ SR na vyhodnotenie žiadosti o poskytnutie finančných príspevkov na podporu vzdelávania zdravotníckych pracovníkov (VPK)
- Zmena zásad akreditácie na uskutočňovanie študijných programov (VPK)
- Hlavné priority MPSVR SR v oblasti výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a spôsob ich financovania na roky 2012 až 2015 – iniciatívny materiál MPSVR SR (VPK)

4. Príprava materiálov pre Európske inštitúcie

Národné kontaktné miesto chemickej bezpečnosti v SR

- Vypracovanie dotazníka pre EK týkajúceho sa predpisov v oblasti chemickej bezpečnosti priemyslu a zvyšovania bezpečnosti chemických zariadení vrátane komentára
- Stanovisko pre Radu EÚ v rámci pozície SR k potrebe zavedenia koherentnej legislatívy zameranej na zníženie negatívnych dopadov chemických látok používaných v textilnom priemysle na zdravie populácie a životné prostredie.

Ďalšie činnosti pre medzinárodné inštitúcie:

- Odpovede na otázky v rámci medzinárodného výmenného informačného systému (siete) SLIC – KSS (Knowledge Sharing Site)
 - Bulharsko – počty chorôb z povolania v automobilovom priemysle
 - Slovinsko – biologické monitorovanie zamestnancov nadmerne exponovaných olovu
 - Francúzsko – osobné ochranné pracovné prostriedky pre inšpektorov práce pred expozíciou azbestu
 - Cyprus – súčasná situácia v ergonómii v Slovenskej republike
 - Grécko – pracovní lekári v oblasti ochrany zdravia pri práci
- Vyplnenie dotazníka pre WHO týkajúceho sa prevencie ochorení v dôsledku účinkov nebezpečných chemických látok, chemickej bezpečnosti a manažmentu chemických látok
- Vypracovanie dotazníka a odpovedí na otázky týkajúce sa požiadaviek na ochranu zamestnancov pred expozíciou chemickým látkam, karcinogénnym a mutagénnym látkam a na predchádzanie rizikám z týchto látok pre Národný inštitút pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Nemecku, 26.3.2012
- Vyplnenie dotazníka Identifikácia špecifických potrieb podpory, ktoré treba riešiť v priebehu kampane EÚ-OSHA 2014-2015 "Praktické riešenia psychosociálnych rizík"

5. Spolupráca s ústrednými orgánmi štátnej správy a s ich výkonnými zložkami, ktoré pôsobia v oblasti ochrany pracovného prostredia, so zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov

- Spolupráca s MPSVR SR a NIP na realizácii Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na r. 2008 až 2012 (odpočet 28.2.2012)

- Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR do r. 2020 a program jej realizácie na r. 2013-2015 s výhľadom do r. 2020 - príprava návrhu aktivít za rezort zdravotníctva
- Spolupráca zástupcov Národnej siete BOZP
- Spolupráca s NIP
 - v rámci Dohody o spolupráci a koordinácii činnosti medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci
 - v rámci Poradného orgánu hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa NIP (9.3.2012, 6.6.2012)
 - ako Národným kontaktným miestom Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci
 - pri zabezpečovaní plnenia záverov kontroly inšpektorov Výboru vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce (SLIC - Senior Labour Inspectors Committee) v SR v dňoch 26.–30.9.2011 (pripomienkovanie a stanoviská k záverečnej správe SLIC)
 - pri realizácii projektu Bezpečný podnik
 - pri realizácii európskej kampane SLIC „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“
- Spolupráca so zainteresovanými orgánmi štátnej správy - spoločné dozorné aktivity vo vybraných podnikoch v SR podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií (zabezpečenie účasti RÚVZ v SR) – vypracovanie súhrnnej správy
- Spolupráca so Štatistickým úradom SR v rámci projektu Implementácia základného Európskeho zisťovania o zdraví formou interview (European Care Health Interview Survey)
- Spolupráca s KOZ SR v rámci Dohody o spolupráci v oblasti ochrany zdravia pri práci
- Spolupráca so SOI pri výmene informácií o presadzovaní nariadenia REACH v SR

Činnosť v medzirezortných a rezortných komisiách

- Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR
- Medzirezortná pracovná skupina na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v SR (zrušená 13.6.2012)
- Medzirezortná koordinačná skupina na výkon kontroly podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií
- Rezortná koordinačná skupina MŽP SR pre oblasť súvisiacu s manažmentom chemických látok
- Medzirezortná pracovná skupina pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia ES č. 1907/2006 (REACH) v rámci EÚ
- Technická komisia SÚTN TK 29 Bezpečnosť strojov a ergonómia
- Technická komisia SÚTN TK 91 Osobné ochranné prostriedky
- Technická komisia SÚTN TK 117 Bezpečnosť spoločnosti a občana
- Koordinačná rada výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR
- Medzirezortná pracovná skupina pre prípravu a aktualizáciu Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR
- Riadiaca komisia programu Bezpečný podnik
- Medzirezortná pracovná skupina pre sporné otázky v oblasti trvalo udržateľnej chémie
- Medzirezortná pracovná skupina na prípravu „Pozícií MŽP SR“
- Sektorová pracovná skupina k návrhu „Predbežného stanoviska k návrhu nariadenia EP a Rady o umiestňovaní biocídnych výrobkov na trh a o používaní biocídnych výrobkov“

- Medzirezortná Koordinačná rada výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

6. Celoslovenské odborné usmerňovanie a koordinácia RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v oblasti ochrany zdravia pri práci

- Usmerňovanie prostredníctvom Celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR (22.-23.5.2012)
- Usmerňovanie prostredníctvom Poradného zboru hlavnej odborníčky HH SR pre odbor PPLaT (21.5.2012, 12.9.2012, 4.12.2012)
- Usmerňovanie v rámci kontrolnej činnosti vo vybraných RÚVZ (5 kontrol)
- Usmerňovanie prostredníctvom celoslovenských seminárov pre RÚVZ v SR – Hodnotenie psychosociálnej záťaže. Program na evidenciu rizikových prác ASTR_2011. (13.3.2012)
- Koordinácia a metodické usmerňovanie spoločných dozorných aktivít RÚVZ v SR a orgánov inšpekcie práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Spoločné dozorné aktivity boli zamerané na zdravotné riziká a dodržiavanie povinností zamestnávateľov, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci.
- Koordinácia spoločných dozorných aktivít RÚVZ v SR a zainteresovaných orgánov štátnej správy vo vybraných podnikoch v SR podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií
- Usmernenie RÚVZ v SR k zmene technického vybavenia uvedeného v oprávnení ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb (20.8.2012)
- Aktualizácia osnovy celoslovenskej výročnej správy RÚVZ v SR
- Príprava stanovísk pre RÚVZ (písomne, elektronickou poštou, telefonicky)
- Aktualizácie programu na počítačovú evidenciu rizikových prác ASTR_2011

7. Príprava podkladov na rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR

- Počet rozhodnutí (spolu): 53

a) rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na vydanie oprávnení na vykonávanie činnosti pracovnej zdravotnej služby

- Počet rozhodnutí - vydané oprávnenia: 3
 - odobraté oprávnenia: 3
 - prerušenie konania: 1
 - zmena rozhodnutia: 2 (zmena vedúceho tímu PZS)

b) rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb

- Počet rozhodnutí - vydané oprávnenia: 39 (týkajúce sa interiéru budov: 6, exteriéru budov: 8, exteriéru budov a bytových jadier: 18, bytových jadier: 7)
 - prerušenie konania: 2
 - zmena rozhodnutia: 1 (zmena názvu a sídla spoločnosti)

c) ostatné rozhodnutia ÚVZ SR:

- vrátenie správneho poplatku: 2

8. Kontrolná činnosť

- **Kontroly** plnenia podmienok, na základe ktorých boli právnickým osobám alebo fyzickým osobám – podnikateľom vydané oprávnenia na výkon **pracovnej zdravotnej**

služby (Univerzitná nemocnica Bratislava – 24.1.2012; MEDINET, s.r.o., Senec – 25.1.2012; TeamPrevent, s.r.o., Bratislava – 29.2.2012; Euromed solutions s.r.o., Bratislava – 2.3.2012; UNIPHARMA – 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť, Prievidza – 16.3.2012; Duslo, a.s. Šaľa – 4.4.2012; Zdravie pri práci s.r.o., Nitra – 4.4.2012; Nemocnice s poliklinikami n.o., Nitra, prevádzka Poliklinika Levice – 9.5.2012; Profmed s.r.o., Lučenec – 30.5.2012; Medicentrum MUDr. Pavel Slanina s.r.o., Rimavská Sobota – 31.5.2012; MEDICHEM, s.r.o., Bratislava – 4.7.2012; MEDISON, s.r.o., Košice – 10.7.2012; Ergomed Poliklinika, s.r.o., Košice – 11.7.2012; NOVAPHARM, s.r.o., Bratislava – 4.9.2012; Vranovská nemocnica, n. o., Vranov nad Topľou – 27.11.2012 (mimoriadna kontrola na základe podnetu).

Počet kontrol PZS: 15

Záverov kontrol PZS:

– zápisnica: 4

– protokol: 11

- Pozastavenie kontrol PZS: Vedenie ÚVZ SR dňa 28.9.2012 pozastavilo s účinnosťou od 1.10.2012 vykonávanie kontrol plnenia podmienok výkonu pracovnej zdravotnej služby.
- **Kontroly RÚVZ** vykonané na odbore resp. oddelení PPL (RÚVZ Dolný Kubín – 5.6.2012, RÚVZ Svidník – 21.- 22.6.2012, RÚVZ Čadca – 1.- 2.10.2012, RÚVZ Veľký Krtíš – 20.11.2012, RÚVZ Spišská Nová Ves – cielená kontrola zameraná na Kovohuty, a. s. Krompachy – 5.12.2012)

9. Realizácia a koordinácia úloh, projektov, programov, epidemiologických štúdií zameraných na hodnotenie vplyvu fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov (gestorské a spoluriešiteľské pracovisko)

- Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (gestor)
 - znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce
 - znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí
 - znižovanie miery zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém
 - znižovanie psychickej pracovnej záťaže
 - znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ
- Intervencie na podporu zdravia pri práci
- Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl (Projekt v spolupráci s IARC “Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej” - spoluriešiteľské pracovisko)
- Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

10. Činnosť v oblasti chemickej bezpečnosti

Národné kontaktné miesto chemickej bezpečnosti v SR

- Aktualizácia uplatňovania Agendy 21 kapitoly 19: „Environmentálne vhodné zaobchádzanie s toxickými chemickými látkami vrátane zamedzenia nezákonnej

medzinárodnej prepravy toxických a nebezpečných zmesí“ a vyhodnotenie ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja

- Pripomienkovanie materiálov a návrhov legislatívnych úprav EK a SR týkajúcich sa biocídnych výrobkov
- Plnenie úloh vyplývajúcich zo spolupráce s členom Fóra pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia ES – REACH za Slovenskú republiku

Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR

Koordinácia činnosti Komisie a jej zasadania, príprava prednášok a ďakovných listov pre členov Komisie a členov medzirezortnej pracovnej skupiny na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v SR, príprava programu zasadania

11. Činnosť v komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti zriadených na ÚVZ SR

- Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie
- Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia
- Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na odber vzoriek zo životného a pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného a pracovného prostredia

12. Plnenie ďalších úloh

- Počet odborných stanovísk: 64
- Príprava podkladov na interné audity
 - Porovnávanie a aktualizácia stavov PC a softvérov s existujúcim zoznamom
 - Kontrola dodržiavania zásad bezpečnej prevádzky informačných systémov ÚVZ SR
 - Kontrola evidencie a uchovávaní správnych poplatkov v súlade s SM-02
 - Preverenie dodržiavania zavedeného SMK podľa ISO 9001:2008 na odboroch/útvároch ÚVZ SR
 - Kontrola správy registratúry na odboroch/útvároch ÚVZ SR podľa PO-04 Registratúrny poriadok a registratúrny plán
 - Plnenie úloh interného audítora
- Príprava celoslovenskej výročnej správy odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR
- Odpočet plnenia Programov a projektov ÚVZ SR a RÚVZ v SR za r. 2012
- Príprava stanovísk k odvolaniam proti rozhodnutiu RÚVZ a k sťažnostiam: 21
- Činnosť v poradných zboroch HH SR (poradný zbor hlavnej odborníčky HH SR pre odbor PPLaT, poradný zbor HH SR pre pracovnú zdravotnú službu, poradný zbor HH SR pre etické otázky)
- Aktívna účasť na pracovnej porade regionálnych hygienikov v SR (Vyhne – 20. – 21.3.2012, Liptovský Ján – 12.- 13.7.2012, Sliač – Kaskády 29.- 30.11.2012)
- Centrálny register rizikových prác (sumarizácia údajov z RÚVZ v SR, výpočet a vypracovanie tabuliek rizikových prác)
- Koordinácia aktivít RÚVZ v SR v rámci Európskej informačnej kampane Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská – Spolupráca pri prevencii rizík“ a dodržiavanie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci (dni otvorených dverí, poradenstvo)

- Deň otvorených dverí na odbore PPL ÚVZ SR (23.10.2012) – poskytnutie osobných konzultácií pre PZS a fyzické osoby, telefonické konzultácie
- Príprava podkladov pre mediálny odbor: 42
- Spolupráca, konzultácie a čiastkové stanoviská pre iné odbory ÚVZ SR: 129
- Poskytovanie informácií, konzultácií a poradenstvo pre zamestnávateľov, zamestnancov, pre KOZ SR a jednotlivé odborové zväzy, pre jednotlivé rezorty, pracovníkmi odboru PPL osobne, telefonicky, elektronickou poštou
- Aktualizácia internetovej stránky ÚVZ SR
- Redakčná rada časopisu Bezpečná práca

13. Činnosť pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov ÚVZ SR:

- prieskum stavu zaočkovanosti pracovníkov odboru lekárskej mikrobiológie a odboru objektivizácie faktorov životného prostredia ÚVZ SR
- stanoviská k posudkom o riziku a prevádzkovým poriadkom odboru objektivizácie faktorov životného prostredia
- stanovisko k povinnému očkovaníu zamestnancov ÚVZ SR, ktorí sú profesionálne vystavení zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz

Účasť na odborných podujatiach (pasívna účasť)

- Odborné semináre ÚVZ SR
- Masaryková, S.: „REACH 2012“ – Medzinárodná konferencia pre implementáciu nariadenia (ES). MH SR, Bratislava, 16.-18.4.2012
- Krištofovičová, S.: Kurz obnovovania vedomostí a praktických zručností zdravotníckych pracovníkov v neodkladnej podpore životných funkcií. Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava. 24.4.2012
- Fejdová, K., Krištofovičová, S., Norisová, Z.: Tematický kurz - Novinky v zdraví pri práci. Slovenská zdravotnícka univerzita Bratislava. 15.5.2012
- Fejdová, K.: Kurz obnovovania vedomostí a praktických zručností zdravotníckych pracovníkov v neodkladnej podpore životných funkcií. Slovenský Červený kríž, Územný spolok SČK Bratislava - mesto. 10.9.2012
- Fejdová, K.: Konzultačný deň Národného referenčného centra pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov. RÚVZ Nitra. 15.11.2012
- Ondrejková, E., Masaryková, S.: Odborná prednáška o bezpečnom používaní prípravkov na ochranu rastlín spojená s odovzdávaním novej publikácie, Oponice, 19.6.2012

14. Výuková činnosť

Pregraduálne vzdelávanie

Študenti na ÚVZ SR

Slovenská zdravotnícka univerzita

- Prednášky pre poslucháčov 1. ročníka magisterského štúdia FVZ v odbore verejné zdravotníctvo: 22.2.2012, 7.3.2012

Trnavská univerzita

- Odborná prax študentov 3. ročníka bakalárskeho štúdia (dennej formy) na odbore PPL. 29.2.2012 (4 hod.)
- Odborná prax študentky 1. ročníka FVZ magisterského štúdia (dennej formy) na odbore PPL. 23.2.2012 (4 hod.)

Postgraduálne vzdelávanie

Slovenská zdravotnícka univerzita

- Odborná stáž lekárky pred špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo na odbore PPL (MUDr. Pažitná) 21.-22.3.2012, (8 hodín)
- Diskusné sústreďenie „Psychická pracovná záťaž“, 22.3.2012 (4 hod.)

Oponentské posudky k rigoróznym prácam:

Janoušek, M.:

- Mgr. Branislav Bartoň: Ergonómia pri práci s počítačom
- Mgr. Natália Turicová: Hodnotenie informovanosti zamestnancov o zdravotných účinkoch faktorov práce a pracovného prostredia vo vybraných spoločnostiach

Projekt „Vzdelávanie RÚVZ“ - príprava študijných materiálov a prednášok:

- Ondrejková, E.: Pracovná zdravotná služba
- Janoušek, M.: Hluk v hudobno-zábavnom priemysle
- Zámečníková, M.: Psychická pracovná záťaž

Prednášky na RÚVZ Banská Bystrica (27.6.2012), RÚVZ Košice (10.7.2012), RÚVZ Trenčín (4.10.2012), RÚVZ Košice (11.10.2012), RÚVZ Žilina (13.11.2012)

Postgraduálne vzdelávanie pracovníkov odboru:

Slovenská zdravotnícka univerzita

- Zámečníková, M.: Špecializácia v odbore pracovná a organizačná psychológia, 13.6.2012

15. Odborné informácie pre médiá:

- Ondrejková, E.: Pracovná zdravotná služba. Hospodárske noviny, 12.1.2012
- Janoušek, M.: Zima na pracovisku. Nový čas, 31.1. 2012
- Zámečníková, M.: Stres na pracovisku. Nový čas, 28.2.2012
- Zámečníková, M.: Problematika pracovísk open-space. Trend, 18.5.2012
- Ondrejková, E.: Zátťaž teplom na pracovisku. TV Markíza, 4.6.2012
- Janoušek, M.: Klimatizácia na pracovisku. SME, 7.6.2012
- Janoušek, M.: Vysoké teploty na pracovisku. Hospodárske noviny, 4. 7. 2012
- Ondrejková, E.: Práca a pracovné prostredie. TV Markíza – TV noviny, 12.8.2012
- Ondrejková, E.: Formaldehyd vo vnútornom prostredí budov. TV Markíza – TV noviny, 10.9.2012
- Ondrejková, E.: Rizikové práce v SR. Slovenský rozhlas, 22.10.2012
- Zámečníková, M.: Psychosociálne riziká. Slovenský rozhlas. 22.10.2012
- Ondrejková, E.: Fyzická záťaž pri práci. TV JOJ. Noviny, 8.11.2012
- Zámečníková, M., Janoušek, M.: Zmenová práca. Zdravie, 22.11.2012

16. Informačný bulletin HH SR

- Informačný bulletin HH SR č. 4/2012 - k celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR a ÚVZ SR v r. 2012

**Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravin
a kozmetických výrobků**

1. Legislatívne úlohy

V oblasti legislatívnych úloh Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov (ďalej „OHVBPKV“) bol aj v roku 2012 aktívne zapojený do procesu tvorby spoločnej európskej legislatívy v oblasti bezpečnosti potravín, hygieny výživy ako i v oblasti kozmetických výrobkov (napr. výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách, nové potraviny a nové zložky potravín, materiály a predmety na styk s potravinami, kontaminanty, prídavné látky, arómy, potraviny na osobitné výživové účely, prehodnocovanie bezpečnosti látok, hraničné výrobky, pravdivosť tvrdení, oznamovanie nežiaducich účinkov). OHVBPKV sa v uvedenom období aktívne zúčastňoval na realizácii úloh vyplývajúcich z návrhu nariadenia EP a Rady o výživových a zdravotných tvrdeniach v označení potravín (nariadenie č. 1924/2006 z 20. decembra 2006) a implementácii nariadenia EP a Rady o kozmetických výrobkoch.

V rámci transpozície a implementácie právnych predpisov EU do slovenského právneho poriadku v oblasti kozmetických výrobkov boli pripravené 2 legislatívne návrhy nariadení vlády SR a 1 návrh novely zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ďalej boli pripravené 2 korigendá predpisov EU – nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch a smernice Komisie 2011/84/EU.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania boli priebežne pripravované odborné stanoviská, najmä k materiálom predkladaným Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvom hospodárstva a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR týkajúcich sa

- problematiky bezpečnosti potravín a legislatívnych návrhov vykonávajúcich vyhlášok k zákonu č. 152/1995 Z.z. o potravinách v platnom znení,
- problematiky kozmetických výrobkov,
- problematiky trhového dozoru a
- ochrany spotrebiteľa.

V nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 940 zo 17. decembra 2008, ktorým bol schválený dokument „Aktualizácia Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR“ boli aj v roku 2012 priebežne plnené rozpracované úlohy vyplývajúce z aktualizácie Programu ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky za rezort zdravotníctva (za Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike), pripravené odborom za Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

2. Úlohy vyplývajúce z prípravy potravinovej bezpečnosti a výkonu dozoru

Na úseku prípravy potravinovej bezpečnosti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a ostatných orgánov verejného zdravotníctva ako orgánov úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2012 odborom priebežne odborne a organizačne pripravované priebežné plnenie odporúčaní, ktoré vyplynuli zo záverečných správ k špecifickým auditom Európskej komisie - FVO Dublin, ktoré sa uskutočnili v Slovenskej republike v priebehu rokov 2008-2012 (orgánov verejného zdravotníctva sa týkala problematika prevencie salmonel pri používaní živočíšnych potravín pri výrobe hotových pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, problematika všeobecnej hygieny, prídavných látok, problematika obalov a predmetov určených na styk s potravinami, problematika kontroly nakladania s odpadom z medzinárodných dopravných prostriedkov, problematika kontroly nakladania s vedľajším živočíšnym odpadom). V roku 2012 sa

uskutočnil Generálny audit Európskej komisie - FVO Dublin za účelom zhodnotenia plnenia odporúčaní, ktoré vyplynuli zo špecifických auditov, ktoré sa uskutočnili v Slovenskej republike v priebehu rokov 2008-2012, ďalej špecifický audit Európskej komisie - FVO Dublin za účelom zhodnotenia kontroly nakladania s krmivami v potravinárskych prevádzkach.

3. Činnosť v medzirezortných pracovných skupinách a pracovných výboroch pri Európskej komisii a Rade Európskej únie

V roku 2012 sa pracovníci odboru v nadväznosti na kompetencie vyplývajúce zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení neskorších predpisov a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, ako zástupcovia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky priebežne zúčastňovali pracovných rokovaní v nasledovných pracovných skupinách a výboroch Európskej komisie a na zasadnutiach nasledovných pracovných skupín Rady Európskej Únie:

- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre dietetické potraviny,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre výživové a zdrav. tvrdenia o potravinách,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre nové potraviny,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre prídavné látky,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre arómy,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre POPs,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre environmentálne kontaminanty,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre poľnohospodárske kontaminanty,
- Pracovná skupina Európskej komisie pre rezíduá pesticídov,
- Pracovná skupina Európskej komisie pre minerálne a pramenité vody,
- Pracovná skupina Európskej komisie HLG (High Level Group) pre výživu a fyzickú aktivitu
- Stály výbor Európskej komisie pre potraviny a zdravie zvierat – rezíduá pesticídov,
- Stály výbor Európskej komisie pre potraviny a zdravie zvierat –všeobecné potravinové právo,
- Stály výbor Európskej komisie pre potraviny a zdravie zvierat –toxikologická bezpečnosť,
- Pracovná skupina Rady Európskej Únie pre potraviny (nové potraviny, dietetické potraviny, kontaminanty, prídavné látky, rezíduá pesticídov),
- Pracovná skupina pre kozmetické výrobky,
- Stály výbor pre kozmetické výrobky,
- Pracovná skupina PEMSAC analytické metódy,
- Pracovná skupina PEMSAC trhový dozor,
- Pracovná skupina PEMSAC spolupráca kontrolných orgánov,
- Pracovná skupina P-SC-COS pri Rade Európy.

Spolu bola zamestnancami odboru zabezpečená účasť na 47 zasadnutiach uvedených pracovných skupín expertov a výborov.

Zastupovanie v uvedených pracovných skupinách a výboroch Európskej komisie a na zasadnutiach pracovných skupín Rady Európskej Únie úzko súviselo s legislatívnymi úlohami v oblasti bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov a s výkonom úradnej kontroly nad potravinami a štátnym zdravotným dozorom nad kozmetickými výrobkami. V súvislosti s prípravou uverejňovania legislatívnych návrhov prerokovaných v uvedených pracovných skupinách Európskej komisie a Rady Európskej Únie a odsúhlasených vo

výboroch Európskej komisie boli odbornými pracovníkmi odboru zabezpečované aj odborné jazykové korektúry uvedených legislatívnych návrhov.

V rámci medzirezortných komisií bolo zabezpečené odborné zastúpenie, najmä v komisiách

- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (napr. v Národnej komisii pre bezpečnosť potravín pri MP SR – so zameraním na legislatívne úlohy a hodnotenie rizika v oblasti bezpečnosti potravín, v Pracovnej skupine k predaju potravín cez internet, v Komisii pre udeľovanie značky kvality SK u oceňovaných potravín ako i spolupráca v oblasti nepoužívania zvierat na testovacie účely pre účely výroby kozmetických výrobkov),
- Ministerstva hospodárstva SR (Rady pre spotrebiteľskú politiku so zameraním na bezpečnosť spotrebiteľských výrobkov, najmä pri tvorbe usmernenia Európskej Komisie pre riadenie systému Spoločenstva na rýchlu výmenu informácií (RAPEX) a riadenie oznamovacieho postupu nebezpečných spotrebiteľských výrobkov), ako i využívanie CPC systému na spoluprácu medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa,
- UNMS (napr. MARS GROUP – skupiny expertov pre trhový dozor EHK OSN so zameraním na tvorbu a spolu formovanie modelu fungovania trhového dohľadu, ktorý sa bude aplikovať ako všeobecný model v regióne EHK OSN, pracovnej skupiny na implementáciu nariadení Európskeho parlamentu a Rady č. 764/2008/ES, 765/2008/ES a 768/2008/ES),
- SUTN (technickej skupiny TK 79 kozmetické výrobky so zameraním na pripomienkovanie návrhov európskych noriem v oblasti kozmetických výrobkov a ich prebratie do sústavy STN).

4. Príprava podkladov pre rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR

V nadväznosti na požiadavku vyplývajúcu zo zákona č.152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, týkajúcu sa umiestňovania výživových doplnkov na trh v SR, podľa siedmej hlavy Potravinového kódexu Slovenskej republiky, bolo odborne posúdených a následne schválených rozhodnutím Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky približne 2100 výživových doplnkov a následne vydaných 655 rozhodnutí Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vo veci súhlasu s umiestnením na trh týchto výživových doplnkov.

V nadväznosti na požiadavku vyplývajúcu zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo taktiež vydaných 35 rozhodnutí Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v iných veciach (34 rozhodnutí ÚVZ SR vo veci súhlasu s ambulantom predajom potravín a pokrmov a 1 rozhodnutie na mobilný predaj zmrzlín).

Ďalej bolo pripravených a následne vydaných 324 odborných posudkov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k prípravkom na ochranu rastlín, k problematike posudzovania zdravotnej bezpečnosti, maximálnych množstiev rezíduí pesticídov a k ochrane zdravia pri práci s týmito prípravkami. Ďalej bolo pripravených 1188 odborných stanovísk Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k problematike hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov, 363 stanovísk k notifikácii 6086 kozmetických výrobkov a pod. V problematike bezpečnosti potravín boli vydané 4 záverečné posudky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky o zdravotnej neškodnosti 4 vzoriek vyšetrených potravín (vrátane výživových doplnkov).

5. Oblasť metodicko - riadiacej činnosti

V roku 2012 bol koordinovaný a metodicky vedený štátny zdravotný dozor a úradná kontrola, vykonávaná nad výrobou, manipuláciou s hotovými pokrmami v zariadeniach spoločného stravovania a nad výrobou, manipuláciou a umiestnením na trh potravín a zložiek potravín v zmysle kompetencií vyplývajúcich z § 23 ods. 2 zákona č.152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami podľa zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V uvedenej oblasti bolo pripravených viacero odborných a metodických materiálov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky so zameraním sa na koordináciu výkonu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru odborov/oddelení hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov alebo v prípade kozmetických výrobkov iných odborov regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Okrem metodického materiálu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky - národného viacročného plánu úradnej kontroly potravín v pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva podľa nariadenia (ES) č. 882/2004 na rok 2012 bolo odborom vydaných 12 odborných usmernení a metodických materiálov k výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly, najmä v nadväznosti na vykonané audity Európskej komisie - FVO Dublin v Slovenskej republike. Ide o nasledovné odborné usmernenia a metodické materiály pripravené odborom: aktualizácia úloh v rámci Viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu potravín v SR vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2012 ako usmerňujúci materiál pre regionálne úrady verejného zdravotníctva.

Okrem uvedenej aktualizácie Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydal nasledovné usmernenia:

- Kontrola umiestňovania nových potravín a nových zložiek potravín na trhu v Slovenskej republike v rámci výkonu viacročného národného plánu úradnej kontroly v pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva, zo dňa 18. 1. 2012, pod číslom OHVBPKV/619/2012/Jo ,
- Postup orgánov verejného zdravotníctva ako orgánu úradnej kontroly potravín pokiaľ sa jedná o problematiku kontroly škodcov v potravinárskych prevádzkach zo dňa 26. 1. 2012, pod číslom OHVBPKV/1405/2012/Jo,
- Kvantitatívna a kvalitatívna analýza farbív, zo dňa 22. 2. 2012, pod číslom OHVBPKV/ 2172/2012/Tru,
- Neoprávnené používanie technickej soli v potravinách v Poľsku, zo dňa 2. 3. 2012, pod číslom ZHHSR/2296/2012,
- Usmernenie pre orgány verejného zdravotníctva pri kontrole dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong, zo dňa 21. 3. 2012, pod číslom OHVBPKV/2780/2012/Tru,
- Kritériá pre kontrolu epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh potravín, zo dňa 4. 6. 2012 pod číslom ZHHSR/4497/2012,
- Referenčná metóda pre odber sterov z prostredia, zo dňa 6. 6. 2012, pod číslom ZHHSR/4579/2012,
- Kontrola hydínového mäsa v zariadeniach spoločného stravovania, zo dňa 13. 6. 2012, pod číslom ZHHSR/4709/2012,
- Kontrola liehovín vyrobených v Českej republike po 27. 9. 2012, zo dňa 27. 11. 2012, pod číslom ZHHSR/8123/2012,

- Predaj živých rýb spoločnosťou TESCO STORES SR, a.s., pred ich prevádzkami v SR v predvianočnom období, zo dňa 3. 12. 2012, pod číslom OHVBP KV/8641/2012/Jo,
- Kontroly liehovín vyrobených v Českej republike, zo dňa 3. 12. 2012, pod číslom OHVBP KV/8829/2012/Jo.

Štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami v roku 2012 bol vykonávaný podľa zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93. Úrad verejného zdravotníctva SR na základe dvojročného plánu na roky 2012-2013, prijatého Európskou komisiou a zástupcami kontrolných orgánov jednotlivých členských štátov vypracoval na celoslovenskej úrovni národný plán výkonu dozoru na rok 2012 a na dosiahnutie jeho jednotného výkonu usmernil všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva listami č. OHVBP KV/6-1/2012/Ko, OHVBP KV/6-2/Ko, OHVBP KV/ 6-3/2012/Ko, OHVBP KV/ 6-4/2013/Ko a OHVBP KV /6-5/2012/Ko. Metodické materiály na výkon dozoru obsahovali 14 usmernení: Usmernenie na zaraďovanie výrobcov kozmetických výrobkov do kategórií a stanovenie frekvencie kontrol, Usmernenie na postup pri výkone dozoru, Usmernenie na postup pri odbere vzoriek, Usmernenie na odber vzoriek, Usmernenie k laboratórnym analýzám v jednotlivých laboratóriách, Usmernenie na vyhodnotenie prípustných stopových množstiev ťažkých kovov v kozmetických výrobkoch, Usmernenie na vyhodnotenie mikrobiologickej čistoty kozmetických výrobkov, Usmernenie na výkon dokumentárnej kontroly formou dotazníka, Usmernenie na výkon kontroly dodržiavania zásad správnej výrobných praxe u výrobcu kozmetického výrobku formou dotazníka, Usmernenie na spracovanie výročnej správy, Usmernenie na monitoring nanomateriálov, Usmernenie na vyhodnotenie výsledkov laboratórných analýz, Usmernenie účinnosti nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 432/2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov, a nariadenia vlády SR č. 187/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

V roku 2012 odbor zabezpečoval aj usmerňovanie výkonu úradnej kontrol a štátneho zdravotného dozoru pri mimoriadnych kontrolách vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky. Okrem plánovaných kontrol bolo v roku 2012 vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky v oblasti hygieny výživy a bezpečnosti potravín 9 mimoriadnych cielených kontrol (2 mimoriadne cielené kontroly v prevádzkach supermarketov, hypermarketov a v obchodných domoch na úsekoch činností s nebalenými epidemiologicky rizikovými potravinami, ako sú napr. lahôdkárske výrobky, cukrárske výrobky, mimoriadna kontrola hygienických požiadaviek čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú alebo podávajú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi, mimoriadna cielená kontrola v zariadeniach spoločného stravovania a v obchodnej sieti v súvislosti s prípadmi neoprávneného používania technickej posypovej soli v potravinách z Poľska, mimoriadna cielená kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov v Slovenskej republike, mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike, mimoriadna kontrola hygienických požiadaviek v zariadeniach poskytujúcich stravovacia služby na vybraných turistických trasách v spolupráci s orgánmi Slovenskej obchodnej inšpekcie, mimoriadna

cielená úloha zameraná no vykonanie kontrol v zariadeniach spoločného stravovania, ako sú najmä krémy, pohostinstvá a stánky s rýchlym občerstvením a pod., ktoré sa nachádzajú v pohraničnej oblasti inkriminovaného regiónu Českej republiky, mimoriadna cielená kontrola zariadení spoločného stravovania verejného typu, vrátane stánkov s rýchlym občerstvením a iných zariadení s ambulatným predajom liehovín na území Slovenskej republiky).

V oblasti kozmetických výrobkov bola kontrola zameraná na:

- cielené sledovanie zakázaných látok, a to:
 - o hormóny vo výrobkoch proti starnutiu
 - o ťažké kovy vo výrobkoch dekoratívnej kozmetiky pre deti a dospelých
 - o farbivá vo výrobkoch na farbenie vlasov
 - o dietylenglykol v zubných pastách a ústnych vodách.
 - cielené sledovanie regulovaných látok:
 - o konzervačné látky v čistiacich výrobkoch,
 - o ultrafialové filtre v detských výrobkoch na ochranu pred slnečným žiarením,
 - o fluór v zubných pastách a ústnych vodách
 - o vonné látky - potenciálne alergény vo výrobkoch vonnej kozmetiky
 - o farbivá vo výrobkoch na farbenie vlasov.
 - o formaldehyd v profesionálnych výrobkoch na vyrovnávanie vlasov
 - o kyselina tioglykolová a pH vo výrobkoch na onduláciu vlasov a depiláciu
 - o peroxid vodíka vo výrobkoch na bielenie zubov.
 - pravdivosť tvrdení
 - mikrobiologická čistota.
- Okrem toho boli vykonané cielené previerky na
- na dodržiavanie zásad správnej výrobnéj praxe
 - dodržiavanie povinnosti mať dokumentáciu o výrobku
 - monitoring nanomateriálov
 - kontrolu výrobkov na bielenie zubov pri vstupe do Slovenskej republiky v spolupráci s Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, odborom colnej správy.

V priebehu roku 2012 bola zabezpečená organizačná a odborná príprava a vedenie 2 celoslovenských pracovných porád vedúcich odborov/oddelení hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva v hygiene výživy, 1 celoslovenskej porady pracovníkov vykonávajúcich dozor nad kozmetickými výrobkami a 1 celoslovenskej porady vedúcich laboratórií vykonávajúcich analýzy kozmetických výrobkov vo veci zavedenia nových analytických metód na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov. Pracovné porady boli zamerané na koordináciu plnenia úloh pri výkone úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru, na legislatívne zmeny v oblasti hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov, hlavné úlohy, mimoriadne úlohy a projekty v oblasti bezpečnosti potravín a v oblasti sledovania a ovplyvňovania výživových návykov vybraných skupín obyvateľov a na vykonané audity Európskej komisie a riešenie modelových situácií pri výkone dozoru nad kozmetickými výrobkami.

Na úrovni odborného a metodického vedenia hlavného odborníka hlavného hygienika Slovenskej republiky pre hygienu výživy sa uskutočnili 3 pracovné porady krajských odborníkov hlavného hygienika Slovenskej republiky pre hygienu výživy a členov Poradného zboru pod vedením hlavnej odborníčky pre hygienu výživy hlavného hygienika SR.

V roku 2012 odbor vykonával činnosť kontaktného bodu pre:

- Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá (Rapid Alert System),

- Systém rýchleho varovného hlásenia pri zistení nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX) a
- Systém výmeny informácií pre aplikáciu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (CPCS).

6. Hlavné úlohy, programy a projekty

V roku 2012 sa naďalej pokračovalo v spolupráci s odborními/oddeleniami hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov Regionálneho úradu so sídlom v Poprade a ostatných regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v realizácii **projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov Slovenskej republiky“**. Projekt je zameraný na monitorovanie a ovplyvňovanie stravovacích návykov a ich vplyv na somatometrické a vybrané biochemické ukazovatele vo dvoch vekovo vybraných a populačne odlišných skupinách žien a mužov. Projekt je súčasťou projektov v rámci NPPZ a vychádza z Aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov v Slovenskej republike.

V roku 2012 sa pod odborným metodickým vedením odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov Úradu verejného zdravotníctva SR realizoval **monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín** podľa zaslanej metodiky. V roku 2012 sa zapojili do úlohy aj pracoviská hygieny detí a mládeže s pozitívnym jednotným metodikou.

V roku 2012 bol odbor naďalej zapojený do EÚ **projektu FOOD**, ktorý zastrešuje fy Edenred Slovensko. Odbor participuje na uvedenom projekte ako odborný garant. Hlavným cieľom projektu FOOD je podpora a presadzovanie zdravšieho stravovania prostredníctvom vybraných reštaurácií.

V roku 2012 sa realizoval **projekt bezpečnosti PET fliaš** - sledovanie možných zmien v kvalite modelových potravinových simulátorov a balených vôd počas celej doby spotreby za rôznych extrémnych podmienok skladovania (vplyv vysokých a nízkych teplôt skladovania a vplyv priameho slnečného žiarenia), najmä s ohľadom na možné uvoľňovanie zdravotne rizikových faktorov, ďalej **projekt bezpečnosti výrobkov určených pre deti** - keramických a plastových výrobkov určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti v oblasti kritérií ak sú: migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb, resp. iných ukazovateľov, projekt bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb a projekt monitoringu bisfenolu v materiáloch a predmetoch na styk s potravinami.

V roku 2012 naďalej prebiehal **monitoring jodidácie kuchynskej soli**.

Podrobnosti k uvedeným projektom sa nachádzajú na webovej stránke ÚVZ SR.

7. Vzdelávanie zamestnancov

V roku 2012 bolo odbornými pracovníkmi odboru zabezpečené odborné vedenie školiacich akcií v hygiene výživy a kozmetických výrobkov a prednášková činnosť. Bol pripravený návrh školiacich akcií v oblasti hygieny výživy, bezpečnosti potravín, úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru v nadväznosti na požiadavky vyplývajúce z Akčného plánu Slovenskej republiky, požiadaviek Európskej komisie a nariadenia (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách. Pracovníci odboru sa zúčastnili školiacich akcií usporiadaných EK (DG Sanco), rôznych konferencií, seminárov a workshopov.

8. Osobitná činnosť a agenda odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Personálne obsadenie odboru v roku 2012	
lekár	2
VŠ	11*
AHS	1
SOP	2
SPOLU	16

* z toho 1 VŠ na MD

V prednáškovej činnosti bolo odbornými pracovníkmi odprednášaných spolu 30 (z toho kozmetika 9) prednášok na odborných seminároch a konferenciách. Ďalej bolo publikovaných 20 odborných článkov a prednášok z konferencií a 1 publikácia v problematike hygieny výživy. Priebežne bola zabezpečovaná účasť v masmédiách k problematike výživy, hygieny a zdravotnej bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov. Pracovníci odboru sa zúčastnili viacerých medzinárodných podujatí, týkajúcich sa zdravotnej bezpečnosti potravín a rokovaní pri Európskej komisii a Rade EU k problematike bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov (tabuľka č. 1).

Prehľad o počte výkonov v problematike hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Tabuľka č. 1

Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov Druh činnosti za rok 2012		Počet výkonov	Poznámka
Rozhodnutia ÚVZ SR	rozhodnutia o umiestňovaní výživových doplnkov na trh	655	2 100 výživových doplnkov
	iné rozhodnutia	35	
Expertízne posudky na prípravky na ochranu rastlín		324	
Záverečné posudky o zdravotnej neškodnosti potravín, výživových doplnkov		4 (k 4 vzorkám vyšetrených potravín)	určenie rozsahu vyšetrenia, zhodnotenie zdravotnej neškodnosti vyšetovaných potravín a vydanie posudku
Stanoviská ÚVZ SR a iné odborné stanoviská		1188	
Notifikácie kozmetických výrobkov		363	k 6086 kozmetickým výrobkom
Hlásenia Rapid Alert System (potraviny) - v pôsobnosti ÚVZ SR a RÚVZ SR		51	

Hlásenia RAPEX (kozmetické výrobky)		125, z toho 116 podľa čl. 12 a 9 podľa čl. 11 smernice 2001/95/ES	
Publikačno-prednášková činnosť	prednášky (semináre, konferencie)	30 (18 KV)	
	seminár (ÚVZ SR)	1	
	publikácie	1	
Konzultácie (písomné, telefonické, osobné, mailom)		4 731	
Písomne poskytnuté informácie podľa z. č. 211/2000 Z. z.		40 (2 KV) informácií poskytnutých podľa z. č. 211/2000 Z. z. a 128 informácií poskytnutých na základe žiadosti bez citácie uvedeného zákona	
Projekty (medzinárodný) (spoluúčasť)		1	
Účasť na pracovných skupinách EK, Rada EU, FAO/WHO, WHO		47 (17KV)	
Legislatívne návrhy: zákon č. 355/2007 Z. z., nariadenie vlády 658/2005 Z. z., korigendá predpisov EÚ		5	kozmetické výrobky

Odbor hygieny dětí a mládeže

Činnosť odboru hygieny detí a mládeže vychádzala v roku 2012 z komplexného programu podpory a ochrany zdravia na úseku verejného zdravotníctva.

Tabuľkový prehľad o činnosti odboru za rok 2012 je uvedený nižšie. Celkovo bolo zrealizovaných 422 výkonov. Počet výkonov oproti roku 2011 stúpol o 17 (v r. 2011 celkovo 405 výkonov).

1. Úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR:

Počet výkonov: 39

V roku 2012 pracovníci odboru vypracovali viaceré stanoviská z pohľadu ochrany a podpory zdravia detí a mládeže v rámci vnútrorezortných a mimorezortných pripomienkových konaní. Vo väčšine prípadov išlo o pripomienky a stanoviská k návrhom legislatívnych predpisov.

Materiály, vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, sa týkali najmä nasledovných oblastí:

- vypracovania stanoviska na určenie zodpovednosti ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam a rozhodnutiam Európskej únie,
- vypracovania podkladov v súvislosti s prerokovaním Dohody medzi ministrom zdravotníctva SR a ministrom zdravotníctva Irackej republiky o spolupráci v oblasti zdravotníctva,
- vypracovania stanoviska v oblasti aktualizácie zloženia a štatútu Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR,
- predloženia návrhov Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016 v systéme verejného zdravotníctva na podmienky činnosti odboru hygieny detí a mládeže,
- vypracovania stanoviska k vybraným úlohám v rámci kapitoly č. 11 „Zdravie a zdravý životný štýl“ AP 2012-2013 MZ SR a ÚVZ SR,
- informácií o stave plnenia úloh v rámci medzivládnej Slovensko – Bavorskej spolupráce v oblasti „Bezpečnosť potravín“,
- vypracovania podkladov týkajúcich sa preventívnych opatrení u detí postihnutých cukrovkou (diabetes mellitus),
- informácií o implikáciách, vyplývajúcich z prijatých dokumentov v zmysle odborných rezolúcií, schválených 65. Svetovým zdravotníckym zhromaždením 2012 v Ženeve,
- vypracovania podkladov, ktoré boli obsahom zmluvy medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Slovenským červeným krížom,
- iniciatívneho návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností,
- vypracovania pripomienok v súvislosti s návrhom „Plánu spolupráce v oblasti zdravotníctva medzi MZ SR a Ministerstvom zdravotníctva Kubánskej republiky“,
- informácií vo veci štatistických údajov a štatistických informácií, ktoré sa poskytujú orgánom EÚ.

2. Odborné stanoviská:

Počet výkonov: 151

Vypracované odborné stanoviská sa týkali najmä problematík v oblasti dodržiavania legislatívne požadovaných hygienických podmienok v niektorých súkromných predškolských zariadeniach, prevalencie nadhmotnosti a obezity u detí a mládeže, vypracovania odborného posudku k e - modelu HACCP, zhodnotenia hygienickej úrovne pieskovísk pri predškolských zariadeniach, zostáv jedálnych lístkov, povinného očkovania a prijímania dieťaťa do materskej školy, personálneho vybavenia detských jasí, nedostatočného vykurovania v ZŠ,

používania čerstvých bylín v školských jedálňach, pitného režimu na školách, dodržiavania priestorových požiadaviek počas vyučovania, požiadaviek na odbornú kvalifikáciu vedúcich školských jedální, stravovania iných fyzických osôb v zariadeniach školského stravovania, hluku v životnom prostredí, organizovania škôl v prírode, úrovne výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2011/2012, rekonštrukcií školských jedální, predaja balených potravín a školských potrieb v priestoroch školy, „Programu jodizovania mládeže“ a jeho zavedenia do škôl, výskytu dusičnanovej methemoglobínémie, výskytu detských úrazov, opätovného prijímania dieťaťa do kolektívu MŠ po prekonaní ochorenia, kvalifikácie zdravotníka na zotavovacom podujatí pre deti a mládež, dodávania malého množstva potravín do zariadení školského stravovania, zriaďovania detských kútikov v nákupných centrách, stravovania detí so špeciálnymi stravovacími nárokmi, dodržiavania optimálnych mikroklimatických podmienok v triedach a mnohých ďalších.

3. Riešené projekty a hlavné úlohy:

Počet: 6

Pracovníci odboru sa podieľali v r. 2012 na riešení nasledovných projektov:

1. Projekt: „Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine“
2. Projekt: „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“
3. Projekt: „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“
4. Projekt: „Zdravé deti v zdravých rodinách“
5. Projekt: „Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí“
6. Projekt: „Sledovanie režimu dňa a odpočinku u žiakov základných škôl v SR“

Súhrnná správa o realizácii projektov bola predložená zvlášť.

4. Konceptná činnosť, legislatíva:

Počet výkonov: 51

V rámci koncepcnej činnosti sme sa zamerali okrem iného na rozpracovanie úloh v rámci aktualizácie Plánu hodnotenia HP MRK (horizontálnej priority marginalizované rómske komunity) pre programové obdobie 2007-2013, spolupráce s úradom vlády SR pri riešení drogovej problematiky na Slovensku a spolupráce so sekciou regionálneho školstva MŠVVaŠ SR v otázkach prípravy receptúr pre školské stravovanie.

Ostatné koncepcné výkony sa týkali najmä:

- novely zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov,
- uznesenia vlády SR č. 192/2008 – Národného programu starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 – 2015,
- posudkovej činnosti HDM v zmysle § 13, zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- návrhu na zmenu gestorstva niektorých úloh z uznesení vlády Slovenskej republiky v rámci VPK,
- plnenia úloh Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom,
- činnosti Poradného zboru HH SR pre odbor hygieny detí a mládeže za rok 2011 a prvý polrok 2012,

- prerokovania otázky riešenia hluku spôsobeného prevádzkou školského ihriska v Krajinom,
- prípravy implementácie dokumentu „Zdravie 2020 – Európsky politický rámec na podporu vládnych a spoločenských aktivít pre zdravie a prosperitu“ v Slovenskej republike v oblasti verejného zdravotníctva,
- plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2013 (MPK)
- analýzy v rámci zviditeľnenia odboru hygieny detí a mládeže
- odpočtu plnenia úloh vyplývajúcich y Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva SR na roky 2012 – 2016
- plnenia rozpracovaných úloh Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR pre oblasť hygieny detí a mládeže za roky 2011 - 2012

5. Odborne – metodická činnosť:

Celkový počet výkonov: 118

z toho: konzultácie: 112

 písomné usmernenia: 0

 konferencie: 6

Konzultácie sa týkali problematiky povinného očkovania u detí v predškolských zariadeniach, tepelnej úpravy mäsa podávaného v zariadeniach školského stravovania, vydávania obedov pre cudzích strávníkov, ktorí by sa chceli stravovať v zariadeniach školského stravovania, schvaľovania prevádzkového poriadku prevádzkarní v obytných priestoroch, auditov vykonávaných v zariadeniach školského stravovania, údržby a dezinfekcie piesku v predškolských zariadeniach, schvaľovania prevádzkového poriadku v detských domovoch a mnohých ďalších. V rámci odborne – metodickej činnosti sa uskutočnili nasledovné konferencie:

- XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“ – 24.-26.9.2012, kúpele Nový Smokovec
- Medzinárodná vedecká konferencia „Školský psychológ pre 21. Storočie“ – 20.9.2012, Fakulta psychológie Paneurópskej VŠ, Bratislava
- Konferencia „Prevencia a zdravý životný štýl detí a mládeže na školách – 17.10.2012, Správa účelových zariadení, Bratislava
- Vedecká konferencia „37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – 16.-17.10.2012, kúpele Nový Smokovec
- Prvá medzinárodná konferencia „Fetálny alkoholový syndróm – 7.11.2012, Technopol, Bratislava
- Tlačová konferencii „Stav drogovej problematiky v Európe a na Slovensku – 15.11.2012, Úrad vlády SR

6. Spolupráca so SZU, VŠZaSP sv. Alžbety a realizácia projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RUVZ v SR“ :

Celkový počet: 10

- Hamade, J.: pracovné stretnutie k organizácii školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RUVZ v SR“ – 11.1.2012 – ÚVZ SR
- Hamade, J.: vypracovanie oponentského posudku k písomnej časti a k dizertačnej práci MUDr. Starzyka „Nové trendy v oblasti zneškodňovania nebezpečného odpadu zo zdravotníckej starostlivosti“
- Hamade, J.: členstvo v komisii na rigorózných skúškach z odboru verejné zdravotníctvo na VŠZaSP sv. Alžbety dňa 26.11.2012
- Hamade, J.: účasť ako oponent dizertačnej práce na obhajobe MUDr. Starzyka na VŠZaSP sv. Alžbety dňa 18.12.2012

- Hamade, J.: štúdium MHA na VŠZaSP sv. Alžbety (4x/semester)
- Mgr. Šindlerová, L: prednáška na SZU pre študentov MPH, „Právna ochrana detí a mládeže, Hygiena detí a mládeže“, dňa 13.11.2012

7. Účasť na odborných podujatiach:

Celkovo: 22

- Hamade, J., Janechová, H.: účasť na pracovnej porade vedúcich oddelení/odborov hygieny detí a mládeže – 17. – 18.4.2012, hotel Termál, Vyhne
- Hamade, J.: účasť na pracovnej porade regionálnych hygienikov RÚVZ v SR – 17.5.2012, ÚVZ SR
- Hamade, J., Janechová, H.: účasť na tlačovej besede pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“ – 29.5.2012, ÚVZ SR
- Hamade, J.: účasť na Slávnostnej akadémii pri príležitosti 60. Výročia prijatia Zákona č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti na Slovensku – 7.6.2012, hotel Bôrik, Bratislava
- Hamade, J.: účasť na školení, poriadanom k Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – 13.6.2012, hotel Crown Plaza, Bratislava
- Hamade, J.: účasť na pracovnej porade regionálnych hygienikov RÚVZ v SR – 12. – 13.7.2012, hotel Strachanovka, Liptovský Ján
- Hamade, J.: účasť na XX. vedecko-odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“ – 24.-26.9.2012, kúpele Nový Smokovec
- Janechová, H.: účasť na školení v oblasti vybavovania sťažností, podnetov a vykonávania kontrolných činností – 26.9.2012, ÚVZ SR
- Hamade, J., Janechová, H., Šindlerová, L.: účasť na porade krajských odborníkov pre odbor HDM – 16.10.2012 – ÚVZ SR
- Hamade, J.: účasť na medzinárodnej vedeckej konferencii „Školský psychológ pre 21. Storočie“ – 20.9.2012, Fakulta psychológie Paneurópskej VŠ, Bratislava
- Hamade, J.: účasť na konferencii „Prevencia a zdravý životný štýl detí a mládeže na školách – 17.10.2012, Správa účelových zariadení, Bratislava
- Butkajová, J.: účasť na vedeckej konferencii „37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – 16.-17.10.2012, kúpele Nový Smokovec
- Hamade, J.: účasť na II. fóre verejného zdravotníctva – 18.10.2012, SZU Bratislava
- Hamade, J., Janechová, H.: účasť na Prvej medzinárodnej konferencii „Fetálny alkoholový syndróm – 7.11.2012, Technopol, Bratislava
- Hamade, J., Janechová, H.: účasť na tlačovej konferencii „Stav drogovej problematiky v Európe a na Slovensku – 15.11.2012, Úrad vlády SR
- Hamade, J.: účasť na pracovnej porade regionálnych hygienikov RÚVZ v SR – 29.-30.11.2012, hotel Kaskády, Sliač – Sielnica
- Hamade, J., Janechová, H.: účasť na zasadnutí pracovnej skupiny k jódovej profylaxii – 21.11.2012, ÚVZ SR
- Hamade, J.: účasť na 1. Pracovnej porade medzirezortnej komisie pre implementáciu IHR – 4.12.2012, MZ SR
- Hamade, J., Janechová H., Butkajová, J., Šindlerová, L – účasť na vybraných seminároch počas roka 2012 v zasadačke ÚVZ SR (4)

8. Činnosť hlavnej odborníčky HH SR pre odbor hygieny detí a mládeže

Počet výkonov: 8

Metodické vedenie a odborné usmerňovanie pracovníkov odborov HDM RÚVZ v SR bolo zamerané najmä na praktické uplatňovanie požiadaviek zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane,

podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov.

Hlavná odborníčka v priebehu roka 2012 usporiadala dve pracovné porady, prvú v dňoch 17 - 18.4. 2012 celoslovenskú pracovnú poradu vedúcich odborov/oddelení HDM a 6.10.2012 pracovnú poradu krajských odborníkov pre odbor HDM .

Hlavná odborníčka je členkou pracovnej skupiny MŠVVaŠ SR pre tvorbu a spracovanie materiálo-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie a zúčastňuje sa pravidelných stretnutí. V roku 2012 hlavná odborníčka posúdila 32 noriem a receptúr, rozdelených do 13 skupín. Predmetom posudzovania boli aktualizované receptúry, ktoré MŠVVaŠ SR plánovalo zaradiť do materiálo – spotrebných noriem pre oblasť školského stravovania. Posudzovanie bolo zamerané na dodržiavanie požiadaviek na prípravu a podávanie pokrmov a nápojov pre deti a žiakov v závislosti od vekových skupín.

V rámci spolupráce s MŠVVaŠ SR sa hlavná odborníčka zúčastnila 17.10.2012 na konferencii „Prevenčia a zdravý životný štýl detí a mládeže na školách“ s prednáškou zameranou na význam sledovania telesného vývinu detí a mládeže pre hodnotenie výskytu obezity a nástroje jej efektívnej prevencie.

Činnosť hlavného odborníka bola prezentovaná na poradách regionálnych hygienikov.

9. Iné (prednášky, publikácie, účasť v oznamovacích prostriedkoch, spracované odborné podklady, ďalšie vzdelávanie a ostatné): 17

- Hamade, J., Janechová, H.: vypracovanie článku pre Hospodárske noviny „Chybné držanie tela“ – 2.2.2012
- Hamade, J.: vypracovanie článku pre mediálny odbor „Dovoz stravy do materskej školy“ – 28.2.2012
- Hamade, J.: spracovanie podkladov pre mediálny odbor „nedostatočná kapacita v materskej škole“ - 7.5.2012
- Hamade, J., Janechová, H.: spracovanie podkladov pre mediálny odbor „Detské úrazy“ - 14.5.2012
- Hamade, J.: spracovanie podkladov „Problematika školských jedální“ pre redakciu Nového času – 31.5.2012
- Hamade, J.: spracovanie článku „Prieskum telesného vývoja detí a mládeže na Slovensku“ pre TASR, SITA – 18.7.2012
- Hamade, J. spracovanie podkladov pre mediálny odbor „Veľkostný priestor počas vyučovania“ – 6.9.2012
- Hamade, J., Janechová, H.: príprava podkladov pre šéfredaktorky HN, sekcie Relax na tému „Kontroly v školských stravovacích zariadeniach“ – 17.9.2012
- Janechová, H.: príprava podkladov „Používanie čerstvých bylín v školských jedálňach“ pre mediálny odbor – 20.9.2012
- Hamade, J.: príprava podkladov pre redakciu TA3 „Ovplyvnenie kvality jedál v školských stravovacích zariadeniach“ – 29.10.2012
- Hamade, J.: príprava článku pre mediálny odbor „Obezita detí na Slovensku“ - 8.11.2012
- Hamade, J.: vypracovanie odpovedí na otázky, týkajúce sa kvality pieskovísk, pre mediálny odbor - 14.11.2012
- Hamade, J.: vypracovanie podkladov pre rozhovor pre TVR na tému boja proti obezite detí – 20.11.2012
- Hamade, J.: príprava správy pre mediálny odbor „Výsledky cielených kontrol detských pieskovísk na území Slovenskej republiky“ - 21.11.2012
- Hamade, J.: vypracovanie podkladov pre redaktorku domáceho spravodajstva Pravda na tému „Kvalita stravy v školských jedálňach“ – 3.12.2012

- Hamade, J.: vypracovanie podkladov pre TVR „Normy školských štátnych a súkromných jedální“ - 4.12.2012
- Hamade, J.: príprava podkladov pre mediálny odbor „Kontroly v školských stravovacích zariadeniach“ - 5.12.2012
- Mgr. Šindlerová, L: prednáška na SZU pre študentov MPH, „Právna ochrana detí a mládeže, Hygiena detí a mládeže“, dňa 13.11.2012

Prehľad o činnosti odboru HDM ÚVZ SR za rok 2012

Úsek činnosti	Úlohy vy- plývajúce z požia- daviek MZ SR	Odborných stanovísk	Riešených projektov	Koncepčnej činnosti	Odborne - metodická činnosť			Spolu- práca s VŠ a vzdel.	Účasť na odbor- ných podujatiach		Činnosť hlavného odborníka	Iné	Celkom
					Konzul- tácie	Písomné Usmerne- nia	Konfe- rencie		rezortné	mimo- rezortné			
Zameranie činnosti odboru HDM				6	5				4				15
Legislatíva	29	25	X	24	11				2		1	3	95
STN, EN			X	X	-	X	X	X					
Projekty sledovania zdr. stavu	3	21	6	12	21		4	X				3	70
Zariadenia pre deti a mládež		51		X	41			X		4		5	101
Stravovanie detí a mládeže		45		X	20			X		7		5	83

Predmety bežného používania				X				X					
Správy				2		X	X	X	X				2
Iné	7	9		7	14		2	10	4	1	2	0	56
S P O L U:	39	151	6	51	112	-	6	10	17	5	8	17	422

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

Zameranie činnosti odboru

Laboratóriá objektívizácie faktorov životných podmienok v zmysle zákona 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji zdravia v znení neskorších predpisov (ďalej len zákona) vykonávali kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia za účelom posudzovania ich možného vplyvu na zdravie. Tieto činnosti sú súčasťou štátneho zdravotného dozoru (ŠZD), úradnej kontroly potravín a rozhodovacej činnosti regionálnych úradov v prvom stupni a Úradu verejného zdravotníctva SR v druhom stupni pri zistení nedostatkov podľa zákona.

Odbor objektívizácie faktorov prostredia vykonával chemické, mikrobiologické a biologické analýzy vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, kozmetiky, predmetov bežného používania, pôdy a biologického materiálu, ekotoxikologické, genotoxikologické testy a meral fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí. Vykonával odbery vzoriek, vyjadroval názory a interpretácie výsledkov analýz.

Zabezpečoval referenčné a špeciálne analýzy pre ostatné RÚVZ v SR. Výsledky objektívizácie faktorov prostredia poskytoval ostatným odborom hygieny a epidemiológie a do organizácií Európskej únie. Riešil programy a projekty verejného zdravotníctva a vykonával aplikovaný výskum.

Skúšobné laboratórium odboru objektívizácie faktorov životných podmienok prešlo v roku 2012 procesom dohľadu Slovenskej národnej akreditačnej služby a získalo osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17 025 na 139 skúšok, 398 ukazovateľov a 3 druhy odberov.

V roku 2012 pracovalo na odbore 47 pracovníkov (8 pracovníčok na MD), z toho 27 s vysokoškolským vzdelaním II. a III. stupňa, 18 s úplným stredným odborným vzdelaním, 1 administratívna sila a 2 sanitárky.

Ťažiskové úlohy

Laboratórne pracoviská odboru vyšetrili v roku 2012 spolu 4 251 vzoriek životného a pracovného prostredia.

Kvalitu metód a spoľahlivosť výsledkov analýz preverili laboratóriá odboru kontrolou 12 682 ukazovateľov s výkonom 33 323 analýz a zúčastnili sa národných a medzinárodných medzilaboratórných porovnávacích testov v 51 skúškach a 448 ukazovateľoch.

Laboratóriá sa podieľali na sledovaní všetkých determinantov zdravia objektívizovaním faktorov životného a pracovného prostredia v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v oblastiach:

- pitnej a úžitkovej vody,
- vody na kúpanie,
- potravín,
- kozmetiky,
- predmetov bežného používania, vrátane obalových materiálov,
- vnútorného prostredia budov,
- nemocničného prostredia,
- pracovného prostredia ohrozeného chemickými, fyzikálnymi a biologickými faktormi, pričom sa objektívizovali nielen faktory v prostredí, ale tieto škodliviny a ich metabolity sa vyšetrovali priamo v krvi a moči exponovaných pracovníkov,
- telovýchovných zariadení, výchovno-vzdelávacích zariadení pre deti a mladistvých,
- zotavovacích zariadení a zariadení spoločného stravovania,
- zariadení, pri prevádzke ktorých dochádza ku kontaktu s ľudským telom,

- životného prostredia ovplyvneného hlukom z dopravy a z pracovných prevádzok,
- pracovného prostredia v hlučných prevádzkach,
- životného a pracovného prostredia ovplyvneného elektromagnetickým poľom,
- osvetlenia a iných druhov optického žiarenia v pracovnom prostredí a faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy,

Odbor bol zapojený do riešenia projektov verejného zdravotníctva:

- 7.1. Cyanobaktérie
- 7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach
- 7.3. Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch
- 7.4. Radiačne ošetrované potraviny
- 7.5. Materské mlieko
- 7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu
- 7.7. Glutén v diétnych potravinách
- 7.8. Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie
- 7.10. Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov
- 7.11. Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí
- 7.14. Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov

V roku 2012 sa zahájilo riešenie ďalších úloh v rámci programov a projektov verejného zdravotníctva:

- 7.15. Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie
- 7.16. Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

Riešenie medzinárodných projektov:

- Európsky monitoring pesticídov v dojčenskej a detskej výžive - NRC pre rezíduá pesticídov, Špecializované laboratórium GC
- DEMOCOPHES - príprava, vykonanie a vyhodnotenie pilotnej štúdie biologického monitoringu v jednotlivých krajinách EÚ. Úlohou laboratórií bolo zavedenie, validácia a verifikovanie metódy stanovenia kotinínu v moči, účasť na medzilaboratórnom porovnaní a analýza vzoriek pre účely projektu – NRC pre expozičné testy xenobiotík, špecializované laboratórium AAS.
- SINPHONIE - kontrola kvality vnútorného ovzdušia v školách - NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu, Špecializované laboratórium HPLC
- COST (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources) – Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia - NRC pre hydrobiológiu, NRC pre ekotoxikológiu, Špecializované laboratórium HPLC.

Projekt je prostriedkom na rozšírenie vedomostí o výskyte siníc a ich toxínov v celej Európe s cieľom potlačiť nepriaznivé účinky na zdravie pri ich hromadných výskytoch a produkcii jedovatých látok. Jedným z konečných užívateľov výsledkov cieľov bude aj verejné zdravotníctvo v Slovenskej republike.

- PROMISE - Ochrana spotrebiteľov znižovaním mikrobiologických rizík prostredníctvom boja proti segregácii odborných znalostí – NRC pre mikrobiológiu životného prostredia ako spoluriešiteľ s Výskumným ústavom potravinárskym.

Trojročný projekt Európskej Komisie je zameraný na posilnenie spolupráce medzi starými, novými a prístupovými krajinami EÚ vo výskume týkajúcom sa potravinovej bezpečnosti (zameranie na mikrobiologické riziko) a spoluprácu pri výmene odborných vedomostí prostredníctvom výmenných stáží.

Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci OOFŽP vykonávali nasledovné odborné činnosti:

- zabezpečovali medzinárodnú činnosť v rámci EU sietí národných referenčných laboratórií účasťou v európskych štúdiách a monitorovacích programoch a projektoch
- pripravovali hlásenia a podklady za SR pre EFSA v oblasti mikrobiologických nálezov a analýz reziduí pesticídov v rámci úradnej kontroly potravín,
- pripomienkovali materiály zaslané ECDC, DG SANCO, EFSA a európskymi referenčnými laboratóriami,
- organizovali medzilaboratórne porovnávacie testy pre ostatné laboratóriá verejného zdravotníctva v SR,
- absolvovali medzilaboratórne porovnávacie testy na Slovensku aj v zahraničí,
- zavádzali nové analytické metódy a validovali ich,
- vykonávali kontrolu meradiel a prostredia na zabezpečenie kvality skúšok,
- pripravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva,
- vypracovávali posudky a stanoviská pre odbor legislatívno-právny,
- pripomienkovali odborné materiály ostatných odborov verejného zdravotníctva
- vypracovávali odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia,
- pripomienkovali STN, ISO, vnútrorezortné a mimorezortné legislatívne predpisy,
- pracovali v technických komisiách SÚTN TK 27 - voda, TK 28 - ovzdušie, TK 79 - kozmetika, TK 29 - bezpečnosť strojov a ergonómia, TK 58 - tepelná ochrana budov, TK 108 - svetlo a osvetlenie a TK 78 - poľnohospodárske produkty a potravinárske výrobky,
- pracovali v skúšobných komisiách na vydávanie osvedčenia o spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia pre potreby verejného zdravotníctva,
- boli členmi a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach,
- vykonávali konzultačnú, poradenskú a školiacu činnosť pre pracovníkov laboratórií verejného zdravotníctva a pracovníkov mimorezortných inštitúcií,
- zabezpečovali odbornú prax a exkurzie pre študentov stredných a vysokých škôl,
- vykonávali funkcie hlavných odborníkov ÚVZ SR a členov pracovných skupín poradného zboru HH SR,
- vedúci NRC organizovali konzultačné dni NRC,
- pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR aj v zahraničí a niektoré aj organizovali, pripravovali prednášky na odborné podujatia a publikovali v odborných časopisoch,
- spracovali výročné správy za odbor OOFŽP ÚVZ SR a za objektivizáciu faktorov prostredia za celé Slovensko z podkladov krajských RÚVZ za oblasť biológie životného prostredia, mikrobiológie životného prostredia, chemických analýz a fyzikálnych faktorov za rok 2011.

V odbore objektivizácie faktorov životných podmienok sú zriadené nasledovné Národné referenčné centrá:

- NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie
- NRC pre hydrobiológiu
- NRC pre ekotoxikológiu
- NRC pre neionizujúce žiarenie
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu

- NRC pre expozičné testy xenobiotík
- NRC pre mikrobiológiu životného prostredia
- NRC pre rezíduá pesticídov
- NRC pre legionely v životnom prostredí

Okrem NRC je v odbore zriadených 7 špecializovaných laboratórií a akreditovaná pracovná skupina pre odbery vzoriek zo životného a pracovného prostredia

- Špecializované laboratórium chémie vôd,
- Špecializované laboratórium chémie potravín,
- Špecializované laboratórium chémie ovzdušia,
- Špecializované laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie (AAS),
- Špecializované laboratórium kvapalinovej chromatografie (HPLC),
- Špecializované laboratórium plynovej chromatografie (GC),
- Špecializované laboratórium hluku a vibrácií.

Pracoviská v odbore objektivizácie faktorov životných podmienok plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedných odborov:

Chemické analýzy

Biológia životného prostredia

Mikrobiológia životného prostredia

Fyzikálne faktory

Podľa týchto vedných odborov je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk v tejto výročnej správe.

Prednášková a publikačná činnosť pracovníkov OOFŽP je uvedená v prílohe.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Organizácia a personál

Názov úradu	Názov organizačnej jednotky	Vedúci organizačnej jednotky	Počet a skladba pracovníkov CHA	NRC
ÚVZ SR	Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok so 7 špecializovanými lab. a 2 NRC	Ing. Zuzana Sirotná	spolu 21 pracovníkov z toho: 13 VŠ, 8 SŠ	1. NRC pre rezíduá pesticídov 2. NRC pre expozičné testy xenobiotík

Akreditácia

Názov úradu	Prvá akreditácia	Platnosť akreditácie do	Počet akreditovaných skúšok / ukazovateľov						Počet akreditovaných odberov / ukazovateľov					
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Spolu	Vody	potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Spolu
ÚVZ SR	1. 4. 2002	1. 6. 2013	53	58	9	11	4	135	1		2			3
			133	190	21	20	8	372	77		12			89

Neakreditované skúšky

Názov úradu	Neakreditované skúšky / ukazovateľov ⁵							Neakreditované odbery / ukazovateľov ⁵						
	Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Iné	Spolu	Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Kozmetické výrobky	Iné	Spolu
ÚVZ	14	19	6	8	6	2	55							0
	17	82	6	17	12	2	136							0

Laboratórna činnosť

a) podľa typu analyzovaných vzoriek

Názov úradu		Typ vzorky										
		Voda pitná	Voda na ...	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	Predmety bežného	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
	vzorky	522	66	0	311	75	0	1	218	596	45	1834
	ukazovatele	4392	236	0	4234	666	0	3	492	911	100	11034
	analýzy	8874	482	0	7519	1445	0	16	864	1646	216	21062

b) zabezpečenie kvality

Názov úradu		Typ vzorky								Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	Predmety bežného používania	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
	ukazovatele	2825	3792	1077	0	3	1644	683	54	10078
	analýzy	5478	12748	2001	0	15	3588	723	108	24661

c) medzilaboratórne porovnávacie skúšky

Názov úradu			Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
	počet testov	prihlásené	9	7	2	5	0	22
		nevyhodnotené	0	1	0	1	0	2
	počet ukazovateľov	prihlásené	41	319	9	19	0	388
		úspešné	40	314	9	17	0	380
		nevyhodnotené	0	1	0	2	0	3

d) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere vzoriek ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	32	32

Nové analytické metódy

Názov úradu	Typ vzorky	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy
ÚVZ SR	Detská a dojčenská výživa	pesticídy: folpet, captan, spirodiclofen, 2,4'-dicofol	GC-ECD zavedené	AGES – rakúska agentúra pre zdravie a bezpečnosť potravín
	Detská a dojčenská výživa	pesticídy: 2,4'-Dicofol Spirodiclofen Phosphamidon Trichlorfon 2-Phenylphenol Etofenprox Fenpropidin Biphenyl 3-Chloroaniline Fenamidone Fipronil-sulfone Fluazifop-P-butyl Mepanipyrim-2-hydroxypropyl DMST Avermectin B1a Aldicarb Benfuracarb Carbosulfan Chlormequat Clofentezine Dicrotophos Difenoconazole Diflubenzuron	GC-ECD zavedené GC-PFPD zavedené GC-MS/MS (iónová pasca) zavedené validované GC-MS/MS (triplequad) zavedené HPLC-MS/MS zavedené	Non fatty foods – QuEChERS – Mini-multiresidue methods for pesticide residues employing acetonitrile extraction/partitioning and determinative analysis by GC-MS and LC-MS(MS)

		Fenthion-oxon-sulfone Fenthion-oxon-sulfoxide Fosthiazate Indoxacarb Lufenuron Malaoxon Mepiquat Methoxyfenozide Phosmet-oxon Phoxim Prochloraz Pyrethrin I Pyrethrin II Spinosyn A Spinosyn D Tricyclazole Zoxamide		
ÚVZ SR	pracovné a vnútorné ovzdušie	prchavé org. látky: pinene, limonene, 3-chlóretylén	metóda adsorpcie plyných org. látok na aktívnom uhlí a desorpcie rozpúšťadlom	STN EN 13649
ÚVZ SR	Sladidlá	Steviozid Rebaudiozid A	HPLC	Journal of AOAC International (2012) 95
ÚVZ SR	Dojčenská výživa	Glyfozát	HPLC	Journal of AOAC International (2012) 1588-1596
ÚVZ SR	Potraviny	Kumarín	HPLC	M.Scotter: HPLC method for the determination of coumarin and quassine in foods and beverages, DEFRA Food and Environment Research Agency, Central Science Laboratory Sand Hutton, York YO41 1LZ, 2010

Odborná činnosť

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	7.1.	Cyanobaktérie	37	204
	7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	21	62
	7.3.	Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch	20	50
	7.4.	Radiačne ošetrované potraviny	40	280
	7.5.	Materské mlieko	75	666
	7.6.	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	40	3406
	7.7.	Glutén v diétnych potravinách	40	40
	7.10	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	254	512
	7.14	Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov	20	60
	7.16.	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	16	336
	1.5.	DEMOCOPHES	258	258
	1.6	Znečistenie vnútorného prostredia ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe	135	319
	úloha	Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky.	15	105

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Cieľom projektu bolo monitorovanie kvality vôd a výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach Slovenska. Sledovalo sa premnoženie cyanobaktérií a výskyt vodného kvetu, druhové zloženie fytoplanktónu a jeho kvantitatívny rozvoj, obsah chlorofylu *a*, toxicita vodného kvetu a vody, obsah cyanotoxínov v biomase vodného kvetu a vo vode, vybrané chemické ukazovatele súvisiace s rozvojom cyanobaktérií. Bolo vyšetrených 24 vzoriek vôd z vodárenských a rekreačných nádrží na obsah chemických ukazovateľov. Vo vzorkách sa stanovoval celkový dusík, celkový fosfor, celkový organický uhlík a v 2 vzorkách aj aniónové tenzidy v celkovom počte 66 ukazovateľov, spracovalo sa 132 analýz.

Ďalej sa vyšetrilo 7 vzoriek vôd v mieste výskytu vodného kvetu a 13 vzoriek lyofilizovaných vodných kvetov z lokalít Hriňová, Kunov, Klenovec, Málinec, Ružiná, Šaštín, Teplý vrch a Zelená voda. Vo vzorkách vôd a vodných kvetov sa stanovili mikrocystíny LR, RR, YR, LA, LW a LF v celkovom počte 138 ukazovateľov, spracovalo sa 276 analýz. V rámci validácie metódy boli merané vzorky povrchových vôd z Dunaja so štandardným prídavkom mikrocystínov.

Celkový počet vyšetrení v 24 vzorkách vôd a 13 vzorkách vodných kvetov predstavoval 204 ukazovateľov a 408 analýz.

Vyhodnotenie, závery:

Obsah celkového fosforu bol vo vzorkách vôd v rozmedzí od nedetegovaných množstiev po 0,106 mg/l. Celkový dusík bol nameraný od nedetegovaných množstiev po 5,7 mg/l a celkový organický uhlík od 1,95 mg/l po 13 mg/l. Obsah mikrocystínov vo vzorkách vôd a lyofilizovaných vodných kvetov bol stanovený v rozmedzí od limitu detekcie metodiky po 2,3 µg/l vo vode (Šaštín) a 833 µg/g v lyofilizáte z lokality Šaštín.

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci riešenia úlohy 7.2. sa sledovala kvalita vnútorného ovzdušia v klimatizovaných nebytových priestoroch a osídlenie vôd legionelami a amébami v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach vrátane kúpalísk.

Na špecializovanom pracovisku kvapalinovej chromatografie bolo vyšetrených 21 vzoriek vôd. Analyzovaný bol obsah amónnych iónov a CHSK_{Mn} . Vo vodách bolo stanovených 62 ukazovateľov, spracovaných 134 analýz.

Vyhodnotenie, závery:

Nameraný bol obsah amónnych iónov od nedetegovaných množstiev po 14,2 mg/l v detskom termálnom bazéne v lokalite Podhájska, obsah CHSM_{Mn} od 0,64 mg/l po 27,4 mg/l v kľudovom termálnom bazéne v Podhájskej.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľom úlohy bola kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach.

Špecializované laboratóriá atómovej absorpčnej spektrometrie a chémie potravín vyšetřili 20 vzoriek vôd odobratých z watercoolerov a 4 vzorky minerálnych a pramenitých balených vôd, čo predstavuje 74 ukazovateľov a 148 analýz. Analyzoval sa obsah ťažkých kovov ako arzén, kadmium, olovo a ortuť.

Vyhodnotenie, závery:

V žiadnej zo vzoriek nebol prekročený hygienický limit.

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Slovensko participuje na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrovanými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín.

V rámci projektu sa uskutočňuje monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku a monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti. Cieľom projektu ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín a ochrana obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín.

Špecializované laboratórium plynovej vyšetřovale vzorky potravín s obsahom tuku podľa STN EN 1784 – „Požívatiny. Detekcia ožiarených potravín obsahujúcich tuk. Analýza uhl'ovodíkov plynovou chromatografiou.“ Tuk sa zo vzorky izoluje roztavením alebo extrakciou vhodným rozpúšťadlom. Frakcia uhl'ovodíkov sa získa adsorpčnou chromatografiou (prečistením tukového extraktu vzorky na stĺpci vhodného sorbentu – florisilu), ktorá sa vykoná pred rozdelením plynovou chromatografiou a detekciou plameňoionizačným detektorom (FID).

Vypočíta sa hmotnostný zlomok každého nameraného uhl'ovodíka v µg/g tuku. Ak sa vo vzorke dokáže prítomnosť dvojíc ožiarením vytvorených uhl'ovodíkov alkánov a alkénov, ktorých podiely hmotnostných zlomkov by boli detegované v očakávaných pomeroch (podľa STN EN 1784), vzorka vykazuje vlastnosti potraviny ošetrovej ionizujúcim žiarením.

Vyhodnotenie, závery:

V priebehu obdobia január–december 2012 Špecializované laboratórium plynovej chromatografie vyšetrilo 20 vzoriek potravín odobratých RÚVZ v SR na zistenie pozitívnych nálezov uhl'ovodíkov indikujúcich radiačné ošetroenie. Z toho bolo 16 vzoriek rastlinného pôvodu (na báze orechov a semien) a 4 vzorky živočíšneho pôvodu (syry a výrobky z mäsa).

Špecializované laboratórium chémie potravín vyšetřovalo vzorky beztukových potravín rastlinného pôvodu termoluminiscenčnou metódou podľa EN 1788. V roku 2012 bolo vyšetřených 20 vzoriek na báze korenia, bylínok a zeleniny.

Laboratóriá ÚVZ SR vyšetrili v období január–december 2012 za účelom sledovania radiačného ošetroenia potravín 40 vzoriek potravín.

Plynovochromatografickou metódou ani v jednej vyšetřenej vzorke nebol zistený pozitívny nález obsahu látok indikujúcich radiačné ošetroenie potraviny (čiže nebola dokázaná prítomnosť dvojíc ožiarením vytvorených uhl'ovodíkov alkánov a alkénov, pri ktorých by boli podiely hmotnostných zlomkov detegované v očakávaných pomeroch – podľa STN EN 1784).

Termoluminiscenčnou metódou (podľa EN 1788) sa v jednej vzorke nedala zistiť možnosť ožiarenia z dôvodu nedostatočného množstva izolovaných minerálov. U ostatných vzoriek bol dôkaz ožiarenia negatívny.

7.5. MATERSKÉ MLIEKO

Kvalita materského mlieka závisí od fyziológie matky, od kvality životného prostredia, jej stravovacích návykov, zodpovednosti pri manipulácii s mliekom a spôsobom úpravy a uchovávanía mlieka do jeho použitia. Predmetom riešenej problematiky je cieleá mikrobiologická a chemická kontrola materského mlieka zbieraného od daryň a po pasterizácii podávaného novorodencom. Vzorky pochádzali z Laktária Detskej fakultnej nemocnice na Kramároch.

V roku 2012 bolo v špecializovanom laboratóriu chémie potravín a predmetov bežného používania vyšetrých 75 vzoriek materského mlieka, čo predstavuje 432 ukazovateľov a 789 analýz. V špecializovanom laboratóriu atómovej absorpčnej spektrometrie bolo analyzovaných 72 vzoriek materského mlieka, 234 ukazovateľov a vykonalo sa 656 analýz. Stanovené hodnoty jednotlivých parametrov boli porovnávané s hodnotami uvádzanými v Potravínových tabuľkách.

Vyhodnotenie, závery:

obsah bielkovín - vo všetkých vzorkách v uvedenom rozsahu podľa potravínových tabuliek

obsah sacharidov - vyšší v 19 % vyšetřovaných vzoriek, nižší v 3 % vzoriek,

obsah tukov - vyšší v 13 % vyšetřovaných vzoriek, nižší v 53 % vzoriek

obsah vápnika - nižší v 41 % vzoriek, vyšší v jednej vyšetřenej vzorke

obsah medi - nižší ako minimálna tabuľková hodnota v jednej analyzovanej vzorke

obsah železa - nižší ako minimálna tabuľková hodnota v 79 % vzoriek.

Z kontaminantov boli vyšetřené ťažké kovy - kadmium, olovo a ortuť. Nebolo zistené prekročenie limitov, ktoré udáva Potravínový kódex SR.

7.6. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cielom projektu je zabezpečiť ochranu zdravia detskej populácie. Na riešení projektu participujú NRC pre rezíduá pesticídov a špecializované laboratórium plynovej a kvapalinovej chromatografie. Odbery vzoriek zabezpečujú vybrané RÚVZ v SR.

Úloha vyplýva z participácie SR na monitoringu krajín EÚ v nadväznosti na prijaté opatrenia rezíduí pesticídov. Vyšetřujú sa rôzne druhy dojčenskej a detskej výživy na v oblasti

potravinového dozoru nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

V roku 2012 sa vyšetrilo 40 vzoriek na obsah pesticídov a ich rezíduí, ktoré je potrebné kontrolovať v rámci úradnej kontroly potravín. Z celkového počtu 40 vzoriek, bolo 15 vzoriek na báze ovocia a zeleniny, 1 mäsa a zeleniny, 6 mliečnych výrobkov, 7 cereálnych a 11 obilno-mliečne vzorky. Z celkového množstva bolo 12 slovenských výrobkov, 18 z iných krajín EÚ, 8 vzoriek z tretích krajín a 2 vzoriek s neuvedenou krajinou výroby. Vyšetřilo sa 5 BIO výrobkov. V žiadnej zo vzoriek nebol prekročený MRL.

Vyhodnotenie, závery:

V rámci plnenia prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive podľa Nariadenia Komisie č. 1274/2011 sa metódami plynovej chromatografie (GC/ECD, GC/PFPD, GC/MS/MS) zanalyzovali v 10 vzorkách na báze cereálií :

Suma: 91 pesticídov, t.j. analytov, ktoré boli povinne vyšetrované (v tabuľke sú zahrnuté aj metabolity, rozkladné produkty pesticídov, ktoré sa zaraďujú do sumy k definícii príslušného rezídua pesticídu tak, ako to určuje Nariadenie Komisie č. 1274/2011, naopak nie sú zahrnuté tie rezíduá, ktoré sú analyzované v rámci úradnej kontroly).

Suma: 69 pesticídov t.j. analytov, ktoré boli povinne vyšetrované (v tabuľke sú zahrnuté aj metabolity, rozkladné produkty pesticídov, ktoré sa zaraďujú do sumy k definícii príslušného rezídua pesticídu tak ako to určuje Nariadenie Komisie č. 1274/2011, naopak nie sú zahrnuté tie rezíduá, ktoré sú analyzované v rámci úradnej kontroly)

V 10 vzorkách vybraných do európskeho monitoringu bolo zanalyzovaných spolu 196 pesticídov. V žiadnej zo vzoriek nebol prekročený MRL.

7.7. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

V roku 2012 v špecializovanom laboratóriu chémie potravín a predmetov bežného používania bolo vyšetřených 40 vzoriek potravín určených na bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén. Glutén vo vybraných potravinových produktoch bol stanovený kvantitatívne imunoenzymatickým ELISA testom.

Od 1. januára 2012 sa uplatňuje pri výkone úradnej kontroly podľa nariadenia Komisie (ES) č. 41/2009 o zložení a označovaní potravín vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu limit pre obsah gluténu pre:

- potraviny pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu
bezgluténové potraviny – 20 mg/kg
veľmi nízky obsah gluténu – 100 mg/kg
- iné potraviny vhodné pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu
bezgluténové potraviny – 20 mg/kg

Vyhodnotenie, závery:

Všetky analyzované vzorky boli označené ako bezgluténové, pričom limit 20 mg/kg bol prekročený v troch vzorkách.

7.10. STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

Cieľom projektu je sledovanie obsahu olova v krvi pracovníkov vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami.

Gestorom a riešiteľom projektu je ÚVZ SR v Bratislave.

V súčasnosti existuje ešte veľa výrobných činností, pri ktorých v menšej alebo väčšej miere dochádza ku kontaktu pracovníkov s olovom a jeho zlúčeninami. Napr. výroba skla, výroba akumulátorov, spracovanie odpadu obsahujúceho olovo, glazúrovanie kachlí a pod. Vzhľadom na toxicitu olova, jeho schopnosť kumulácie v tkanivách predstavuje značné riziko

pre zdravie človeka. Preto je dôležité získať prehľad o jeho výskyte v krvi pracovníkov vybraných profesií.

NRC pre expozičné testy xenobiotík a Špecializované laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie v rámci riešenia projektu vyšetrili 254 vzoriek krvi. Z toho 242 vzoriek pri profesionálnej expozícii olovu pre Bekaert, a.s., Hlohovec. Vyšetrení zamestnanci pracovali na 10 rôznych pracoviskách závodu.

Vyhodnotenie, závery:

Biologická medzná hodnota pre olovo v krvi bola prekročená u dvoch zamestnancov. Boli nariadené nápravné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov a opakovaný odber biologického materiálu. Ďalej boli vyšetrené 4 vzorky krvi pri profesionálnej expozícii olovu pre DOS-DROTÁR Hlohovec, a 3 vzorky pre súkromné osoby.

Pre podozrenie na otravu olovom a diagnostické účely bolo analyzovaných 5 vzoriek krvi, z toho 3 vzorky pre Klinikum pracovného lekárstva a toxikológie v Bratislave a 1 vzorka pre DFNSP v Bratislave, 1 vzorka pre Neurologické oddelenie FN v Nitre. Výsledky analýz nepotvrdili intoxikáciu pacientov olovom.

7.14. STANOVENIE METABOLITOV TOLUÉNU V MOČI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV

Cieľom projektu je sledovanie vylučovania kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči zamestnancov exponovaných rôznym koncentraciám toluénu v pracovnom prostredí a zistiť korelácie medzi vylučovaním oboch metabolitov.

Gestorom projektu je ÚVZ SR v Bratislave. Riešiteľmi projektu sú RÚVZ v SR a ÚVZ SR.

Toluén patrí do skupiny aromatických uhľovodíkov a jeho priemyselné použitie je veľmi rozšírené. Používa ako medziprodukt na syntézu mnohých chemikálií, pri výrobe plastov, papiera, v textilnom a elektrotechnickom priemysle.

Najčastejším biologickým expozičným testom využívaným pri profesionálnej expozícii toluénu je dodnes kyselina hippurová v moči. Nakoľko sa nachádza aj v moči neexponovaných osôb (konzervačné látky v potrave, niektoré lieky, fajčenie), výsledky môžu byť skreslené (falošne pozitívne). Preto aj mnohé krajiny (napr. USA, Nemecko) upúšťajú od jej používania a udávajú vo svojej legislatíve len limity pre toluén v krvi a o-krezol v moči. Úloha je zameraná na zistenie korelácií medzi vylučovaním kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči pri rôznej koncentrácii toluénu v pracovnom prostredí a na podporenie používania stanovenia o-krezolu ako výhradného biologického expozičného testu pri profesionálnej expozícii toluénu. Na stanovenie biomarkerov expozície toluénu sa využívajú metódy HPLC.

Úlohou riešiteľských pracovísk roku 2012 bolo vytipovať pracoviská na sledovanie vylučovania kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči pri rôznych koncentraciách toluénu v pracovnom ovzduší a odber vzoriek biologického materiálu. V spolupráci s RÚVZ v Bratislave bolo odobratých 20 vzoriek močov zamestnancov polygrafického závodu. V močoch sa stanovila kyselina hippurová, o-krezol a kreatinín.

Vyhodnotenie, závery:

Biologické medzné hodnoty pre kyselinu hippurovú a o-krezol v moči neboli prekročené. Pre porovnanie vylučovania oboch metabolitov toluénu je potrebné získať viac vzoriek močov z pracovísk s rôznou expozíciou toluénu.

Pre laboratória RÚVZ v Slovenskej republike bolo pripravené a vyhodnotené medzilaborátorne porovnanie na stanovenie o-krezolu v moči v moči (8 účastníkov).

7.16 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE A KVALITA PITNEJ VODY

Cieľom úlohy bolo monitorovanie kvality pitnej vody v celom vodovodnom systéme, pričom sa hodnotila voda pred chloráciou a po chlorácii. Z toho dôvodu boli odoberané vzorky zo

zdroja podzemnej vody, z akumuláčnej nádrže po dezinfekcii vody a od spotrebiteľov. Vzorok vôd boli odobierané v spolupráci s príslušnými vodárenskými spoločnosťami.

Na špecializovaných pracoviskách chémie vôd, kvapalinovej chromatografie a plynnej chromatografie bolo vyšetrených 16 vzoriek vôd.

Analyzovaný bol obsah fluoridov, bromičnanov, chloritanov, chloridov síranov – spolu 336 ukazovateľov.

Obsah amónnych iónov, dusitanov, dusičnanov, železa, mangánu, $CHSK_{Mn}$, vodivosť, zápach, zákal, farba, absorbanca, TOC - spolu 192 ukazovateľov.

Špecializované laboratórium plynnej chromatografie analyzovalo obsah trihalometánov – bromoformu, chloroformu, brómdichlórmétanu a dibrómmchlórmétanu, teda spolu 64 ukazovateľov.

Vyhodnotenie, závery:

Žiadna z analyzovaných vzoriek neprekročila povolené hodnoty NV 496/2010 Z.z. z 8.12.2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Medzinárodné projekty:

DEMOCOPHES

Cieľom medzinárodného projektu bola príprava, vykonanie a vyhodnotenie pilotnej štúdie biologického monitoringu v jednotlivých krajinách EU. Predpokladalo sa vyšetrenie biologického materiálu 60 párov (matka - dieťa) z vidieckeho a mestského prostredia. NRC pre ETX spolu so Špecializovaným laboratóriom AAS pripravilo cca 5000 odberových nádob a skúmaviek k odberom močov (dekontaminácia - 10% HNO_3 , demineralizovaná voda, kontroly kontaminácie), zabezpečilo prerozdelenie 258 odobratých vzoriek močov (stanovenie kotinínu, kadmia, ftalátov, kreatinínu a biobanka). Úspešne sa zúčastnilo medzilaboratórnych porovnaní ICI a EQUAS v stanovení kreatinínu v moči. V 258 vzorkách moča bol stanovený kreatinín. Pracovisko sa podieľalo na vyhodnocovaní výsledkov analýz biomarkerov. Projekt je v štádiu vyhodnocovania.

Znečistenie vnútorného prostredia ovzdušia v školách a jeho vplyv na zdravie detí v Európe. (SINPHONIE)

V rámci projektu bolo vyšetrených 20 vzoriek vnútorného a vonkajšieho ovzdušia zo škôl z Bratislavy a zo Sološnice, stanovených bolo 20 ukazovateľov, zmeraných 40 analýz.

Výskum sa realizoval v štyroch základných školách v Bratislave, a to na ZŠ Matky Alexie v Starom Meste, ZŠ Tbiliská v Rači, ZŠ Lachova v Petržalke, ZŠ Beňovského v Dúbravke a jednej škole mimo Bratislavy a to na ZŠ v obci Sološnica (1 základná škola = 4 meracie miesta, t. j. 3 triedy + súvisiace vonkajšie prostredie).

Meranie a odber vzoriek prebiehal vo vykurovacom období v termíne od 09.01 – 09.03.2012.

Sledovali sa fyzikálne – chemické parametre (formaldehyd, ozón, oxid dusičitý, VOC - benzén, trichlóretylén, tetrachlóretylén, pinén a limonén, radón, CO, CO₂, teplota, relatívna vlhkosť, PM 10, PM 2,5) a odoberali sa mikrobiologické kontaminanty (alergény, plesne a baktérie v prachu) na statické platne a vysávaním do špeciálnych vrecúšok a Petriho misiek. Mikrobiológiu analyzovalo Fínsko, Maďarsko, Švédsko.

Vzorok boli spracované, zmerané, vyhodnotené a výsledky zaslané cez HŽP do centrálnej databázy v Maďarsku.

Vyhodnotenie, závery:

Koncentrácia formaldehydu bola nameraná v rozsahu 2,6 až 20 $\mu g/m^3$ v triedach a 0,60 až 1,4 $\mu g/m^3$ v okolí škôl.

Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky

Slovensko participuje na monitoringu krajín EÚ v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu indikátorových kongenérovaných polychlóvaných bifenylov (PCB) v detskej a dojčenskej výžive z hľadiska ich obsahu vo vybraných druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka.

Jedná sa o sušené mlieka určené na počiatočnú výživu dojčiat a následnú výživu dojčiat (nahrádzajú materské mlieko), nie sušené a tekuté detské kaše na báze cereálií, ovocia či zeleniny.

Chemické riziko: kongenéry PCB (kong. 28, 52, 101, 118, 138, 153 a 180)

Cieľom úlohy je monitoring obsahu kongenérovaných PCB vo vybraných potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti a ochrana zdravia detskej populácie.

Špecializované laboratórium plynovej chromatografie je jedným z riešiteľských pracovísk tejto úlohy na ÚVZ SR. Vo vybraných vzorkách sušených mliek stanovuje obsah jednotlivých kongenérovaných PCB podľa STN EN1528 -3 „Tukové potraviny. Stanovenie pesticídov a polychlóvaných bifenylov (PCB). Časť 3: Čistiace metódy.“ Táto norma (Metóda D: Kolónová chromatografia s čiastočne deaktivovaným florisilom) dovoľuje rýchle stanovenie – screening – pre sériu vzoriek, pretože na prečistenie vzorky sa požaduje len jeden krok. Tuk sa nemusí extrahovať oddelene, pretože extrakcia je spojená s prečistením kolónovou chromatografiou.

Identifikácia a kvantifikácia sledovaných kongenérovaných v zakoncentrovanom eluáte sa vykoná metódou GC/ECD.

V priebehu roka 2012 Špecializované laboratórium plynovej chromatografie vyšetřilo 15 vzoriek vybraných sušených mliek na zistenie prítomnosti kongenérovaných PCB.

Vyhodnotenie, závery:

ÚVZ SR vyšetřil v období január – december 2012 za účelom sledovania indikátorových kongenérovaných PCB 15 vzoriek sušených mliek ako počiatočnej výživy dojčiat a následnej výživy dojčiat. Okrem vzorky Sunar Nutra 1, kde bol zistený kong. PCB 101 (0,00030 mg/kg) v ostatných vzorkách nebola dokázaná prítomnosť indikátorových kongenérovaných PCB.

b) Spolupráca s NRC, inými odbornými ÚVZ SR, RÚVZ alebo zdravotníckymi zariadeniami
Laboratóriá OOFŽP celoročne spolupracovali s Odborom hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov a s jednotlivými RÚVZ SR v rámci vyšetřovania vzoriek štátneho zdravotného dozoru, projektov a ťažiskových úloh.

NRC pre expozičné testy xenobiôtík spolupracovalo s PPL, HŽP, Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie LF a UN Bratislava, UN Bratislava, Nitra, Trnava, DFNSP Bratislava, SZU Praha, ČR

c) Ostatná odborná činnosť

- Pracovníci boli členmi odborných komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti.
- Ing. Šimonová plní úlohy vyplývajúce z usmernení Hlavného odborníka pre chemické analýzy a Pracovnej skupiny pre AAS a spektrálne metódy.
- Ing. Domotorová je členkou chromatografickej pracovnej skupiny
- Pracovníci boli členmi odborných komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti.
- PharmDr. Takáčová plnila úlohy ako - člen národnej odbornej vedeckej skupiny: Pesticídy a ich reziduá (Stratégia pre spoluprácu a vytváranie siete medzi členskými štátmi a EFSA, schválenej vedením Ministerstva pôdohospodárstva) a člen komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie ÚVZ SR.

Činnosť NRC

Národné referenčné centrum pre rezíduá pesticídov

zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím zo dňa 3. marca 1998

Ťažiskové úlohy

NRC pre rezíduá pesticídov vyvíja a zavádza nové analytické metódy pre stanovenie pesticídov vo vzorkách zo životného prostredia, sleduje a zhromažďuje odborné informácie a tvorí výstupy z nameraných výsledkov danej problematiky. Kontroluje pesticídy v detskej a dojčenskej výžive podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín a požiadaviek smerníc komisie 2006/125/EC a 2006/141/EC z 22. decembra 2006 plynovou chromatografiou s využitím detektorov ECD, PFPD, MS/MS, a kvapalinovou chromatografiou s využitím detektora MS/MS.

Monitoruje pesticídy v detskej a dojčenskej výžive podľa nariadenia komisie (ES) č. 1274/2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Spoločenstva na roky 2012, 2013, 2014 (31.8.2012 bola táto smernica novelizovaná pod číslom 988/2012), v rámci ktorého ročne vyšetří 10 vzoriek detskej stravy. V roku 2012 bola činnosť NRC RP zameraná najmä na analýzu pesticídov vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy, zavádzanie, overovanie a validáciu metód stanovenia nových pesticídov podľa požiadaviek EÚ.

- Analyzovalo sa 40 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ (napr. HAMI, HERO, NESTLÉ, OVKO a pod.) na obsah organofosforových pesticídov, na obsah nitrofenú a fipronilu.
- Analyzovalo sa 36 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ na obsah fentinu a propylentiomočoviny metódou LC-MS/MS.
- Analyzovalo sa 40 vzoriek rôznych druhov detských a dojčenských výživ na obsah organochlórových pesticídov metódou CG-ECD.

Pesticídy	Metóda		LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]	vzorky rok 2012	prekroče né MRL [mg/kg]
	Detektor	A/N				
Demeton-S-methyl sulfoxide	GC-PFPD	A	0,00056	0,0017	40	-
Disulfoton sulfoxide	GC-PFPD	A	0,00088	0,0026	40	-
Omethoate	GC-PFPD	A	0,00077	0,0023	40	-
Demeton-S-methyl	GC-PFPD	A	0,00056	0,0017	40	-
Ethoprophos	GC-PFPD	A	0,00051	0,0015	40	-
Cadusafos	GC-PFPD	A	0,00072	0,0022	40	-
Dimethoate	GC-PFPD	A	0,00064	0,0019	40	-
Terbufos	GC-PFPD	A	0,00061	0,0018	40	-
Disulfoton	GC-PFPD	A	0,00024	0,00073	40	-
Demeton-S-methyl sulfone	GC-PFPD	A	0,00094	0,0028	40	-
Terbufos sulfoxide	GC-PFPD	A	0,00081	0,0024	40	-
Terbufos sulfone	GC-PFPD	A	0,00089	0,0027	40	-
Disulfoton sulfone	GC-PFPD	A	0,00085	0,0025	40	-

Fensulfothion	GC-PFPD	A	0,00085	0,0025	40	-
Nitrofen	GC-ECD	A	0,00056	0,0017	40	-
Fipronil	GC/MS/MS	A	0,0021	0,0023	40	-
Fipronil-desulfinyl	GC/MS/MS	A	0,0023	0,0024	40	-
HCB	GC-ECD	A	0,00015	0,00046	40	-
Dieldrin	GC-ECD	A	0,00010	0,00030	40	-
Endrin	GC-ECD	A	0,00011	0,00034	40	-
Aldrin	GC-ECD	A	0,000068	0,00020	40	-
Heptachlor	GC-ECD	A	0,00010	0,00030	40	-
Trans-heptachlorepoxiid	GC-ECD	A	0,00011	0,00034	40	-
Propylenthiourea	LC/MS/MS	A	0,00013	0,00039	36	-
Haloxyfop	LC/MS/MS	A	0,00065	0,0020	0	-
Fentin	LC/MS/MS	A	0,0010	0,0031	36	-
alfa-HCH	GC-ECD	A	0,000047	0,00014	40	-
beta-HCH	GC-ECD	A	0,00010	0,00031	40	-
gama-HCH	GC-ECD	A	0,000064	0,00019	40	-
alfa-endosulfan	GC-ECD	A	0,00015	0,00044	40	-
beta-endosulfan	GC-ECD	A	0,00012	0,00036	40	-
4,4'-DDE	GC-ECD	A	0,000076	0,00023	40	-
4,4'-DDD	GC-ECD	A	0,00011	0,00033	40	-
2,4'-DDT	GC-ECD	A	0,00011	0,00033	40	-
4,4'-DDT	GC-ECD	A	0,000044	0,00013	40	-
metoxychlor	GC-ECD	A	0,00013	0,00040	40	-

Žiadna zo vzoriek analyzovaných v rámci úradnej kontroly potravín neprekročila maximálne reziduálne limity.

- Analyzovalo sa 10 vzoriek detských výživ na báze cereálií podľa požiadaviek nariadenia komisie EÚ č. 1274/2011 na celkový obsah 158 pesticídov, čomu zodpovedá 197 analytov. Niektoré reziduá pesticídov sú definované ako sumy viacerých zlúčenín zahŕňajúcich metabolity a rozkladné produkty pesticídu, preto je počet analytov väčší ako celkový počet pesticídov.

Novozavedené metódy a pesticídy

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor iónová pasca):

Pesticídy	Metóda		LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]
	Detektor	A/N		
2-Phenylphenol	iónová pasca	N	-	-
Etofenprox	iónová pasca	N	-	-
Fenpropidin	iónová pasca	N	-	-

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor quadrupole):

Pesticídy	Metóda	LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]
-----------	--------	-------------	-------------

	Detektor	A/N		
Biphenyl	quadrapole	N	0,0060	0,0060
3-Chloroaniline	quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenamidone	quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fipronil-sulfone	quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fluazifop-P-butyl	quadrapole	N	0,0060	0,0060
Mepanipirim-2-hydroxypropyl	quadrapole	N	0,0060	0,0060
DMST	quadrapole	N	0,0060	0,0060

Overovanie a validácia metódy na stanovenie pesticídov QuEChERS meranej na GC-MS/MS (detektor quadrapole):

Pesticídy	Metóda		LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]
	Detektor	A/N		
Bitertanol	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Bupirimate	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Buprofezin	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
3-Chloroaniline	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Dicloran	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenamidone	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenarimol	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenazaquin	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenpropathrin	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fenthion	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fipronil-sulfone	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Fluazifop-P-butyl	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Flutriafol	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Mepanipirim	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Myclobutanil	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Paclobutrazol	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Procymidone	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Pyrimethanil	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Tecnazene	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Triadimefon	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Triadimenol	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060
Trifluralin	triple quadrapole	N	0,0060	0,0060

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na GC-ECD (GC prístroj Schimadzu GC-2010):

Pesticídy	Metóda		LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]
	Detektor	A/N		
Captan	ECD	N	0.0021	0.0026
2,4'-Dicofol	ECD	N	-	-
Folpet	ECD	N	0.0022	0.0033
Spirodiclofen	ECD	N	-	-

Vypracovanie analytickej metódy na stanovenie pesticídov metódou QuEChERS meranej na LC-MS/MS :

Pesticídy	Metóda		LOD [mg/kg]	LOQ [mg/kg]
	Detektor	A/N		
Avermectin B1a	triple quadrupole	N	-	-
Aldicarb	triple quadrupole	N	-	-
Benfuracarb	triple quadrupole	N	-	-
Carbosulfan	triple quadrupole	N	-	-
Chlormequat	triple quadrupole	N	0.0052	0.0058
Clofentezine	triple quadrupole	N	-	-
Dicrotophos	triple quadrupole	N	-	-
Difenoconazole	triple quadrupole	N	0.0027	0.0033
Diffubenzuron	triple quadrupole	N	-	-
Fenthion-oxon-sulfone	triple quadrupole	N	-	-
Fenthion-oxon-sulfoxide	triple quadrupole	N	-	-
Fosthiazate	triple quadrupole	N	-	-
Indoxacarb	triple quadrupole	N	-	-
Lufenuron	triple quadrupole	N	0.0027	0.0032
Malaoxon	triple quadrupole	N	-	-
Mepiquat	triple quadrupole	N	0.0054	0.0063
Methoxyfenozyde	triple quadrupole	N	0.0026	0.0029
Phosmet-oxon	triple quadrupole	N	-	-
Phoxim	triple quadrupole	N	-	-
Prochloraz	triple quadrupole	N	0.0025	0.0027
Pyrethrin I	triple quadrupole	N	-	-
Pyrethrin II	triple quadrupole	N	-	-
Spinosyn A	triple quadrupole	N	-	-
Spinosyn D	triple quadrupole	N	-	-
Tricyclazole	triple quadrupole	N	-	-
Zoxamide	triple quadrupole	N	0.0031	0.0047

Do konca roka 2012 bolo zavedených v matici detskej a dojčenskej výživy celkovo spolu 235 analytov pesticídov.

Ďalšie riešené úlohy:

- Analyzovalo sa 22 expertíznych vzoriek vôd na obsah chlórovaných fenolov (2,4 – dichlórfenol a 2,4,6 trichlórfenol).

Medzilaboratórne porovnania:

NRC RP sa zúčastnilo dvoch medzinárodných porovnávacích testov na analýzu pesticídov, aj keď nemalo zavedené všetky požadované pesticídy (povinnosť vyplývajúca z európskej legislatívy a z DG-SANCO):

1. Medzinárodný medzilaboratórny test realizovaný vo februári 2012 (**EUPT- C6**), zameraný na vzorky na báze cereálií (vzorka jačmeňa). Organizátorom bolo komunitné referenčné laboratórium rezíduí pesticídov pre cereálie a krmivá v Dánsku.

2. Medzinárodný medzilaboratórny test realizovaný v marci 2012 (**EUPT – FV14**), zameraný na vzorky na báze ovocia a zeleniny (vzorka hruška) Organizátorom bolo komunitné referenčné laboratórium rezíduí pesticídov pre ovocie a zeleninu v Španielsku.

V teste **EUPT-FV14** sa stanovovalo 173 rezíduí pesticídov (tzv. „Target List“), čo predstavuje 176 analytov (niektoré rezíduá pesticídov sú definované ako sumy pesticídov, ich metabolitov, alebo rozkladných produktov). Metódy boli zavedené pre všetkých 176 požadovaných analytov, . Vzorka obsahovala 18 rezíduí pesticídov. Zo 173 pesticídov sme

stanovili úspešne 170 rezíduí pesticídov ($|z\text{-skóre}| < 2$), 3 neúspešne ($|z\text{-skóre}| > 2$), vrátane jedného falošne negatívneho výsledku. Žiaden výsledok nebol vyhodnotený ako falošne pozitívny.

Národné referenčné centrum pre expozičné testy xenobiotík

zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.164/97- A zo dňa: 15.1.1997

Ťažiskové úlohy

- Sledovanie profesionálnej expozície pesticídmi, ktoré spôsobujú zníženie aktivity cholinesterázy v krvi (organofosfáty a karbamáty)

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

profesionálna expozícia organofosforovým pesticídmi a karbamátmi - stanovenie aktivity cholinesterázy v krvi - 36 vzoriek krvi

- Sledovanie profesionálnej expozície olova – Projekt č. 7.10.

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

profesionálna expozícia olova - stanovenie olova v krvi - 246 vzoriek krvi

- Sledovanie expozície ťažkým kovom

cieľ: diagnostické účely, potvrdenie podozrenia na intoxikáciu ťažkým kovom

- Sledovanie profesionálnej expozície toluénu – Projekt č. 7.16.

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov, zistiť korelácie medzi vylučovaním kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči

profesionálna expozícia toluénu - 20 vzoriek močov

- Sledovanie profesionálnej expozície benzénu

cieľ: kvantifikovanie profesionálnej expozície, ochrana zdravia zamestnancov

profesionálna expozícia benzénu – stanovenie kyseliny trans, trans-mukonovej v moči - 10 vzoriek močov

Počet vzoriek biologického materiálu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
607	1056	1843

Projekt DEMOCOPHES

cieľ: medzinárodného projektu je príprava, vykonanie a vyhodnotenie pilotnej štúdie biologického monitoringu v jednotlivých krajinách EU. Predpokladá sa vyšetrenie biologického materiálu 60 párov (matka - dieťa) z vidieckeho a mestského prostredia. NRC pre ETX spolu so špecializovaným laboratóriom AAS pripravilo cca 5000 odberových nádob a skúmaviek k odberom močov (dekontaminácia - 10% HNO₃, demineralizovaná voda, kontroly kontaminácie), zabezpečilo prerozdelenie 258 odobratých vzoriek močov (stanovenie kotinínu, kadmia, ftalátov, kreatinínu a biobanka). Úspešne sa zúčastnilo medzilaboratórnych porovnaní ICI a EQUAS v stanovení kreatinínu v moči. V 258. vzorkách moča bol stanovený kreatinín.

Pracovisko sa podieľalo na vyhodnocovaní výsledkov analýz biomarkerov.

Medzilaboratórne porovnania - účasť: 4 testy

- ICI, EQUAS, SEKK Pardubice, MPS-BET-1/12

- Príprava medzilaboratórneho porovnania pre laboratória RÚVZ v SR: 1 test (stanovenie kreatinínu v moči)

Iná odborná činnosť

- bolo vykonaných 14 hodnotení rizika expozície operátorov, zamestnancov a náhodne vyskytujúcich sa osôb pre 22 účinných látok prípravkov na ošetrovanie rastlín pre ich registráciu a reregistráciu v Slovenskej republike (pomocou počítačových modelov), NRC

pre expozičné testy xenobiotík je expertným pracoviskom pre danú oblasť - jediné v SR. Táto činnosť vyplýva pre ÚVZ SR zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (§ 5, ods.3 písm.v)

- metodická činnosť - stanovenie o-krezolu v moči metódou HPLC (pracoviská RÚVZ v SR)

• konzultačná činnosť – problematika biologických expozičných testov (RÚVZ v SR, pracoviská poľnohospodárskeho zamerania – západoslovenský región, FNsP Ružinov, FNsP ak. L. Déreza Kramáre, Detská klinika FNsP ak. L. Déreza Kramáre, NsP v Dunajskej Strede, Klinika pracovného lekárstva, Bratislava, Neurologické oddelenie FNsP Trnava, Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok, pracoviská s rôznou expozíciou chemickým faktorom - Bekaert Hlohovec, Slovnaft, a.s., Mincovňa Kremnica a pod., pracovné zdravotné služby - ProCare, spol. s r.o., Bratislava, Medirelax M+M, s.r.o., Bratislava, praktickí lekári, študenti SZU Bratislava, lekári pred atestáciou z pracovného lekárstva, iní zdravotnícki zamestnanci pred špecializačnou skúškou.

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Organizácia, personálne obsadenie, akreditácia a analytická činnosť pracovísk biológie životného prostredia

Problematiku biológie životného prostredia (ďalej BŽP) na ÚVZ SR riešia pracoviská: Národné referenčné centrum (ďalej NRC) pre hydrobiológiu, NRC pre ekotoxikológiu a NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ďalej NRC pre genetickú toxikológiu), ktoré sú začlenené v rámci odboru objektivizácie faktorov životného prostredia (ďalej OOFŽP). Poskytujú presné a spoľahlivé výsledky o kvalite vôd na pitie a kúpanie, sledujú výskyt vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach, sledujú kvalitu minerálnych a pramenitých balených vôd, stanovujú améby a enterovírusy vo vodách. Vykonávajú ekotoxikologické analýzy povrchových, pitných, odpadových a ďalších typov vôd, vodných kvetov a chemických látok, aerobiologický monitoring biologických častíc v ovzduší, ako aj genotoxikologické analýzy biologického materiálu vzhľadom na expozíciu škodlivín v životnom a pracovnom prostredí. Personálne obsadenie tvoria: 3 pracovníci s VŠ vzdelaním II., resp. III. stupňa poverení zodpovednosťou vedením NRC, ďalší 3 pracovníci s VŠ vzdelaním II. resp. III. stupňa a 3 s ÚSO vzdelaním (Tab. 1).

Pracoviská boli prvýkrát akreditované 1. 2. 2002 a súčasná akreditácia je platná do 1. 6. 2013. V rámci BŽP je akreditovaných 18 ukazovateľov. Vyšetruje sa voda: pitná, minerálna, podzemná, upravená, surová, povrchová, a iné typy vôd, ovzdušie, pôda, stery, biologický materiál, vodný kvet, chemické látky, extrakty, výluhy a krv. V medzilaboratórnych porovnávacích testoch si v r. 2012 pracoviská overili 1 ukazovateľ (Tab. 2). Od roku 2010 sú pracoviská certifikované a majú zavedený systém manažérstva kvality podľa ISO 9001:2008. Za r. 2012 pracoviská BŽP vyšetrili spolu 1631 vzoriek. Prehľad o výkone analytickej činnosti a skúšok BŽP za rok 2012 je v Tab. 3 a 4.

Tab. 1. Organizácia a personálne obsadenie

Úrad	Názov pracoviska (organizačné začlenenie)	Personálne obsadenie			
		Vedúci pracovník	s VŠ vzdel.	s ÚSO vzdel.	Sanitárky, upratovačky
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu NRC pre ekotoxikológiu NRC pre genetickú toxikológiu (pracoviská OOFŽP)	RNDr. Horecká, CSc. RNDr. Nagyová, PhD. RNDr. Zámečníková	6	3	0

Tab. 2. Akreditácia

Úrad	Názov pracoviska	Dátum 1. akreditácie	Platnosť akreditácie do	Predmety akreditácie	Počet akreditovaných ukazovateľov	Počet ukazovateľov overených v MPT
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu, NRC pre ekotoxikológiu, NRC pre gen. toxikológiu	1.2.2002	1.6.2013	voda, ovzdušie, pôda, stery, biologický materiál, vodný kvet, chemické látky, extrakty, výluhy, krv	18	1

Tab. 3. Analytická činnosť pracovísk biológie životného prostredia podľa typu komodít

Úrad		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Vody odpadové	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biologický materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	660	22	53	96	37	5	30	13	0	287	158	186	84	1631
	ukazovatele	4510	105	179	586	174	35	135	21	0	5558	632	213	187	12 335
	analýzy	4719	105	185	1309	373	35	153	131	0	5558	877	2885	2102	18 432

Iné: medzilaboratórne porovnávacie skúšky, améby, enterovírusy, iné typy vôd z vodárenských nádrží

Tab. 4. Prehľad o výkone analytických skúšok BŽP

Úrad		Abiosetón a biosetón pitných vôd	Biosetón prírodných kúpalísk	Kvalita a kvantita vodných kvetov	Biosetón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Enterovírusy
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	682	38	15	53	137	41	5	85	0	9	287	158	42
	ukazovatele	4605	499	136	179	525	68	35	216	0	9	5558	632	42
	analýzy	4689	506	136	185	1930	68	35	1567	0	900	5558	877	460

Popis plnenia programov, projektov a ťažiskových úloh

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2012

NRC pre hydrobiológiu a NRC pre ekotoxikológiu riešili úlohy Programov a projektov verejného zdravotníctva v SR.

7.1 CYANOBAKTÉRIE

V roku 2012 pokračovalo monitorovanie kvality vôd a výskytu cyanobaktériových vodných kvetov. Sledovalo sa druhové zloženie a abundancia fytoplanktónu, cyanobaktérií a obsah chlorofylu *a*. Zisťovala sa toxicita a prítomnosť toxínov za účelom včasného varovania obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami.

Od mája do septembra 2012 sa sledovala kvalita vody v súvislosti s výskytom cyanobaktérií na 18 prírodných lokalitách: Ružiná, Teplý vrch, Liptovská Mara, Šaštín-Stráže, Malé Leváre, Kunovská priehrada, Počúvadlo, Zemplínska Šírava, Ružín, Pod Bukovcom, jazero Vinné, Jazero v Košiciach, Senec-Slnečné jazerá, Zlaté piesky, Kuchajda, Veľký Draždiak, Veľká Domaša a Šulianske jazero. Celkovo sa vyšetrilo 96 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk na kvalitatívny a kvantitatívny rozbor biocenózy a obsah chlorofylu *a*. Akútna ekotoxicita bola testovaná na organizmoch: *Thamnocephalus platyurus*, *Vibrio fischeri*, *Desmodesmus subspicatus* a *Sinapis alba*. Vyšetrené vzorky povrchových vôd, resp. vôd z miesta najväčšieho rozvoja cyanobaktérií z lokality Šaštín - Stráže boli toxické na testovací organizmus *T. platyurus*, resp. *D. subspicatus*. Ostatné analyzované vzorky z lokalít Kunovská priehrada, Zelená voda, Veľký Draždiak, Ružiná a Teplý vrch neboli toxické ani na jeden z troch testovacích organizmov. Vzorky vodných kvetov z lokalít Kunovská priehrada, Šaštín - Stráže, Ružiná a Teplý vrch vykazovali 100 % akútnu toxicitu na testovací organizmus *Thamnocephalus platyurus*. Jedna vzorka vodného kvetu z lokality Zelená voda nevykazovala žiaden toxický účinok.

V rámci úlohy bola akútna toxicita vyšetrená aj na 3 vodárenských nádržiach a úpravniach vôd v 6 vzorkách povrchovej vody, resp. vody z miesta najväčšieho rozvoja cyanobaktérií, 6 vzorkách vodného kvetu, 5 vzorkách surovej vody a 5 vzorkách upravenej vody. Z výsledkov analýz vyplýva, že na vodárenských nádržiach Hriňová, Málinec a Klenovec sa počas letných mesiacov vyskytoval sinicový vodný kvet, ktorý vykazoval 100% akútnu toxicitu na testovací organizmus *T. platyurus*. Vzorky povrchových vôd, vôd z miest najväčšieho rozvoja cyanobaktérií a surových vôd z úpravni vôd neboli toxické ani na jeden z troch testovacích organizmov. Upravené vody po dezinfekcii na báze chlóru na vodárenských nádržiach Hriňová a Klenovec vykazovali toxický účinok na testovací organizmus *T. platyurus*, čo môže signalizovať vznik vedľajších produktov dezinfekcie. Vzorka upravenej vody po dezinfekcii UV z úpravne vody Málinec nevykazovala žiaden toxický účinok na použité testovacie organizmy.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A ODDÝCHOVÝCH ZÓNACH

Riešenie projektu bolo zamerané na sledovanie legionel a améb vo vnútornom prostredí verejných budov, v rozvodoch teplej úžitkovej vody (TÚV) v zdravotníckych zariadeniach a v umelých kúpaliskách, a na diagnostiku významných druhov améb PCR.

NRC pre hydrobiológiu vyšetrilo na prítomnosť améb v rámci tohto projektu celkovo 54 vzoriek: 3 vzorky pitnej vody, 15 vzoriek TÚV zo zdravotníckych zariadení a 36 vzoriek vôd a sterov z termálnych a netermálnych bazénov v rekreačných zariadeniach. Prítomnosť améb sa vyšetrovala kultivačnou metódou pri rôznych teplotách (teplotná selekcia) v závislosti na type a pôvode vzorky. Vzorky teplej úžitkovej vody a vzorky z bazénov sa kultivovali pri teplotách 37 °C a 44 °C, vzorky pitných vôd aj pri teplote 30° C. Všetky vzorky pitnej vody

boli na prítomnosť améb negatívne. Z vyšetrených vzoriek TÚV zo zdravotníckych zariadení bolo 6 vzoriek (33%) pozitívnych na prítomnosť améb. Vzorky vôd a sterov z termálnych a netermálnych bazénov boli pozitívne v 13 prípadoch (36%). Takmer všetky pozitívne vzorky boli odobraté z termálnych bazénov, v jednej pozitívnej vzorke z netermálneho bazéna bola morfológicky identifikovaná améba rodu *Acanthamoeba*. V rámci platených služieb sa vyšetřilo 36 vzoriek z vôd 10 z umelých a 26 sterov z klimatizačných systémov. Celkom sa vyšetřilo 135 ukazovateľov na prítomnosť améb kultivovateľných pri 23 °C, 37 °C a 44 °C. Prítomnosť améb bola dokázaná v jednej vzorke z bazéna a v 2 vzorkách z klimatizačných systémov.

NRC pre ekotoxikológiu udržiavalo 39 vzoriek akantaméb vo forme axenických kultúr pri kultivačných teplotách 23 °C a 30 °C s cieľom diagnostikovať významné druhy améb metódami PCR. Ďalších 8 vzoriek améb, ktoré nie sú schopné axenizácie v PYG médiu, bolo udržiavaných na agarových platniach pri kultivačných teplotách 23 °C, 30 °C a 37 °C. Celkovo bolo spracovaných 47 vzoriek, čo spolu predstavuje 102 ukazovateľov a 1494 analýz. 22 vzoriek améb bolo odoslaných na sekvenovanie DNA.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Hlavným cieľom úlohy bolo overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch a v zdravotníckych zariadeniach. V rámci tohto projektu NRC pre hydrobiológiu vyšetřilo 20 vzoriek odobratých z dávkovačov vody (watercoolerov), čo predstavuje 91 ukazovateľov a 91 analýz. Vzorky boli vyhodnotené v zmysle biologických požiadaviek na kvalitu minerálnej a pramenitej vody Potravinového kódexu v ukazovateľoch: mikromycéty, Fe a Mn baktérie, živé organizmy a mŕtve organizmy. Z celkového množstva vyšetřených vzoriek boli limity prekročené v 11 prípadoch, čo predstavuje 55%. Väčšina nevyhovujúcich vzoriek vôd mala prekročené limity vo viacerých ukazovateľov súčasne, najčastejšie to bol ukazovateľ živé organizmy. Z nich sa vo vyšetřovaných vzorkách vyskytovali najmä bezfarebné bičikovce, améby, zelené chlorokokálne riasy a vírniky. Spóry mikromycét sa vyskytli v 1 vzorke, mŕtve organizmy v 2 a železité baktérie v 3 vzorkách.

V zmysle Potravinového kódexu sa vyšetřovali 2 vzorky balených pramenitých vôd Lucka a Rajec, ktoré boli odobraté z obchodnej siete RÚVZ v ukazovateľoch: mikromycéty, Fe a Mn baktérie, živé organizmy a mŕtve organizmy. Vyšetřené vzorky spĺňali požadované limity biologických ukazovateľov.

7.15 MONITOROVANIE VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

NRC pre ekotoxikológiu v spolupráci s NRC pre poliomyelitídu vypracovalo materiál Usmernenie k projektu 7.15 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie. V rámci monitorovania výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách v SR a zavedenia diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie, bolo v spolupráci s RÚVZ B. Bystrica a Košice odobratých, resp. spracovaných 42 vzoriek vôd, z toho bolo 35 vzoriek povrchových vôd a 7 vzoriek vôd z umelých kúpalísk. NRC pre ekotoxikológiu spracovalo 21 vzoriek z lokalít: Šaštín - Stráže, Malé Leváre, Kunovská priehrada, Senec - Slnečné jazerá, Zlaté piesky, Kuchajda, Veľký Draždiak, Ivanka pri Dunaji, Vajnorské jazero, Liptovská Mara, Zelená voda, Košariská, Rovinka, Teplý vrch, Ružiná, Plavecký Štvrtok a 7 vzoriek z umelých kúpalísk: Vincov les, Podhájska, Veľký Meder, Bešeňová a Dunajská Streda. Stanovenie enterovírusov molekulárno-biologickými metódami sa vykonalo v spolupráci so SZÚ v Bratislave. Do konca roka 2012 bolo stanovenie enterovírusov vyhodnotené v 11 vzorkách povrchových vôd z okolia Bratislavy, pričom v 3 vzorkách vôd (Ivanka pri Dunaji, Zlaté piesky a Veľké Košariská) bola zistená prítomnosť enterovírusov.

7.16 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE A KVALITA PITNEJ VODY

Ekotoxikologické skúšky sa použili ako skriningový nástroj na detekciu prítomnosti vedľajších produktov dezinfekcie v 3 rôznych verejných vodovodoch, v ktorých je zabezpečená dezinfekcia pitnej vody na báze chlóru. Cieľom úlohy bol monitoring kvality pitnej vody v celom vodovodnom systéme, pričom sa hodnotila voda pred a po chlorácii.

NRC pre ekotoxikológiu sledovalo v odobratých vzorkách vôd ukazovateľ akútna toxicita, ktorý sa hodnotil na základe výsledkov ekotoxikologických skúšok na vybraných testovacích organizmoch. Celkovo bolo spracovaných 22 vzoriek, čo predstavuje 62 ukazovateľov a 452 analýz. Výsledky analýz potvrdili zmeny v akútnej toxicite, spôsobené dezinfekciou pitnej vody a pravdepodobným vznikom vedľajších produktov dezinfekcie v 2 verejných vodovodoch. NRC pre hydrobiológiu v rámci projektu vyšetrilo 16 vzoriek vôd zo systémov výroby a zásobovania pitnou vodou, vyšetrilo sa 121 biologických ukazovateľov kvality. V biologickom oživení sa nezistili významné rozdiely medzi vodou ošetrovanou a neošetrovanou dezinfekciou.

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Epidemiologická štúdia bola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu, ako aj na biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu. Vyšetrenie bolo urobené na pracovisku NRC pre genetickú toxikológiu u pacientov s ochorením pankreasu a u kontrolných osôb z bratislavského a trenčianskeho kraja. 158 vzoriek krvi bolo spracovaných separovaním na jednotlivé frakcie: plazma, leukocyty, erytrocyty, viabilné lymfocyty.

Iné projekty a ťažiskové úlohy biológie životného prostredia v roku 2012

Okrem plnenia vyššie uvedených programov a projektov ÚVZ sa NRC v odbore BŽP podieľali aj na plnení ďalších projektov a ťažiskových úloh.

PROJEKT: KVALITA VODY A VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE

V roku 2012 pripravili pracovníci NRC pre ekotoxikológiu spolu s odborom HŽP projekt „Kvalita vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“. Cieľom projektu je zistiť vplyv dezinfekcie na kvalitu vody vzhľadom k vzniku vedľajších produktov dezinfekcie vo vytipovaných zdroja hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch a navrhnutie opatrení na elimináciu zdravotných rizík zo vzniku vedľajších produktov dezinfekcie. K účasti na tomto projekte boli prizvané 2 vodárenské spoločnosti, s ktorými sa podpísali zmluvy o spolupráci na obdobie troch rokov. V prvej fáze projektu, ktorá bola realizovaná v roku 2012, bolo vyšetrených 24 vzoriek. Vyhodnotili sa všetky dostupné výsledky laboratórnych vyšetrení kvality vody z databáz ÚVZ SR a vodárenských spoločností pre jednotlivé vytipované zdroje hromadného zásobovania a príslušné verejné vodovody za posledných 5, resp. 7 rokov. V novembri a decembri 2012 prebiehali rokovania s príslušnými RÚVZ a jednotlivými vodárenskými spoločnosťami ohľadom zavedenia skúšobnej prevádzky na vybraných zdrojoch hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch. Boli pripravené a schválené skúšobné prevádzky pre monitorované vodovody, v ktorých bude následne realizovaná prevádzka s obmedzením, resp. vynechaním dezinfekcie na báze chlóru.

ÚLOHA: PITNÉ VODY

Jednou z ťažiskových úloh NRC pre hydrobiológiu je vyšetrovanie pitných vôd, ktoré sa vyšetrujú v rámci platených služieb. Pri analýzach sa sledujú ukazovatele: abiosestón, Fe a Mn baktérie, mikromycéty, vláknité baktérie, bezfarebné bičíkovce, živé organizmy a mŕtve

organizmy. V roku 2012 sa v 641 vzorkách pitných vôd vyšetrilo 4 223 ukazovateľov. Z toho pre hromadné a individuálne zásobovanie 506 vzoriek, z water coolerov 20 vzoriek, z vrtov 77 vzoriek, 2 vzorky minerálnych vôd a vôd po reverznej osmóze a z hemodialyzačných zariadení 36 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek nevyhovelo požiadavkám NV SR č. 354/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v ukazovateli abiosestón 52 vzoriek, železité a mangánové baktérie 5 vzoriek, v ukazovateli vláknité baktérie 20 vzoriek, mikromycéty 49 vzoriek, v živých organizmoch 73 vzoriek, v ukazovateli mŕtve organizmy 2 vzorky a v ukazovateli bezfarebné bičikovce 15 vzoriek. V biologickom oživení prevládali nálevníky, améby, chlorokokálne riasy a slnčovky.

ÚLOHA: AEROBIOLOGICKÝ MONITORING BIOLOGICKÝCH ČASTÍČ V OVZDUŠÍ
Peľový monitoring v roku 2012 sa vykonával od februára do novembra. V rámci monitorovania biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) bolo na NRC pre genetickú toxikológiu vyhodnotených kvalitatívnu a kvantitatívnu analýzou spolu 287 vzoriek trvalých mikroskopických preparátov peľových zŕn a spór vzdušných húb zachytených v lapači peľu. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór vzdušných húb boli zasielané formou protokolov na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. NRC pre genetickú toxikológiu na ÚVZ SR pravidelne poskytovalo podklady pre týždenné uverejňovanie „Informácie o peľovej situácii v Bratislave“ na webovej stránke ÚVZ SR www.uvzsr.sk a pre tlačové agentúry (SITA, TASR). NRC spolupracovalo s portálom www.zdravie.sk a www.alergia.sk.

Činnosť NRC

Okrem plnenia vyššie uvedených programov, projektov a ťažiskových úloh vykonávajú NRC v odbore BŽP aj ďalšie špecializované činnosti.

Špecializované činnosti

NRC pre hydrobiológiu spolupracovalo na príprave medzinárodného projektu COST (Európska kooperácia v oblasti vedecko-technického výskumu) ES 1105: Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources: Occurrence, impacts and management). Projekt je prostriedkom na rozšírenie vedomostí o výskyte siníc a ich toxínov v celej Európe s cieľom potlačiť nepriaznivé účinky na zdravie pri ich hromadných výskytoch a produkcii jedovatých látok. Prvých dvoch rokovaní, v apríli v Bruseli a v novembri v Madride, sa zúčastnila Dr. Horecká s aktívnou účasťou, v ktorej prezentovala problematiku cyanobaktérií, legislatívnu úroveň a projekty na ochranu verejného zdravia na Slovensku. Na webovú stránku ÚVZ SR bola pripravená prezentácia projektu s uvedením zamerania, cieľov a ilustračnými fotografiami.

NRC pre ekotoxikológiu vypracovalo z výsledkov sledovania kvality vôd na prírodných kúpaliskách 15 príloh k protokolom o skúškach s názormi a interpretáciami. Na základe požiadavky odboru HŽP bolo vypracované stanovisko k posúdeniu škodlivosti kaustifikačného kalu pre obec Nižný Hrabovec. Pracovníci NRC vypracovali 4 stanoviská k rôznym materiálom na základe požiadaviek odboru legislatívy a práva ÚVZ SR. Na základe požiadaviek zákazníka NRC vyšetrilo akútnu toxicitu 13 vzoriek odpadových vôd. Vzorky nevykazovali akútnu toxicitu na testovacie organizmy.

Pracovníčka NRC pre ekotoxikológiu pripravila pre všetky národné referenčné centrá a špecializované laboratória OOFŽP revíziu posudkov o riziku. Aktualizácia posudkov sa dotýkala 13 pracovísk OOFŽP, v prípade posudkov o riziku pri práci s chemickými látkami a 10 pracovísk OOFŽP v prípade posudkov o riziku pri práci s biologickými faktormi. Posudky boli vypracované z dôvodu zosúladenia posudkov s novými právnymi predpismi a z dôvodu zapracovania zmien, ktoré sa vyskytli na jednotlivých pracoviskách v súvislosti s pracovnou

činnosťou zamestnancov. Ide o Smernice OOFŽP: SM 32/2 - Posudok o riziku pre prácu s chemickými faktormi a SM 32/4 - Posudok o riziku pre prácu s biologickými faktormi, ktoré sú umiestnené na intranete ÚVZ SR.

Pracovníci BŽP pracovali v komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia, na odber vzoriek zo životného a pracovného prostredia v zmysle zákona, a tiež v komisii na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia v oblasti životného a pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík (Dr. Horecká, Dr. Drastichová). Dr. Drastichová je tiež členkou pracovnej skupiny hodnotenia dopadov na zdravie v SR.

Dr. Nagyová vykonávala od 27.1.2012 funkciu hlavnej odborníčky pre BŽP a zastávala funkciu tajomníčky Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor BŽP. Dr. Horecká a Dr. Chomová sú členky Poradného zboru pre BŽP. Dr. Horecká je členkou Krízového štábu ÚVZ SR. Dr. Nagyová je členkou Slovenskej limnologickej spoločnosti a od 1.10.2012 vykonáva funkciu manažéra kvality OOFŽP.

Dr. Nagyová a Dr. Horecká sú členkami technickej komisie SÚTN TK 27 Kvalita a ochrana vody. Dr. Horecká je tiež členkou technickej komisie TK 28 SÚTN pre oblasť vnútorného a pracovného ovzdušia a členkou TK 79 pre oblasť kozmetiky.

Na všetkých pracoviskách BŽP bol v roku 2012 spoločnosťou SGS vykonaný certifikačný dohľadový audit podľa požiadaviek normy STN EN ISO 9001:2008. Pri audite neboli zistené žiadne nedostatky. Dr. Drastichová, Dr. Zámečníková a Dr. Terenová vykonávali interných audítorov OOFŽP a ÚVZ SR.

NRC pre BŽP úzko spolupracovali s NRC pre MŽP a legionely v životnom prostredí, špecializovaným laboratóriom HPLC, odborom HŽP, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre enterovírusy na SZU v Bratislave, RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Pracovníci národných referenčných centier ÚVZ SR v odbore BŽP organizovali konzultačné dni, prednášali na školeniach, stážach, kurzoch, a pod. Výsledky svojej práce prezentovali na rôznych seminároch, konferenciách a v odborných časopisoch.

- Dr. Horecká a Dr. Chomová lektorsky zabezpečili MODUL 22 „Biocenóza prírodných kúpalísk“ projektu - Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR, a to v Banskej Bystrici, Trnave, Košiciach, Trenčíne a v Nitre.
- Výklad o vyšetrovacích metódach v ekotoxikológii počas odbornej predatestáčnej prípravy lekárky zo SZU Bratislava (20.3.2012).
- Marec 2012 - NRC pre hydrobiológiu, týždenná odborná stáž Mgr. Eva Barátová z RÚVZ Nitra v metódach vyšetrovania pitných vôd a vôd na kúpanie.
- Dr. Nagyová a Dr. Drastichová - aktívna účasť - IX. odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 27.3.2012, Bratislava.
- Seminár Hermes Labsystem o nových metódach v mol.diagnostike (4.5.2012, Bratislava).
- Výklad o ekotoxikologických analýzach v rámci 2-týždennej stáže študentov 3. ročníka SOŠCH, ktorá sa konala 14.5.2012-1.6.2012.
- Výklad o problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v ekotoxikológii a konzultácia ohľadom problematiky genotoxikologických metód a činností NRC pre genetickú toxikológiu pre študentov zo Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (21.5.2012) a pre študentov z Gymnázia Vazovova ul., Bratislava (26.6.2012).
- Dr. Drastichová – účasť na schôdzi pracovnej skupiny pre environmentálne zdravie uskutočnenej v rámci spoločného slovensko-maďarského výboru na ochranu životného prostredia, 24.8.2012 v Public health agency of Győr-Sopron county, Győr, Maďarsko.
- Konzultácie o aerobiologickom monitoringu ovzdušia, spôsobe vyhodnocovania vzoriek a odosielania výsledkov pre Mgr. H. Savinovou z HŽP ÚVZ SR Bratislava (21.9.2012).

- Konzultácia ohľadom možnej liečby alergie alternatívnymi metódami (alergie na palinu a ambróziu), možné spôsoby odberu vzoriek pre P. Alberta z Bratislavy (1.10.2012).
- Dr. Nagyová a Dr. Drastichová - Hydrobiologický kurz, 6.-7.11.2012, VÚVH, Bratislava.
- Konzultácia ohľadom používania dotazníka na genotoxikologické vyšetrenie a jeho možného využitia na posúdenie rizikových prác na pracoviskách preventívneho pracovného lekárstva pre Ing. I. Darmovú z RÚVZ Žiar nad Hronom (20.11.2012).
- Dr. Nagyová - školenie Systém kvality a audit v skúšobných laboratóriách v súlade s STN EN ISO/IEC 17025, 21.11.2012, Nitra a 9. národná konferencia Manažérstvo kvality vo verejnej správe (4.-5.12.2012, Bratislava).
- Pracovníci NRC pre BŽP - účasť na ústavných seminároch, konzultačných dňoch iných NRC a porady hlavnej odborníčky pre BŽP a poradného zboru.

Konzultačné dni

- NRC pre ekotoxikológiu a NRC pre hydrobiológiu zorganizovalo 4.6.2012 v Bratislave pre pracovníkov RÚVZ v SR konzultačný deň, zúčastnilo sa 25 účastníkov.
- Konzultačný deň NRC pre genetickú toxikológiu pre pracoviská RÚVZ v SR sa uskutočnil 15.10.2012 na ÚVZ SR v Bratislave.
- Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor BŽP sa konala 8.11.2012 v Bratislave.

Medzilaboratórne testy

NRC pre ekotoxikológiu sa zúčastnilo medzilaboratórneho porovnávania výsledkov so zameraním na hydrobiologický rozbor vôd. NRC dosiahlo požadovanú úroveň výsledkov pre všetky ukazovatele.

NRC pre genetickú toxikológiu sa zapojilo do medzilaboratórných porovnávacích skúšok pre ukazovateľ - stanovenie frekvencie chromozomálnych aberácií. Kritérium bolo splnené. Organizátorom bol RÚVZ Košice. NRC pre genetickú toxikológiu zorganizovalo pre laboratória genetickej toxikológie na RÚVZ v SR medzilaboratórny test zameraný na stanovenie percenta aberantných buniek. Pracovníci splnili požadované kritéria.

Legislatívna a normotvorná činnosť

NRC pre ekotoxikológiu aktívne spolupracovalo s odborom HŽP na príprave nových legislatívnych predpisov: Vyhláške MZ SR č. 308/2012 o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku a Vyhláške MZ SR č. 309/2012 o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie.

RNDr. Nagyová, PhD. pripomienkovala 18 návrhov noriem pre TK 27 Kvalita a ochrana vody. RNDr. Horecká, CSc. pripomienkovala 10 x STN pre TK 27 a TK 28.

Nové zavedené metódy

NRC pre ekotoxikológiu vzhľadom na potrebu rozšírenia sady ekotoxikologických akreditovaných skúšok pripravilo k reakreditácii metódu inhibície rastu rias.

MIKROBIOLOGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Organizácia a personálne obsadenie

NRC pre mikrobiológiu životného prostredia (MŽP) - Ing. Z. Sirotná

NRC pre legionely v životnom prostredí – Ing. D. Šimonyiová

Pracovníci: 5 VŠ, 2 laborantky

Akreditácia

Pracoviská MŽP pracovali systémom kvality akreditovanom SNAS podľa STN EN ISO/IEC 17025:2005 a mali akreditovaných 23 metód (45 ukazovateľov) mikrobiologického vyšetrenia vzoriek životného prostredia podľa aktuálnych STN, EN a ISO štandardov.

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

- Na pracoviskách MŽP v ÚVZ SR bolo v roku 2012 vyšetrených 4 467 vzoriek životného prostredia a zabezpečenia kvality meraní, pričom bolo vyšetrených 10 704 ukazovateľov a realizovaných 44 285 mikrobiologických analýz
- V rámci sledovania chemickej, biologickej a mikrobiologickej kvality pitných vôd určených pre verejné a individuálne zásobovanie, NRC pre MŽP zabezpečovalo mikrobiologické analýzy pitných vôd. Mikrobiologicky bolo vyšetrených 623 vzoriek pitných vôd 3 030 ukazovateľov 9 941 analýz)
- Analyzovaných bolo 96 vzoriek rekreačných vôd a bazénov (464 ukazovateľov, 2 449 analýz)
- Na detekciu legionel sa vyšetřilo 149 vzoriek zo životného prostredia (149 ukazovateľov, 3202 analýz): 12 vzoriek pitnej vody, 17 vzoriek teplej úžitkovej vody, 39 vzoriek bazénových vôd, 2 vzorky vnútorného ovzdušia, 27 vzoriek sterov z klimatizačných zariadení, 14 vzoriek sterov v rozvodných zariadení teplej úžitkovej vody a z rekreačných bazénov, 26 vzoriek technologických a chladiacich vôd a 12 vzoriek bakteriálnych izolátov zasielaných pracoviskami RÚVZ na identifikáciu legionel.
- Mikrobiologická kvalita potravín a materského mlieka bola sledovaná v 606 vzorkách (2 612 ukazovateľov, 14 344 analýz)
- V rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách:
 - sledovalo sa mikrobiologické riziko v komoditách potraviny na počiatočnú alebo následnú výživu dojčiat a malých detí (24 vzoriek, 131 ukazovateľov, 369 analýz), z toho počiatočná: 23 vzoriek, 126 ukazovateľov, 355 analýz, následná: 1 vzorka, 5 ukazovateľov, 14 analýz. Analýzy vzoriek boli zamerané na stanovenie počtu *Escherichia coli* a *Staphylococcus aureus* a na prítomnosť *Salmonella*, *Enterobacter sakazakii* a *Listeria monocytogenes*
 - vykonávala sa laboratórna kontrola množstva jednotiek probiotických mikroorganizmov (laktobacilov a bifidobaktérií) a ich životaschopnosti vo výživových doplnkoch v 13 vzorkách (21 ukazovateľov, 164 analýz)
- Imunofluorescenčnou metódou na prístroji miniVIDAS sa vyšetřilo 222 vzoriek: stanovenie *Salmonella sp.* (52 vzoriek)
stanovenie *Listeria monocytogenes* (36 vzoriek)
stafylokokový enterotoxín (134 vzoriek)
- Vyšetřilo sa 346 vzoriek na sledovanie účinnosti sterilizačných procesov (346 ukazovateľov, 692 analýz)

- Pracoviská MŽP sa podieľali na riešení a úloh a projektov úradov verejného zdravotníctva:

7.1 Cyanobaktérie

V rámci riešenia úlohy bola sledovaná mikrobiologická kvalita vôd v týchto ukazovateľoch: koliformné baktérie, *Escherichia coli*, enterokoky, *Salmonella* a patogénne a podmienené patogénne mikroorganizmy. V rámci projektu bolo vyšetrených 27 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk čo predstavuje 135 ukazovateľov a 712 analýz.

7.2 Legionely a améby

V rámci riešenia úlohy sa sledovala kvalita vnútorného ovzdušia v klimatizovaných nebytových priestoroch a osídlenie vôd legionelami a amébami v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach vrátane kúpalísk. Na prítomnosť legionel bolo celkovo vyšetrených 79 vzoriek (1654 analýz).

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Overovala sa kvalita balenej vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach. Mikrobiologicky bolo v roku 2012 vyšetrených 20 vzoriek minerálnych a pramenitých balených vôd a vôd odobratých z watercoolerov (192 ukazovateľov, 718 analýz).

7.5 Materské mlieko

Mikrobiologicky bolo v roku 2012 analyzovaných 263 vzoriek materského mlieka z Laktária DFN, vyšetrilo sa 1 182 ukazovateľov a vykonalo sa 6 481 analýz so zameraním na detekciu patogénnych mikroorganizmov a stafylokokového enterotoxínu. Z celkového počtu vyšetrených materských mliek bolo 130 pasterizovaných a 133 nepasterizovaných.

7.8 Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie

V rámci úlohy bolo využitím molekulárnej diagnostiky spolu identifikovaných 542 vzoriek a vykonaných 3 254 analýz. Realizovali sa analýzy zamerané na:

- diagnostiku *Listeria monocytogenes* metódou multiplex PCR v sušenej mliečnej detskej výžive
- detekciu a následnú serotypizáciu verocytotoxín – produkujúcich *E. coli* (VTEC), konkrétne na identifikáciu toxín produkujúcich génov, ich subtypov a určenie sérotypu:
- odskúšanie protokolu na detekciu VTEC z vôd
- validácia protokolu na detekciu VTEC v rastlinných semenách a klíčkoch
- detekciu a kvantifikáciu druhu *Legionella pneumophila* metódou real-time PCR vo vzorkách vôd
- prípravu metódy detekcie legionel pomocou pulznej elektroforézy PFGE.

7.15 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie

V rámci monitoringu bolo vyšetrených 28 vzoriek vôd (povrchové vody, umelé kúpaliská), ktoré boli mikrobiologicky vyšetrené v zmysle NV SR č. 87/2008 Z.z. a NV SR č. 72/2008 Z.z.

7.16 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

V rámci projektu, ktorého cieľom je zistiť vplyv dezinfekcie na kvalitu vody vzhľadom k vzniku vedľajších produktov dezinfekcie vo vytipovaných zdroja hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch, bolo mikrobiologicky vyšetrených 24 vzoriek pitných vôd

Analytická činnosť MŽP v roku 2012 je podrobne rozpisaná v tabuľkách č. 1-5

Tabuľka č. 1: Prehľad mikrobiologických výkonov pri vyšetrení zložiek životného prostredia v roku 2012

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	862	4 392	17 174
ovzdušie	31	94	324
stery	72	192	745
potraviny	343	1 430	7 863
materské mlieko	263	1 182	6 481
kozmetika	1	4	15
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	1 321	1685	4187
vzorky zabezpečenia kvality meraní	1479	1605	5436
iné	95	120	2 060
SPOLU	4 467	10 704	44 285

Tabuľka č. 2: Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v roku 2012

		Druh vody								
		vodo - vody	studn e	vrty	technol . vody	nádrž e	bazény		iné	spolu
							term .	neterm .		
Poče t	vzoriek	363	260	76	26	31	17	48	11	862
	ukazovateľo v	1745	1285	672	26	138	36	290	200	4392
	analýz	5665	4276	2671	842	939	250	1260	1271	17174

Tabuľka č. 3: Prehľad bakteriálnych kmeňov izolovaných zo životného prostredia v roku 2012

Izolované bakteriálne kmene	Vodné prostredie, stery, ovzdušie	Potraviny, kozmetika, PBP
<i>Acinetobacter baumannii</i>	1	1
<i>Acinetobacter enofii</i>	1	-
<i>Acinetobacter spp.</i>	14	29
aeróbne spórotvorné mikroorganizmy	1053	50
<i>Aeromonas hydrophila</i>	90	1
<i>Aeromonas spp.</i>	22	-
<i>Alcaligenes faecalis</i>	2	-
<i>Bacillus cereus</i>	162	35
<i>Bacillus subtilis</i>	66	6
bifidobaktérie	-	17
<i>Brevundimonas vesicularis</i>	-	3
<i>Burkholderia cepacia</i>	1	-
<i>Citrobacter brakii</i>	1	-
<i>Citrobacter freundii</i>	3	-
<i>Citrobacter murlinae</i>	1	-
<i>Citrobacter spp.</i>	127	1
<i>Citrobacter werkmanii</i>	1	-
<i>Cronobacter sakazakii</i>	-	9
desulfurikačné baktérie	1	-
<i>Enterobacter aerogenes</i>	6	-
<i>Enterobacter radioresistens</i>	1	-
<i>Enterobacter spp.</i>	275	21
enterokoky - fekálne streptokoky	76	-
<i>Escherichia coli</i>	426	54
<i>E. coli O157</i>	-	2
<i>E. coli hemolytická</i>	-	6
<i>Hafnia spp.</i>	1	-
<i>Hafnia alvei</i>	1	1
<i>Klasiella spp.</i>	42	2
<i>Klebsiella oxytoca</i>	49	2
koliformné baktérie	394	33
<i>Listeria monocytogenes</i>	-	9
<i>Legionella pneumophila ser.1</i>	24	-
<i>legionella pneumophila ser.2-15</i>	82	-
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	15	-
<i>Legionella pneumophila ser.5</i>	4	-
<i>Legionella pneumophila ser.6</i>	10	-
<i>Legionella sp.</i>	2	-
<i>Micrococcus sp.</i>	122	41

<i>Moraxella spp.</i>	2	1
<i>Neisseria spp.</i>	-	6
<i>Ochrobactrum anthropi</i>	2	-
<i>Ochrobactrum intermedium</i>	1	-
<i>Pantoea spp.</i>	6	-
<i>Proteus mirabilis</i>	1	-
<i>Proteus planeri</i>	2	-
<i>Proteus vulgaris</i>	5	-
<i>Providencia sp.</i>	2	-
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	164	12
<i>Pseudomonas fluorescens</i>	6	-
<i>Pseudomonas putida</i>	1	-
<i>Pseudomonas spp.</i>	377	-
<i>Raoutella ornitholytica</i>	1	1
<i>Salmonella bongori</i>	1	-
<i>Salmonella spp.</i>	5	2
saprofitické plesne	44	-
<i>Sarcina spp.</i>	-	4
<i>Serratia marcescens</i>	2	-
<i>Shewanella putrefaciens</i>	2	-
<i>Shigella spp.</i>	-	-
<i>Staphylococcus aureus</i>	7	84
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	391	300
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	-	2
<i>Staphylococcus saprophyticus</i>	1	-
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	2	-
<i>Vibrio alginolyticus</i>	1	-
viridujúce streptokoky	31	95
<i>Xantomonas spp.</i>	-	1
<i>Yersinia spp.</i>	-	1

Tabuľka č. 4: Prehľad o vyšetreniach vybraných ukazovateľov pre potreby európskych referenčných laboratórií pre úradnú kontrolu potravín v roku 2012

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Salmonella</i>	52	2	102	3
<i>Listeria monocytogenes</i>	36	9	0	0
<i>Escherichia coli</i>	54	0	842	107
<i>Escherichia coli O 157</i>	6	2	0	0
CPS	270	84	75	5
stafylokokový enterotoxín - materské mlieko	130	0	0	0

CPS-koagulázopozitívne stafylokoky

Tabuľka č. 5: Prehľad izolácií *Cronobacter spp.* v sušenej mliečnej detskej výžive v roku 2012

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Cronobacter spp.</i>	23	0	1	0

Novozavedené metódy

- zavedenie testov na bližšiu identifikáciu nefermentujúcich baktérií Lachema ENTERO test - 24 N bezčinnidlové NEFERM – testy
- rozšírenie molekulárnej detekcie a identifikácie verocytotoxín-produkujúcich *Escherichia coli* vo vzorkách vôd metódou real-time PCR aj konvenčnou PCR. Metóda bola navrhnutá na základe laboratórneho protokolu vypracovaného EU-RL pre VTEC so sídlom v Ríme. Bol navrhnutý nový postup na izoláciu DNA zo vzoriek vodného prostredia, ktorá bola následne využitá na diagnostiku reálnych vzoriek
- nový postup na izoláciu DNA legionel z vodných vzoriek, ktorý bol následne zavedený do praxe a využíva sa na identifikáciu aj kvantifikáciu *Legionella sp.* a *Legionella pneumophila*. V rámci výskumu identifikácie jednotlivých druhov legionel laboratórium zaviedlo a otestovalo na referenčných kmeňoch dve nové PCR metódy využívajúce cieľovú kompletnú sekvenciu génu 16S rRNA a sekvencie pre medzerníkové variabilné oblasti 16S-23S rRNA pre metódu ITS-PCR a pripravilo kompletný súbor sekvencií referenčných kmeňov
- pokračoval výskum a príprava detekcie druhov legionel pomocou metód pulznej elektroforézy (PFGE) a tiež príprava a následná metóda PCR-RFLP (restriction fragment length polymorphism) ako rýchla druhová identifikácia.

Spolupráca s mimorezortnými a medzinárodnými pracoviskami

Pracovníci MŽP aktívne spolupracujú s pracoviskami

- zahraničnými: Európske referenčné laboratóriá v Paríži a Ríme, HPA Londýn, Státní veterinární ústav Brno, Státní zdravotní ústav Brno, Krajská hygienická stanice Jihlava, NRL pro legionely Vyškov
- mimorezortnými: Štátna veterinárna a potravinová správa Bratislava, Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín, Ústredný kontrolný úrad pre kontrolu krmív Bratislava, Železničný zdravotný ústav Bratislava
- akademickými: SZU Bratislava, Ústav epidemiológie LF UK Bratislava, FCHTP Bratislava
- výskumnými: ÚPKM, VÚVH, VÚP, ŠUKL Bratislava
- s inými spoločnosťami (Slovenská spoločnosť pre výživu, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, SÚTN, SNAS)

Medzinárodné aktivity

NRC je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín podľa čl. 33 ods. 1 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady č. 882/2004 o úradných kontrolách pre oblasť :

1. *Listeria monocytogenes* (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)

2. *Koagulázapozitívne stafylokoky* (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
3. *Escherichia coli* vrátane VTEC (sídlo EU-RL Instituto Superiore di Sanita, Roma, IT)
V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných EU-RL:
 - účasť v štyroch medzinárodných štúdiách týkajúcich sa špeciálnej diagnostiky *Listeria monocytogenes*, VTEC a stafylokokových toxínov,
 - zabezpečenie návštevy zástupcu vedúceho EU-RL pre *Listeria monocytogenes* a koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny Dr. A. Asséré v NRC pre MŽP (16. októbra 2012)
 - NRC pre potreby EU-RL spracovalo a pripomienkovalo:
Dotazník: NRL's expertise on molecular Typing of VTEC strains
Dotazník: NRL's activities on Proficiency Test of *E.coli*/VTEC organization
Dotazník k metodickému postupu diagnostiky *Listeria monocytogenes* v rámci revízie ISO 11290, 1, 2
Pripomienkovanie výberu matric potravinových komodít (v zmysle EC Nariadenia 2073/2005) pre prípravu validačných štúdií detekcie *Listeria monocytogenes*

Medzinárodná spolupráca

NRC participuje ako spoluriešiteľ s Výskumným ústavom potravinárskym v Bratislave na medzinárodnom projekte PROMISE - Ochrana spotrebiteľov znižovaním mikrobiologických rizík prostredníctvom boja proti segregácii odborných znalostí. Trojročný projekt Európskej Komisie je zameraný na posilnenie spolupráce medzi starými, novými a prístupovými krajinami EÚ vo výskume týkajúcom sa potravinovej bezpečnosti (zameranie na mikrobiologické riziko) a spoluprácu pri výmene odborných vedomostí prostredníctvom výmenných stáží a vedeckých workshopov.

Zahraničné pracovné skupiny

Vedúca NRC pre MŽP Ing. Z. Sirotná

- ako členka pracovnej skupiny za SR v EK DG SANCO – Working group on microbiological criteria for foodstuff sa zúčastňovala prípravy národnej legislatívy a legislatívy EÚ v oblasti mikrobiologických kritérií na potraviny
- ako členka Národnej poradnej odbornej skupiny pre biologické riziká a skupiny pre hygienu potravín sa zúčastňovala pripomienkovania medzinárodných materiálov týkajúcich sa biologickej bezpečnosti potravín (materiály EFSA a FAO/WHO Codex Alimentarius)

Iná odborná činnosť

Pracovníčky MŽP:

- spracovali dotazník pre potreby FWD-ECDC: Survey of Laboratory practices for case detection and identification of Shiga toxin producing *E.coli* (STEC) in the EU/EEA Member States (január 2012)
- zabezpečili zber údajov o počte vzoriek, vyšetrení a o izolátoch zo vzoriek z úradnej kontroly potravín analyzovaných v mikrobiologických laboratóriách RÚVZ v SR a finalizáciu tabuľkových výstupov do EFSA (január-marec 2012)
- vypracovali aktualizáciu údajov týkajúcich sa laboratórií a národných referenčných centier v úradnej kontrole potravín (február 2012)
- zorganizovali bilaterálne medzilaboratórne porovnanie výsledkov so ŠPVÚ Bratislava v dňoch v stanovení mikrobiologickej kontaminácii ovzdušia podľa Štandardných operačných postupov uvedených v AHM č. 2/2002 (február-marec 2012)
- zabezpečili prípravu podkladov pre hodnotenie rizika expozície pre *Escherichia coli* a *Staphylococcus aureus* v potravinovom reťazci v SR (február-marec, august 2012)

- pripravili podklady pre dotazník IHR za SR (Questionnaire for monitoring progress in the implementation of IHR core capacities in states parties, apríl 2012)
- v rámci spolupráce na projektoch potravinového výskumu spolupracovali s Ústavom biotechnológie a potravinárstva, Oddelenie potravinárskej technológie FCHTP na riešení úlohy „Sledovanie trvanlivosti vybraných lahôdkárskejších výrobkov“ (marec-apríl 2012)
- pripravili podklady pre projekt zameraný na získavanie informácií pre riadenie rizík spôsobených EHEC (pre EFSA, jún 2012)
- spracovali dotazník v rámci EULabCAT-ECDC project on monitoring microbiology lab capabilities for EU surveillance (jún 2012)
- pripravili podklady pre spoločnú Správu o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat 2011 v Slovenskej republike - ŠVPS, ÚVZSR (máj 2012)
- zúčastnili sa na medzinárodnom workshope týkajúcom sa výmeny skúseností s implementáciou Protokolu o vode a zdraví (8.-9. mája 2012)
- pripomienkovali materiál pre FWD-ECDC: Laboratory preparedness for detection and monitoring of Shiga toxin 2-producing *Escherichia coli* O104:H4 in the European Union/European Economic Area and response to the 2011 outbreak (október 2012)
- vypracovali národnú správu o hodnotení rizika pre *Escherichia coli* (A. Gičová)

Legislatívna činnosť

- Príprava a pripomienkovanie materiálov v rámci pracovnej skupiny členských štátov EÚ pre veterinárnu legislatívu za SR v spolupráci so ŠVPS (Z. Sirotná).
- Príprava podkladov do Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku a do Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie - prevzatie smernice EP a R 2006/7/ES (D. Šimonyiová).
- Pripomienky k revízii normy STN ISO 19250 Kvalita vody. Stanovenie *Salmonella* sp. (D. Šimonyiová).
- Pripomienky k norme STN EN ISO 9308-2 Kvalita vody. Stanovenie *Escherichia coli* a koliformných baktérií. Časť 2: Metóda najpravdepodobnejšieho počtu (D. Šimonyiová).
- Pripomienkovanie materiálov a príprava stanovísk v rámci technickej komisie TK 78 SÚTN za ÚVZ SR (Z. Sirotná.)
- Pripomienkovanie návrhov k revízii Nariadenia EC No 882/2004 (Z. Sirotná).
- Pripomienkovanie revízie normy ISO/TC 147/SC 4 N 424, NWIP ISO/WD 11731 Kvality vody - Stanovenie počtu *Legionella* (D. Šimonyiová).
- Pripomienkovanie návrhu normy ISO/TS 13136:2012 Microbiology of food and animal feed - Real-time polymerase chain reaction (PCR) – based method for the detection of food-borne pathogens - Horizontal method for the detection of Shiga Toxin-producing *Escherichia coli* (STEC) belonging to O157, O111, O26, O103 and O145 serogroups (A. Gičová, Z. Sirotná).
- Účasť na prípravnom rokovaní k návrhu technickej normy pre kvalitu teplej úžitkovej vody s pracovníkmi technickej komisie TK 27 Kvalita a ochrana vody a pracovníkmi Výskumného ústavu vodného hospodárstva, Bratislava (D. Šimonyiová).

Metodická a konzultačná činnosť

Konzultačná činnosť

- Konzultačný deň NRC pre MŽP a NRC pre legionely v ŽP pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR (5.6.2012)
- Porada hlavnej odborníčky HH pre MŽP (7.11.2012)

Výuková činnosť

- Výklad k činnosti NRC v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas zahraničnej návštevy z Nigérie (12.2.2012).
- Prednáška v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas odbornej predatestačnej prípravy lekárky – SZU, Bratislava (20.3.2012).
- Odborné metodické a praktické usmernenie pri príprave bakalárskej práce na tému sledovanie mikrobiologickej kvality potravín vzhľadom na spôsob skladovania pre študentku 3. ročníka FCHPT STU, Bratislava. 28.3. – máj 2012.
- Výklad s praktickými ukážkami mikrobiologických analýz v rámci 2 - týždennej stáže študentov 3. ročníka SOŠCH v Bratislave (14.5.2012- 1.6.2012).
- Prednáška v problematike legislatívy a vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas exkurzie študentov Gymnázia, Vazovova ul. v Bratislave (26.6.2012).
- Celoročná odborná prax pre študentku Slovenskej potravinárskej univerzity v Nitre, Fakulty biotechnológie a potravinárstva, s cieľom vypracovania diplomovej práce na tému: Detekcia stafylokokového toxínu v materskom lieku v rámci územia SR.

Metodické materiály

Šimonyiová, D.: Zadanie medzilaboratórnych porovnávacích testov 2012

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov (MPT)

Pracoviská MŽP zorganizovali v júni 2012 pre pracoviská MŽP v úradoch verejného zdravotníctva v SR medzilaboratórne porovnávacie testy:

- MPV - MŽP - ovzdušie/2012, bilaterálne medzilaboratórne porovnania výsledkov so ŠPVÚ Bratislava v stanovení mikrobiologickej kontaminácie ovzdušia podľa Štandardných operačných postupov uvedených v AHEM č. 2/2002, v ukazovateľoch plesne, celkový počet mikroorganizmov, patogénne a podmienené patogénne mikroorganizmy, 29.2.-8.3.2012
- MŽP-MP- 22/2012 podľa STN ISO 6340 Kvalita vody. Stanovenie *Salmonella sp.*, 6.6.-3.7.2012
- MŽP-MV-23/2012, stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella*, STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella*. Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií, 6.6.-3.7.2012
- MŽP-MP-24/2012 na identifikáciu vybraných mikroorganizmov z čeľade *Enterobacteriaceae* zameraných na stanovenie baktérií *Cronobacter spp.* a baktérií z čeľade *Vibrionaceae*, 6.6.-3.7.2012

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch

Pracoviská MŽP sa v roku 2012 zúčastnili a dosiahli požadovanú úroveň v nasledovných národných a medzinárodných MPT :

1. MPV - MŽP - ovzdušie/2012, Mikrobiologický rozbor ovzdušia. ÚVZ SR, ŠPVÚ Bratislava, 29.2.2012 (2 vzorky, 3 ukazovatele)
2. MPS MBR 03/2012, Mikrobiologický rozbor vôd – kultivačné metódy a metóda Colilert. VÚVH Bratislava, 27.3.2012, (2 vzorky, 10 ukazovateľov)
3. 8th Inter-laboratory study on the detection of Verocytotoxin-producing *E. coli* (VTEC) in water. EU –RL for *E.coli*, Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT, 16.4.2012, (2 vzorky, 4 ukazovatele)

4. Medzinárodné porovnávanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), apríl 2012 (2 vzorky, 6 ukazovateľov)
5. MPS - MŽP - MV - 22/2012, Stanovenie baktérií rodu *Salmonella* sp. ÚVZ SR, 6.6.-7.6. 2012 (4 vzorky, 1 ukazovateľ)
6. MPS - MŽP - MP - 24/2012, Identifikácia baktérií čeľade *Vibrionaceae*, čeľaď *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter* spp ÚVZ SR, 6.6.-7.6. 2012 (4 vzorky, 3 ukazovatele)
7. Medzinárodné porovnávanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), júl 2012 (2 vzorky, 6 ukazovateľov)
8. 9th Inter-laboratory study on the detection of Verocytotoxin-producing *E. coli* (VTEC) in seeds intended for sprout production. EU –RL for *E.coli*, Instituto Superiore di Sanita, Roma, IT, 19.11.2012 (2 vzorky, 4 ukazovatele)
9. Medzinárodné porovnávanie FEPTU Legionella Isolation Scheme Distribution G77, v detekcii, stanovení koncentrácie, druhovom určení a serotypizácii legionel vo vodách. HPA, Londýn (Centre for Infections Food and Enviromental Proficiency Testing Unit), október 2012 (2 vzorky, 6 ukazovateľov)
10. Inter-Laboratory Proficiency Testing Trial on detection of *Listeria monocytogenes* in poultry matrix. EU-RL for *Listeria monocytogenes*, ANSES, FR, 22.10.2012 (7 vzoriek, 1 ukazovateľ)
11. Inter-Laboratory Trial on Enumeration of Coagulase Positive Staphylococci in powdered infant formulae. EU-RL for Coagulase Positive Staphylococci, ANSES, FR, 20.11.2012 (7 vzoriek, 1 ukazovateľ)

Členstvo v odborných a profesijných organizáciách

Sirotná:

- člen stálej pracovnej skupiny pre veterinárnu legislatívu členských krajín EÚ
- člen národných odborných vedeckých skupín pre Hygienu potravín a Biologické riziká
- tajomník výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV
- TK 78 Poľnohospodárske produkty a potravinárske výrobky pri SÚTN
- podpredseda skúšobnej komisie ÚVZ SR na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie
- hlavná odborníčka HH SR pre mikrobiológiu životného prostredia, predsedníčka Poradného zboru pre mikrobiológiu životného prostredia

Šimonyiová:

- národný kontaktný bod ECDC – mikrobiológ v problematike legionel
- vedúca posudzovateľka pre SNAS pri posudzovaní spôsobilosti skúšobných laboratórií
- člen skúšobnej komisie ÚVZ SR na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie
- podpredsedníčka Poradného zboru hlavnej odborníčky pre mikrobiológiu životného prostredia
- členka subkomisie TK 27 Kvalita a ochrana vôd pri SÚTN

FYZIKÁLNE FAKTORY

Organizačné začlenenie pracovísk

Odborná činnosť v oblasti fyzikálnych faktorov je sústredená do dvoch národných referenčných centier (NRC) a 1 špecializovaného laboratória:

- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu,
- NRC pre neionizujúce žiarenie
- špecializované laboratórium pre hluk a vibrácie.

Personálne obsadenie pracovísk

- počet VŠ: 2,5
- počet SZP: 2,5

Odborná činnosť, ťažiskové úlohy

- objektivizácia fyzikálnych faktorov meraním a hodnotením v súlade so zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov a metodík MZ SR, prevažne na základe externých objednávok (kolaudačné merania, sťažností obyvateľov, posudzovanie pracovísk v spolupráci s odborními PPL RÚVZ a pod.), sčasti aj v rámci projektov a zdravotného dozoru v spolupráci s RÚVZ; výkony sú uvedené v tabuľke 1;

Tabuľka č. 1: Výkony pracovísk objektivizácie fyzikálnych faktorov v roku 2012

Objektivizácia faktorov v pracovnom a životnom prostredí			
Fyzikálny faktor	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Hluk	170	961	1725
Vibrácie	16	48	51
Optické žiarenie ¹⁾	343	371	372
Elektromagnetické pole	543	2172	5880
Tepelno-vlhkostná mikroklima	35	148	936
S p o l u :	1107	3700	8964

Poznámky:

počet vzoriek = počet meraných miest (napr. vysielateľ, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod.) , označených kódovým číslom centrálného príjmu

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

¹⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) UV 334/362/362, lasery 9/9/10

Legislatívna činnosť

- Spolupráca pri tvorbe zmien vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo.
- Návrh odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup pri meraní a hodnotení tepelno-vlhkostnej mikroklimy.
- Návrh odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup pri meraní a hodnotení osvetlenia.

Metodická a konzultačná činnosť

V dňoch 30.5.-1.6.2012 sa v Novom Smokovci uskutočnil pracovný seminár a konzultačné dni RÚVZ v SR a odborne spôsobilých osôb pre fyzikálne faktory prostredia, zameraný na meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov – hluk, vibrácie, osvetlenie, elektromagnetické pole, UV žiarenie v životnom a pracovnom prostredí, skúsenosti z posudkovej činnosti, hodnotenie zdravotných rizík – hluk a vibrácie, uplatňovanie novej technickej normy v praxi – osvetlenie pracovísk a na ďalšie aktuálne problémy v jednotlivých oblastiach fyzikálnych faktorov prostredia; súčasťou seminára boli konzultačné dni pod gesciou jednotlivých NRC;

- konzultácie z problematiky jednotlivých fyzikálnych faktorov, stanoviská a vyjadrenia, spolu 16 stanovísk, 23 osobných konzultácií, 51 konzultácií elektronickou poštou, 42 telefonických konzultácií, 24 vypracovaní cenovej ponuky;
- vypracovanie čiastkových stanovísk k odvolacím konaniam UVZ SR v oblasti hluku a elektromagnetického poľa: prešetrenie 6 sťažností na hluk, 2 sťažnosti na expozíciu elektromagnetickému poľu;
- práca na projekte č. 7.11 Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí: uskutočnili sa 4 meranie laserového žiarenia a 222 meraní UV žiarenia. Meranie laserového žiarenia sa vykonalo v rehabilitačnom centre. V rámci merania sa zisťoval priebeh priamych a odrazených lúčov od pokožky. Merania UV žiarenia sa vykonalo v 84 prevádzkach v mestách: Bratislava, Smolenice, Trnava, Pezinok, Poprad, Martin, Považská Bystrica, Radvaň nad Dunajom, Patince, Dunajská Streda, Šamorín, Gabčíkovo, Nová Baňa, Brezno, Bardejov Vranov nad Topľou a Nové Zámky. Meralo sa 41 horizontálnych a 43 vertikálnych opaľovacích zariadení, z meraní vyplynulo, že 21 zariadení vyhovovalo a 3 zariadenia vyhovovali v rámci neistoty merania požiadavkám normy STN EN 60335-2-27 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 2-27: Osobitné požiadavky na elektrické spotrebiče s ultrafialovým a infračerveným žiarením, určené na ošetrovanie pokožky Maximálna doba opaľovania bola prekročená na 50 opaľovacích zariadeniach, pri 6 zariadeniach sa nedal vyjadriť súlad alebo nesúlad so špecifikáciou podľa vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z.z., pretože vypočítaná doba expozície stanovená na účinnú prahovú dávku ožiarenia H_{er} podľa miestne rozšírených typov pokožky bola nad, resp. pod limitnou hodnotou o hodnotu menšiu ako rozšírená neistota. Prekračovanie nameranej efektívnej ožiarivosti a z nej vypočítanej maximálnej doby expozície pre jednotlivé typy pokožky bolo 2 až 4-násobné.

Iné činnosti

- účasť v komisii pre vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti na meranie fyzikálnych faktorov v zdravotníctve; 2 pracovníci na 7. skúškach;
- pracovné stretnutie pracovnej skupiny na vypracovanie štandardných metodík na objektivizáciu fyzikálnych faktorov, Nový Smokovec, 1.6.2012;
- zápisnica z pracovného stretnutia pracovnej skupiny na vypracovanie štandardných metodík na objektivizáciu fyzikálnych faktorov, 6.6.2012;
- vypracovanie Prevádzkového poriadku a Posudku o riziku pre prácu s fyzikálnymi faktormi – odbor OFŽP, február 2012
- pre odbor PPL ÚVZ SR - vyplnenie tabuľky č. 9 do Informácie o stave ochrany zdravia pri práci, vývoji chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce za odbor OFŽP ÚVZ SR za r. 2011, 6.3.2012

Odbor lekárskej mikrobiológie

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) Úradu verejného zdravotníctva SR zabezpečuje najmä tieto činnosti:

- vykonáva nastavbovú mikrobiologickú diagnostiku vybraných nákaz, zavádza a aplikuje nové progresívne molekulárno-biologické metódy do laboratórnej praxe v zmysle nových diagnostických štandardov odporúčaných WHO, čím prispieva ku zvyšovaniu kvality preventívnych programov,
- zabezpečuje v spolupráci s odborom epidemiológie realizáciu Imunizačného programu v Slovenskej republike a prostredníctvom Národných referenčných centier vykonáva celoslovenskú laboratórnu surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení, poliomyelitídy, ACHO, meningokokových invazívnych infekcií, morbill, rubeoly, parotitídy, salmonelóz, hemoragických horúčok a kliešťovej encefalitídy a vedie celoslovenskú databázu rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká,
- zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO,
- realizuje úlohy a odporúčania WHO a EK pri eliminácii a eradikácii a kontrole závažných infekčných ochorení,
- podieľa sa na riešení významných celospoločenských programov a prioritných úloh MZ SR,
- spracováva a diagnostikuje podozrivé zásielky na prítomnosť spór *B. anthracis*,
- metodicky a odborne usmerňuje a koordinuje ostatné regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR pri plnení celoštátnych aj medzinárodných programov v ochrane a podpore zdravia,
- zabezpečuje prípravu a udržiavanie zbierky bunkových kultúr pre laboratórnu diagnostiku virologických NRC laboratórií ÚVZ SR a v rámci SR aj pre spolupracujúce pracoviská na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach,
- poskytuje odborné informácie, konzultácie a školiace akcie v diagnostických metódach.

Personálne obsadenie

Mgr. Edita Staroňová, PhD. – vedúca odboru lekárskej mikrobiológie

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách:

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Marta Šedová – asistentka OLM

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách:

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

Prehľad zloženia pracovníkov OLM v roku 2012

* MD – materská dovolenka

<i>Kategória zamestnancov</i>	<i>Počet pracovníkov/ MD*</i>
Lekári bez špecializácie	0
Lekári so špecializáciou	4
Laborant s VŠ	1
Laborant s VOV	1
Laboranti bez špecializácie	4
Laboranti so špecializáciou	13 / 1 MD
AHS, Sestra	1
Zdravotnícki zamestnanci spolu	24 / 1
VŠ – nelekári - bez špecializácie	8/2
VŠ – nelekári - so špecializáciou	1
Iní zdrav. zam. ÚSV – chem. lab. bez špecializácie	0
Iní zdrav. zam. ÚSV – chem. lab. so špecializáciou	4 / 1 MD
Iní zdravotnícki zamestnanci spolu	13 / 3
Odborní zamestnanci ÚSV	1
Pomocní zamestnanci	3
Upratovačky	1
Zamestnanci spolu	42 / 4

K 31.12.2012 mal OLM v evidenčnom stave spolu 42 pracovníkov a mimo evidenčného stavu 4 pracovníkov (rodičovská dovolenka).

Organizačné členenie OLM**a) Národné referenčné centrá (NRC)**

1. NRC pre chrípku
2. NRC pre poliomyelitídu
3. NRC pre meningokoky
4. NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu
5. NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká
6. NRC pre salmonelózy
7. NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky

b) Špecializované laboratóriá

1. Laboratórium molekulárnej diagnostiky
2. Laboratórium bunkových kultúr
3. Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3
4. Laboratórium pre diagnostiku respiračných infekcií vírusovej etiológie
5. Laboratórium pre diagnostiku neuroinfekcií, ochorení kardiovaskulárneho systému a zažívacieho traktu vírusovej etiológie

c) Úsek zabezpečenia laboratórnych a sanitárnych činností

1. centrálny príjem materiálu
2. prípravovňa kultivačných pôd a roztokov
3. deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre bakteriológiu
4. deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre virológiu
5. sanitárne práce v laboratóriách a ostatných priestoroch OLM.

Ťažiskové úlohy OLM

Pracovníká odboru zabezpečovali špeciálnu nadstavbovú diagnostiku vybraných nákaz, venovali sa štandardizácii a overovaniu laboratórných postupov akreditovaných skúšok a zabezpečovali medzinárodnú spoluprácu vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO.

- Laboratóriá OLM pracujú v súlade s STN EN ISO/IEC 17025:2005, majú vydané osvedčenie o akreditácii na 28 skúšok a 140 ukazovateľov mikrobiologického a virologického vyšetřovania biologického materiálu a prípravy bunkových kultúr.
- V dňoch 12. – 13.9.2012 sa uskutočnil akreditačný dohľad SNAS na OLM.
- Do centrálného príjmu (CP) OLM bolo doručených 9 082 vzoriek infekčného materiálu. Súčasťou evidencie prijatého materiálu do CP bolo aj vkladanie dát do programu EPIS.
- Príslušné NRC a špecializované laboratóriá celkovo spracovali 12190 vzoriek, vyšetrili 57 722 ukazovateľov a realizovali 78 409 analýz.
- Špecializované laboratórium s nepretržitou pohotovosťou zabezpečovalo preberanie podozrivých zásielok a materiálov z vonkajšieho prostredia zo západoslovenského regiónu a vykonávalo laboratórnú diagnostiku prítomnosti spór *B. anthracis* v týchto vzorkách. Bolo prijatých a spracovaných 18 podozrivých zásielok cez integrovaný záchranný systém, pričom bolo realizovaných 709 špeciálnych vyšetření na zistenie prítomnosti nebezpečného biologického agens.
- Laboratóriá vykonávali testovania na zabezpečenie kvality výkonu skúšok a internú kontrolu kvality pracovného prostredia, účinnosti dezinfekčných a sterilizačných procesov OLM (1 656 ukazovateľov a 3 094 analýz).
- NRC OLM sa podieľali na plnení programov a projektov úradov verejného zdravotníctva:
 - Úloha 6.7. Environmentálna surveillanca poliomyelitídy a VDPV
 - Úloha 8.1. Antibakteriálna rezistencia klinických izolátov salmonel
 - Úloha 8.2. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení
 - Úloha 8.3. Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení
 - Úloha 8.5. Typizácia rotavírusov
- Pracovníci OLM
- absolvovali 8 medzinárodných porovnávacích testov (56 ukazovateľov) s požadovanou úspešnosťou,
- pracovníci NRC sa zúčastnili na 4 zahraničných služobných cestách,
- pripravili a zabezpečili 4 externé kontroly kvality pre 54 laboratórií klinickej mikrobiológie a virologické laboratória RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach,
- intenzívne sa podieľali na aktualizácii štandardných pracovných postupov (ŠPP) a príprave laboratória na akreditačný dohľad SNAS na OLM:
 - aktualizovali a pripravili nové vydanie Príručky kvality (PK) OLM, PK-Prílohy a Príloha Metrologického poriadku a 12 ŠPP,
 - zabezpečili odborné prezentácie na domácich a zahraničných podujatiach, výuku pre študentov LF UK, FCHPT STU a SZÚ a zúčastnili sa odborných podujatí s prezentáciou činnosti NRC
 - zabezpečili prednášku i prezentácie svojej činnosti na Odbornej konferencii Národných referenčných centier pre surveillanca infekčných ochorení v SR (27.3.2012),
 - usporiadali Konzultačný deň virologických (31.5.2012) a bakteriologických (17.10.2012) národných referenčných centier pre spolupracujúce laboratóriá v SR.

Prehľad programov NRC OLM ÚVZ SR v EU a WHO sieťach pre surveillance prenosných ochorení v roku 2012

➤ **NRC pre chrípku** (Mgr. Edita Staroňová, PhD.)

názov siete: European Influenza Surveillance Network, EISN

hlásenie do informačného systému:

The European Surveillance System - TESSY (ECDC),
WHO/Europe influenza surveillance - EUROFLU (WHO)

nadnárodné laboratórium: National Institute for Medical Research, WHO Influenza Centre, London, United Kingdom

➤ **NRC pre poliomyelitídu** (RNDr. Zdenka Sobotová)

názov siete: Polio Laboratory Network WHO European Region

hlásenie do informačného systému: Laboratory Data Management System - LDMS

nadnárodné laboratórium: Regional Reference Laboratory Helsinki, Finland

➤ **NRC pre meningokoky** (MUDr. Alena Vaculíková)

názov siete:

European Invasive Bacterial Diseases labnet - EU-IBD labnet

European Meningococcal Disease Society - EMGM

hlásenie do informačného systému:

European Meningococcal Epidemiology in Real Time - EMERT

Konzultačné laboratórium: NRC pre meningokokové nákazy, Praha

➤ **NRC pre MMR** (do 19.6.2012 RNDr. Alexandra Polčíčová, od 19.6.2012 RNDr. Elena Tichá, PhD. – zastupovanie počas MD)

názov siete:

European Regional Measles/Rubella Laboratory - WHO/EURO –EMRLN

hlásenie do informačného systému: The Centralized Information System for Infectious Diseases - CISID

nadnárodné laboratórium: NRC MMR Koch Institut, Berlín

➤ **NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov ATB**

(Doc. MUDr. Milan Nikš, CSc.)

hlásenie do informačného systému: ECDC: EARS-Net - European Network of National Surveillance Systems on Antimicrobial Resistance for Public Health Purposes

zber dát do národného informačného systému SNARS

➤ **NRC pre salmonelózy** (MUDr. Dagmar Gavačová)

názov siete: 1. Európska sieť pre surveillance chorôb z potravín a vody (FWD)ECDC

nadnárodné laboratória:

CRL for Salmonella, RIVM, Bilthoven, NL,

HPA Collindale Ave, London, UK

hlásenie do informačného systému: EPIS, TESSY

názov siete 2. Svetová sieť pre surveillance chorôb z potravín WHO-Global Foodborne Network- (WHO GFN)

nadnárodné laboratória:

National Food Institute, Technical University of Denmark, Kodaň, Denmark,

WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*, Institute Pasteur, Paríž, Francúzsko,

WHO Center, Geneve, Suisse

Centers for Diseases Control and Prevention, Atlanta, USA.

hlásenie do informačného systému: GFN

➤ **NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky** (Mgr. Jarmila Kurejová)

názov siete: European Network for Diagnostics of "Imported" Viral Diseases - ENIVD

- zastúpenie a hlásenie do siete prostredníctvom Virologického ústavu SAV (RNDr. Boris Klempa, PhD., zástupca za SR)

Analýza činnosti jednotlivých pracovísk OLM v roku 2012:

Národné referenčné centrum pre chrípku

1. NRC zriadené rozhodnutím MZ SR č. 1814/1990 - A/III - 3 zo dňa 18. decembra 1990 – doplnok z 22. októbra

2. Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaníí II. stupňa:1

počet laborantov:2

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od roku 2007 s platnosťou do roku 2014
- počet skúšok 2
- počet ukazovateľov 5

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1. Ťažiskové úlohy

- laboratórna diagnostika vírusu chrípky z biologického materiálu izolačnými metódami, metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (RT-PCR)
- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky - identifikácia izolovaných kmeňov vírusu chrípky
- spracovanie a vedenie agendy odberov na izoláciu vírusu chrípky od sentinelových lekárov
- spolupráca s WHO a ECDC - týždenné hlásenie virologických výsledkov, vypracovávanie správ
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórnych údajov
- metodické vedenie virologickým laboratóriám v SR v danej problematike, kontrola kvality laboratórnej ich práce
- spolupráca s Referenčnými centrami WHO v CDC Atlanta, GA a NIMR, MILL HILL Londýn
- spolupráca s ECDC (Európske stredisko na prevenciu a boj s nakažlivými ochoreniami) a EISN (European Influenza Surveillance Network)

V roku 2012 bolo do NRC pre chrípku prijatých 698 materiálov - výtery z nosa, výtery z hrdla, broncho-alveolárne laváže, spúta ako aj sekčné materiály. Bolo realizovaných 6282 analýz. A/Perth/16/2009-like, 4 prípady A/H3, 19 prípadov chrípky typu A bez bližšej identifikácie, 1 prípad vírusu chrípky A/H1 pdm09, 14 prípadov B/Brisbane/60/2008-like, 5 prípadov B/Wisconsin/1/2010-like, 5 prípadov vírusu chrípky typu B bez bližšieho určenia, 1 prípad vírusu parainfluenzy typu 1 a 1 prípad respiračného syncyciálneho vírusu.

NRC diagnostikovalo materiál z regiónu hlavného mesta Bratislavy a zo západoslovenského regiónu a vykonávalo konfirmačné analýzy pre celú SR.

4.1.2. Novozavedené metódy

Vzhľadom na výskyt novel coronavírusu s pôvodom z netopierov v Saudskej Arábii a Katar, niekoľkých úmrtí a z obáv z jeho ďalšieho šírenia, NRC zaviedlo metódu RT-PCR na detekciu celého spektra coronavírusov ale aj detekciu novel coronavírusu. Metóda spočíva vo viacerých krokoch (izolácia RNA, reverzná transkripcia, vlastná PCR a elektroforéza). NRC je pri diagnostike schopné postupovať podľa aktuálnych odporúčaní WHO.

4.1.3. Medzilaboratórne porovnania

Účasť na medzilaboratórnych testoch

NRC sa zúčastnilo v máji 2012 medzinárodnej kontroly kvality laboratórnej práce usporiadanej WHO, ktorej úlohou bolo identifikovať 10 neznámych vzoriek inaktivovaných vírusov na prítomnosť vírusov novel A/H1, A/H3, A/H5, B a menej známych vírusov chrípky typu A. NRC zvládlo externú kontrolu kvality práce so 100% výsledkom.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov

NRC v mesiaci október 2012 organizovalo medzilaboratórne porovnávacie testy pre laboratória Odborov lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach. Predmetom externej kontroly bola diagnostika vírusu chrípky izoláčnými a molekulárno-biologickými metódami v neznámych vzorkách. Išlo o aktuálne izoláty zachytené v NRC pre chrípku. Externá kontrola mala overiť schopnosti pracovníkov zachytiť aktuálne kmene vírusov chrípky a čo najrýchlejšie ich detekovať a určiť.

4.1.4. Iná odborná činnosť

- NRC priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu, a poskytuje odborné konzultácie pre pacientov a odbornú verejnosť
- NRC spolupracovalo na projekte č. 8.2. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení. Gestorom ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód
- NRC participovalo na projekte „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“, v rámci ktorého bola 20. júna 2012 odprezentovaná prednáška s názvom „NRC pre chrípku“ na pôde RÚVZ so sídlom Trnave
- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkovali IRD – Smernice

5. Legislatívna činnosť

- Zaujatie stanoviska k materiálu z MZ SR "Uznesenie vlády SR č. 810 zo dňa 14.12.2011 k návrhu na určenie zodpovednosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam Európskej únie a rozhodnutiam Európskej únie - žiadosť o zabezpečenie plnenia úlohy B.1 a o vyjadrenie na účel splnenia úlohy B.2", (január, 2012)
- Pripomienkovanie " Návrh, Nariadenie vlády Slovenskej republiky z 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 569/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody diagnostických zdravotníckych pomôcok in vitro v znení nariadenia vlády č. 610/2008 Z. z (marec, 2012)

- Stanovisko k návrhu Sekcie zdravia MZ SR „Doplnková odborná príprava pre získanie špecializácie v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo“ (marec 2012)
- Pripomienkovanie „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predkladá z dôvodu transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/45/EÚ zo 7. júla 2010 o normách kvality a bezpečnosti ľudských orgánov určených na transplantáciu“ (máj 2012)
- Stanovisko k iniciatívne návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností, (jún 2012)
- Pripomienkovanie „Návrhu zákona z ... 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon 578/2004 o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (august 2012)
- Pripomienkovanie „Návrhu zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (december 2012)

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Metodická činnosť

– NRC uskutočňovalo metodické usmernenia pre spolupracujúce laboratóriá na Odboroch lekárskej mikrobiológie v RÚVZ Banská Bystrica a Košice.

Konzultačná činnosť

– 31.5.2011 NRC pre chrípku spolu s NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky, NRC pre polyomyelitídy a NRC pre morbily, rubeolu a parotitídu usporiadalo na pôde ÚVZ SR konzultačný deň NRC pre pracovníkov Regionálnych úradov verejného zdravotníctva z Banskej Bystrice a Košíc. Pracovníci si vzájomne vymenili praktické skúsenosti z predchádzajúcej chrípkovej sezóny a dohodli sa na vzájomnej spolupráci aj v nasledujúcej chrípkovej sezóne. NRC pre chrípku prisľúbilo pomoc v akejkoľvek odbornej problematike týkajúcej sa chrípky, prípadne iných respiračných vírusov.

– NRC pravidelne uskutočňovalo konzultácie pre spolupracujúce laboratóriá na Odboroch lekárskej mikrobiológie v RÚVZ Banská Bystrica a Košice.

Výuková činnosť

– 15.2.2012 prednáška pre laborantov kurzov usporiadaných Slovenskou zdravotníckou univerzitou zameranú na chrípku a chrípke podobné vírusové ochorenia.

– NRC pravidelne uskutočňuje školenia pre stredoškolských študentov farmácie a chémie-biotechnológie a pre vysokoškolských študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity a Trnavskej univerzity v laboratóriách NRC pre chrípku na pôde ÚVZ SR.

– MUDr. Pažitná, predatestačná prax ,20., 28., 29.3.2012.

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

- Mgr. Edita Staroňová, PhD. Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Pracovná skupina PCR ÚVZ SR

- Eva Lojková
pracovníkov

Slovenská komora medicínsko-technických

- Judita Forróová

Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účast' na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Kurejová, J.: Annual Meeting of the European Influenza Surveillance Network. Účast' na podujatí Varšava, Poľsko, 30.máj–1.jún 2012.

Staroňová, E.: First Eurovaccine.net meeting. Barcelona, Španielsko, 20.-23.november 2012

NRC pre poliomyelitídu

1. **NRC pre poliomyelitídu zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.:1814/1990 – A/III-3 zo dňa 18. Decembra 1990 – doplnok z 22.októbra 1993**

2. **Personálne obsadenie**

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 2

Počet laborantov: 3+1 VŠ II.stupňa

3. **Akreditácia**

I. **Akreditácia WHO – „WHO Euro Polio Laboratory“**

- od roku 1998, platnosť sa každoročne obnovuje

II. **Akreditácia SNAS**

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005

- od roku 2007 s platnosťou do roku 2014

- počet skúšok 3

- počet ukazovateľov 11

4. **Činnosť NRC**

4.1 **Odborná činnosť**

4.1.1 **Ťažiskové úlohy**

V rámci WHO programu – „Globálna eradikácia poliomyelitídy“:

- Surveillance poliomyelitídy a polio napodobňujúcich ochorení v SR – v NRC pre poliomyelitídu bolo v pokuse o izoláciu vírusu vyšetrených 95 vzoriek stolíc, 34 vzoriek mozgomiešneho moku, 4 vzorky výteru (nosohltan), 2 vzoriek eluátov, 1 vzorka povrchovej vody, 270 vzoriek odpadových vôd a 39 vzoriek eluátov odpadových vôd. Spolu bolo realizovaných

- Z uvedeného počtu materiálov bolo 7 stolíc a 1 likvor od dvoch pacientov s dg. ACHO mladších ako 15 rokov. Z týchto materiálov bol výsledok pokusu o izoláciu vírusu negatívny. Z biologického materiálu od pacientov s inými diagnózami bolo izolovaných 34 NPEV. Zo vzoriek eluátov odpadových vôd bolo izolovaných 12 NPEV. Poliovírusy v roku 2012 izolované neboli.

- NRC pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov. Za obdobie roku 2012, boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené v Západoslovenskom regióne odpadové vody zo 16-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV), z 2 utečeneckých táborov

(Rohovce, Medveďov) a z Detského domova Horné Orechové. Vzorky boli vyšetrené podľa doporučených štandardných metodík WHO, v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch. Z uvedených vzoriek sme izolovali 54 x NPEV.

- Štvrťročne sa v NRC testovala citlivosť používaných bunkových substrátov (RD-A, L20B) na poliovírusy.
- Boli zasielané hlásenia o priebehu laboratórneho vyšetrovania pacientov s dg ACHO v programe WHO on-line LDMS
- Bol spracovaný „Check List for Annual WHO Accreditation“ NRC pre poliomyelitídu.
- Na základe vyhodnotenia testu profesionality v roku 2012 v ktorom NRC pre poliomyelitídu opakovane dosiahlo 100% a vyhodnotenia činnosti („*Check List for Annual WHO Accreditation*“), NRC pre poliomyelitídu naďalej zostáva plne akreditované ako „WHO EURO Polio laboratórium“ zaradené do siete WHO Euro polio laboratórií.
- Bola vypracovaná „National Documentation for Certification of Poliomyelitis Eradication“, pre RCC European Region of the WHO, Kodaň - aktualizované informácie pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu v r. 2012.
- Bol aktualizovaný „Plan of Action to Sustain Poliomyelitis Free Status“SR pre WHO, Kodaň.
- NRC spolupracuje s Odborom epidemiológie ÚVZ SR na úlohe 6.7. Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR: Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV s cieľom monitorovania cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses.)

Tab. č. 1 Výsledky izolačných pokusov na bunkových kultúrach

Vyšetovaný materiál	Počet			vírusové sérotypy
	pacientov/ odberových miest	vzoriek	vyšetrení	
Stolica	59	95	3078	CAV 2 1x CAV 3 2x CAV 4 1x CAV 5 1x CAV 6 1x CAV 9 1x CV zo skup.B 5x CBV 4 2x CBV 5 4x ECHO 4 7x ECHO 6 7x ECHO 11 6x ECHO 25 2x ECHO 30 1x ECHO 31 1x
Mozgomiešny mok	34	34	358	ECHO 6 1x ECHO 11 1x
Výter (nosohltan, rectum)	4	4	36	-
Eluáty – stolice	1	2	18	-
Povrchová voda	1	1	38	CV zo skup.B 1x
Eluáty - odpadové vody	27	39	727	CV zo skup.B 1x CBV5 2x ECHO6 1x ECHO11 7x ECHO 25 1x
Odpadové vody	135	270	3387	CV zo skup.B 22x CBV1 1x CBV2 4x CBV4 1x CBV5 6x ECHO6 4x ECHO11 13x ECHO22 2x ECHO24 1x
profesionálny panel	1	5	475	PV1 2x PV2 1x CV zo skup.B 1x ECHO 11 1x ECHO 25 1x
Spolu	262	450	8117	111+6

Tab. č. 2
Prehľad vírusových sérotypov

Izolované sérotypy vírusov	Počet		Spolu
	Biologický materiál	Odpadové vody	
CAV 2	1	-	1
CAV 3	2	-	2
CAV 4	1	-	1
CAV 5	1	-	1
CAV 6	1	-	1
CAV 9	1	-	1
CV zo sk.B	6	23	29
CBV 1	-	1	1
CBV 2	-	4	4
CBV 4	2	1	3
CBV 5	4	8	12
ECHO 4	7	-	7
ECHO 6	8	5	13
ECHO 11	7	20	27
ECHO 22	-	2	2
ECHO 24	-	1	1
ECHO 25	2	1	3
ECHO 30	1	-	1
ECHO 31	1		1
Profesionálny panel			
PV1			2
PV2			1
CV zo skup.B			1
ECHO 11			1
ECHO 25			1
Spolu	45	66	111+6

4.1.2 Novozavedené metódy

- v roku 2012 nebola v NRC pre poliomyelitídu zavedená nová metóda
- všetky metódy v NRC prešli úspešne dohľadom SNAS v septembri 2012

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

NRC sa v roku 2012 zúčastnilo testu profesionality „Proficiency test for National Laboratories of the WHO Polio Laboratory Network in the European Region.“ organizovanom v rámci „WHO Euro Polio Laboratory Network“. Organizátorom bolo Regionálne referenčné laboratórium WHO v Helsinkách a úradovňou WHO v Kodani. NRC pre poliomyelitídu opakovane dosiahlo 100% úspešnosť.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov

NRC organizovalo v mesiacoch september – november 2012 externú kontrolu kvality (EKK) pre subnárodné virologické laboratóriá v RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach

a virologické laboratórium ÚVZ SR v Bratislave. Pre každé laboratórium bolo pripravených 5 referenčných vzoriek. Príslušné laboratória vzorky spracovali a vyšetrili v pokuse o izoláciu vírusu na 2 bunkových substrátoch podľa doporučených postupov WHO. Požadovanú úroveň dosiahlo 100% zúčastnených laboratórií. Zúčastnené laboratóriá obdržali správu s vyhodnotením a výsledkom testovania.

4.1.4 Iná odborná činnosť

- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2000 na ÚVZ SR.
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkovali IRD – Smernice.
- V súvislosti s dohľadom SNAS odboru boli za NRC vypracované zmeny v dokumentácii – príslušných ŠPP a metodických pokynoch.
- NRC vypracovalo podklady k nariadeniu HH SR „*Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí*“, (OLM/596/1216/2012 zo dňa 19.1.2012)
- NRC vypracovalo a rozposlalo RÚVZ v Západoslovenskom regióne harmonogram odberov pre vykonanie celoplošného vyšetrovania odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. (Nariadenie č. OLM/596/1515/2012, zo dňa 23.1.2012)

Spolupráca s mimorezortnými a medzinárodnými pracoviskami:

- Činnosť NRC je koordinovaná a kontrolovaná SZO prostredníctvom Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách a úradovňou SZO v Kodani zastúpenou „Coordinator European Polio Laboratory Network“ – Dr. Eugenom V. Gavrilinom.
- Spolupráca NRC pre poliomyelitídu s ECDC.

5. Legislatívna činnosť

- Pripomienkovanie materiálu „slovník“ – ako základ pre odbornú terminologickú príručku v jazykoch menšín. (február, 2012)
- Pripomienkovanie - aktualizácia materiálu „ programové vyhlásenie vlády“ (máj, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (máj, 2012)
- Pripomienkovanie návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho vzdelávania – VPK (máj, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu - novela zákona č.362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (jún, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu - novela zákona č. 363/2011 Z.z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (jún, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Príprava predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority“ (jún, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „iniciatívny návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania

zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností“ (jún, 2012)

- Stanovisko k materiálu „Aktualizácia zloženia a štatútu Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR“ (júl, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona z2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (august, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Plán legislatívnych úloh vlády SR na rok 2013“ (november, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Rozpracovanie programového vyhlásenia vlády na podmienky rezortu zdravotníctva“ (november, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (december, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (december, 2012)

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť

- NRC pripravilo pre vedúcich pracovníkov spolupracujúcich virologických laboratórií v SR, konzultačný deň (31.5.2012) s programom zameraným na aktuálne problémy „Surveillance poliomyelitidy a polionapodobňujúcich ochorení“ v laboratórnej diagnostike. (máj, 2012)

Výuková činnosť

- Jednodňová stáž študentov (4), SOŠ Chemická, Bratislava, v problematike laboratórnej diagnostiky vírusových ochorení. (máj, 2012)
- Prednáška a prezentácia časti „NRC pre poliomyelitídu“ zo vzdelávacieho modulu 25- „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“. Spolupráca je v rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“, RÚVZ Trnava (20.jún, 2012)

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Z. Sobotová:

- expert pre SNAS v oblasti lekárskej mikrobiológie a virológie
- člen Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor lekárska mikrobiológia
- stály prizvaný hosť na zasadnutiach NCC - Národnej certifikačnej komisie SR pre eradikáciu detskej obrny.
- Účasť na zasadnutí NCC- Národnej certifikačnej komisie SR pre eradikáciu detskej obrny, KIGM, Bratislava, (12. apríl 2012), RNDr. Zdenka Sobotová

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach
V roku 2012 sa NRC nezúčastnilo žiadnej zahraničnej pracovnej cesty.

NRC pre meningokoky

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.1814 /1990 –A / III-3 zo dňa 22.10.1993

2. Personálne obsadenie:

počet lekárov : 1

počet laborantov : 1

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od roku 2007 s platnosťou do roku 2014
- počet skúšok 3
- počet ukazovateľov 11

4. Činnosť NRC

4.1 Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

NRC v roku 2012 vyšetřilo 864 vzoriek bakteriálnych kmeňov resp. biologického materiálu, z toho bolo 43 vzoriek od 30 pacientov s invazívnym meningokokovým ochorením (IMO)

Fenotypizačná identifikácia:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Biochemická identifikácia	96	96	960
Pomnoženie	69	69	69
Oxidáza	856	856	856
Určenie séroskupiny	182	182	1092
Citlivosť na atb /E test/	34	136	136
Kontroly testov citl.	4	17	17
Archivácia kmeňa	512	512	512
Interná kontrola kvality skúšok	14	6	93
Externá kontrola kvality skúšok	3	6	66
Spolu:	864*	1880	3801

* vzorky sa prelínajú v rôznych kombináciách vyšetření

Genotypizácia:	vzorky	vyšetrenia
RAPD	24	72
MLST	4	28
PorA	29	87
FetA	29	29
Identifikácia PCR	519	519
Séroskupina PCR	856	1540
Externá kontrola kvality skúšok	7	44
Spolu:	856*	2316

- biochemická identifikácia bola urobená u všetkých nejednoznačných kmeňov,
- séroskupina sa určovala u všetkých kmeňov
- kvantitatívna citlivosť na 4 antimikróbne látky (penicilín, cefotaxim, rifampicin, ciprofloxacín) u všetkých invázných kmeňov

NRC vykonávalo komplexnú fenotypizačnú aj genotypizačnú identifikáciu invázných kmeňov *N.meningitidis* izolovaných na území SR a čiastočnú identifikáciu zaslaných nosičských kmeňov. Genotypizačnými metódami malo NRC v pláne komplexne identifikovať všetky invázne kmene podľa medzinárodného konsenzu a požiadaviek európskej siete pre invázne bakteriálne infekcie (IBDlabnet). Tento zámer sa nám podaril len z hľadiska základnej druhovej identifikácie a stanovenia séroskupiny. Čo sa týka sekvenčných analýz, nepodarilo sa z dôvodu finančnej náročnosti zrealizovať kompletnú charakterizáciu všetkých kmeňov do konca roku 2012 a budú sa musieť dokončiť v časovom sklze počas r.2013. Uprednostnili sme prípady s vážnejším klinickým priebehom, tie, ktoré sa javili zaujímavejšie z hľadiska epidemiologického, kmene s netypickými charakteristikami alebo kultivačne negatívne materiály.

V priebehu roku 2012 bolo potvrdených **30** prípadov **invázneho meningokokového ochorenia** (IMO). Prevládal predpokladaný výskyt séroskupiny B (25 x), séroskupina C bola potvrdená 4 x a séroskupina W135 1 x. Ide o prvý genotypizačnými metódami potvrdený záchyt meningokoka tejto séroskupiny zachytený v SR. Séroskupina Y v roku 2012 z invázneho ochorenia nebola zachytená, resp. nebola potvrdená v materiáloch zaslaných do NRC. Opakovane bol pôvodca dokázaný priamo z biologického materiálu (likvor) v prípade negatívnej kultivácie v rutinnom klinickom laboratóriu alebo post mortem zo sekčného materiálu. Na základe metodického listu by mali patológovia v prípade exitu s pravdepodobnou meningokokovou etiológiou automaticky zaslať čerstvý sekčný materiál.

V SR bola v r.2012 kategorizovaná nová meningokoková konjugovaná tetravakcína Nimenrix (GlaxoSmithKline), čím sa vyriešil problém nedostupnej, ale potrebnej vakcíny proti séroskupinám A,C Y,W135 na slovenskom trhu, pretože niekoľko rokov v Európe bežne používaná vakcína Menveo (Novartis) bola a stále je na Slovensku nedostupná. Tento typ vakcíny je v súčasnej dobe veľmi potrebný pre cestovateľov aj profesionálnych vojakov na misiách. Konjugované vakcíny majú oproti polstoročie starým polysacharidovým vakcínám podstatne lepšie imunogenizačné parametre.

4.1.2 Novozavedené metódy

V ostatných rokoch prešla identifikácia meningokokov zásadnými zmenami. Na úrovni NRC jednoznačným štandardom v identifikácii a charakterizácii kmeňov spôsobujúcich hlavne invázne ochorenia sa stali genotypizačné a v nich dominujúce sekvenčné metódy. Kompletnú zmenu identifikačných charakteristík sme postupne zavádzali od r.2008: Typizáciu MLST (multilokusová sekvenčná typizácia), a subtypizáciu PorA: (VR1, VR2, VR3). Posledný požadovaný základný sekvenčný parameter FetA sme zaviedli v r.2010.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

V období máj-jún 2012 NRC úspešne (100%) absolvovalo externú kontrolu kvality skúšok poriadanú UK NEQAS (United Kingdom National External Quality Assessment Services)

4.1.4 Iná odborná činnosť

- Zasielanie a aktualizovanie komplexných identifikačných charakteristík kmeňov do európskej databázy prostredníctvom systému EMERT (európskeho monitorovacieho systému pre priebežné sledovanie meningokokov spôsobujúcich invázne ochorenia)
- Príprava podkladov týkajúcich sa invazívnych meningokokov pre epidemiológov na zasielanie dát do TESSy (The European Surveillance System)
- Spolupráca v EU-IBD labnet (European Invasive Bacterial Diseases labnet, európska laboratórna sieť pre sledovanie invazívnych bakteriálnych ochorení) a EMGM (European Meningococcal Disease Society), zameranej na metódy identifikácie a detailného monitoringu meningokokov.
- Zaslanie invazívnych kmeňov zachytených v SR v r. 2010 podľa presne stanovených pravidiel do Norwegian Institute of Public Health, WHO spolupracujúceho centra pre sledovanie a výskum meningokokov, do novovytvárajúcej sa európskej zbierky meningokokov
- Vedúca NRC MUDr. Vaculíková (spoluautor Mgr. J. Góczeová) pripravila pre odborný časopis Revue medicíny v praxi vyžiadaný článok Invazívne meningokokové ochorenia v SR a súčasné možnosti prevencie. Článok je pripravený na publikovanie.
- Vedúca NRC MUDr. Vaculíková v rámci pracovnej skupiny Medifórum vytvorila diagnostický postup Laboratórna diagnostika purulentných meningitíd pre materiál Zásady prevencie, diagnostiky a terapie purulentných meningitíd (pripravené na publikovanie)
- MUDr. Vaculíková spolupracovala na projekte Meningococcal serogroup Y emergence in Europe zaslaním údajov o kmeňoch zachytených v SR
- NRC vedie databázu údajov o izolovaných kmeňoch, archivuje všetky invázne kmene *N. meningitidis* zaslané do laboratória a udržiava zbierku archivovaných kmeňov

6. **Metodická, konzultačná a výuková činnosť**

Konzultačná činnosť

- Usporiadanie Konzultačného dňa bakteriologických NRC (NRC pre meningokoky, NRC pre salmonelózy, NRC pre sledovanie rezistencie na antibiotiká), ktorý sa konal 17.10.2012. V rámci NRC pre meningokoky zazneli 2 prezentácie: Meningokokové infekcie v SR (autori: Vaculíková, Góczeová) a Náhle úmrtie (autori: Bruckmayerová, Valent, Vaculíková)

- Telefonické konzultácie so spolupracujúcimi laboratóriami

Výuková činnosť

- stáž študenti chem.priemyslovka - farmakológia (16.5.2012)
- SZU: postgraduálne špecializačné štúdium. Prednáška Laboratórna diagnostika infekcií CNS (1.10.2012)

7. **Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách**

MUDr. Vaculíková -člen: Slovenská spoločnosť klinickej mikrobiológie SLS
Chemoterapeutická spoločnosť SLS

8. **Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach**

V roku 2012 sa NRC nezúčastnilo žiadnej zahraničnej pracovnej cesty.

NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu.

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.568/1997-A.s účinnosťou od 1. februára 1997

2. Personálne obsadenie:

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 1 (1 MD od 19.6.2012, 1 zastupovanie počas MD od 19.6.2012)

Počet laborantov s ÚSOV: 2

3. Akreditácia:

- podľa SNT EN ISO/IEC17 025:2005 od roku 2007 s platnosťou do roku 2014.

- počet skúšok 10

- počet ukazovateľov 10

4. Činnosť NRC

NRC

- Zabezpečuje laboratórnu diagnostiku suspektných osýpok a rubeoly v rámci SR - dôkaz špecifických protilátok triedy IgM a IgG testom ELISA
- vykonáva testy avidity IgG protilátok proti vírusu rubeoly, umožňujúce odlíšiť infekciu prekonanú v minulosti od infekcie akútnej
- zabezpečuje sérologickú diagnostiku parotitídy a parvovírusu B19 na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM a IgG testom ELISA
- v rámci SR zabezpečuje nadstavbovú a špecializovanú diagnostiku osýpok, rubeoly a parotitídy, ktorá sa opiera o vyšetrovacie metódy na báze molekulovej biológie - priamy dôkaz vírusovej nukleovej kyseliny metódou polymerázovej reťazovej reakcie
- zabezpečuje diagnostiku uvedených vírusových agens (morbilli, rubeola, parotitída) izoláciou na bunkových kultúrach.

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

Prehľad laboratórnych vyšetrení

- NRC v roku 2012 vyšetřilo 900 materiálov – vzoriek krvi resp. sér, výterov nosohltanu, moču, plnej krvi. Z daného materiálu sa celkovo vykonalo 1873 vyšetření metódou ELISA na stanovenie hladín špecifických IgM a IgG protilátok proti vírusu osýpok, rubeoly, parotitídy a parvovírusu B19, na stanovenie avidity IgG protilátok proti vírusu rubeoly a metódou RT-PCR.
- Na prítomnosť špecifických IgM protilátok voči vírusu osýpok bolo vykonaných 73 vyšetření. Špecifické IgM protilátky sa dokázali v 3 prípadoch. 90 vyšetření sa vykonalo na stanovenie IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 69 prípadoch.
- 76 vyšetření sa vykonalo na dôkaz špecifických IgM protilátok voči vírusu rubeoly, s pozitívnym výsledkom v 20 prípadoch. 99 vyšetření sa vykonalo na stanovenie špecifických IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 90 prípadoch. 51 vyšetření sa vykonalo na aviditu IgG protilátok voči vírusu rubeoly. V 6 vzorkách mala avidita hraničnú hodnotu.
- Na prítomnosť špecifických IgM protilátok proti vírusu parotitídy bolo vykonaných 327 vyšetření. Špecifické IgM protilátky sa dokázali v 25 prípadoch. 338 vyšetření sa vykonalo na stanovenie IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 204 prípadoch.

- IgM protilátky voči parvovírusu B19 sa zisťovali pri 406 vyšetreniach, dokázané boli v 91 prípadoch. 406 vyšetrení sa vykonalo na stanovenie špecifických IgG protilátok proti parvovírusu B 19, s pozitívnym výsledkom v 225 prípadoch.
- Nadstavbová diagnostika NRC sa opiera o vyšetrovacie metódy na báze molekulárnej biológie. Metódou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) bolo vyšetrených celkom 7 klinických materiálov (moč, plná krv, výter nosohltanu) na priamy dôkaz nukleovej kyseliny vírusu morbíl a parotitídy. V jednom materiáli bola dokázaná RNA vírusu morbíl.
- V rámci internej kontroly kvality práce sa úspešne pretestovala citlivosť VEROhSlam buniek na vírus rubeoly, osýpok a VERO buniek na vírus parotitídy.
- V rámci účasti SR na projekte Európskej séro-epidemiologickej siete ESEN bol vyšetrený referenčný panel (20 vzoriek sér) na prítomnosť špecifických IgM protilátok proti vírusu morbíl a rubeoly (40 vyšetrení). NRC ho absolvovalo so 100% úspešnosťou.
- Laboratórium naďalej pokračovalo v úzkej spolupráci s Regionálnym Referenčným Laboratóriom WHO (RRL, Robert Koch Institute, Berlín), kam boli zaslané vzorky sér na retestovanie v rámci externej kontroly kvality skúšok (70 vzoriek, 100% úspešnosť).

Tab. Prehľad výsledkov vyšetrení v laboratóriu NRC pre MMR za rok 2012

<i>Infekčné agens</i>	<i>Materi ál</i>	<i>Metóda dôkazu</i>	<i>Počet vyšetrení</i>	<i>Výsled ok POZIT</i>	<i>Výsled ok NEGA T</i>	<i>Výsledok HRAN. HODNOT A</i>
Morbilli	sérum	IgG EIA	90	69	15	6
		IgM EIA	73	3	69	1
Parotitíd a	sérum	IgG EIA	338	204	79	55
		IgM EIA	327	25	275	27
Rubeola	sérum	IgG EIA	99	90	7	2
		avidita	51	0	45	6
		IgG EIA IgM EIA	76	20	38	18
Parvovír us B19	sérum	IgG EIA	406	225	134	47
		IgMEIA	406	91	282	33

Laboratórne metódy

NRC má akreditovaných 10 skúšok

- Dôkaz Anti- Morbilli vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Morbilli vírus IgG- ELISA
- Dôkaz Anti- Rubeola vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Rubeola vírus IgG- ELISA
- Dôkaz avidity Anti- Rubeola vírus IgG
- Dôkaz Anti- Parotitis vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Parotitis vírus IgG- ELISA
- Izolácia vírusu osýpok na bunkových kultúrach
- Izolácia vírusu rubeoly na bunkových kultúrach
- Izolácia vírusu parotitídy na bunkových kultúrach

- PCR diagnostika

4.1.2 Novozavedené metódy

V roku 2012 neboli v NRC zavedené žiadne nové metódy.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

Účasť na medzilaboratórných porovnávacích testoch

NRC úspešne (100% úspešnosť) absolvovalo vyšetrenie panelových vzoriek sér, každoročne zasielaných zo SZO, v rámci kontrolného testovania kvality a odbornosti laboratórnej práce v sieti participujúcich národných referenčných laboratórií .

Laboratórium naďalej pokračovalo v úzkej spolupráci s Regionálnym Referenčným Laboratóriom WHO (RRL, Robert Koch Institute, Berlín), kde sa aj tohto roku zaslali vzorky sér na retestovanie v rámci externej kontroly kvality skúšok (100% úspešnosť).

4.1.4 Iná odborná činnosť

- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR

- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkujú IRD – Smernice

- NRC pravidelne usmerňuje lekárov o správnosti pri odoberaní a zasielaní materiálov, určených na vyšetrenie, ako aj poskytuje odborné poradenstvo z oblasti diagnostiky

- NRC participovalo na ECDC projekte: European Programme for Intervention Epidemiology Training (EPIET) - ECDC Survey on rubella, rubella in pregnancy and CRS surveillance systems in EU/EEA countries

5. Legislatívna činnosť

- Zaujatie stanoviska k materiálu z MZ SR "Uznesenie vlády SR č. 810 zo dňa 14.12.2011 k návrhu na určenie zodpovednosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam Európskej únie a rozhodnutiam Európskej únie - žiadosť o zabezpečenie plnenia úlohy B.1 a o vyjadrenie na účel splnenia úlohy B.2", (január, 2012)

- Pripomienkovanie " Návrh, Nariadenie vlády Slovenskej republiky z 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 569/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody diagnostických zdravotníckych pomôcok in vitro v znení nariadenia vlády č. 610/2008 Z. z (marec, 2012)

- Stanovisko k návrhu Sekcie zdravia MZ SR „Doplnková odborná príprava pre získanie špecializácie v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo“ (marec 2012)

- Pripomienkovanie „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predkladá z dôvodu transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/45/EÚ zo 7. júla 2010 o normách kvality a bezpečnosti ľudských orgánov určených na transplantáciu“ (máj 2012)

- Stanovisko k iniciatívne návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, systave špecializačných odborov a systave certifikovaných pracovných činností, (jún 2012)

- Pripomienkovanie „Návrhu zákona z ... 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon 578/2004 o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (august 2012)
- Pripomienkovanie „Návrhu zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (december 2012)

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť

- NRC pripravilo Konzultačný deň, ktorý sa konal 31.5.2012 pre spolupracujúce virologické laboratória v RÚVZ v Košiciach, v Banskej Bystrici. Na pracovnom stretnutí s laboratórnymi pracovníkmi boli prekonzultované problémy pri diagnostike rubeoly a osýpok.

Výuková činnosť

- NRC pravidelne uskutočňuje školenia pre stredoškolských študentov farmácie a chémie-biotechnológie, pre vysokoškolských študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity a Trnavskej univerzity na pôde ÚVZ SR.
- NRC zabezpečilo prednášky pre študentov SZU z kurzu špecializačného štúdia v špecializačnom odbore laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii na tému - Exantémové vírusové infekcie (15.2.2012).
- NRC oboznámilo o svojej činnosti a vyšetrovacích metódach študentov z Farmaceutickej fakulty (29.10.2012).

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Dr. Elena Tichá je členkou Národnej komisie na verifikáciu eliminácie osýpok a rubeoly na Slovensku (komisia bola zriadená 24.2.2012).

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Tichá, E.: First Eurovaccine.net meeting. Barcelona, Španielsko, 20.-23.november 2012

NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím MZ SR č. M/4401/2001 zo dňa 29.10.2001

2. Personálne obsadenie

počet lekárov : 1

počet laborantov : 1

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO / IEC 17 025:2005
- od roku 2007 s platnosťou do roku 2014
- počet skúšok 2
- počet ukazovateľov 25

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1. Ťažiskové úlohy

- NRC posudzuje, overuje, odporúča a následne pomáha pri aktualizácii metód a postupov na stanovovanie citlivosti mikroorganizmov na antibiotiká do laboratórnej praxe. V spolupráci s Národnou breakpointovou komisiou MZ SR (NAC) sa podieľa na definovaní národne platných interpretačných kritérií pre testovanie antibiotickej citlivosti.
- Na základe zdrojových údajov o laboratórnych testoch citlivosti vykonaných v laboratóriách klinickej mikrobiológie pravidelne aktualizuje celoštátnu databázu údajov o rezistencii mikroorganizmov na antibiotiká v SR. Regionálne aj celoslovenské údaje o citlivosti na ATB sú prístupné rôznym užívateľom podľa hierarchie prístupových práv na internetovej stránke www.snars.sk v slovenskom a anglickom jazyku
- Zabezpečuje poskytovanie národných údajov pre potreby európskej siete ECDC EARS-Net: European network of national surveillance systems on antimicrobial resistance for public health purposes
- Organizuje a vykonáva pravidelný systém národnej externej kontroly kvality laboratórneho stanovovania citlivosti (kruhové vzorky) pre laboratóriá klinickej mikrobiológie zaradené do siete zdravotníckych zariadení SR.
- Poskytuje konzultácie v odborných, metodických a organizačných otázkach testovania citlivosti.
- Vykonáva expertíznu činnosť v hodnotení stavu a vývoja bakteriálnej rezistencie na antibiotiká v SR.
- Prostredníctvom Ústrednej komisie pre antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku MZ SR zabezpečuje národné zastúpenie, komunikáciu s medzinárodnými organizáciami, poskytovanie údajov a spoluprácu s medzinárodnými sieťami a orgánmi Európskej komisie, zaoberajúcimi sa problematikou antibiotickej rezistencie (pracovné skupiny Európskej komisie, ECDC, EARS-Net a pod.).

Tabuľka 1. Prehľad laboratórnych vyšetrení

Typ materiálu	Spôsob vyšetrenia	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet stanovení
Charakteristika kmeňov pre externú kontrolu v SR organizovanú NRC EQAS ÚVR SR	Stanovenie antibiogramu, charakteristika mechanizmov rezistencie	16	9	144
Príprava vzoriek pre 54 laboratórií EQAS ÚVR SR	Inkorporácia do nosiča, adjustácia, distribúcia	8	54	432
EQAS <i>Salmonella spp.</i>	stanovenie MIC	8	10	80
Klinické izoláty baktérií z OKM	Konfirmácia antibiogramu	22	9	198
Centralizované analýzy klinických multirezistentných kmeňov	Spracovanie, charakterizácia antibiogramu, stanovenie mechanizmov rezistencie	20	5	100
Charakteristika nových kmeňov pre zaradenie do zbierky NRC	Charakterizácia antibiogramu, stanovenie mechanizmov rezistencie, uloženie na stabilizačných médiách	32	3	96
Udržiavanie zbierkových kmeňov NRC	Kontrola životnosti, čistoty, pravidelné preočkovanie na stabilizačné médiá	84	4	336
SPOLU :		190	3-54	1386
Činnosť na zabezpečenie kvality výsledku : Analýzy CRM, int. refer. materiály, prídavky	6 referenčných kmeňov, 2 metódy	6	25	150

Tabuľka 2. Spracovanie dát o antibiotickej rezistencii v SR v r. 2012 (SNARS.sk)

Typ údajov	Počet antibiotikogramov archivovaných v databáze SNARS 1-12 / 2012	Celkový počet antibiotikogramov archivovaných v databáze SNARS k 12/2012	Počet zdrojových laboratórií
Kvalitatívne testy	89 471	2 210 567	47
Kvantitatívne testy	144 553	5 948 755	39
Spolu	234 024	8 159 322	

4.1.2. Novozavedené metódy

- NRC v spolupráci s Ústrednou antibiotickou komisiou MZ SR zabezpečovalo v pravidelnej aktualizácii postupov a pravidiel pre klinické hodnotenie testov antibiotickej citlivosti v klinickej mikrobiológii v SR (slovenská mutácia normatívu EUCAST).
- V spolupráci s Ústavom fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Košiciach sa zabezpečilo zavedenie molekulárnej detekcie a charakterizácie metalo-betalaktamáz u *Klebsiella* spp.

4.1.3. Medzilaboratórne porovnania

Účasť na medzilaboratórnych testoch :

V rámci medzinárodnej kontroly kvality EQA SCHEME RIVM (2012) sa vyšetřila antibiotická citlivosť u 8 kmeňov *Salmonella* spp. na 8, antibiotík.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov :

NRC organizovalo, odborne zabezpečovalo a vyhodnocovalo pravidelnú externú kontrolu stanovovania kvalitatívnej a kvantitatívnej citlivosti pre 54 laboratórií klinickej mikrobiológie, zaradených do siete zdravotníckych zariadení v SR. Počas roku 2012 sa do zúčastnených laboratórií zaslali 4 kruhové vzorky. Každá vzorka obsahovala 2 mikroorganizmy. Sumárne výsledky kontrolného testovania spolu s anonymným vyhodnotením sa zaslali účastníkom okruhu a pravidelne sa zverejňovali aj na internetovej stránke UVZ SR (projekty/mikrobiológia).

4.1.4. Iná odborná činnosť

- NRC sa aktívne podieľalo na organizácii 4 európskeho antibiotického dňa 18.11.2012, koordinovaného ECDC v Štokholme a prebiehajúceho vo všetkých členských krajinách EU. NRC
- Spolupráca s mimorezortnými pracoviskami:
 - Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Košiciach
- NRC zabezpečovalo poskytovanie údajov o antibiotickej rezistencii pre ECDC: EARS-Net - European network of national surveillance systems on antimicrobial resistance for public health purposes z 11 laboratórií klinickej mikrobiológie (19 prevažne kľúčových lôžkových zariadení v SR)
- Vypracovanie národných stanovísk a podkladov pre Európsku komisiu pre štandardizáciu testovania antibiotickej citlivosti (EUCAST).

Národný informačný systém pre sledovanie rezistencie na antibiotiká SNARS SK

V roku 2012 sa pokračovalo v zbere údajov o stave a vývoji rezistencie na antimikrobiálne liečivá v SR. Databázový systém snars.sk registroval údaje o 8 159 322 vyšetreniach. Počas roku 2012 sa zaevidovalo a spracovalo 234 024 vyšetrení (2 597 155 testov) antibiotickej citlivosti zo slovenských laboratórií klinickej mikrobiológie. Získané konsenzuálne údaje boli priebežne začleňované do databázy a všetky údaje sú trvale dostupné na internetovej stránke <http://www.snars.sk>.

5. Legislatívna činnosť

- NRC sa podieľalo na pokračujúcej príprave bodovania laboratórných výkonov SVLZ a príprave systému DRG MZ SR.

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC priebežne poskytovalo konzultačnú činnosť pre zdravotnícke zariadenia v rámci SR. Konzultácie sa dotýkali predovšetkým interpretácie výsledkov vyšetrenia citlivosti rezistentných izolátov baktérií a návrhov na antibiotickú terapiu v konkrétnych klinických situáciách.
- Činnosť NRC ATB pri ÚVZ SR, výsledky sledovania stavu a vývoja antibiotickej rezistencie a nové poznatky v oblasti stratégií antibiotickej terapie boli prezentované formou prednášok na kurzoch v rámci pregraduálneho štúdia (študijný odbor Laboratórna medicína) a postgraduálnej prípravy atestantov (odbor Klinická mikrobiológia) na SZU. Formou praktickej výuky sa NRC podieľalo na predatestačnej príprave vysokoškolských pracovníkov v odbore Laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii a v odbore Klinická mikrobiológia. Vedúci NRC pôsobil ako člen skúšobnej komisie pri atestačných skúškach v špecializácii Klinická mikrobiológia na SZU

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Vedúci NRC pôsobil ako

- člen výboru Sekcie klinickej mikrobiológie Slovenskej lekárskej komory
- predseda výboru Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie SLS a člen Slovenskej infektologickej spoločnosti SLS
- člen Katalogizačnej komisie MZ SR pre odbor klinická mikrobiológia
- člen redakčnej rady časopisu Správy klinickej mikrobiológie

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

- účasť a národné zastúpenie na zasadnutí General meeting EUCAST (Európska komisia pre štandardizáciu testovania citlivosti) v rámci 22. Európskeho kongresu klinickej mikrobiológie a infekčných ochorení (ECCMID) 30.3.-4.4.2012, Londýn, UK
- vedúci NRC sa bol pravidelne prizývaný na zasadnutia Ústrednej komisie pre antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku MZ SR
- vedúci NRC sa ako člen zúčastňoval na zasadnutiach „Odbornej pracovnej skupiny J pre antiinfektíva na systémové použitie a antiparazitiká“ pri MZ SR.

NRC pre salmonelózy

1. Národné referenčné centrum/d'alej NRC/ pre salmonelózy bolo zriadené na Štátnom zdravotnom ústave SR / ŠZÚ /1.5.2002 rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva (zmenou zriad'ovacej listiny z 29.4.2002, č.M/1985/2002).

2. Personálne obsadenie

Počet lekárov (VŠ II.stupňa,špecializácia II.stupňa): 1

Počet laborantov: 1, 1 zastupujúci počas dlhodobej PN

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od 13.6.2007 s platnosťou do roku 2014
- počet skúšok 3
- počet ukazovateľov 36

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

- Identifikáciu, typizáciu a verifikáciu izolátov *Salmonella* spp., kolujúcich na teritóriu SR.

Do NRC bolo doručených 863 vzoriek susp. izolátov *Salmonella* spp., v 17 vzorkách sa prítomnosť *Salmonella* spp.nepotvrdila.

- Izoláty *Salmonella* spp. pacientov pochádzali z diagnostických klinických laboratórií a laboratórií a oddelení epidemiológie RÚVZ

- Zo 777 izolátov z biologického materiálu od pacientov , bolo 676 z výterov z rekta a 57 zo vzoriek stolice. Z mimočrevnej lokalizácie salmonelóz bolo 40 izolátov (12 izolátov zo vzoriek moča ,10 izolátov *Salmonella* spp. bolo z hemokultúr, 5 izolátov z výterov z pošvy, 4 izoláty z rany, po 1 izoláte z aeróbného a anaeróbného punktátu , z punktátu z abscesu, z likvoru, zo steru z kože, z výteru z tonzíl, nosa, ucha, ako aj z jednej vzorky z ascitu). Na analýzy bol zaslaný aj 1 kmeň *Salmonella* spp., izolovaný z nekroptického materiálu zo vzorky sleziny. U menovaných vzoriek bolo vyšetrených 27 972 ukazovateľov a vykonaných 28 749 analýz.

- Tvorba podkladov pre surveillance salmonelóz v SR - Spolupráca pri detekcii zdrojov a faktorov prenosu salmonelóz- základy pre integrovanú surveillance- analýzy *Salmonella* spp. izolovaných z potravín a surovín, z prostredia a veterinárnych izolátov pri predpokladanom súvisi s ochoreniami ľudí

- Izoláty *Salmonella* spp.z potravín a surovín pochádzali z pracovísk mikrobiológie životného prostredia a ŠVPS. Zo vzoriek vajec bolo 16 izolátov(prevažuje sérovar *S.Enteritidis*), z 5 vzoriek kuracieho mäsa sa v jednej prítomnosť *Salmonella* spp. nedokázala, v jednej vzorke bola izolovaná *S.Infantis*, vo vzorkách mrazeného mäsa z dovozu bola prítomná *S.Mbandaka* . *Salmonella* *Infantis* bola izolovaná aj z rôznych potravín z jedného Domova sociálnych služieb pre seniorov. Prítomnosť salmonel v potravinách rastlinného pôvodu sa dokázala vo vzorkách sušenej žihľavy(*S. Plymouth*), zeleninového šalátu (*S.Napoli*) a konopnej múky. Celkovo bolo 34 izolátov zo vzoriek z potravín , stanovených 972 ukazovateľov a vykonaných 1 161 analýz

- Izoláty *Salmonella* spp. z prostredia boli zaslané do NRC z pracovísk mikrobiológie životného prostredia. na porovnávacie analýzy na detekciu spôsobu vzniku a prenosu sporadických salmonelóz detí aj dospelých osôb, vyvolaných zriedkavými sérovarmi *Salmonella* spp. Boli izolované z vody akvárií/terárií na základe požiadavky NRC na ciele

epidemiologické vyšetrenia. Z ostatných vzoriek vody boli dva izoláty z termálneho bazéna, jedna z individuálneho vodovodu a jedna z výpuste nádoby na pitnú vodu v kúpeľnom zariadení. Z detských pieskovísk, sledovaných 1x ročne v rámci bežného hygienického dozoru bolo 10 izolátov, typizačné analýzy preukázali prítomnosť nielen bežných sérovarov (S. Typhimurium, S. Infantis) ale aj raritných sérovarov (S. Telhashomer). Celkovo bolo 32 izolátov zo vzoriek prostredia, vyšetrených 1152 ukazovateľov a vykonaných 1 376 analýz.

- Veterinárne izoláty *Salmonella* spp. boli analyzované na základe vyžiadaného epidemiologického vyšetrenia (kmene S. Enteritidis, izolovaných z chovu hydiny v súvislosti s epidémiou detí v okrese KN), pre účely rozšírenia zbierky izolátov pre následné analýzy boli vyšetrované izoláty z materiálov od zvierat chovaných v domácnostiach pacientov. V 11 izolátoch bolo vyšetrovaných 396 ukazovateľov za použitia 473 analýz.

Prehľad analytickej činnosti NRC pre salmonelózy v roku 2012 vrátane vzoriek zabezpečenia kvality je uvedený v tabuľke č.1.

Výsledky sérotypizačných analýz dávajú obraz širokého spektra sérovarov salmonel, vyskytujúcich sa na teritóriu SR. Výskyt S. Enteritidis a S. Typhimurium ešte stále prevláda, mení sa zastúpenie sérovarov iných séroskupín ako sú O9(D) a O4(B). Od roku 2009 NRC zameriava pozornosť na výskyt zriedkavých sérovarov a žiada klinické laboratóriá o zasielanie netypizovateľných izolátov *Salmonella* spp. V roku 2012 bolo v NRC pre salmonelózy identifikovaných 68 typov sérovarov *Salmonella* spp. V prevažnej miere sa vyskytovali na teritóriu SR sérovary z biochemickej podskupiny *Salmonella enterica* subsp. *enterica*. Na tretej priečke vo výskyte pozorujeme monofázickú variantu S. Typhimurium, nasledovanú S. Infantis, na štvrtej priečke figuruje S. Java, d- tartarát pozitívna biovarianta S. Paratyphi b. Prehľad sérovarov izolátov *Salmonella* spp. v SR, typizovaných v NRC pre salmonelózy ÚVZ SR v roku 2012, je uvedený v tabuľke č.2.

Tabuľka č. 1: Prehľad analytickej činnosti NRC v roku 2012

Vzorky	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Pacientske izoláty	777	27 972	28 749
Potraviny (MŽP, VET)	34	972	1 161
Prostredie	32	1152	1 376
Veterinárne izoláty	11	396	473
Vzorky zabezpečenia kvality vykonávaných skúšok	16	576	688
SPOLU	870	31 068	32 447

Tab.č.2: Prehľad sérovarov izolátov *Salmonella* spp. v SR v roku 2012, typizovaných v NRC pre salmonelózy ÚVZ SR

SÉROVAR	SÉROVAR	SÉROVAR	SÉROVAR
S.TYPHIMURIUM	S.BOVISMORBIFICANS	S. INDIANA	S.SENFTENBERG(3)
S ENTERITIDIS	S. MBANDAKA	S. POMONA	S.GIVE (3)
S.enterica subsp.enterica 4,5,12 i,-	S.STANLEY	S. POONA	S.LIVINGSTONE(3)
S. INFANTIS	S.VIRCHOW	S.BAREILLY	S.NAPOLI(3)
S.PARATYPHI B, v.JAVA	S enterica subsp.enterica O:4,5,12 :d:-	S.SCHLEISSHEIM	S enterica subsp.enterica O:6,7:-:1,5
S.LITCHFIELD	S.BRAENDERUP	S. enterica subsp.enterica O:6,7:y (3)	S enterica subsp.enterica O:4,5,12:b:-
S. DERBY	S.HEIDELBERG	S. KENTUCKY(3)	S.BRANDENBURG(2)
S.AGONA	S.THOMPSON	S. ZAIMAN(3)	S.MANHATTAN(2)
S. MONTEVIDEO(2)	S.ANATUM(2)	S.OHIO(1)	S.OTHMARSHEN(1)
S.HAVANA(2)	S.BREDENEY(2)	S.RICHMOND(1)	S.WAGENIA,S.PARATYPHI A(1)
S.LONDON	S.GOLDCOAST(2)	S.BLIJDORP(1)	S.PANAMA,S.MELEAGRIDIS
S.TELELKEBIR(2)	S.SZENTES(2)	S.TELHASHOMER(1)	S.TAKORADI,S.MATOPE NI
S.KOTTBUS(2)	S.PLYMOUTH(2)	S.RICHMOND(1)	S. HARDFORD,S.RISSEN
S.ABONY(2)	S.enterica subsp.diarizonae III.b O:61:-:1,5,7	S.BOCHUM(1)	S S.enterica subsp.diarizonae III.b O:48:z52:z(1)
S.CORVALLIS(2)	S.enterica subsp salamae 42 :Hz:-(-2)	S.COELN(1)	S.enterica subsp enterica O: 28: :Hb:-(-1)
S. GLOSTRUP(2)	S.enterica subsp.diarizonae III.b O:48:k:z35	S.MUENCHEN(1)	S.enterica subsp.arizonae III.a O:41:z4,z23:-(-1)

- Pre špecifické požiadavky národnej a medzinárodnej surveillancie a epidemiologického vyšetovania metódou fágovej typizácie NRC pre salmonelózy adjustovalo a na SZU dodalo 500 izolátov salmonel tých sérovarov, u ktorých NRC pre fágovú typizáciu salmonel SZU tieto analýzy vykonáva. - *S. Enteritidis* (187) *S. Typhimurium* (218), *S. Paratyphi B*, var.Java (16), *S. enterica* subsp. *enterica* monofázická 4,5,12,Hi (79).
- NRC uchováva zbierku izolátov *Salmonella* spp.na možné vykonanie retrográdnych porovnávacích laboratórných analýz
- Nadstavbová diagnostika v spolupráci so špecializovaným laboratóriom molekulárnej diagnostiky(LMD) OLM ÚVZ SR- LMD

- vykonalo identifikačné metódy ID PCR na *Salmonella* spp. u 685 izolátov *Salmonella* spp.(na identifikáciu bolo vykonaných 688 analýz, na stanovenie fermentácie D-tartarátu 688 analýz)
- pre prvotný monitoring možnej epidemiologickej súvislosti metódou RAPD vyšetrilo 46 izolátov salmonel a vykonalo 157 analýz..
- pokračovalo v stanovovaní pulzotypov izolátov *Salmonella* spp. metódou elektroforézy v pulznom poli (PFGE, vyšetrilo 124 vzoriek a vykonalo 141 analýz) na zabezpečenie možnosti aktuálnej národnej laboratórnej surveillancie a promptnej reakcie v medzinárodnom systéme rýchleho varovania (EWRS) a odpovede v systéme UI v medzinárodných sieťach pre surveillancie salmonelóz
- na výzvu ECDC boli do medzinárodného EPIS systému zaslané údaje a pulzotypy kmeňov S. Stanley, ktoré boli izolované a typizované v SR. Medzinárodné spracovanie týchto údajov z jednotlivých krajín je základom riešenia vzniku a priebehu epidémie, vyvolanej *Salmonellou* Stanley, vyskytujúcej sa v mnohých krajinách EÚ od konca roka 2011.

4.1.2 Novozavedené metódy

ID PCR metódy na detekciu prítomnosti neexprimovaných bičkových antigénov pre typizáciu sérovarov *Salmonella* spp., netylizovateľných konvenčnými metódami.

ID PCR metódy na confirmáciu vybraných flagelárnych génov.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

Účasť na medzilaboratórnych testoch

NRC pre salmonelózy absolvovalo externú kontrolu vykonávania kvality skúšok-sérotypizácie *Salmonella* spp. WHO Global Foodborne Infections Network(GFN) External Quality Assurance System 2012, ktoré organizovalo WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*, Institute Pasteur, Paríž, France, WHO Center, Geneve, Suisse, Centers for Diseases Control and Prevention, Atlanta, USA, National Food Institute, spolu s Technical University of Denmark, Kodaň, Denmark. NRC pre salmonelózy so 100% úspešnosťou vykonalo 8 skúšok na identifikačnú typizáciu 8 neznámych kmeňov *Salmonella* spp., stanovilo 40 ukazovateľov a vykonalo 224 analýz.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov

NRC pre salmonelózy OLM ÚVZ SR pripravilo pre diagnostické laboratóriá klinickej mikrobiológie na teritóriu Slovenskej republiky externú kontrolu kvality vykonávania sérotypizácie dvoch kmeňov *Salmonella* spp. a stanovenia citlivosti každého z nich na tri ATB látky EK1-SAL-2012. Predmetom skúšok bolo stanovenie dvoch najčastejšie sa vyskytujúcich sérovarov *Salmonella* spp., *S. Typhimurium* a *S. Enteritidis* a vyšetrenie citlivosti týchto kmeňov salmonel na AMP, CIP a TET a interpretácia nameraných výsledkov podľa v súčasnosti platných kritérií komisií (EUCAST) a laboratórií zameraných na metodiku testovania citlivosti na ATB(NCLSI). Do riešenia kruhovej vzorky sa zapojilo 51 laboratórií. 100 % úspešnosť preukázali výsledky 23(45%) laboratórií, čiastočné nedostatky v chýbaní časti somatických antigénov kompletnej antigénnej formuly sa vyskytli u 12(23%) laboratórií, neúplné stanovenie bičkových antigénov bolo zaznamenané u 4(7,8%) laboratórií. Samotné stanovenie citlivosti na ATB vykonalo 6 laboratórií, ktoré sérotypizáciu salmonel nevykonávajú, ale kmene zasielajú do iných laboratórií. Jedno laboratórium klinickej mikrobiológie vykázalo nesprávnu typizáciu O antigénov aj H antigénov, preto bude vyzvané na zasielanie všetkých izolátov *Salmonella* spp. na typizáciu, resp.verifikáciu sérovaru, určeného v klinickom laboratóriu, do NRC pre salmonelózy.

4.1.4 Iná odborná činnosť

- Výstupy činnosti NRC pre salmonelózy sú nosnou témou prezentácií o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz
- Prezentácia prednášok o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz v SR v rámci kontinuálneho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov (Seminár ÚVZ SR),
- Prezentácia prednášok o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz v rámci medziodborovej spolupráce (Konzultačný deň NRC pre surveillance infekčných chorôb,(27.3.2012) Konzultačný deň NRC pre MŽP 5.6.2012
- Prezentácia prednášok o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz v rámci medzisektorovej spolupráce_s inštitúciami v gescii Ministerstva pôdohospodárstva a ŠVPS. Na Seminári aviárnej medicíny bola prezentovaná tématika salmonelóz v ľudskej populácii v kontexte s výskytom salmonel detekovaných v potravinách hydinového pôvodu. Účastníci seminára vyjadrili uznanie konkrétnej a reálnej spolupráci NRC pre salmonelózy OLM ÚVZ SR a laboratória ŠVPÚ pri detekcii zdrojov a faktorov prenosu salmonelóz. Na konferencii Progresívne laboratórne metódy: Molekulárno–biologické metódy na kontrolu bezpečnosti potravín, organizovanej Výskumným ústavom potravinárskym.(28.5.2012) bola prezentovaná spoločná prednáška LMD OLM ÚVZ SR a NRC pre salmonelózy „Využitie metód molekulárnej biológie pri identifikácii salmonel a surveillance salmonelóz“
- vedúca NRC v rámci Modulu 25 Projektu vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR predniesla na RÚVZ v Trnave autorskú prednášku NRC pre salmonelózy v komplexnom poňatí tématiky salmonelóz hľadiska etiológie, epidemiológie, laboratórnej diagnostiky a nosných úloh NRC pre salmonelózy. V zastúpení vedúcej NRC pre meningokoky predniesla problematiku invazívnych meningokokových ochorení(20.6.2012)
- Spolupráca a činnosť NRC v EÚ a WHO sieťach a programoch (vrátane pravidelných hlásení)

1. Európska sieť pre surveillance chorôb z potravín a vody (FWD)ECDC s nadnárodnými laboratóriami :

- CRL for Salmonella, RIVM, Bilthoven, NL a
- HPA, Collindale Ave, London, UK.

2. Svetová sieť pre surveillance chorôb z potravín WHO-Global Foodborne Network-(WHO GFN) : s nadnárodnými laboratóriami:

- National Food Institute, Technical University of Denmark, Kodaň, Denmark,
- WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*, Institute Pasteur, Paríž, France,
- WHO Center, Geneve, Suisse,
- Centers for Diseases Control and Prevention, Atlanta, USA.

5. **Legislatívna činnosť**

- Návrh Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho vied(máj 2012)
- Aktualizácia zloženia a štatútu Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR(júl 2012)
- Príprava a realizácia SK PRES 2016
- Rozpracovanie Programového vyhlásenia vlády SR
- Stanovisko k žiadosti o podkladové materiály a stanovisko k uskutočneniu 16.zasadnutia komisie pre hospodársku a VT spoluprácu medzi RF a SR

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC v spolupráci s NRC OLM pripravilo Konzultačný deň(KD) NRC pre pracovníkov laboratórií klinickej a lekárskej mikrobiológie, zameraný na spoluprácu NRC a diagnostických laboratórií a dostupnosť konfirmačných nadštandardných laboratórnych metód (17.10.2012)

Program NRC pre salmonelózy:

Prednáška: NRC pre salmonelózy- Salmonelózy 2012- aktuálne údaje. (v kontexte laboratórnej diagnostiky a integrovanej surveillancie salmonelóz)

Návšteva laboratória NRC: Konzultácie o diagnostických postupoch, o systéme hlásenia, reálnej dostupnosti nadštandardných konfirmačných vyšetrovacích laboratórnych metód pre požiadavky národnej a medzinárodnej surveillancie salmonelóz.

- Poskytovanie odborných konzultácií lekárom z praxe, laboratórnym pracovníkom, laickej verejnosti (odber a zasielanie materiálov na bakteriologické vyšetrenia, interpretácia výsledkov, spolupráca pri epidemiologickom vyšetrení)

- NRC pre salmonelózy pripravilo a prezentovalo prednášky o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz v SR

- v rámci kontinuálneho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov(Seminár ÚVZ SR), v rámci medziodborovej spolupráce v rezorte MZ SR(Konzultačný deň NRC pre surveillancie infekčných chorôb,(27.3.2012) Konzultačný deň NRC pre MZP 5.6.2012).

- vedúca NRC v rámci Modulu 25 Projektu vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR predniesla na RÚVZ v Trnave autorskú prednášku NRC pre salmonelózy v komplexnom poňatí tématiky salmonelóz hľadiska etiológie, epidemiológie, laboratórnej diagnostiky a nosných úloh NRC pre salmonelózy. V zastúpení vedúcej NRC pre meningokoky predniesla problematiku invazívnych meningokokových ochorení(20.6.2012)

- Školiace miesto v klinickej mikrobiológii, SZU Bratislava, Limbová ul., 1.10.2012,Prednáška: Infekcie GIT

- Stáže:

- Výklad k činnosti NRC pre salmonelózy v problematike vyšetrovacích metód v lekárskej mikrobiológii počas návštevy z Nigérie (12.2.2012).

- Prednáška v problematike vyšetrovacích metód v lekárskej mikrobiológii zameraných na dg. salmonelových infekcií počas odbornej predatestačnej prípravy lekárky – SZU, Bratislava (20.3.2012).

- Výklad s praktickými ukázkami mikrobiologických analýz v NRC pre salmonelózy v rámci stáže študentov 3. ročníka SOŠCH (14.5.2012)

- Prednáška o vyšetrovacích metódach v praxi NRC pre salmonelózy počas exkurzie študentov Gymnázia, Vazovova ul., Bratislava (26.6.2012).

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

- Pracovná skupina pre biologickú bezpečnosť potravín MP SR

- Sekcia klinickej mikrobiológie SLS

- Sekcia klinickej mikrobiológie SLK

- Spoločnosť infektológov SLS

- Chemoterapeutická spoločnosť SLS

- Poradný zbor hlavného odborníka pre LM

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

V roku 2012 nadnárodné inštitúcie ECDC a WHO pre Európu neorganizovali odborné stretnutia zamerané na problematiku salmonelóz.

Národné referenčné centrum pre arbovírusy a hemoragické horúčky

1. NRC zriadené rozhodnutím MZ SR v zmysle § 8 zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve s účinnosťou od 1. mája 2007

2. Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní II. stupňa: 1

počet laborantov: 1

4. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od 13.6.2007 do 13.6.2014
- počet skúšok 2
- počet ukazovateľov 2

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1. Ťažiskové úlohy

- sérologicky diagnostikuje prítomnosť protilátok proti vírusu kliešťovej encefalitídy
- sérologicky diagnostikuje prítomnosť protilátok proti hantavírusom (Dobrava/Hantaan, Puumala)
- vytvára a pravidelne aktualizuje celoštátnu databázu údajov o prítomnosti a o prípadoch arbovírusov (vírus kliešťovej encefalitídy) na Slovensku a o prípadoch ochorení na hemoragické horúčky (hemoragické horúčky s renálnym syndrómom)
- poskytuje konzultácie v odborných a v organizačných otázkach diagnostiky
- vykonáva expertíznu činnosť v hodnotení diagnostiky

V NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky v roku 2012 prijalo 591 vzoriek sér na vyšetrenie prítomnosti protilátok proti **vírusu kliešťovej encefalitídy** sérologickou metódou ELISA. Celkovo bolo vykonaných 651 analýz. Protilátky typu IgM boli dokázané v 54 prípadoch, protilátky typu IgG boli dokázané v 72 prípadoch.

V NRC bolo prijatých 93 sér na zistenie prítomnosti protilátok proti **hantavírusom**, počet analýz tak dosiahol hodnotu 452. Použila sa sérologická metóda ELISA a boli dokazované protilátky typu IgM a IgG. V 26 prípadoch bola zistená prítomnosť protilátok typu IgM, pozitívny nález protilátok typu IgG sme zistili v 25 prípadoch.

4.1.2. Novozavedené metódy

V danom roku neboli v NRC zavedené žiadne nové metódy.

4.1.3. Medzilaboratórne porovnania

V roku 2012 sa NRC zúčastnilo jednej externej kontroly kvality skúšok v termíne 27.6.2012. Organizátor medzinárodného porovnávacieho testu: INSTAND e.V, Dusseldorf, Nemecko. Test bol zameraný na sérologickú diagnostiku protilátok IgG a IgM proti kliešťovej encefalitíde a laboratórium v ňom dosiahlo 100%-nú úspešnosť.

4.1.4. Iná odborná činnosť

Iná odborná činnosť

- NRC pravidelne usmerňuje lekárov o správnosti pri odoberaní a zasielaní materiálov, určených na vyšetrenie, ako aj poskytuje odborné poradenstvo z oblasti diagnostiky
- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2000 na ÚVZ SR
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkovali IRD – Smernice

5. Legislatívna činnosť

- Stanovisko k materiálu „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (máj, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu - novela zákona č.362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (jún, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Príprava predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority“ (jún, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Rozpracovanie programového vyhlásenia vlády na podmienky rezortu zdravotníctva“ (november, 2012)

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť

- 31.5.2012 NRC usporiadalo na pôde ÚVZ SR konzultačný deň pre pracovníkov Regionálnych úradov verejného zdravotníctva z Banskej Bystrice a Košíc. V rámci neho boli účastníci oboznámení s aktuálnou situáciou v diagnostike kliešťovej encefalitídy a hantavírusov. Dôraz sa kládol na sérologickú diagnostiku pomocou ELISA testu.

Výuková činnosť

- NRC pravidelne uskutočňuje školenia pre študentov stredných a vysokých škôl, ktorí v rámci vzdelávacích stáží a exkurzií navštevujú pracoviská ÚVZ SR

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

NRC nie je členom žiadnej pracovnej skupiny, výborov alebo skúšobných komisií.

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

V termíne 13.2.-17.2.2012 sa vedúca NRC Mgr. Jarmila Kurejová zúčastnila zahraničného tréningového kurzu 1st pilot training course for West Nile Virus. Kurz bol zameraný na sérologické a molekulárno-biologické metódy v diagnostike West Nile Vírusu. Kurz sa konal pod záštitou ECDC na Inštitúte Róberta Kocha v Berlíne, Nemecko.

Laboratórium molekulárnej diagnostiky

Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní II. stupňa:2

Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od 13.6.2007 do roku 2014
- počet skúšok 1
- počet ukazovateľov 26

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

Cieľom laboratória je zavádzať do praxe metódy molekulárnej biológie na detekciu pôvodcov infekčných ochorení, úzko spolupracovať s národnými referenčnými centrami a laboratóriami OLM a novými metodikami prispieť k rýchlejšej a citlivejšej diagnostike závažných infekčných ochorení. Laboratórium taktiež zavádza metódy, ktoré pomáhajú určiť klonálnu príbuznosť vyšetovaných izolátov, ako aj iné metódy, ktorých výsledky sú potrebné pre epidemiologické analýzy.

V roku 2012 bolo prijatých do laboratória molekulárnej diagnostiky 2261 vzoriek, s ktorými bolo realizovaných 6639 vyšetrení.

Prehľad vyšetrení v laboratóriu molekulárnej diagnostiky v roku 2012

NRC	metóda	počet vzoriek	počet vyšetrení
Laboratórium bunkových kultúr	Mykoplasma PCR	27	54
NRC pre salmonely	RAPD	46	157
	PFGE	124	141
	ID PCR	685*	688
	D-tartarát PCR	685*	688
	PCR na určenie vybraných bičkových antigénov 1. fázy salmonel	685*	720
	PCR na určenie vybraných bičkových antigénov 2. fázy salmonel	685*	688
NRC pre meningokoky	RAPD	24	72
	MLST	4*	28
	PorA	29*	87
	FetA	29*	29
	PorB	0	0
	ID PCR	519*	519
	PCR na určenie séroskupiny <i>N. meningitidis</i>	856*	1540

NRC pre polio	<i>Enterovirus</i> PCR	95	178
Laboratórium pre diagnostiku neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému, zažívacieho traktu	<i>Calicivirus</i> PCR	101	206
	Rotavírusy PCR typizácia	274	844

* : vzorky sa opakujú, celkovo bolo vyšetrených 685 vzoriek salmonel, 856 vzoriek meningokokov a 29 vzoriek sekvenáčnymi metódami (MLST, porA, fetA).

Novozavedené metódy

V roku 2012 neboli zavedené nové metódy.

Medzilaboratórne porovnania

- Laboratory Surveillance and External Quality Assurance (EQA) panel. Identifikačná PCR, PCR na určenie séroskupiny, určenie typu PorA metódou PCR a MLST u kultivovateľných aj nekultivovateľných izolátov v spolupráci s NRC pre meningokoky. Zasiela UK NEQAS a Meningococcal Reference Unit, Manchester, UK. Test bol realizovaný v marci 2012. Úspešnosť 100%.
- Norovirus 2011 EQA Programme. PCR na detekciu norovírusov, kvalitatívna analýza v spolupráci s laboratóriom pre diagnostiku neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému. Zasiela Quality Control for Molecular Diagnostics, Glasgow, Scotland. Test bol realizovaný v októbri 2012. Úspešnosť 100%.

Iná odborná činnosť

- Akreditačný dohľad 12. 9. 2012.
- Interný audit 23. 10. 2012.
- Testovanie nových diagnostických súprav s cieľom aktualizovať metódy molekulárnej biológie v laboratóriu.

činnosť v EÚ (WHO) sieťach a programoch

Laboratórium molekulárnej diagnostiky priamo nie je zahrnuté v niektorej z európskych laboratórnych sietí. V tejto súvislosti však treba spomenúť, že výsledky vyšetrení MLST a typizácie PorA a FetA, realizované v spolupráci s NRC pre meningokoky, sú následne posielané prostredníctvom NRC pre meningokoky a epidemiológov do sietí EU-IBD labnet, EMERT a TESSy. Tiež profily izolátov salmonel, získané metódou pulznej elektroforézy, sú archivované a priebežne porovnávané s profilmi izolátov v rámci urgentnej výzvy „urgent inquiry“ v spolupráci s NRC pre salmonelózy ako súčasť integrovanej surveillance salmonelóz.

Programy a projekty – kapitola 8.5. Typizácia rotavírusov

V roku 2012 bolo v laboratóriu molekulárnej diagnostiky vyšetrených 139 materiálov z laboratória pre diagnostiku neuroinfekcií, ochorení kardiovaskulárneho systému a zažívacieho traktu – vírusovej etiológie. Okrem toho bolo do laboratória prijatých z iných laboratórií ďalších 135 materiálov. Metódou nested RT-PCR bolo typizovaných 274 vzoriek. Celkovo bolo realizovaných 844 analýz.

Legislatívna činnosť

Laboratórium pripomienkovalo 13 vnútroúradných dokumentov, 1 novelu nariadenia vlády, 2 novely zákona, 3 návrhy zákona, 4 materiály z odboru legislatívy.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť:

Laboratórium molekulárnej diagnostiky sa aktívne podieľalo na konzultačných dňoch NRC

- Konzultačný deň virologických NRC (NRC pre chrípku, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre MMR a NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky), Bratislava, 31.5.2012.
- Konzultačný deň bakteriologických NRC (NRC pre meningokoky, NRC pre salmonelózy a NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká), Bratislava, 17.10.2012.

V rámci konzultačného dňa NRC boli prezentované vyšetrovacie metódy realizované laboratóriom molekulárnej diagnostiky v diagnostike salmonel a meningokokov. Aktuálne výsledky jednotlivých vyšetrení z roku 2012 boli zahrnuté v prednáškach NRC pre meningokoky a NRC pre salmonelózy.

Výuková činnosť:

- Exkurzia študentky 13.1.2012
- Exkurzia študentov SŠ 17.5.2012
- Konzultácia metódy pulznej elektroforézy 2.7.2012
- Exkurzia – pulzná elektroforéza 20.-22.11.2012

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.....

Laboratórium molekulárnej diagnostiky toho času nie je členom.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Výsledky laboratórnej diagnostiky boli prezentované na domácich odborných podujatiach:

- III. Slovenský vakcinologický kongres, Štrbské Pleso, 12.-14.1.2012
- IX. Odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3.2012
- Efektívne metódy kontroly pre bezpečné potraviny. Molekulárno-biologické metódy na kontrolu bezpečnosti potravín, Smolenice, 28.- 29.5.2012

Laboratórium bunkových kultúr

Personálne obsadenie

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 1

Počet laborantov: 2

Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od 13.6.2007 do roku 2014
- počet skúšok: 1
- počet ukazovateľov: 10

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

Špecializované laboratórium bunkových kultúr bolo zriadené na báze ÚVZ SR v súlade s požiadavkami WHO v rámci plnenia celosvetového programu WHO zameraného na eradikáciu, elimináciu a kontrolu celospoločensky závažných infekčných ochorení. Centrálna zabezpečovanie prípravy bunkových substrátov pre virologické laboratória ÚVZ v rámci SR

významnou mierou prispieva nie len k skvalitneniu a štandardizácii podmienok izolácie a identifikácie vírusov z biologických materiálov, porovnateľnosti získaných výsledkov v medzinárodnom meradle, ale aj k efektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov. Na financovaní nákladov vynaložených na zabezpečenie činnosti LBK ÚVZ SR sa na základe dohody o úhrade nákladov spojených s centrálnou prípravou bunkových substrátov spolupodieľajú aj spolupracujúce virologické laboratória zriadené na báze RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach.

Medzilaboratórne porovnanie - LBK sa v roku 201 medzilaboratórneho porovnania nezúčastnilo, nakoľko organizátor testu Regionálne referenčné laboratóriom WHO pre poliovírusy v Helsinkách externú kontrolu nevykonalo.

Iná odborná činnosť

- laboratórium centrálnne zabezpečovalo prípravu bunkových substrátov pre virologické laboratória ÚVZ v rámci SR, čím významnou mierou prispievalo nielen k skvalitneniu a štandardizácii podmienok izolácie a identifikácie patogénnych mikroorganizmov z biologických materiálov, porovnateľnosti získaných výsledkov v medzinárodnom meradle, ale aj k efektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov,
- z celkového počtu 10 bunkových línií, ktoré sú nateraz v zbierke bunkových kultúr laboratórium sa v prvom polroku priebežne pracovalo so 6-timi bunkovými líniami, pričom každá bunková línia sa sériovo pasážovala v rámci týždňa v 2-3 paralelných sledoch po dobu maximálne 15 pasáží,
- v roku 2012 pripravilo laboratórium pre potreby virologických laboratórií na ÚVZ SR a pre spolupracujúce laboratória zriadené na báze RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach celkovo 9 056 miliónov bunkových suspenzií; z toho pre laboratória RÚVZ v BB 1 800 miliónov bunkových suspenzií a pre RÚVZ v KE 1 970 miliónov bunkových suspenzií,
- počas pasážovacieho cyklu sa bunkové línie priebežne testovali v Laboratóriu molekulárnej diagnostiky metódou PCR na vylúčenie kontaminácie mykoplazmami, čo predstavovalo celkovo 27 vzoriek.

<i>Bunkové kultúry</i>	NRC / Laboratórium					
	Požadované množstvá bunkových susp. x10⁶					
	ÚVZ SR				RÚVZ	
<i>rok 2012</i>	NRC -POL	NKZT	NRC -CH	NRC - MMR	KE	BB
<i>RD (A)</i>	1 144	550	-	-	540	400
<i>L 20B</i>	646	460	-	-	540	400
<i>Hep – 2c</i>	-	-	-	-	-	400
<i>VERO</i>	-	-	-	6	330	360
<i>VERO /hSLAM</i>	-	-	-	30	-	-
<i>MDCK</i>	-	-	2 450	-	560	240
<i>NCI-H292</i>	-	-	-	-	-	-
<i>RK 13</i>	-	-	-	-	-	-
<i>MDCK-SIAT 1</i>	-	-	-	-	-	-
<i>A 549</i>	-	-	-	-	-	-
Spolu:	1 790	1 010	2 450	36	1 970	1 800
Celkovo:	9 056 miliónov bunk. susp.					

Legislatívna činnosť

Pripomienkovanie odborných usmernení, noviel zákonov pre MZ SR alebo iné zložky v jeho pôsobnosti:

- Odpočít plnenia krátkodobých Cieľov kvality OLM za rok 2011- január 2012,
- Vypracovanie PO-08/1/13 „Plán interných auditov „ odboru na rok 2012- január 2012,
- Odpočít interných auditov odboru za rok 2011- január 2012
- Vypracovanie otázok na interné audity OLM na rok 2012- január 2012,
- Vypracovanie krátkodobých Cieľov kvality OLM na rok 2012- január 2012,,
- Pripomienkovanie VD-03 „Ciele kvality“ úradu na rok 2012- január 2012,
- Vyhodnotenie výsledkov Medzilaboratórných porovnávacích skúšok za rok 2011 (SNAS)- február 2012,
- Vypracovanie plánu Medzilaboratórných porovnávacích skúšok na rok 2012 (SNAS)- február 2012,
- Stanovisko k poskytnutiu súčinnosti pri vykonávaní zákona č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín- február 2012,
- Stanovisko ohľadom zaradenia biologických faktorov (bunkové kultúry, vírusy, krv) v súlade s platnou legislatívou (zákon č. 338/2006 Z.z.) pre Pracovnú zdravotnú službu Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice z dôvodu aktualizácie Prevádzkového poriadku- apríl 2012,
- Aktualizácia informácie o využiteľnosti prístrojovej techniky na ÚVZ SR- máj 2012,
- Stanovisko k návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a MZ SR o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskech vied- máj 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu interného riadeného dokumentu úradu PO-01 „Organizačný poriadok“- máj 2012,
- Aktualizácia skratiek uvedených na intranete, v záložke „Prehľad dokumentov“, ÚVZ SR skratky- máj 2012,
- Vypracovanie podkladov, za LBK a MK odboru, do správy z KD virologických laboratórií OLM- jún 2012,

- Pripomienky k novele Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností - jún 2012,
- Pripomienkovanie aktualizovaného nového vydania bezpečnostnej smernice SM-32/2 „Posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi“, OOFŽP- jún 2012,
- Aktualizácia Predpisov platných v metrológií a Pojmov používaných v metrológií -jún 2012,
- Vypracovanie nového vydania interného riadeného dokumentu odboru PO-08 „Príručka kvality“ - júl 2012,
- Vypracovanie nového vydania interného riadeného dokumentu odboru PO-08/1 „Príručka kvality- Prílohy“ - júl 2012,
- Vypracovanie návrhu prioritných oblastí a cieľov za OLM na zaradenie do „Národného programu kvality SR na roky 2013-2016“- júl 2012,
- Stanovisko k aktualizácii zloženia a štatútu Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR- júl 2012,
- Stanovisko pre potreby OHŽPZ k „Návrhu zákona o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov“, ktorý predkladá v rámci MPK Ministerstvo životného prostredia SR – júl 2012,
- Vypracovanie nového vydania interného riadeného dokumentu odboru PO-09/4 „Prílohy Metrologického poriadku“ -september 2012,
- Stanovisko k pripomienke MV SR o doplnenie spolugestorstva MZ SR do smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. Júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES- september 2012,
- Spracovanie podkladov a OLM a spolupráca pri vypracovaní novej bezpečnostnej smernice úradu SM-38 „Bezpečnostný plán“- september 2012,
- Pripomienky k zákonu č. 505/2009 Z.z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súvislosti s pripravovanou novelizáciou- september 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu smernice úradu SM-09 „Smernica na vykonávanie zahraničných pracovných ciest“- september 2012,
- Aktualizácia www stránky úradu v časti OLM- september 2012,
- Aktualizácia www stránky úradu v časti OLM- október 2012,
- Pripomienky k plánu verejného obstarávania na r. 2013 na základe Príkazu ministerky zdravotníctva SR č. 4/2012- október 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu smernice úradu SM-12 „Smernica o vzdelávaní a o prehlbovaní kvalifikácie zamestnancov“- november 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu smernice SM-10 „Smernica na vykonanie zákona o slobode informácií“ a SM-11 „Pravidlá na informovanie verejnosti prostredníctvom médií“- november 2012,
- Pripomienkovanie nového vydania interného riadeného dokumentu PO-09/5 „Prílohy metrologického poriadku“ OOZPŽ- november 2012,
- Vypracovanie rozpisu na dodávky kultivačných médií a plastov z RÚVZ KE a BB v roku 2013 v súlade s dohodou o úhrade nákladov LBK spojených s prípravou bunkových substrátov- november 2012,
- Stanovisko k Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2013- november 2012,
- Podklady do programu rokovania 16. Zasadnutia slovensko-ruskej medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu v Moskve- november 2012,

- Stanovisko k materiálu „Rozpracovanie programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky rezortu zdravotníctva“- november 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu PO-02 „Pracovný poriadok“ úradu- november 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu SLP-06 „Služobný poriadok“ úradu- november 2012,
- Vypracovanie odpočtu účasti na vzdelávacích akciách F-RP-03-1/4-Z1 „Hodnotenie školenia“-november 2012,
- Pripomienky k aktualizácií dlhodobej zmluvy so Sužbami legálnej metrológie (SLM) o poskytovaní 10% zľavy na kalibrácie a overovanie meradiel- december 2012,
- Stanovisko k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov- december 2012,
- Odpočet Programového rozpočtovania a výkazníctvo za rok 2012- december 2012,
- Vypracovanie zmenových listov k IRD odboru PO-08/1/2 „List zmien a revízií“,

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Tietzová Jaroslava CSc.:

- Slovenská spoločnosť klinickej mikrobiológie,
- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov,

Babjaková Nadežda:

- Sekcia mikrobiologických laborantov, SLS,
- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov,

Tereňová Gabriela:

- Slovenská komora medicínsko – technických pracovníkov

Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3

Aktuálne zabezpečuje spracovávanie a laboratórne vyšetrenie podozrivých zásielok zo západoslovenského regiónu.

Personálne obsadenie

pracovná skupina :

1. RNDr. Zdenka Sobotová – vedúca, Mgr. Jana Góczeová, PhD., Mgr.Katarína Pastuchová, Helena Kovalovská, Oľga Fogarassyová, Ľubica Farbulová - zabezpečovanie pohotovostných služieb

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

Laboratórium zabezpečuje spracovávanie a diagnostiku podozrivých zásielok a materiálov z vonkajšieho prostredia zo západoslovenského regiónu, na prítomnosť spór *B. anthracis* v týchto vzorkách. Pracovníci OLM, ktorí sú členmi pracovnej skupiny spracovávajúcej rizikové zásielky, sú zaradení do vykonávania pracovnej pohotovosti mimo pracoviska (striedanie v týždňových intervaloch), čím je zabezpečená nepretržitá prevádzka laboratória.

Prehľad laboratórnej činnosti

V roku 2012 bolo prijatých spolu 18 vzoriek materiálu s podozrením na prítomnosť *B. anthracis*. Z toho 15 vzoriek cez spoluprácu s integrovaným záchranným systémom a 3 vzorky z RÚVZ so sídlom vo Svidníku v súvislosti s výskytom *B. anthracis*.

Spolu bolo realizovaných 709 špeciálnych analýz na zistenie prítomnosti nebezpečného biologického agens. Analýzy boli vykonané metódou bakteriologickej kultivácie, imunochromatografie a PCR.

Zároveň boli vykonané kontrolné vyšetrenia kvality metódou RT PCR – overenie detekcie génov Cap B a Pag A použitím diagnostického kitu fy: ROCHE.

Vyšetrenia:

PCR	3 vzorky,	28 vyšetrenia		
Kultivačné vyšetrenie	18 vzoriek,	648 vyšetrení		
Defender	18 vzoriek,	33 vyšetrení:	ANTRAX	25
			SEB	2
			BOTULOTOXÍN	2
			TULARÉMIA	2
			Y. PESTIS	2

Prítomnosť spór *B. anthracis* ani iného biologického agens nebola vo vyšetrených materiáloch potvrdená - všetky vyšetrenia boli vyhodnotené ako negatívne.

Laboratórne metódy

- kultivačné vyšetrenie na základných, selektívnych a diagnostických médiách
- biochemická typizácia vykultivovaných izolovaných kmeňov
- RT – PCR vyšetrenie - špeciálna diagnostika spór *B. anthracis* – detekcia génov Cap B a Pag A použitím diagnostického kitu fy: ROCHE skríningové vyšetrenie prístrojom Defender TSR – antrax (*B. anthracis*), SEB, botulotoxín (*C. botulinum*), tularémia (*F. tularensis*), plaque (*Y. pestis*)

Laboratórium pre diagnostiku respiračných infekcií vírusovej etiológie

Personálne obsadenie

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. stupňa: 1

Počet laborantov: 2

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

- Vykonávanie diagnostiky špecifických protilátok v sérach pacientov komplementfixačnou reakciou (KFR), hemaglutinačno-inhibičným testom (HIT) a metódou ELISA. Metódou KFR sa vyšetrujú séra na prítomnosť protilátok proti vírusu chrípky typu A a B, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3, adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy, *Mycoplasma pneumoniae*, *Chlamydia psittaci* a *Coxiella burnetii*. Metódou HIT sú vyšetované séra na prítomnosť protilátok proti vírusu

chrípky typu A s bližšie určenými subtypmi H1, H3 a typu B. Metódou ELISA sa vyšetrujú séra na prítomnosť protilátok IgA, IgM a IgG proti vírusu chrípky typu A a B, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3, adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu.

- Základom vyšetrenia metódami KFR a HIT sú dva odbery krvi pacienta, a to v akútnej fáze ochorenia (čo najskôr po objavení sa príznakov) a vo fáze rekonvalescencie (10-21 dní po prvom odbere). Signifikantný, minimálne štvornásobný vzostup titra protilátok párovej vzorky potvrdí akútnu infekciu v časovom horizonte prvého odberu krvi.
- V diagnostike sa používajú komerčne dostupné antigény. Sérologická diagnostika vírusu pandemickej chrípky A(H1N1)pdm09 metódou HIT sa realizuje s použitím antigénu pripravenom v laboratóriu NRC pre chrípku.
- Metódy KFR a HIT neumožňujú rozlíšiť jednotlivé triedy protilátok, ako je to pri metóde ELISA, preto je pre vyhodnotenie infekcie potrebné vyšetrovať len dvojice sér.
 - Vedenie databázy laboratórných údajov
 - Poskytovanie konzultácií v odborných a organizačných otázkach diagnostiky
 - Účasť na metodickom vedení virologických laboratórií na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici a Košiciach v danej problematike

Prehľad laboratórných vyšetrení:

- V roku 2012 bolo do laboratória prijatých 941 klinických materiálov – vzoriek sér resp. krvi. Vykonalo sa 2773 analýz.
- Metódou KFR bol dokázaný signifikantný (minimálne štvornásobný) vzostup titra protilátok párových vzoriek sér poukazujúci na akútnu infekciu spôsobenú vírusom chrípky typu A v 5 prípadoch, v jednom prípade vírusom chrípky typu B. 1-krát sa potvrdila infekcia spôsobená vírusom parachrípky, 6-krát adenovírusom a v troch prípadoch infekcia RS vírusom.
- Prítomnosť špecifických IgA protilátok voči adenovírusu bola dokázaná v 25 prípadoch. Špecifické IgA protilátky voči respiračnému syncyciálnemu vírusu sa zaznamenali v 4 prípadoch. V jednom prípade boli stanovené špecifické protilátky typu IgM voči vírusu chrípky typu A.

Laboratórne metódy:

Metóda KFR

Princípom KFR je sérologická reakcia, ktorej podstatou je väzba komplementu komplexom antigén-protilátka. Takmer všetky vírusy podnecujú v tele vnímavého hostiteľa tvorbu špecifických protilátok, ktoré za prítomnosti špecifického antigénu viažu komplement. Komplement je súbor sérových glykoproteínov, ktoré predstavujú základný výkonný systém nešpecifickej humorálnej imunity. Indikátorom spotreby komplementu špecifickým antigénovo-protilátkovým komplexom je hemolytický systém tvorený baraniami erytrocytmi a amboceptorom. Ak sú v sére špecifické protilátky proti vyšetrovanému antigénu, dochádza k vytvoreniu komplexov antigén-protilátka, ktoré viažu komplement a nedochádza k hemolýze baraních erytrocytov. Ak v sére nie sú špecifické protilátky, komplement sa spotrebuje fixáciou na hemolytický systém a nastáva lýza baraních erytrocytov.

Metóda HIT

Podstatou HIT je schopnosť niektorých vírusov aglutinovať červené krvinky niektorých živočíšnych druhov. Špecifická protilátka túto hemaglutinačnú schopnosť vírusu inhibuje.

Táto vlastnosť vírusov bola prvýkrát popísaná v roku 1941 u vírusu chrípky a možno ju využiť na titráciu vírusov v určitej suspenzii. Pre titráciu hemaglutinačno-inhibičných protilátok v teste HIT je potrebné najskôr zistiť hemaglutinačný titer vírusu, ktorý sa v danom teste použije. Za titer hemaglutinačno-inhibičných protilátok sa považuje posledné riedenie séra, ktoré ešte zabránilo aglutinácii erytrocytov. Nevýhodou HIT je prítomnosť nešpecifických inhibítorov, ktoré sa bežne vyskytujú v sérach a v prípade ich uplatnenia v teste, môžu sa vyskytnúť falošne pozitívne výsledky. Na ich odstránenie sa používa RDE (receptor destroying enzyme) z *Vibrio cholerae*. I napriek tejto nevýhode je HIT odporúčovaný Svetovou zdravotníckou organizáciou ako metóda k realizácii celosvetovej surveillance chrípky.

Metóda ELISA

Princíp metódy ELISA spočíva vo väzbe antigénu s protilátkou. Na jamkách mikrotitračnej platničky sa nachádza vrstva antigénov, ktorá predstavuje pevnú fázu. Špecifické protilátky v sére proti antigénu sa naviažu na pevnú fázu. Na vzniknutý komplex antigén-protilátka sa naviaže protilátka proti ľudským imunoglobulínom konjugovaná s enzýmom. Po pridaní substrátu enzým katalyzuje reakciu, pri ktorej vzniká farebný reakčný produkt. Intenzita sfarbenia je úmerná množstvu naviazaných špecifických protilátok a možno ju kvantifikovať fotometricky.

Novozavedené metódy

– V laboratóriu sa štandardizovala metóda ELISA na vyšetrenie protilátok proti vybraným respiračným vírusom.

Iná odborná činnosť

- Laboratórium pravidelne usmerňuje lekárov o správnosti pri odoberaní a zasielaní materiálov, určených na vyšetrenie, poskytuje odborné poradenstvo z oblasti diagnostiky
- Laboratórium spolupracovalo na projekte: Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení. Gestorom je ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci Laboratória priebežne pripomienkovali IRD – Smernice
- Laboratórium priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2000 na ÚVZ SR

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Výuková činnosť

- Laboratórium zabezpečilo prednášku pre študentov SZU z kurzu špecializačného štúdia v špecializačnom odbore laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii na tému – Chrípka a respiračné vírusové infekcie (15.2.2012).
- Laboratórium pravidelne uskutočňuje školenia pre stredoškolských študentov farmácie a chémie-biotechnológie, pre vysokoškolských študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity a Trnavskej univerzity na pôde ÚVZ SR.
- Laboratórium oboznámilo o svojej činnosti a vyšetrovacích metódach študentov z Farmaceutickej fakulty (29.10.2012)

Konzultačná činnosť

- Laboratórium sa zúčastnilo na Konzultačnom dni NRC pre poliomyelitídu, NRC pre chrípku, NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky, NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu, ktorý sa konal na pôde ÚVZ SR dňa 31.5.2012. Cieľom pravidelne sa konajúcich Konzultačných dní je metodicky a odborne usmerňovať činnosť RÚVZ. V rámci konzultačného dňa NRC boli zástupcovia virologických oddelení RÚVZ v Banskej Bystrici a Košiciach oboznámení s vyhodnotením chrípkovej sezóny 2011-2012 a s aktuálnou situáciou v sérologickej diagnostike respiračných infekcií vírusovej etiológie v prebiehajúcej sezóne. Pri diagnostike protilátok proti respiračným vírusom metódou komplementfixačnej reakcie a hemaglutinačno-inhibičného testu bola zdôraznená potreba vyšetrovať len párové vzorky sér; v prípade rizikových skupín pacientov sa odporučilo vyšetrovať okrem protilátok proti chrípke aj protilátky proti nechrípkovým respiračným agensom. Počas konzultačných dní boli poskytnuté viaceré informácie, ktoré prispievajú k zosúladieniu práce vo virologických laboratóriách.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Dr. Elena Tichá sa zúčastnila na medzinárodnej konferencii ECDC's Eurovaccine.Net meeting. Konferenciu každoročne organizuje ECDC. Tohtoročná konferencia sa konala v Barcelone v dňoch 21.11-23.11.2012. Jedná sa o stretnutie krajín Euroregiónu zamerané na surveillance infekčných ochorení preventabilných očkovaním.

Laboratórium pre diagnostiku neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému, zažívacieho traktu – vírusovej etiológie

Personálne obsadenie

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 2

Počet laborantov: 4

Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 17 025:2005
- od 28.5.2010 do roku 2014
- počet skúšok: 1
- počet ukazovateľov: 4

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

V rámci diagnostiky neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému, zažívacieho traktu bolo realizovaných

– 5368 vyšetrení **izolačných pokusov na bunkových kultúrach** z 731 vzoriek biologického materiálu od pacientov (531 stolíc, 197 likvorov, 2 vzorky moču, 1 perikardiálnych výpotok. U 55 vzoriek bol na bunkových kultúrach zaznamenaný cytopatický agens.

Pri 14 zaznamenaných CPA sa identifikovali Adenovírusy metódou EIA z izolátu na bunkových kultúrach, u 2 vzoriek sa dokázal pozitívny výsledok.

53 vzoriek bunkových kultúr so zaznamenaným CPA bolo preložených do NRC pre poliomyelitídu na identifikáciu vírusu.

– 1952 vyšetrení **EIA na dôkaz IgM, IgA a IgG protilátok proti Enterovírusom** z patientských sér.

V 53 vzorkách sa dokázal pozitívny výsledok a v 94 vzorkách sa dokázala hraničná hodnota IgA protilátok proti Enterovírusom.

V 47 vzorkách sa dokázal pozitívny výsledok a v 47 vzorkách sa dokázala hraničná hodnota IgM protilátok proti Enterovírusom.

V 77 vzorkách sa dokázal pozitívny výsledok a v 22 vzorkách sa dokázala hraničná hodnota IgG protilátok proti Enterovírusom.

– 4515 vyšetrení **gastroenteritíd metódami imunochromatografie , EIA zo vzoriek stolíc, EIA z izolátu na bunkových kultúrach.**

Vyšetrením Rotavírusy metódou imunochromatografie sa dokázal pozitívny výsledok v 269 vzorkách.

Vyšetrením Adenovírusy metódou imunochromatografie sa dokázal pozitívny výsledok v 73 vzorkách.

Vyšetrením Adenovírusy metódou EIA sa dokázal pozitívny výsledok v 2 vzorkách.

Vyšetrením Norovírusy metódou EIA sa dokázal pozitívny výsledok v 290 vzorkách a hraničná hodnota v 11 vzorkách.

U 97 vzoriek stolíc, ktoré metódou EIA vykazovali hraničné hodnoty, alebo vykazovali negatívny výsledok z ohniska hnačkovej epidémie boli dovýšetrované metódou PCR, ktorá potvrdila pozitivitu v 45 vzorkách (Genotyp1 v 17 vzorkách, Genotyp2 v 28 vzorkách).

Vyšetrením Astrovírusy metódou EIA sa dokázal pozitívny výsledok v 1 vzorke. Vyšetrením Adenovírusy metódou EIA z izolátu na bunkových kultúrach sa dokázal pozitívny výsledok v 2 vzorkách.

Prehľad laboratórnej činnosti

Celkový počet vzoriek: 6 407 / počet vzoriek materiálov: 3 880

Celkový počet vyšetrení: 11 835

Výsledky izolačných pokusov:

Tabuľka č.1

Izolačný pokus na bunkových kultúrach	Celkový počet vzoriek	Celkový počet vyšetrení	Nevyšetrené vzorky *	Nálezy vírusov (počet vzoriek)		
				Pozit./ CPA**	Pozit./ EIA***	Negat.
Stolice	531	3812	4	50	2	475
Likvor	197	1522	1	3	-	193
Moč	2	24	-	-	-	2
Perikardiálny výpotok	1	10	-	-	-	1
Spolu	731	5368	5	53	2	671

*Nevyšetrené vzorky z dôvodov: nedostatku materiálu, kontaminácie materiálu, nesprávny odber materiálu

**Vzorky preložené do NRC pre poliomyelitídu na identifikáciu vírusov

***Identifikácia CPA metódou EIA z izolátu na BK

Výsledky serologických vyšetrení:

Tabuľka č.2

EIA testy	Celkový počet vzoriek	Počet dvojíc	Celkový počet vyšetrení	Negatívne (vzorky)	Hraničná hodnota (vzorky)	Pozitívne (vzorky)
Entero IgA	640	320	768	493	94	53
Entero IgM	640	320	944	546	47	47
Entero IgG	198	99	240	99	22	77
Spolu	1478	739	1952	1138	163	177

Výsledky vyšetrení gastroenteritíd vírusovej etiológie

Tabuľka č. 3

	Celkový počet vzoriek	Celkový počet vyšetrení	Negatívne (vzorky)	Hraničná hodnota (vzorky)	Pozitívne (vzorky)
Rotavírusy Imunochromatografiou	1286	1288	1017	-	269
Adenovírusy Imunochromatografiou	1285	1287	1212	-	73
Adenovírusy EIA	6	24	4	-	2
Norovírusy EIA	1426	1645	1125	11	290
Astrovírusy EIA	84	96	83	-	1
Norovírusy PCR	97	97	52	-	Genotyp1 17 Genotyp2 28
Adenovírusy EIA z izolátu na BK	14	78	12	-	2
Spolu	4 198	4 515	3 505	11	682

Laboratórne metódy

- Pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach
- Vírusneutralizačný test na bunkových kultúrach
- EIA test na dôkaz antigénov a protilátok v sére
- EIA test na dôkaz špecifických vírusov v stolici
- Imunochromatografia na dôkaz špecifických vírusov v stolici
- Molekulárno-biologické metódy PCR

Medzilaboratórne porovnanie

V spolupráci s laboratóriom Molekulárnej diagnostiky - PCR na detekciu norovírusov, kvalitatívna analýza. Zasiela Quality Control for Molecular Diagnostics, Glasgow, Scotland. Test bol realizovaný v novembri 2012

Iná odborná činnosť

- Laboratórium priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažerstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR.
- V procese certifikácie systému manažerstva kvality na ÚVZ SR pracovníci laboratória priebežne pripomienkovali IRD – Smernice.
- V súvislosti s dohľadom SNAS odboru boli za NRC vypracované zmeny v dokumentácii príslušných ŠPP a metodických pokynoch.

Legislatívna činnosť

Pripomienkovanie materiálov pre MZ SR:

- Pripomienkovanie materiálu „slovník“ – ako základ pre odbornú terminologickú príručku v jazykoch menšín. (február, 2012)
- Pripomienkovanie - aktualizácia materiálu „ programové vyhlásenie vlády“ (máj, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (máj, 2012)
- Pripomienkovanie návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho vzdelávania – VPK (máj, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu - novela zákona č.362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (jún, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu - novela zákona č. 363/2011 Z.z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (jún, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Príprava predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority“ (jún, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „iniciatívny návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, systave špecializačných odborov a systave certifikovaných pracovných činností“ (jún, 2012)
- Stanovisko k materiálu „Aktualizácia zloženia a štatútu Rezortnej koordinačnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR“ (júl, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona z2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych

pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (august, 2012)

- Pripomienkovanie materiálu „Plán legislatívnych úloh vlády SR na rok 2013“ (november, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Rozpracovanie programového vyhlásenia vlády na podmienky rezortu zdravotníctva“ (november, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (december, 2012)
- Pripomienkovanie materiálu „Návrh zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (december, 2012)

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Výuková činnosť:

Jednodňová stáž študentov (4), SOŠ Chemická, Bratislava, v problematike laboratórnej diagnostiky vírusových ochorení. (máj, 2012)

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Zdenka Sobotová:

- expert pre SNAS v oblasti lekárskej mikrobiológie a virológie
- člen Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor lekárska mikrobiológia
- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Mgr. Dalida Duchoňová

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Červená Martina

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov

Droppová Ružena

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov

Saturiová Beata

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov

Matlahová Denisa

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov

UZLSČ

Personálne obsadenie:

- Počet lekárov: 1
- Počet laborantov: 4
- Počet sanitárov: 3
- Upratovačka: 1

Centrálny príjem materiálu (CP)

Počet vzoriek prijatých v r. 2012 do CP bol 9 082. Pracovníčky zabezpečili príjem a distribúciu všetkého infekčného materiálu do jednotlivých NRC a laboratórií OLM a taktiež zabezpečili príjem baranej defibrinovanej krvi pre potreby OLM a OOFŽP. Súčasťou evidencie došlého materiálu v CP bolo aj vkladanie dát do programu EPIS.

Prípravovňa kultivačných pôd a roztokov

Podľa štandardných metodických postupov sa pracovníčky podieľali na príprave a sterilizácii kultivačných pôd a roztokov podľa požiadaviek jednotlivých NRC OLM a OOFŽP. Zabezpečili internú kontrolu kvality prostredia - účinok dezinfekcie a sanitácie priestorov laboratórií OLM a sterilizácie pomôcok a pracovali v príručnom sklade médií, živných pôd a chemikálií.

Množstvo pripravených kultivačných pôd a roztokov (vid'. tabuľka):

- celkový objem pripravených médií pre OLM a OOFŽP bol 2 995 litrov, z toho pre OLM 2 048 litrov (68,4 %) a OOFŽP 947 litrov (31,6 %)
- tuhých pôd pripravených do Petriho misiek bolo 60 760 kusov (plast + sklo)
- tuhých a tekutých špeciálnych pôd do skúmaviek bolo pripravených 181 240 kusov (plast + sklo).

Deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre bakteriológiu

Pracovníčky podľa štandardných metodických postupov:

- dekontaminovali bakteriálne kontaminovaný infekčný materiál na OLM fyzikálnou dekontamináciou vlhkým teplom v autoklávoch
- pripravili laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál na sterilizáciu
- sterilizovali laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál v sterilizátoroch
- podieľali sa na príprave destilovanej a redestilovanej vody.

Deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a zdravotníckeho materiálu pre virológiu

Pracovníčky podľa doporučených metodických postupov:

- dekontaminovali virologicky kontaminovaný infekčný materiál na OLM fyzikálnou dekontamináciou vlhkým teplom v autoklávoch
- pripravili laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál na sterilizáciu
- sterilizovali laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál v sterilizátoroch
- podieľali sa na príprave destilovanej a redestilovanej vody.

Sanitárne práce v laboratóriách a ostatných priestoroch OLM

- čistenie priestorov laboratórií (mechanická očista, preventívna dezinfekcia, v prípade potreby represívna dezinfekcia) a spoločné priestory OLM
- čistenie vybavenia laboratórií a likvidovala odpad na OLM.

Objem a druhy pripravených médií

Druh	r. 2012/liter
Tioglykolátová pôda	8
Sabourodov agar	12
Slanetz- Bartley agar	14
Tuhé základy	751
Krvný agar	214
VČŽL agar, VČŽG agar	25
Tekuté základy	288
Endova pôda	90
Dezoxycholát-citrátový agar	69
Mueller Hinton agar	61
Mueller Hinton agar + krv	42
Baird-Parker agar	14,5
Hajnov agar	7,5
SIM médium	7
Trypsínový bujón	9
Týfové cukry	42
Selenitová pôda	13
Živný bujón č.2	56
Tekuté špeciálne pôdy	260
Tuhé špeciálne pôdy	284
GTK agar	27
GKCH agar	19
Indikátory	34
Fyziologický roztok	241
Rôzne roztoky	407
CELKOVÝ OBJEM :	2 995 l
Tuhé pôdy na platne	60 760 kusov PM (plast + sklo)
Tuhé špeciálne pôdy do skúmaviek Tekuté špec. pôdy do skúmaviek	181 240 kusov skúm. (plast + sklo)
Výdaj steril.plast. PM	2 100 kusov
Celková spotreba sterilných plastových PM	36 000 kusov

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

MUDr. J. Odnogová

Sekcia klinickej mikrobiológie SLK

Mikrobiologická spoločnosť SLS

Odpočet iných odborných činností za rok 2012

Pripomienkovanie odborných usmernení, noviel zákonov pre MZ SR alebo iné zložky v jeho pôsobnosti: MUDr. Odnogová J.

- Stanovisko k poskytnutiu súčinnosti pri vykonávaní zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín- február 2012,
- Aktualizácia informácie o využiteľnosti prístrojovej techniky na ÚVZ SR- máj 2012,
- Stanovisko k návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a MZ SR o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho vzdelávania- máj 2012,
- Pripomienky k novému vydaniu interného riadeného dokumentu úradu PO-01 „Organizačný poriadok“- máj 2012,
- Pripomienky k novele Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, v sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností - jún 2012,
- Stanovisko k aktualizácii zloženia a štatútu Rezortnej koordináčnej skupiny pre záležitosti EÚ Ministerstva zdravotníctva SR- júl 2012,
- Stanovisko pre potreby OHŽPZ k „Návrhu zákona o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov“, ktorý predkladá v rámci MPK Ministerstvo životného prostredia SR – júl 2012,
- Vykonanie interného auditu na OLM júl 2012
- Pripomienky k novému vydaniu smernice úradu SM-09 „Smernica na vykonávanie zahraničných pracovných ciest“- september 2012,
- Pripomienky k plánu verejného obstarávania na r. 2013 na základe Príkazu ministerky zdravotníctva SR č. 4/2012- október 2012,
- Stanovisko k Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2013- november 2012,
- Podklady do programu rokovania 16. Zasadnutia slovensko-ruskej medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu v Moskve- november 2012,
- Stanovisko k materiálu „Rozpracovanie programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky rezortu zdravotníctva“- november 2012,
- Stanovisko k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov- december 2012,
- Odpočet Programového rozpočtovania a výkazníctvo za rok 2012- december 2012.

Odbor epidemiológie

Ku dňu 31. 12. 2012 pracovalo na odbore epidemiológie Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZ SR) 12 pracovníkov, z toho 3 lekári a 9 iných vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov.

A. Personálne obsadenie odboru epidemiológie:

Vedúci odboru:

- **RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.**

Na odbore epidemiológie pracovali:

- 1 lekár so špecializáciou v odbore verejné zdravotníctvo,
- 1 lekár s atestáciou z hygieny a epidemiológie I. stupňa a s nadstavbovou atestáciou z epidemiológie,
- 1 lekár s atestáciou z hygieny a epidemiológie I. stupňa,
- 6 magisteriek verejného zdravotníctva (jedna od júla 2009 na materskej dovolenke),
- 1 doktorka filozofie,
- a 2 iní vysokoškolsky vzdelaní pracovníci.

B. Náplň činnosti odboru:

Medzi hlavné úlohy odboru epidemiológie ÚVZ SR patrí:

- Riadenie a koordinácia surveillancie infekčných ochorení v SR.
- Zabezpečenie prevencie a kontroly infekčných ochorení v spolupráci s Poradným zborom hlavného hygienika SR pre epidemiológiu, hlavnou odborníčkou MZ SR pre epidemiológiu, krajskými odborníkmi a regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR (ďalej len RÚVZ).
- Monitorovanie výskytu, zber, analýza a spracovanie epidemiologických údajov vybraných infekčných ochorení v SR.
- Práca v rámci Národných referenčných centier (ďalej len NRC) pre surveillancie vybraných prenosných ochorení.
- Zabezpečenie systému rýchleho varovania v SR a prepojenie informácií na európsky systém rýchleho varovania (ďalej len EWRS).
- Koordinácia preventívnych a represívnych opatrení pri výskyte epidémií a vysoko nákazlivých ochorení.
- Koordinácia pokračujúceho procesu eliminácie osýpok, rubeoly a kongenitálneho rubeolového syndrómu, udržaniu stavu eradikácie poliomyelitídy, príprave na pandémiu chrípky a prevencii HIV/AIDS.
- Príprava návrhov a stanovísk na rokovania Pandemickej komisie vlády SR a účasť na zabezpečení pripravenosti SR na pandémiu chrípky. V rámci pripravenosti na pandémiu chrípky a pandémie chrípky boli plnené všetky úlohy vyplývajúce z uznesení Pandemickej komisie vlády SR.
- Koordinácia Národného imunizačného programu v SR, ktorý sa realizuje v zmysle cieľov programu č. 7 „Zdravie pre všetkých v 21. storočí“. Prioritnou úlohou bolo organizačné a odborné zabezpečovanie priebehu imunizácie v SR. Išlo najmä o celoslovenské vyhodnotenie výsledkov administratívnej kontroly očkovania k 31. 8. 2012, prípravu odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania a príprava očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek na rok 2012. Dôležitou úlohou bolo sledovanie zmien v kategorizácii liekov týkajúcich sa úhrady očkovacích látok a ich promptné pripomienkovanie. Ďalšou činnosťou bola príprava a realizácia Európskeho imunizačného týždňa, ktorý

sa konal v čase od 21. 4. 2012 do 27. 4. 2012 ako kampaň EURO WHO, zameranej na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania.

- Zabezpečenie medzinárodnej spolupráce, napojenie na štruktúry Európskej komisie (ďalej len EK), Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej len WHO). Dôležitou činnosťou odboru bolo zabezpečovanie spolupráce v rámci aktivít súvisiacich s bývalými sieťami EK pre vybrané infekčné choroby, ktorých činnosť v priebehu roka prebralo Európske centrum pre prevenciu a kontrolu infekčných chorôb (ďalej len ECDC), spolupráce v pracovných skupinách a v projektoch ECDC a WHO. V rámci surveillance chrípky pracovníci zasielali pravidelné hlásenia a všetky požadované údaje do európskej databázy, analyzovali všetky aktivity zamerané na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v SR pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO. Bolo zavedené hlásenie chrípky do európskej centrálnej databázy ECDC označovanej ako TESSY. V súvislosti s výskytom prípadov pandemickej chrípky bolo zavedené hlásenie informácií o jednotlivých prípadoch tohto ochorenia do systému EWRS aj WHO.
- Spolupráca s inými odbormi a odbornými pracovníkmi rôznych smerov v iných inštitúciách a odborných komisiách, zboroch a orgánoch.
- Zabezpečenie zdravotno-výchovnej činnosti, poradenstvo, konzultácie (zdravotnícki pracovníci mimo verejného zdravotníctva a konzultácie pre laickú verejnosť) ako aj priebežné denné poskytovanie informácií laickej i odbornej verejnosti, či už telefonicky alebo písomnou formou.
- Zabezpečenie kontrolnej činnosti - overovanie, dopĺňanie hlásených údajov, kontrola činnosti v rámci epidemiológie vykonávané podľa plánu kontrol.
- Pokračovanie v monitorovaní a hlásení prípadov SARI (ťažkých akútnych respiračných ochorení s pneumóniou).
- Pracovníci odboru epidemiológie pripravovali odborné podklady k rokovaniu Pracovnej skupiny pre imunizáciu, ktorá je poradným orgánom ÚVZ SR pre problematiku imunizácie.
- Zabezpečenie surveillance v epidemiologickom informačnom systéme (ďalej len EPIS). Systém je v riadnej prevádzke od 1. 1. 2007. Do EPIS boli dodatočne prenesené údaje od roku 1997. Systém umožňuje štandardné analýzy v tabuľkovej, grafickej a mapovej forme na úrovni jednotlivých okresov, krajov a SR vo forme tlačových zostáv. Jednou z úloh vyplývajúcich z realizácie IS EPIS je aj manažment epidémií a manažment kontaktov a ohnisk. Tieto úlohy sa plnia priebežne podľa aktuálnych potrieb. Zoznam epidémií s možnosťou analýzy údajov je dostupný pre všetkých registrovaných užívateľov. V systéme EPIS sú dokumentované všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku, ako aj pre zadministrovanie opatrení. Výstupy umožňujú riadiacim pracovníkom v krátkom čase zistiť rozsah a včasnosť prijímania opatrení v regióne, kde pôsobia. Priebežne sa riešia pripomienky užívateľov z terénu, ktoré sa týkajú najmä spektra údajov v číselníkoch.
- Na záver chrípkovej sezóny 2011/2012 odbor vyhodnotil jej priebeh vrátane aktuálnej zaočkovanosti populácie SR proti chrípke. V priebehu roka sa priebežne analyzoval výskyt akútnych chabých obrn a všetky ostatné aktivity v SR zamerané na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v SR ako aj aktivity akčného plánu na udržanie eliminácie osýpok, kongenitálneho rubeolového syndrómu a na elimináciu rubeoly v SR.

1 LEGISLATÍVNE ÚLOHY

- 1.1 Novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení zmien a doplnkov.**
- 1.2 Odborné usmernenie MZ SR na vykonávanie kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach (OE/6236/2012).**

2 MATERIÁLY PREDLOŽENÉ DO VLÁDY SR

V roku 2012 odbor epidemiológie ÚVZ SR predložil na rokovaní vlády SR tieto materiály:

- Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012 za rok 2011. Predmetný materiál bol dňa 7. 3. 2012 na rokovaní vlády SR vzatý na vedomie.
- Návrh ďalšieho postupu pri realizácii investičného zámeru v zmysle bodu B.3. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 635 z 9. septembra 2009 k návrhu zabezpečenia Slovenskej republiky na pandémiu chrípky vrátane presnej špecifikácie finančných dopadov, technických a ďalších podmienok budúcej prevádzky pavilónu na výrobu pandemickej vakcíny v Malackách. Predmetný materiál bol dňa 17. 10. 2012 na rokovaní vlády SR vzatý na vedomie.

3 PLNENIE ÚLOH PRE MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

3.1 Materiály predložené do GP MZ SR

- 3.1.1** Dňa 24. 1. 2012 bol predložený, prerokovaný a schválený materiál „Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 za rok 2011“ na GP ministra zdravotníctva SR.
- 3.1.2** Dňa 24. 1. 2012 bol predložený, prerokovaný a schválený materiál „Štatút Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v Slovenskej republike“ na GP ministra zdravotníctva SR. Materiál bol uverejnený vo vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len MZ SR) zo dňa 31. 1. 2012.
- 3.1.3** Dňa 24. 1. 2012 bol predložený, prerokovaný a schválený materiál „Štatút Národnej komisie pre verifikáciu eliminácie osýpok a rubeoly na Slovensku. Materiál bol uverejnený vo vestníku MZ SR zo dňa 31. 3. 2012.
- 3.1.4** Na vnútrorezortné pripomienkové konanie bol dňa 3. 10. 2012 predložený materiál „Odborné usmernenie MZ SR na vykonávanie kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok“. Dňa 27. 11. 2012 bol materiál predložený do GP ministra zdravotníctva SR, prerokovaný a schválený. Materiál bol dňa 27. 12. 2012 uverejnený vo vestníku MZ SR.

3. 1. 5 Na vnútrorezortné pripomienkové konanie bol dňa 14. 12. 2011 predložený materiál „Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 za rok 2012“. Dňa 27. 12. 2012 bol materiál po zapracovaní pripomienok odoslaný na MZ SR na predloženie na rokovanie GP MZ SR.

3. 2 Plnenie ostatných úloh pre MZ SR

3. 2. 1 Pracovníci odboru epidemiológie v roku 2012 pripravili nasledujúce písomné stanoviská pre MZ SR týkajúce sa problematiky epidemiológie:

- stanovisko týkajúce sa množstva OOPP, ktoré by mala schváliť PKV SR pre Odbor krízového manažmentu MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o nomináciu na workshopy Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- predbežné stanovisko k Návrhu Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o nomináciu na konferenciu o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR
- zaslanie inštrukcie k Návrhu Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o vypracovanie odpovedí na otázky vyplývajúce z Návrhu Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR - 2x,
- stanovisko k Návrhu Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o návrh kandidátov na udelenie ceny Dr. Hideyo Noguchi Afrika pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- žiadosť o podpis listu ministrom zdravotníctva SR, ohľadne nominácií do Národnej protiepidemickej komisie pre štátneho tajomníka MZ SR,
- žiadosť o podpis ministra zdravotníctva SR menovacích dekrétov pre členov Národnej verifikačnej komisie pre elimináciu osýpok a rubeoly v SR pre štátneho tajomníka MZ SR,
- stanovisko k účasti na konferencii pod názvom HIV v Európe pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- nominácia kontaktného bodu pre syfilis a iné sexuálne prenosné ochorenia do Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k návrhu Rozhodnutia Európskeho parlamentu a rady o ustanovení programu Zdravie pre rast, tretieho viacročného akčného programu EÚ v oblasti zdravia na obdobie rokov 2014 – 2020 pre odbor organizačno-dokumentačný, referát medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k návrhu Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,

- nominácia experta na rokovanie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR
- stanovisko k žiadosti na požiadavky na canisterapiu z hľadiska ochrany zdravia pre Sekciu zdravia MZ SR,
- žiadosť o podpis ministerky zdravotníctva SR na ďakovný list odstupujúcemu členovi Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v SR a vymenovanie do funkcie nového predsedu Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v SR, pre štátneho tajomníka MZ SR,
- stanovisko k listu Medzinárodnej federácie stredomorskej anémie (TIF), pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k plneniu opatrení a úloh vyplývajúcich z Koncepcie integrácie cudzincov v SR- žiadosť o odpočet za rok 2012, pre Sekciu zdravia MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o nomináciu zástupcu SR na konferenciu o detskej imunizácii v Luxemburgu, pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k požiadavke na zosúladenie Vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. , pre odbor legislatívy MZ SR,
- stanovisko k listu v súvislosti s novelou vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., pre Kanceláriu ministra zdravotníctva SR,
- stanovisko k členstvu SR v Medzinárodnom inštitúte pre vakcíny v Soule, pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k členstvu SR v Medzinárodnom inštitúte pre vakcíny v Soule, pre Sekciu farmácie a liekovej politiky MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o nomináciu účastníkov stretnutia na Ministerstve zahraničných vecí SR vo veci členstva Slovenskej republiky v Medzinárodnom inštitúte pre vakcíny v Soule, pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k očkovaniam novorodencov proti tuberkulóze pre Odbor zdravotnej starostlivosti MZ SR,
- stanovisko vo veci žiadosti o stanovisko k problematike „Národného imunizačného programu“ pre Sekciu zdravia MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o vyjadrenie sa k novele Zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia zo strany legislatívy pre uvedenie si rizík očkovania pre Odbor legislatívy MZ SR,
- stanovisko k sťažnosti na očkovanie dieťaťa proti tuberkulóze pre Sekciu legislatívno-právnu MZ SR,
- stanovisko k žiadosti o povolenie očkovacej kampane na očkovanie proti kliešťovej encefalitíde pre Sekciu farmácie a liekovej politiky,
- stanovisko k žiadosti o povolenie očkovacej kampane proti meningokokovej meningitíde pre Sekciu farmácie a liekovej politiky,
- stanovisko k žiadosti Poľskej republiky o podporu vystúpenia v mene regionálnej skupiny počas PCB UNAIDS pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k návrhu zabezpečenia lôžok na plnenie úloh hospodárskej mobilizácie pre Odbor krízového manažmentu MZ SR,
- stanovisko k Agende na 2414. zasadnutí CRP1 pre Odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov MZ SR,
- stanovisko k návrhu nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 275/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú opatrenia na kontrolu a eradikáciu zhubnej katarálnej horúčky oviec v znení nariadenia vlády SR č. 217/2009 pre Odbor legislatívny MZ SR,

- nominácia zástupcov do medzirezortnej pracovnej skupiny pre IHR za Úrad verejného zdravotníctva SR pre Odbor krízového manažmentu,
- podklady k otázkam v agende UNAIDS pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov,
- podklady k 65. zasadnutiu WHA pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov,
- stanovisko vo veci priority UNESCO pre odbor záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov,
- leták na podporu pravidelného povinného očkovania detí v SR.

INÉ:

- informácia členom Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v SR o uverejnení Štatútu Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS v SR vo vestníku MZ SR,
- zaslanie záznamu z Celoslovenskej porady epidemiológov na RÚVZ v SR,
- stanovisko k vytvoreniu štatistickej stránky o chrípke na Slovensku pre spoločnosť Triad Advertising,
- stanoviská týkajúce sa dezinfekčných prístrojov ART AD 2.0, Inov8 AD,
- posúdenie a korekcie návrhu zmluvy o školení v rámci projektu EPIET pre RÚVZ so sídlom v Komárne,
- informácia k bakalárskej práci ohľadne centra pre pacientov HIV/AIDS v SR pre študentku Prešovskej univerzity,
- stanovisko k žiadosti o poskytnutie informácií o výskyte chrípky a zaočkovanosťi proti chrípke pre študentku vysokej školy,
- stanovisko k účasti na tlačovej konferencii „Osýpky – neprijemný suvenír z dovolenky“ pre dekana Slovenskej zdravotníckej univerzity,
- stanovisko k nominácii účastníkov na neformálnom stretnutí s odborníkmi s názvom „Prevencia starostlivosti o deti v modernej spoločnosti“ v Bratislave pre vydavateľstvo SAMEDI, s.r.o.,
- informácia o zriadení Národnej verifikačnej komisie pre elimináciu osýpok a rubeoly v SR pre Kanceláriu SZO na Slovensku,
- odpoveď na problematiku sterilizácie v gynekologickej ambulancii, pre všeobecného lekára,
- informácia týkajúca sa vybavenia lekárne sterilizátorom a kontrola jeho účinnosti pre fyzickú osobu,
- stanovisko k prípadu podozrenia na prečín ohrozovania pohlavnou chorobou pre Okresné riaditeľstvo PZ v Senci, Oddelenie všeobecnej kriminalistiky,
- stanovisko k pozvaniu na besedu na tému HIV/AIDS, pre fyzickú osobu,
- stanovisko k podpore prevencie HIV/AIDS v SR, pre fyzickú osobu,
- stanovisko k výskytu hnačkových ochorení v detskom centre, pre fyzickú osobu,
- stanovisko k tlačivu „Zdravotný preukaz dieťaťa“, pre spoločnosť ŠEVT, a.s.,
- odpoveď ohľadne zabezpečenia a úhrady očkovacích látok určených na povinné očkovanie pre všeobecného lekára,
- stanovisko k množstvu hliníka vo vakcínach pre fyzickú osobu,
- stanovisko k očkovaniu novorodencov proti tuberkulóze na žiadosť rodičov pre hlavného odborníka MZ pre neonatológiu,
- informácia o očkovaní pred cestou do zahraničia pre fyzickú osobu,
- odpoveď na otázku ohľadne platby za vakcínu proti chrípke pre fyzickú osobu,
- odpoveď na dotaz ohľadom odkladu povinného očkovania pre fyzickú osobu,
- odpoveď na dotaz ohľadom postupu pri zabezpečovaní očkovacích látok pre spoločnosť Rupicapra, s.r.o.,

- stanovisko k podnetnému listu pre urýchlené vykonanie imunologických prehľadov pre spoločnosť Sanofi Pasteur,
- stanovisko k problematike „Národného imunizačného programu“ pre fyzickú osobu,
- stanovisko vo veci žiadosti o stanovisko k problematike „Národného imunizačného programu“ pre Sekciu farmácie a liekovej politiky,
- stanovisko k problematike povinného očkovania v SR pre fyzickú osobu,
- stanovisko k problematike vakcín proti chrípke pre fyzickú osobu,
- poskytnutie informácie k vydávaniu očkovacích preukazov pre fyzickú osobu,
- stanovisko týkajúce sa problematiky epidémií v Európe pre fyzickú osobu,
- stanovisko vo veci vzniku autoimunitných ochorení vo vzťahu k povinnému očkovaniu pre fyzickú osobu,
- poskytnutie informácie ohľadom očkovania proti žltej zimnici pre fyzickú osobu,
- stanovisko k ponuke teleportácie vlastností antivírusových vakcín,
- poskytnutie informácií k problematike základného povinného očkovania hexavalentnou acelulárnou vakcínou pre fyzickú osobu,
- stanovisko vo veci diskrepancie vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení a zákona č. 362/2011 o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre spoločnosť Sanofi Pasteur,
- stanovisko vo veci záštity nad podujatím Škola vakcinológie II. Slovenskú epidemiologickú a vakcinologickú spoločnosť,
- stanovisko vo veci členstva v Pracovnej skupine pre imunizáciu Úradu verejného zdravotníctva SR pre hlavného odborníka MZ SR pre infektológiu a tropickú medicínu, Univerzitná nemocnica L. Pastuera, Košice,
- stanovisko vo veci prekročenia povoleného limitu množstva hliníka v očkovacích látkach pre Iniciatívu pre uvedenie si rizík z očkovania, o.z.,
- odpoveď na žiadosť o stretnutie pre Iniciatívu pre uvedenie si rizík očkovania, O.Z.,
- odpoveď na žiadosť o vyjadrenie sa vo veci trestného konania – pre Odbor kriminálnej polície, Okresné riaditeľstvo PZ v Bratislave,
- stanovisko k žiadosti o povolenie očkovacej kampane pre spoločnosť GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o.,
- odpoveď na žiadosť o novelizáciu vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z.- očkovanie pre skupinu dospelých nad 50 rokov konjugovanou pneumokokovou vakcínou Prevenar 13 pre spoločnosť Pfizer Luxembourg SARL,
- stanovisko k očkovacej kampani proti vírusovej hepatitíde typu A pre spoločnosť GlaxoSmithKline s.r.o.,
- stanovisko k žiadosti o schválenie očkovacej kampane pre skupinu dospelých nad 50 rokov konjugovanou pneumokokovou vakcínou Prevenar 13 pre spoločnosť Pfizer Luxembourg SARL,
- stanovisko týkajúce sa nakladania s odpadmi ADOS pre Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek.

3. 2. 2 Vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania v SR k 31. 8. 2012

V rámci administratívnej kontroly pravidelného povinného očkovania bola zaočkovanosť detí v Slovenskej republike k 31. 8. 2012 kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast v SR. Celoslovenská zaočkovanosť prekročila u všetkých druhov povinného očkovania detí hranicu 95 %. Pohybovala sa na

úrovni 97,8 % až 99,3 %, s výnimkou zaočkovanosti novorodencov proti tuberkulóze, ktorú vzhľadom na výpadok očkovacej látky proti tuberkulóze a na plánované zrušenie povinného očkovania novorodencov proti tuberkulóze nebolo možné objektívne hodnotiť. Na úrovni krajov sa nižšia ako 95 % zaočkovanosť nezistila v žiadnom z krajov. Pohybovala sa na úrovni 96,0 % až 99,7 %. Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo 6 okresov (základné očkovanie proti DTaP-VHB-HIB-IPV tromi dávkami hexavaleantnej vakcíny: Trebišov 94,2 %, základné očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny: Trebišov 94,2 %, základné očkovanie proti MMR (ročník 2010): Bratislava IV - 93,3 %, Bratislava III - 93,0 %, Zvolen - 94,2 %, Medzilaborce - 94,4 %, Košice II - 94,5 %, Trebišov - 92,1 %). Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosti (okrem očkovania novorodencov proti tuberkulóze) nedosiahlo 58 obvodov (4,5 % z celkového počtu 1279 obvodov).

Podrobné výsledky vyhodnotenia kontroly očkovania k 31. 8. 2012 sú uvedené v prílohách č. 6 a) a 6 b).

3. 2. 3 Činnosť Pracovnej skupiny pre imunizáciu

Pracovná skupina pre imunizáciu (PSPI) bola ustanovená ako poradná skupina ÚVZ SR pre problematiku týkajúcu sa imunizácie. Menovaná bola ministrom zdravotníctva v SR v roku 2006.

V roku 2012 PSPI prerokovala nasledovné okruhy otázok :

Viacúčelové imunologické prehľady:

PSPI odporúčala realizáciu viacúčelových imunologických prehľadov (IP) na objektívne zistenie stavu imunity populácie SR proti vybraným ochoreniam zaradeným do Národného imunizačného programu. Na ďalšom rokovaní členovia PSPI zdôraznili dôležitosť imunologických prehľadov a navrhli ich urgentné vykonanie. Imunologické prehľady sú nevyhnutné pre zabezpečovanie Národného imunizačného programu SR v ďalšom období. Pripravený bol návrh listu p. ministerke zdravotníctva SR, aby odporúčala financovanie IP zdravotnými poisťovňami alebo formou spoluúčasti ministerstva zdravotníctva a zdravotných poisťovní. ÚVZ SR vypracuje iniciatívny materiál s odbornou argumentáciou o potrebe realizácie IP, ktorý bude predložený na schválenie gremiálnou poradou p. ministerky zdravotníctva SR.

Vakcína proti variole:

Otázka likvidácie preexspirovanej vakcíny ACAM a retitrácie českej vakcíny. PSPI odporúčala ponechať v zásobe ÚVZ SR preexspirované vakcíny proti variole, kým nebude k dispozícii adekvátna náhrada. Odporúčala zabezpečiť vakcínu proti variole III. generácie ako celoštátnu rezervu SR pre prípad zneužitia vírusu varioly na bioteroristické účely

Výsledky kontroly očkovania v Slovenskej republike:

PSPI zobrala na vedomie výsledky administratívnej kontroly očkovania k 31. 8. 2012. Prítomní členovia upozornili na súčasný pokles zaočkovanosti detí vzhľadom na osobitný systém preplácania vakcín v zmysle novej legislatívy. Na základe signálov od pediatrov i distribútorov vakcín dochádza k poklesu spotreby vakcín, čo sa prejaví vznikom „vakcinačných dier“, ktoré môžu viesť k vzniku epidémií, aké sa už vďaka doterajšej vysokej

zaočkovanosti a vysokej kolektívnej imunity desaťročia v SR nevyskytujú. PSPI poukázala na skutočnosť, že pri súčasnom systéme obstarávania vakcín vzniká reálne riziko, že dieťa bude v zdravotnom zázname figurovať ako očkované, pričom reálne zostane neočkované. Je nutné v tomto smere zmeniť príslušnú legislatívu. ÚVZ SR pripravila list pre p. ministerku a pre výbor pre zdravotníctvo ohľadom zhoršujúcej sa situácie v imunizácii na Slovensku a na možné negatívne dopady.

Postup pri povinnom očkovaní detí prichádzajúcich zo zahraničia:

PSPI zaujala k danému problému stanovisko, že zdravotná poisťovňa musí akceptovať úhradu za očkovanie v individuálnych prípadoch (príchod dieťaťa z cudziny, dočasné kontraindikácie a pod.) s odôvodnením indikujúceho lekára. RÚVZ nevypracováva individuálne očkovacie kalendáre, zdravotná poisťovňa (ZP) môže tieto prípady s pracovníkmi RÚVZ konzultovať. Rovnako sa ZP môže obrátiť na Centrá pre očkovanie detí s kontraindikáciami (Bratislava, Martin, Banská Bystrica, Košice) – ďalej len „centrá“. Tieto centrá môžu požiadať MZ SR o zriaďovacie listiny v súlade s Odborným usmernením MZ SR na vykonávanie očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania, Vestník MZ SR /2010, roč. 58, č.32 – 60.

Vakcíny D.T.Adult a Tetavax:

PSPI akceptuje podnet z odbornej verejnosti, týkajúci sa diskrepancie medzi znením vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z. a SPC k vakcínam D.T.Adult a Tetavax. Tento fakt je jedným z dôvodov iniciovania imunologických prehľadov, konkrétne zistenia imunity dospelaj populácie proti tetanu a diftérii.

Sledovanie nežiaducich účinkov očkovania:

PSPI zobrala na vedomie list všeobecného lekára ohľadom iniciovania osobitnej pracovnej skupiny na sledovanie nežiaducich účinkov vakcín s tým, že sledovanie nežiaducich účinkov liekov vrátane vakcín zabezpečuje ŠÚKL a osobitne sa vyhodnocujú v rámci každoročnej administratívnej kontroly očkovania pri kontrole zdravotných záznamov kontrolovaných ročníkov detí.

Očkovací kalendár:

Členovia PSPI odsúhlasili očkovací kalendár na rok 2013 bez pripomienok. Očkovací kalendár zostáva v rovnakom rozsahu ako v roku 2012. Upravili sa ročníky narodenia podliehajúcich očkovaniu a formálna stránka očkovacieho kalendára.

Stanoviská k medializovanému úmrtiu:

PSPI sa oboznámila so stanoviskami Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv ku kauze úmrtia dieťaťa na meningokokovú sepsu, medializovanú ako úmrtie po očkovaní vakcínou Infanrix Hexa, šaržou, ktorú ŠUKL stiahol z používania na základe oznámenia výrobcu vakcíny GSK. PSPI tieto stanoviská akceptovala.

Preočkovanie dospelých proti tetanu:

Členovia PSPI diskutovali o otázke správnosti 15-ročného intervalu preočkovania dospelých proti tetanu a diftérii so záverom, že je nevyhnutné objektívne zistiť stav imunity dospelých

cestou viacúčelových imunologických prehľadov, vzhľadom na zmenu v očkovaní dospelých kombinovanou vakcínou proti diftérii a tetanu.

Očkovanie proti chrípke:

Členovia PSPI odporučili, aby očkovanie proti chrípke uhradili všetky zdravotné poisťovne plošne všetkým poistencom, ktorí o toto očkovanie majú záujem a to rovnakým spôsobom (rovnaký kód pre očkovanie proti chrípke). ÚVZ SR zaslal podnet p. ministerke zdravotníctva SR s uvedeným návrhom, s cieľom zvýšiť zaočkovanosť populácie Slovenska proti sezónnej chrípke ako súčasť prípravy na chrípkovú sezónu 2013/2014. Uvedená problematika bola odporúčaná aj na Pandemickej komisii vlády SR.

Očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam:

Jeden z členov PSPI navrhol zjednotenie uhrádzania očkovania proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam zdravotnými poisťovňami, t. j. vakcínu Prevenar 13 pre dospelých uhrádzať v cene, ktorá je určená pre polysacharidovú vakcínu Pneumo 23. Uvedený podnet bude zaslaný Kategorizačnej komisii MZ SR.

NRC pre pneumokoky:

Jeden z členov PSPI informoval o činnosti NRC pre pneumokoky za rok 2011 a 2012 (k 31.8.). Disciplína zasielania materiálov na laboratórne vyšetrenie sa zlepšuje. Od augusta t.r. robí NRC aglutinácie a robí sa pulzná elektroforéza.

Očkovacie kampane:

PSPI prediskutovala návrh jedného z členov PSPI, aby hlavný hygienik SR zvážil doplniť do novely zákona č. 355 formuláciu, aby povoľovanie očkovacích kampaní bolo v kompetencii hlavného hygienika SR s tým, že by sa povoľovali kampane na propagáciu očkovania vo všeobecnosti, nie kampane na očkovaciu látku.

Stretnutia s antivakcinačnými aktivistami:

PSPI neodporúča ďalšie stretnutia s antivakcinačnými aktivistami. Otázky týkajúce sa očkovania boli opakovane prediskutované. Odborné argumenty odborníkov vo vakcinológii neboli aktivistami v žiadnom smere akceptované. Ďalšie stretnutia neprinesú žiadny posun pozitívnym smerom, nakoľko názor aktivistov, že „očkovanie je škodlivé“, je nemenný aj napriek všetkým vedeckým argumentáciám.

3. 2. 4 Novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

V roku 2012 odbor epidemiológie participoval na príprave novely zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Návrh novely obsahuje zmeny v niektorých ustanoveniach, týkajúcich sa povinného očkovania, ako je: definovanie povinného očkovania, očkovacieho kalendára, povinnosti fyzických osôb, ktoré dosiahli vek očkovania podľa očkovacieho kalendára, podrobiť sa povinnému očkovaníu proti vybraným prenosným ochoreniam, povinnosť zdravotníckych pracovníkov hlásiť výkon očkovania, nežiaduce účinky v súvislosti s očkovaním a odmietnutie povinného očkovania príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

4 ČINNOSŤ V MEDZIREZORTNÝCH PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A KOMISIÁCH

4.1 Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky

Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky (ďalej len PKV SR) je multirezortný, koordinačný, konzultačný a odborný orgán vlády SR, ktorý navrhuje, prijíma a kontroluje vydané opatrenia s cieľom znížiť zdravotnú a ekonomickú záťaž obyvateľstva a zachovať chod hospodárstva a verejného života v prípade pandémie. Komisia vychádza vo svojej činnosti z odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskej komisie a zo špecifických podmienok v Slovenskej republike. V roku 2012 zasadala PKV SR dvakrát. Rokovania sa za Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZ SR) zúčastnil hlavný hygienik SR prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH a vedúci Odboru epidemiológie MUDr. RNDr. Ján Mikas, PhD. (Príloha 1).

Uznesením **PKV SR č. 13** zo dňa 16. februára 2012 bola ÚVZ SR uložená táto úloha:

1. V súlade s Podrobným plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR a s čl. VII Odborného usmernenia MZ SR na vykonanie reprofilizácie lôžkového fondu v zdravotníckych zariadeniach a ďalších opatrení v zdravotníctve vypracovať a predložiť hlavnému hygienikovi Slovenskej republiky požiadavky na množstvo a sortiment OOPP za rezort, poskytovateľa ústavnej starostlivosti a ÚVZ SR.

Zodpovedá: hlavný hygienik SR

Termín: do 31. marca 2012

2. Vypracovať a predložiť SŠHR SR súhrnnú požiadavku na množstvo OOPP pre SR.

Zodpovedá: hlavný hygienik SR

Termín: do 30. apríla 2012

3. V súlade s novými požiadavkami EÚ, ECDC, skúsenosťami z riešenia pandémie chrípky vyhlásenej WHO, požiadavkami rezortov a VÚC vykonať aktualizáciu Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR.

Zodpovedá: hlavný hygienik SR

Termín: do 15. septembra 2012

Uznesením **PKV SR č. 14** zo dňa 12. septembra 2012 boli ÚVZ SR uložené tieto úlohy:

1. Zapracovať stanoviská a pripomienky členov Pandemickej komisie vlády SR do aktualizovaného Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR a tento zaslať tajomníkovi Pandemickej komisie vlády SR.

Zodpovedá: hlavný hygienik SR

Termín: do 5. októbra 2012

2. V súlade s uznesením vlády SR č. 407/2012 pripraviť návrh ďalšieho postupu pri realizácii investičného zámeru v zmysle bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 635/2009 k návrhu zabezpečenia SR na pandémiu chrípky, vrátane presnej špecifikácie finančných dopadov, technických a ďalších podmienok budúcej prevádzky pavilónu na výrobu pandemickej vakcíny v Malackách, ktorý predložiť na rokovanie vlády SR.

Zodpovedajú: ministerka zdravotníctva, predseda Správy štátnych hmotných rezerv SR

Termín: do 30. septembra 2012

Plnenie uložených úloh:

1. Pracovníci odboru epidemiológie zozbierali podklady a následne vypracovali zoznam požiadaviek na množstvo a sortiment OOPP za ÚVZ SR, rezort zdravotníctva aj ostatné rezorty. Zoznam bol zaslaný na Správu štátnych hmotných rezerv SR.
2. Vykonaná bola aj aktualizácia podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky. Prvý návrh nového Pandemickeho plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR. Návrh prešiel pripomienkovým konaním. K návrhu sa vyjadrovali nominanti za rezorty a iné organizácie zastúpené v Pandemickej komisii vlády Slovenskej republiky. Po zapracovaní pripomienok bol materiál distribuovaný na jednotlivé RÚVZ a prostredníctvom členom Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky aj na príslušné rezorty a kraje.
3. Bol pripravený návrh ďalšieho postupu pri realizácii investičného zámeru v zmysle bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 635/2009 k návrhu zabezpečenia SR na pandémiu chrípky. Predmetný návrh bol dňa 17. 10. 2013 schválený na rokovaní vlády Slovenskej republiky.

4.2 Činnosť v pracovných skupinách, komisiách a projektoch v rámci medzinárodnej spolupráce

Odbor epidemiológie aj v roku 2012 intenzívne spolupracoval s Európskou komisiou, WHO, ECDC, EFSA a ďalšími európskymi organizáciami a inštitúciami najmä v rámci rôznych programov surveillance prenosných ochorení, preventívnych a represívnych epidemiologických opatrení s dôrazom na imunizačný program.

V oblasti kontroly infekčných ochorení:

- spolupracoval s európskou sieťou WHO pre surveillance chrípky (EuroFlu) a paralelne aj s európskou sieťou ECDC pre surveillance chrípky. Do sietí WHO a ECDC boli zasielané v priebehu celého roka 2012 týždenné hlásenia o epidemiologickej situácii vo výskyte a o aktivite chrípky v SR a spracovávané do bulletinu a iných správ vydávaných ECDC a WHO,
- mesačne zasielal do Európskej siete WHO – CISID všetky požadované údaje o surveillance osýpok, rubeoly a kongenitálneho rubeolového syndrómu (KRS) v SR. Naďalej zabezpečovala týždenné monitorovanie všetkých suspektných ochorení s dôrazom na ich laboratórne vyšetrenie a s cieľom okamžitých protiepidemických opatrení v prípade podozrenia na osýpky, rubeolu, respektíve KRS,
- zasielal týždenné celoslovenské analýzy výskytu akútnych chabých obrn u detí do 15 rokov do WHO EURO. Okrem toho, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO v apríli 2010 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v roku 2009 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, o imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávaní divých poliovírusov v laboratóriách tak v rezorte ako aj mimo rezortu zdravotníctva,
- vypracoval materiál pre WHO/UNICEF „Joint Reporting Form for Other communicable diseases and major communicable disease outbreaks“, v rámci ktorého zaslané údaje o výskyte vybraných infekčných ochorení, vírusových hepatítid a epidémií,
- vypracoval materiál pre WHO/UNICEF „Joint Reporting Form for Sexually Transmitted Infections“, v rámci ktorého zaslané údaje o výskyte sexuálne prenosných ochorení ako syfílisy, kvapavka, chlamýdia, herpes simplex a HPV,

- plnil úlohy vyplývajúce z medzinárodných aktivít v oblasti alimentárnych ochorení a zoonóz na európskej úrovni, ktoré sú koordinované ECDC a prebiehajú v rámci európskeho Programu surveillance zoonóz a ochorení prenášaných vodou a potravinami - Food and Waterborne Diseases and Zoonoses network (ďalej len FWD). V rámci surveillance FWD sa sleduje 6 prioritných ochorení a čiastočne sa zaoberá aj ďalšími ochoreniami (botulizmus, brucelóza, Creutzfeldtova-Jakobova choroba, kryptosporidióza, echinokokóza, giardióza, VHA, norovírusové infekcie, toxoplazmóza a trichinelóza). Prioritnými ochoreniami sú salmonelóza, kampylobakteriáza, VTEC (verotoxigénne E. coli), yersinióza, shigelóza a listerióza. Odbor epidemiológie celoslovensky analyzuje predovšetkým epidémie, ktoré sa v tejto skupine nákaz vyskytujú. Pracovníci odboru epidemiológie boli nominovaní ako kontaktné osoby pre spoluprácu s ECDC v rámci uvedeného programu a pre koordináciu epidemiologickej surveillance týchto nákaz v Slovenskej republike. V rámci FWD programu vznikla osobitná európska sieť Epidemic Intelligence System (EPIS) pre FWD. Sieť EPIS sa podieľa na riešení tzv. „urgent inquires“, rozposielaných tímom ECDC, ktoré sú signálom možnej hrozby medzinárodných epidémií. Zisťoval sa výskyt obdobných javov a situácií v SR najmä sledovaním výskytu hlásených ochorení v EPIS a v Systéme rýchleho varovania, sledovaním výsledkov laboratórných vyšetrení a diskusiami s príslušnými laboratórnymi expertmi,
- pre ECDC vyplnil dotazník týkajúci sa surveillance hantavírusových infekcií za Slovenskú republiku.

V oblasti očkovania:

- zúčastňoval sa na projekte **VENICE**, ktorého cieľom je získavanie a zdieľanie informácií o stratégiách očkovania, zaočkovanosti a dopade zaočkovanosti na výskyt infekčných ochorení v jednotlivých krajinách EÚ a EFTA. V rámci spolupráce boli v roku 2012 vyplnené dotazníky na témy „Stratégia očkovania a zaočkovanosť v chrípkovej sezóne 2011-2012“, „Očkovanie proti pneumokokom“, „Stratégia očkovania zdravotníckych pracovníkov“, „Zaočkovanosť proti infekčným ochoreniam preventabilných očkovaním“,
- vypracoval materiál pre WHO/UNICEF „Joint Reporting Form on Vaccine Preventable Disease“, v rámci ktorého zaslal údaje o chorobnosti a zaočkovanosti proti ochoreniam preventabilných očkovaním, o indikátoroch imunizačného systému, spôsobe hradenia a počte dávok očkovacích látok použitých v rámci pravidelného povinného očkovania v roku 2011, vrátane podrobnej očkovacej schémy platnej v SR pre rok 2011 a údajov o krajskej zaočkovanosti proti jednotlivým ochoreniam Imunizačného programu,
- spracoval celoslovenské výsledky kampane WHO EIW – „Európsky imunizačný týždeň 2012“, ktorá zahŕňala prípravu informačných materiálov pre laickú verejnosť a pre rómsku menšinu, prípravu a prezentovanie prednášok na podujatiach pre zdravotníckych pracovníkov, rómskych zdravotníckych komunitných pracovníkov,
- zaslal hodnotiacu správu aktivít Európskeho imunizačného týždňa pre WHO (Príloha 2, Príloha 3).

V oblasti legislatívy:

- zúčastňoval sa zasadaní Pracovnej skupiny pre verejné zdravie EK za účelom prerokovania návrhu a prípravy rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorý je zameraný na zefektívnenie a posilnenie kapacít a štruktúr EÚ určených na účinné reagovanie na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia.

Ďalšie aktivity:

- priebežná komunikácia s predstaviteľmi verejného zdravotníctva členských štátov Európskej únie, EK a zdravotníckymi autoritami pomocou Systému rýchleho varovania a reakcie na prevenciu a kontrolu prenosných ochorení EWRS,
- realizácia aktivít v rámci implementácie IHR WHO.

5 SPOLUPRÁCA NA PROJEKTOCH V GESTORSTVE INÝCH REZORTOV

Odbor epidemiológie sa v roku 2012 nezúčastňoval na projektoch, ktoré boli gestorované inými rezortmi.

6 PRÍPRAVA PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ HLAVNÉHO HYGIENIKA SR

V priebehu roka 2012 boli na odbore epidemiológie vypracované stanoviská, informácie a pripomienky pre:

hlavného hygienika SR:

- zaujatie stanoviska k účasti ÚVZ SR na tlačovej konferencii venovanej osýpkam
- žiadosť o podpis Štatútu Národnej protiepidemickej komisie
- žiadosť o podpis Štatútu Národnej protiepidemickej komisie
- žiadosť o odsúhlasenie abstraktu na XV. Ročník Medzinárodnej konferencie Medicíny katastrof
- úvodné slovo na tlačovú konferenciu o očkovaní

iné odbory ÚVZ SR, RÚVZ:

Referát mediálny:

- poskytovanie informácií pre médiá:
- vírusové hepatitídy 5x
- povinné očkovanie 7x
- akútne respiračné ochorenia a chrípka 5x
- EHEC 4x
- pertussis 1x
- informácia o výskyte HIV/AIDS v SR 1x
- surveillance infekčných chorôb 4 x
- invazívne pneumokokové ochorenia 2x
- poskytovanie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám - 18 x
- žiadosti o uverejnenie na webe ÚVZ SR – 24x
- iné – 30x
- stanovisko, týkajúce sa legislatívnej polohy testovania sterilizátorov
- návrh textu na web o infekčnom ochorení kvapavka
- návrh tlačovej správy o očkovaní

Kanceláriu HH SR a VSÚ:

- plán práce odboru epidemiológie na rok 2012

- odpočet činností odboru epidemiológie ÚVZ SR za obdobie od 1.11.2010 do 30.4.2012
- zaslanie prezentácie HH SR na XV. ročník Medzinárodnej konferencie medicíny katastrof 2012
- žiadosť o stanovisko k navrhovanej pripomienke - Programové vyhlásenie vlády rozpracované na rezort zdravotníctva
- zaslanie podkladov k 65. zasadnutiu Svetového zdravotníckeho zhromaždenia

Zástupcu hlavného hygienika SR a VSÚ pre odborné činnosti:

- žiadosť o stanovisko – nahlásenie kontaktnej osoby v súvislosti s EWRS
- návrh na projekt – Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016 v systéme verejného zdravotníctva
- podklady k 65. zasadnutiu Svetového zdravotníckeho zhromaždenia
- podklady pre hlavného hygienika SR k Národnému imunizačnému programu
- stanovisko – zmluva medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a SČK
- stanovisko k podaniu p. Ing. T. Kocu, týkajúceho sa zamestnanca HBsAg pozitívnej osoby, ktorý je držiteľom preukazu ZTP v potravinárstve
- stanovisko k podaniu p. Hrušku, týkajúceho sa identifikácie ochorení, po ktorých sa nesmie pracovať so stravou
- pripomienky k odbornej terminologickej príručke
- vyhodnotenie efektívnosti programov a projektov za odbor epidemiológie

Odbor organizačno–dokumentačný:

- stanovisko k porade regionálnych hygienikov
- výkazníctvo k 31. 12. 2011
- výkazníctvo k 30. 6. 2012
- odpočet plnenia programov a projektov ÚVZ SR a RÚVZ v SR na rok 2012
- odpočet plnenia programov a projektov odboru Epidemiológie ÚVZ SR k 31. 12. 2011
- zaslanie termínu Celoslovenskej porady epidemiológov
- stanovisko k záverečnému účtu kapitoly MZ SR za rok 2011
- stanovisko k návrhu na pozíciu hlavného odborníka pre epidemiológiu a na postoch v Poradnom zbore hlavného hygienika SR pre odbor epidemiológia,
- zaslanie aktivity do Plánu aktivít a cieľov NPK SR,
- stanovisko vo veci spolupráce v oblasti zdravotníctva medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom zdravotníctva Kubánskej republiky
- stanovisko k návrhu Dohody medzi Ministerstvom zdravotníctva Arménskej republiky a Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva a lekárskeho vied
- stanovisko – Svetové zdravotnícke zhromaždenie 2012
- stanovisko – ECDC Management Board – nominácie
- stanovisko k návrhu nominácie osôb na plnenie BCA
- pripomienky k Projektu ISUVZ
- stanovisko k zhodnoteniu efektivity členstva SR v MO – WHO
- stanovisko k návrhu vystúpenia EÚ na 30. Zasadnutí Výkonnej rady WHO k bodu programu Výživa za OHVBPVKV

Odbor legislatívy a práva:

- stanoviská k odmietaniu povinného očkovania rodičmi – 30 x
- stanovisko v rámci VPK k Návrhu nariadenia vlády SR_Indikátory kvality

- stanovisko v rámci VPK k Návrhu OU Ministerstva zdravotníctva SR o celoplošnom rozšírenom skríningu novorodencov
- pripomienky k Programovému vyhláseniu vlády rozpracované na rezort zdravotníctva,
- žiadosť o stanovisko k materiálu „Štatút Národnej protiepidemickej komisie“,
- stanovisko k odvolaniu účastníka konania COMMERCIAL REPRESENTATION AGENCY, spol. s.r.o. proti rozhodnutiu č. j. RÚVZ/Ond, Ma – OE, PÚ
- stanovisko k materiálu „Predbežné stanovisko o zdravotníckych pomôckach in vitro“ a k materiálu „Predbežné stanovisko o zdravotníckych pomôckach a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES nariadenie 178/2002 a nariadenie 1223/2009“
- stanovisko k návrhu vyhlášky MZ SR č. 435/2011 Z. z.
- stanovisko k odvolaniu Commercial representation Agency v Trnave
- stanovisko vo veci návrhu na úpravu výnosu MZ SR,
- stanovisko k návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 229/2011 Z. z.
- stanovisko k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony
- stanovisko vo veci „Uznesenia vlády SR č. 810 zo dňa 14.12.2011k návrhu na určenie zodpovednosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam EÚ a rozhodnutiam EÚ“
- stanovisko vo veci „Návrh na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy, zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc – MPK“
- stanovisko k materiálu „Návrh na zmenu gestorstva“
- stanovisko k návrhu zákona č.578/2004 Z. z.
- stanovisko k úlohám Akčného plánu 2012-2013 Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku
- stanovisko k Smernici Rady 2010/32/EÚ, ktorou sa vykonáva Rámcová dohoda o prevencii ochorení ostrými predmetmi v nemocničnom a zdravotníckom sektore uzavretá medzi HOSPEEM a EPSU

Osobný úrad:

- vyhodnotenie vzdelávania za rok 2012 – OE

Odbor hygieny životného prostredia:

- vypracovanie stanoviska k nahláseniu kontaktnej osoby v súvislosti s EWRS,
- aktualizácia údajov – Agenda 21 a ukazovatele trvalo udržateľného rozvoja

Odbor kontroly, dozoru a sťažností:

- stanovisko k sťažnosti 20/2012 fyzickej osoby na neoprávnené očkovanie dieťaťa proti tuberkulóze

Odbor lekárskej mikrobiológie:

- vypracovanie stanoviska – nahlásenie kontaktnej osoby v súvislosti s EWRS

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok:

- vypracovanie stanoviska – nahlásenie kontaktnej osoby v súvislosti s EWRS

Odbor podpory zdravia:

- odpočet úloh za rok 2011 v rámci bodu 5 – Zdravie, zdravotná starostlivosť a výživa detí Národného akčného plánu pre deti

Odbor preventívneho pracovného lekárstva:

- vypracovanie stanoviska – nahlásenie kontaktnej osoby v súvislosti s EWRS

Odbor ekonomiky a prevádzky úradu:

- stanovisko k žiadosti o poskytnutie informácií, týkajúcich sa celoslovenskej porady epidemiológov

Odbor rozpočtu a financovania:

- zaslanie správy o zhodnotení činností Odboru epidemiológie ÚVZ SR za rok 2011

Iné inštitúcie a verejnosť:

- vyhodnotenie chrípkovej sezóny a zaočkovanosti proti chrípke v sezóne 2011/2012
- ECDC – program EPIET
- vypracovanie dotazníka – EUROFLU
- ECDC – dotazník – „Follow-up of the Council Recommendation on seasonal influenzavaccination“
- WHO – dotazník o očkovaní detí
- Stanovisko vo veci Tendru MMR pre ECDC
- stanovisko vo veci EPIET Training Site Forum meeting
- stanovisko vo veci HIV/AIDS meeting pre Európsku komisiu
- informácie v súvislosti s metanolovou intoxikáciou pre WHO
- stanoviská pre súkromné osoby a iné inštitúcie boli vypracované odpovede zamerané na:
 - štatistika HIV/AIDS, diagnostika, vyšetrenie HIV
 - povinné očkovanie a očkovanie pred cestou do zahraničia
 - epidémie v SR
 - čierny kašeľ
 - šarlach
 - pedikulóza
 - deratizácia
 - vírusové hepatitídy
 - salmonelózy
 - kliešťová encefalitídu
 - iné
- informácia o možnosti prihlásení sa na XV. ročník Medzinárodnej konferencie medicíny katastrof 2012 pre RÚVZ v sídle kraja
- žiadosť o zaslanie návrhov a strategických materiálov pre oblasť verejného zdravotníctva – Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- žiadosť o vyplnenie dotazníkov týkajúcich sa kampane – hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc pre RÚVZ v SR
- informácia v súvislosti s konaním ME vo futbale 2012 pre RÚVZ v SR
- informácia o výskyte osýpok na Ukrajine pre RÚVZ v SR
- usmernenie – hlásenie pohlavných chorôb pre RÚVZ v SR
- žiadosť o zaslanie právnych otázok do panelovej diskusie – Škola vakcinológie II. pre vedúcich odborov a oddelení epidemiológie

- informácia o realizácii bodového prevalenčného sledovania nozokomionálnych nákaz v nemocniciach v SR v roku 2012 pre všetky RÚVZ
- pozvánka na kurzy k realizácii bodového prevalenčného sledovania nozokomionálnych nákaz pre všetky RÚVZ
- pozvanie na stretnutie hlavných hygienikov Vyšehradskej skupiny – nominácia pre hlavného hygienika Českej republiky,
- stanovisko k žiadosti o spoluprácu pre Slovenskú spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS
- pozvánka na pracovné stretnutie venované programu HELICS pre oddelenia epidemiológie RÚVZ v SR zapojené do programu HELICS
- pozvánka na odborný seminár k systému EPIS, pre RÚVZ v SR
- informácia o výskyte dvoch prípadov nového typu koronavírusu, pre RÚVZ v SR,
- odpoveď na otázky k čl. 4 a 5 Metodického pokynu na vykonávanie ochrannej deratizácie č. HH/892/06/SE, pre fyzickú osobu,
- stanovisko k žiadosti o záštitu nad konferenciou „Zlepšenie prístupu k testovaniu HIV a TBC pre marginalizované skupiny“, pre OZ ODYSEUS
- stanovisko k využívaniu produktu PERLAZID, pre spoločnosť REMAPLAST, spol. s.r.o.
- stanovisko (postúpenie) k splneniu hygienických požiadaviek sušiča rúk Dyson Airblade, pre spoločnosť CLEANTEC k.s.
- stanovisko k žiadosti o poskytnutie štatistických údajov o výskyte vybraných pohlavne prenosných ochorení v SR, pre fyzickú osobu,
- stanovisko k poskytnutiu informácií o výskyte infekcií vyvolaných Cronobacter, pre Slovenskú akadémiu vied,
- stanovisko vo veci hlásenia pohlavných chorôb pre Národné centrum zdravotných informácií (NCZI),
- stanovisko k žiadosti o poskytnutie informácií – zisťovanie triedy čistoty zdravotníckych zariadení, pre Všeobecnú zdravotnú poisťovňu,
- termín vkladania informácií o mimoriadnych epidemiologických a havarijných situáciách a údajov o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípky a chrípke podobných ochorení v čase veľkonočných sviatkov, pre RÚVZ v SR
- informácia o realizácii bodového prevalenčného sledovania nozokomionálnych nákaz v nemocniciach v Slovenskej republike v roku 2012, pre RÚVZ v SR
- stanovisko ku zriadeniu Pracovnej skupiny pre problematiku očkovania a nežiaducich reakcií po očkovaní pre všeobecného lekára,

7 PRÍPRAVA ODBORNÝCH USMERNENÍ MZ SR – HLAVNÉHO HYGIENIKA SR

7.1 Odborné usmernenie na vykonanie administratívnej kontroly očkovania k 31. 8. 2012 (list č. OE/5262/2012). Odborné usmernenie bolo dňa 13. 7. 2012 zaslané všetkým regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

7.2 Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na vykonávanie kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach (OE/6236/2012) (Príloha 4).

8 GESTORSTVO PRI RIEŠENÍ PREVENTÍVNYCH PROGRAMOV A PROJEKTOV OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA VEREJNOSTI

8.1 Plnenie Národného imunizačného programu v SR

Úvod:

Slovenská republika sa od roku 1986 riadi jednotným imunizačným programom, ktorého cieľom je eliminovať až eradikovať výskyt prenosných ochorení dôsledným zabezpečením efektívnej imunizácie detí a dospelých. Okrem toho zahŕňa kontrolu zaočkovanosti, sledovanie nežiaducich účinkov po očkovaní, hodnotenie imunitného stavu populácie, sledovanie výskytu ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním a sledovanie cirkulácie pôvodcov nákazy v populácii, resp. vo vonkajšom prostredí. Program sa plní v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie a v súlade s praxou členských štátov krajín Európskej únie. Stratégia Svetovej zdravotníckej organizácie v oblasti očkovania je zameraná na jeho rozšírenie o ďalšie cieľové skupiny populácie, na zavádzanie nových očkovacích látok do bežnej praxe, nových očkovacích programov, ktoré znížia výskyt infekčných ochorení ovplyvniteľných očkovaním a zvýši sa bezpečnosť, účinnosť a compliance (akceptovateľnosť) cieľovej skupiny populácie.

Ciele:

Národný imunizačný program sa zabezpečuje v súlade s cieľmi programu Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) č.7 "Zdravie pre všetkých v 21.storočí".

Plnenie cieľov Svetovej zdravotníckej organizácie v Slovenskej republike:

Dôsledným plnením Národného imunizačného programu sa podarilo väčšinu z prioritných cieľov v Slovenskej republike dosiahnuť. Slovensko patrilo medzi prvé štáty na svete, ktoré dosiahli elimináciu detskej obrny, a to 40 rokov pred jej dosiahnutím v rámci Euroregiónu SZO. V roku 2002 bola potvrdená eradikácia detskej obrny v Euroregióne SZO, vrátane Slovenskej republiky. Realizáciou systematického celoplošného očkovania sa podarilo eliminovať na území Slovenskej republiky tak závažné infekcie ako záškrt, tetanus detí a mladistvých a u ostatných ochorení imunizačného programu sa ich výskyt výrazne redukoval.

Od roku 1998 s výnimkou troch ochorení v epidemiologickej súvislosti s importovanými prípadmi osýpok u utečencov v azylových zariadeniach Slovenskej republiky a dvoch prípadoch importovaných osýpok sa ochorenie na osýpky nezaznamenalo. U ostatných ochorení preventabilných očkovaním sa chorobnosť pohybuje na veľmi nízkych až nulových hodnotách. K významnému poklesu chorobnosti na vírusovú hepatitídu typu B došlo od zavedenia pravidelného povinného očkovania dojčiat proti vírusovej hepatitíde typu B v roku 1998. Jediné ochorenie, u ktorých sa zaznamenal nárast je čierny kašeľ.

Organizácia očkovania:

Očkovanie sa realizuje v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a v súlade s jeho vykonávacím predpisom Vyhláškou 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov. Očkovanie plánuje, organizuje, koordinuje a kontroluje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. V roku 2006 bola ministrom zdravotníctva SR menovaná Pracovná skupina pre imunizáciu (PSPI) ako poradná skupina Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pre problematiku týkajúcu sa imunizácie. Pracovná skupina predkladá návrhy na antigénne zloženie očkovacích látok na pravidelné povinné

očkovanie detí a dospelých, odporúča mimoriadne očkovanie a aplikačné postupy pri použití očkovacích látok, navrhuje krátkodobú a dlhodobú stratégiu Národného imunizačného programu v Slovenskej republike. Odporúča zavádzanie nových druhov očkovacích látok, nových druhov očkovania v Slovenskej republike a predkladá návrhy na zosúladenie stratégie Národného imunizačného programu v Slovenskej republike s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskej komisie a s praxou členských štátov Európskej únie.

Do Národného imunizačného programu je zaradené pravidelné povinné očkovanie detí proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, pneumokokovým infekciám, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu. Národný imunizačný program ďalej zahŕňa povinné očkovanie osôb vo vysokom riziku nákazy proti vírusovej hepatitíde typu B, tuberkulóze, besnote, kliešťovej encefalitíde, chrípke a pneumokokovým infekciám.

Okrem pravidelného povinného očkovania sa v Slovenskej republike odporúčajú a väčšinou aj realizujú nasledovné očkovania: proti vírusovej hepatitíde typu A, proti vírusovej hepatitíde typu B, meningokokovej meningitíde, pneumokokovým infekciám, chrípke, hemofilovým invazívnym infekciám a kliešťovej encefalitíde.

Prehľad najvýznamnejších zmien v stratégii pravidelného celoplošného očkovania v Slovenskej republike od roku 1998 je v **Tabuľke 1**.

Tabuľka 1: Prehľad najvýznamnejších zmien v stratégii očkovania od roku 1998

Očkovanie proti	Zmena	Rok
VHB	zavedenie povinného očkovania dojčiat	1998
Hib	zavedenie povinného očkovania dojčiat	2000
diftérii	zavedenie preočkovania 13 ročných detí (bivakcína proti záškrtu a tetanu)	2004
VHB	zavedenie povinného očkovania adolescentov	2004
poliomyelitíde	zavedenie povinného očkovania dojčiat neživou parenterálnou poliovakcínou, ktorá nahradila živú poliovakcínu	2005
diftérii, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, VHB a Hib	zavedenie očkovania polyvalentnou hexavakcínou s obsahom acelulárnej pertusickej zložky	2007
diftérii, tetanu a poliomyelitíde	zavedenie preočkovania 13 ročných detí trivalentnou očkovacou látkou	
pneumokokovým infekciám	zavedenie povinného očkovania dojčiat 7-valentnou očkovacou látkou	2009
diftérii a tetanu	zavedenie povinného preočkovania dospelých bivalentnou očkovacou látkou	
tuberkulóze	zrušenie preočkovania tuberkulín negatívnych detí v 11. roku života	2010
diftérii, tetanu, poliomyelitíde a čiernemu kašľu	zavedenie preočkovania v 13. roku života	
vírusovej hepatitíde typu A	zavedenie odporúčaného očkovania 2-ročným deťom žijúcim v zlých hygienických podmienkach plne hrazené z verejného poistenia	
tuberkulóze	zrušenie očkovania novorodencov	2011

Kontrola očkovania:

V súlade so Zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s Vyhláškou 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov sa každoročne vykonáva administratívna kontrola pravidelného povinného očkovania, pri ktorej sa sleduje zaočkovanosť detí očkovaných vzhľadom na dosiahnutý vek. Zaočkovanosť sa vyhodnocuje na úrovni obvodov, okresov, krajov a celého Slovenska.

Kontrolujú sa tie ročníky narodenia, ktoré by mali byť vzhľadom na dovŕšený vek všetky zaočkované. Ďalej sa kontroluje očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek, zaočkovanosť pacientov na hemodialyzačných oddeleniach proti VHB, zaočkovanosť kontaktov osôb infikovaných vírusom hepatitídy B, zaočkovanosť proti chrípke a pneumokokovým infekciám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb.

Kontrola zahŕňa aj správnosť postupu pri očkovaní a úplnosť záznamov o očkovaní v zdravotnej dokumentácii, skladovanie očkovacích látok, kontraindikácie očkovania a nežiaduce reakcie po očkovaní. Podmienkou dosiahnutia dostatočnej kolektívnej imunity proti

ochoreniam preventabilným očkovaním je 95 % zaočkovanosť na celoslovenskej úrovni. Zaočkovanosť populácie detí v Slovenskej republike dlhodobo prekračuje 95 % nielen na celoslovenskej úrovni (**Tab. 2**), ale aj na úrovni krajov. Snahou je, aby sa aj na úrovni okresov dosiahla 95 % zaočkovanosť a na úrovni obvodov minimálne 90 % zaočkovanosť.

Tabuľka 2: Porovnanie chorobnosti a zaočkovanosti vybraných infekčných ochorení preventabilných očkovaním

Ochorenie	2008		2009		2010		2011		2012	
	rel. chorob.	zaoč.	rel. chorob.	zaoč.	rel. chorob.	zaoč.	rel. chorob.	zaoč.	rel. chorob.	zaoč.
Záškrt	0	99,4	0	99,2	0	99,1	0	99,0	0	98,7
Tetanus	0	99,4	0	99,2	0,02	99,1	0,02	99,0	0	98,7
Čierny kašeľ	1,94	99,4	5,3	99,2	25,4	99,1	17,22	99,0	17,6	98,7
Osýpky	0	99,5	0	98,9	0	98,5	0,04	98,3	0,02	98,9
Ružienka	0	99,5	0	98,9	0	98,5	0	98,3	0	98,9
Mumps	0,09	99,5	0,09	98,9	0,04	98,5	0,04	98,3	0,09	98,9
Detská obrna	0	99,4	0	99,2	0	99,1	0	99,0	0	98,7
TBC	12,07	98	9,49	97,0	8,17	97,6	7,34	97,1	-*	90,4
VHB	2,07	99,4	2,6	99,2	2,08	99,1	1,71	99,0	1,35	98,7
Hib	0,1	99,0	0,05	99,4	0,06	99,1	0,07	99,0	0,06	98,7

-* nie je k dispozícii

Záver:

Plnenie Imunizačného programu je v súčasnosti v Slovenskej republike zabezpečené a očkovanie proti jednotlivým infekčným ochoreniam je kompatibilné s očkovaním realizovaným v ostatných členských štátoch Európskej únie (EÚ). Neplnenie Imunizačného programu by malo závažný dopad na zdravotný stav populácie Slovenska. Došlo by k vzostupu chorobnosti a úmrtnosti na infekčné ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, k vzniku epidémií ako aj k znovuobjaveniu takých ochorení, ktoré sa u nás vďaka očkovaní nevyskytujú už celé desaťročia. Okrem medicínskeho významu je systematické očkovanie dôležité aj po ekonomickej stránke. Náklady na liečbu, hospitalizáciu, liečbu komplikácií a ďalšie náklady v súvislosti s ochoreniami, ktorým možno predchádzať očkovaním sú neporovnateľne vyššie ako náklady na očkovanie.

Vzhľadom na súčasný intenzívny pohyb obyvateľstva vo svete nie je vylúčené zavlečenie akejkoľvek infekčnej choroby do ktorejkoľvek krajiny vrátane Slovenska. Preto je aj naďalej nevyhnutné udržať doterajšiu vysokú zaočkovanosť detskej populácie, zvyšovať zaočkovanosť dospelých a venovať osobitnú pozornosť očkovaníu ťažko dosiahnuteľných skupín populácie.

8.2 Surveillance infekčných ochorení

Ciel':

1. Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života.
2. Skvalitnenie surveillance prenosných ochorení.
3. Edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

V roku 2012 sa pokračovalo v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z celoslovenskej surveillance boli vkladané, analyzované a registrované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS.

Epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení v roku 2012 možno hodnotiť ako priaznivú.

Uspokojivá situácia bola najmä u ochorení preventabilných očkovaním. Dôslednou realizáciou Národného imunizačného programu sa podarilo udržať, resp. zlepšiť doteraz dosiahnuté výsledky. Výnimkou boli ochorenia na čierny kašeľ, u ktorých od roku 2009 pretrvávajú zvýšený výskyt. V roku 2012 bol výskyt ochorení na čierny kašeľ približne na úrovni predchádzajúceho roka. U ostatných nákaz, proti ktorým sa v Slovenskej republike očkuje, bol hlásený len ojedinelý, alebo nulový výskyt ochorení. Nebolo evidované žiadne ochorenie na záškrt, rubeolu, a detskú obrnu. Zistených bolo päť ochorení na parotitídu.

Z hnačkových ochorení bol zaznamenaný vzostup u ochorení na salmonelózu a hnačkových ochorení s objasnenou etiológiou. Pokles bol u dyzentérie a hnačkových ochorení s neobjasnenou etiológiou. Po vzostupe chorobnosti na vírusovú hepatitídu typu A v posledných troch rokoch, najmä pre výskyt epidémií v marginalizovaných skupinách obyvateľstva, došlo v roku 2011 k ich výraznému poklesu, ktorý pokračoval aj v roku 2012.

Naďalej sa pokračovalo v environmentálnej surveillance detskej obrny vyšetrovaním prítomnosti vírusov poliomyelitídy v odpadových vodách. Divý vírus poliomyelitídy, a ani v prechádzajúcich rokoch zachytený vírus derivovaný z vakcíny, nebol v roku 2012 izolovaný.

K miernemu poklesu došlo u ochorení na vírusovú hepatitídu typu B. Ako stabilizovanú možno naďalej hodnotiť aj epidemiologickú situáciu vo výskyte bakteriálnych meningitíd, s výnimkou meningokokových meningitíd, u ktorých došlo k výraznému vzostupu. Z nákaz prenosných zo zvierat na človeka došlo k výraznému poklesu ochorení na leptospirózu a listeriózu.

Výskyt HIV infekcie bol na úrovni predchádzajúceho roka.

Hlásených bolo 37 prípadov ťažkého akútneho respiračného ochorenia (SARI), z toho bolo 6 prípadov úmrtí (4 prípady na infekčnú príčinu, 2 prípady na inú príčinu ochorenia), ani v jednom prípade úmrtia nebol potvrdený pandemický vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09.

8.3 Prevencia HIV/AIDS

HIV/AIDS predstavuje celosvetový problém a zasahuje do všetkých úrovní spoločnosti. Podľa organizácie UNAIDS (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS) žije na svete viac ako 34 miliónov HIV infikovaných ľudí, z čoho je viac ako 2,6 milióna detí mladších ako 15 rokov.

Sledovanie a kontrola HIV/AIDS sa v Slovenskej republike zaviedla už v roku 1985. Vyšetrovanie anti - HIV protilátok je v Slovenskej republike prístupné každému. Ak vyšetrovaná osoba trvá na anonymnom vyšetrení, lekár jej prideli kódové označenie a je vyšetrená anonymne. Ľudia s HIV/AIDS v Slovenskej republike sú dispenzarizovaní a je im

zabezpečená adekvátne liečba, čo je veľmi dôležité nielen pre týchto ľudí, ale aj v prevencii a v spomalení šírenia tohto ochorenia.

V Slovenskej republike bolo v roku 2012 evidovaných spolu 50 nových prípadov HIV infekcie, čo je tretí najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku (v roku 2008 a 2009 po 53 prípadov, v roku 2011 49 nových prípadov HIV infekcie). V 43 prípadoch išlo o občanov Slovenskej republiky a v siedmych prípadoch o cudzincov pri ich prechodnom pobyte v Slovenskej republike. Syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti (AIDS) bol v roku 2012 diagnostikovaný u štyroch občanov Slovenskej republiky, pričom u dvoch z nich došlo k úmrtiu.

Od roku 1985 do 31. 12. 2012 bolo v Slovenskej republike diagnostikovaných 432 prípadov HIV infekcie u občanov Slovenskej republiky, z toho 371 prípadov u mužov a 61 prípadov u žien. HIV infekcia prešla do štádia AIDS u 65 osôb (54 mužov, 11 žien) a z nich 40 pacientov (35 mužov, 5 žien) zomrelo. Ďalší ôsmi infikovaní zomreli bez prechodu nákazy do AIDS. Celkovo, u občanov Slovenskej republiky i cudzincov, bolo v Slovenskej republike od roku 1985 do 31. 12. 2012 laboratórne potvrdených a evidovaných 556 (479 u mužov, 77 u žien) prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti.

V roku 2011 bol pripravený materiál – Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012 za rok 2011. Predmetný materiál bol 16. 12. 2011 predložený na vnútrorezortné pripomienkové konanie. Po zapracovaní pripomienok z vnútrorezortného pripomienkového konania bol dňa 24. 1. 2012 na gremiálnej porade ministra zdravotníctva SR predmetný materiál schválený. Následne bol materiál predložený na medzirezortné pripomienkové konanie. Medzirezortné pripomienkové konanie bolo ukončené 8. 2. 2012 a po zapracovaní pripomienok z medzirezortného pripomienkového konania bol dňa 7. 3. 2012 predmetný materiál na rokovaní vlády SR vzatý na vedomie.

V roku 2012 bol pripravený aj materiál Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012 za rok 2012 (Príloha 5). Predmetný materiál bol dňa 14. 12. 2012 predložený na vnútrorezortné pripomienkové konanie a následne po zapracovaní pripomienky z vnútrorezortného pripomienkového konania bol dňa 27. 12. 2012 materiál odoslaný do kancelárie ministerky zdravotníctva SR na rokovanie gremiálnej porady ministra zdravotníctva SR.

Všetky RÚVZ v Slovenskej republike boli listom č. OE/7963/2012 vyzvané na realizáciu aktivít v prevencii HIV/AIDS práve počas Svetového dňa AIDS. Týmto listom boli súčasne na všetky RÚVZ v Slovenskej republike zaslané aj propagačné materiály, ktoré im mali byť nápomocné v realizácii predmetných aktivít.

V rámci Svetového dňa AIDS sa na RÚVZ v Slovenskej republike realizovali prednášky na tematiku HIV/AIDS, publikovali články v regionálnych denníkoch, uverejňovali informácie na webových stránkach, pripravili letáky, zostavovali nástenky s informáciami o HIV/AIDS, organizovali stužkové pochody. Niektoré RÚVZ v Slovenskej republike zaslali propagačné materiály aj do zdravotníckych zariadení.

9 PLNENIE ĎALŠÍCH ÚLOH

9.1 SURVEILLANCE VYBRANÝCH NÁKAZ

V rámci celoslovenskej surveillance vybraných nákaz pracovníci odboru epidemiológie infekčných ochorení týždenne sledovali a analyzovali najmä výskyt akútnych chabých obrn, chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení, meningokokových invazívnych ochorení, osýpok, rubeoly a kongenitálneho rubeolového syndrómu, a vybrané pohlavne prenosné ochorenia.

9.1.1 AKÚTNE CHABÉ OBRNY

Činnosť epidemiologickej časti NRC pre poliomyelitídu vykonávaná pracovníkmi odboru epidemiológie bola v roku 2012 rovnako ako v predchádzajúcom roku zameraná predovšetkým na koordináciu celoslovenskej surveillance poliomyelitídy s osobitným dôrazom na zabezpečovanie plnenia úloh Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike. Išlo najmä o nasledovné úlohy:

9.1.1.1 Monitorovanie výskytu akútnych chabých obrn (ACHO)

V rámci monitorovania ACHO sa priebežne spracovávali a analyzovali údaje u každého hláseného ochorenia. Pravidelne sa kontrolovali a kompletizovali údaje získané z EPIS a z Dotazníkov na hlásenie ACHO. Týždenné analýzy boli zasielané elektronickou poštou do WHO EURO. U každého prípadu ACHO sa v zmysle požiadaviek WHO kontrolovala včasnosť a kompletnosť hlásenia a včasnosť a kompletnosť epidemiologického a laboratórneho vyšetrenia. Dôraz sa kládol na analyzovanie ACHO u detí do 15 rokov.

V roku 2012 bolo v SR hlásených 14 akútnych chabých obrn, z toho 12 u dospelých (chorobnosť 0,3/100 000 obyvateľov) a dve u detí do 15 rokov (chorobnosť 0,2/1000 000 detí do 15 rokov) (**Tab. 3**). Išlo o:

- 8 ročného chlapca z okresu Trnava. Dňa 25. 5. 2012 vznikli chabé obrny dolných končatín. Dňa 26. 5. 2012V bolo dieťa hospitalizované na Detskej klinike Trnava s dg. susp. akútna polyradikuloneuritída. Ochorenie nebolo pediatrom hlásené, hlásené bolo dňa 4. 6. 2012 na základe príjmu biologického materiálu do Národného referenčného centra pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave. V deň hlásenia bolo epidemiologicky vyšetrené. Laboratórne vyšetrenia troch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny reziduálna obrna ani slabosť končatín nepretrvávala Dieťa bolo riadne očkované tromi dávkami OPV a štvrtou dávkou IPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm.
- 12 ročného chlapca z okresu Snina. Dňa 19. 3. 2012 vznikla chabá obrna ľavej dolnej končatiny. Dňa 19. 3. 2012 bolo dieťa hospitalizované na detskom oddelení v Snine s dg. paréza dolnej končatiny ťažkého stupňa a v ten istý deň bolo preložené na neurologické oddelenie DFN do Košíc. V priebehu hospitalizácie sa pridružila aj paréza pravej dolnej končatiny a meningeálne príznaky. Ochorenie nebolo hlásené pediatrom ani neurológom do 24 hodín, hlásené bolo až neurológom 26. 3. 2012. V deň hlásenia bolo epidemiologicky vyšetrené. Laboratórne vyšetrenia štyroch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch ešte pretrvávali reziduálne obrny. Dieťa

bolo riadne očkované štyrmi dávkami OPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm.

Tabuľka 3: AKÚTNE CHABÉ OBRNY, SR, 2012, VÝSKYT PODĽA OKRESOV

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100000		abs.	chorobnosť/100000
Nitriansky	5	0,7	Komárno	3	2,9
			Topoľčany	1	1,4
			Nové Zámky	1	0,7
Trenčiansky	3	0,5	Trenčín	1	0,9
			Bánovce nad Bebravou	1	2,7
			Nové Mesto nad Váhom	1	1,6
Trnavský	1	0,2	Trnava	1	0,8
Banskobystrický	2	0,3	Lučenec	1	1,3
			Poltár	1	4,4
Prešovský	3	0,4	Vranov nad Topľou	1	1,3
			Humenné	1	1,6
			Snina	1	2,6
Spolu	14	0,3	Spolu	14	0,3

Ostatných 12 ochorení u dospelých osôb vo veku 21 až 75 rokov bolo z okresov Komárno – 3, Topoľčany, Nové Zámky, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom, Trnava, Lučenec, Poltár, Vranov nad Topľou, Humenné, Snina po jednom ochorení.

Ochorenia vznikli v mesiacoch január (5), marec (1), máj (1), jún (2), august (2), september (1), október (1), november (1).

Hlásenie na RÚVZ do 24 hodín od hospitalizácie bolo urobené len v dvoch prípadoch (14,3 % z počtu chorých). Všetky prípady boli epidemiológmi vyšetrené do 48 hodín od hlásenia, resp. zistenia ochorenia. Len u piatich chorých (35,7 %) boli adekvátne odobraté a vyšetrené vzorky stolice (2 vzorky do 14 dní od vzniku obrny v intervale najmenej 24 hodín). Pokus o izoláciu poliovírusov zo stolice bol vykonaný u deviatich chorých, u všetkých boli výsledky uvedených vyšetrení s negatívnym výsledkom.

9. 1. 1. 2 Očkovanie detskej populácie proti poliomyelitíde

Kontrola zaočkovanosti detskej populácie proti poliomyelitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2012.

Zaočkovanosť dočiat proti poliomyelitíde sa zisťovala v rámci základného očkovania kombinovanou vakcínou proti diftérii, tetanu, pertussis, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a poliomyelitíde.

- základné očkovanie dočiat tromi dávkami DI-TE-PER-HIB-VHB-POLIO:

Z celkového počtu 55 853 detí v ročníku narodenia 2010 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,7 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský a Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje. V porovnaní s predchádzajúcim rokom celoslovenská zaočkovanosť poklesla o 0,3 %. Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahol okres Trebišov (94,2 %).

Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertusis.

- preočkovanie detí proti poliomyelitíde v 6. roku života:

Z celkového počtu 52 108 detí v ročníku narodenia dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 99,1 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,5 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. V žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na očkovanie bola použitá vakcína Infanrix Polio.

- preočkovanie detí proti poliomyelitíde v 13. roku života:

Z celkového počtu 54 796 detí v ročníku narodenia 1998 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 99,3 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,8 % (Prešovský kraj) do 99,7 % (Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. V žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Preočkovanie bolo vykonané vakcínou DULTAVAX (44,6 % detí) a vakcínou BOOSTRIX POLIO (54,7 % detí).

9. 1. 1. 3 Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Enviromentálna surveillance sa v Slovenskej republike vykonáva už od roku 1970, a to sledovaním cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd. NRC pre poliomyelitídu pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov.

V roku 2012 boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené odpadové vody zo 16-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) a z dvoch utečeneckých táborov (Rohovce, Medveďov) a z Detského domova Horné Orechové. Vzorky boli vyšetrené podľa doporučených štandardných metodík WHO, v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch. Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 132. Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 50 enterovírusov (20x Cocksackie zo skup. B, 1x CBV1, 4x CBV2, 1x CBV4, 6x CBV5, 3x ECHO6, 12x ECHO11, 2x ECHO22, 1x ECHO24).

9. 1. 1. 4 Medzinárodná spolupráca pri zabezpečovaní surveillance poliomyelitídy

Okrem zasielania týždenných hlásení do WHO, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO v roku 2012 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v roku 2011 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávanía divých poliovírusov v laboratóriách v rezorte zdravotníctva, aj mimo rezortu zdravotníctva.

9.1.2 SURVEILLANCE CHRÍPKY

9.1.2.1.1 Analýza výskytu chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení (ARO) na Slovensku v roku 2012

V roku 2012 bolo na Slovensku hlásených 1 874 676 prípadov chrípky a iných akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 65 520,2/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 4**). V porovnaní s rokom 2011, kedy bolo hlásených 2 006 172 ochorení, ide o pokles počtu hlásených ochorení o 6,6 %.

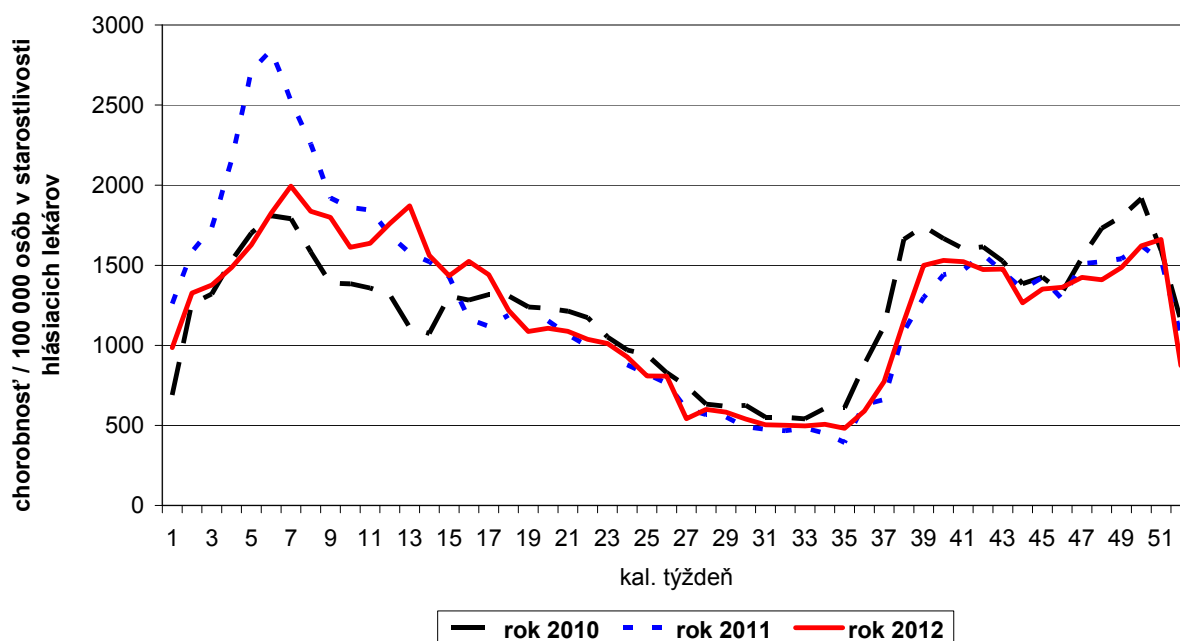
Tabuľka 4: AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIA PODĽA KRAJOV, SR, 2012

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	25 794	22 951	13 754	60 369	7 979	130 847	65 662,6
Trnavský kraj	43 115	45 164	31 551	81 227	17 881	218 938	63 057,5
Trenčiansky kraj	43 568	54 191	38 007	72 458	17 283	225 507	64 639,4
Nitriansky kraj	65 382	75 606	47 462	117 307	23 594	329 351	69 990,6
Žilinský kraj	63 218	67 076	46 849	72 346	21 465	270 954	65 688,7
Banskobystrický kraj	41 438	51 306	32 903	63 002	20 620	209 269	67 605,3
Prešovský kraj	54 504	63 505	43 205	90 102	23 604	274 920	62 262,4
Košický kraj	43 452	47 145	30 010	78 414	15 869	214 890	60 583,6
SR	380 471	426 944	283 741	635 225	148 295	1 874 676	65 520,2
Vekovo-špecifická chorobnosť	188 767,3	147 126,5	136 760,6	39 234,4	30 784,7		

Začiatkom roka 2012 bol hlásený zvýšený výskyt akútnych respiračných ochorení (ARO) dočasne prerušený vianočnými sviatkami a školskými prázdninami, ktorý však nemal charakter typickej zimnej epidémie. Maximum ochorení bolo evidovaných v 7. kalendárnom týždni (**Graf 1**), kedy ochorelo 66 664 osôb, čo predstavuje chorobnosť 1 994,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období boli zaznamenané lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a z dôvodu vysokej absencie žiakov bola prerušená ich prevádzka. V ďalších troch týždňoch chorobnosť dočasne klesala až do 10. kalendárneho týždňa. Nasledovalo opätovné zvyšovanie chorobnosti až do 13. kalendárneho týždňa, kedy bol zaznamenaný druhý najvyšší výskyt ARO, ochorelo 58 753 (chorobnosť 1 870,9/100 000). V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení v tom čase dominoval vírus chrípky typu A a predovšetkým A (H3N2) Perth, okrem vírusu chrípky typu B boli v etiológii laboratórne potvrdené aj respiračno-syncyciálne vírusy.

Krivka chorobnosti v nasledujúcich mesiacoch takmer kopírovala krivku chorobnosti z roku 2011. Postupný nárast chorobnosti nastal už niekoľko týždňov pred začiatkom chrípkovej sezóny 2012/2013 a to v 36. – 39. kalendárnom týždni. Ďalší pozvoľný vzostup začala krivka chorobnosti na ARO vykazovať v prebiehajúcej sezóne (od začiatku 45. kalendárneho týždňa) s vrcholom v 51. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 48 713 akútnych respiračných ochorení, t. j. chorobnosť 1 661,3/100 000 osôb v starostlivosti lekárov hlásiacich v tomto kalendárnom týždni. V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení sa v tomto čase zaznamenal adenovírus a respiračno-syncyciálny vírus.

Graf 1: ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, ROKY 2010 - 2012

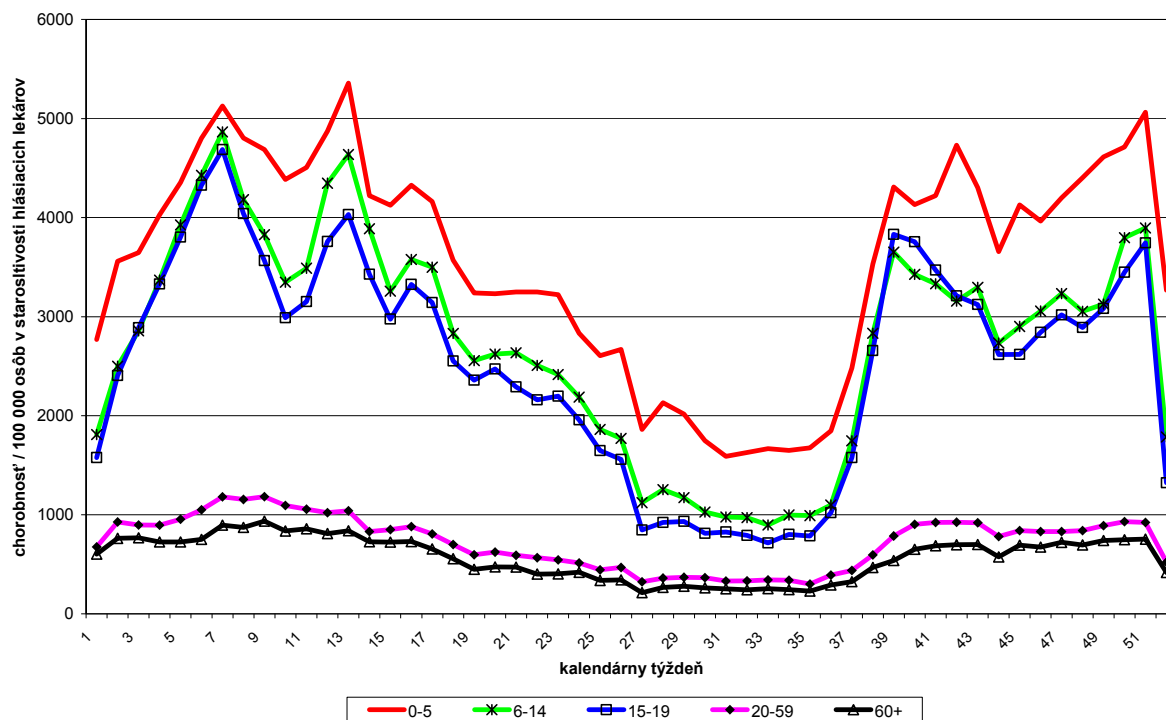
Najvyššia incidencia akútnych respiračných ochorení bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (69 990,6/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola chorobnosť zaznamenaná aj v Banskobystrickom kraji (67 605,3/100 000), v Žilinskom kraji (65 688,7/100 000) a v Bratislavskom kraji (65 662,6/100 000). Najnižšia chorobnosť (60 583,6/100 000) bola hlásená v Košickom kraji (Tab. 4).

Vekovo-špecifická chorobnosť na ARO (Tab. 4, Tab. 5, Graf 2) bola po celý rok 2012 najvyššia vo vekovej skupine 0-5 ročných detí (188 767,3/100 000). Chorobnosť v ďalších vekových skupinách postupne klesala.

Tabuľka 5: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na ARO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hľásiacich lekárov
0 - 5	380 471	188 767,3
6 - 14	426 944	147 126,5
15 - 19	283 741	136 760,6
20 - 59	635 225	39 234,4
60 +	148 295	30 784,7
Spolu	1 874 676	65 520,2

Graf 2: ARO, VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2012

Z celkového počtu ARO hlásených v roku 2012 bol klinický priebeh komplikovaný u 44 066 (2,4 %) chorých (Tab. 6), čo je o jednu desatinu percenta menej, ako percento komplikácií hlásených v predchádzajúcom roku (2,5 %). Rovnako aj proporcionálne zastúpenie jednotlivých druhov komplikácií bolo podobné minuloročnému. Najvyšší podiel komplikácií ARO tvorili sínusitídy (1,3 % z počtu ochorení). Otitídy predstavovali 0,6 % a bronchopneumónie a pneumónie tvorili 0,5 % z počtu ochorení ARO.

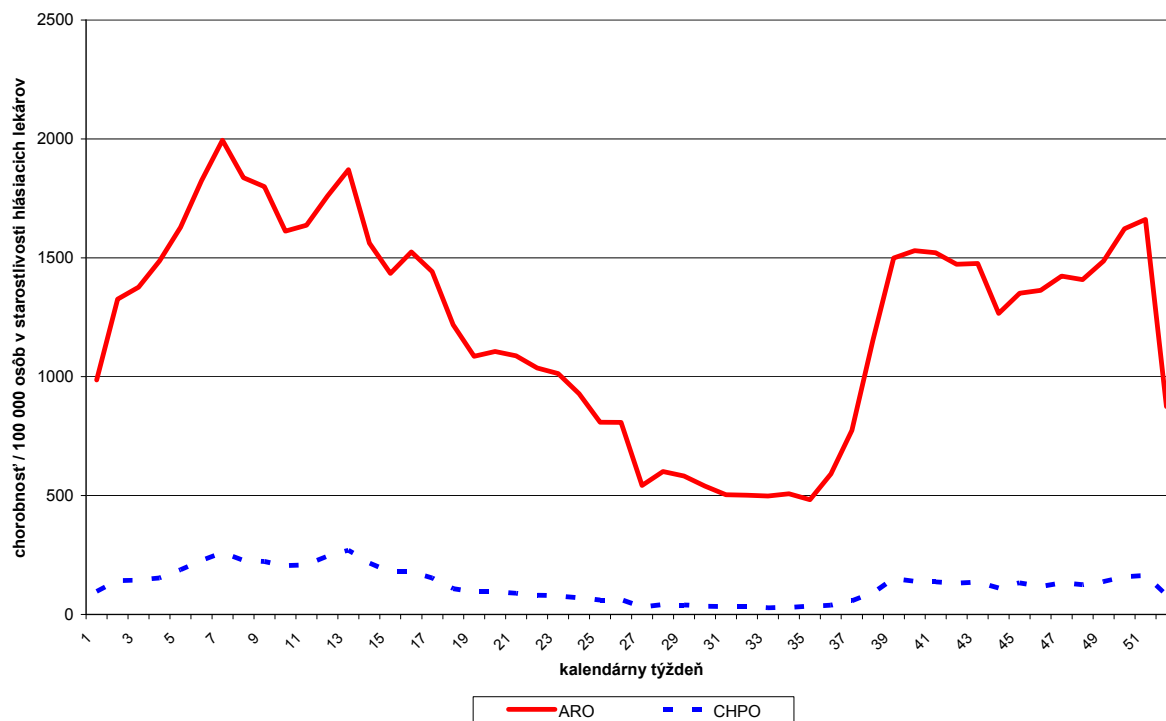
Tabuľka 6: ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, 2012

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení na ARO
bronchopneumónie a pneumónie	9 357	21,2	0,5
otitída	10 815	24,5	0,6
sínusitída	23 894	54,2	1,3
SR	44 066	100,0	2,4
Celkový počet ochorení na ARO	1 874 676		

V roku 2012 bolo zaznamenaných 191 623 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO), chorobnosť 6 697,3/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov

(Tab. 7, Tab. 8), čo predstavuje 10,2 % z celkového počtu ARO. Krivka chorobnosti na CHPO prakticky počas celého roka 2012 korelovala s chorobnosťou na ARO (Graf 3).

Graf 3: ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2012

Vekovo špecifická chorobnosť na CHPO (Tab. 7, Tab. 8) bola, tak ako minulý rok, najvyššia u detí a adolescentov s maximom vo vekovej skupine 0 - 5 ročných (20 743,7/100 000). Najnižšia chorobnosť bola u osôb starších ako 60 rokov (Tab. 8, Graf 4).

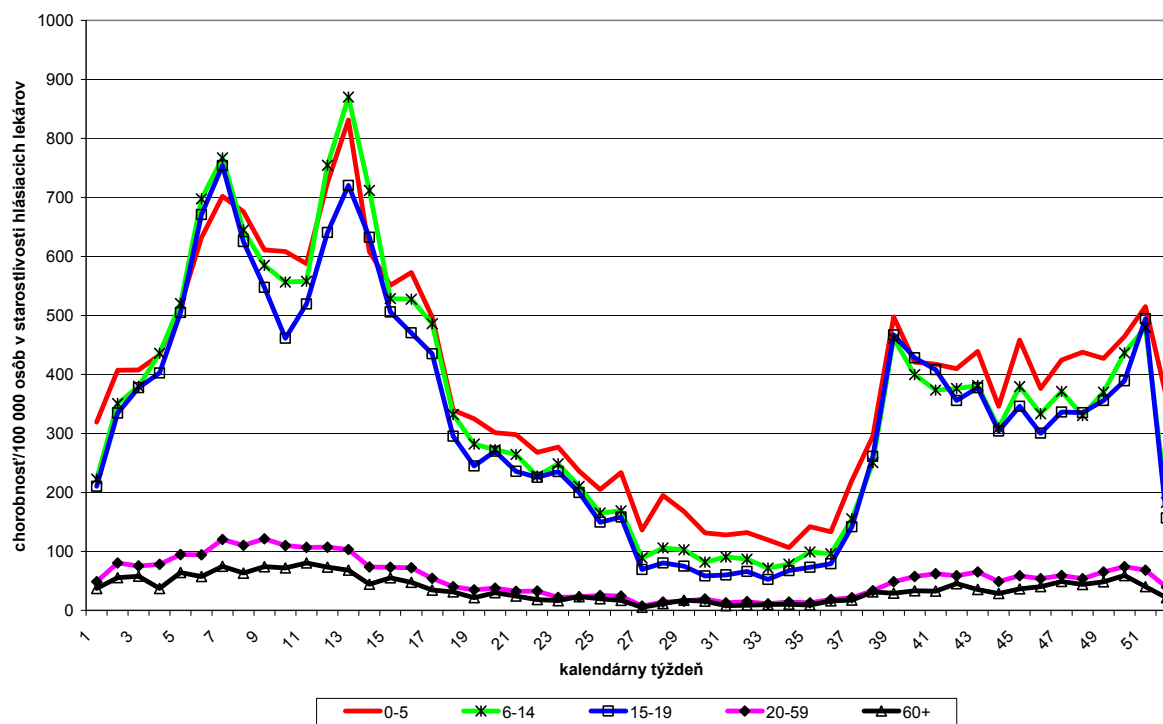
Tabuľka 7: CHPO PODĽA KRAJOV, SR, 2012

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	1 392	1 609	849	3 576	359	7 785	3 906,7
Trnavský kraj	6 992	7 899	5 356	8 499	916	29 662	8 543,1
Trenčiansky kraj	3 821	6 909	4 805	5 268	1 045	21 848	6 262,5
Nitriansky kraj	8 860	11 785	7 618	11 823	1 820	41 906	8 905,5
Žilinský kraj	7 243	9 212	6 827	5 739	1 951	30 972	7 508,7
Banskobystrický kraj	4 760	6 189	4 445	5 474	1 844	22 712	7 337,2
Prešovský kraj	6 429	8 213	4 553	5 176	1 285	25 656	5 810,4
Košický kraj	2 313	3 436	2 295	2 578	460	11 082	3 124,3
SR	41 810	55 252	36 748	48 133	9 680	191 623	6 697,3
Vekovo-špecifická chorobnosť	20 743,7	19 040,1	17 712,2	2 972,9	2 009,5		

Tabuľka 8: CHPO, VEKOVOŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na CHPO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	41 810	20 743,7
6 - 14	55 252	19 040,1
15 - 19	36 748	17 712,2
20 - 59	48 133	2 972,9
60 +	9 680	2 009,5
Spolu	191 623	6 697,3

Graf 4: CHPO, VEKOVOŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2012

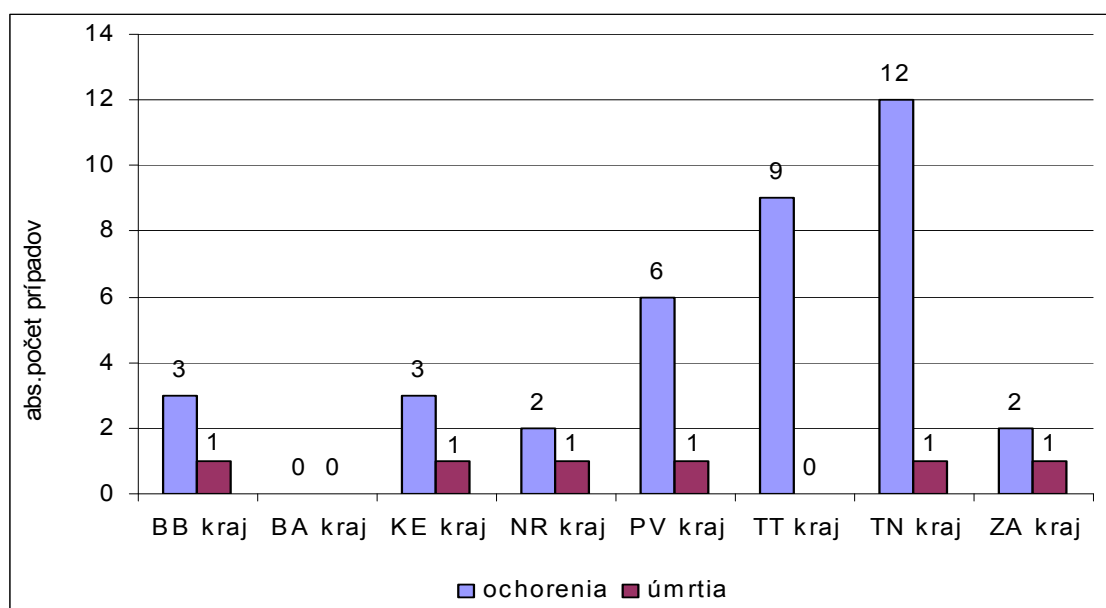

Na základe pokračujúceho monitorovania a okamžitého hlásenia ťažkých akútnych respiračných ochorení označovaných ako SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky aj v roku 2012 denne aktuálne informácie o počte SARI, hospitalizovaných pacientov a o počte úmrtí osôb na SARI. Od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012 bolo hlásených 37 prípadov SARI, z toho ochorelo 15 mužov (41 %) a 22 žien (59 %), z ktorých nebola ani jedna žena tehotná.

Z celkového počtu 37 prípadov SARI trpelo 24 pacientov (65 %) aj iným závažným ochorením (ochorenie kardiovaskulárneho systému, respiračného systému atď.).

Najvyšší výskyt ochorení na SARI bol zaznamenaný v Trenčianskom kraji (12) a v Trnavskom kraji (9), (**Graf 5**).

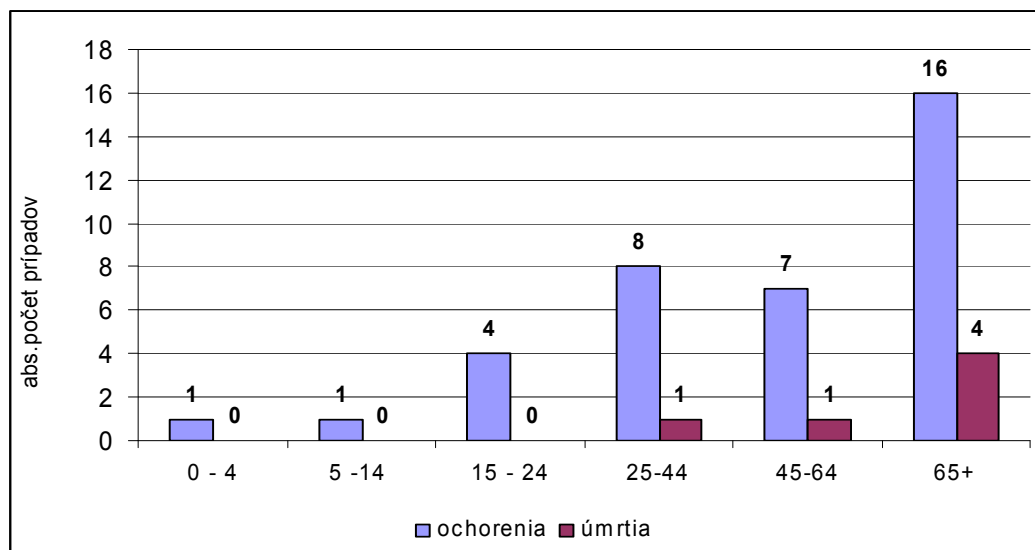
Graf 5: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, KRAJE SR, 2012

Najvyšší počet prípadov SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 65 a viac ročných (16) a vo vekovej skupine 25 – 44 ročných (8), nasledovala veková skupina 45 – 64 ročných (7), veková skupina 15 – 24 ročných (4), vo vekovej skupine 0 – 4 ročných bol jeden prípad a vo vekovej skupine 5 – 14 rokov taktiež jeden prípad. Najvyšší počet úmrtí na SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 65 a viac ročných (4).

Z 37 prípadov ochorenia na SARI skončilo 6 prípadov úmrtím (4 prípady na infekčnú príčinu, 2 prípady na inú príčinu ochorenia). Zo 4 úmrtí na infekčnú príčinu ochorenia nebol ani v jednom prípade potvrdený pandemický vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09 (**Graf 6**).

Graf 6: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, 2012

Analýza výsledkov laboratórnej diagnostiky vychádza z údajov Národného referenčného centra pre chrípku (NRC pre chrípku) Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z Oddelenia lekárskej virológie a Oddelenia molekulárnej biológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici a z Oddelenia virológie a antiinfekčnej imunológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V priebehu celého roka 2012 bolo v NRC pre chrípku vyšetrených 936 vzoriek biologického materiálu, z toho 177 vzoriek bolo **pozitívnych (18,9 %)**. V 114 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 12,2 % z celkového počtu prijatých vzoriek. V etiológii jednoznačne prevládal vírus chrípky typu A s počtom 76 prípadov, čo predstavuje 43 % zo všetkých laboratórne potvrdených prípadov. Vírus chrípky typu B bol potvrdený v 38 prípadoch (22 %). Okrem toho bolo laboratórne potvrdených 37 adenovírusov (20 %), 17 respiračno-syncytiálnych vírusov (10 %) z toho v jednom prípade išlo o koinfekciu adenovírusu a respiračno-syncytiálneho vírusu, šesť prípadov *Mycoplasma pneumoniae* (3 %) a dva vírusy parachrípky typ 1 (1 %).

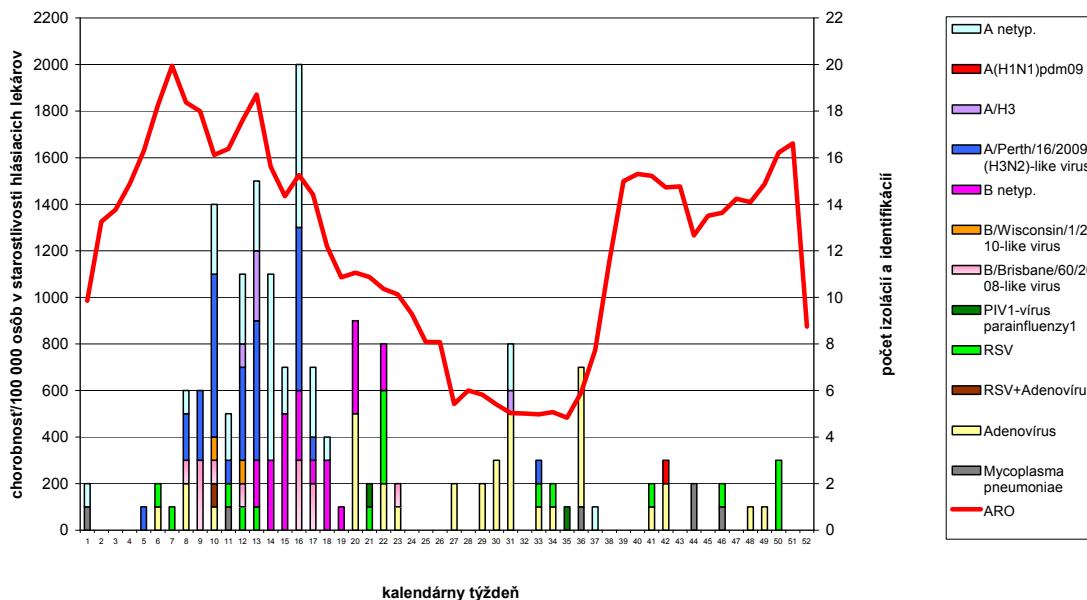
Zo 76 vírusov chrípky typu A bolo bližšie identifikovaných 39 (51,3 %). Išlo o nasledovné subtypy:

- 33 x A/Perth/16/2009 (H3N2)-like virus,
- 5 x A/H3,
- 1 x A (H1N1)pdm09.

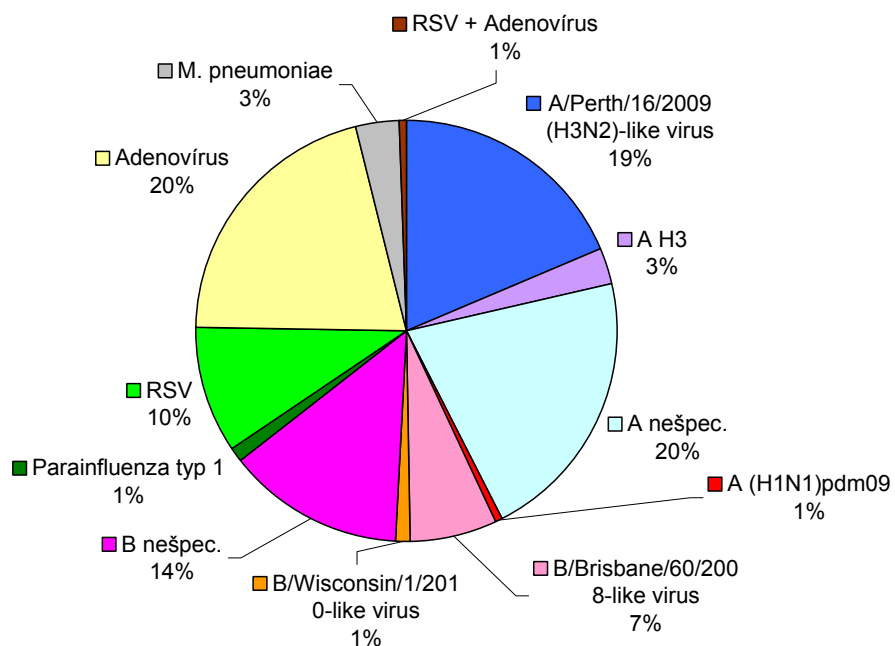
Zo 38 vírusov chrípky typu B bolo bližšie identifikovaných 14 (36,8 %). Potvrdili sa nasledujúce subtypy:

- 12 x B/Brisbane/60/2008-like virus,
- 2x B/Wisconsin/1/2010-like virus (**Graf 7, Graf 8**).

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENÁRNÝCH TÝŽDŇOV, SR, 2012

Graf 8: ROZDELENIE LABORATÓRNE POTVRDENÝCH PRÍPADOV ARO A CHPO PODĽA ETIOLOGICKÝCH AGENSOV, SR, 2012, N=177

9. 1. 2. 2 Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012 v Slovenskej republike

Úvod:

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2011/2012 možno charakterizovať ako nízku. Celoslovensky nebola zaznamenaná typická zimná epidémia. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky, alebo v ojedinelých lokálnych epidémiách v predškolských a školských zariadeniach a v ústavoch sociálnej starostlivosti. V etiológii ochorení prevažoval vírus chrípky typu A. V európskych krajinách prevládal vírus chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2) – like.

Spolu bolo hlásených 1 445 369 akútnych respiračných ochorení (ARO), čo predstavuje chorobnosť 47 510,1 na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tabuľka 9**). V porovnaní s chrípkovou sezónou 2010/2011 počet hlásených ARO poklesol o 181 518, t. j. o 11,2 %.

Tabuľka 9: ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012*

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	20 549	18 783	10 865	48 181	6 328	104 706	46 869,8
Trnavský kraj	33 317	35 660	25 033	59 285	13 234	166 529	45 706,6
Trenčiansky kraj	32 994	43 572	30 944	61 245	14 465	183 220	46 137,8
Nitriansky kraj	45 785	56 748	36 247	89 900	18 446	247 126	50 457,5
Žilinský kraj	46 059	50 420	35 961	55 007	16 209	203 656	47 406,5
Banskobystrický kraj	31 225	41 494	26 880	49 790	16 176	165 565	50 121,1
Prešovský kraj	39 882	50 366	35 131	71 700	18 806	215 885	46 166,0
Košický kraj	30 353	35 377	23 465	57 869	11 618	158 682	43 267,9
SR	280 164	332 420	224 526	492 977	115 282	1 445 369	47 510,1
Vekovo-špecifická chorobnosť	131 727,0	108 558,6	102 556,4	28 520,6	22 416,3	47 510,1	

* Poznámka: Vekovo-špecifická chorobnosť prepočítaná na 100% hlásiacich lekárov

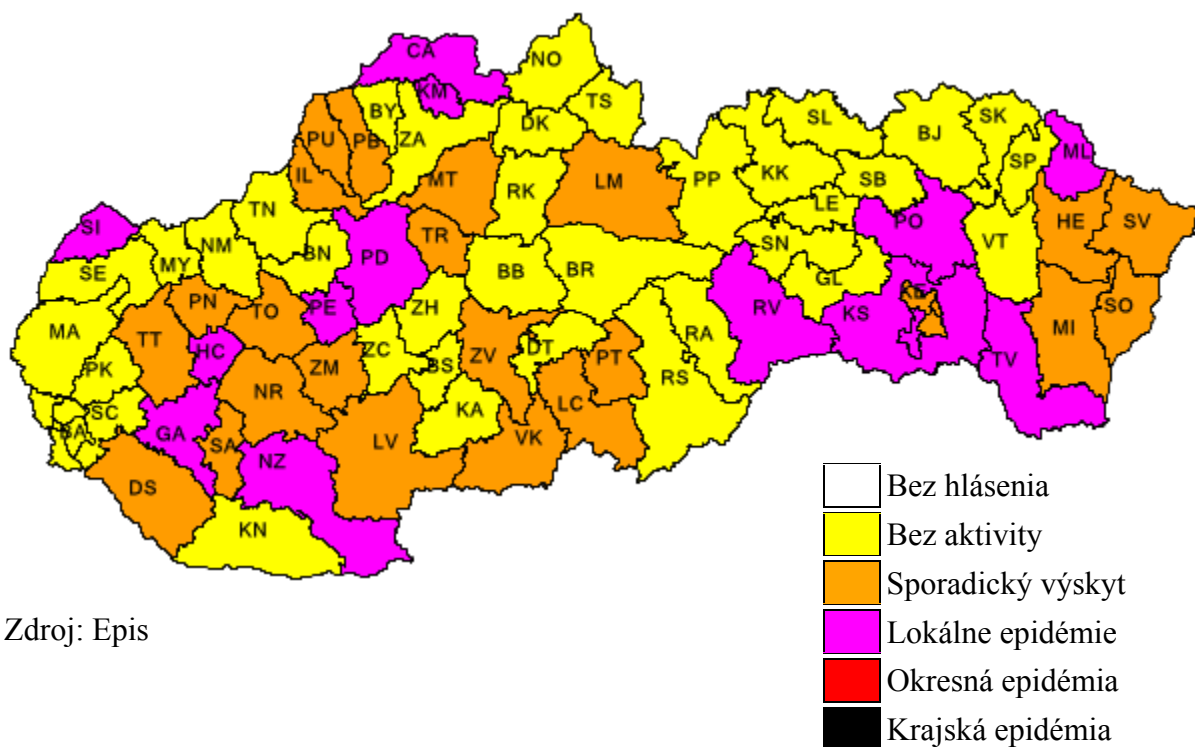
Zdroj: Epis

Priebeh sezóny:

Krivka chorobnosti na akútne respiračné ochorenia bola od začiatku sezóny až do obdobia vianočných sviatkov približne na rovnakej úrovni. V 46. kalendárnom týždni bol izolovaný prvý vírus chrípky typu A, ktorý bol bližšie identifikovaný ako A/Perth/16/2009 (H3N2) –like vírus. Do konca roka 2011 boli z nazofaryngeálnych výterov potvrdené ďalšie dva vírusy chrípky typu A bez bližšej subtypizácie, vírusy parainfluenzy a *Mycoplasma pneumoniae*.

Po obvyklom poklese chorobnosti počas vianočných sviatkov prišlo začiatkom roka 2012 k postupnému vzostupu chorobnosti, ktorý vrcholil v 7. kalendárnom týždni chorobnosťou 1 994,6/ 100 000 (**Mapa 1**). V tomto období boli zaznamenané početné lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a v ústavoch sociálnej starostlivosti vo viacerých okresoch Slovenska. Z dôvodu vysokej absencie žiakov v týchto zariadeniach bola prerušená ich prevádzka. K epidémii celookresného ani celokrajského typu neprišlo a väčšina okresov hlásila stav bez chrípkovej aktivity alebo sporadický výskyt.

Mapa 1: AKTIVITA CHRÍPKY V OKRESOCH V 7. KALENDÁRNOM TÝŽDNI 2012, SR

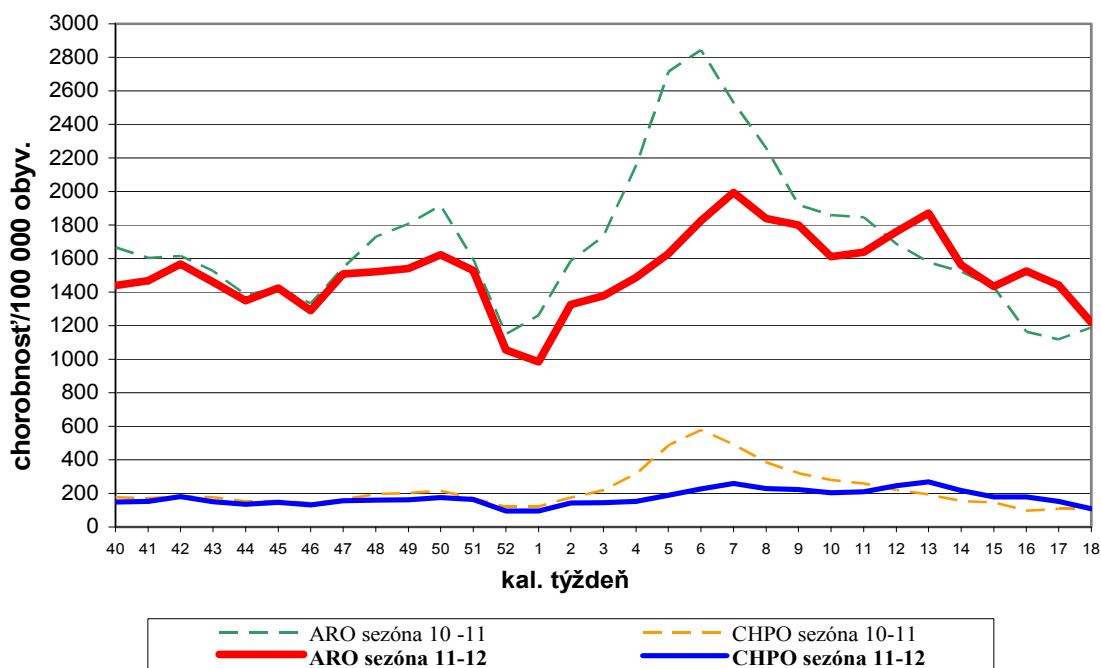

Zdroj: Epis

Typická zimná epidémia nebola zaznamenaná. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou bola chorobnosť počas celej chrípkovej sezóny 2011/2012 na nižšej alebo rovnakej úrovni, s výnimkou miernych vzostupov v 13., v 16. a v 17. kalendárnom týždni, kedy chorobnosť dosiahla vyššie hodnoty ako v sezóne 2010/2011 (**Graf 9**).

Na krajskej úrovni bola najvyššia chorobnosť na ARO zaznamenaná v Nitrianskom kraji (50 457,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov) a v Banskobystrickom kraji (50 121,1/100 000), čo bolo nad úrovňou celoslovenskej chorobnosti. Najnižšia chorobnosť bola evidovaná v Košickom kraji (43 267,9/100 000), (**Tabuľka 9**).

Graf 9: VÝSKYT ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2011/2012 A 2010/2011

Zdroj: Epis

Počet hlásených prípadov CHPO v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol 165 786, čo predstavuje chorobnosť 5 449,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tabuľka 10**). CHPO tvorili 11,5 % z počtu všetkých hlásených ARO. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou počet hlásených prípadov CHPO poklesol o 51 504, t. j. o 23,7 %.

Tabuľka 10: CHPO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012*

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	1 291	1 553	819	3 150	302	7 115	3 184,9
Trnavský kraj	5 635	6 349	4 439	6 944	748	24 115	6 618,8
Trenčiansky kraj	3 135	5 974	4 140	5 364	1 060	19 673	4 954,0
Nitriansky kraj	6 788	9 846	6 599	10 095	1 547	34 875	7 120,7
Žilinský kraj	5 749	7 595	5 548	4 838	1 584	25 314	5 892,5
Banskobystrický kraj	4 387	6 028	4 200	5 380	1 711	21 706	6 571,0
Prešovský kraj	5 567	7 680	4 191	4 641	1 108	23 187	4 958,4
Košický kraj	1 970	3 028	2 170	2 279	354	9 801	2 672,4
SR	34 522	48 053	32 106	42 691	8 414	165 786	5 449,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	16 231,5	15 692,7	14 665,0	2 469,8	1 636,1	5 449,5	

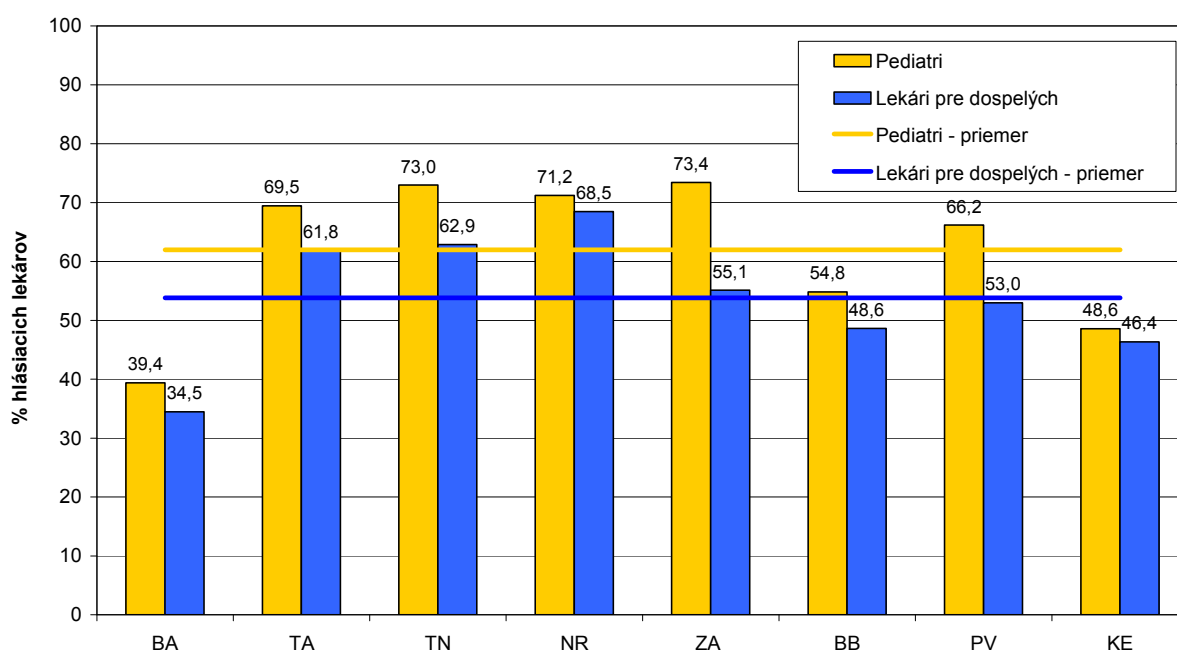
* Poznámka: Vekovo-špecifická chorobnosť prepočítaná na 100% hlásiacich lekárov

Zdroj: Epis

Proporcia lekárov hlásiacich ARO a CHPO:

Priemerná proporcia lekárov hlásiacich ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2011/2012 bola 57,9 % (62,0 % pediatrov a 53,8 % lekárov pre dospelých). Vo všetkých kalendárnych týždňoch bola hlásna disciplína pediatrov lepšia ako lekárov pre dospelých. Najvyššia proporcia hlásiacich pediatrov bola zaznamenaná v Žilinskom kraji, najvyššia proporcia hlásiacich lekárov pre dospelých bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji. V oboch skupinách lekárov bola podobne ako v minuloročnej sezóne najnižšia proporcia v Bratislavskom kraji (**Graf 10**).

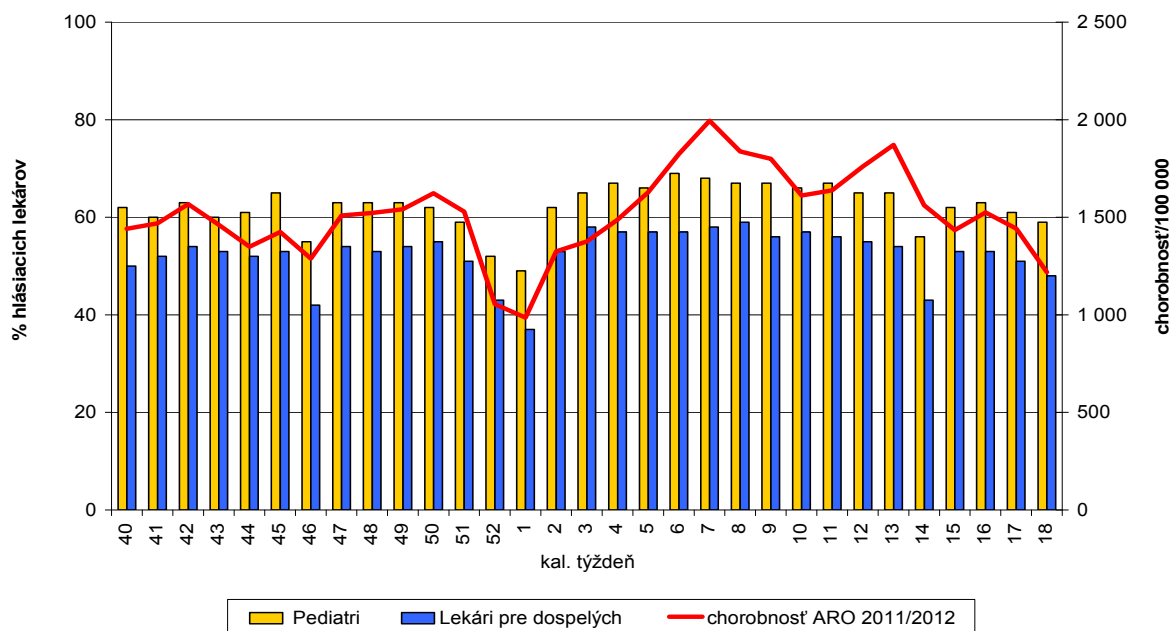
Graf 10: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis

V porovnaní s chrípkovou sezónou 2010/2011 proporcija hlásiacich pediatrov poklesla o 0,4 % a proporcija hlásiacich lekárov pre dospelých vzrástla o 1,4 %. Najvyššia proporcija hlásiacich lekárov v chrípkovej sezóne 2011/2012 bola zaznamenaná od šiesteho do ôsmeho kalendárneho týždňa 2012. Najnižšia proporcija bola od 52. kalendárneho týždňa 2011 do 1. kalendárneho týždňa 2012 (**Graf 11**).

Graf 11: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

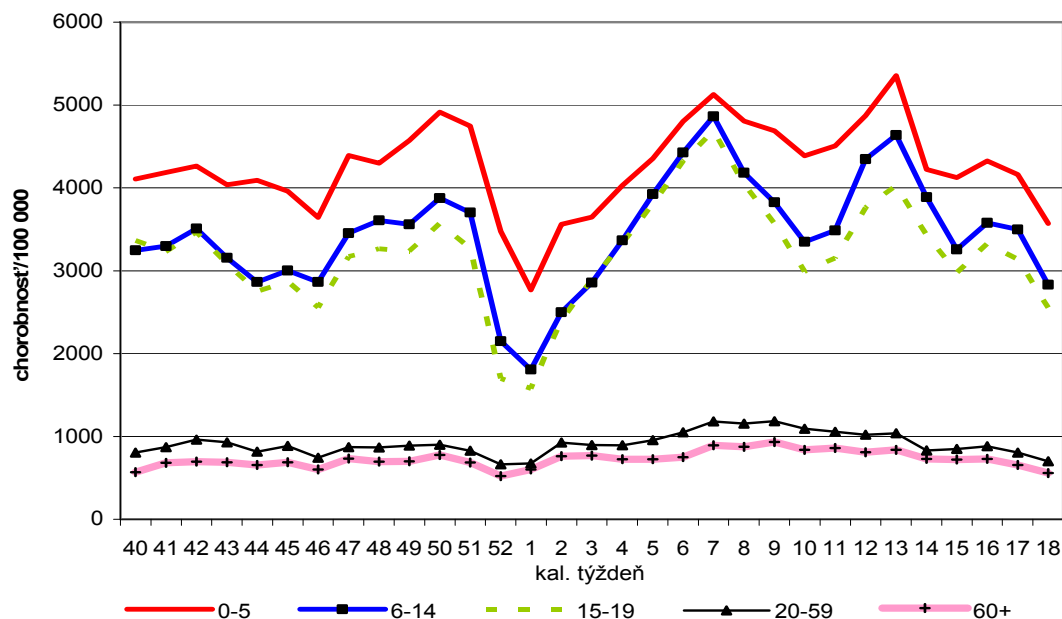

Zdroj: Epis

Vekovo- špecifická chorobnosť:

Najvyššia chorobnosť na ARO 131 727,0/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine 0 – 5 ročných detí, v ktorej ochorelo 280 164 detí. Vo vekovej skupine 6 – 14 ročných bolo hlásených spolu 332 420 ochorení s chorobnosťou 108 558,6/100 000. Vo vekovej skupine 15 – 19 ročných bolo zaznamenaných 224 526 ochorení s chorobnosťou 102 556,4/100 000. Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť bola podobne ako po minulé roky zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto skupine bolo hlásených 115 282 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 22 416,3/100 000 (Tabuľka 9, Graf 12).

Graf 12: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOŠŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

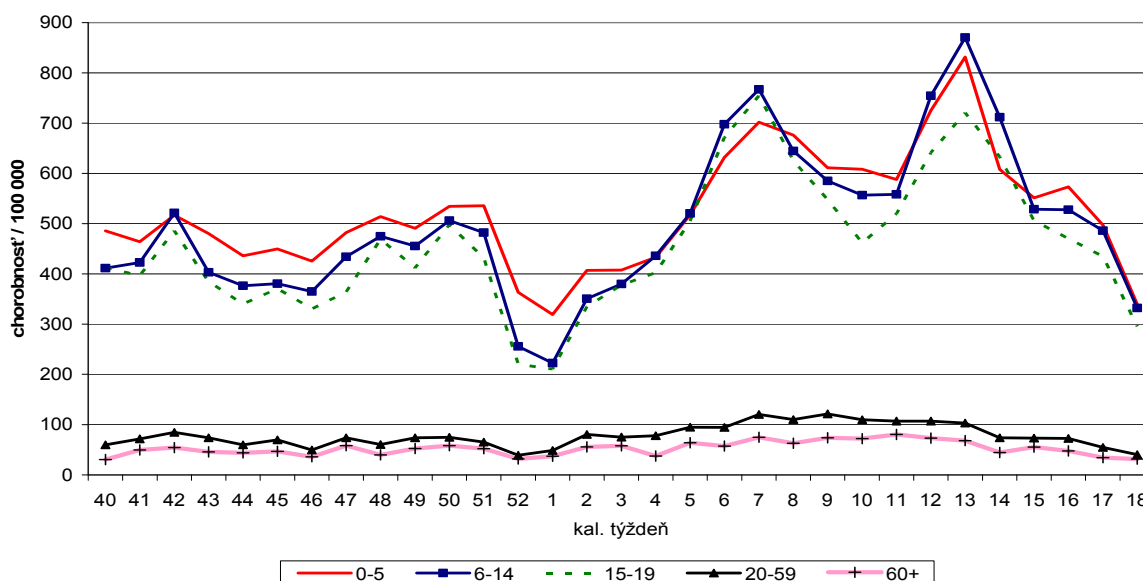

Z

droj: Epis

Najvyššia chorobnosť na CHPO 16 231,5/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine detí vo veku 0 – 5 rokov, v ktorej ochorelo 34 522 detí, s výnimkou 42. kalendárneho týždňa 2011, 4. až 7. a 12. až 14. kalendárneho týždňa 2012, kedy ju prevýšila chorobnosť vo vekovej skupine 6 – 14 ročných. Vo vekovej skupine 6 - 14 ročných bolo hlásených spolu 48 053 ochorení s chorobnosťou 15 692,7/100 000. Najnižšia chorobnosť na CHPO 1 636,1/100 000 bola zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších, v ktorej bolo hlásených 8 414 prípadov (**Tabuľka 10, Graf 13**).

Graf 13: CHPO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis

Komplikácie:

Komplikovaný priebeh ochorenia bol hlásený u 36 131 chorých na ARO, čo predstavuje 2,5 % z celkového počtu ARO (**Tabuľka 11**). Najčastejšie išlo o sinusitídy, ktoré z celkového počtu komplikácií tvorili 55,9 %.

Tabuľka 11: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení
bronchopneumónia a pneumónia	7 600	21,0	0,5
otitída	8 323	23,0	0,6
sinusitída	20 208	55,9	1,4
SR	36 131	100,0	2,5
Celkový počet ochorení na ARO	1 445 369		

Zdroj: Epis

Najvyššia proporcia v celkového počtu komplikácií bola vo vekovej skupine 20 – 59 ročných osôb (29,4 %).

Bronchopneumónia a pneumónia najčastejšie komplikovala priebeh ochorenia vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto vekovej skupine sa vyskytlo 36,1 % z celkového počtu bronchopneumónií a pneumónií.

Na otitídu ochoreli najčastejšie 0 – 5 ročné deti, pričom sa v tejto vekovej skupine zaznamenalo 42 % z celkového počtu otitíd.

Sinusitídy boli najčastejšou komplikáciou u 15 – 19 ročných adolescentov, v tejto vekovej skupine bolo zaznamenaných 72,7 % z celkového počtu sinusitíd. Komplikácie ARO podľa druhu a vekových skupín sú uvedené v **Tabuľke 12**.

Tabuľka 12: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Druh komplikácie	Veková skupina										SPOLU	
	0 - 5 r.		6 - 14 r.		15 - 19 r.		20 - 59 r.		60+ r.			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	1 811	21,6	1 495	16,1	649	12,4	2 707	25,5	938	36,1	7 600	21,0
otitídy	3 229	38,5	2 276	24,4	774	14,8	1 581	14,9	463	17,8	8 323	23,0
sinusitídy	3 340	39,9	5 542	59,5	3 796	72,7	6 331	59,6	1 199	46,1	20 208	55,9
Spolu	8 380	100	9 313	100	5 219	100	10 619	100	2 600	100	36 131	100,0
Proporcía z celkového počtu komplikácií	23,2		25,8		14,4		29,4		7,2			

Zdroj: Epis

Laboratórna diagnostika:

Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo vo virologických laboratóriách úradov verejného zdravotníctva celkovo vyšetrených 1 466 vzoriek biologického materiálu (871 nazofaryngeálnych výterov a 595 dvojíc sér), z toho bolo 121 pozitívnych (8,3 %). Izolovalo sa 103 vírusov chrípky a 18 iných nechřípkových etiologických agens.

V etiológii chrípkových ochorení prevládal vírus chrípky typu A, ktorý sa zachytil v 73 prípadoch zo 103 (70,9 %). Vírus chrípky typu B sa podarilo izolovať v 30 prípadoch (29,1 %).

Zo 73 prípadov vírusov chrípky typu A išlo o nasledovné subtypy:

- 36 x vírus chrípky typu A bez bližšej subtypizácie,
- 33 x vírus chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2) - like virus,
- 4 x vírus chrípky identifikovaný ako A/H3,

Z 30 prípadov vírusov chrípky typu B bol izolovaný:

- 17 x vírus chrípky typu B bližšie nešpecifikovaný,
- 11 x vírus chrípky typu B/Brisbane/60/2008 - like virus,
- 2 x vírus chrípky typu B/Wisconsin/1/2010 – like virus.

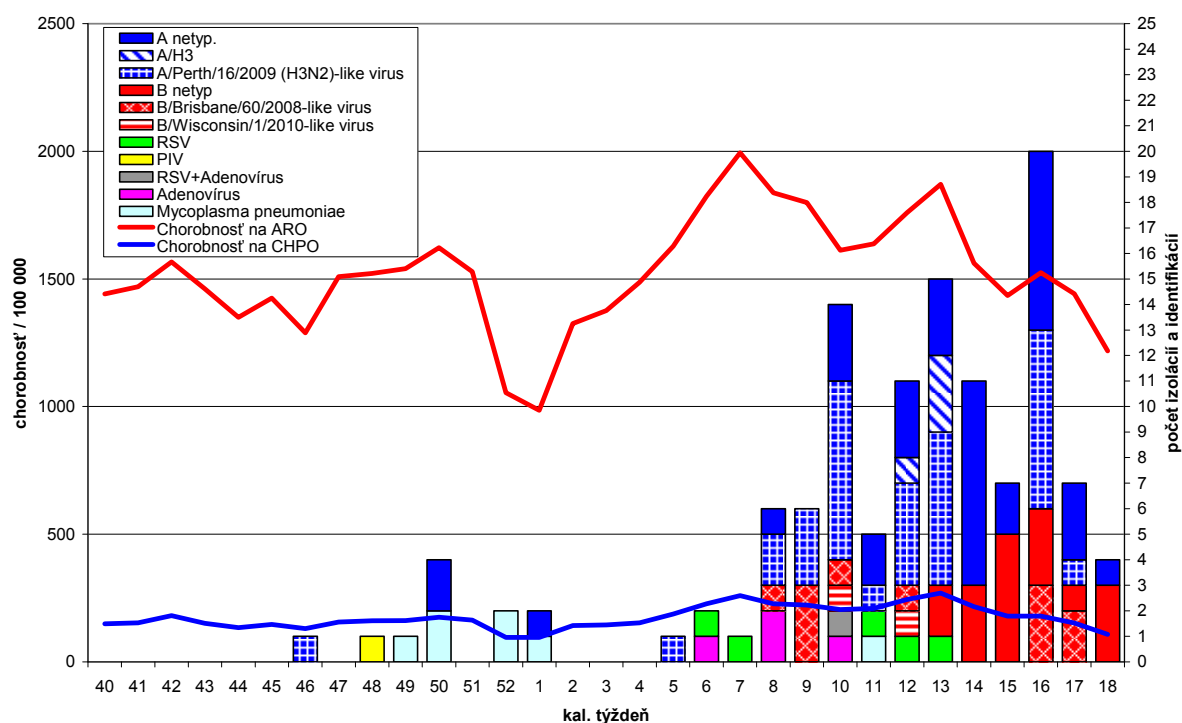
Nechřípková etiológia bola dokázaná v 18 prípadoch. Identifikované boli:

- 7 x baktéria *Mycoplasma pneumoniae*,
- 5 x respiračný syncyciálny vírus,
- 4 x adenovírus,
- 1 x vírus parainfluenzy bližšie nešpecifikovaný,
- 1 x koinfekcia respiračného syncyciálneho vírusu a adenovírusu.

Izolované a identifikované vírusy chrípky typu A/Perth/16/2009 (H3N2)-like virus a chrípky typu B /Brisbane/60/2008-like virus boli antigénne zhodné s vakcinálnymi kmeňmi vírusov chrípky, ktoré boli obsiahnuté v očkovacích látkach určených pre chrípkovú sezónu 2011/2012 na severnej pologuli.

Chorobnosť na ARO, CHPO a identifikované etiologické agensy v Slovenskej republike v chrípkovej sezóne 2011/2012 sú uvedené v **Grafe 14**.

Graf 14: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis, NRC pre chrípku ÚVZ SR

Prvá izolácia vírusu chrípky bola v 46. kalendárnom týždni, kedy sa potvrdil vírus chrípky typu A/Perth/16/2009 – (H3N2) – like virus. Až do 8. kalendárneho týždňa boli izolované výlučne vírusy chrípky typu A. Najvyšší počet pozitívnych dôkazov vírusu chrípky bol v 16. kalendárnom týždni, čo nekorelovalo s klesajúcou krivkou chorobnosti na ARO a CHPO.

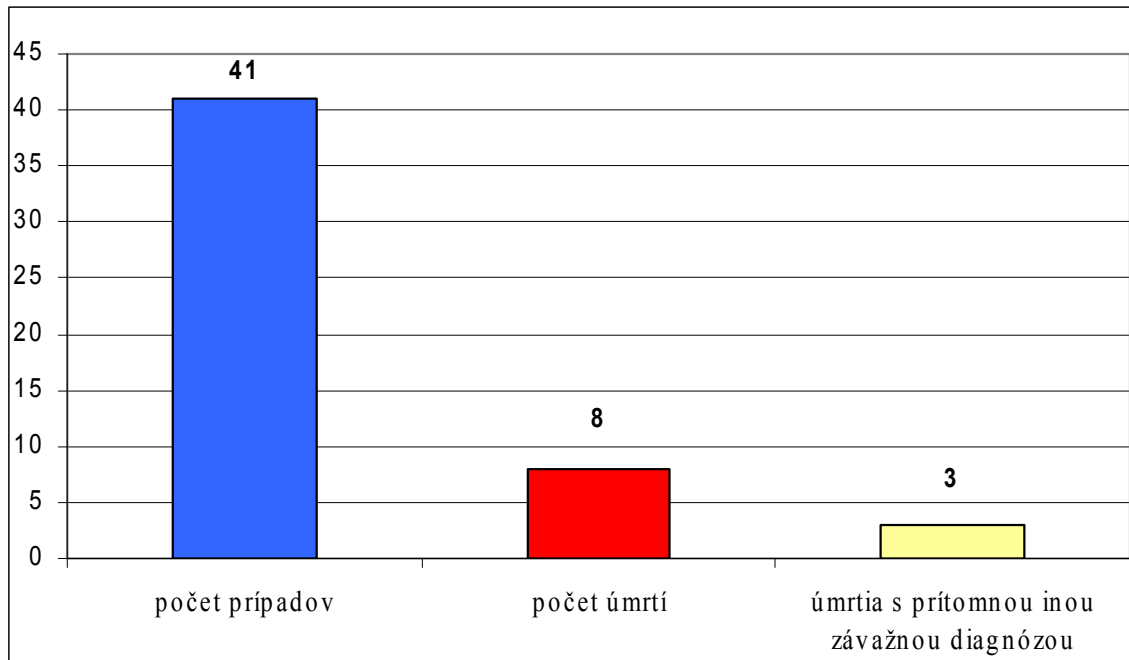
Epidemiologická surveillance prípadov SARI

V chrípkovej sezóne 2011/2012 sa pokračovalo v monitorovaní ochorení a úmrtí na SARI (Severe Acute Respiratory Infection). U každého prípadu sa vykonalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy (zistenie prameňa nákazy, prítomnosť rizikových faktorov, prítomnosť chronických ochorení, očkovacia anamnéza). U hlásených prípadov sa vykonávalo virologické vyšetrenie a hlásenie do Epidemiologického Informačného Systému (EPIS). Pri porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou prišlo k výraznému poklesu prípadov aj úmrtí. Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo zaznamenaných 41 prípadov SARI. Z tohto celkového počtu prípadov zomrelo osem pacientov (19, 5 %), v troch prípadoch išlo o pacientov, ktorí mali prítomnú aj inú závažnú diagnózu. (**Graf 15**). Z celkového počtu úmrtí bol v jednom prípade potvrdený vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie. Ani v jednom prípade úmrtia nebol potvrdený vírus pandemickej chrípky typu A(H1N1)pdm09.

Zo 41 prípadov SARI bol potvrdený vírus chrípky A(H3N2) v štyroch prípadoch, vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie v troch prípadoch, vírus chrípky B bez bližšej špecifikácie v jednom prípade (**Graf 16**, zdroj EPIS).

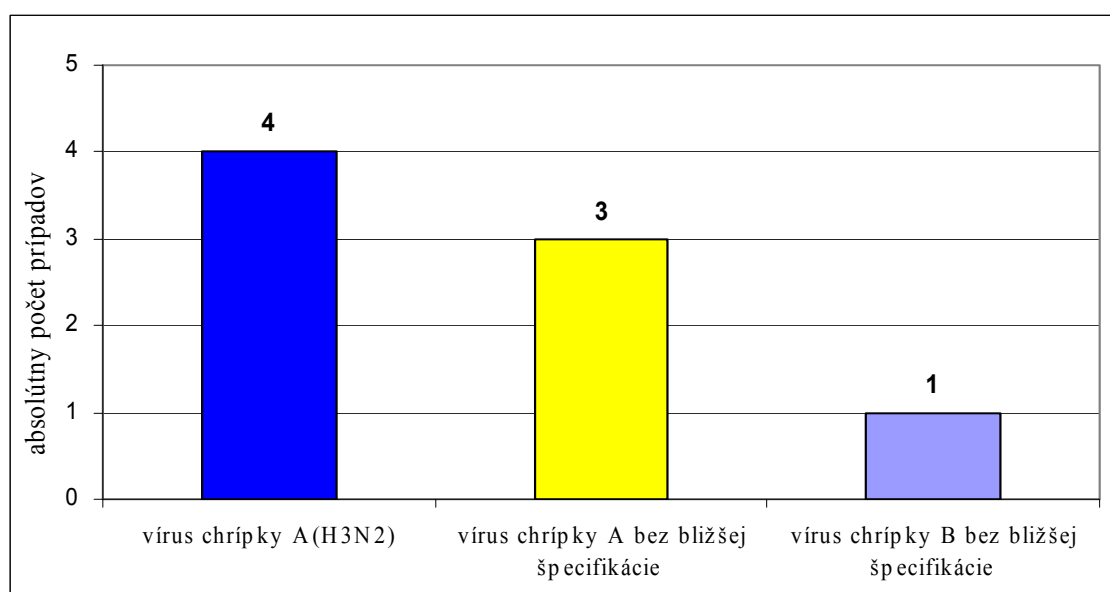
Ani jednej chorý nemal v anamnéze uvedené očkovanie proti chrípke a pneumokokovým nákazám.

Graf 15: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012

Zdroj: Epis, 21. 5. 2012

Graf 16: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2011/2012, ŠPECIFIKÁCIA VÍRUSOV CHRÍPKY

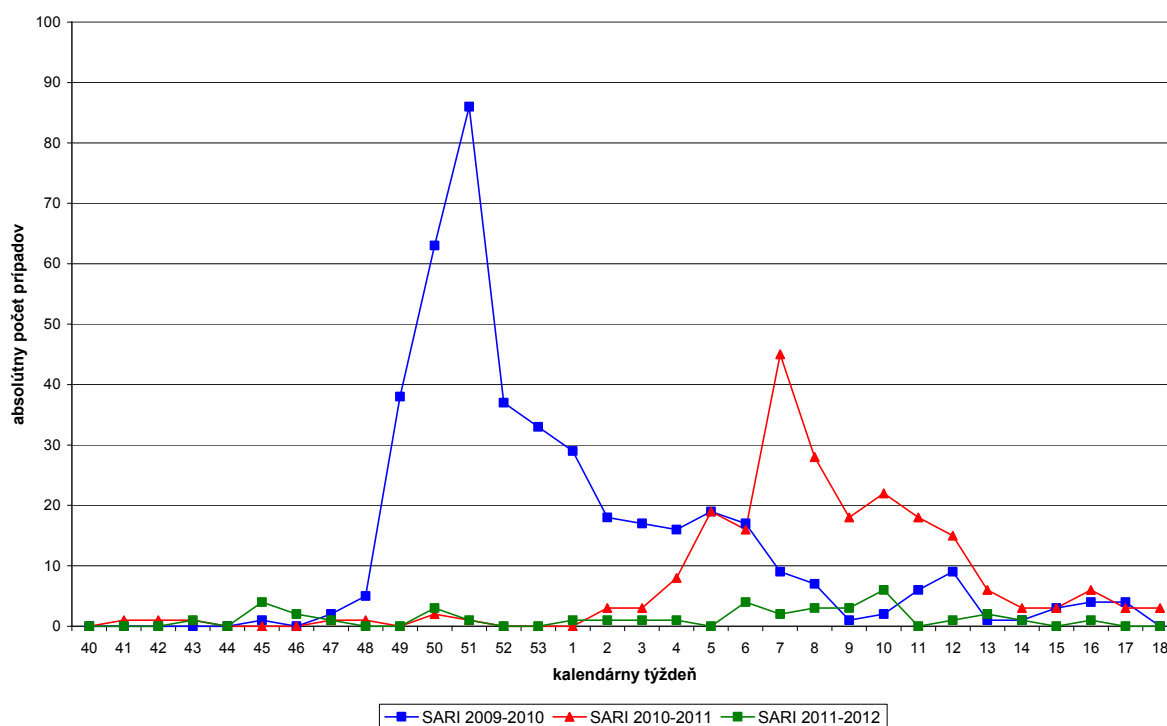

Zdroj: Epis, 21. 5. 2012

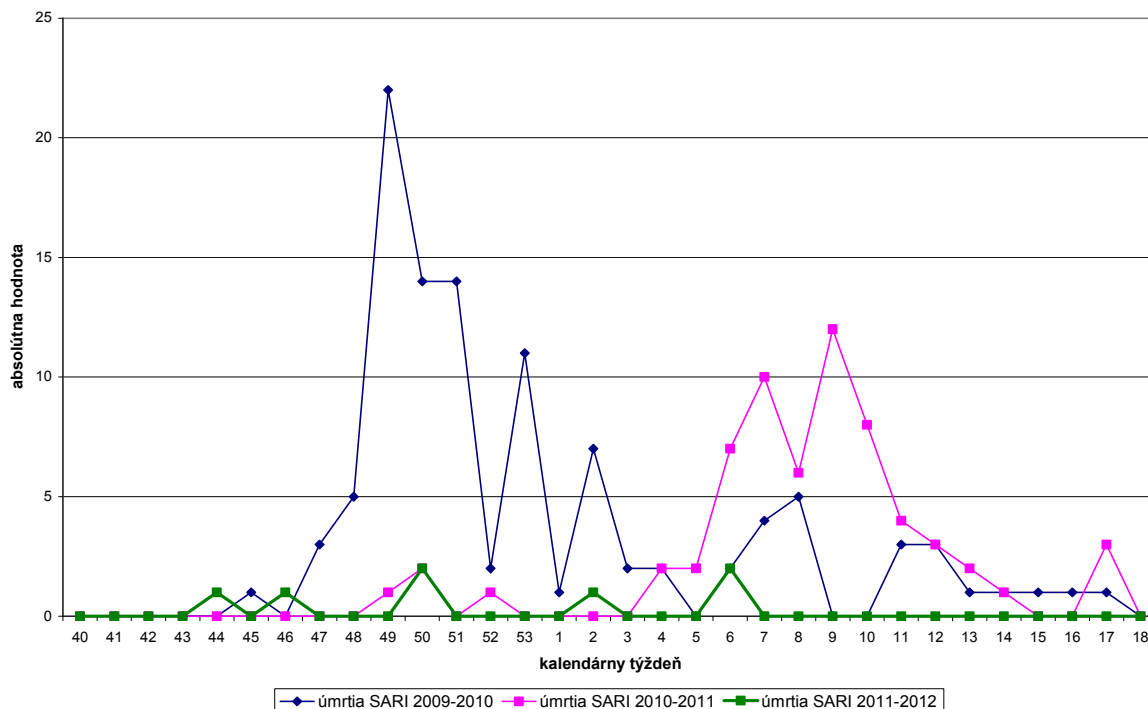
Najvyšší výskyt *prípado*v SARI podľa kalendárnych týždňov v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v 10. kalendárnom týždni 2012 (6 prípadov, t. j. 14,6 % z 41 hlásených prípadov SARI v tejto chrípkovej sezóne), v sezóne 2010/2011 bol zaznamenaný najvyšší výskyt v 7. kalendárnom týždni 2011 (45 prípadov, t. j. 19,8 % z celkového počtu hlásených SARI v chrípkovej sezóne 2010/2011) a v sezóne 2009/2010 bol najvyšší výskyt prípadov SARI zaznamenaný v 51. kalendárnom týždni 2009 (86 prípadov, t. j. 20,2 % zo 427 hlásených SARI v chrípkovej sezóne 2009/2010). Prehľad výskytu prípadov SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012, 2010/2011 a 2009/2010 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 17**.

Najvyšší výskyt *úmr*tí na SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v 50. kalendárnom týždni 2011 (2 prípady, t. j. 25 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI v tejto chrípkovej sezóne), v chrípkovej sezóne 2010/2011 bol najvyšší výskyt zaznamenaný v 7. kalendárnom týždni 2011 (9 prípadov, t. j. 26,5 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2010/2011) a v chrípkovej sezóne 2009/2010 bol najvyšší výskyt úmrtí na SARI zaznamenaný v 51. kalendárnom týždni 2009 (19 prípadov, t. j. 22,1 % z celkového počtu 86 úmrtí na SARI). Prehľad výskytu úmrtí SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012, 2010/2011 a 2009/2010 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 18**.

Graf 17: SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012

Graf 18: ÚMRTIA NA SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012

Záver:

Aktivita chrípky v priebehu sezóny 2011/2012 bola nízka. Nebola zaznamenaná typická zimná epidémia, ku ktorej dochádza obvykle koncom januára a začiatkom februára. K vzostupu ochorení došlo až vo februári s vrcholom v treťom februárovom týždni. V etiológii ochorení dominoval vírus chrípky typu A. V porovnaní s predchádzajúcimi sezónami bol tento vrchol najnižší, s chorobnosťou okolo dvetisíc ochorení na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období vznikali iba menšie lokálne epidémie najmä v predškolských a školských kolektívoch, z ktorých viaceré boli uzatvorené. Celoplošné chrípkové prázdniny nebolo potrebné vyhlásiť. Menšie lokálne epidémie boli zaznamenané aj v niekoľkých zariadeniach sociálnej starostlivosti. Komplikácie boli hlásené približne u 2,5 % chorých. Najčastejšie išlo o zápaly prínosových dutín. Hlásené bolo jedno úmrtie na chrípku.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2011/2012 bolo zaznamenaných 41 prípadov SARI. Mierny vzostup ochorení bol zaznamenaný v priebehu februára a marca 2012. Zo všetkých hlásených ochorení bol potvrdený vírus chrípky v ôsmich prípadoch. Pandemický vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09 sa nepotvrdil ani v jednom prípade.

V chrípkovej sezóne 2011/2012 zomrelo na SARI osem pacientov (19,5 %), traja z nich mali prítomnú aj inú závažnú diagnózu. V jednom prípade úmrtia bol potvrdený vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie. Ostatné prípady úmrtí nepotvrdili prítomnosť vírusu chrípky. Mierny vzostup úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný v decembri 2011 (25 % z celkového počtu úmrtí na SARI) a vo februári 2012 (25 % z celkového počtu úmrtí na SARI).

Ochorenia a úmrtia sa vyskytli aj u zdravých osôb do 50 rokov veku, preto i naďalej priebeh chrípkovej sezóny 2011/2012 treba hodnotiť ako problém z hľadiska dopadu na zdravie obyvateľstva.

V sezóne 2011/2012 bola chorobnosť na SARI na nižšej úrovni v porovnaní s predchádzajúcimi sezónami. V sezóne 2010/2011 sme zaznamenali prudký vzostup ochorení vo februári 2011, zatiaľ čo v chrípkovej sezóne 2009/2010 je krivka chorobnosti charakteristická nárastom chorobnosti v decembri 2009. Obidve tieto chrípkové sezóny ovplyvnil pandemický vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09.

9. 1. 2. 3 Vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke v chrípkovej sezóne 2011-2012

V chrípkovej sezóne 2011/2012 boli na očkovanie proti chrípke použité nasledovné očkovačie látky: Vaxigrip a Vaxigrip Junior (Sanofi Pasteur), Fluarix (GlaxoSmithKline), Influvac (Abbott Laboratories) a očkovačie látka s intradermálnou aplikáciou ID Flu (Sanofi Pasteur) určená pre vybrané rizikové skupiny populácie.

Očkovačie látky obsahovali podľa odporúčaní WHO kmene vírusu chrípky podobné s kmeňmi: A /California/7/2009 (H1N1), A /Perth/16/2009 (H3N2), B /Brisbane/60/2008. Zloženie chrípkových vakcín sa oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne nezmenilo. Aktualizuje ho Svetová zdravotnícka organizácia pred každou chrípkovou sezónou na základe výsledkov sledovania cirkulácie vírusov chrípky v populácii a analýzy ich antigénnych vlastností v rámci Globálneho programu surveillance chrípky, do ktorého je zapojené aj Slovensko.

Údaje o spotrebe očkovačieho látky proti chrípke na Slovensku vychádzali z údajov o počte dávok očkovačieho látky distribuovaných do lekární a z údajov poskytnutých zdravotnými poisťovňami. V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo na Slovensko dovezených celkovo 596 900 dávok očkovačích látok proti chrípke, z ktorých bolo expedovaných do distribučnej siete 407 417 dávok, čo zároveň predstavuje celkový počet zaočkovaných osôb (**Tab.13**). Z celkového počtu dovezených dávok nebolo spotrebovaných 189 483 (31,7 %) dávok chrípkových očkovačích látok. Oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne podiel expedovaných očkovačích látok proti chrípke poklesol o 17,3 %.

Očkovanie proti chrípke bolo plne hrazené zdravotnými poisťovňami Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie v súlade s platnou legislatívou.

Tabuľka 13: DRUH A MNOŽSTVO OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKE SPOTREBOVANÝCH V SEZÓNE 2010/2011

Očkovačia látka	Počet spotrebovaných dávok 2011/2012
Fluarix	90 375
Influvac	160 042
Vaxigrip	150 000
Vaxigrip Junior	5 000
ID Flu	2 000
Spolu	407 417

Pre deti vo vekovej skupine do 15 rokov bolo spotrebovaných spolu 23 847 dávok očkovačích látok. V skupine 16 – 58 ročných bolo spotrebovaných 153 982 dávok očkovačích látok a pre osoby vo vekovej skupine 59 ročných a starších bolo vydaných 229 588 dávok

očkovacích látok proti chrípke. Mimo zdravotného poistenia bolo spotrebovaných 73 067 dávok očkovacích látok proti chrípke (Tab. 14).

Tabuľka 14: SPOTREBA DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKKE V SR V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012

Veková skupina	Počet spotrebovaných dávok očkovacích látok v chrípkovej sezóne 2011/2012					
	Hlásené zdravotnými poisťovňami		Mimo zdravotného poistenia		Spolu	
	abs.	%*	abs.**	%*	abs.	%*
0 - 15 rokov	23 847	2,7	0	-	23 847	2,7
16 – 58 rokov	80 915	2,3	73 067	2,1	153 982	4,4
59 rokov a viac	229 588	21,9	0	-	229 588	21,9
Spolu	334 350	6,2	73 067	1,3	407 417	7,5

* % z celkového počtu populácie SR k 31. 12. 2010

** počet dávok vykázaných mimo zdravotného poistenia

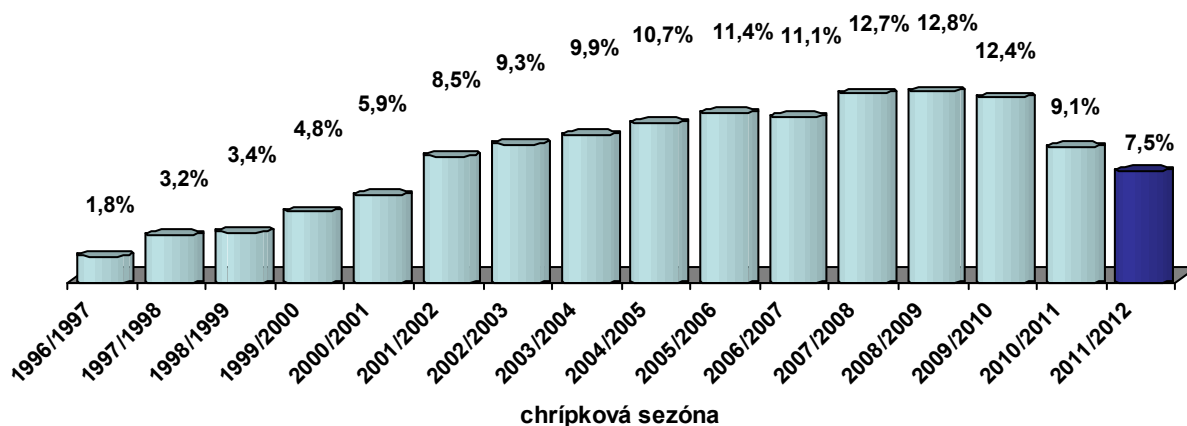
Všeobecná zdravotná poisťovňa uhradila 231 181 dávok očkovacej látky proti chrípke, zdravotná poisťovňa Dôvera 86 248 dávok a poisťovňa UNION uhradila 16 921 dávok (Tab. 15).

Tabuľka 15: POČET UHRADENÝCH DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKKE V SR V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012 PODĽA ZDRAVOTNÝCH POISŤOVŇÍ

Veková skupina	VšZP	Dôvera	Union	Spolu
0 - 15 rokov	10 287	10 361	3 199	23 847
16 – 58 rokov	39 600	32 516	8 799	80 915
59 rokov a viac	181 294	43 371	4 923	229 588
Spolu	231 181	86 248	16 921	334 350

Z vyššie uvedených údajov možno usudzovať, že v chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo očkovaním proti chrípke chránených 7,5 % populácie Slovenska (Tab. 14, Graf 19), zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 9,1 %. V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou tak došlo k zníženiu zaočkovanosti populácie proti chrípke o 1,6 % (89 526 osôb menej zaočkovaných oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne).

Graf 19: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE NA SLOVENSKU V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2010/2011 V POROVNANÍ S PREDCHÁDZAJÚCIMI SEZÓNAMI

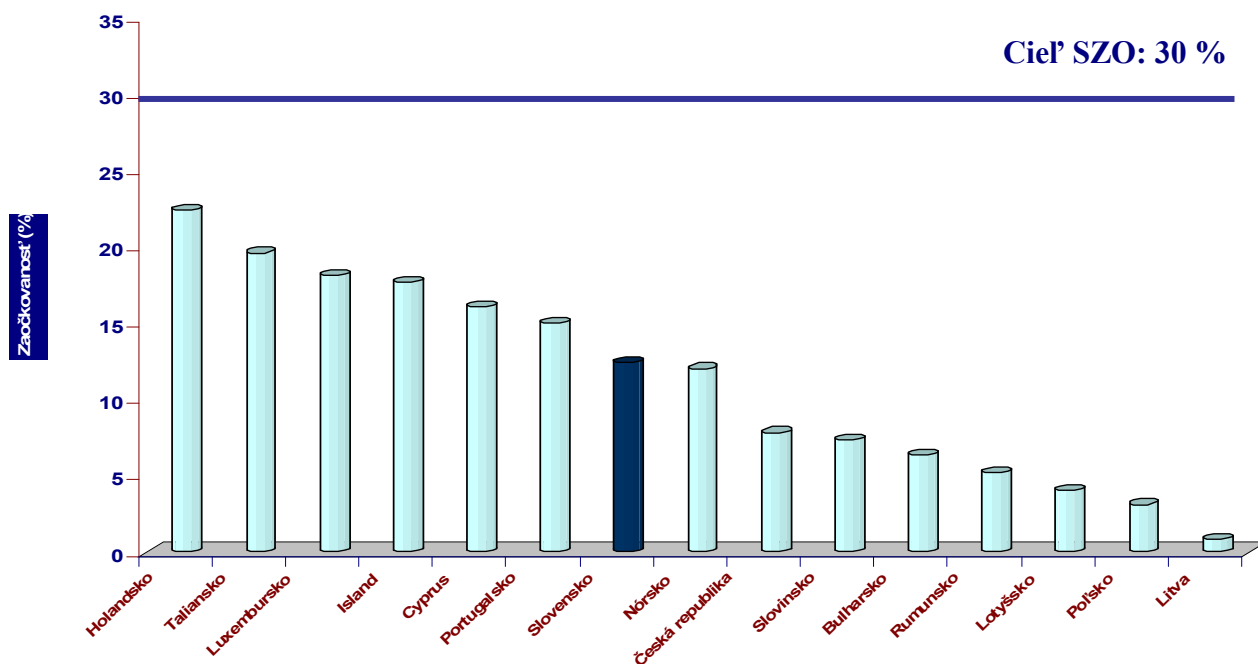

Z vyššie uvedeného grafu vyplýva, že v chrípkovej sezóne 2011/2012 sa podiel zaočkovanej populácie výrazne znížil. Od roku 2002 sme zaznamenávali každoročný nárast zaočkovanosti až na hodnotu 12,8 %. Po 10 rokoch došlo v tejto chrípkovej sezóne k jej výraznému poklesu. Tento výrazný pokles mohol byť, okrem iných faktorov, zapríčinený miernym priebehom chrípkovej sezóny.

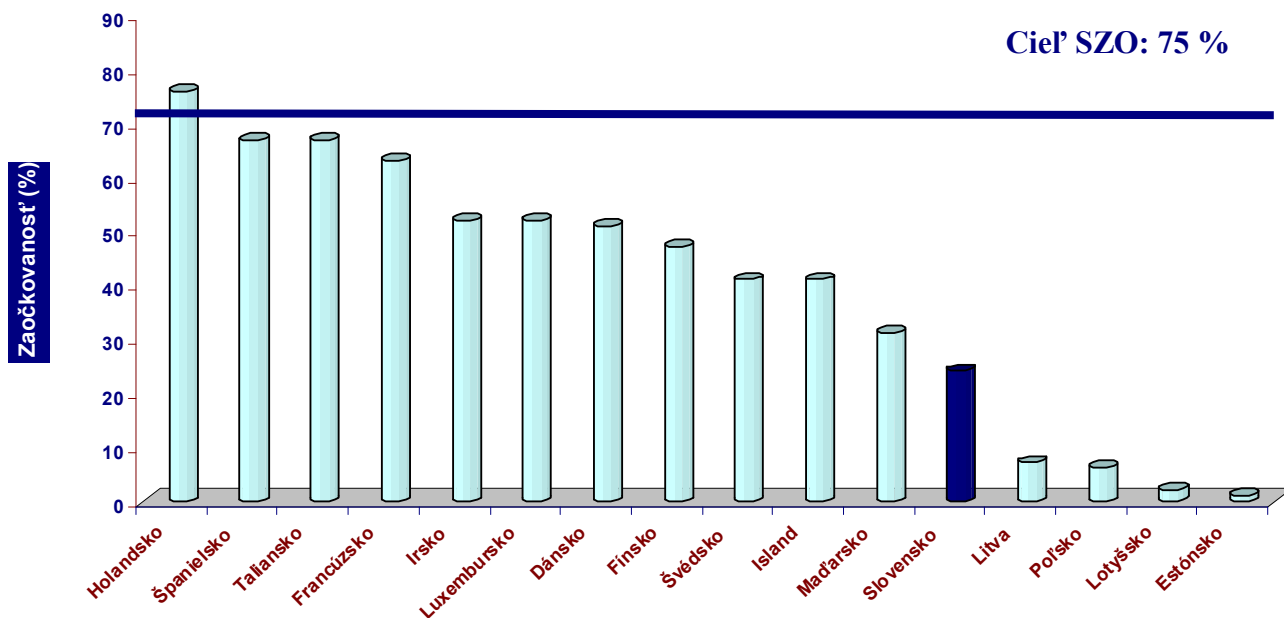
Zaočkovanosť proti chrípke vo vybraných krajinách Európy v chrípkovej sezóne 2009/2010

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča 30 % zaočkovanosť celkovej populácie a 75 % zaočkovanosť starších osôb. Posledné údaje o zaočkovanosti proti chrípke vo vybraných krajinách Európskej únie sú z roku 2010. V chrípkovej sezóne 2009/2010 sa vo vybraných krajinách Európy pohybovala zaočkovanosť celkovej populácie od 0,8 % v Litve do 22,4 % v Holandsku a u starších osôb dosahovala úroveň od 1 % v Estónsku do 81,1 % v Holandsku (**Graf 20, 21**).

Graf 20: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE PROTI CHRÍPKE VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2009/2010

Graf 21: ZAOČKOVANOSŤ PROTI CHRÍPKE U STARŠÍCH OSÔB V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2009/2010 VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

Záver:

V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo v Slovenskej republike distribuovaných 407 417 dávok očkovacích látok proti chrípke. Z tohto množstva uhradili zdravotné poisťovne 334 350 (82 %) dávok očkovacích látok. Zvyšných 73 067 (18 %) dávok bolo uhradených mimo zdravotného poistenia. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 7,5 %, čo predstavuje pokles o 1,6 % v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou.

Vo vekovej skupine do 15 rokov bolo očkovaných 23 847 detí (2,7 % z počtu detí tejto vekovej skupiny). Vo vekovej skupine 16 – 58 ročných bolo zaočkovaných spolu 153 982 osôb (4,4 % populácie tejto vekovej skupiny). V skupine 59 ročných a starších bolo zaočkovaných 229 588 osôb (21,9 % populácie tejto vekovej skupiny). Vo všetkých vekových skupinách došlo k zníženiu počtu zaočkovaných osôb.

V chrípkovej sezóne 2011/2012 hradili očkovanie proti chrípke všetkým poistencom ktorí o očkovanie prejavili záujem zdravotné poisťovne Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie podľa platnej legislatívy.

9. 1. 2. 4 Sledovanie vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii

Sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii Slovenska bolo aj v roku 2012 zabezpečené virologickým vyšetrením výterov z nosa a hrdla od chorých na chrípku. Odbery vykonávali sentineloví ako aj nesentineloví lekári. Virologické vyšetrenie bolo zabezpečené v troch virologických laboratóriách. Identifikácia izolátov sa vykonávala v laboratóriu NRC pre chrípku. Laboratórium NRC pre chrípku zabezpečovalo súčasne základné virologické vyšetrenia od sentinelových lekárov Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja a od vybraných lekárov Žilinského, Košického a Prešovského kraja. Analýza cirkulácie vírusov chrípky v populácii Slovenska v priebehu roka 2012 je podrobne popísaná v kapitole 9.1.2.1. V kapitole 9.1.2.2 je analýza cirkulácie vírusov chrípky v chrípkovej sezóne 2011 – 2012.

9. 1. 2. 5 Medzinárodná spolupráca pri zabezpečení surveillance chrípky

V rámci medzinárodnej spolupráce odbor epidemiológie ÚVZ SR spolupracoval na úlohách európskej siete Svetovej zdravotníckej organizácie pre surveillance chrípky EuroFlu. Úlohou EuroFlu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky v európskych krajinách, hodnotiť reprezentatívne epidemiologické a virologické údaje získavané v rovnakej populácii, získať štandardné údaje vysokej kvality a identifikovať vírusy chrípky kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

V priebehu celého roka 2012 pracovníci odboru epidemiológie zabezpečovali týždenné hlásenia všetkých požadovaných celoslovenských údajov paralelne do ECDC a SZO. Informácie o chorobnosti, aktivite chrípky a jej geografickom rozšírení zo všetkých spolupracujúcich krajín sa spracovávali týždenne do bulletinu ECDC, ktorý je k dispozícii na internetovej adrese www.ecdc.europa.eu. Národné referenčné laboratórium pre chrípku aj v roku 2012 úzko spolupracovalo s referenčným laboratóriom Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu v Londýne.

9. 1. 3 SURVEILLANCE MENINGOKOKOVÝCH INVAZÍVNYCH OCHORENÍ

V roku 2012 pracovníci odboru epidemiológie pokračovali v koordinovaní celoslovenskej surveillancie invazívnych meningokokových ochorení. Zabezpečoval sa týždenný zber a vyhodnocovanie údajov o týchto ochoreniach zo všetkých okresov Slovenskej republiky.

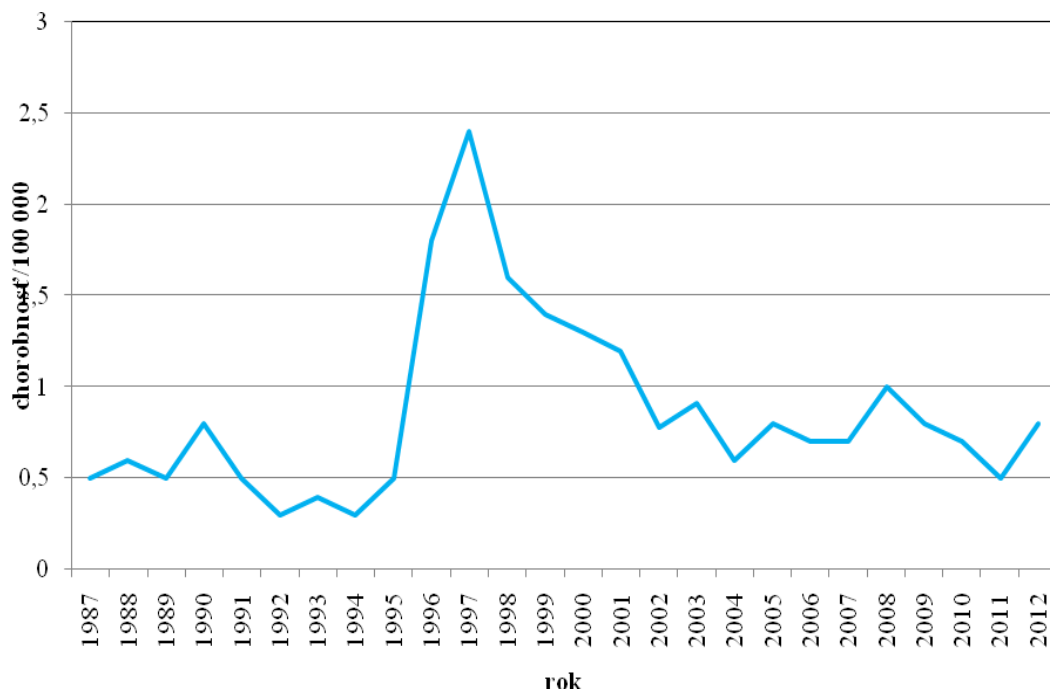
9. 1. 3. 1 Analýza výskytu meningokokových invazívnych ochorení A 39

V roku 2012 bolo v Slovenskej republike hlásených 41 invazívnych meningokokových ochorení čo je chorobnosť 0,8/ 100 000 obyvateľov. Oproti roku 2011 je to vzostup o 57,7 %. Z počtu hlásených ochorení bolo 30 laboratórne potvrdených. Klinicky išlo 27 x o meningitídu, v ostatných prípadoch išlo o sepsu bez alebo s meningitídou so sepsou. Výskyt ochorení bol sporadický. Dve ochorenia sa vyskytli u súrodencov. Vývoj chorobnosti na meningokokové invazívne ochorenia od roku 1987 je zobrazený **Grafom 22**. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov Slovenska. Najvyššia chorobnosť bola v Žilinskom kraji (1,3/100 000). Ochorenia sa vyskytli v 25 (31,6 %) zo 79 okresov Slovenska. Najvyššia chorobnosť na 100 000 obyvateľov bola zaznamenaná v okresoch Dolný Kubín (7,6), Námestovo (6,7), Gelnica (6,4) a Svidník (6,0) (**Tab. 16, Mapa 2**). Hlásených bolo 7 úmrtí (smrtnosť 17,1 %). Úmrtia boli vyvolané 2 x N. meningitidis séroskupiny B (dieťa vo veku štyroch mesiacov a 68 ročná žena), 1x N. meningitidis séroskupiny C (44 ročný muž), 1 x N. meningitidis bez bližšej typizácie (22 ročný muž), 2x (trojmesačné a jednorôčné deti) bolo kultivačné vyšetrenie hemokultúry negatívne a u jedného úmrtia kultivačné vyšetrenie likvoru ani hemokultúry nebolo vykonané, séroskupina B bola potvrdená iba z výteru hrdla). Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých štandardných vekových skupinách okrem 10 – 14 ročných. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch evidovaná u detí 0 ročných (19,8/100 000) a u 1 - 4 ročných (3,5/100 000), (**Tab. 17**).

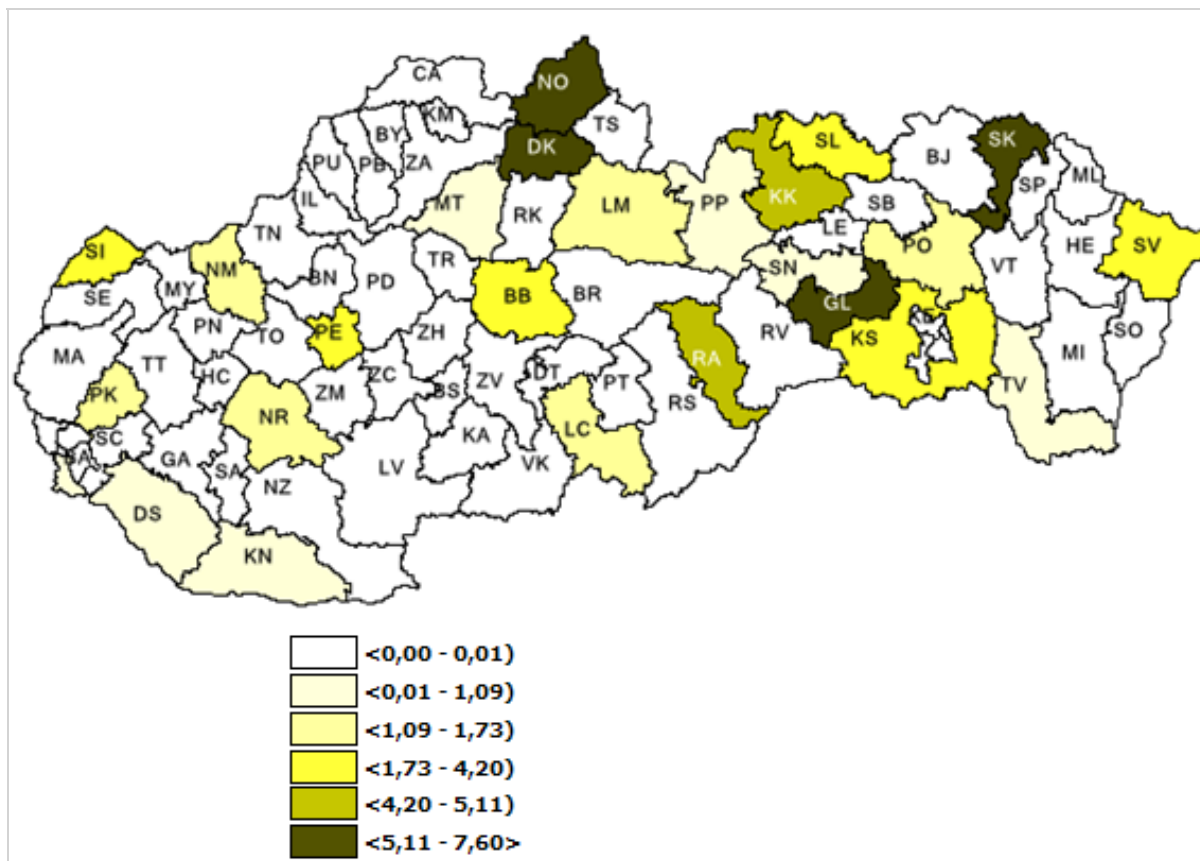
**Tabuľka 16: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012
VÝSKYT PODĽA OKRESOV A KRAJOV**

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100 000		abs.	chorobnosť/100 000
Bratislavský	2	0,3	Bratislava V	1	0,9
			Pezinok	1	1,7
Trnavský	2	0,4	Dunajská Streda	1	0,9
			Skalica	1	2,1
Trenčiansky	2	0,3	Partizánske	1	2,1
			Nové Mesto nad Váhom	1	1,6
Nitriansky	3	0,4	Nitra	2	1,3
			Komárno	1	1,0
Banskobystrický	5	0,8	Banská Bystrica	2	1,8
			Revúca	2	4,9
			Lučenec	1	1,3
Žilinský	9	1,3	Námestovo	4	6,7
			Dolný Kubín	3	7,6
			Martin	1	1,0
			Liptovský Mikuláš	1	1,4
Prešovský	10	1,2	Kežmarok	3	4,2
			Svidník	2	6,0
			Prešov	2	1,2
			Stará Ľubovňa	1	1,9
			Snina	1	2,6
			Poprad	1	1,0
Košícký	8	1,0	Košice - okolie	4	3,3
			Gelnica	2	6,4
			Spišská Nová Ves	1	1,0
			Trebišov	1	0,9
Slovenská republika	41	0,8	Slovenská republika	41	0,8

Graf 22: MENINGOKOKOVÉ INVAZÍVNE OCHORENIA V SR , 1987 – 2012

Mapa 2: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012 VÝSKYT PODĽA OKRESOV

**Tabuľka 17: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2012
VEKOVOŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ**

Veková skupina	Počet ochorení	
	abs.	chor.
0	12	19,8
1 – 4	8	3,5
5 – 9	4	1,5
10 – 14	-	-
15 – 19	4	1,2
20 – 24	4	1,0
25 – 34	3	0,3
35 – 44	3	0,4
45 – 54	1	0,1
55 – 64	1	0,1
65 +	1	0,2
Spolu	41	0,8

Analýza výskytu podľa kalendárnych mesiacov ukázala, že takmer polovica ochorení vzniklo v mesiacoch január až marec (48, 8 %) (Tab. 18).

**Tabuľka 18: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR,
SEZÓNNY VÝSKYT OCHORENÍ V ROKU 2012**

Mesiac	Počet ochorení	
	abs.	%
Január	8	19,5
Február	3	7,3
Marec	9	22,0
Apríl	3	7,3
Máj	2	4,9
Jún	1	2,4
Júl	5	12,2
August	2	4,9
September	0	0,0
Október	2	4,9
November	4	9,7
December	2	4,9
Spolu	41	100,0

U ochorení, ktoré boli laboratórne potvrdené, bol etiologický agens *N. meningitidis* dokázaný u 30 chorých. Skupinová sérotypizácia meningokokov bola robená u 28 chorých (68,3 %). Prevažovala séro skupina B (22x), 5x sa zistila séro skupina C, 1x W135.

Bratislava III – 93,0 %, Zvolen - 94,2 %, Medzilaborce - 94,4 %, Košice II - 94,5 % a Trebišov - 92,1 %.

- ročník narodenia 2009: Z celkového počtu 56 535 detí v ročníku narodenia 2009 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,9 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,1 % (Bratislavský kraj) do 99,4 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. V žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť pod 95 %.

- preočkovanie detí v 11. roku života druhou dávkou

Z celkového počtu 52 622 detí v ročníku narodenia 2000 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 99,0 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 98,3 % (Bratislavský kraj) do 99,5 % (Trnavský kraj). Na úrovni okresov v žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť v kontrolovanom ročníku narodenia pod 95 %.

Základné očkovanie i preočkovanie bolo vykonané trivakcínou proti osýpkam, rubeole a parotitíde.

9. 1. 4. 3 Medzinárodná spolupráca

V rámci medzinárodnej spolupráce sa mesačne zasielali hlásenia údajov o osýpkach, rubeole a KRS do Európskej siete WHO – CISID a do TESSy.

9. 1. 5 SURVEILLANCE OCHORENÍ PRENÁŠANÝCH VODOU A POTRAVINAMI (FWD - FOOD AND WATERBORNE DISEASES) V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKU 2012

V rámci surveillance FWD sa sleduje 6 prioritných a celý rad ďalších ochorení. Prioritnými ochoreniami sú salmonelóza, kampylobakteriáza, VTEC (verotoxigénne E. coli), yersinióza, shigelóza a listerióza. Odbor epidemiológie celoslovensky analyzuje predovšetkým epidémie, ktoré sa v tejto skupine nákaz vyskytujú.

9. 1. 5. 1 Analýza epidémií salmonelóz

Salmonelózy patria k ochoreniam s najvyššou chorobnosťou v SR. V roku 2012 bolo na Slovensku hlásených 4912 ochorení na salmonelózu, čo je chorobnosť 90,83/100 000 obyvateľov. Od chorých a nosičov sa izolovalo 53 sérotypov rodu *Salmonella*. Dominantným bol sérotyp *Salmonella enteritidis*, ktorá predstavovala 72,8 % z počtu kmeňov, u ktorých bol sérotyp určený. Ďalšími najčastejšími vyskytujúcimi sérotypmi boli *Salmonella typhimurium*, ktorá tvorila 10,9 %, *Salmonella infantiss* 2,4 % a *Salmonella enteritica*, ktorá predstavovala 1,8 %. Ostatné sa vyskytovali ojedinele a predstavovali obvykle len zlomok percenta z celkového počtu. V roku 2012 bolo na Slovensku hlásených 91 epidémií salmonelóz s počtom infikovaných 3 a viac v jednom ohnisku. V 91 tohtoročných epidémiách sa zistilo spolu 648 infikovaných osôb, čo je 13,2 % z celkového počtu 4912 hlásených salmonelových infekcií na Slovensku v roku 2012. Z počtu chorých v epidémiách bolo 117 (18,1 %) hospitalizovaných. Dominantným etiologickým agensom bola tak, ako aj v predchádzajúcich rokoch, *S. enteritidis*, ktorá sa potvrdila v 83 epidémiách. V ďalších piatich epidémiách išlo o *S. typhimurium*. V dvoch epidémiách bola potvrdená *S. infantis* a v jednej *S. mbandaka*. V deviatich epidémiách bol určený fagotyp *S. enteritidis* a to PT 8 (6x), PT 23 (2x) a jedenkrát fagotyp PT 13. V jednej epidémii bol určený fagotyp *S. typhimurium* a to DT 13. V ostatných epidémiách boli 51x atypické lytické reakcie (ALR) a 30x fagotyp nebol špecifikovaný. Z celkového počtu všetkých epidémií bol faktor prenosu laboratórne dokázaný

len v piatich epidémiách. Izolovala sa 5x *S. enteritidis*. Išlo o domáce vajcia, vajcia z obchodnej siete, majonézový šalát pripravovaný z domácich vaječ, bravčové mäso, zmiešaná strava, kontaminované potraviny a kontaminované predmety. V ďalších epidémiách bol faktor prenosu zistený na základe epidemiologického vyšetrenia. Najčastejším faktorom prenosu u týchto epidémií boli domáce vajcia. Tento faktor prenosu bol udávaný v 25 epidémiách. Druhým najčastejším faktorom prenosu boli vajcia z obchodnej siete. Tento faktor prenosu sa uplatnil v 15 epidémiách. V ďalších epidémiách boli ako faktor prenosu uvedené mäso hydina (kuracie mäso), cukrárenské výrobky, sladkosti, výrobky z vaječ (nedostatočne spracované), zmiešaná strava, mäsové výrobky, lahôdkárske výrobky, mäso bravčovina, mäso hovädzina, mliečne výrobky (okrem syra), kontaminované potraviny a kontaminované predmety. Z hľadiska miesta vzniku nákazy najviac epidémií bolo rodinných (75) s počtom chorých 330, v najväčšej z nich ochorelo 18 osôb. Obvykle je to v rámci rodinných osláv. Sedem epidémií vzniklo v školskom stravovacom zariadení s počtom chorých 142, v najväčšej z nich ochorelo 57 osôb. Tri epidémie boli v sociálnom ústave s počtom chorých 29, v najväčšej z nich ochorelo 18 osôb. Boli hlásené aj tri epidémie v troch zariadeniach verejného typu – reštaurácie s počtom chorých 22. Dve z nich boli exportované zo zahraničia (Maďarsko a Poľsko). Ďalej boli hlásené dve epidémie v závodnom stravovacom zariadení s počtom chorých 97. Najväčšiu epidémiu hlásil RÚVZ v Košiciach. V čase od 4. 9. 2012 do 9. 9. 2012 ochorelo 76 z 578 exponovaných osôb. Išlo o epidémiu u stravníkov závodnej jedálne a zamestnancov kuchyne. Faktorom prenosu bol chladený balený pokrm (bravčové mäso, knedľa, cesnaková polievka) vyrobený v závodnej kuchyni v areáli závodu. Z hľadiska geografickej distribúcie epidémie postihli všetky kraje Slovenska. Najviac epidémií bolo hlásených z Košického kraja (16) a Prešovského (16) kraja. Ďalej nasledoval Nitriansky kraj s počtom 15, Žilinský kraj (14), Trenčiansky kraj (13) a Banskobystrický kraj (10) epidémií. Najnižší počet epidémií bol hlásený z Trnavského kraja (3) a z Bratislavského kraja (2). Najčastejšími príčinami vzniku epidémií bolo použitie kontaminovaných surovín pri príprave stravy, nedodržovanie správnej technológie pri príprave stravy, najmä nedostatočná tepelná úprava a nedostatky pri skladovaní surovín ako aj hotových výrobkov.

9. 1. 5. 2 Medzinárodná spolupráca v rámci FWD (FWD - Food and Waterborne Diseases) v Slovenskej republike v roku 2012

V priebehu roka 2012, tak ako v predchádzajúcich rokoch, ÚVZ SR zabezpečoval medzinárodnú spoluprácu aj v oblasti salmonelóz a iných alimentárnych infekcií. Išlo o spoluprácu s EU, WHO, EFSA a najmä s európskym centrom pre kontrolu chorôb (ECDC) so sídlom v Štokholme. Okrem zasielania dát do TESSy (európsky surveillance systém), bolo zabezpečované plnenie úloh v rámci osobitnej európskej siete Epidemic Intelligence System pre Food and Waterborne Diseases (FWD). Kontaktným miestom pre EPIS (FWD) a pre koordináciu epidemiologickej surveillance dotknutých nákaz v SR je odbor epidemiológie ÚVZ SR. Sieť EPIS pre FWD rieši vynárajúce sa hrozby prostredníctvom tzv. urgentných požiadaviek (Urgent Inquires - UI), ktoré sú rozposielané kontaktným miestam všetkých členských štátov, vrátane Slovenska. Každá UI je na našom odbore epidemiológie dôsledne riešená. Zisťuje sa či daný patogén nevyvolal ochorenie aj u slovenskej populácie a to jednak vyhľadávaním údajov v Epidemiologickom Informačnom Systéme v SR, zisťovaním výsledkov v NRC a v iných laboratóriách ako aj obvolaním kontaktných osôb nominovaných v SR pre jednotlivé ochorenia. Ak sa zistí, že ide o medzinárodnú epidémiu, celá problematika sa ďalej rieši v rámci európskeho systému rýchleho varovania (EWRS).

V júli 2012 začalo ECDC v spolupráci s príslušnými členskými štátmi, Európskym úradom pre bezpečnosť potravín a Európskym referenčným laboratóriom pre salmonely

celoeurópske vyšetovanie salmonelovej epidémie spôsobenej S. Stanley. Do vyšetovania sa zapojila aj SR. Všeobecným cieľom štúdie je zhromažďovať a analyzovať údaje o molekulárnej typizácii S. Stanley v členských štátoch, za účelom preskúmania možných zdrojov expozície v reťazci výroby potravín.

V marci 2012 sa konalo stretnutie, ktoré sa týkalo Akčného plánu Európskej komisie proti mikrobiálnej rezistencii voči antibiotikám. Stretnutie organizovalo Dánske predsedníctvo Rady Európskej únie (Dánske Ministerstvo hospodárstva, Dánske Ministerstvo zdravotníctva s finančnou podporou Európskej komisie) a konalo sa v Kodani. Cieľom stretnutia bolo získanie aktuálnych informácií o jednotnom hlásení, vyšetovaní, laboratórnej diagnostike a o epidemiologických problémoch v Európe. Boli identifikované oblasti na zlepšenie spolupráce sietí ECDC a EFSA a iných európskych organizácií a dohodlo sa na požiadavkách pre jednotné hlásenie AMR u salmonelových a kampylobakteriových infekcií. Ďalej sa získali informácie o mikrobiálnej rezistencii voči antibiotikám u zoonóz ukazuje vysoký podiel baktérie *Campylobacter* u ľudí odolnej voči najvýznamnejšej antimikrobiálnej látke – ciprofloxacínu, kdežto nízka rezistencia bola zaznamenaná k ďalšej najvýznamnejšej antimikrobiálnej látke - erytromycínu. V roku 2010 s viac ako 200 000 hlásenými prípadmi je kampylobakteriáza najčastejšie hlásenou zoonózou u ľudí v EÚ. Vysoká rezistencia je tiež zaznamenaná u bežne používaných antibiotík ako sú ampicilín a tetracyklíny. Veľmi vysoký podiel baktérie *Campylobacter* u zvierat a v potravinách je odolný voči ciprofloxacínu a to najmä u kurčiat, ale aj u ošípaných a u hovädzieho dobytku. Posledným cieľom bolo získanie aktuálnej informácie o výskyte rezistentnej baktérie *Staphylococcus aureus* (MRSA) na meticilín u zvierat a v potravinách z 11 členských štátov EÚ a z jednej krajiny EFTA (The European Free Trade Association). MRSA bola zistená u niekoľkých rôznych druhov zvierat, vrátane ošípaných, hydiny, hovädzieho dobytku, psov a koní, rovnako ako v niektorých potravinách živočíšneho pôvodu.

V októbri 2012 sa konal tréning Tessa, ktorý sa konal v budove ECDC (Európske centrum pre kontrolu prenosných chorôb) v Štokholme pod vedením lektorov z ECDC. Tréning bol zameraný na využitie MS Excel, MS Access (databázový systém) a na využitie získaných zručností pri práci s národnými súbormi dát.

V priebehu roka 2012 bolo do siete EPIS pre FWD poslaných 49 urgentných požiadaviek v porovnaní s 59 v roku 2011. Vznikli predovšetkým v členských štátoch EÚ, ale boli hlásené aj z iných krajín sveta (z USA a Austrálie). Tak ako v predchádzajúcich rokoch najväčší počet urgentných udalostí súvisel so salmonelózami, ktoré boli predmetom pátrania až v 36 prípadoch. Do EFSA boli aj v roku 2012 zaslané údaje pre európsku sumárnu správu o výskyte desiatich ochorení prenosných zo zvierat na človeka (*Salmonella*, *Campylobacter*, *L. monocytogenes*, VTEC, TBC vyvolaná *M. bovis*, Brucelóza, *Yersinia*, *Trichinella*, *Echinococcus* a *Rabies*). Pre ďalšiu celoeurópsku správu boli do EFSA zaslané aj informácie o výskyte FWD epidémií.

9. 1. 6 POHLAVNE PRENOSNÉ OCHORENIA

9. 1. 6. 1 Choroby vyvolané vírusom HIV, B20 – B24

V Slovenskej republike bolo v roku 2012 evidovaných spolu 50 nových prípadov HIV infekcie, čo je tretí najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku (v roku 2008 a 2009 po 53 prípadov, v roku 2011 49 nových prípadov HIV infekcie). V 43 prípadoch išlo o občanov Slovenskej republiky a v siedmich prípadoch bolo zachytených u cudzincov pri ich prechodnom pobyte v Slovenskej republike. Syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti (AIDS) bol v roku 2012 diagnostikovaný u štyroch občanov Slovenskej republiky, pričom u dvoch z nich došlo k úmrtiu.

Od roku 1985 do 31. 12. 2012 bolo v Slovenskej republike diagnostikovaných 432 prípadov HIV infekcie u občanov Slovenskej republiky, z toho 371 prípadov u mužov a 61 prípadov u žien. HIV infekcia prešla do štádia AIDS u 65 osôb (54 mužov, 11 žien) a z nich 40 pacientov (35 mužov, 5 žien) zomrelo. Ďalší 8 infikovaní zomreli bez prechodu nákazy do AIDS. Celkovo, u občanov Slovenskej republiky i cudzincov, bolo v Slovenskej republike od roku 1985 do 31. 12. 2012 laboratórne potvrdených a evidovaných 556 (479 u mužov, 77 u žien) prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti.

9. 1. 6. 2 Syfilis, A 50 - A 53

V roku 2012 bolo v Slovenskej republike zaznamenaných spolu 341 nových prípadov syfilisu. Najviac prípadov syfilisu sa vyskytlo v Košickom (95) a v Bratislavskom kraji (117), najmenej prípadov v Banskobystrickom (10) a v Trenčianskom kraji (6). Ochorenia sa najčastejšie vyskytovali vo vekovej skupine 25 – 49 ročných (313).

9. 2 ĎALŠIE ÚLOHY

9. 2. 1 Antivakcinačné aktivity

Odbor epidemiológie ÚVZ SR venoval pozornosť v priebehu celého roka 2012 antivakcinačným aktivitám, ktoré neustále pribúdajú. Opakovane boli vypracovávané odpovede pre laickú verejnosť, ktoré sa týkali problematiky imunizácie (významu povinného očkovania, systému zavádzania povinného očkovania, bezpečnosti a účinnosti očkovacích látok, hlásenia a zaznamenávania nežiaducich účinkov po očkovaní a pod).

Antivakcinačné aktivity sa prejavili v značnej miere v odmietaní povinného očkovania rodičmi detí. V prípade odmietnutia povinného očkovania lekár túto skutočnosť oznamuje regionálnemu úradu verejného zdravotníctva, ktorý si pozýva zákonných zástupcov dieťaťa, aby bol s nimi prediskutovaný význam povinného očkovania, ako aj možné riziko, ktoré hrozí ich dieťaťu, ak nebude zaočkovaný.

V roku 2012 bolo vypracovaných odborom epidemiológie 30 stanovísk k odvolaniam voči rozhodnutiu regionálnych úradov verejného zdravotníctva vo veci odmietnutia povinného očkovania.

Aktivity zamerané proti povinnému očkovaniu sa prejavili stúpajúcim počtom odmietaní povinného očkovania, čo sa ale zatiaľ výraznejšie neodrazilo na celoslovenskej zaočkovanosti detskej populácie SR.

10 SPOLUPRÁCA SO ZDRAVOTNÍCKYMI INŠTITÚCIAMI, INÝMI REZORTMI A ĎALŠÍMI INŠTITÚCIAMI

RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.:

- WHO:

- WHO – implementácia IHR – kontaktný bod za Odbor epidemiológie
- WHO – kontaktný bod pre Svetovú zdravotnícku organizáciu v rámci imunizačného programu
- OEWG – člen
- EIW – kontaktný bod
- FLUNET

- ECDC:
 - ECDC – Európske centrum pre kontrolu a prevenciu ochorení, Management Board – člen
 - EPIET
 - Contact Point for Preparing Guidelines
 - Contact Point for Response
 - Contact Point for EPI Surveillance
- EK, ECDC:
 - EWRS – Systém rýchleho varovania a reakcie - kontaktný bod
 - Network Committe – člen
 - Think Thank – kontaktný bod
 - TESSy Regular User Surveillance Expert –Epidemiologist: MENI, INFL.
- EK:
 - Pracovná skupina pre verejné zdravie – Rozhodnutie EP a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia – alternant
 - ESSTI - Sledovanie pohlavne prenosných nákaz v Európe – kontaktný bod
- UNAIDS – kontaktný bod
- Pracovná skupina pre imunizáciu ÚVZ SR – predseda
- Národná komisia pre prevenciu HIV/AIDS v SR – podpredseda
- Poradný zbor hlavného hygienika SR pre epidemiológiu – tajomník

Mgr. et Mgr. Helena Hudcová:

- Projekt VENICE zameraný na stratégiu imunizácie, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní (I. kontaktný bod)
- ECDC:
 - TESSy Regular User Surveillance Expert – Epidemiologist: INFL., CAMP, VTEC
 - TESSy Regular User Epidemiologist – rubella

MUDr. Viera Jančulová

- ECDC:
 - TESSy Regular User

Mgr. Adriana Mečochová

- ECDC:
 - TESSy Regular User

Mgr. Alena Hajlová

- ECDC:
 - TESSy Regular User Surveillance Expert – Epidemiologist: SALM, INFL.
 - EPIS, surveillance, zoonozy
 - FWD – foodborne disease /epide./

Mgr. Katarína Krajčírová

- ECDC:
 - TESSy Regular User Surveillance Expert – Epidemiologist: YERS, INFL.

Mgr. Júlia Adamčíková

- ECDC:
 - TESSy Regular User

Mgr. Veronika Košťálová

- ECDC:
 - TESSy Regular User

PhDr. Alexandra Žampachová

- WHO:
 - EIW – alternant
 - OEWG – alternant
- ECDC:
 - TESSy Regular User Surveillance Expert – Epidemiologist: SHIG, INFL.
- EK:
 - Network Committe – alternant
 - EWRS – alternant
- Projekt VENICE zameraný na stratégiu imunizácie, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní (II. kontaktný bod)

11 VÝUKOVÁ ČINNOSŤ

Pracovníci odboru epidemiológie priebežne počas celého roka 2012 školili študentov odboru verejné zdravotníctva Trnavskej Univerzity v Trnave, Slovenskej zdravotníckej univerzity, Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety v Bratislave. V rámci odboru epidemiológie boli taktiež školení aj lekári počas ich predatestáčnej praxe.

12 ZAHRANIČNÉ PRACOVNÉ CESTY

Mikas, J.:

1. The Symposium Progress Towards Rubella Elimination and CRS Prevention in Europe, Rím, Taliansko, 8. – 11. 2. 2012
2. Working Party on Public Health, Brusel, Belgicko, 22. 2. 2012, 22. 3. 2012, 22. 5. 2012, 5. – 6. 6. 2012, 19. 9. 2012 a 25. 10. 2012
3. 24., 25. a 26. ECDC Management Board, Štokholm, Švédsko, 27. – 29. 3. 2012, 18. – 20. 6. 2012 a 13. – 15. 11. 2012
4. Cross Border Health Threats in the EU and its Neighbouring Countries, Nikózia, Cyprus, 4. – 6. 7. 2012
5. First European Liceworld Seminar, Kodaň, Dánsko, 15. – 17. 8. 2012
6. ECDC Joint Strategy Meeting, Štokholm, Švédsko, 24. - 27. 9. 2012
7. VII. Hradecké vakcinologické dny, Hradec Králové, Česká republika, 4. – 6. 10. 2012
8. ECDC Meetings VPD, Barcelona, Španielsko, 20. – 23. 11. 2012

Hajlová, A.:

1. Joint meeting of the FWD Network Salmonella/Campylobacter Experts and National AMR Focal Points, EU Conference “Combating Antimicrobial Resistance – Time for Joint Action“, Kodaň, Dánsko, 13. 3. – 15. 3. 2012
2. Rokovanie Pracovnej skupiny Európskej komisie pre ohrozenie zdravia, Brusel, Belgicko, 7. 10. - 8. 10. 2012
3. TESSy training for new users, Štokholm, Švédsko, 14. 10. – 16. 10. 2012

Hudecová, H.:

1. Annual Meeting of the European Influenza Surveillance Network - Každoročné stretnutie krajín EÚ a WHO za účelom vyhodnotenia chrípkových sezón a predloženie návrhov na skvalitnenie kontroly chrípky, Varšava, Poľsko, 30. 5. – 1. 6. 2012
2. Understanding the Underserved Populations to achieve better immunization – Stretnutie zástupcov ECDC a vybraných krajín EÚ venované skupinám populácie s nedostatočnou zaočkovanosťou, Dublin, Írsko, 4. 9. – 6. 9. 2012
3. Meeting of the Working Party on Public Health on Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council on serious cross-border threats to health – Stretnutie Pracovnej skupiny pre Verejné Zdravie k návrhu rozhodnutia EP a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, Brusel, Belgicko, 24. 9. 2012 a 19. 12. 2012
4. Sixth Workshop on Mid-Level Management (MLM) Training for Immunization Managers – Workshop SZO zameraný na očkovanie, Ankara, Turecko, 7. 10. – 14. 10. 2012

Žampachová, A.:

1. Meeting of Network Committe, Luxemburg, Luxembursko, 19. – 20. 3. 2012
2. 8. Joint Procurement of pandemic Influenza Vaccines Working Group, Luxemburg, Luxembursko, 31. 5. 2012
3. 3. ECDC Influenza Immunisation training workshop, Štokholm, Švédsko, 7. – 10. 10. 2012

13 PRÍLOHY

- Príloha 1:** Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike
- Príloha 2:** Vyhodnotenie aktivít Európskeho imunizačného týždňa
- Príloha 3:** Fotodokumentácia Európskeho imunizačného týždňa
- Príloha 4:** Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na vykonávanie kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach
- Príloha 5:** Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 za rok 2012
- Príloha 6a):** Vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania v Slovenskej republike k 31. 8. 2012 - text
- Príloha 6b):** Vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania v Slovenskej republike k 31. 8. 2012 - tabuľky

**PODROBNÝ PLÁN OPATRENÍ
PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	Október 2000
SCHVÁLIL	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	22. august 2001
SCHVÁLIL	Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 786/2001
RÁMCOVÝ PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	26. október 2005
SCHVÁLIL	Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 857/2005
PODROBNÝ PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	23. november 2005
SCHVÁLIL	Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky č. 30395/2005
PODROBNÝ PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	2. jún 2008
SCHVÁLIL	Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky č. 15404/2008
PODROBNÝ PLÁN OPATRENÍ PRE PRÍPAD PANDÉMIE CHRÍPKY V SR	
VYPRACOVAL	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
DÁTUM	12. september 2012
SCHVÁLIL	Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky č. 15/2012

Cieľ plánu

Cieľom tohto plánu je ustanoviť prehľad nevyhnutných činností v príprave Slovenskej republiky na ochranu životov a zdravia obyvateľstva za účelom eliminácie zdravotnej a ekonomickej záťaže obyvateľstva, chodu hospodárstva a verejného života, ktorú môžu spôsobiť dopady pandémie chrípky, stanoviť úlohy orgánov štátnej správy, orgánov samosprávy a odborných orgánov, ktoré riadia, zabezpečujú a plnia činnosti v spojitosti so zabezpečením ochrany verejného zdravia¹⁾, stanoviť úlohy právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb pri plnení opatrení Slovenskej republiky v príprave na pandémiu chrípky a v čase vyhlásenej pandémie chrípky.

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto plánu sa rozumie

- a) **Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky** je multirezortný, koordinačný, konzultačný, kontrolný a odborný orgán vlády SR, ktorý navrhuje, prijíma a kontroluje vyhlásené opatrenia s cieľom znížiť zdravotnú a ekonomickú záťaž obyvateľstva a zachovať chod hospodárstva a verejného života v čase vyhlásenej pandémie.
- b) **Operačné stredisko pandemickej komisie** je odborný koordinačný orgán Ministerstva zdravotníctva SR (ďalej len „ministerstva zdravotníctva“) na zabezpečenie súčinnosti pri organizovaní postupov znižovania rizík pandémie chrípky s pandemickými strediskami ústredných orgánov štátnej správy a pandemickými strediskami pri krízových štáboch obvodných úradov v sídle kraja.
- c) **Pandemické stredisko** je odborný orgán ústredného orgánu štátnej správy, obvodného úradu v sídle kraja na zabezpečenie bezprostredného plnenia úloh zameraných na elimináciu rizika pandémie chrípky v rámci jeho pôsobnosti.
- d) **Samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva kraja**²⁾ je odborný orgán ministerstva zdravotníctva, ktorý koordinuje činnosť poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti určených ministerstvom zdravotníctva ako subjekty hospodárskej mobilizácie³⁾ v príslušnom kraji a opatrenia na úseku zdravotníctva kraja v krajských orgánoch krízového riadenia⁴⁾.
- e) **Epidémia chrípky** je nahromadenie ochorení vyvolaných v pomerne krátkom čase na ohraničenom mieste tým istým pôvodcom nákazy. Pomerne krátky čas sú zvyčajne dva priemerné inkubačné časy.
- f) **Pandémia chrípky** je rozsiahla epidémia chrípky s neurčitým časovým ohraničením a prakticky bez ohraničenia miesta, pričom býva postihnuté veľké množstvo ľudí na rozsiahlom území celosvetové rozšírenie choroby novým subtypom vírusu chrípky.
- g) **Medzipandemické obdobie chrípky** je obdobie, v ktorom sú každoročné epidémie chrípky spôsobené známym subtypom vírusu chrípky.
- h) **Endemický výskyt ochorenia** je bežné ochorenie za normálnych okolností v určitej populácii na určitom území.

¹⁾ § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁾ § 13 písm. e) zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov

³⁾ § 9 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov

⁴⁾ § 3 zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších zmien a doplnení

- i) **Sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky** je spôsob založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. „sentinelovými lekármi“; sú to rovnomerne, na celom sledovanom území rozdelení praktickí lekári pre dospelých a praktickí lekári pre deti a dorast, ktorí priebežne v chrípkovej sezóne aj v priebehu roka odoberajú od chorých vzorky na virologické vyšetrenie.
- j) **Rizikové skupiny** sú osoby profesionálne exponované nákaze, osoby s rizikom ťažkého klinického priebehu ochorenia a s vysokým rizikom komplikácií a úmrtí a osoby nevyhnutné pre zachovanie chodu hospodárstva, verejného života a zásobovania obyvateľstva.

Organizácia prípravy Slovenskej republiky na pandémie

V príprave na pandémie v Slovenskej republike pôsobia:

- a) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky,
- b) Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky,
- c) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky,
- d) Ministerstvo obrany Slovenskej republiky,
- e) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
- f) Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- g) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky,
- h) Ministerstvo financií Slovenskej republiky,
- i) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,
- j) Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky,
- k) Obvodný úrad v sídle kraja,
- l) Samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva kraja,
- m) Samosprávny orgán - Vyšší územný celok⁵⁾
- n) Obvodný úrad – orgán krízového riadenia obvodu.

Pôsobnosť pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky

- a) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky pravidelne informuje vládu Slovenskej republiky o svojich rokovaniach, pripravuje na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrhy opatrení na elimináciu dopadov pandémie chrípky na obyvateľstvo a v prípade keď bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu životov a zdravia obyvateľstva v príčinnej súvislosti s pandemiou navrhuje vláde Slovenskej republiky vyhlásiť krízovú situáciu „núdzový stav“⁶⁾.
- b) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky koordinuje činnosť všetkých ústredných orgánov štátnej správy v príprave na pandémie chrípky, pričom sa riadi odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie a Európskej komisie.
- c) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky pôsobí v súlade s ústavným postavením vlády Slovenskej republiky⁷⁾, riadi sa zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, uzneseniami vlády Slovenskej republiky.
- d) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky posudzuje stav, keď pandémii chrípky predchádza medzipandemické obdobie, v ktorom sú každoročné epidémie chrípky spôsobené známym subtypom vírusu chrípky a vyhlasuje najvyšší stupeň pohotovosti pred očakávanou pandemiou chrípky.

⁵⁾ § 46 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁶⁾ Článok 5 ods. 1 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších zmien a doplnení

⁷⁾ Čl. 119 Ústavy Slovenskej republiky

- e) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky schvaľuje Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike a odporúča ústredným orgánom štátnej správy prijať opatrenia na zabezpečenie plnenia a aktualizácie úloh Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike so zameraním na:
- posilnenie monitorovania epidemiologickej situácie,
 - zamedzenie vzniku a šírenia ochorení spôsobených zhoršenou epidemiologickou situáciou,
 - dovoz, registráciu a distribúciu očkovacej látky,
 - liečbu ochorení a sprievodných komplikácií ochorení vrátane zabezpečenia zásobovania liekmi, realizáciu plánu reprofilizácie nemocničných lôžok, vytváranie potrebného lôžkového fondu,
 - výchovu obyvateľstva k prevencii ochorenia, na jeho informovanosť o vývoji epidemiologickej situácie a o prijatých opatreniach,
 - zabezpečenie chodu verejného života a hospodárstva.
- f) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky iniciuje predloženie návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov s cieľom zabezpečenia Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike.
- g) Činnosťou Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky nie je dotknutá pôsobnosť a zodpovednosť ústredných orgánov štátnej správy ustanovená zákonmi.
- h) Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky pravidelne informuje vládu Slovenskej republiky o výsledkoch svojich rokovaní.

Zloženie pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky

Predsedom komisie je minister zdravotníctva Slovenskej republiky.

Členmi komisie sú:

- minister vnútra,
- minister obrany,
- minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky,
- minister financií Slovenskej republiky,
- minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,
- minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- predseda Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky,
- predseda Bratislavského samosprávneho kraja,
- predseda Banskobystrického samosprávneho kraja,
- predseda Košického samosprávneho kraja,
- predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja,
- predseda Prešovského samosprávneho kraja,
- predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja,
- predseda Trnavského samosprávneho kraja,
- predseda Žilinského samosprávneho kraja,
- hlavný hygienik Slovenskej republiky,
- generálny riaditeľ Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s.,
- hlavný veterinárny lekár – ústredný riaditeľ Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky,

- generálny riaditeľ sekcie krízového manažmentu a civilnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky,
 - primár Kliniky infektológie a geografickej medicíny FNŠP Bratislava,
 - prednosta Kliniky pre infekčné choroby Lekárskej fakulty UPJŠ Košice,
 - hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre epidemiológiu,
 - predseda Slovenskej akadémie vied,
 - zástupca zamestnávateľov,
 - ďalší odborníci prizývaní predsedom Pandemickej komisie vlády SR „ad hoc“.
- a) Členov komisie, ktorí sú ministrami, môže na rokovaní komisie zastúpiť len štátny tajomník, ktorý má v tomto prípade právo hlasovať pri rozhodovaní o zásadných otázkach.
 - b) Členov komisie, ktorí sú predsedami samosprávneho kraja, môže na rokovaní komisie zastúpiť na základe písomného splnomocnenia len podpredseda príslušného samosprávneho kraja, ktorý má v tomto prípade právo hlasovať pri rozhodovaní o zásadných otázkach.
 - c) Na rokovaní komisie sa môžu zúčastniť predseda vlády Slovenskej republiky a ostatní členovia vlády.
 - d) Činnosť komisie riadi a za jej činnosť vláde Slovenskej republiky zodpovedá predseda komisie.
 - e) Predsedu komisie počas jeho neprítomnosti zastupuje ním poverený člen komisie.
 - f) Komisia môže využívať pri plnení svojich úloh odborné poznatky a skúsenosti ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a orgánov verejnej správy, stanoviská Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskej komisie a odborných vedeckých inštitúcií a ďalších inštitúcií, ktoré s ňou na požiadanie spolupracujú.

Práva a povinnosti členov Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky

Členovia Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky majú tieto práva a povinnosti:

- a) zúčastňovať sa na rokovaní komisie,
- b) predkladať na rokovanie komisie materiály,
- c) posudzovať materiály predložené na rokovanie komisie a vyjadrovať sa k nim,
- d) plniť úlohy prijaté komisiou,
- e) kontrolovať plnenie úloh prijatých komisiou,
- f) informovať komisiu o priebehu plnenia prijatých úloh,
- g) bezodkladne informovať komisiu o zhoršenej epidemiologickej situácii vo svojich rezortoch.

Rokovania Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky

- a) Rokovanie komisie zvoláva a riadi jej predseda. V prípade, že to tak nemôže vykonať rokovanie zvoláva a riadi ním poverený člen komisie.
- b) Komisia zasadá podľa potreby, najmenej však dvakrát ročne. Jej rokovania sú neverejné.
- c) Program rokovania komisie sa zostavuje podľa návrhov členov komisie a odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie a Európskej komisie.
- d) Komisia je uznášania schopná, ak je na jej zasadaní prítomná nadpolovičná väčšina jej členov.

- e) Na prijatie platného uznesenia, stanoviska alebo odporúčania komisie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných jej členov. V prípade rovnosti hlasov je rozhodujúci hlas predsedu komisie.
- f) V prípade prizvania odborných pracovníkov na rokovanie komisie je ich účasť na rokovaní považovaná za iný úkon vo všeobecnom záujme⁸⁾.

Úlohy ústredných orgánov štátnej správy v príprave na pandémiu chrípky a v čase vyhlásenej pandémie chrípky

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

- a) Organizačne zabezpečuje činnosť Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky.
- b) Predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh na finančné zabezpečenie Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike.
- c) V súčinnosti so Správou Štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky zabezpečí dodávky potrebného množstva očkovacích látok, antivirotik a osobných ochranných pracovných pomôcok podľa vopred spracovaného kvalifikovaného odhadu.
- d) Nariaďuje pravidelné sledovanie vývoja epidemiologickej situácie, ako aj celkovú chorobnosť obyvateľstva vrátane všetkých akútnych respiračných ochorení na Slovensku. Vývoj chorobnosti nariaďuje sledovať na základe predkladaných hlásení, ktoré vykonávajú lekári prvého kontaktu a nariaďuje ich spracovávanie a vyhodnocovanie na okresnej, krajskej a celoštátnej úrovni.
- e) Nariaďuje Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sledovanie a identifikáciu vírusov chrípky cirkulujúcich v ľudskej populácii formou sentinelového spôsobu sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii.
- f) V súčinnosti s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky nariaďuje sledovanie a identifikáciu vírusov chrípky cirkulujúcich u zvierat podľa programu plánu prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku.
- g) Stanovuje priority očkovania proti pandemickému vírusu chrípky najmä pre:
 - osoby profesionálne exponované nákaze,
 - osoby s rizikom ťažkého klinického priebehu ochorenia a s vysokým rizikom komplikácií a úmrtí,
 - určené osoby nevyhnutné pre zachovanie chodu hospodárstva, verejného života a zásobovania obyvateľstva.
- h) Nariaďuje vykonať reprofilizáciu lôžok⁹⁾ u poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti v súčinnosti s príslušným samostatným odborom krízového riadenia zdravotníctva kraja, príslušnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva.
- i) Nariaďuje posilnenie lekárskejších a lekárenských služieb.
- j) V súčinnosti s vyššími územnými celkami vydáva opatrenia pre praktických lekárov prvého kontaktu so zameraním hlavne na aktívne vyhľadávanie chorých zisťovaním epidemiologickej anamnézy
- k) Vydáva opatrenia v pôsobnosti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pre regionálne úrady verejného zdravotníctva so zameraním hlavne na:
 - okamžité zabezpečenie ohniska nákazy a určenie osoby v riziku nákazy,

⁸⁾ § 137 zákona č. 311/2001 Z. z. zákonník práce v znení neskorších zmien a doplnení

⁹⁾ Odborné usmernenie MZ SR na vykonanie reprofilizácie lôžkového fondu v zdravotníckych zariadeniach a ďalších opatrení v zdravotníctve v príprave na pandémiu a v čase pandémie chrípky číslo 19048-1/2009-OKM

- vydanie nariadenia všetkým z ochorenia podozrivým osobám o nariadenej izolácii a jej formách,
 - zosúladienie protiepidemických opatrení u obyvateľstva s akčnými plánmi veterinárnej a potravinovej správy,
 - posilnenie systému rýchleho varovania o výskyte ochorenia na príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva,
 - vyhodnotenie monitorovania vedľajších účinkov podávaných antivirotik rizikovým skupinám obyvateľov a o nežiaducich reakciách po očkovaní,
 - zabezpečenie odberu vzoriek biologického materiálu od osôb podozrivých z ochorenia na virologické vyšetrenie.
- l) Prostredníctvom masmédií zabezpečuje výchovu obyvateľstva k prevencii ochorenia a informuje obyvateľstvo o prijatých opatreniach.
- m) Vydáva opatrenia pre zamestnancov v zdravotníckych zariadeniach pri ošetrovaní pacientov, pre zamestnancov v laboratóriách pre diagnostiku vírusu – ochorenia.
- n) Vydáva opatrenia v pôsobnosti Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so zameraním na:
- povinnosť hlásiť príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva podozrenie na úmrtie alebo úmrtie na chrípku,
 - povinnosť odobrať nekrotický materiál v prípade pitvy zomrelého na chrípku alebo ochorenie, ktoré je príčinou nekontrolovaného šírenia a vyvoláva pandémiu,
 - povinnosť zabezpečiť transport nekrotického materiálu do virologického laboratória.
- o) Určuje rizikové skupiny rezortu zdravotníctva Slovenskej republiky.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

- a) Vydáva opatrenie na zabezpečenie spolupráce regionálnych veterinárnych a potravinových správ s príslušnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.
- b) Zabezpečuje nepretržitý systém okamžitého hlásenia podozrenia pri náleze a overení vírusu, ktorý zapríčiňuje nekontrolované šírenie a vyvoláva pandémiu chrípky na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva.
- c) Do 48 hodín od zistenia a overenia vírusu, ktorý zapríčiňuje nekontrolované šírenie a vyvoláva pandémiu chrípky zriaďuje a aktivuje v Štátnom veterinárnom ústave vo Zvolene jeho diagnostikovanie.
- d) Usmerňuje činnosť krajských veterinárnych a potravinových správ v organizovaní a zabezpečovaní preventívnych opatrení v ochrane obyvateľstva pred možným infekčným ochorením v období pred aj počas zhoršenej epidemiologickej situácie.
- e) Vydáva v súčinnosti so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky odborné odporúčania a nariadenia všetkým chovateľom zvierat a vtáctva na dôsledné dodržiavanie opatrení zvýšenej biologickej ochrany v chovoch zvierat a vtáctva na území Slovenskej republiky.
- f) V prípade podozrenia alebo výskytu vírusu, ktorý zapríčiňuje nekontrolované šírenie a vyvoláva pandémiu chrípky nariadi prostredníctvom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky mimoriadne opatrenia zabraňujúce šíreniu nákazy podľa platného pohotovostného plánu.
- g) Určuje rizikové skupiny rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

- a) Vydáva opatrenia v rámci svojej pôsobnosti pre poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti na zabezpečenie redukcie hospitalizovaných pacientov výhradne na nutné akútne prípady a v súčinnosti s príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva vykonáva potrebné karanténne opatrenia¹⁰⁾.
- b) Vydáva pokyn v rámci svojej pôsobnosti na vykonanie nevyhnutnej reprofilizácie lôžok na infektologické lôžka v súčinnosti s príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva¹¹⁾ na zabezpečenie hospitalizácie pacientov s akútnymi respiračnými ochoreniami.
- c) Nariaďuje distribúciu očkovacích látok a nevyhnutných liekov pre zdravotnícke zariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.
- d) Vydáva nariadenie na posilnenie ochrany štátnej hranice z dôrazom na zabezpečenie hranice Schengenského priestoru, na posilnenie útvarov poriadkovej a dopravnej polície, na zabezpečenie verejného poriadku a ochrany obyvateľstva podľa nariadených karanténnych opatrení.
- e) Zabezpečí požiadavky na vnútornú bezpečnosť štátu podľa požiadaviek Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky, podľa stavu epidemiologickej situácie v Slovenskej republike a v súlade s opatreniami prijatými príslušným uznesením Ústredného krízového štábu Slovenskej republiky.
- f) Vydáva rozhodnutie o prerušení vyučovacieho procesu vo vyučovacích zariadeniach v rámci svojej pôsobnosti a uvoľňuje tieto ubytovacie zariadenia pre možnú hospitalizáciu svojich príslušníkov.
- g) Na úseku migračného úradu nariaďuje stanovené karanténne opatrenia a vyčleňuje zariadenie pre prijímanie migrantov chorých alebo podozrivých na ochorenie spôsobujúce pandémiu chrípky.
- h) V pôsobnosti obvodných úradov v sídle kraja nariaďuje zahájiť činnosť pandemických stredísk krajov. V pôsobnosti obvodných úradov v sídle kraja riešiť požiadavky na zachovanie bezpečnosti obyvateľstva v miestach nariadenej karantény, kde zároveň zahájiť organizovanie núdzového zásobovania obyvateľstva potravinami a inými základnými, životne dôležitými tovarmi a službami.
- i) Určuje rizikové skupiny rezortu vnútra Slovenskej republiky a zabezpečuje ich preventívne očkovanie a podávanie antivirových liekov.

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

- a) V rámci svojej pôsobnosti nariaďuje stanovené protiepidemické opatrenia s dôrazom na príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky pôsobiacich v zahraničných misiách a zahraničných operáciách.
- b) U poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti vo svojej pôsobnosti nariaďuje aktívne vyhľadávanie chorých príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky zisťovaním epidemiologickej anamnézy chorých a podozrivých na ochorenie, ktoré spôsobuje zhoršenú epidemiologickú situáciu – pandémiu chrípky.
- c) Vydáva nariadenie na zahájenie plnenia súčinnostných úloh Vojenskému ústavu hygieny a epidemiológie v Bratislave a Vojenskému veterinárnemu ústavu v Košiciach v systéme monitorovania a laboratórnej detekcie vírusových ochorení a na spoluprácu

¹⁰⁾ § 12 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹¹⁾ § 48 ods. 4 písm. p) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v protiepidemiologických opatreniach s príslušnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva a na spoločné riešenie Akčných plánov Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

- d) Nariaďuje vykonať opatrenia vo vojenských ústavných zdravotníckych zariadeniach na vykonanie reprofilizácie potrebného množstva lôžok potrebných na prijatie chorých príslušníkov ozbrojených síl a obyvateľstva.
- e) Určuje rizikové skupiny rezortu obrany Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

- a) Usmerňuje, koordinuje a určuje plnenie protiepidemiologických opatrení v pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- b) Prostredníctvom Pandemického strediska Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky zabezpečuje realizáciu úloh zameraných na elimináciu rizika pandémie.
- c) Nariaďuje vykonať reprofilizáciu lôžok¹²⁾ u poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti vo svojej pôsobnosti a redukcii hospitalizovaných pacientov.
- d) Vydáva potrebné nariadenia na zabezpečenie chodu hospodárstva a verejného života.
- e) Určuje rizikové skupiny rezortu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

- a) V rámci svojej pôsobnosti vydáva opatrenia na plnenie protiepidemiologických opatrení.
- b) Nariaďuje vykonať reprofilizáciu lôžok¹³⁾ u poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti vo svojej pôsobnosti a vydáva opatrenia na redukcii hospitalizovaných pacientov.
- c) Určuje rizikové skupiny rezortu spravodlivosti Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

- a) Koordinuje opatrenia v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a kurately v pôsobnosti rezortu a vykonáva súčinnosť s operačným strediskom Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky.
- b) Zabezpečuje v súčinnosti s dotknutými rezortmi riešenie sociálneho zabezpečenia v karanténnej oblasti – sociálnu pomoc, sociálnu podporu, sociálne poistenie, sociálnoprávnu ochranu detí, sociálnu kuratelu, psychosociálnu pomoc formou Centra sústredného sociálneho zabezpečenia.
- c) Zabezpečuje v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a kurately v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v kooperácii so

¹²⁾ Odborné usmernenie MZ SR na vykonanie reprofilizácie lôžkového fondu v zdravotníckych zariadeniach a ďalších opatrení v zdravotníctve v príprave na pandémiu a v čase pandémie chrípky číslo 19048-1/2009-OKM

¹³⁾ Odborné usmernenie MZ SR na vykonanie reprofilizácie lôžkového fondu v zdravotníckych zariadeniach a ďalších opatrení v zdravotníctve v príprave na pandémiu a v čase pandémie chrípky číslo 19048-1/2009-OKM

zmluvnými lekármi starostlivosť o chorých, ktorí nemôžu byť umiestnení v ústavných zdravotníckych zariadeniach.

- d) Určuje rizikové skupiny rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

- a) Koordinuje protiepidemické opatrenia v rezorte a súčinnosť s operačným strediskom Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky.
- b) Vydá opatrenia na zastavenie vzdelávacieho procesu, organizovaných športových súťaží a pripraví ubytovacie kapacity internátov a školských ubytovní, športových zariadení pre potreby nevyhnutnej hospitalizácie chorých.
- c) Určuje rizikové skupiny rezortu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

- a) Realizuje opatrenia na zabezpečenie požiadaviek Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky na vyčlenenie potrebných finančných prostriedkov na krytie nepredvídaných výdavkov nevyhnutných¹⁴⁾ na elimináciu rizík pandémie v Slovenskej republike a navrhuje v rozpočtovej kapitole všeobecná pokladničná správa účelovú rezervu finančných prostriedkov na riešenie a odstraňovanie následkov pandémie.
- b) Odporúča vláde Slovenskej republiky realizovať rozpočtové opatrenia v štátnom rozpočte¹⁵⁾ na krytie nepredvídaných nákladov nevyhnutných na elimináciu rizík pandémie pre ústredné orgány štátnej správy, ostatné orgány štátnej správy, vyššie územné celky, právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie, fyzické osoby podieľajúce sa na eliminácii negatívnych dopadov pandémie na obyvateľstvo, hospodárstvo a verejný život.
- c) Určuje rizikové skupiny rezortu financií Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

- a) Realizuje opatrenia na zabezpečenie požiadaviek Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky v oblasti regulácie predaja životne dôležitých výrobkov alebo dôležitých tovarov a odberných oprávneniach v oblastiach a jednotlivých komoditách, ktoré sú ohrozené zhoršenou epidemiologickou situáciou – pandemiou chrípky.
- b) Realizuje opatrenia v oblasti zabezpečenia núdzového zásobovania obcí, prípadne celých regiónov, v ktorých sú nariadené karanténne opatrenia.
- c) Určuje rizikové skupiny rezortu hospodárstva Slovenskej republiky, právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie, ktorí podliehajú pod všeobecné kompetencie ministerstva a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

¹⁴⁾ § 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení a § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších zmien a doplnení.

¹⁵⁾ § 15 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

- a) Realizuje pomoc občanom Slovenskej republiky, ktorí sú v čase vyhlásenej pandémie z rôznych dôvodov v zahraničí pri zabezpečovaní poskytovania zdravotnej starostlivosti.
- b) Usmerňuje činnosť a nariaďuje potrebné protiepidemiologické opatrenia pre pracovníkov zastupiteľských úradov Slovenskej republiky, ktorých zhoršená epidemiologická situácia – pandémia chrípky sa priamo dotýka.
- c) Určuje rizikové skupiny rezortu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky

- a) Zabezpečuje v súlade s príslušnými rozhodnutiami vlády Slovenskej republiky na základe odporúčania Pandemickej komisie vlády Slovenskej republiky mobilizačné rezervy potrebné na elimináciu negatívnych dopadov negatívnej epidemiologickej situácie – pandémie chrípky na obyvateľstvo a hospodárstvo Slovenskej republiky.
- b) Určuje rizikové skupiny Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky a zabezpečuje ich očkovanie a podávanie antiviroťík.

Oprávnenia právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb v príprave na pandémiu chrípky a v čase pandémie chrípky

- a) Právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby plnia úlohy v príprave opatrení Slovenskej republiky na pandémiu chrípky¹⁶⁾ ako aj v čase štátom vyhlásenej pandémie chrípky na území Slovenskej republiky v rozsahu stanovenom vo vyhlásení vlády Slovenskej republiky o krízovej situácii „Núdzový stav“¹⁷⁾.
- b) Právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie pri plnení opatrení Slovenskej republiky na pandémiu chrípky sú oprávnené:
 - upravovať pracovnoprávne vzťahy alebo obdobné pracovnoprávne vzťahy svojich zamestnancov a štátnozamestnanecké vzťahy¹⁸⁾, ktoré im vyplývajú z uloženej pracovnej povinnosti na zabezpečenie opatrení Slovenskej republiky na pandémiu chrípky v zmysle vydaného rozhodnutia príslušným obvodným úradom¹⁹⁾,
 - písomne žiadať príslušný obvodný úrad o oslobodenie svojich zamestnancov od uloženej pracovnej povinnosti,
 - uplatňovať náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva, poskytnutia ubytovania, ubytovacích priestorov pre potrebu vytvoriť potrebný lôžkový fond alebo vecného prostriedku, plnenie pracovnej povinnosti pri plnení úloh a opatrení Slovenskej republiky na pandémiu chrípky v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“.

¹⁶⁾ Čl. 8 ods. 2 ústavného zákona č. 277/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších zmien a doplnení ústavnými zákonmi.

¹⁷⁾ Čl. 5. ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.

¹⁸⁾ § 1 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení.

¹⁹⁾ § 9 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

Úlohy právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb

- a) Právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie v príprave Slovenskej republiky na pandémiu chrípky a v čase vyhlásenej pandémie chrípky:
- plnia úlohy spojené s prípravou Slovenskej republiky na pandémiu,
 - spracovávajú pandemické plány, ktoré budú nadväzovať na Plán opatrení pre prípad pandémie v Slovenskej republike,
 - umožňujú Pandemickej komisii vlády Slovenskej republiky vykonať kontrolu pripravenosti a plnenia úloh a opatrení v príprave Slovenskej republiky na pandémiu,
 - plnia vládou Slovenskej republiky vyhlásené opatrenia²⁰⁾ na elimináciu negatívnych dopadov na obyvateľstvo a hospodárstvo Slovenskej republiky,
 - poskytujú podľa požiadaviek štátnych orgánov v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ ubytovanie zdravotníckym pracovníkom, príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, Hasičského záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy a opatrenia v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie v Slovenskej republike na základe vydaného rozhodnutia príslušným obvodným úradom²¹⁾.
- b) Fyzické osoby v príprave Slovenskej republiky na pandémiu chrípky a v čase vyhlásenej pandémie chrípky:
- plnia pracovnú povinnosť v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ uloženú príslušným obvodným úradom,
 - poskytujú podľa požiadaviek štátnych orgánov v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ ubytovanie zdravotníckym pracovníkom, príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, Hasičského záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy a opatrenia v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie v Slovenskej republike na základe vydaného rozhodnutia príslušným obvodným úradom.

Ukladanie pracovnej povinnosti v čase vyhlásenej pandémie chrípky

- a) Pracovná povinnosť je povinnosť fyzickej osoby, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, vykonávať určené práce v rozsahu potrebnom na zabezpečenie a plnenie úloh a opatrení prípravy Slovenskej republiky na pandémiu.
- b) Pracovnú povinnosť v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ možno uložiť fyzickej osobe, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky; pracovnú povinnosť ukladá obvodný úrad²²⁾ príslušný podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby rozhodnutím.
- c) Fyzická osoba, ktorej bola uložená pracovná povinnosť a ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu alebo štátnozamestnaneckom vzťahu je povinná zotrvať v doterajšom pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu alebo v štátnozamestnaneckom vzťahu, ak jej zamestnávateľ plní úlohy hospodárskej mobilizácie a takáto fyzická osoba je určená na plnenie úloh hospodárskej mobilizácie.

²⁰⁾ Čl. 5 ods. 3 úst. Zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších zmien a doplnení ústavnými zákonmi.

²¹⁾ § 9 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

²²⁾ § 9 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

d) Pracovnú povinnosť nemožno uložiť

- zamestnancovi so zmenenou pracovnou schopnosťou a občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím,
- fyzickej osobe mladšej ako 18 rokov veku a staršej, ako je stanovený dôchodkový vek²³⁾,
- tehotnej žene, matke do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiacej žene a žene do konca tretieho mesiaca po pôrode, ak sa dieťa narodilo mŕtve, zomrelo alebo žena sa oň nestará,
- fyzickej osobe, ktorá sa trvalo stará o dieťa mladšie ako 15 rokov veku,
- fyzickej osobe, ktorá sa trvalo stará o dieťa staršie ako 15 rokov veku, ktoré má dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav alebo je dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť,
- fyzickej osobe, ktorá sa celodenne a riadne stará o fyzickú osobu, ktorá je prevažne alebo úplne bezvládna alebo je staršia ako 70 rokov veku a nemôže zabezpečiť starostlivosť o túto osobu jej umiestnením do zariadenia sociálnych služieb, alebo fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na opatrovanie²⁴⁾,
- fyzickej osobe vykonávajúcej profesionálnu službu alebo mimoriadnu službu a fyzickej osobe, ktorá dobrovoľne prevzala brannú povinnosť²⁵⁾,
- fyzickej osobe požívajúcej exterritorialitu podľa medzinárodného práva a osobe patriacej k cudzím diplomatickým misiám, k cudzím konzulárnym úradom, k orgánom cudzích štátov alebo k medzinárodným orgánom, ak tieto úrady alebo orgány pôsobia na území Slovenskej republiky so súhlasom príslušných orgánov a nejde o občanov Slovenskej republiky,
- ostatným cudzincom v rozsahu, ktorý vyplýva z medzinárodných zmlúv alebo medzinárodného práva.

Poskytovanie ubytovania alebo iných vhodných priestorov na liečenie chorých v čase vyhlásenej pandémie chrípky

- a) Povinnosť poskytnúť ubytovanie zdravotníckym zamestnancom, príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky, príslušníkom ozbrojených bezpečnostných zborov, Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy a opatrenia prípravy Slovenskej republiky na pandémiu chrípky alebo poskytnúť vhodné priestory na liečenie chorých je možné uložiť podľa osobitného predpisu²⁶⁾ právnickým osobám, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie a fyzickým osobám, ktoré majú k stavbe alebo budove vlastnícke právo, právo správy, sú ich oprávnenými držiteľmi alebo majú iné obdobné užívacie právo, pričom tieto nehnuteľnosti sú nevyhnutne potrebné a vhodné na dočasné ubytovanie alebo liečenie chorých a boli na tento účel určené rozhodnutím obvodného úradu, v ktorom obvode sa nehnuteľnosť nachádza.
- b) Stavby alebo budovy vhodné na ubytovanie osôb alebo liečenie chorých podľa písmena a) sú stavby a budovy
- hygienicky a technicky spôsobilé na ubytovanie osôb alebo liečenie chorých,
 - dočasne neobývané,
 - kapacitne a technicky vyhovujúce na ubytovanie osôb alebo liečenie chorých.

²³⁾ § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z.

²⁴⁾ § 40 ods. 3 a 4 zák. č. 447/2008 Z. z.

²⁵⁾ § 6 zákona č. 570/2005 Z. z. v znení zákona č. 518/2007 Z. z.

²⁶⁾ Čl. 5 ods. 3 úst. zákon č. 227/2002 Z. z.

Poskytovanie vecných prostriedkov v čase vyhlásenej pandémie chrípky

- c) Vecným prostriedkom je hnutelná vec, ktorá môže byť použitá na plnenie úloh a opatrení prípravy Slovenskej republiky na pandémiu chrípky.
- d) Povinnosť poskytnúť vecné prostriedky v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ na plnenie úloh a opatrení spojených s opatreniami Slovenskej republiky na pandémiu chrípky rieši osobitný predpis²⁷⁾. Táto povinnosť sa vzťahuje na právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby, ktoré majú k vecným prostriedkom vlastnícke právo, právo správy, sú ich oprávnenými držiteľmi alebo k nim majú iné obdobné užívacie právo. Vecné prostriedky, ktoré boli rozhodnutím príslušného obvodného úradu určené na plnenie opatrení Slovenskej republiky na pandémiu chrípky, nemožno postihnúť exekúciou ani výkonom rozhodnutia.
- e) Povinnosť poskytnúť vecné prostriedky v čase štátom vyhlásenej krízovej situácii „Núdzový stav“ podľa tohto zákona nemožno uložiť
- ozbrojeným silám Slovenskej republiky,
 - ozbrojeným bezpečnostným zborom,
 - Hasičskému a záchrannému zboru,
 - Ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a ďalším orgánom štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou,
 - Obciam a vyšším územným celkom,
 - Právnickej osobe, ktorá plní úlohy hospodárskej mobilizácie,
 - Národnej banke Slovenska,
 - Fyzickým osobám so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažkým zdravotným postihnutím,
 - Fyzickým osobám, ak by ich poskytnutím bola ohrozená ich výživa alebo ak by bolo ohrozené plnenie ich vyživovacej povinnosti.

Vrátenie poskytnutých vecných prostriedkov

Poskytnuté vecné prostriedky sa bezprostredne po zániku dôvodov, pre ktoré boli poskytnuté, vrátia oprávnenej osobe. O vrátení vecných prostriedkov rozhoduje obvodný úrad, ktorý o povinnosti ich poskytnúť rozhodol.

Náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva za poskytnutie vecného prostriedku a splnenie pracovnej povinnosti

- a) Za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva, za poskytnutie vecného prostriedku, za splnenie pracovnej povinnosti a za splnenie úloh prípravy Slovenskej republiky na pandémiu patrí právnickej osobe, fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie a fyzickej osobe peňažná náhrada. Peňažnú náhradu je povinný poskytnúť obvodný úrad, ktorý o obmedzení práva alebo uložení povinnosti rozhodol. Peňažná náhrada je splatná do šiestich mesiacov od skončenia krízovej situácie „Núdzový stav“.
- b) Ak dôjde k nútenému obmedzeniu výkonu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, poskytne sa jej vlastníčkovi náhrada vo výške zodpovedajúcej miere obmedzenia jeho práv.

²⁷⁾ Čl. 5 ods. 3 úst. Zákon č. 227/2002 Z. z.

- c) Za splnenú pracovnú povinnosť, ak nemožno určiť náhradu dohodou, ustanoví sa náhrada vo výške, ktorá zodpovedá obvyklej odmene za rovnakú alebo porovnateľnú prácu.

Náhrada škôd

- a) Štát zodpovedá za škodu spôsobenú právnickým osobám, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie a fyzickým osobám, ktorá vznikla pri plnení úloh podľa tohto zákona. Tejto zodpovednosti sa štát môže zbaviť len vtedy, ak preukáže, že si poškodený spôsobil škodu sám.
- b) Náhradu škody podľa písmena a) poskytuje štát v peniazoch prostredníctvom príslušného obvodného úradu, ktorý o obmedzení práva alebo uložení povinnosti rozhodol.
- c) Nárok na náhradu škody s uvedením dôvodov si uplatňuje poškodený na príslušnom obvodnom úrade do šiestich mesiacov od skončenia krízovej situácie „Núdzový stav“.

Správne delikty

Príslušný obvodný úrad uloží pokutu do výšky 17 000 € právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie, ktorá:

- a) nesplní úlohy spojené s prípravou Slovenskej republiky na pandémiu chrípky podľa vydaného rozhodnutia príslušným obvodným,
- b) nespracuje pandemický plán, ktorý má nadväzovať na Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike,
- c) neumožní Pandemickej komisii vlády Slovenskej republiky vykonať kontrolu pripravenosti na plnenie úloh a opatrení Slovenskej republiky v príprave na pandémiu chrípky,
- d) nesplní vládou Slovenskej republiky vyhlásené opatrenia na elimináciu negatívnych dopadov na obyvateľstvo a hospodárstvo Slovenskej republiky v čase vyhlásenej pandémie chrípky
- e) neposkytne v čase núdzového stavu ubytovanie zdravotníckym pracovníkom, príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, Hasičského záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy a opatrenia v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike.

Navrhované pokuty

- a) Pokutu právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie uloží príslušný obvodný úrad do jedného roka odo dňa, keď sa o porušení alebo nesplnení povinnosti dozvedel, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu alebo nesplneniu tejto povinnosti došlo.
- b) Príslušný obvodný úrad môže v rozhodnutí o uložení pokuty povinnému súčasne uložiť, aby vykonal opatrenia na nápravu protiprávneho stavu, za ktorého pôsobenie mu bola pokuta uložená. Na vykonanie týchto opatrení mu zároveň určí primeranú lehotu. Ak povinný v určenej lehote tieto opatrenia nevykoná, môže mu príslušný obvodný úrad uložiť pokutu až do výšky 34 000 €.
- c) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola uložená.
- d) Výnosy z pokút uložených za správne delikty sú príjmom štátneho rozpočtu.
- e) Na prejednávanie správnych deliktov podľa tohto zákona v prvom stupni je príslušný obvodný úrad podľa sídla právnickej osoby alebo miesta trvalého pobytu fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie.

Príloha číslo 1

ĎALŠIE TERMÍNY

Aerosól – zmes častíc pevnej alebo kvapalnej látky v plynnej látke.

Antibiotikum - liek, používaný na liečbu bakteriálnych infekcií.

Antivirotikum – liek, používaný na liečbu vírusových infekcií.

Epidémia – nahromadenie ochorení vyvolaných v pomerne krátkom čase na ohraničenom mieste tým istým pôvodcom nákazy. Pomerne krátky čas sú zvyčajne dva priemerné inkubačné časy.

Diagnóza – stanovenie ochorenia.

Imunita – odolnosť, obranyschopnosť organizmu.

Imunizácia – je spôsob navodenia špecifickej ochrany proti niektorým mikrobiálnym vyvolávateľom prenosných a nebezpečných ochorení.

Incidencia – frekvencia, s akou sa v populácii objavujú nové ochorenia.

Infekcia - proces, v ktorom mikroorganizmus vstupuje do hostiteľského organizmu, pomnožuje sa v ňom a kolonizuje ho.

Inkubačný čas - časový interval medzi vniknutím mikroorganizmov do makroorganizmu a objavením sa prvých príznakov ochorenia.

Izolácia – zabránenie prenosu vysokokontagiózných alebo vysokovirulentných infekcií, ktoré sa môžu šíriť vzduchom aj kontaktom.

Kontakt – osoba alebo zviera, ktoré boli v takom vzťahu k infikovanej osobe alebo ku zvierat'u alebo ku kontaminovanému prostrediu, v ktorom mali príležitosť získať infekciu.

Nosič – osoba alebo zviera, v organizme ktorého je prechovávaný špecifický infekčný agens za neprítomnosti poznateľného klinického ochorenia, pričom tento organizmus je potenciálnym prameňom pôvodcu nákazy.

Obdobie nákazlivosti – časový interval, počas ktorého možno infekčný agens preniesť priamo alebo nepriamo z infikovanej osoby na inú osobu, z infikovaného zvierat'a na človeka alebo z infikovanej osoby na zviera.

Očkovanie (vakcinácia) – aplikácia očkovacích látok (vakcín) s cieľom navodiť aktívnu špecifickú imunitu.

Ohnisko nákazy – lokalita, v ktorej prebieha proces šírenia nákazy.

Pandémia – rozsiahla epidémia z neurčitým časovým ohraničením a prakticky bez ohraničenia v mieste, pričom býva postihnuté veľké množstvo ľudí na rozsiahlom území.

Populácia – všetci obyvatelia danej krajiny alebo oblasti posudzovaný ako celok.

Prenosné ochorenie – je ochorenie vyvolané špecifickým agensom alebo jeho toxickými produktmi, ku ktorému dochádza v dôsledku uskutočnenia prenosu príslušného agensu alebo jeho produktov z infikovanej osoby, zvierat'a alebo rezervoára.

Prognóza – predpoklad ďalšieho vývoja situácie alebo stavu.

Protiepidemické opatrenia – ciele opatrenia na predchádzanie vzniku alebo potlačenie už vzniknutých nákaz.

SARI (Severe Acute Respiratory Infection) - osoba s náhlym zvýšením teploty nad 38 °C a kašľom alebo bolesťou hrdla s absenciou inej diagnózy a dýchavičnosťou alebo problémami s dýchaním, ktorej klinický stav si vyžaduje hospitalizáciu.

Sporadický výskyt ochorenia – jednotlivé prípady ochorenia, ktoré sa vyskytujú roztrúsene alebo ojedinele v čase i mieste a medzi jednotlivými prípadmi ochorenia nie je známa epidemiologická súvislosť.

Surveillance – komplexné a sústavné získavanie všetkých dostupných informácií o procese šírenia nákazy a sledovanie všetkých podmienok a faktorov, ktoré tento proces ovplyvňujú.

Vakcína – imunobiologický prípravok používaný na aktívnu imunizáciu zavedením živých modifikovaných, atenuovaných alebo usmrtených infekčných mikroorganizmov alebo ich toxínov do organizmu.

Vekovošpecifická chorobnosť – pomerné číslo, ktoré sa týka špecifickej vekovej skupiny. Čitateľ i menovateľ sa týkajú rovnakej skupiny.

Virulencia – stupeň patogenosti. Schopnosť mikroorganizmu vyvolať v danom hostiteľovi ochorenie. Číselne sa vyjadruje ako podiel počtu prípadov manifestnej infekcie a celkového počtu infikovaných osôb stanovený na základe imunoexperimentu.

Zoonózy – infekcia alebo infekčná choroba prenosná za prirodzených podmienok zo zvierat na človeka.

Zvýšený zdravotný dozor – sledovanie zdravotného stavu a vyšetrovanie osôb podozrivých z nákazy vrátane dočasného zákazu výkonu epidemiologicke rizikového zamestnania.

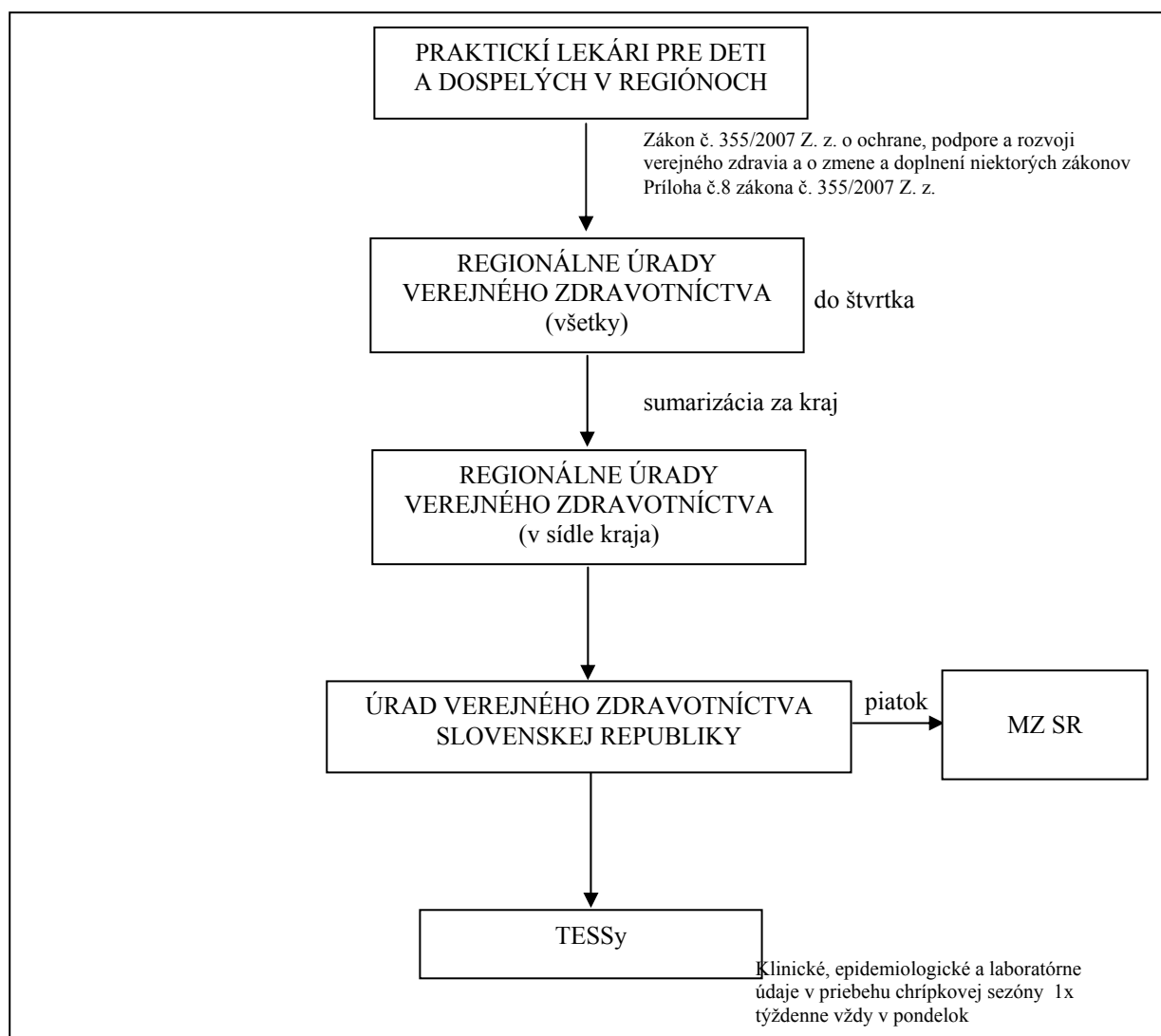
Príloha číslo 2

ZOZNAM SKRATIEK

ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
ARO	akútne respiračné ochorenia
BRK	bezpečnostná rada kraja
BR SR	Bezpečnostná rada Slovenskej republiky
CDC	Centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb
ECDC	Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb
EÚ	Európska únia
EK	Európska komisia
EPIS	Epidemiologický informačný systém
HM	hospodárska mobilizácia
CHPO	chrípka a chrípke podobné ochorenia
IHR	Medzinárodné zdravotné predpisy
KŠ	krízový štáb
LSPP	lekárska služba prvej pomoci
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NRC	Národné referenčné centrum
OAIM	Oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny
OLV	Oddelenie lekárskej virológie
OS	Ozbrojené sily
SOKRZK	samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva kraja
OOPP	osobné ochranné pracovné pomôcky
PCR	polymerázová reťazová reakcia
PKV SR	Pandemická komisia vlády Slovenskej republiky
PLDD	praktický lekár pre deti a dorast
PS M	pandemické stredisko ministra
PS MDVRR SR	pandemické stredisko MDVRR SR
RVPS	regionálna veterinárna a potravinová správa
RÚVZ	regionálny úrad verejného zdravotníctva
SHMMZ	subjekt hospodárskej mobilizácie ministerstva zdravotníctva
S ÚKŠ SR	sekretariát Ústredného krízového štábu Slovenskej republiky
SARI	ťažké akútne respiračné ochorenie s pneumóniou
SR	Slovenská republika
TESSy	európsky systém surveillance
ÚKŠ SR	Ústredný krízový štáb Slovenskej republiky
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
VÚC	vyšší územný celok
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
ZZ	zdravotnícke zariadenie

Príloha číslo 3

System hlásenia chrípky

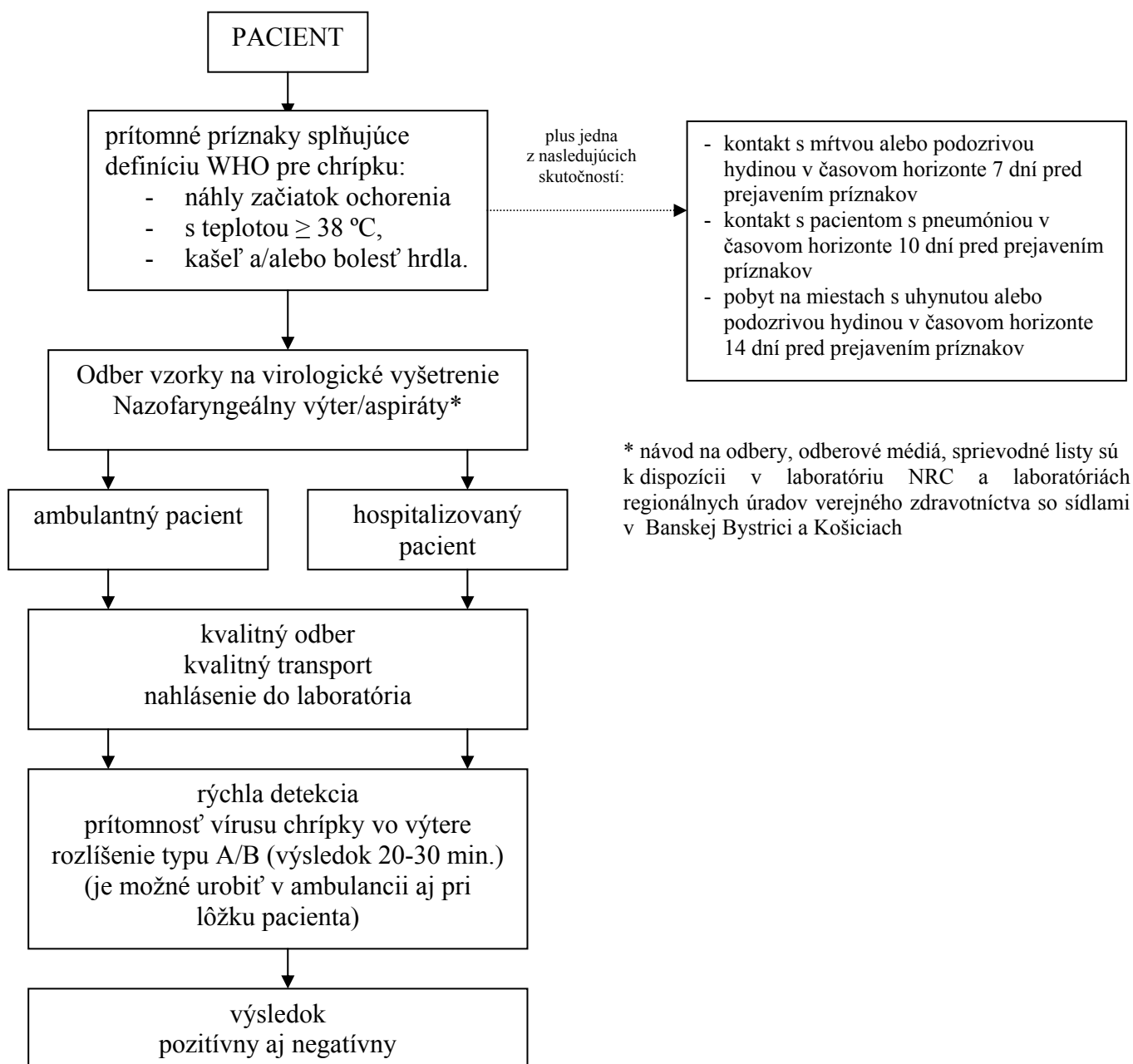
Hlásenie zasielajú ošetrojúci lekári na tlačive týždenne, v priebehu celého roka na územne príslušný RÚVZ. Hlásia sa nové prípady, ktoré sa zaznamenali v období od piatku do štvrtka. Hlásenie sa označí kalendárnym týždňom, v ktorom je zber ukončený a posiela sa tak, aby bolo na územne príslušnom RÚVZ najneskôr v piatok do 8,00 hod. Epidémia sa hlási bezodkladne. Príslušný orgán verejného zdravotníctva môže v prípade potreby nariadiť denné hlásenie. Hlásenie z RÚVZ sa elektronicky posiela tak, aby bolo na RÚVZ v sídle kraja v piatok do 9,00 hod. Hlásenie RÚVZ na krajskej úrovni sa posiela tak, aby bolo na ÚVZ SR v Bratislave v piatok do 10,00 hod., kde následne spracujú údaje na celoslovenskej úrovni. Na posúdenie vývoja chorobnosti sa využívajú aj údaje o počte ošetrovaných na LSPP o počte chýbajúcich žiakov na školách a pracoviskách a o zvýšenej spotrebe liekov proti chrípke. Chorobnosť sa sleduje v piatich vekových skupinách: 0-5 rokov, 6-14 rokov, 15-19 rokov, 20-59 rokov, 60 a viac rokov. Chorobnosť na ARO a CHPO v EPIS sa počíta z počtu osôb, ktoré sú v starostlivosti hlásiaceho lekára. Ako komplikácie sa sledujú pneumónia, otitída a sinusitída. System EPIS dovoľuje integráciu epidemiologických a laboratórných údajov. Rozsah opatrení závisí od charakteru epidémie. Hlásené údaje sa priebežne analyzujú na RÚVZ v SR.

NRC pre chrípku ÚVZ SR poskytuje informácie MZ SR, všetkým RÚVZ s krajskou pôsobnosťou, MO SR, Vojenskému ústavu hygieny a epidemiológie Bratislava, Útvary

vedúceho hygienika rezortu, MV SR, odborným organizáciám, medzinárodným inštitúciám v rámci medzinárodného programu surveillance chrípky a masmédiám.

RÚVZ v sídle kraja poskytujú informácie obvodnému úradu, RÚVZ v príslušnom kraji, riaditeľom nemocníc s krajskou pôsobnosťou, riaditeľom hospodársky a spoločensky významných závodov a masmédiám.

Príloha číslo 4
Schéma laboratórnej diagnostiky vírusov chrípky

* návod na odbery, odberové médiá, sprievodné listy sú k dispozícii v laboratóriu NRC a laboratóriách regionálnych úradov verejného zdravotníctva so sídlami v Banskej Bystrici a Košiciach

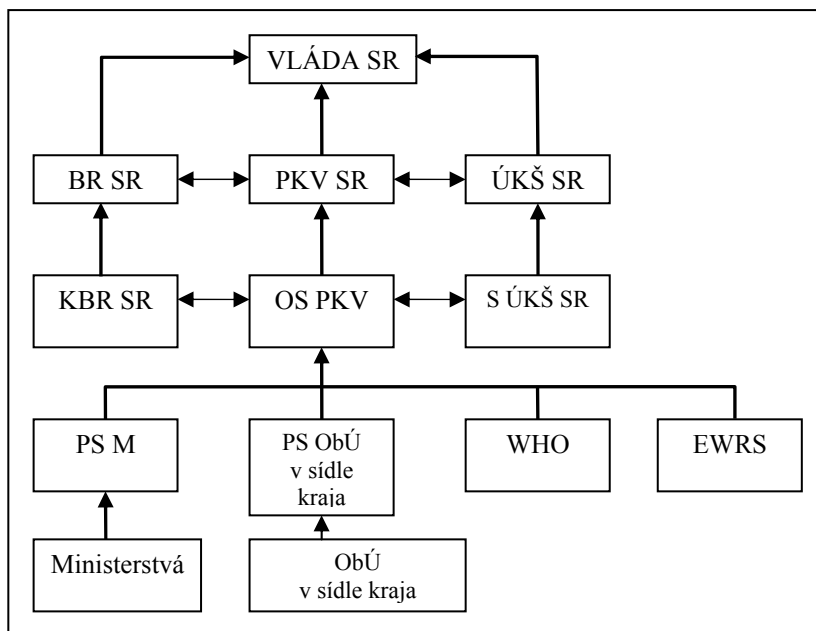
v laboratóriu sa výter použije na ďalšie testovanie

1. RT-PCR s primermi na detekciu vírusového genómu H1,H3, H5, H7, N1,N2 (1-2 dni).
2. izolačný pokus vírusu na bunkových kultúrach, resp. kuracích embryách (2-6 dní) s výsledkom detekcie prítomnosti vírusu chrípky s hemaglutinínovými antigénmi: H1,H3, H5, H7.

Izolované a pomnožené vírusy, resp. inak podozrivé materiály je možné zaslať do WHO Collaborating Centre for Reference and Research on Influenza, NIMR, London alebo do WHO Collaborating Center for the Surveillance, Epidemiology and Control of Influenza, CDC Atlanta, GA, USA.

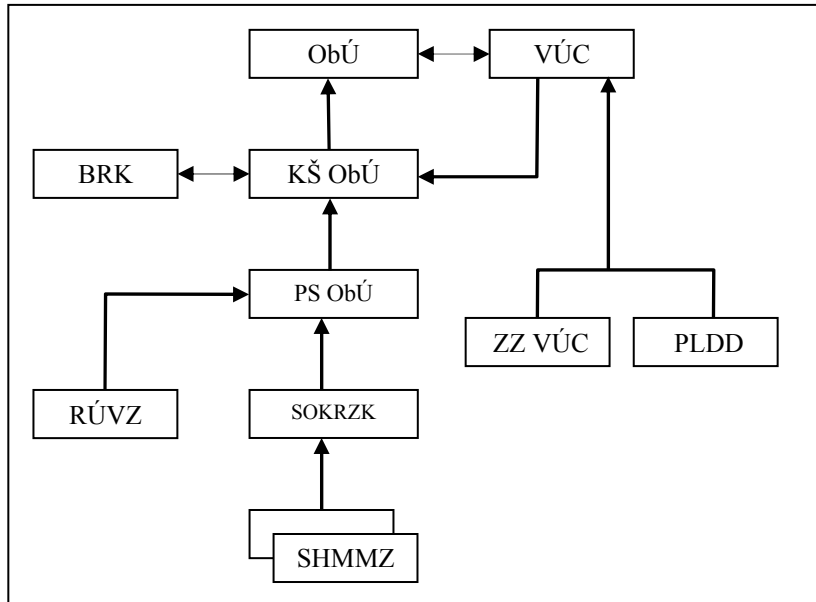
Príloha číslo 5

Organizácia riadenia reakcií na progresiu pandémie chrípky na úrovni štátu

Príloha číslo 6

Organizácia riadenia reakcií na progresiu pandémie chrípky na úrovni obvodného úradu v sídle kraja a VÚC

Príloha číslo 7
Fázy vývoja pandémie chrípky

		FÁZY
MEDZIPANDEMICKÉ OBDOBIE	1	<p>Žiadny zvierací chrípkový vírus nevyvolal infekciu u ľudí.</p> <p>U ľudí nebol detekovaný nový subtyp vírusu chrípky.</p> <p>Hlavný cieľ: posilnenie pripravenosti na pandémiu chrípky na všetkých úrovniach (globálnej, národnej aj regionálnej).</p>
	2	<p>Chrípkový vírus cirkulujúci u domácich alebo divoko žijúcich zvierat spôsobil infekciu u ľudí a je považovaný za potenciálnu pandemickú hrozbu.</p> <p>Hlavný cieľ: posilnenie pripravenosti na pandémiu chrípky na všetkých úrovniach (globálnej, národnej aj regionálnej).</p>
	3	<p>Sporadické prípady alebo malé epidémie ochorení u ľudí novým subtypom zvieracieho chrípkového vírusu alebo reasortantu ľudského a zvieracieho chrípkového vírusu. Nie je zaznamenaný interhumánny prenos.</p> <p>Hlavný cieľ: posilnenie pripravenosti na pandémiu chrípky na všetkých úrovniach (globálnej, národnej aj regionálnej) a včasná identifikácia nového agens a oznamovanie a reakcia na ďalšie prípady ochorenia.</p>
OBDOBIE HROZBY PANDEMICKE	4	<p>Malý počet prípadov s limitovaným interhumánym prenosom, šírenie je vysoko lokalizované.</p> <p>Hlavný cieľ: lokalizácia ohnisk nového vírusu za účelom zabránenia ďalšieho šírenia vírusu mimo ohnisk nákazy, tak aby sa získal čas na vykonanie príslušných protiepidemických opatrení, vrátane výroby vakcíny.</p>
PANDEMICKÉ OBDOBIE	5	<p>Vírus spôsobil epidémiu na úrovni komunit v dvoch alebo viacerých krajinách jedného WHO regiónu. Objavujú sa väčšie ohniská infekcie, ale šírenie infekcie z človeka na človeka je lokalizované.</p> <p>Veľké riziko vzniku pandémie.</p> <p>Hlavný cieľ: vyvinutie maximálneho úsilia s cieľom obmedzenia alebo oneskorenia šírenia nákazy, tak aby sa získal čas na vykonanie príslušných protiepidemických opatrení, vrátane výroby vakcíny. Dochádza k presmerovaniu úloh z oblasti pripravenosti k odpovedi na globálnej úrovni tak, aby</p>

		bol čo najviac redukovaný dopad pandémie na spoločnosť.
	6	Vírus spôsobil epidémie na úrovni komunit v dvoch alebo viacerých krajinách jedného WHO regiónu a aspoň v jednej krajine iného WHO regiónu. Zvýšené a trvalé šírenie ochorenia v celej populácii. Hlavný cieľ: redukovať dopad pandémie na spoločnosť.
OBDOBIE POST- PEAK		Výskyt pandemickej chrípky sa vo väčšine krajín dostal za vrchol. Hlavný cieľ: koncentrovať aktivity na zdravotný a sociálny dopad pandémie a prípravu na prípadnú ďalšiu vlnu pandémie.
MOŽNÁ NOVÁ VLNA		Výskyt pandemickej chrípky vo väčšine krajín sa znova dostal na vrchol.
POSTPANDEMICKÉ OBDOBIE		Výskyt pandemickej chrípky sa vo väčšine krajín dostal na úroveň výskytu sezónnej chrípky. Hlavný cieľ: koncentrovať aktivity na dlhodobý zdravotný a sociálny dopad pandémie a na obnovenie normálneho fungovania zdravotného a sociálneho systému.

Príloha číslo 8

Skupiny obyvateľstva určené na prioritné očkovanie, podávanie virostatík proti pandemickému vírusu chrípky

Profesionálna expozícia - zdravotnícki pracovníci	Zariadenia ambulatnej zdravotnej starostlivosti, najmä: a) praktický lekár pre dospelých, b) lekár deti a dorast c) zdravotná sestra v ambulancii praktických lekárov pre dospelých, d) zdravotná sestra v ambulancii deti a dorast. e) personál geriatrických oddelení
	Zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti a) najmä personál: 1. infekčné oddelenie, 2. interné oddelenie, 3. pľúcne oddelenie, 4. OAIM. b) záchranná služba, c) dopravy pacientov.
	Orgány na ochranu zdravia, najmä zamestnanci zabezpečujúcich činnosti v ohnisku nákazy
Zachovanie chodu hospodárstva a verejného života	Riadiaci pracovníci
	Kľúčové hospodárske odvetvia
	Polícia a armáda a) polícia b) armáda c) zbor väzenskej a justičnej stráže
	Pracovníci v doprave
	Pracovníci v školstve
Osoby s vysokým rizikom komplikácií alebo úmrtí	Imunokompromitované osoby najmä a) s imunosupresívnou liečbou, b) onkologickým ochorením, c) s HIV/AIDS, d) pacienti pred a po transplantácii, e) po splenektómii, f) chronickým ochorením dýchacích ciest, g) s ochorením srdcovo-cievneho aparátu, h) s metabolickými ochoreniami, i) s renálnymi poruchami.
	Osoby a) v liečebniach pre dlhodobo chorých, b) geriatrických centrách, c) iných zariadeniach sociálnej starostlivosti.
	Osoby 60 ročné a staršie
	Tehotné ženy
Osoby, ktoré môžu byť potenciálnym prameňom nákazy	Personál zariadení sociálnych služieb ²⁸⁾ a) domov sociálnych služieb pre deti, ktorým sa

²⁸⁾ Zákon č. 674/2006 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

	poskytuje starostlivosť denne, b) domov dôchodcov, c) zariadenie chráneného bývania, d) zariadenie opatrovateľskej služby, e) organizovanie spoločného stravovania, f) prepravná služba,
	Najmä personál zariadení: a) liečební pre dlhodobo chorých, b) ADOS

Príloha číslo 9**Laboratória vykonávajúce diagnostiku vírusu chrípky u ľudí**

KRAJ	NÁZOV	SÍDLO	ADRESA	KONTAKT
Bratislavský Trnavský Trenčiansky Nitriansky	NRC pre chrípku	ÚVZ SR	Trnavská cesta 52 826 45 Bratislava	tel.: 02/49284275, 02/49284278
Žilinský Banskobystrický	OLV	RÚVZ so sídrom v Banskej Bystrici	Cesta k nemocnici 25 975 56 Banská Bystrica	tel.: 048 4367 277
Košický Prešovský	OLM	RÚVZ VZ SR so sídlom v Košiciach	Senný trh 4 040 01 Košice	tel.: 055/6227567

Príloha číslo 10
Regionálne veterinárne a potravinové správy

Adresa	Kontakt
RVPS Bratislava - mesto, Polianky 8, 841 01 Bratislava 42	Tel.: 02 64461209 rvsbao@svssr.sk
RVPS Senec, Svätoplukova 50, 903 01 Senec,	Tel.: 02 45926213 rvssco@svssr.sk
RVPS Dunajská Streda, Obchodná 789/3, 929 01 Dunajská Streda	Tel.: 031 5524870 rvsdso@svssr.sk
RVPS Galanta, Hodská 353/19, 924 25 Galanta	Tel.: 031 7807109 rsvgao@svssr.sk
RVPS Trnava, Zavarská 11, 918 21 Trnava 1	Tel.: 033 5501447 rvstto@svssr.sk
RVPS Senica, Čáčovská 305, 905 01 Senica nad Myjavou	Tel.: 034 6512881 rvsseo@svssr.sk
RVPS Komárno, Štúrova 5, 945 01 Komárno	Tel.: 035 7731235 rviskno@svssr.sk
RVPS Nové Zámky, Komjatická 65, 940 89 Nové Zámky	Tel.: 035 6428311 rvisnzo@svssr.sk
RVPS Levice, M.R. Štefánika 24, 934 03 Levice	Tel.: 036 6312352 rvislvo@svssr.sk
RVPS Nitra, Akademická 1, 949 80 Nitra 1	Tel.: 037 6536202 rvisnro@svssr.sk
RVPS Topoľčany, ul. Dr. P. Adámiho 17, 955 01 Topoľčany	Tel.: 038 5326068 rvisstoo@svssr.sk
RVPS Šaľa, Školská 5, 927 00 Šaľa	Tel.: 031 7702170 rvisbao@svssr.sk
RVPS Nové mesto n/Váhom, Tajovského 235/7, 915 01 Nové Mesto n/Váhom	Tel.: 032 7712546 rvisnmo@svssr.sk
RVPS Trenčín, Súdna 22, 911 01 Trenčín	Tel.: 032 6522123 rvisstno@svssr.sk
RVPS Prievidza, Mariánska 6, 971 01 Prievidza	Tel.: 046 5423009 rvispdo@svssr.sk
RVPS Púchov Moravská 1343/29, 020 01 Púchov	Tel.: 042 4641315 rvispuo@svssr.sk
RVPS Žiar nad Hronom ul. SNP 612/120, 965 01 Žiar nad Hronom	Tel.: 045 6732737 rviszho@svssr.sk
RVPS Zvolen, Nám. SNP 50, 960 01 Zvolen	Tel.: 045 5203999 rviszvo@svssr.sk
RVPS Veľký Krtíš, Osloboditeľov 33, 990 01 Veľký Krtíš	Tel.: 047 4830741 rvisvko@svssr.sk
RVPS Lučenec, Mierova 2, 984 01 Lučenec	Tel.: 047 4322431 rvislco@svssr.sk
RVPS Rimavská Sobota, Kirijevská 22, 979 01 Rimavská Sobota	Tel.: 047 5631410 rvisrso@svssr.sk
RVPS Banská Bystrica, Rudlovská cesta 6, 975 90 Banská Bystrica 1	Tel.: 048 4125602 rvisbbo@svssr.sk
RVPS Martin,	Tel.: 043 4221481

Záturčianska 1, 036 80 Martin	rvmto@svssr.sk
RVPS Liptovský Mikuláš, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš	Tel.: 044 5523814 rslmo@svssr.sk
RVPS Žilina, Jedľová 44, 010 04 Žilina 4	Tel.: 041 7631235 rvszao@svssr.sk
RVPS Čadca, Horná 2483, pošt. pr. 45, 022 01 Čadca	Tel.: 041 4322277 rvscao@svssr.sk
RVPS Dolný Kubín, Jánoškova 1611/58, 026 01 Dolný Kubín	Tel.: 043 5864935 rvsdko@svssr.sk
RVPS Rožňava, Južná 43, 048 01 Rožňava	Tel.: 058 7323182 rvsrvo@svssr.sk
RVPS Spišská Nová Ves, Duklianska 46, 052 01 Spišská Nová Ves	Tel.: 053 4813202 rvsno@svssr.sk
RVPS Košice – mesto, Hlinkova 1/c, 040 01 Košice - mesto	Tel.: 055 6325623 rvskeo@svssr.sk
RVPS Košice – okolie, Kukučínova 24, 040 01 Košice - okolie	Tel.: 055 6223507 rvsksk@svssr.sk
RVPS Trebišov, Bottova 2, 075 01 Trebišov	Tel.: 056 6722748 rvtvo@svssr.sk
RVPS Michalovce, Sama Chalúpku 2, 207 01 Michalovce	Tel.: 056 6425034 rvmio@svssr.sk
RVPS Poprad Partizánska 83, 058 01 Poprad	Tel.: 052 7723085 rvsppo@svssr.sk
RVPS Stará Ľubovňa Levočská 4/338, 064 01 Stará Ľubovňa	Tel.: 052 4321182 rvslo@svssr.sk
RVPS Prešov, Levočská 112, 080 01 Prešov 1	Tel.: 051 7711126 rvspvo@svssr.sk
RVPS Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 879, 093 01 Vranov nad Topľou	Tel.: 057 4423064 rsvto@svssr.sk
RVPS Bardejov, Stöcklova 34, 085 01 Bardejov	Tel.: 054 4722115 rvsbjo@svssr.sk
RVPS Svidník, ul. MUDr. Pribulu 2, 089 01 Svidník	Tel.: 054 7522987 rvsksk@svssr.sk
RVPS Humenné, Gaštanová 3, 066 01 Humenné	Tel.: 057 7752963 rvsheo@svssr.sk

Príloha číslo 11
Kontakty na RÚVZ v SR

Adresa	Regionálny hygienik		Epidemiológ		
	mobil	e-mail	mobil	e-mail	fax
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici , Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica	0907 825 606	cyril.klement@vzbb.sk	0918 129 627	maria.avdicova@vzbb.sk	048/43677 01
RÚVZ so sídlom v Bardejove , Kuzmányho 18, 085 01 Bardejov	0903 635 716	bj.zbynovska@uvzs.sk	0917 121 946	bj.skalova@uvzs.sk	054/48807 30
RÚVZ hl. m. Bratislava so sídlom v Bratislave , Ružinovská 8, 820 09 Bratislava	0917 598 142	ba.fitz@uvzs.sk	0917 235 458	ba.truska@uvzs.sk	02/4333 8288
RÚVZ so sídlom v Čadci , Palárikova 1156, 022 01 Čadca	0907 621 649	ca.matlakova@uvzs.sk	0905 354 834	ca.hubocan@uvzs.sk	041/43026 23
RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne , Nemocničná 12, 026 01 Dolný Kubín	0905 239 076	dk.kereskeni@uvzs.sk	0908 460 521	dk.ranostajova@uvzs.sk	043/5884 874
RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede , Veľkobláhovská 1067/30, 929 01 Dunajská Streda	0903 409 382	ds.rh@uvzs.sk	0905 863 861	ds.epidemiologia@uvzs.sk	031/59112 60
RÚVZ so sídlom v Galante , Hodská 2352/62, 924 81 Galanta	0904 346 064	ga.sulekova@uvzs.sk	0904 346 064	ga.sulekova@uvzs.sk	031/78023 38
RÚVZ so sídlom v Humennom , Ul. 26. novembra 2/1507, 066 18 Humenné	0915 922 712	hn.sovsakova@uvzs.sk	0915 922 712	hn.sovsakova@uvzs.sk	057/ 775 27 94
RÚVZ so sídlom v Komárne , Mederčská ul. č. 39, 945 75 Komárno	0907 755 853, 0911 173 356	riaditelruvzkn@uvzs.sk	0911 305 651	epidakn@uvzs.sk	035/70039 0
RÚVZ so sídlom v Košiciach , Ipeľská č.1, 040 11 Košice	0918 389 840	ke.strmenska@uvzs.sk	0918 389 842	ke.seligova@uvzs.sk	055/78601 47
RÚVZ so sídlom v Leviciach , Komenského 4, 934 38 Levice	0910 901 129	lv.riaditel@uvzs.sk	0903 479 481	lv.cziganyiova@uvzs.sk	036/63085 92
RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši , Štúrova 36, 031 80 Liptovský Mikuláš	0903 540 635	lm.riaditel@uvzs.sk	0949 340 721	lm.oe@uvzs.sk	044/55234 55
RÚVZ so sídlom v Lučenci , Petőfiho 1, 984 38 Lučenec	0905 536 551	lc.lehotayova@uvzs.sk	0918 601 924	lc.fanciova@uvzs.sk	047/43225 67
RÚVZ so sídlom v Martine , Kuzmányho 27, 036 80 Martin	0903 514 787	mt.riaditel@uvzs.sk	0908 233 206	hudeckova@ifmed.uniba.sk	043/41348 63
RÚVZ so sídlom v Michalovciach , S. Chalupku 5, 071 01 Michalovce	0905 348 712	mi.staskova@uvzs.sk	0905 348 712	mi.staskova@uvzs.sk	056/68806 36
RÚVZ so sídlom v Nitre , Štefánikova 58, 949 63 Nitra	0911 630 162	nr.tinakova@uvzs.sk	0911 630 162	nr.tinakova@uvzs.sk	037/65604 57
RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch , Slovenská ul. 13, 940 30 Nové Zámky	0903 476 762, 0905 345 740	ruvznz@uvzs.sk	0903 464 532	nz.benko@uvzs.sk	035/64009 96
RÚVZ so sídlom v Poprade , Zdravotnícka 3, 058 97 Poprad	0903 253 033	pp.riaditel@uvzs.sk	0911 635 260	pp.pompova@uvzs.sk	052/77644 46

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici , Sloven. partizánov 1130/50, 017 01 Považská Bystrica	0911 236 209	pb.reg.hygienik@uvzsr.sk	0911 727 928	pb.mutalova@uvzsr.sk	042/43216 68
RÚVZ so sídlom v Prešove , Hollého 5, 080 01 Prešov	0911 545 937	po.riaditel@uvzsr.sk	0917 545 936	po.lalova@uvzsr.sk	051/77338 06
RÚVZ so sídlom v Prievdzi , Nemocničná 8, 972 01 Bojnice	0907 462 088	pd.voe@uvzsr.sk	0907 462 088	pd.voe@uvzsr.sk	046/51920 12
RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě , Sama Tomášika 14, 979 01 Rimavská Sobotka	0910 904 604, 0905 220 103	rs.hygienik@uvzsr.sk	0910 904 604, 0905 220 103	rs.hygienik@uvzsr.sk	047/58111 01
RÚVZ so sídlom v Rožňave , Špitálska 3, 048 01 Rožňava	0918 222 887	rv.chromcikova@uvzsr.sk	0908 113 957	rv.donovalova@uvzsr.sk	058/78813 58
RÚVZ so sídlom v Senici , Kolónia 557, 905 01 Senica	0907 169 314	se.regionalnyhygienik@uvzsr.sk	0903 029 908	se.dederova@uvzsr.sk	034/65159 01
RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi , A. Mickiewicza 6, 052 20 Spišská Nová Ves	0911 639 010	sn.riaditel@uvzsr.sk	0911 639 010	sn.riaditel@uvzsr.sk	053/44258 26
RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni , Obrancov mieru 1, 064 01 Stará Ľubovňa	0911 715 571	sl.hudakova@uvzsr.sk	0902 197 145	sl.kolcunova@uvzsr.sk	052/43241 70
RÚVZ so sídlom vo Svidníku , Ul. Sovietskych hrdinov 456/79, 089 01 Svidník	0903 614 376	sk.hrebenakova@uvzsr.sk	0911 614 378	sk.senajova@uvzsr.sk	054/75228 60
RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch , Stummerova 1856, 955 01 Topoľčany	0948 118 005	to.riaditel@uvzsr.sk	0948 118 005	to.riaditel@uvzsr.sk	038/53255 19
RÚVZ so sídlom v Trebišove , Jilemnického 3370/2, 075 01 Trebišov	0905 647 633	tv.sladek@uvzsr.sk	0918 680 305	tv.tintova@uvzsr.sk	056/67264 74
RÚVZ so sídlom v Trenčíne , Nemocničná 4, 911 01 Trenčín	0911 763 205	tn.riaditel@uvzsr.sk	0911 989 821	tn.litvova@uvzsr.sk	032/65219 97
RÚVZ so sídlom v Trnave , Limbova 6, 917 09 Trnava	0905 353 822	kollaroval@ruvztt.sk	0905 903 053	ondicova@ruvztt.sk	033/53480 53
RÚVZ so sídlom v Veľkom Krtiši , Banická 5, 990 01 Veľký Krtíš	0917 746 327	vk.durisova@uvzsr.sk	0917 746 327	vk.durisova@uvzsr.sk	047/4831 169
RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou , Pribinova č. 95, 093 17 Vranov nad Topľou	0911 393 279	vt.riaditel@uvzsr.sk	0911 393 279	vt.riaditel@uvzsr.sk	057/ 44 62 274
RÚVZ so sídlom vo Zvolene , Nádorná 336/12, 960 01 Zvolen	0905 475 854	zv.ruvz@uvzsr.sk	0910 676 475	zv.ruvz@uvzsr.sk	045/53228 08
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom , Sládkovičova 484/9, 965 01 Žiar nad Hronom	0903 507 068	zh.ruvz@uvzsr.sk	0914 320 310	zh.striezova@uvzsr.sk	045/67234 50
RÚVZ so sídlom v Žiline , V. Spanyola 27, 011 71 Žilina	0905 342 812	za.riaditel@uvzsr.sk	0911 600 203	za.epi@uvzsr.sk	041/72354 65

Príloha číslo 12

VÚC

Bratislavský samosprávny kraj adresa: Sabinovská 16, P. O. Box 106 820 05 Bratislava telefón: 02/48 26 41 51 fax: 02/48 26 43 97 email: predseda@region-bsk.sk www: http://www.region-bsk.sk	Trnavský samosprávny kraj adresa: Starohájska 10, P. O. Box 128 917 01 Trnava telefón: 033/5559 111 fax: 033/5559 115 email: urad.vuc@trnava-vuc.sk www: http://www.trnava-vuc.sk
Trenčiansky samosprávny kraj adresa: K dolnej stanici 7282/20A 911 01 Trenčín telefón: 032/6555 811 fax: 032/6555 909 email: info@tsk.sk www: http://www.tsk.sk	Nitriansky samosprávny kraj adresa: Štefánikova tr. 69 949 01 Nitra telefón: 037/6922 911 fax: 037/6580 262 email: info@unsk.sk www: http://www.unsk.sk
Žilinský samosprávny kraj adresa: Ul. Komenského 48 011 09 Žilina telefón: 041/5032 111 fax: 041/5032 702 email: predseda@zask.sk www: http://www.zask.sk	Banskobystrický samosprávny kraj adresa: Námestie SNP č. 23 974 01 Banská Bystrica telefón: 048/4325 111 fax: 048/4325 509 email: predseda@vucbb.sk www: http://www.vucbb.sk
Prešovský samosprávny kraj adresa: Námestie mieru 2 080 01 Prešov telefón: 051/7081 111 fax: 051/7081 170 email: info@vucpo.sk www: http://www.po-kraj.sk	Košický samosprávny kraj adresa: Námestie Maratónu mieru 1 042 66 Košice telefón: 055/7268 111 fax: 055/7268 149 email: vuc@vucke.sk www: http://www.vucke.sk

Príloha číslo 13

Komunikácia

Medzinárodná komunikácia

Podľa definície IHR je pandémia medzinárodnou udalosťou. SR má medzinárodné záväzky hlásiť prípady ochorenia, epidémie a prijaté opatrenia do WHO, ECDC a EK. Výmena informácií medzi členskými štátmi sa bude realizovať prostredníctvom EuroFlu, IHR, TESSy a EWRS.

WHO koordinuje medzinárodnú odpoveď v prípade hrozby alebo vzniku pandémie chrípky, s osobitným dôrazom na:

- a) Koordináciu medzinárodnej surveillancie a poradenstvo a odporúčania týkajúce sa pandemického plánovania, najmä stratégie pre intervencie v oblasti verejného zdravotníctva.
- b) Poskytnutie terénnych expertov na výpomoc členským štátom na požiadanie (vrátane poskytnutia tímov schopných reakcie v teréne).
- c) Koordináciu medzinárodného vyšetovania a reakcie.
- d) Poskytnutie medzinárodných informácií a poradenstva odborným pracovníkom, médiám a verejnosti.

Národná komunikácia

Národná komunikácia bude realizovaná v rámci rezortu zdravotníctva aj medzi rezortmi navzájom. Zabezpečené bude aj poskytovanie informácií pre odbornú a laickú verejnosť prostredníctvom médií.

Vyhodnotenie aktivít EIW 2012

Vyhodnotenie aktivít EIW 2012

Na realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2012 (EIW 2012) participoval Úrad verejného zdravotníctva SR a všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR. Aktivity boli zamerané najmä na zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o význame očkovania proti očkovaním preventabilným ochoreniam, ako aj na zvýšenie zaočkovanosti ťažko dosiahnuteľných skupín populácie. Kľúčovým cieľom EIW je podpora dopytu po očkovaní. SZO v rámci EIW 2012 zdôrazňuje:

- nutnosť podpory EIW zo strany zdravotníckych pracovníkov,
- zabránenie šíreniu osýpok v Európe,
- 10. výročie eradikácie poliomyelitídy v Euroregióne SZO.

Aktivity úradov verejného zdravotníctva boli podobne ako v predchádzajúcich kampaniach orientované na štyri cieľové skupiny – laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov, rómsku populáciu a iné rizikové skupiny. Pri realizácii EIW regionálne úrady spolupracovali s praktickými lekármi pre deti a dorast, s praktickými lekármi pre dospelých, študentmi škôl zdravotníckeho zamerania, ako aj s rómskymi zdravotníckymi komunitnými pracovníkmi. Pri propagácii aktivít EIW zohrali dôležitú úlohu aj tlač, rozhlas a televízia.

Spolu bolo realizovaných 1 115 aktivít. Pracovníci odborov epidemiológie pripravili spolu 40 prednášok a 31 besied, zabezpečili uverejnenie článkov v 75 printových médiách a uverejnenie 98 informácií na webových stránkach. Zúčastnili sa 21 televíznych relácií. V rámci propagácie očkovania boli pripravené letáky, plagáty, nástenky a informačné panely s tematikou očkovania a informácie o EIW 2012 boli poskytnuté aj rozhlasu. Realizovaná bola aj vakcinačná poradňa a iné aktivity (napr. deň otvorených dverí, dotazníkové ankety).

Z celkového počtu 1 115 aktivít bolo 793 určených pre laickú verejnosť, 247 pre zdravotníckych pracovníkov, 59 pre rómske komunity a 16 pre iné rizikové skupiny.

Prehľad aktivít vykonaných v rámci EIW v SR je v priloženej tabuľke.

Touto cestou si zároveň dovoľujeme poďakovať všetkým RÚVZ v SR za aktivity, ktoré v rámci EIW realizovali s cieľom podpory očkovania v SR.

CELKOVÉ VYHODNOTENIE AKTIVÍT EIW V ROKU 2012

Cieľová skupina	Aktivita										spolu
	prednáška	článok v printových médiách	relácia		informačný materiál	nástenka, informačný panel	beseda	poradenstvo v oblasti očkovania	web	iná aktivita	
			TV	rozhlas							
laická verejnosť	10	60	18	110	47	401	20	28	75	24	793
zdravotnícki pracovníci	24	11	1	1	40	116	1	22	17	14	247
rómske komunity	4	2	1	0	25	9	10	3	4	1	59
iné rizikové skupiny	2	2	1	0	6	1	0	1	2	1	16
spolu	40	75	21	111	118	527	31	54	98	40	1115

Fotodokumentácia

RÚVZ Topoľčany

RÚVZ Stará Ľubovňa

RÚVZ Michalovce

RÚVZ Trenčín

RÚVZ Rožňava

**Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky
na vykonávanie kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok
v zdravotníckych zariadeniach**

Dňa: 3. 12. 2012

Číslo: OE/6236/2012

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 4 písm. i) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov vydáva toto odborné usmernenie:

Čl. I.

Predmet úpravy odborného usmernenia

(1) Toto odborné usmernenie upravuje postupy pri kontrole sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach a postupy regionálnych úradov verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ v SR“) pri vykonávaní kontroly sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“).

(2) ŠZD¹ vykonávajú zamestnanci RÚVZ v SR.

(3) Minimálna odporúčaná frekvencia vykonávania ŠZD v zdravotníckych zariadeniach je daná stupňom rizikovosti zdravotníckych zariadení vzhľadom na vznik a prenos nozokomiálnych nákaz a je uvedená v Prílohe k odbornému usmerneniu.

Čl. II.

**Kontrola sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok
v zdravotníckych zariadeniach**

(1) Kontrola sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok je jedným z kľúčových procesných štandardných postupov v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach.

(2) Na kontrole sterility zdravotníckych pomôcok pri vykonávaní ŠZD sa podieľa terénny úsek odborov a oddelení epidemiológie a laboratórny úsek oddelení mikrobiológie životného prostredia RÚVZ v SR.

(3) Odbery vzoriek na kontrolu sterility zdravotníckych pomôcok vykonávajú zamestnanci RÚVZ v SR:

- a) v rámci vykonávania ŠZD, alebo ako
- b) expertízu činnosť na základe objednávky žiadateľa.

(4) Vzorky na kontrolu sterility sa odoberajú buď vcelku so sterilizačným obalom, alebo pred použitím vysterilizovanej zdravotníckej pomôcky pred výkonom v zdravotníckom zariadení.

¹§54 zákona NR SR č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov

(5) Expertízna činnosť zameraná na kontrolu sterility zdravotníckej pomôcky sa vykonáva na základe objednávky žiadateľa za úhradu podľa platného cenníka územne príslušného RÚVZ.

(6) Na kontrolu sterility zdravotníckych pomôcok sa odoberajú len také zdravotnícke pomôcky, pri ktorých sa vzhľadom na účel ich určenia vyžaduje sterilita a ktoré sú v zdravotníckych zariadeniach označené ako sterilné - to znamená, že úprava zdravotníckej pomôcky výrobcom určenej na resterilizáciu bola realizovaná validovaným štandardom².

(7) Kontrole sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sa podrobujú:

- a) zdravotnícke pomôcky určené výrobcom na resterilizáciu,
- b) primárne opakovane používané obaly (kontajnery, kazety)³.

(8) Pri kontrole sterility zdravotníckej pomôcky sa súčasne sleduje:

- a) správnosť celého procesu úpravy zdravotníckej pomôcky výrobcom určenej na resterilizáciu,
- b) účinnosť a správnosť manipulácie s umývacími a dezinfekčnými automatmi,
- c) účinnosť zväračiek a správnosť manipulácie pri uzatváraní sterilizačných obalov,
- d) účinnosť a správnosť manipulácie so sterilizačnou technikou,
- e) vhodnosť použitia sterilizačného obalového materiálu,
- f) správnosť uskladnenia a transportovania vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok,
- g) správnosť postupov pri manipulácii s vysterilizovanými zdravotníckymi pomôckami.

Čl. III.

Charakteristika kontroly sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach

(1) Kontrola sterility sa vykonáva vo všetkých typoch zdravotníckych zariadení, v ktorých sa používajú vysterilizované zdravotnícke pomôcky⁴.

(A) v zdravotníckych zariadeniach ambulantnej zdravotnej starostlivosti – v ambulanciách:

- a) všeobecných,
- b) špecializovaných,
- c) ambulanciách záchrannej zdravotnej služby,
- d) lekárskej služby prvej pomoci - pre dospelých, pre deti a dorast, špecializovanej zubno-lekárskej služby prvej pomoci,
- e) zariadeniach na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti,
- f) stacionároch,
- g) poliklinikách,
- h) agentúrach domácej ošetrovateľskej starostlivosti,
- i) zariadeniach spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek,
- j) mobilných hospicov.

(B) v zdravotníckych zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti:

- a) nemocniciach - všeobecných a špecializovaných,
- b) liečebniach,

²STN EN ISO 17664 Sterilizácia zdravotníckych pomôcok

³STN EN 868-8 Obalové materiály a systémy balenia zdravotníckych pomôcok určených na sterilizáciu

⁴§7ods. 3 zákona NR SR č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- c) domoch ošetrovateľskej starostlivosti,
- d) hospicoch,
- e) prírodných liečebných kúpeľoch a kúpeľných liečebniach,
- f) zariadeniach biomedicínskeho výskumu.

(2) Štandardná frekvencia kontroly sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sa určuje podľa stupňa rizikovosti zdravotníckeho zariadenia.

(3) Okamžitá kontrola sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sa vykonáva pri:

- a) výskyte alebo podozrení na závažné nozokomiálne nákazy,
- b) pri odôvodnenom podozrení na poruchu sterilizačnej techniky,
- c) pri odôvodnenom podozrení na porušenie procesu prípravy sterilných zdravotníckych pomôcok,
- d) pri odôvodnenom podozrení na nesprávnu manipuláciu, transportovanie a skladovanie vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok.

Čl. IV.

Kompetentní zamestnanci v procese kontroly sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach

(1) Na účely tohto odborného usmernenia:

- a) Kontrolu sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach vykonávajú odborne spôsobilí zamestnanci RÚVZ⁵ v SR.
- b) Pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sú ďalej prítomní odborne spôsobilí zamestnanci z oddelení centrálnej sterilizácie, ktorí sú zodpovední za proces úpravy zdravotníckych pomôcok výrobcom určených na resterilizáciu, alebo odborne spôsobilí zamestnanci z jednotlivých typov zdravotníckych zariadení, ktorí sú zodpovední za správnosť manipulácie s vysterilizovanými zdravotníckymi pomôckami.

Čl. V.

Materiálno-technické vybavenie pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach

(1) Pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok sa používa nasledovné materiálno-technické vybavenie:

(A) Štandardná odberová súprava, ktorú tvoria:

- a) sterilné tampóny balené po jednom kuse,
- b) sterilne uzatvárateľné skúmavky, alebo iné laboratórne nádoby (ďalej len „nádoby“) naplnené tekutými kultivačnými pôdami tak, aby bola zabezpečená kultivácia aeróbných, anaeróbných mikroorganizmov a mikromycét; s vyznačeným dátumom expirácie,
- c) stojan na laboratórne nádoby,

⁵§61 zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Nariadenia vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností, v znení neskorších predpisov.

- d) transportný box,
- e) odberový formulár.

(B) Vybavenie v bodoch a) a b) nahrádza originálna odberová súprava.

(2) Pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok sa kladie dôraz na dodržiavanie zásad aseptického režimu a používajú sa osobné ochranné pracovné pomôcky (ďalej len „OOPP“). Minimálne OOPP: čistý textilný alebo jednorazový pracovný plášť, jednorazová čiapka a jednorazové tvárové rúško, použitie sterilných rukavíc u zamestnanca RÚVZ priamo vykonávajúceho odber vzoriek.

Čl. VI.

Metódy procesu kontroly sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach

(1) Proces kontroly sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sa vykonáva:

(A) sterom:

Kontrolovaná vzorka sa za aseptických podmienok vyberie z obalu. Tampón sa za aseptických podmienok vyberie z obalu, navlhčí sa ponorením do nádoby s kultivačnou pôdou (prebytočná pôda sa z tampónu odstráni jeho pritlačením o stenu nádoby). Navlhčený tampón sa pritlačí na kontrolovaný povrch zdravotníckej pomôcky, ktorý sa zotrie spôsobom rotácie tampónu medzi palcom a ukazovákom v dvoch na sebe kolmých rovinách. Tampón sa po vykonaní steru vloží do nádoby s kultivačnou pôdou a zalomí sa. Nádoba sa uzatvorí.

(B) vložením časti alebo celej zdravotníckej pomôcky do kultivačnej pôdy:

Kontrolovaná zdravotnícka pomôcka sa po otvorení nádoby s kultivačnou pôdou vloží priamo pomocou sterilných podávok alebo pinzety do nádoby, alebo sa pomocou sterilných nožníc aseptickým spôsobom odstrihne časť kontrolovanej zdravotníckej pomôcky, ktorá sa vloží priamo do nádoby.

(C) preplachom:

Kontrola sterility dutých zdravotníckych pomôcok väčších rozmerov a zdravotníckych pomôcok s kanálkami sa vykoná preplachom vnútorného povrchu zdravotníckych pomôcok minimálne 3 ml každej kultivačnej pôdy odobratými jednorazovou sterilnou striekačkou. Ak sa na účel preplachu dutej zdravotníckej pomôcky použije originálne balenie fyziologického roztoku, súčasne sa na kontrolu sterility odoberie aj vzorka z fyziologického roztoku.

(2) Odobraté zdravotnícke pomôcky musia byť v kultivačných pôdach úplne ponorené.

(3) Odber vzoriek z vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok na oddelení centrálnej sterilizácie sa vykonáva vcelku spolu s obalovým materiálom. K ďalšej manipulácii so vzorkami dochádza až v aseptickom boxe laboratória.

(4) Kontrola sterility vysterilizovaných roztokov sa vykoná odberom vzorky roztoku do každej kultivačnej pôdy pričom sa dbá, aby objem odoberanej vzorky bol prispôbený obsahu balenia.

Čl. VII.

Postupnosť procesov pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach

- (1) Pred kontrolou sterility zdravotníckych pomôcok sa naplánuje počet vzoriek podľa typu a charakteru zdravotníckeho zariadenia. Z ambulantných zdravotníckych zariadení – ambulancií, polikliník, agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, hospicov, liečební, kúpeľných liečební, domov ošetrovateľskej starostlivosti a zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných vzoriek sa na kontrolu sterility zdravotníckych pomôcok odoberá spravidla 2 až 5 vzoriek. Z ústavných zdravotníckych zariadení – nemocníc, zariadení na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, stacionárov a zariadení biomedicínskeho výskumu sa na kontrolu sterility zdravotníckych pomôcok odoberá spravidla 3 až 10 vzoriek.
- (2) Objednajú sa nádoby s kultivačnými pôdami a zabezpečí sa ich transport z laboratória v dekontaminovanom, chladenom termoboxe určenom na tento účel.
- (3) Nádoby s kultivačnými pôdami sa uchovávajú v chladničke pri teplote od +2°C do +8°C, do času expirácie, alebo podľa odporúčaní výrobcu.
- (4) Kontrola sterility vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach sa vykonáva metódou náhodného výberu tak, aby boli skontrolované rôzne zdravotnícke pomôcky podľa druhu materiálu a spôsobu sterilizácie.
- (5) Pri kontrole sterility zdravotníckych pomôcok sa do odberového formulára zapisujú nasledovné údaje: meno odoberajúceho zamestnanca, meno zamestnanca kontrolovaného zdravotníckeho zariadenia prítomného pri odbere, miesto odberu, dátum a hodina odberu, poradové číslo vzorky, dátum sterilizácie, typ sterilizačného prístroja, číslo šarže a druh obalového materiálu. Pri sterilizácii dodávateľským spôsobom sa uvedie názov zariadenia, v ktorom sa sterilizácia vykonala. Prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia je povinný na požiadanie zamestnanca RÚVZ predložiť zmluvu o zabezpečení sterilizácie dodávateľským spôsobom.
- (6) Transport odobratých vzoriek z vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok do laboratória sa zabezpečí v deň odberu v dekontaminovanom transportnom boxe.
- (7) Odber a ďalšia manipulácia súvisiaca s kontrolou sterility vzoriek vysterilizovaných zdravotníckych pomôcok sa vykonáva v laboratóriách v aseptickom boxe s kontrolovanou kvalitou ovzdušia podľa štandardných pracovných postupov. V tých zdravotníckych zariadeniach, kde nie je možné vysterilizované vzorky preniesť vcelku so sterilizačným obalom do laboratória, dodržiavajú sa pri odbere a ďalšej manipulácii so vzorkami prísne zásady aseptického režimu.
- (8) Po laboratórnom vyšetrení odobratých vzoriek sa vykoná vyhodnotenie a zapíše sa do protokolu o vyšetrení vzoriek zdravotníckych pomôcok na kontrolu sterility.

Čl. VIII.
Hodnotiace kritériá kontroly sterility zdravotníckych pomôcok
v zdravotníckych zariadeniach

(1) Za sterilnú zdravotnícku pomôcku sa považuje len taká pomôcka, ktorá neobsahuje životaschopné mikroorganizmy⁶.

(2) Kontrolovaná zdravotnícka pomôcka nevyhovuje skúške sterility, ak bola laboratórnym vyšetrením zistená prítomnosť akéhokoľvek patogénneho alebo nepatogénneho mikroorganizmu v odobratej vzorke.

(3) RÚVZ pri nevyhovujúcej skúške sterility zdravotníckej pomôcky nariadi⁷, aby kontrolované zdravotnícke zariadenie ihneď vykonalo príslušné protiepidemické opatrenia:

- a) kontrolu celého procesu prípravy vysterilizovanej zdravotníckej pomôcky,
- b) kontrolu manipulácie s vysterilizovanou zdravotníckou pomôckou,
- c) kontrolu účinnosti sterilizačného prístroja, v ktorom vysterilizovaná zdravotnícka pomôcka nevyhovovala skúške sterility - fyzikálnymi, chemickými a biologickými systémami,
- d) zákaz používania sterilizačného prístroja pri nevyhovujúcich výsledkoch kontrol účinnosti sterilizácie fyzikálnymi, chemickými a biologickými systémami.

Čl. IX.
Účinnosť odborného usmernenia

Toto odborné usmernenie nadobúda účinnosť dňom uverejnenia vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

Zuzana Zvolenská, v. r.
Ministerka

⁶STN EN ISO 15882 Sterilizácia výrobkov zdravotnej starostlivosti

⁷§ 6 ods. (3) písm. e) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov

Poradové číslo	Kategorizácia zdravotníckych zariadení pre vykonávanie ŠZD z hľadiska rizika vzniku a prenosu nozokomiálnych nákaz	Kategória	Odporúčaná frekvencia ŠZD
1.	Ústavné zdravotnícke zariadenia - oddelenia centrálnej sterilizácie ,operačné sály, pooperačné jednotky, OAIM, JIS, novorodenecké oddelenia	I.	1x ročne
2.	Ústavné zdravotnícke zariadenia – oddelenia chirurgických disciplín (napr. chirurgické, traumatologicko - ortopedické, gynekologicko- pôrodnice, urologické, očné, ORL a iné), dialyzačný stacionár, zariadenia jednodňovej zdravotnej starostlivosti	II.	1x za 2 roky
3.	Ústavné zdravotnícke zariadenia - oddelenia nechirurgických disciplín (napr. interné, infekčné, pľúcne, detské, geriatrické, neurologické, psychiatrické a iné)	III.	1x za 3 roky
4.	SValZ s vykonávaním invazívnych zákrokov (napr. HTO, patologicko – anatomické oddelenie a iné)	IV.	1x za 3 roky
5.	SValZ bez vykonávania invazívnych zákrokov (napr. OKM, FBLR a iné)	V.	1x za 5 rokov
6.	Špecializované ambulantné zdravotnícke zariadenia s invazívnymi výkonmi (napr. chirurgické, traumatologicko-ortopedické, gastroenterologické, urologické, gynekologické, stomatologické a iné)	VI.	1x za 3 roky
7.	Ambulantné zdravotnícke zariadenia bez invazívnych výkonov (napr. všeobecné, interné, neurologické, psychiatrické a iné)	VII.	1x za 5 rokov

Pozn.1.: Ak sa v zdravotníckom zariadení vykonávajú invazívne zákroky výhradne s používaním jednorazového materiálu (napr. odbery krvi, podávanie injekcií a iné) - zariadenie sa zaraďuje do neinvazívnej kategórie; ak sa vykonávajú vyšetrenia, ku ktorým sa používajú vysterilizované zdravotnícke pomôcky určené na opakované použitie, zariadenie sa zaraďí do invazívnej kategórie.

Pozn.2.: Zdravotnícke zariadenie, ktoré vykazuje pri kontrolách RÚVZ nepriaznivé výsledky - frekvencia vykonávania ŠZD sa skraca o kvocient 0,5.

Správa o plnení Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 za rok 2012

1. Úvod

HIV/AIDS je vážnym zdravotníckym a celospoločenským problémom. Narastajúci počet osôb s HIV/AIDS a nevyliciteľnosť tohto ochorenia zdôrazňujú skutočnosť, že prevencia je najúčinnším prostriedkom v zabránení šírenia HIV/AIDS v populácii. Problematike HIV/AIDS je v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) venovaná náležitá pozornosť. V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR bol v roku 2009 uznesením vlády SR č. 641 na rokovaní vlády SR schválený Národný program prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012 (ďalej len „národný program“). Národný program vychádza zo špecifických charakteristík vo výskyte HIV/AIDS v SR. Je zameraný na celú populáciu SR s dôrazom na ohrozené skupiny obyvateľstva. Koordinátorom národného programu v SR je hlavný hygienik SR, ktorý je zároveň predsedom Národnej komisie pre prevenciu HIV/AIDS (ďalej len „národná komisia“). Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) koordinuje plnenie úloh a aktivít jednotlivých rezortov a organizácií zastúpených v národnej komisii, vyplývajúcich z národného programu. Finančné prostriedky na zabezpečenie úloh národného programu sú vyčlenené z rozpočtových kapitol zodpovedných rezortov.

2. Surveillance HIV/AIDS v SR

V SR sa epidemiologická a laboratórna surveillance (epidemiologická bdelosť, epidemiologický dohľad) HIV/AIDS vykonáva od roku 1985. Epidemiologickú surveillance zabezpečujú regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ v SR“). Výsledky za SR sumarizuje a vyhodnocuje mesačne a kvartálne RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave.

V SR bolo v roku 2012 (k 30. 11.) evidovaných spolu 46 nových prípadov HIV infekcie. V 40 prípadoch išlo o občanov SR a šesť prípadov bolo zachytených u cudzincov pri ich prechodnom pobyte v SR. Boli hlásené tri nové prípady AIDS u občanov SR a dva prípady úmrtí na AIDS. Od roku 1985 do 30. 11. 2012 bolo v SR diagnostikovaných spolu 552 prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (429 prípadov HIV infekcie u občanov SR a 123 u cudzincov). Z občanov SR išlo o 368 mužov a 61 žien. U 64 osôb (53 mužov a 11 žien) prešla HIV infekcia do štádia AIDS. Od začiatku monitorovania prípadov HIV/AIDS v SR bolo zaznamenaných spolu 48 úmrtí u osôb s HIV. Z tohto počtu sa u 40 osôb rozvinuli klinické príznaky AIDS.

Počet ľudí žijúcich s HIV neustále narastá. U novo diagnostikovaných prípadov infekcie HIV výrazne prevláda jej akvizícia pri sexuálnom styku. Hlavne u mužov dochádza k nákaze stále častejšie aj v nižšom veku. Sporadické prípady v ťažko dostupnej skupine populácie, u injekčných užívateľov drog, vytvárajú riziko skrytého šírenia infekcie HIV.

Laboratórnu surveillance vykonáva Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS (ďalej len „NRC“) na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave. Analyzujú sa výsledky skriningových vyšetrení darcov krvi, tkanív, orgánov a gravidných žien. Hodnotí sa aj antiretrovírusová liečba. V SR je liečba ľudí žijúcich s HIV/AIDS zabezpečená na pracoviskách v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Martine a v Košiciach.

3. Prevencia HIV/AIDS v SR

Národný program je zameraný na celú populáciu SR. Dôraz je kladený na ohrozené skupiny obyvateľstva. Prevencia HIV/AIDS v SR je zameraná najmä na zníženie rizika vzniku a šírenia HIV infekcie, najmä na prevenciu sexuálneho prenosu HIV, prenosu HIV krvou a vertikálneho prenosu infekcie HIV a zníženie nežiaducich následkov, osobného a sociálneho dopadu HIV infekcie na jednotlivcov a spoločnosť - zabezpečenie adekvátnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a podporovanie akcií a aktivít smerujúcich ku zníženiu sociálnych a ekonomických dopadov infekcie HIV/AIDS na spoločnosť.

Aktivity národného programu sú zamerané na prevenciu, testovanie, poradenstvo, sledovanie a liečbu HIV/AIDS.

4. Vyhodnotenie plnenia aktivít NPP HIV/AIDS v SR za rok 2012

Pri uplatňovaní preventívnych aktivít je nevyhnutná spolupráca zodpovedných rezortov, organizácií jednotlivých ministerstiev v SR a mimovládnych organizácií v rámci programov prevencie, vzájomnej informovanosti o aktivitách, príprave a pripomienkovaní výučbových a propagačných materiálov a účasti v pracovných skupinách k projektom. Cieľom tejto spolupráce má byť jednotnosť v prezentovaní a podávaní informácií verejnosti so zárukou vzájomného rešpektu jednotlivých skupín obyvateľstva.

4.1. Vyhodnotenie plnenia preventívnych aktivít

Na realizácii plnenia preventívnych aktivít participovalo Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“), Ministerstvo obrany SR (ďalej len „MO SR“), Ministerstvo vnútra SR (ďalej len „MV SR“), Ministerstvo spravodlivosti SR – Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“), ÚVZ SR, RÚVZ v SR, NRC, Centrum pre liečbu drogových závislostí, Slovenský Červený kríž a mimovládne organizácie.

Aktivita č. 1

Názov: Kampane prevencie HIV/AIDS

V októbri 2012 sa pracovníci odboru epidemiológie a odboru lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Košiciach zúčastnili na konferencii na tému „Zlepšenie prístupu k testovaniu HIV a TBC pre marginalizované skupiny“. Na konferencii bolo prezentované nízko-prahové testovanie na HIV/AIDS overenou metodikou a postupy práce s ľuďmi infikovanými HIV.

Aktivita č. 2

Názov: Regionálne programy prevencie HIV/AIDS (zamerané na širokú verejnosť)

Na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi bol národný program realizovaný prostredníctvom preventívnych aktivít pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl pracovníkmi oddelenia Podpory zdravia v spolupráci so študentmi stredných škôl – aktivistami z radov rovesníkov, ktorí sú organizovaní v takomto klube pri Centre voľného času ADAM v Spišskej Novej Vsi. V priebehu roka 2012 sa v oblasti primárnej prevencie infekcie HIV realizovali prednášky, besedy a výcviky. Počas 9. ročníka vzdelávacej aktivity s názvom „Mladí ľudia a život“ v Spišskej Novej Vsi bolo zriadené odborné stanovište, v ktorom sa poskytovali informácie o HIV/AIDS. V spolupráci s takýmto klubom pri Centre voľného času Spišská Nová Ves, ADAM a Mestskom úrade Spišská Nová Ves prebehla realizácia troch odborných výcvikov v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ pre novú skupinu aktivistov, ktorí sa následne aktívne zúčastnili na besedách a prednáškach a prednášok pre rovesníkov

a organizovali a odborne viedli 10. ročník tejto dvojdnovej vzdelávacej aktivity s názvom „Mladí ľudia a život“ v decembri 2012. Aktivisti z radov rovesníkov realizovali v roku 2012 celkovo 48 besied na tému „HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ a príbuzné témy súvisiace so životným štýlom mladých ľudí - „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy a primárna prevencia“, „Prvá pomoc“, ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené žiakom 9. ročníkov základných škôl a študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi, z Krompách, Gelnice a Levoče. Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 40 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied. Vedúci odboru podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi realizoval päť besied a diskusných blokov pre študentov stredných škôl a žiakov základných škôl na tému „HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia a ich prevencia“. V rámci 10. ročníka tejto dvojdnovej vzdelávacej aktivity s názvom „Mladí ľudia a život“, ktorý bol určený pre študentov stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi bolo podľa harmonogramu vykonaných 12 prednášok a besied na témy „HIV/AIDS“ a „STI a ich prevencia“, ktoré zrealizovali skúsení aktivisti. Táto vzdelávacia aktivita je už tradične rozdelená do odbornej (10 rôznych tém zo života mladých ľudí), športovej (basketbalový turnaj pre chlapcov a dievčatá), kultúrno-spoločenskej časti (sviečkový pochod pri príležitosti Svetového dňa AIDS, koncert, spoločenský večer) a divadelnej časti, počas ktorej všetky zúčastnené skupiny prezentujú divadelné scény na témy súvisiace so životným štýlom mladých ľudí.

Aktivita č. 3

Názov: Činnosť liniek pomoci AIDS

Poradenstvo zamerané na informovanie verejnosti o HIV/AIDS, diagnostike, liečbe aj prevencii tohto ochorenia vykonávali všetky RÚVZ v SR aj ÚVZ SR. Počas celého roka sa v oblasti poradenstva HIV/AIDS mohli klienti obrátiť s otázkami zameranými na prevenciu, diagnostiku, terapiu a iné aspekty HIV/AIDS na ktorýkoľvek RÚVZ v SR. Informácie poskytovali pracovníci odborov a oddelení epidemiológie, podpory zdravia a hygieny detí a mládeže, a to cestou poradní pre prevenciu HIV/AIDS, ale aj v čase mimo nich. Poradenstvo bolo poskytované telefonicky, e-mailom alebo prostredníctvom osobnej konzultácie, celkovo viac ako 800 klientom.

NRC súčasne ponúka predtestové a potestové poradenstvo infekcie HIV. Poradenstvo je poskytované aj formou telefonickej a elektronickej Linky dôvery HIV/AIDS (rok 2012 približne 500 telefonických otázok a 138 odpovedí klientom prostredníctvom elektronickej Linky dôvery). NRC ponúka tiež informácie o prevencii HIV/AIDS prostredníctvom webových stránok: <http://new.szu.sk>, www.hiv-aids.tym.sk.

Poradenstvo ďalej poskytoval Slovenský Červený kríž, občianske združenie Odysseus a rôzne iné organizácie, napr. spolky medikov.

Aktivita č. 4

Názov: Príprava tlačových materiálov pre prevenciu HIV/AIDS

Na príprave tlačových materiálov využívaných v prevencii HIV/AIDS v SR participovali všetky RÚVZ v SR aj ÚVZ SR. Na každom RÚVZ sú k dispozícii materiály v tlačenej podobe, ktoré je možné využiť v prevencii HIV/AIDS.

Informačné materiály, týkajúce sa prevencie HIV/AIDS sú dostupné u všetkých subjektov, ktoré participujú na plnení národného programu. Prípravu letákov a plagátov k HIV/AIDS zabezpečujú aj mimovládne organizácie (napr. spolky medikov a pod.).

Odbor zdravotnej starostlivosti Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“) v roku 2012 zabezpečil tlač 10 000 ks letákov v tlačiarňi ZVJS. Uvedené edukačné materiály boli distribuované do jednotlivých ústavov zboru.

Aktivita č. 5

Názov: Edukačné programy zamerané na mládež, „Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity

V roku 2012 participovalo na projekte „Hrou proti AIDS“ (ďalej len „projekte“) 18 RÚVZ v SR:

1. Na projekte sa zúčastnili pracovníci odborov lekárskej mikrobiológie, epidemiológie, hygieny detí a mládeže a podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Košiciach. V roku 2012 bolo v rámci projektu realizovaných 14 edukačných aktivít v školách košického regiónu, a to pre žiakov 9. ročníkov základných škôl päťkrát a pre študentov stredných škôl deväťkrát. Spolu sa na nich zúčastnilo 910 študentov. Je to veľmi pozitívne hodnotená aktivita.
2. V roku 2012 pracovníci RÚVZ so sídlom v Senici po viacročnej spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom Senica pokračovali v realizácii tohto interaktívneho projektu. Realizácia projektu sa uskutočnila v mesiaci november. Na interaktívnom projekte sa v tomto období zúčastnilo 235 žiakov 8. a 9. tried základných škôl mesta Senica. V úvode každého stretnutia so žiakmi bol predstavený projekt, štruktúra a jeho význam s dôrazom na netradičnosť realizácie formou hry a očakávaní ich aktívnej účasti. Na záver aktivít boli v spolupráci so Slovenským Červeným krížom, územným spolkom Senica symbolicky zapálené sviečky ako spomienka na obeť AIDS.
3. Pracovníci oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trnave pokračovali aj v roku 2012 v realizácii projektu, na ktorom sa zúčastnilo 90 žiakov a študentov stredných škôl v meste Trnava.
4. V priebehu celého roka 2012 RÚVZ so sídlom v Bardejove realizoval projekt v stredných a základných školách okresu Bardejov, kde sa stretol s veľkým ohlasom. Projekt sa uskutočnil v 12 školách okresu (siedmich základných a piatich stredných školách), zapojilo sa spolu 443 žiakov a študentov.
5. RÚVZ so sídlom v Rožňave uskutočnil projekt v októbri na siedmich školách. Projekt bol realizovaný na troch základných a štyroch stredných školách. Do projektu bolo zapojených 179 žiakov základných škôl a 246 žiakov stredných škôl. Spolu vykonaných osem akcií, v ktorých bolo edukovaných 425 účastníkov.
6. V roku 2012 sa do projektu zapojilo oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom vo Svidníku v spolupráci s oddelením podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a hygieny životného prostredia. Projekt bol realizovaný v dvoch stredných školách v meste Stropkov a Giraltovce a v jednej základnej škole u žiakov 9. ročníka. Do projektu bolo zapojených spolu 227 študentov. Projekt bol prijatý s nadšením u študentov aj u pedagógov. Oddelenie podpory zdravia realizovalo 10 besied o AIDS a pohlavných chorobách pre žiakov základných škôl. Začiatkom decembra 2012 boli vykonané ďalšie dve besedy.
7. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch realizoval projekt prostredníctvom pracovníkov oddelenia hygieny detí a mládeže a oddelenia epidemiológie. Cieľom aktivít bolo poskytnúť mládeži možnosť osvojiť si formou hry základné znalosti o možnostiach prenosu vírusu HIV. Projekt bol realizovaný na Základnej škole v Komjaticiach pre 50 žiakov.
8. Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa v rámci projektu realizovali aktivity v okrese Rimavská Sobota a Revúca. V okrese Rimavská Sobota boli

v dňoch 28. 11. 2012 a 30. 11. 2012 tri podujatia pre žiakov 7., 8. a 9. ročníka základných škôl. Akcií sa zúčastnilo spolu 340 žiakov zo 16 tried troch základných škôl. Inštruktáž pri jednotlivých stanovištiach zabezpečovali štyria odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote (dvaja z oddelenia epidemiológie a dvaja z oddelenia podpory zdravia).

9. Na RÚVZ so sídlom v Komárne sa realizoval projekt v troch školách (dvoch základných školách a jednom gymnáziu) s počtom 190 žiakov.
10. Aktivity boli na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi realizované v mesiaci november 2012. Na aktivitách sa zúčastnilo šesť stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi v celkovom počte cca 300 študentov. Panely boli rozdelené do piatich stanovišť, ktoré odborne viedli dvaja odborní pracovníci z oddelenia podpory zdravia, jedna odborná pracovníčka z oddelenia epidemiológie a viacerí skúsení aktivisti z radov rovesníkov organizovaní v takomto klube pri Centre voľného času Adam Spišská Nová Ves. Počas projektu bolo realizovaných v rámci jednotlivých stanovišť 180 preventívnych aktivít formou 40-minútových besied na rôzne témy súvisiace s problematikou infekcie HIV a ochorením AIDS. Panely mali u účastníkov pozitívnu odozvu a väčšina študentov sa aktívne zapájala do diskusie. Všetky skupiny boli pri každom stretnutí v závere projektu vyhodnotené po vedomostnej stránke ako aj za aktivitu a kreativitu. Aktivity v oblasti prevencie HIV/AIDS splnili očakávaný cieľ a pomohli mladým ľuďom získať nové informácie o tomto infekčnom ochorení vrátane možností ochrany a efektívnej prevencie.
11. Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne pokračoval v realizácii projektu v troch základných školách, kde bolo vykonaných celkovo osem prednášok pre žiakov 8. a 9. ročníkov. Zúčastnilo sa na nich 201 žiakov. Projekt bol realizovaný aj na stredoškolskom internáte v Trenčíne pre 20 žiakov.
12. RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne realizoval projekt v mesiaci december 2012 v Strednej zdravotníckej škole Dolný Kubín (3. a 4. ročník). Na projekte sa v roku 2012 zúčastnilo v štyroch stredných školách 497 študentov (Stredná zdravotnícka škola Dolný Kubín - 200 študentov, Stredná odborná škola polytechnická Dolný Kubín - 80 študentov, Gymnázium Tvrdošín - 135 študentov a Stredná odborná polytechnická škola Námestovo - 82 študentov).
13. Projekt na RÚVZ so sídlom v Michalovciach realizovali pracovníci oddelenia epidemiológie, oddelenia podpory zdravia a oddelenia detí a mládeže formou interaktívnych prednášok v školách v okrese Michalovce, Sobrance a Veľké Kapušany na tému prevencia infekčných ochorení a plánované rodičovstvo. Celkovo išlo o 12 prednášok na druhom stupni základných škôl a vo vybraných stredných školách okresu. Na aktivitách sa spolu zúčastnilo 350 žiakov a študentov.
14. RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v roku 2012 pripravil dva cykly pre 56 žiakov základných škôl v okrese Žiar nad Hronom. V decembri boli cykly realizované v strednej škole v Banskej Štiavnici.
15. RÚVZ so sídlom v Prievidzi realizoval v roku 2012 projekt na Gymnázium V. B. Nedožerského v Prievidzi u 111 študentov piatich tried 1. a 2. ročníka.
16. Na projekte participoval aj RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Projekt je súčasťou poradne a zapojilo sa doň 146 žiakov a študentov základných a stredných škôl.
17. RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave v roku 2012 v rámci výučby predmetov verejné zdravotníctvo a epidemiológia a hygiena predniesol problematiku HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie v šiestich triedach Strednej zdravotníckej školy v okrese Bratislava V. V týchto triedach sa študenti oboznámili s projektom Hrou proti AIDS a bola vykonaná praktická demonštrácia interaktívnej časti projektu.

18. RÚVZ so sídlom v Trebišove realizoval v roku 2012 projekt v dvoch základných školách (v obci Michalany a v meste Trebišov), troch stredných školách (v meste Trebišov – v obchodnej akadémii a osemročnom gymnáziu a v gymnáziu v Kráľovskom Chlmcí). Spolu bolo uskutočnených 10 cyklov prednášok pre 150 žiakov základných škôl a 150 žiakov strednej školy.

Okrem programu „Hrou proti AIDS“ pracovníci odborov a oddelení epidemiológie, podpory zdravia a detí a mládeže pripravovali prednášky v školách:

1. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Prešove edukovali v prevencii HIV/AIDS dve stredné školy.
2. RÚVZ so sídlom vo Zvolene vykonal v roku 2012 štyri prednášky na tému HIV/AIDS (v dvoch základných školách, v Strednej zdravotníckej škole vo Zvolene a v poradni na odvykanie od fajčenia vo Zvolene). Žiakom a študentom boli rozdane letáky o ochoreniach prenosných krvou, v poradni zdravia bola zriadená nástenka s témou Prevencia HIV/AIDS. V rámci prednáškovej činnosti bol kladený dôraz na prevenciu závislostí a na riziko prenosu HIV/AIDS u osôb s intravenóznou aplikáciou drog. Osoby cestujúce služobne do zahraničia alebo na turistický pobyt do oblastí výskytu HIV/AIDS boli upozorňované na riziko akvizovania nákazy HIV/AIDS. Verejnosti boli poskytované informácie o ochorení AIDS a nosičstve v rámci prednáškovej činnosti v spolupráci s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža vo Zvolene, a to na akreditovanom kurze pre opatrovatelky. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru v nemocničných zariadeniach sa pracovníci RÚVZ so sídlom vo Zvolene zameriavali aj na prevenciu poranení ostrými zdravotníckymi pomôckami – injekčnými ihlami pri zabezpečení likvidácie ostrého odpadu do nepriepustných obalov a na dodržiavanie zásady nemanipulovať s použitými ihlami.
3. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Lučenci realizovalo výchovno-vzdelávacie aktivity zamerané na danú problematiku - prednášky a besedy na témy HIV/AIDS, látkové a nelátkové závislosti a duševné zdravie. Bol premietnutý film Anjeli, deti a drogy. Aktivity boli realizované v Základnej škole Kubínyho v Lučenci, Základnej škole v Lovinobani a Strednej zdravotníckej škole v Lučenci. Zabezpečená bola aj distribúcia výchovno-vzdelávacích materiálov.
4. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici pripravil prednášky pre žiakov 9. ročníkov Základnej školy Rozkvet v Považskej Bystrici venované témam o sexuálne prenosných ochoreniach a o prevencii HIV/AIDS. Boli plánované aktivity na podporu prevencie HIV/AIDS v Špeciálnej základnej škole internátnej v Považskej Bystrici a Základnej škole v Plevníku pre žiakov druhého stupňa, v Škole Živeny v Považskej Bystrici pre všetkých žiakov a študentov a V. Základnej škole v Považskej Bystrici pre žiakov druhého stupňa.
5. RÚVZ so sídlom v Trnave vykonal osem prednášok s besedami na tému AIDS a päť prednášok na tému plánované partnerstvo a rodičovstvo. Na prednáškach bola zvyšovaná informovanosť s dôrazom na zmenu ich postojov v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.
6. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši realizoval osem besied. Besedy boli v základných školách na tému prevencia HIV/AIDS v Základnej škole J. Lajčiaka, Pribylina – jedna beseda (žiaci 9. ročníka), v Základnej škole Klačno, Ružomberok – tri besedy (žiaci druhého stupňa) a v Základnej škole Bobrovec – jedna beseda (žiaci 8. a 9. ročníka). Realizované boli aj besedy v stredných školách na tému prevencia HIV/AIDS, a to v Strednej odbornej škole polytechnickej, Sládkovičova, Ružomberok – dve besedy a na Strednej odbornej škole drevárskej, Liptovský Hrádok – jedna beseda.

7. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch realizoval prednášky pre žiakov základných a stredných škôl pod názvom „Ochorenie AIDS“. Prednášky boli realizované oddelením podpory zdravia. Uskutočnili sa v Základnej škole Hradná, Nové Zámky (edukovaných 38 žiakov), Základnej škole Mostná, Nové Zámky (edukovaných 45 žiakov) a Základnej škole G. Bethlena, Nové Zámky (edukovaných 40 žiakov).
8. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže realizovalo prednášky zamerané na prevenciu HIV/AIDS v stredných školách (Odbornom učilišti, Hviezdoslavova 68, Nová Ves nad Žitavou a Strednej odbornej škole Vrábľa, ul. 1. Mája). Zabezpečená bola distribúcia propagačných materiálov, červených stužiek a letákov do jednotlivých základných škôl. Dňa 7. 12. 2012 sa uskutočnila prednáška pre 8. a 9. ročníky Základnej školy Čápor. Okrem prednášky bola žiakom predstavená kampaň Červené stužky a distribuované informačno-edukačné materiály.
9. Dňa 4. 12. 2012 sa uskutočnila prednáška na tému HIV/AIDS pre 30 študentov Strednej spojenej školy v Rimavskej Sobote. V rámci okresu Revúca sa dňa 23. 11. 2012 uskutočnila prednáška na tému HIV/AIDS pre 55 študentov zo štyroch tried Súkromnej strednej odbornej školy v Revúcej. Prednášky prezentoval zamestnanec z oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
10. RÚVZ so sídlom v Galante venoval pozornosť tematike prevencie drogových závislostí, výchove k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu, rizikám promiskuitného správania a prenosu pohlavných ochorení realizáciou prednáškovej činnosti, besied a prezentácií so zameraním na žiakov základných a stredných škôl v spolupráci s vedeniami škôl, osvetovými zariadeniami, centrami voľného času, Osvetovým strediskom v Galante a pri príležitosti významných svetových dní SZO (Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog, Svetový deň AIDS). V rámci aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí jednou z oblastí edukačnej činnosti bolo informovanie a upozornenie na prenos infekcie HIV/AIDS u injekčných užívateľov drog a možnosti nákazy pri manipulácii s kontaminovanými injekčnými striekačkami a predmetmi, ako aj o priebehu, rizikách a dôsledkoch nákazy HIV/AIDS. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre žiakov základnej školy v meste Galanta. Na akcii sa zúčastnilo 130 žiakov. Oddelenie podpory zdravia realizovalo zdravotno-výchovné aktivity pre Základnú školu Pata, Základnú školu Slovenského národného povstania Galanta, Špeciálnu základnú školu v Galante, Špeciálnu základnú školu v Seredi, Strednú združenú školu obchodu a služieb Galanta. Spolu sa na aktivitách zúčastnilo 174 žiakov. Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Galante bol uverejnený informačný materiál o HIV/AIDS. Lekári prvého kontaktu boli pravidelne cestou mesačných hlásení informovaní o tejto problematike. Téma HIV/AIDS je jednou z hlavných súčastí školenia pre potravinarov a o tejto problematike sa diskutovalo aj na odborných seminároch určených pre sestry v rámci projektu vzdelávania. V priestoroch RÚVZ so sídlom v Galante boli vyhotovené propagačné panely k danej problematike.
11. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši realizoval prednášky v stredných odborných školách na tému prevencia pohlavných chorôb. Zabezpečená bola distribúcia propagačného materiálu a premietanie krátkych filmov v školách.
12. RÚVZ so sídlom v Komárne - oddelenie epidemiológie v spolupráci s oddelením podpory zdravia realizovalo prednášky v šiestich školách (dvoch základných a štyroch stredných odborných školách) pre 184 žiakov a študentov.

13. Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne realizoval prevenciu HIV/AIDS formou prednášok v základných a stredných školách. Celkovo sa realizovalo 23 prednášok na tému sexuálna výchova a pohlavne prenosné ochorenia. Prednášky boli vykonané v 10 základných školách pre 8. a 9. ročníky s celkovým počtom 557 žiakov. V dvoch stredných školách sa prednášky realizovali pre 80 študentov 1. - 3. ročníka.
14. Zamestnanci oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Humennom realizovali besedy týkajúce sa HIV/AIDS. V roku 2012 sa uskutočnilo 20 besied v základných a stredných školách v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce, na ktorých sa zúčastnilo 677 žiakov a študentov. Besedy realizovali aj zamestnanci oddelenia epidemiológie v Strednej zdravotníckej škole v Humennom – dve besedy pre 43 študentov.
15. Pracovníci oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne realizovali 39 aktivít pre cieľovú skupinu detí a mládež. Išlo o besedy na tému prevencia HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení. Na besedách sa zúčastnilo 1 326 žiakov. Pre dospelú populáciu bolo v spolupráci s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža Orava zabezpečených päť edukačných aktivít takisto na tému prevencia HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení. Na prednáškach sa zúčastnilo 125 osôb.
16. RÚVZ so sídlom v Martine sa v roku 2012 zameriaval na prednáškovú činnosť študentom Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine – odbor verejné zdravotníctvo. Bolo poskytované individuálne poradenstvo klientom zaujímavým sa o problematiku HIV/AIDS.
17. Aktivity zamerané na prevenciu HIV/AIDS pre širokú verejnosť boli v regióne RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom realizované formou ôsmich prednášok a ôsmich besied. Premietnuté boli dva filmy. V mesiaci december bolo plánovaných 14 prednášok. Rodičovstvu a partnerstvu, pohlavným chorobám, sexuálnej výchove a HIV/AIDS bolo venovaných spolu 39 prednášok a 39 besied. Problematike dospievania bolo venovaných osem prednášok. Bola plánovaná jedna prednáška zameraná na problematiku antikoncepcie.
18. V rámci tejto aktivity pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Michalovciach realizovali 10 aktivít – interaktívnych prednášok s diskusiou na tému prevencia HIV/AIDS a ostatných pohlavne prenosných ochorení a dve aktivity na tému zodpovedné rodičovstvo určené žiakom druhého stupňa základných škôl a stredných škôl v okresoch Michalovce, Sobrance, Strážske a Veľké Kapušany. Celkovo sa na aktivitách zúčastnilo 350 žiakov a študentov. Besedy vzbudili veľký záujem u žiakov, téma ich zaujala, o čom svedčí množstvo kladených otázok v diskusii.
19. RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach realizoval v roku 2012 v oblasti HIV/AIDS prednášku na tému pohlavné choroby a plánované rodičovstvo, v ktorej sa venoval problematike ochrany pred nákazou HIV. Prednáška sa uskutočnila v odbornom učilišti v Prievidzi s celkovým počtom 35 zúčastnených. Konzultácie boli spojené s distribúciou zdravotno-výchovných materiálov v Základnej škole vo Valašskej Belej a Základnej škole v Bojniciach.

V dňoch 26. 11. 2012 - 7. 12. 2012 sa uskutočnili prednášky v stredných a základných školách v mestách Nitra, Sereď a Trnava, počas ktorých 12 pracovníkov Združenia STORM a 12 vyškolených dobrovoľníkov interaktívnou formou viedlo dialóg s mladými ľuďmi. Špeciálna pozornosť sa venovala najmä stereotypom prevládajúcim v tejto téme a rizikovému správaniu. Do prevencie sa zapojili jedna základná škola, osem stredných škôl, jedna vysoká

škola a štyri iné zariadenia v Nitre a okolí, spolu sa zrealizovalo 22 prednášok. V meste Sered' sa zapojilo jedno gymnázium s tromi prednáškami a v meste Trnava dve stredné školy so šiestimi prednáškami a jedna základná škola s dvomi prednáškami. Spolu bolo realizovaných 11 prednášok. Viac ako 913 študentov malo možnosť diskutovať o svojich názoroch na tému HIV/AIDS. V piatich informačných stánkoch boli k dispozícii informačno-edukačné materiály a stužky. Aktivity vyvrcholili spoločným tichým Sviečkovým pochodom v Nitre a Trnave. Verejnosť vyjadrila pripnutím červenej stužky podporu ľuďom, ktorí žijú s HIV a AIDS a zároveň si uctila pamiatku tých, ktorí v dôsledku tohto ochorenia zomreli. Počas hudobného vystúpenia speváckeho zboru KatARS na Svätoplukovom námestí v Nitre a p. Stanislava Valička v Bernolákovom sade v Trnave, sa taktiež rozdávali letáky a červené stužky. Spolupracujúcimi organizáciami boli Krajské osvetové stredisko Nitra, Komunitné centrum Nitra, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre a Trnavská univerzita v Trnave, a iné.

Aktivita č. 6

Názov: Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS

Dňa 29. 11. 2012 uverejnil ÚVZ SR pri príležitosti Svetového dňa AIDS na webovej stránke tlačovú správu. Všetky RÚVZ v SR boli listom č. OE/7963/2012 vyzvané na realizáciu aktivít v prevencii HIV/AIDS práve počas Svetového dňa AIDS. Týmto listom boli všetkým RÚVZ v SR zaslané aj propagačné materiály, ktoré im mali byť nápomocné v realizácii predmetných aktivít.

V rámci Svetového dňa AIDS sa na RÚVZ v SR realizovali prednášky na tému HIV/AIDS, publikovali články v regionálnych denníkoch, uverejňovali informácie na webových stránkach, pripravili letáky, zostavovali nástenky s informáciami o HIV/AIDS, organizovali stužkové pochody. Niektoré RÚVZ v SR zaslali propagačné materiály aj do zdravotníckych zariadení.

V rámci Svetového dňa AIDS jednotlivé RÚVZ v SR vykonali tieto aktivity:

1. RÚVZ so sídlom v Prešove realizoval projekt Hrou proti AIDS v dvoch školách v okrese Prešov, publikoval článok k danej téme v novinách a uverejnil informáciu na webovej stránke.
2. RÚVZ so sídlom vo Zvolene informoval o HIV/AIDS na webovej stránke aj na prednáškach v školách.
3. Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Lučenci uverejnilo článok s názvom Prvý december Svetový deň boja proti HIV/AIDS, 1 december 2012, dňa 30. 11. 2012 v Mestských novinách mesta Lučenec (dvojtyždenník, ročník 8, číslo 24). Preventívna aktivita Svetový deň AIDS 2012 so symbolom červenej stužky bola zaslaná všeobecným lekárom pre deti a dorast a všeobecným lekárom pre dospelých v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Lučenci.
4. RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou uskutočnil sedem prednášok pre žiakov základných a stredných škôl a publikoval jeden článok v regionálnej tlači – 1. december „Svetový deň boja proti AIDS“.
5. RÚVZ so sídlom v Čadci v rámci aktivít k Svetovému dňu boja proti AIDS uverejnil na webovej stránke informácie o výskyte HIV/AIDS v SR aj informácie o prevencii HIV/AIDS. Na RÚVZ so sídlom v Čadci pre verejnosť pripravili nástenku s danou problematikou. Vedúci oddelenia epidemiológie mal prednášku pre žiakov 9. ročníka základnej školy.
6. RÚVZ so sídlom v Košiciach prostredníctvom masmédií (denník Korzár: 1. december – Svetový deň boja proti AIDS) informoval verejnosť o význame prevencie HIV/AIDS. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Košiciach boli odborom epidemiológie a odborom lekárskej mikrobiológie uverejnené informácie o Svetovom dni boja proti AIDS a cieľoch Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej len „SZO“)

do roku 2012 realizovaných na zníženie výskytu HIV/AIDS, výzva o bezplatnom vyšetrení klientov na HIV 3. 12. 2012 a informácia o možnosti vyšetrovania a poradenstva počas celého roka. V tento deň boli realizované aj aktivity projektu Hrou proti AIDS.

7. RÚVZ so sídlom v Senici propagovali Svetový deň AIDS v školách, na webových stránkach a v spolupráci s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža Senica boli symbolicky zapálené sviečky ako spomienka na obeť AIDS.
8. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici informoval o Svetovom dni AIDS v Nemocnici s poliklinikou v Považskej Bystrici a na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.
9. RÚVZ so sídlom v Trnave uskutočnil prednášky, besedy v základných a stredných školách. Propagoval činnosť poradne prevencie HIV/AIDS v tlači, na teletexte, internete, posterami a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Poradňa a telefonická linka AIDS bola k dispozícii nad rámec časového vymedzenia.
10. RÚVZ so sídlom v Bardejove 1. decembra 2012, a niekoľko dní pred týmto dátumom a po ňom realizoval 18 prednášok k tejto téme v stredných a základných školách okresu Bardejov (sedem základných a jedenásť stredných škôl). Na prednáškach sa zúčastnilo 746 študentov. Účastníkom boli poskytnuté informačné letáky. V regionálnej tlači (Bardejovské Novosti) bol uverejnený článok k téme „1. december, Svetový deň AIDS“. Tento článok bol uverejnený aj na webovej stránke úradu a na nástenke úradu vo vstupnej časti budovy. Pracovníci oddelenia poskytovali poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácií.
11. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS 2012 pracovníci RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch prezentovali štyri prednášky k tejto téme a to dve prednášky v základnej škole pre žiakov 9. ročníkov, jednu v strednej zdravotníckej škole k téme AIDS a ostatné pohlavné choroby a jednu prednášku pre širokú verejnosť v mestskej galérii v spolupráci s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža v Topoľčanoch. V centre mesta Topoľčany bola k tejto téme nástenka a v budove RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch boli k dispozícii edukačné materiály.
12. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši do poradne AIDS, ktorá funguje v rámci oddelenia epidemiológie, vyvesil edukačný plagát k Svetovému dňu AIDS.
13. RÚVZ so sídlom v Rožňave pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS zaslal do regionálnych novín článok „1. december – Svetový deň boja proti AIDS“. Rovnaký článok bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Rožňave a webovej stránke Rožňavy a Dobšinej. Článok s názvom „Svetový deň AIDS 2012 - 10 základných faktov o HIV/AIDS“ bol uverejnený na nástenke RÚVZ so sídlom v Rožňave a tiež bol zaslaný e-mailom praktickým lekárom, do Nemocnice s poliklinikou Sv. Barbory Rožňava, a.s., Psychiatrickej liečebne Samuela Bluma Plešivca a mestám a obciam v okrese. Laická verejnosť bola informovaná o AIDS aj prostredníctvom článku s názvom „AIDS – syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti“, ktorý bol uverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Rožňave v mesiaci september 2012.
14. Na webovej stránke RÚVZ vo Svidníku bola uverejnená informácia o Svetovom dni boja proti AIDS a základné informácie o výskyte AIDS vo svete a na Slovensku. Do regionálnych novín Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum bol poskytnutý materiál o Svetovom dni boja proti AIDS a informácie o ochorení a preventívnych opatreniach. Informačný materiál je umiestnený aj na nástenke RÚVZ vo Svidníku. Pracovníci RÚVZ vo Svidníku sa podieľali spolu s mládežou Červeného kríža na organizácii centrálnej kampane „Sviečkový pochod“, ktorý sa uskutočnil 30. 11. 2011 v meste Svidník.

15. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch realizoval prednášky pre žiakov 9. ročníka základných škôl pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS s názvom „Prevencia ochorenia AIDS“. Prednášky boli realizované oddelením epidemiológie v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Zameriavali sa na oboznámenie sa s ochorením, cestami prenosu a možnosťami ochrany pred nakazením sa vírusom HIV. Prednášky boli realizované v troch základných školách pre 145 žiakov, a to v Základnej škole Adyho v Štúrove pre 72 žiakov, v Základnej škole v Komjaticiach pre 50 žiakov a v Špeciálnej základnej škole v Nových Zámkoch pre 23 žiakov. Zostavený bol aj panel na RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch s názvom „Svetový deň AIDS“.
16. RÚVZ so sídlom v Leviciach publikoval článok s názvom „Vírus HIV neobchádza ani Slovensko“ venovaný Svetovému dňu AIDS, ktorý bol ponúknutý na uverejnenie v okresnom periodiku Pohronie, MY Nitrianske noviny, v Želiezovskom spravodajcovi a v Slovenskej bráne. Zároveň bol článok uverejnený na webovej stránke a na paneloch RÚVZ so sídlom v Leviciach, kde sú umiestnené informačné materiály vo forme letákov. Panely sú rozmiestnené v budove RÚVZ so sídlom v Leviciach, v Zdravotníckom zariadení v Leviciach a Centre voľného času - Junior v Leviciach. Okrem toho vedúca oddelenia na základe ponuky, ktorú elektronickou formou poslala všetkým stredným školám v okrese, zabezpečila prednášky zamerané na prevenciu HIV/AIDS v stredných školách v okrese. K 30. 11. 2012 bolo 11 požiadaviek zo strany škôl na prednášku na tému pohlavné ochorenia infekčnej etiológie (zameraná na prevenciu vzniku a šírenia pohlavných ochorení, s dôrazom na vznik, šírenie, aktuálny výskyt a prevenciu AIDS).
17. V súvislosti so Svetovým dňom boja proti HIV/AIDS oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre publikovalo články s problematikou prevencie HIV/AIDS v regionálnych denníkoch a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Nitre a vyhotovilo nástenky a informačný panel v priestoroch RÚVZ so sídlom v Nitre a v centre mesta. Oddelenie epidemiológie všetkým lekárom prvého kontaktu zaslalo elektronickou formou informáciu o výskyte HIV v SR v roku 2012 a o výskyte HIV/AIDS v nitrianskom kraji za posledných 10 rokov.
18. Na nástenke RÚVZ so sídlom v Žiline a na webovej stránke úradu bol uverejnený materiál Svetový deň AIDS 2012 – následne zaslaný aj médiám.
19. RÚVZ so sídlom v Galante informoval o HIV/AIDS v rámci prednášok v školách.
20. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši propagoval Svetový deň AIDS prostredníctvom materiálu, ktorý bol uverejnený na webe.
21. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote k „Svetovému dňu AIDS – 1. december“ v novembri rozdal červené stužky ako symbol boja proti AIDS s letákmi o informáciách na danú tému v školských zariadeniach okresov Rimavská Sobota a Revúca. Aktuálne informácie boli uverejnené aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
22. RÚVZ so sídlom v Komárne informoval o HIV/AIDS v rámci prednášok v školách.
23. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS 2012 uskutočnil RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s Centrom voľného času ADAM Spišská Nová Ves a Územným spolkom Slovenského Červeného kríža Spišská Nová Ves sviečkový pochod v uliciach mesta Spišská Nová Ves pre študentov stredných škôl a širokú verejnosť. Počas 10. ročníka tejto dvojdnovej vzdelávacej aktivity „Mladí ľudia a život“ sa realizovali besedy a diskusné bloky pre študentov stredných škôl a širokú verejnosť v priestoroch Centra voľného času ADAM v spolupráci s aktivistami na tému – „HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia a ich prevencia“. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS boli realizované diskusné bloky v rámci projektu Hrou proti AIDS s využitím panelov pre Strednú odbornú školu ekonomickú Spišská Nová Ves

- v spolupráci s aktivistami. Na RÚVZ so sídlom Spišská Nová Ves bol k Svetovému dňu AIDS vyhotovený pre širokú verejnosť panel s problematikou infekcie HIV a ochorenia AIDS. Informácie o Svetovom dni AIDS a pripravovaných aktivitách boli poskytnuté aj regionálnym printovým médiám a mestskej TV Redute.
24. RÚVZ so sídlom v Martine informoval o Svetovom dni AIDS študentov Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského na prednáškach v Martine.
 25. RÚVZ so sídlom v Trenčíne uverejnil informácie o Svetovom dni AIDS, o infekcii HIV/AIDS, možnostiach jej prenosu a prevencii HIV/AIDS spolu s kontaktnými informáciami na poradňu HIV/AIDS na webovej stránke a na nástenkách RÚVZ so sídlom v Trenčíne.
 26. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS bol e-mailom zaslaný informačný materiál základným, stredným školám a lekárom v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Humennom. Článok venovaný problematike AIDS bol uverejnený na internetovej stránke úradu. Prostredníctvom besied bola priblížená téma HIV/AIDS študentom stredných škôl a žiakom základných škôl. Spolu bolo realizovaných deväť besied. Stredná odborná škola A. Warhola v Medzilaborciach a Cirkevná spojená škola v Snine, na ktorých sa taktiež konali besedy, sú zapojené do školskej preventívnej kampane „Červené stužky“.
 27. RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne pri príležitosti Svetového dňa AIDS dňa 1. 12. 2012 spracoval edukačný leták a informáciu o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte HIV/AIDS svete a v SR. Leták je k dispozícii pre výchovno-vzdelávacie aktivity. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli aktualizované informácie o výskyte a prevencii HIV/AIDS.
 28. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni realizoval celkovo 12 prednášok - päť v základných a sedem v stredných školách. Prednášky boli venované HIV/AIDS, významu prevencie a HIV/AIDS a pohlavne prenosným ochoreniam. K Svetovému dňu AIDS bol vydaný vlastný leták, distribuovaný 112 subjektom – materským, základným, stredným školám, lekárňam, ambulanciám praktických lekárov, mestám a obciam na území okresu. Leták bol umiestnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, rovnako aj informácia o HIV/AIDS.
 29. Informácia o Svetovom dni boja proti AIDS, jeho zmysle a poslaní bola prezentovaná na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Michalovciach. Informácia bola zaslaná na uverejnenie na webovej stránke mesta Michalovce, Sobrance a regionálnym médiám. Bola zhotovená nástenka k uvedenej téme a do ambulancií praktických lekárov a gynekológov boli distribuované informačné zdravotno-edukačné materiály týkajúce sa prevencie HIV/AIDS. V prvom decembrovom týždni sa realizovala séria prednášok k problematike na stredných školách v meste Michalovce.
 30. Aktivity v rámci Svetového dňa boli RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom realizované v mesiaci november formou siedmich interaktívnych prednášok a besied pre 113 účastníkov. V decembri bolo plánovaných 14 prednášok.
 31. RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach pri príležitosti Svetového dňa AIDS uverejnil na webovej stránke dva materiály – 1. december Svetový deň boja proti AIDS – World AIDS Day a Sviečkový pochod pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS. Vo vestibule v nemocnici v Bojniciach bolo umiestnených šesť násteniek. Realizovaná bola spolupráca s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža v Bojniciach pri organizovaní kampane Sviečkový pochod a účasť pracovníkov úradu na akcii. Uskutočnili sa aj prednášky pre žiakov posledných ročníkov základných škôl v Zemianskych Kostol'anoch a na Mariánskej ulici v Prievidzi.
 32. V rámci aktivít k Svetovému dňu AIDS RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici distribuoval edukačné materiály do zdravotníckych zariadení a do škôl, ktoré sa

zúčastňujú na projekte Hrou proti AIDS. Informácie o prevencii HIV/AIDS boli poskytnuté aj regionálnej televízii Hronka.

33. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS boli na RÚVZ so sídlom v Poprade pripravené vzdelávacie materiály (letáky), ktoré boli rozoslané v okrese Poprad do 13 základných škôl, 11 základných škôl s materskou školou, 10 stredných odborných škôl, v okrese Kežmarok do 19 základných škôl, 11 základných škôl s materskou školou, deviatich stredných odborných škôl a v okrese Levoča do 13 základných škôl, piatich základných škôl s materskou školou a ôsmich stredných odborných škôl. Súčasťou akcie bolo vyplňovanie dotazníkov v základných školách s materskou školou s účasťou 98 žiakov a deväť učiteľov a na Obchodnej akadémii v Poprade s počtom 140 študentov. Na základných školách bolo zároveň prezentovaných deväť prednášok za účasti 168 žiakov. O epidemiologickej situácii vo výskyte AIDS a o zásadách prevencie bolo obyvateľstvo informované prostredníctvom novín Whirlpool, novín Chemosvit, novín Poprad, Podtatranských novín a novín Korzár. RÚVZ so sídlom v Poprade priebežne počas roka 2012 vykonával edukačnú činnosť pri príležitosti Svetového dňa AIDS prostredníctvom médií (TV Poprad, Chemosvitské noviny, noviny Whirlpool, Podtatranské noviny, noviny Kežmarok, Tatranský denník), webovej stránky a nástieniek v poradni zdravia.
34. RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave v súvislosti so Svetovým dňom AIDS vykonal analýzu epidemiologickej situácie vo výskyte prípadov HIV a AIDS v SR k 28. 11. 2012. Analýza bola súčasťou tlačovej správy ÚVZ SR pre Tlačovú agentúru SR a Slovenskú informačnú tlačovú agentúru. Údaje zo surveillance HIV/AIDS v roku 2012 boli poskytnuté aj Rozhlasu a televízii Slovenska a prostredníctvom NRC televízii JOJ. Pracovník odboru epidemiológie sa 3. 12. 2012 zúčastnil na aktivitách NRC v Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave v rámci „rozšírených odberových hodín“ centra.
35. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS pracovníci RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede rozdali žiakom vo veku od 13 do 16 rokov dotazníky, prostredníctvom ktorých zisťovali vedomosti detí o problematike AIDS. V roku 2012 boli rozdane dotazníky žiakom v dvoch základných školách v Dunajskej Strede, a to v Základnej škole Jilemnického ulici a v Základnej škole Z. Kodálya v počte 142. Z vyhodnotenia dotazníkov vyplýva, že 86 % žiakov má dobré vedomosti o problematike AIDS. Žiaci zároveň dostali zdravotno-výchovný materiál o prevencii AIDS a bol im premietnutý film, po ktorom nasledovala beseda.
36. RÚVZ so sídlom v Trebišove pri príležitosti Svetového dňa AIDS uskutočnil 12 prednášok o AIDS pre 150 žiakov troch základných škôl v okrese Trebišov a 300 študentov v troch stredných školách. O Svetovom dni AIDS bola uverejnená informácia na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove. Informačné letáky boli vyvesené aj na nástenku RÚVZ so sídlom v Trebišove. Dňa 3. 12. 2012 pri príležitosti Svetového dňa AIDS bolo poskytované poradenstvo.

Pri príležitosti Svetového dňa AIDS, usporiadalo NRC pre HIV/AIDS na SZU dňa 3. 12. 2012 už tradične „Deň otvorených dverí NRC“, počas ktorého poskytlo záujemcom bezplatné a anonymné testovanie anti-HIV Ab, ponúkalo edukačné materiály o infekcii HIV, červené stužky a v spolupráci s firmou Vulkan aj kondómy. Umožnilo tiež záujemcom nahliadnúť do priestorov NRC.

V dňoch 29. 11. – 3. 12. 2012 Mládež Slovenského Červeného kríža v 23 mestách a obciach SR organizovala centrálnu kampaň „Sviečkový pochod“. Slovenský Červený kríž zorganizoval a viedol besedy na tému HIV/AIDS v stredných školách a internátoch, prezentácie v nákupných strediskách, spolupracoval s RÚVZ, pripravoval prezentačné stánky

na verejnosti a sviečkové pochody v centrách viacerých miest na celom Slovensku spojené s rozdávaním propagačných materiálov a červených stužiek, prezentácie v stredných školách, propagáciu v celoslovenských aj regionálnych médiách, spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami. Pri príležitosti Svetového dňa AIDS bol distribuovaný informačno-edukačný leták o HIV/AIDS prevencii. Svetový deň AIDS aktívne podporoval prostredníctvom svojej webovej stránky ww.redcross.sk a www.youth.redcross.sk. Ku kampani sa prostredníctvom sociálnej siete Facebook pripojilo 349 ľudí, ktorí sa zúčastnia na sviečkovom pochode. Mnohí z nich udalosť uverejnili informácie na svojich nástenkách, čím prispeli k zviditeľneniu Svetového dňa AIDS. Taktiež na stránke venujúcej sa Svetovému dňu AIDS umiestnili výzvu, aby si užívatelia 1. decembra zmenili profilovú fotografiu za symbol stužky. V roku 2012 sa v rámci Svetového dňa AIDS svojimi aktivitami zapojilo 18 územných spolkov Slovenského Červeného kríža, ktoré zorganizovali sviečkový pochod a sprievodné aktivity v 23 mestách Slovenska.

Na aktivitách k Svetovému dňu AIDS participovalo aj občianske združenie Odysseus a spolky medikov.

Aktivita č. 7

Názov: Prevencia HIV/AIDS u obyvateľov rómskej národnosti

RÚVZ so sídlom vo Zvolene spolupracoval s komunitným centrom vo Zvolene, ktoré zriadilo Mesto Zvolen na Unionke. V tejto oblasti je početná rómska komunita (vyše 300 osôb). Komunitné pracovníčky v spolupráci s oddelením podpory zdravia RÚVZ so sídlom vo Zvolene pripravili nástenku v Špeciálnej základnej škole vo Zvolene na Sokolskej ulici, kde sú deti motivované k ochrane zdravia a prevencii chorôb prenosných krvou a nesterilnými ihlami. Pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia je prístupná denná intervencia.

RÚVZ so sídlom v Rožňave pri výbere škôl do projektu Hrou proti AIDS vybral aj jednu základnú školu a jednu strednú školu, v ktorých je prevaha žiakov rómskeho etnika.

Aktivitu v ostatných rokoch realizoval prostredníctvom komunitných pracovníkov oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Michalovciach. V roku 2012 pracovníčka oddelenia podpory zdravia realizovala dve besedy v rómskej osade v Michalovciach a Sobranciach na tému „Prevencia infekčných ochorení a zodpovedné rodičovstvo“. Na aktivitách sa zúčastnilo spolu 20 rómskych matiek. Zároveň im boli poskytnuté výchovno-informačné materiály.

Aktivita č. 8

Názov: Zdravotná výchova určená pre mužov majúcich sex s mužmi

Projekt Európskej únie (ďalej „EÚ“) EUROSUPPORT VI. slúži na mapovanie a následné zníženie rizikového správania HIV pozitívnych pacientov zo skupiny mužov majúcich sex s mužmi v krajinách EÚ. V rámci projektu sa pripravila štúdia slúžiaca na sledovania zvládania rizikového správania vo vzťahu k HIV infekcii v skupine mužov majúcich sex s mužmi v SR. NRC je zapojené do riešenia EÚ projektu SIALON II, ktorý je pokračovaním projektu EÚ SIALON II. Cieľom oboch projektov je zmapovať prevalenciu infekcie HIV, príp. aj iných sexuálne prenosných ochorení v skupine mužov, ktorí majú sex s mužmi v súvislosti s ich rizikovým správaním. Zber údajov pre štúdiu surveillance sa uskutoční na začiatku roka 2013.

Aktivita č. 9

Názov: Zdravotná výchova zameraná na sociálnu a zdravotnú prevenciu sexuálne prenosných infekcií a HIV/AIDS u osôb poskytujúcich platené sexuálne služby a u injekčných užívateľov drog

Občianske združenie Odyseus pokračovalo v realizácii programu Chráň sa sám, Sex/Drogy, ktorý je programom terénnej sociálnej práce pre ľudí injekčne užívajúcich drogy a pracujúcich v sex-biznise.

Program SEX/DROGY je programom OZ Odyseus, ktorý poskytuje svoje služby mladým ľuďom v rekreačnom prostredí – na letných festivaloch alebo v kluboch. V súvislosti s prevenciou HIV program SEX/DROGY poskytuje poradenstvo o drogách, bezpečnejšom sexe, pohlavne prenosných ochoreniach a HIV/AIDS, distribúciu mužských a ženských kondómov, nácvik používania mužského a ženského kondómu, informovanie o lubrikačných géloch, kvíz na témy ako sú užívanie drog, bezpečnejší sex, pohlavne prenosné ochorenia a HIV/AIDS, krízovú intervenciu, distribúciu info-edukačných materiálov a výmenu injekčných striekačiek.

V roku 2012 OZ Odyseus organizovalo trojdňové vzdelávanie pre dobrovoľníkov, ktorí pracujú s mládežou na témy drogy, znižovanie rizík spojených s užívaním drog, bezpečnejší sex, pohlavne prenosné ochorenia a HIV. Navštívili tri letné festivaly – festival Pohoda, BeeFree a Uprising. Počas festivalov poskytli svoje služby 1 915 mladým ľuďom, realizovali 529 aktivít na zvyšovanie vedomostí o používaní kondómov a lubrikačných kondómov a bezpečnejší sex, pohlavne prenosné ochorenia a HIV konzultovali 968-krát. Výmenu injekčných striekačiek a distribúciu ostatného materiálu potrebného na bezpečnejšie užívanie na festivaloch poskytli celkom päťkrát. Tieto aktivity sú v kontexte prevencie šírenia HIV nesmierne dôležité, nakoľko umožňujú mladým ľuďom voľný prístup k prezervatívom, poskytujú informácie mladým ľuďom pútavou formou. Zároveň rekreačné prostredie býva spojené so zvýšeným experimentovaním a užívaním drog (alkoholu a iných), čoho následkom môže byť rizikové sexuálne správanie. Poskytovať služby prevencie priamo tam, kde sa takéto správanie vyskytuje, umožňuje minimalizovať frekvenciu sexuálnych aktivít mladých ľudí bez ochrany, alebo minimalizovanie rizík súvisiacich s viacnásobným spoločným použitím injekčného materiálu pri injekčnom užívaní drog (resp. viacnásobným spoločným použitím trubičky pri užívaní drogy šňupaním). V spolupráci s Občianskym združením Ulita zorganizovali vzdelávanie pre návštevníkov nízko-prahového centra.

Webová stránka www.drogy.org vznikla v roku 2011. Stránka je určená ľuďom, ktorí užívajú heroín a pervitín. Sú na nej špecificky orientované informácie na ochranu ich zdravia. Kvôli citlivosti informácií je časť informácií prístupná len po registrácii. Na stránke funguje fórum, kde je možné sa anonymne spýtať otázky k užívaniu heroínu a pervitínu a on-line chat, kde je možné konzultovať špecifické otázky spojené s užívaním heroínu a pervitínu. Stránka poskytuje informácie o možnosti znižovania rizík (akými sú infikovanie HIV, hepatitídou B alebo C), ktoré súvisia s užívaním drog. Na stránke bolo k 4. 12. 2012 registrovaných 241 užívateľov, 26 ľudí využilo služby on-line chatu a 5 377 osôb navštívilo túto stránku v poslednom pol roku. Aktivity webovej stránky neboli podporené zo štátnych zdrojov.

Program Chráň sa sám OZ Odyseus poskytuje preventívne služby ľuďom, ktorí injekčne užívajú drogy alebo pracujú v pouličnom sex-biznise, založené na princípoch harm reduction. Terénni sociálni pracovníci a pracovníčky realizujú výmenu injekčných striekačiek spolu so špeciálnym poradenstvom priamo na miestach, kde sa cieľové skupiny vyskytujú. Od januára 2012 do októbra 2012 využilo služby Chráň sa sám a pracovníci nadviazali za toto obdobie 2 082 kontaktov s ľuďmi, ktorí injekčne užívajú drogy alebo pracujú v sex-biznise. Od 1. 1. 2012 - 31. 11. 2012 zozbierali 102 611 použitých injekčných striekačiek, ktoré následne dali zlikvidovať v spaľovni na infekčný odpad. Distribuovali 203 999 sterilných injekčných striekačiek, 25 300 sterilných injekčných vôd, 11 604 kondómov, 541 ženských kondómov. Poskytli 76 konzultácií týkajúcich sa bezpečnejšieho sexu, 171 bezpečnejšieho užívania drog, 34 konzultácií o HIV a 47 o pohlavne prenosných chorobách. Rozdistribuovali 99 kusov tlačených materiálov o bezpečnejšom užívaní a 17 o HIV/AIDS. Každý mesiac bol v rámci programu klientom distribuovaný časopis INTOXI, články sa zamerali na problematiku

bezpečnejšieho užívania drog, HIV, pohlavne prenosné ochorenia a sociálno-právne témy. Súčasťou programu Chráň sa sám bolo v roku 2012 nízkooprahové testovanie na protilátky HIV, syfilisu a hepatitídy typu C z kapilárnej krvi a nízkooprahové vyšetrenie na TBC. V rámci medzinárodného projektu Imp.Ac.T. bolo testovanie poskytnuté aj v rámci nízkooprahovej nocľahárne DePaul.

Internetová dobrovoľnícka iniciatíva OZ Odysseus www.hivaidssk poskytuje odborne garantované informácie o HIV verejnosti. Súčasťou stránky je on-line poradňa pre verejnosť a zoznamka pre ľudí žijúcich s HIV. Popri webovej stránke OZ Odysseus zastrešuje aj Pozitívne stretnutia, čo sú stretnutia ľudí žijúcich s HIV.

V roku 2012 pod záštitou podpredsedníčky Bratislavského samosprávneho kraja, ÚVZ SR a Kancelárie SZO na Slovensku zorganizovali konferenciu „Zlepšenie prístupu k testovaniu HIV a TBC pre marginalizované skupiny“, na ktorej sa zúčastnilo 128 účastníkov.

V rámci dotačnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“), v súlade so zákonom č. 544/2010 o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR, bol aj v roku 2012 sekundárne podporovaný výkon opatrení pre osoby, ktoré si aplikujú drogy injekčne alebo poskytujú platené sexuálne služby a to prostredníctvom finančnej podpory realizácie programov terénnej sociálnej práce, mobilnej a terénnej krízovej intervencie v otvorenom prostredí.

Aktivita č. 10

Názov: Prevencia HIV/AIDS u príslušníkov Ozbrojených síl SR vysielaných na plnenie úloh mimo územia SR

V rámci komplexných lekárskeho prehliadok príslušníkov Ozbrojených síl SR vysielaných na plnenie úloh mimo územia SR v roku 2012 na obdobie dlhšie ako 30 dní boli vykonané aj vyšetrenia na HIV protilátky. Každý vojak vyslaný na plnenie úloh mimo územia SR bol vyšetrený dvakrát, pred vyslaním k plneniu úloh mimo územia SR a po návrate. V roku 2012 bolo vykonaných celkovo 2 194 vyšetrení na prítomnosť HIV protilátok. Príslušníci Ozbrojených síl SR v príprave na vyslanie k plneniu úloh mimo územia SR absolvovali prednášky o predchádzaní prenosným ochoreniam, ktorých súčasťou bola aj prevencia HIV/AIDS.

Aktivita č. 11

Názov: Prevencia HIV/AIDS v zariadeniach väzenskej služby - zabezpečenie dostupnosti kondómov a poradenstva v zariadeniach väzenskej služby

ZVJS, tak ako v predchádzajúcom období, zabezpečoval pre svojich klientov vo výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody dostupnosť kondómov formou predaja v predajniach jednotlivých ústavov zboru. Zdravotnícke zariadenia ZVJS v rámci plnenia aktivít Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012 v roku 2012 vykonávali niekoľko aktivít. Edukovaní boli všetci obvinení a odsúdení, ktorí nastúpili na výkon väzby, alebo výkon trestu v ZVJS. Edukácie sa vykonávali individuálnym pohovorom pri vstupnej prehliadke a každý poučený klient podpísal „Prehlásenie o poučení“ podľa RGR č. 6/2008 § 17 ods. 4. U rizikových osôb (osoby poskytujúce platené sexuálne služby, injekční užívatelia drog, cudzinci, atď.) a tehotných žien boli vykonávané screeningové vyšetrenia anti-HIV protilátok v krvi. V roku 2012 boli v niektorých ústavoch realizované prednášky na tému HIV/AIDS. Ďalšie prednášky a besedy súvisiace s danou tematikou na úrovni oddielov boli realizované jedenkrát mesačne na témy sexuálna orientácia, výber sexuálneho partnera, pohlavné choroby a problematika HIV/AIDS. Do realizovania osvetovej činnosti sa aktívne zapojil personál zdravotníckeho zariadenia, ústavný psychológ ako aj pedagóg. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „ÚVTOS“) Ružomberok boli vykonané tri prednášky s účasťou 116 respondentov, vo väzenskom časopise bol uverejnený článok s uvedenou

problematikou. V Nemocnici pre obvinených a odsúdených a ÚVTOS v Trenčíne bolo šesť prednášok a šesť besied na tému prevencie HIV/AIDS, s celkovým počtom 430 účastníkov. Preventívne edukačné aktivity sa realizujú aj v rámci ochranného liečenia štyri až päťkrát ročne. V ÚVTOS Banská Bystrica - Kráľová uskutočnili päť prednášok, na ktorých sa zúčastnilo celkovo 104 odsúdených. V Ústave na výkon väzby (ďalej len „ÚVV“) a ÚVTOS Košice boli štyri prednášky, ktorých sa zúčastnilo 98 odsúdených. V ÚVTOS a ÚVV Levoča boli tri prednášky s účasťou 48 odsúdených žien. V ÚVTOS Košice – Šaca realizovali 12 prednášok s účasťou 420 odsúdených. V ÚVTOS a ÚVV Ilava bolo edukovaných 424 väznených osôb. V ústavnom časopise bol publikovaný článok o prevencii HIV/AIDS. V ÚVV Bratislava sa uskutočnilo šesť prednášok, na ktorých sa zúčastnilo celkovo 304 väznených osôb. V ÚVV Banská Bystrica boli tri prednášky s účasťou 45 väznených osôb. Boli vykonané individuálne edukácie u infikovaných osôb na krvou prenosné ochorenia v počte 19. V ÚVTOS Dubnici nad Váhom bola organizovaná jedna prednáška s účasťou 18 odsúdených. V ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou bolo 32 prednášok s účasťou 554 odsúdených. V ÚVTOS pre mladistvých v Sučanoch bolo sedem prednášok s 200 účastníkmi. Ďalšie prednášky zrealizoval ústav pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS 1. decembra. V ÚVV a ÚVTOS Prešov realizovalo osem prednášok s účasťou 281 väznených osôb. V ÚVTOS Nitra - Chrenová bolo edukovaných celkovo 110 odsúdených žien. Pre príslušníkov zboru bola v rámci služobnej prípravy formou cyklického školenia zabezpečená prednáška na tému HIV/AIDS, videoprojekcia a bol poskytnutý propagačný materiál. Dôraz pri všetkých preventívnych aktivitách bol kladený na ochranu ľudských práv, zamedzenie diskriminácie a sledovanie spätnej väzby účastníkov preventívnych aktivít.

Aktivita č. 12

Názov: Zvyšovať ochranu policajtov a hasičov pri zásahoch v miestach rizika HIV/AIDS formou - dôraz na používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, edukácia
MV SR venovalo v roku 2012 zvýšenú pozornosť edukácii policajtov vykonávajúcich služby v odbore železničnej polície, ktoré sa uskutočnili v Košiciach, Zvolene, Žiline, Banskej Bystrici a Bratislave. Preškolených bolo približne 1 000 policajtov. Naďalej boli školení v problematike HIV/AIDS policajti odchádzajúci do misií. Policajti, ktorí prišli do kontaktu s neprispôsobivou skupinou obyvateľov, boli preventívne vyšetrení pri poraneniach alebo pri preukázaní HIV infekcie u zadržaných.

Aktivita č. 13

Názov: Spolupráca s UNAIDS a koordinácia činnosti národnej komisie

Odbor epidemiológie ÚVZ SR aj v roku 2012 zasielal informácie a zaujímal stanoviská k materiálom z UNAIDS prostredníctvom Stálej misie SR pri Organizácii spojených národov v Ženeve.

Aktivita č. 14

Názov: Program prevencie HIV/AIDS pre zdravotníkov zameraný na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach a obmedzenie stigmatizácie a diskriminácie ľudí žijúcich s HIV

Zdravotnícki pracovníci by mali ku každému pacientovi pristupovať ako k potenciálne infekčnému. Je dôležité, aby pri ošetrovaní každého pacienta používali osobné ochranné pracovné pomôcky. Právo na poskytnutie zdravotníckej starostlivosti má každý pacient vrátane pacientov s HIV/AIDS. Odmietanie poskytnutia ošetrovania týmto pacientom je porušením ich práv a znakom diskriminácie.

Aktivita č. 15

Názov: Podpora opatrení smerujúcich k bezpečnejšej aplikácii drogy u osôb, ktoré si aplikujú drogy injekčne

Programy znižovania poškodenia pre užívateľov drog – tzv. harm reduction sa podieľajú na prevencii vzniku epidémie HIV/AIDS medzi užívateľmi drog a ich blízkymi osobami. V uplynulom období sa vymenilo 150 tisíc injekčných ihliel a striekačiek aktívnym užívateľom drog, či už v centrách pre liečbu drogových závislostí, alebo prostredníctvom nezdravotníckych terénnych programov poskytovaných neziskovými organizáciami. V roku 2012 bolo v SR v piatich programoch výmeny sterilných ihliel a striekačiek približne 600 klientov v piatich mestách. V programoch substitučnej liečby pre závislosť od opioidov bolo v roku 2012 liečených v SR približne 550 pacientov. Osveta a vzdelávanie užívateľov vstupujúcich do liečby, alebo navštevujúcich programy výmeny sterilných ihliel a striekačiek o predchádzaní možnosti infikovania sa vírusom HIV/AIDS bola taktiež vykonávaná a má svoj podiel na aktuálnej priaznivej situácii.

Aktivita č. 16

Názov: Školská preventívna kampaň „Červené stužky“

MŠVVaŠ SR v rámci rozvojového projektu „Zdravie a bezpečnosť v školách 2012“ podporilo projekt „Červené stužky“, ktorý je organizovaný ako 6. ročník celoslovenskej kampane Gymnázium sv. Františka z Assisi v Žiline s celkovou finančnou čiastkou z MŠVVaŠ SR 6 650 eur. Vyvrcholením kampane bolo stretnutie na Mestskom úrade v Žiline dňa 30. 11. 2012. Na tohtoročnej kampani sa zúčastnilo viac ako 350 škôl. Kampaň bola prioritne zameraná na poskytovanie informácií a vedomostí mladým ľuďom formou zvyšovania informácií a povedomia o rizikách a ochrane pred infekciou HIV a chorobou AIDS. Súčasťou kampane bolo aj zapojenie sa do novej témy o rizikách a prevencii obchodovania s ľuďmi. Jednotlivými časťami kampane boli prednášky a besedy na tému HIV/AIDS, prednášky a besedy na tému duševné zdravie a závislosti, prednášky a besedy na tému obchodovanie s ľuďmi, aktivita pre červené stužky – súťaž, metodická príručka kampane, tvorba a nosenie červených stužiek od 26. 11. do 1. 12. 2012, umiestnenie plagátu kampane na viditeľnom mieste, celoslovenská výtvarná súťaž pre základné školy „Červené stužky“, celoslovenská výtvarná súťaž pre stredné školy „Červené stužky“, celoslovenská výtvarná súťaž pre stredné zdravotnícke školy „Červené stužky“, celoslovenská výtvarná súťaž pre stredné školy „Staň sa spisovateľom“ a premietanie filmov Anjeli, HIV/AIDS, In your face.

Na webovej stránke www.cervenestuzky.sk boli priebežne umiestňované všetky potrebné informácie pre záujemcov, ako aj harmonogram plánovaných podujatí a informácie o zapojených školách. Kampaň Červené stužky je vo svojom šiestom ročníku najmä kampaňou pre mladých a s mladými, ktorí majú možnosti okrem zapájania sa do výtvarnej a literárnej súťaže, organizovať v školách rôzne tvorivé aktivity počas kampane. Podujatie sa realizovalo pod záštitou riaditeľky kancelárie SZO na Slovensku v spolupráci s MŠVVaŠ SR, Krajským školským úradom v Žiline v spolupráci s mestom Žilina a inými organizáciami. Garantmi podujatia boli Misia Sv. Jána v Barbetone (JAR), NRC pre prevenciu HIV/AIDS, Kancelária SZO na Slovensku, Doctors for Life International a Dom rodina „Vila Pinia“ (Taliansko).

RÚVZ so sídlom v Žiline (odbor epidemiológie, oddelenie hygieny detí a mládeže a oddelenie podpory zdravia) sa aj v roku 2012 zapojil do kampane Červené stužky. Podporoval kampaň a poskytol odborné poznatky stredným školám v problematike boja proti HIV/AIDS.

RÚVZ so sídlom v Trebišove v spolupráci v Mestskom spolku Červeného kríža v Trebišove realizoval Sviečkový pochod mestom Trebišov, ktorý sa konal 3. decembra. Na pochode sa zúčastnilo 250 študentov stredných a základných škôl.

Do kampane Červené stužky sa zapojil aj RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Aktivita č. 17

Názov: Novelizácia odborného usmernenia na zabezpečenie prevencie HIV/AIDS

ÚVZ SR pripravil návrh novely predmetného usmernenia. Pripomienky k novele sú zapracované a po schválení návrhu na najbližšom rokovaní národnej komisie bude predmetný návrh zaslaný na vnútrorezortné pripomienkové konanie.

4. 2. Vyhodnotenie plnenia aktivít zameraných na testovanie, poradenstvo a sledovanie

Na plnení aktivít zameraných na testovanie, poradenstvo a sledovanie sa podieľali NRC v spolupráci s laboratóriami, ktoré túto diagnostiku vykonávajú, RÚVZ v SR, mimovládne organizácie a dermatovenerologické oddelenia a gynekologické ambulancie.

Aktivita č. 1

Názov: Laboratórna diagnostika HIV

NRC poskytuje preventívne, aj anonymné, vyšetrenia anti-HIV protilátok z preventívnych dôvodov v ambulancii NRC každý pondelok a stredu od 9.30 - 11.00 hod. Úlohou NRC je vykonávať predovšetkým nadstavbovú diagnostiku, t.j. konfirmačné vyšetrenia všetkých reaktívnych vzoriek z celého Slovenska pre terénne laboratóriá, Národnú transfúziu službu ako aj rôzne ambulancie a kliniky. V závislosti od výsledkov konfirmačného vyšetrenia odporúča pacientov ďalej sledovať, dispenzarizovať na infekčnej klinike a darcov dlhodobo sledovať alebo natrvalo vyradiť z darcovstva. Súčasne ponúka konzultácie v oblasti diagnostiky infekcie HIV a kvality diagnostických testov používaných v SR pre laboratóriá mikrobiológie a Národnú transfúziu službu. NRC vyšetruje tiež prognostické markery infekcie HIV/vírusovú záťaž, rezistenciu a polymorfizmus koreceptora CCR5 a tropizmus HIV/u HIV-infikovaných pacientov na infekčných klinikách v SR. S ohľadom na namerané hodnoty prognostických markerov poskytuje NRC odporúčania infektológom pre nasadenie či zmenu liečby v procese monitorovania infekcie HIV u pacientov.

Od 1. 1. do 30. 11. 2012 NRC vykonalo 663 skriningových vyšetrení anti-HIV protilátok metódou ELISA Ab/Ab z preventívnych dôvodov a pre potreby terénnych laboratórií, Národnú transfúziu službu a pacientov ambulancie NRC 356 konfirmačných vyšetrení HIV-reaktívnych vzoriek pomocou metód ELISA Ag/Ab, Western Blot a pomocou metódy PCR. V spolupráci s infekčnými klinikami sa podieľalo na monitorovaní terapie HIV-infikovaných pacientov. Vykonalo 563 vyšetrení vírusovej záťaže pomocou RT-PCR, 120 vyšetrení rezistencie HIV na antiretrovirové liečivá u HIV-infikovaných pacientov. Vyšetrenie 32 delta polymorfizmu koreceptora HIV sa vykonalo u 46 HIV-pozitívnych pacientov a u štyroch vyšetrenie tropizmu HIV. V roku 2012 vykonalo u 40 pacientov vyšetrenie subtypu vírusu HIV pre epidemiologické účely. Vyšetrovanie anti-HIV protilátok zabezpečovali aj RÚVZ v SR – Prešov (21), Lučenec (6), Košice (282), Trnava (83), Rožňava (1), Nitra (71), Žilina (92), Trenčín (49), Dolný Kubín (19), Žiar nad Hronom (28), Banská Bystrica (70) a Trebišov (2).

V roku 2012 RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave metodicky usmerňovalo epidemiologické vyšetrovanie nových prípadov HIV infekcie, AIDS, pôrodov u HIV pozitívnych žien, dopĺňovanie údajov o prípadoch HIV infekcie diagnostikovaných v minulosti a hlásenie prípadov HIV, AIDS a úmrtí zo štyroch centier pre dispenzarizáciu a liečbu HIV infikovaných pacientov. Priebežne a pri príprave analýzy výskytu HIV/AIDS pre výročné správy vykonávalo kontroly správnosti a úplnosti dát pri individuálnom vykazovaní prípadov HIV infekcie a prípadov AIDS v EPIS. Pripravené boli podklady pre zavedenie nových premenných pri vykazovaní prípadov HIV do EPIS-u od roku 2012. Na výročnom stretnutí kontaktných osôb pre surveillance HIV v Európskom centre pre prevenciu a kontrolu

chorôb (ECDC - European Centre for Disease Prevention and Control) vo februári 2012 bola SR vybraná do pilotného projektu pre zavedenie združeného vykazovania prípadov HIV a prípadov AIDS v členských štátoch EÚ.

OZ Prima testovali rýchlotestami 47 osôb na HIV - všetky boli negatívne.

Aktivita č. 2

Názov: Zber epidemiologických údajov, štúdie v skupinách ľudí s rizikovým správaním, vyšetovanie anti-HIV protilátok rizikovo sa správajúcich osôb, vyšetovanie kontaktov ľudí s HIV, vydávanie medzinárodného certifikátu o výsledku vyšetrenia anti-HIV občanom SR pred cestou do štátov vyžadujúcich si toto vyšetrenie

Na zbere epidemiologických údajov participovali v tomto roku všetky RÚVZ v SR, v ktorých bol zaznamenaný výskyt HIV/AIDS. Údaje za SR spracoval odbor epidemiológie RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave. RÚVZ v SR vydali viac ako 50 certifikátov o anti-HIV negativite (napr. RÚVZ so sídlom v Čadci 4 certifikáty, v Nitre (8), v Žiline (32), v Dolnom Kubíne (3), v Žiari nad Hronom (2)).

Odbor epidemiológie RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave je špecializovaným pracoviskom pre surveillance HIV/AIDS v SR. Zodpovedá najmä za správnu prax epidemiologického vyšetovania prípadov HIV infekcie v SR, ich registrovanie v EPIS a reportovanie dát zo surveillance do informačných systémov ECDC a Regionálneho úradu SZO pre Európu.

NRC pre prevenciu HIV/AIDS v SR v roku 2012 spolupracovalo s Medzinárodnou odbornou spoločnosťou ESAR. ESAR nadväzuje svojou činnosťou na EU projekt EuropeHIVResistance, do riešenia ktorého bolo NRC na SZU zapojené, a ktorý končil v roku 2010 a slúžil na mapovanie šírenie TDR (transmitted drug resistance) u novo-diagnostikovaných HIV infikovaných pacientov v EU a je priamym pokračovaním EU projektu SPREAD. Výskyt TDR sa analyzoval v súvislosti s epidemiologickými, klinickými a laboratórnymi ukazovateľmi. ESAR organizuje každoročne stretnutia svojich členov, ponúka školenia testovania rezistencie na nové antiretrovirotiká a pokračuje v zbere epidemiologických údajov o šírení HIV-rezistentných kmeňov u neliečených HIV infikovaných pacientov v EU.

Aktivita č. 3

Názov: Sledovanie pohlavných ochorení

V SR je zabezpečené celoročné sledovanie a zber informácií o sexuálne prenosných ochoreniach. Sexuálne prenosné ochorenia sú evidované v Epidemiologickom informačnom systéme prenosných ochorení, do ktorého sú vkladané epidemiológmi z RÚVZ v SR. K 30. 11. 2012 sa v SR vyskytlo 58 prípadov akútnej vírusovej hepatitídy typu B, 17 prípadov akútnej vírusovej hepatitídy typu C, 231 gonokokových infekcií, 657 prípadov chlamýdiových infekcií, 316 prípadov syfilisu, 51 prípadov urogenitálnej trichomoniázy, 37 prípadov infekcií genitálií a močovo-pohlavného systému vyvolaných herpetickým vírusom, 46 HIV infekcie a 73 prípadov iných špecifikovaných prevažne pohlavne prenášaných ochorení. NRC mesačne spracovalo hlásenia o vyšetovaní anti-HIV protilátok zasielané do NRC z RÚVZ v SR, hematologicko-transfuziologických oddelení a oddelení klinickej mikrobiológie z celej SR. Následne informácie zasielalo na RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave. V spolupráci s RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave následne analyzovalo šírenie infekcie HIV v SR podľa pohlavia, spôsobov prenosu, kraja, veku, štádia ochorenia, krajiny pôvodu a tiež subtypov HIV a rezistencie na antiretrovirotiká. RÚVZ so sídlom v Trebišove v roku 2012 hlásil do systému EPIS epidémiu 41 prípadov syfilisu. Vyšetrených bolo spolu 780 kontaktov. Všetky osoby boli preliečené.

Na RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave v súlade s plnením úlohy národného kontaktného miesta ECDC pre epidemiologickú surveillance pohlavne prenosných ochorení v EÚ na odbore epidemiológie boli v roku 2012 realizované viaceré úlohy. Vykonávali sa činnosti na zlepšenie hlásenia, vyšetovania a vykazovania sexuálne prenosných ochorení v EPIS. Mesačne bolo zo SR podávané hlásenie o neobvyklých udalostiach v prenose sexuálne prenosných ochorení do EPIS sexuálne prenosných ochorení v ECDC (The Epidemic Intelligence Information System for the European Network for STI Surveillance). V septembri 2012 boli zaslané súbory individuálne vykazovaných prípadov sexuálne prenosných ochorení, ktoré sa vyskytli v roku 2011 do TESSy ECDC. Posudzoval sa návrh európskej správy o výskyte sexuálne prenosných ochorení. Táto bude súčasťou správy ECDC „Annual epidemiological report 2012“. V roku 2012 bola po analýze a hodnotení publikovaná správa o situácii vo výskyte pohlavne prenosných chorôb v SR v roku 2011 v celoslovenskej výročnej správe o činnosti RÚVZ v SR za rok 2011. V roku 2012 bol pracovník odboru epidemiológie RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave koordinátorom pre vypracovanie národnej správy o pokroku v boji proti HIV/AIDS vo svete pod názvom „2012 Global AIDS Response Progress Reporting“. Celosvetovo vypracovanie správy riadilo UNAIDS a v Európe organizovalo práce na správe ECDC. Jednotlivé štáty poskytovali národnú správu pre UNAIDS (Global AIDS Response Progress), SZO/UNICEF (Universal Access in the Health Sector) a ECDC (Dublin Declaration). V roku 2012 došlo k ďalšej harmonizácii reportu pre objektivizáciu politického, ekonomického, multirezortného i nevládneho a medicínskeho (stav a pokrok v parametroch prevencie, výskytu a terapie HIV infekcie) zázemia, ktoré vytvárajú jednotlivé štáty pre boj proti AIDS. Reportovanie za SR bolo vykonané elektronicky v apríli 2012, prvý náčrt európskej modifikácie správy GARP bol zaslaný z ECDC národným koordinátorom na posúdenie a pripomienkovanie v decembri 2012.

Aktivita č. 4

Názov: Nízkoprahové testovanie na HIV protilátky

Nízkoprahové testovanie v praxi znamená, že ide o testovanie anonymné, bezplatné, poskytované na miestach, kde sa potenciálni klienti nachádzajú, v časoch, ktoré sú prístupné potenciálnym klientom. Na nízkoprahovom testovaní participovalo napr. OZ Odysseus. V prípade reaktívneho výsledku testu je zabezpečená konfirmácia laboratóriom HPL, s.r.o.

Aktivita č. 5

Názov: Testovanie tehotných žien

Testovanie tehotných žien je zabezpečené prostredníctvom činnosti NRC a mikrobiologických laboratórií. Vyšetrenie je realizované na základe odporúčania gynekologického lekára. Podľa hlásení NRC bolo od roku 1985 do 30. 9. 2012 vykonaných celkovo 529 829 vyšetrení u gravidných žien.

4.3. Vyhodnotenie plnenia aktivít zameraných na liečbu a starostlivosť osôb s HIV/AIDS

Aktivity zamerané na liečbu a starostlivosť o osoby s HIV/AIDS plnili ambulancie pre dispenzarizáciu pacientov s infekciou HIV/AIDS v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Martine, NRC.

Aktivita č. 1

Názov: Liečba ľudí žijúcich s HIV, ľudí žijúcich s AIDS vrátane sledovania matiek žijúcich s HIV a ich detí, monitorovanie liečby, sledovanie koinfekcií (napr. TBC, HBV, HCV)

Dispenzarizáciu a špecifickú antiretrovírusovú liečbu ľudí s HIV/AIDS vrátane sledovania matiek žijúcich s HIV a ich detí, monitorovanie liečby, ako aj sledovanie koinfekcií (napr. TBC, HBV, HCV) poskytujú ambulancie pre dispenzarizáciu pacientov s infekciou HIV/AIDS v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Martine v rámci odboru Infektológia a tropická medicína. Doteraz bolo celkovo zaradených do dispenzarizácie spolu v štyroch existujúcich centrách 330 pacientov. V súčasnosti je liečených antiretrovirotikami 235 infikovaných. Doteraz v evidencii týchto ambulancií bolo zaznamenaných 17 pôrodov žien s HIV. Na základe doterajších vyšetrení sa prenos z matky na deti ani v tomto roku nepotvrdil v žiadnom zo sledovaných prípadov. V SR bolo hlásených celkovo najviac koinfekcií HIV a syfilisu, na druhom mieste HIV+ VHC a na treťom mieste HIV + VHB.

Aktivita č. 2

Názov: Zvýšiť počet pacientov s monitorovaním liečby

Monitorovanie liečby je pravidelnou súčasťou starostlivosti o HIV pozitívne osoby liečené antiretrovirotikami. Sledovanie klinického efektu liečby ako aj sledovanie počtu CD4 lymfocytov je plne dostupné pre všetky pracoviská. Dostupnosť monitorovania vírusovej záťaže je do určitej miery problematickejšia pre osoby žijúce vo vzdialenejších regiónoch od NRC. Monitorovanie vírusovej rezistencie nateraz nepatrí medzi bežne dostupné vyšetrenia.

Aktivita č. 3

Názov: Presadzovať zásadu dostupnosti a bezplatnosti liečby osôb s HIV/AIDS

Všetkým HIV pozitívnym osobám, u ktorých je indikované podávanie antiretrovirotik je táto liečba dostupná a plne hrazená zdravotnými poisťovňami. Umožňuje to spôsob kategorizácie antiretrovírusových prípravkov, ktorý už dlhoročne uplatňuje zásadu plnej úhrady v tejto skupine liekov. V tomto roku nastal problém s dostupnosťou lieku prvej línie (Stocrin), nakoľko po cenových reguláciách zo strany MZ SR na žiadosť výrobcu bol tento liek z kategorizácie vyradený.

Aktivita č. 4

Názov: Postexpozičná profylaxia profesionálnej nákazy vírusom HIV, po znásilnení, po použití ihly, ktorú predtým použila osoba s HIV a po sexuálnom styku s osobou s HIV

Pre postexpozičnú profylaxiu zdravotníckych pracovníkov (výnimočne aj iných osôb), ktorí boli vystavení špecifickému riziku prenosu infekcie HIV je vytvorená na všetkých centrách pre dispenzarizáciu osôb s HIV/AIDS pohotovostná rezerva antiretrovirotik. Antiretrovirotiká na postexpozičnú profylaxiu majú k dispozícii aj na niektorých infekčných oddeleniach.

Aktivita č. 5

Názov: Ochrana ľudských práv u ľudí s HIV/AIDS SR

Ľudia s HIV a s AIDS majú podľa platných právnych predpisov v SR rovnaké ľudské práva a slobody ako ostatné osoby, s tým, že sú informované ako postupovať, aby sa ich zdravotný stav nezhoršil a aby nešírili infekciu ďalej.

5. Záver

V roku 2012 bola venovaná pozornosť základným cieľom národného programu. Prevencia HIV/AIDS bola zameraná najmä na zníženie rizika vzniku a šírenia HIV infekcie a na zníženie nežiaducich následkov, osobný a sociálny dosah HIV infekcie na jednotlivcov a spoločnosť. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch sa pokračovalo v aktivitách národného programu zameraných na prevenciu HIV/AIDS, testovanie, poradenstvo, monitoring, liečbu a starostlivosť o osoby s HIV/AIDS.

Prevencia HIV/AIDS je zameraná na celú populáciu SR, s dôrazom na špecifické rizikové skupiny obyvateľstva. V rámci preventívnych aktivít 18 RÚVZ v SR realizovalo projekt „Hrou proti AIDS“. Cieľom projektu bolo poskytnúť mládeži základné informácie o spôsobe prenosu a ochrany pred infekciou HIV/AIDS a o možnostiach zodpovedného správania sa v rizikových situáciách. Spolu bolo vykonaných viac ako 100 vzdelávacích akcií, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 3 500 žiakov a študentov, ktorí pozitívne hodnotili spôsob realizácie projektu i osobný prístup pracovníkov, ktorí projekt vykonávali.

V SR je zabezpečená epidemiologická a laboratórna surveillance HIV/AIDS. Monitorovanie, zber a analýzu údajov vykonávajú epidemiológovia RÚVZ v SR. Do 30. 11. 2012 bolo diagnostikovaných 46 nových prípadov HIV u občanov SR. V troch prípadoch sa vyvinuli klinické príznaky AIDS. V tomto období boli zaznamenané dve úmrtia na AIDS. Vyšetrovanie anti-HIV protilátok je prístupné každému človeku. Ak vyšetrovaná osoba trvá na anonymnom vyšetrení, lekár jej prideli kódové označenie a je vyšetrená anonymne. Nadstavbovú a konfirmačnú diagnostiku HIV/AIDS vykonáva NRC.

Aktivity zamerané na liečbu a starostlivosť o osoby s HIV/AIDS plnili ambulancie pre dispenzarizáciu pacientov s infekciou HIV/AIDS v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Martine. Ľuďom s HIV/AIDS, u ktorých je indikované podávanie antiretrovirov, je táto liečba dostupná a plne hrazená zdravotnými poisťovňami. V roku 2012 bolo liečených antiretrovirovami 235 infikovaných. Doteraz bolo zaznamenaných 17 pôrodov žien s HIV. Na základe výsledkov vyšetrení nebol prenos HIV z matky na dieťa hlásený.

Na základe vyhodnotenia jednotlivých aktivít možno konštatovať, že základné aktivity národného programu boli v roku 2012 splnené.

Ciele, ktoré boli v Národnom programe prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 určené boli splnené. Prostredníctvom jednotlivých aktivít určených v Národnom programe prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 bolo možné v určenom čase jednotlivé ciele úspešne plniť. Aktivity Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 sa plnili priebežne. Aktivity mali veľmi dobrý ohlas u rizikových skupín, ktorým boli určené. Typickým príkladom je projekt Hrou proti AIDS. Z hľadiska finančného zabezpečenia boli všetky aktivity financované z rozpočtových kapitol jednotlivých rezortov, ktoré participovali na plnení týchto aktivít. Okrem toho mimovládne organizácie využívali finančnú pomoc sponzorov.

**VYHODNOTENIE ADMINISTRATÍVNEJ KONTROLY OČKOVANIA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE
K 31. 8. 2012**

I. ÚROVEŇ ZAOČKOVANOSTI

1. Pravidelné povinné očkovanie detí

V rámci administratívnej kontroly pravidelného povinného očkovania bola zaočkovanosť detí kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast v SR. Okrem zaočkovanosťi ročníkov detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovačím kalendárom k termínu kontroly kompletne očkované alebo preočkované bola kontrola zameraná aj na správnosť evidencie a dokumentácie očkovania, sledovanie kontraindikácií, nežiaducich reakcií po očkovaní a na dodržiavanie chladového reťazca pri uskladnení vakcín v ambulancii.

Celoslovenské výsledky zaočkovanosťi boli priaznivé. Zaočkovanosť prekročila u všetkých druhov povinného očkovania detí hranicu 95 %. Pohybovala sa na úrovni 97,8 % až 99,3 %, s výnimkou zaočkovanosťi novorodencov proti tuberkulóze, ktorú vzhľadom na výpadok očkovačej látky proti tuberkulóze a na plánované zrušenie povinného očkovania novorodencov proti tuberkulóze nebolo možné objektívne hodnotiť.

Na úrovni krajov sa nižšia ako 95 % zaočkovanosť nezistila v žiadnom z krajov. Pohybovala sa na úrovni 96,0 % (základné očkovanie novorodencov proti MMR roč. 2010 v Bratislavskom kraji) po 99,7 % (preočkovanie proti DTaP-IPV v 6. roku života v Trnavskom kraji a preočkovanie proti DTaP-IPV v 13. roku života v Žilinskom kraji).

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosťi nedosiahlo 6 okresov:

- základné očkovanie proti DTaP-VHB-HIB-IPV tromi dávkami hexavalentnej vakcíny: Trebišov - 94,2 %
- základné očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny: Trebišov - 94,2 %
- základné očkovanie proti MMR (ročník 2010): Bratislava IV - 93,3 %, Bratislava III - 93,0 %, Zvolen - 94,2 %, Medzilaborce - 94,4 %, Košice II - 94,5 %, Trebišov - 92,1 %

Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosťi (okrem očkovania novorodencov proti tuberkulóze) nedosiahlo 58 obvodov (4,5 % z celkového počtu 1279 obvodov):

Kraj	Celkový počet pediatrických obvodov	Zaočkovanosť nižšia ako 90 %	
		abs.	%
Bratislavský	150	9	6,0
Trnavský	127	0	0,0
Trenčiansky	137	4	2,9
Nitriansky	172	2	1,2
Žilinský	156	1	0,6
Banskobystrický	146	8	5,5
Prešovský	197	15	7,6
Košický	194	19	9,8
SPOLU	1279	58	4,5

Najviac obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % bolo v rámci Košického, Prešovského a Bratislavského kraja.

Príčiny nízkej zaočkovanosti na okresnej úrovni, resp. na úrovni obvodov:

- narodenie detí v zahraničí (v niektorých prípadoch chýba dokumentácia o očkovaní),
- dlhodobý pobyt v zahraničí a migrácia rómskych detí (doočkovanie týchto detí je takmer nemožné pre ľahostajný prístup rodičov k očkovaní; deti sú pritom u pediatra naďalej evidované, preto sú zahrnuté aj do počtu kontrolovaných detí),
- nezodpovedný prístup rodičov k očkovaní nerešpektujúcich výzvy pediatrov; niektoré deti vôbec nenavštevujú pediatra,
- problémy zdravotných poisťovní uhrádzať očkovacie látky určené na očkovanie detí mimo stanovených termínov očkovania a s tým súvisiaci nezájum lekárov o očkovanie,
- zmena v obstarávaní očkovacích látok. Zákonom č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia prišlo ku zmene v systéme obstarávania očkovacích látok, ktoré museli lekári priamo objednávať. Pre problémy s obstarávaním očkovali len deti, ktoré prišli v termíne na očkovanie, očkovanie po termínoch bolo odložené na neurčito.
- chyba malých čísel v pediatrickom obvode,
- dlhodobý výpadok BCG vakcíny a plánované zrušenie povinného očkovania novorodencov proti TBC, nezaočkovanie proti TBC pre viacdávkové balenie vakcíny,
- nárast počtu odmietaní povinného očkovania zo strany rodičov, ktorí predkladajú písomne prehlásenie o odmietnutí očkovania napriek ich poučeniu. Rodičom odmietajúcim povinné očkovanie svojich detí je zo strany epidemiológov vysvetľovaný význam a prospešnosť povinného očkovania, sú poučení o možných rizikách, hroziacich dieťaťu, ak nebude zaočkované.

Riešenie týchto situácií zo strany pediatrov a epidemiológov:

- zlepšenie spolupráce so sociálnymi odborníkmi a zvýšenie počtu rómskych asistentov,
- priebežná edukácia rodičov o význame a prospešnosti očkovania.

Zaočkovanosť proti diftérii, tetanu, pertussis, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a poliomyelitíde (tab. č. 1, 2, 3)

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť proti nákazám uvedeným v tabuľke č. 1 - 3 neklesla pod 95 %.

- **tab. č. 1: základné očkovanie dojčiat tromi dávkami DI-TE-PER-HIB-VHB-POLIO: roč. 2010:** SR - 98,7,0 %; kraje - od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj a Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahol jeden kraj. V porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla celoslovenská zaočkovanosť o 0,3 %.

Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahol okres Trebišov - 94,2 %.

Na základné očkovanie bola použitá hexavakcína INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertussis.

- **tab. č. 1: základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam**

roč. 2010: SR - 98,6 %; kraje - od 97,4 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahol okres Trebišov - 94,2 %. Na očkovanie bola použitá konjugovaná pneumokoková vakcína.

- **tab. č. 2: preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:**

roč. 2005: SR - 99,1 %; kraje - od 98,5 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - v žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na preočkovanie bola použitá vakcína Infanrix Polio.

- **tab. č. 3: preočkovanie proti DI-TE-POLIO v 13. roku života:**

roč. 1998: SR - 99,3 %; kraje - od 98,8 % (Prešovský kraj) do 99,7 % (Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje. Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,1 %. Okresy - v žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na preočkovanie boli použité vakcíny: DULTAVAX (44,6 % detí) a BOOSTRIX POLIO (54,7 % detí).

Zaočkovanosť proti tuberkulóze (tab. č. 4)

- **tab. č. 4: základné očkovanie novorodencov:**

roč. 2011: SR - 90,4 %; kraje od 72,8 % (Bratislavský kraj) do 95,8 % (Nitriansky kraj). Na základné očkovanie novorodencov bola použitá vakcína BCG VACCINE SSI. Vzhľadom na výpadok očkovacej látky proti tuberkulóze a na plánované zrušenie povinného očkovania novorodencov nebolo možné zaočkovanosť objektívne hodnotiť na celoslovenskej, krajskej ani okresnej úrovni. Povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze bolo v Slovenskej republike zrušené s účinnosťou od 1. 1. 2012.

Zaočkovanosť proti osýpkam, rubeole a parotitíde (tab. č. 5, 6)

- **tab. č. 5: základné očkovanie detí v 15. až 18. mesiaci života prvou dávkou:**

roč. 2010: SR - 97,8 %; kraje - od 96,0 % (Bratislavský kraj) do 99,0 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje. Na okresnej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v okresoch Bratislava IV - 93,3 %, Bratislava III - 93,0 %, Zvolen - 94,2 %, Medzilaborce - 94,4 %, Košice II - 94,5 % a Trebišov - 92,1 %.

Medzi hlavné príčiny poklesu zaočkovanosti na okresnej úrovni patrilo nárast počtu rodičov, odmietajúcich povinné očkovanie.

roč. 2009: SR - 98,9 %; kraje - od 98,1 % (Bratislavský kraj) do 99,4 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje. Okresy - v žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť pod 95 %.

- **tab. č. 6: preočkovanie detí v 11. roku života druhou dávkou:**

roč. 1999: SR - 99,1 %; kraje - od 98,4 % (Košický kraj) do 99,7 % (Trnavský a Nitriansky kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje. Okresy - v žiadnom okrese neklesla zaočkovanosť pod 95 %.

Na základné očkovanie a preočkovanie bola použitá trivakcína proti osýpkam, mumpsu a ružienke PRORIX, resp. M-M-RVAXPRO.

2. Iné druhy očkovania

Očkovanie proti vírusovej hepatitíde typu B (VHB) u vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy (tab. č. 7 – 10)

Očkovanie študentov zdravotníckych škôl, nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania, lekárske fakúlt a ostatných fakúlt (tab. č. 7)

U študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania bola zistená vysoká zaočkovanosť. Z celkového počtu 1 899 študentov bolo k 31. 8. 2012 očkovaných 1 772 (93,3 %) študentov, pričom celková zaočkovanosť v Nitrianskom a v Trenčianskom kraji dosiahla 100 %.

Výsledky zaočkovanosti u poslucháčov lekárske fakúlt a iných fakúlt zdravotníckeho zamerania boli priaznivé. U poslucháčov lekárske fakúlt dosiahla celková zaočkovanosť 95,0 %, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzostup o 2,1 %. Zaočkovanosť študentov prvých ročníkov dosiahla 91,7 %, zaočkovanosť študentov VI. ročníkov dosiahla 98,7 % a v ostatných ročníkoch sa pohybovala od 91,0 % do 98,2 %.

Celková zaočkovanosť študentov iných fakúlt zdravotníckeho zamerania dosiahla 94,3 %. V jednotlivých ročníkoch sa zaočkovanosť pohybovala od 89,7 % po 97,8 %. V Trenčianskom kraji zaočkovanosť študentov fakúlt zdravotníckeho zamerania vo všetkých ročníkoch dosiahla 100 %, podobne v Banskobystrickom, v Žilinskom a v Prešovskom kraji s výnimkou prvého ročníka.

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek (tab. č. 8)

Celkový počet novorodencov HBsAg pozitívnych matiek podliehajúcich očkovaniu v oboch kontrolovaných ročníkoch bol 404, z toho až 68,3 % detí bolo z Košického a Prešovského kraja.

- **roč. 2012:** z celkového počtu 162 novorodencov podliehajúcich očkovaniu bolo očkovaných 100 % detí narodených do 31. 8. 2011.
- **roč. 2011:** z celkového počtu 242 novorodencov bolo očkovaných 100 % novorodencov.

V ročníku narodenia 2012 bol **hyperimúnnny gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde typu B (HBIG)** aplikovaný súčasne s prvou dávkou vakcíny proti VHB u 66,0 % novorodencov a v ročníku 2011 u 79,3 % novorodencov. Boli zaznamenané rozdiely podľa krajov v profylaktickom podávaní HBIG. V Bratislavskom a v Žilinskom kraji bol HBIG podaný všetkým deťom v oboch ročníkoch narodenia. V Trnavskom, v Nitrianskom, v Trenčianskom a v Banskobystrickom kraji bol HBIG podaný všetkým deťom iba v jednom ročníku narodenia. V Prešovskom a v Košickom kraji sa proporcia kompletne chránených detí pohybovala približne od 45,2 % do 79,2 %. Príčiny nepodania HBIG sú podobné ako v uplynulých rokoch - zlá ekonomická situácia v zdravotníckych zariadeniach, problémy pri zabezpečení hyperimúnnneho gamaglobulínu na novorodeneckom oddelení.

Očkovanie pacientov dialyzačných oddelení proti vírusovej hepatitíde typu B (tab. č. 9)

Očkovaniu podliehalo 3 129 pacientov zaradených do dialyzačného programu (DP) a v peritoneálnej dialýze, vrátane pacientov v príprave na zaradenie do dialyzačného programu. Z toho očkovaných aspoň jednou dávkou vakcíny bolo 3 012 (96,3 %) pacientov. Zo 71 neočkovaných pacientov zaradených do DP bol HBIG podaný v 14 prípadoch.

Očkovanie vybraných skupín osôb, vystavených zvýšenému riziku nákazy vírusom hepatitídy typu B, nariadené od roku 1990 (tab. č. 10)

- **Očkovanie kontaktov chorých na VHB:**

V kontrolovanom období bolo z celkového počtu 393 kontaktov chorých na VHB spolu očkovaných 309 osôb (78,6 %). Kompletne očkovaných (tromi dávkami) bolo 152 (38,7 %)

kontaktov chorých na VHB. Celoslovenská zaočkovanosť bola ovplyvnená 100 % zaočkovanosťou v Bratislavskom kraji, kým v ostatných krajoch sa zaočkovanosť pohybovala od 36,4 % do 95,7 %. K 31. 8. 2012 bolo od zavedenia očkovania kompletne očkovaných 18 000 kontaktov chorých na VHB.

- **Očkovanie kontaktov nosičov HBsAg:**

Z celkového počtu 668 zistených kontaktov nosičov HBsAg bolo očkovaných 463 (69,3 %). K 31. 8. 2012 bolo od zavedenia očkovania kompletne očkovaných 12 730 kontaktov nosičov HBsAg.

- **Očkovanie ďalších osôb:**

V kontrolovanom období bolo kompletne očkovaných 2 833 (52,8 %) chovancov zariadení sociálnych služieb pre mentálne postihnutých a 66 (44,3 %) detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby, z celkového počtu osôb podliehajúcich očkovaniu.

Odporúčané očkovanie alebo očkovanie na žiadosť rodičov detí do 15 rokov života (tab. č. 11)

Celkový počet očkovaných detí mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne poklesol. Najvýraznejší pokles bol zaznamenaný v počte očkovaných detí proti chrípke a proti vírusovej hepatitíde typu A.

V kontrolovanom období bolo na žiadosť rodičov alebo na odporúčanie ošetrojúceho lekára očkovaných 63 276 detí mimo pravidelného povinného očkovania, čo je pokles o 40,1 % v porovnaní s predchádzajúcim obdobím (105 562 očkovaných detí). Pokles v počte očkovaných detí bol zaznamenaný pri všetkých odporúčaných očkovaníach, s výnimkou očkovania proti rotavírusovým infekciám a očkovania proti invazívnym hemofilovým nákazám. V období od 1. 1. 2012 do 31. 8. 2012 bolo v rámci odporúčaného očkovania alebo očkovania na žiadosť rodičov očkovaných 236 detí proti TBC.

Očkovanie proti sezónnej chrípke a proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb (tab. č. 12)

- **Očkovanie proti chrípke:**

V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo očkovaných spolu 23 803 (78,9 %) z celkového počtu 30 150 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaočkovanosť klesla o 0,5 %. Najviac očkovaných bolo vo vekovej skupine 20 - 59 ročných (85,0 %) a 15 - 19 ročných (80,4 %) z celkového počtu osôb v týchto vekových skupinách. Na krajskej úrovni sa zaočkovanosť pohybovala od 67,9 % (Bratislavský kraj) do 87,7 % (Košický kraj) z celkového počtu klientov v zariadeniach. Očkovanie bolo vykonané vakcínami INFLUVAC (Abbott), VAXIGRIP (Sanofi Pasteur), FLUARIX (GlaxoSmithKline).

V chrípkovej sezóne 2011/2012 bolo v SR očkovaním proti chrípke chránených 334 350 osôb, t. j. 7,5 % z celkovej populácie Slovenska, zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 9,1 %. V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou prišlo k zníženiu zaočkovanosti populácie SR proti chrípke o 1,6 %. Očkovanie proti chrípke bolo plne hrazené zdravotnými poisťovňami Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie v súlade s platnou legislatívou.

- **Očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam:**

Z celkového počtu 30 150 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb bolo k 31. 8. 2012 očkovaných 4 574 (15,2 %) klientov zariadení sociálnej starostlivosti.

Očkovanie v azylových zariadeniach

Podľa dostupných údajov z azylových zariadení Slovenska bolo v kontrolovanom období očkovaných 8 osôb proti osýpkam, mumpsu a rubeole. Očkovanie detí väčšinou nie je možné realizovať vzhľadom na ich krátkodobý pobyt v utečeneckom tábore.

Mimoriadne očkovanie

Očkovanie proti vírusovej hepatitíde typu A (VHA)

V kontrolovanom období bolo v súvislosti so zvýšeným výskytom ochorení na VHA očkovaných spolu 874 detí od 1 do 15 rokov:

V Trnavskom kraji bolo v miestnej časti Hlohovca - Šulekove vykonané mimoriadne očkovanie vakcínou Havrix Junior u 378 detí (85,5 % z celkového počtu 442 detí do 15 rokov žijúcich v uvedenej lokalite).

V Košickom kraji bolo mimoriadne očkovanie vykonané v okrese Trebišov:

- v obci Veľké Trokany a v obci Malé Trokany bolo hlásených 15 ochorení na VHA. Očkovaných bolo 243 detí v kolektívnych zariadeniach obcí.

- v meste Čierna nad Tisou bolo hlásených 10 ochorení na VHA. Očkovaných bolo 155 detí v kolektívnych zariadeniach.

- v obci Bot'any bolo hlásených 7 ochorení na VHA. Očkovaných bolo 98 detí v lokalite s nízkym hygienickým štandardom.

II. ODMIETANIE PRAVIDELNÉHO POVINNÉHO OČKOVANIA

Po prvýkrát sa v rámci vyhodnotenia kontroly očkovania sledoval aj počet odmietnutí pravidelného povinného očkovania detí rodičmi alebo ich zákonnými zástupcami. Argumenty o prospešnosti a význame očkovania mnohokrát rodičia odmietajú akceptovať a na základe pseudoargumentov o škodlivosti očkovania, ktoré šíria odporcovia očkovania, odmietajú dať deti v príslušnom veku očkovať. Výsledkom zostáva nezaočkované dieťa, nechránené pred nákazami preventabilnými očkovaním.

V kontrolovanom období bolo zistených 341 kompletných odmietnutí povinného očkovania zo všetkých krajov SR, t. j. 341 detí nebolo očkovaním chránených proti desiatim ochoreniam v rámci očkovacieho kalendára. V krajoch sa počty nezaočkovaných detí z dôvodu odmietnutia očkovania pohybovali od 16 po 65. Ďalších 678 odmietnutí sa týkalo niektorého druhu základného očkovania a 272 odmietnutí bolo hlásených v rámci preočkovania dieťaťa v školskom veku.

Celkový počet odmietnutých povinných očkovaní (kompletné aj čiastočné) bol 1291 (čo predstavuje 0,3 % odmietnutí povinných očkovaní z celkového počtu detí podliehajúcich kontrole očkovania) a to prevažne v regióne západného a stredného Slovenska. Najviac odmietnutí očkovania sa týkalo okresov Martin (79), Banská Bystrica (73), Bratislava II (67), Nitra (65), Levice (63), Trnava (55), Prievidza (54) a Zvolen (52).

Doteraz bolo v Slovenskej republike evidovaných celkovo 2 183 odmietnutých povinných očkovaní.

Odmietanie povinného očkovania zistené k 31. 8. 2012

Kraj	Počet kompletných odmietnutí povinného očkovania* od 1. 9. 2011 do 31. 8. 2012	Počet čiastočných odmietnutí povinného očkovania** od 1. 9. 2011 do 31. 8. 2012							Spolu	Kumul. počet odmiet. povinn. očkovania k 31. 8. 2012 ***
		základné očkovanie				preočkovanie				
		vakcína proti TBC	kombinov. vakcína DTaP-VHB-HIB-IPV	konjug. pneumokok. vakcína	vakcína proti MMR	kombin. vakcína DTaP-IPV v 6. roku života	vakcína proti MMR v 11. roku života	kombin. vakcína dTaP-IPV v 13. roku života		
BA	16	5	49	62	42	15	8	4	201	281
TT	28	6	14	22	23	11	3	6	113	211
NR	55	9	23	22	41	19	16	8	193	297
TN	43	8	26	29	23	30	13	13	185	372
BB	65	11	9	13	40	13	18	6	175	339
ZA	53	14	25	35	33	23	11	9	203	341
PO	55	6	9	9	18	13	6	7	123	199
KE	26	4	18	11	19	10	6	4	98	143
Spolu	341	63	173	203	239	134	81	57	1291	2 183

* Kompletne odmietnutie povinného očkovania - rodič odmieta všetky povinné očkovania, vrátane prípadu, keď rodič odmieta konkrétne očkovania a zároveň odmieta všetky povinné očkovania aj v budúcnosti.

** Čiastočné odmietnutie povinného očkovania - rodič odmieta len konkrétny druh očkovania.

*** Súčet celkového počtu všetkých odmietnutí povinného očkovania evidovaných v roku 2011 a 2012.

III. KONTRAINDIKÁCIE OČKOVANIA

Pri kontrole očkovania bolo zistených 3 049 kontraindikácií, z toho 319 (10,5 %) bolo trvalého a 2 730 (89,5 %) dočasného charakteru (Tab. 1). Medzi dočasné kontraindikácie patrili najmä nízka pôrodná hmotnosť, nedonosenosť detí, akútne ochorenia, dlhodobá imunologická a alergologická liečba, reumatická artritída, astma a operačné zákroky. Dočasné kontraindikácie zahŕňajú pobyt v zahraničí, nedostavenie sa na očkovanie alebo odmietanie očkovania. Najčastejšie trvalé kontraindikácie tvorili ťažké onkologické a neurologické ochorenia, detská mozgová obrna, imunodepresívne stavy, alergia na vaječný bielok a epilepsia. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím došlo k nárastu počtu kontraindikácií o 49 %.

Tabuľka 1: Prehľad počtu kontraindikácií očkovania podľa krajov

Kraj	Kontraindikácie Zistené od 1. 9. 2011 do 31. 8. 2012		
	Dočasné	Trvalé	Spolu
Bratislavský	103	18	121
Trnavský	598	26	624
Trenčiansky	515	31	546
Nitriansky	250	33	283
Žilinský	506	57	563
Banskobystrický	185	40	225
Prešovský	342	55	397
Košický	231	59	290
Spolu	2 730	319	3 049

Doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami, zistenými v predchádzajúcej kontrole očkovania:

V čase od 1. 9. 2010 do 31. 8. 2011 bolo zistených 1 707 dočasných kontraindikácií. Z toho sa k 31. 8. 2012 doočkovalo 692 (40,5 %) detí a 1 015 (59,5 %) detí zostalo neočkovaných (Tab. 2). Priemerne sa doočkovanosť detí s dočasnými kontraindikáciami pohybovala na úrovni 45 %.

Tabuľka 2: Prehľad počtu doočkovaných detí podľa jednotlivých krajov

Kraj	Dočasné kontraindikácie zistené od 1. 9. 2010 do 31. 8. 2011	
	Celkový počet	z toho počet doočkovaných k 31. 8. 2012
Bratislavský	223	93
Trnavský	259	25
Trenčiansky	236	57
Nitriansky	123	56
Žilinský	135	81
Banskobystrický	197	90
Prešovský	362	186
Košický	172	104
Spolu	1 707	692

IV. POSTVAKCINAČNÉ REAKCIE

Spolu bolo zo zdravotnej dokumentácie detí zistených 277 postvákcinálnych reakcií, z toho 135 lokálnych, 101 regionálnych a 42 celkových reakcií. V porovnaní s predchádzajúcim kontrolovaným obdobím sa počet hlásených postvákcinálnych reakcií zvýšil o 1,08 %. Zo všetkých hlásených postvákcinálnych reakcií tvorilo 68 % reakcií po očkovaní proti TBC (189). Najviac reakcií bolo hlásených z Prešovského, Bratislavského, Košického a Žilinského kraja. (Tab. 3). Úmrtie v príčinnej súvislosti s očkovaním hlásené nebolo.

Tabuľka 3: Prehľad počtu postvákinačných reakcií podľa jednotlivých krajov

Kraj	Postvákinačné reakcie			
	Lokálne	Regionálne	Celkové	Spolu
Bratislavský	25	25	8	58
Trnavský	9	7	6	22
Trenčiansky	10	9	8	27
Nitriansky	4	1	9	14
Žilinský	24	6	3	43
Banskobystrický	4	4	1	9
Prešovský	21	41	4	66
Košický	38	8	3	49
Spolu	135	101	42	277

Analýza postvákinačných reakcií podľa druhu vakcíny:

BCG VACCINE SSI

Hlásených bolo 189 reakcií, z toho 90 lokálnych a 99 regionálnych. Išlo o reakcie u detí očkovaných do 31. 12. 2011, nakoľko od 1. 1. 2012 bolo očkovanie proti tuberkulóze zrušené. K najčastejším postvákinačným reakciám patrili absces a zväčšená a hnisajúca lymfatická uzlina, kvôli ktorým bola v 43 prípadoch potrebná hospitalizácia. Extirpácia uzliny sa vykonala v 17 prípadoch a punkcia uzliny bola potrebná v 26 prípadoch. V 14 prípadoch sa nežiaduce reakcie po BCG vakcinácii vyskytli až po 1. dávke základného očkovania vakcínami Infanrix Hexa a Prevenar.

Závažné reakcie dlhodobého charakteru hlásené neboli.

Lokálne reakcie:

- absces: 85
- absces, infiltrát: 1
- nekrotizujúci granulóm: 1
- ulcerácia: 3

Regionálne reakcie:

- zväčšená lymfatická uzlina: 42
- zväčšená lymfatická uzlina, absces: 3
- zväčšená lymfatická uzlina, erytém, absces: 2
- zväčšená lymfatická uzlina s kolikváciou: 33
- zväčšená lymfatická uzlina s kolikváciou, absces: 1
- zväčšená lymfatická uzlina s kolikváciou, ulcerácia: 6
- lymfadenitída: 9
- lymfadenitída, absces: 1
- lymadenitída, ulcerácia: 1
- lymfadenitída s centrálnou nekrózou: 1

INFANRIX HEXA

Hlásených bolo 6 reakcií, z toho 3 lokálne a 3 celkové.

Lokálne reakcie:

- infiltrát: 1
- opuch, erytém, vyvíjajúci sa absces v mieste vpichu: 1
- erytém, exantém v mieste vpichu: 1

Celkové reakcie:

- bolesť v mieste vpichu, obmedzená pohyblivosť v pravom kolene, febrilita: 1

- bolestivosť v mieste vpichu, erytém, nepokoj, febrílie: 1
- hypotónia s klinickými záškľbmi končatín, neutišiteľný plač, dýchavica, teplota 40,5 °C: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 1 prípade:

1. *Okres Myjava* – Po aplikácii 1. dávky očkovacej látky Infanrix Hexa (č. š. A21CA871A) bola hlásená celková reakcia u 3-mesačného dieťaťa 9 dní po očkovaní. Reakcia sa prejavila bolestivosťou v mieste vpichu, febrilitami a obmedzenou pohyblivosťou v pravom kolene. Dieťa bolo hospitalizované na detskom oddelení v nemocnici vo Valašskom Meziříčí, kde bol u neho USG vyšetrením zistený nehomogénny hematóm.

INFANRIX HEXA + PREVENAR 13

Vzhľadom k tomu, že základné pravidelné povinné očkovanie hexavakcínou a očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam sa vykonáva simultánne, hlásené nežiaduce reakcie po aplikácii týchto dvoch očkovacích látok boli nasledovné:

Hlásené boli 4 celkové reakcie:

- opuch, bolestivosť, infiltrát, lymfadenitída, tachypnoe, spavosť, hyperpyrexia 41,2 °C: 1
- prchavý exantém na trupe a dolných končatinách, teplota 38,8 °C : 1
- vracanie, modré pery, ochabnutie, strata vedomia, teplota 39 °C: 1
- riedke stolice, teplota 40 °C: 1

Hospitalizácia bola potrebná vo všetkých 4 prípadoch:

1. *Okres Senec* – Po podaní 2. dávky očkovacích látok Infanrix Hexa (č. š. A21FB347A) a Prevenar 13 (č. š. F34602) bola zaznamenaná celková reakcia u 5- mesačného dieťaťa. V deň aplikácie vakcín sa vo večerných hodinách objavila teplota 38,8 °C sprevádzaná prchavým exantémom na trupe a dolných končatinách. Dieťa bolo hospitalizované v DFNSP v Bratislave, kde mu aplikovali antihistaminickú liečbu. Po postupnom ústupe príznakov bolo dieťa po 2 dňoch prepustené do domácej starostlivosti.
2. *Okres Hlohovec* – Po aplikácii 2. dávky očkovacích látok Infanrix Hexa (č. š. A21CA651A) a Prevenar 13 (č. š. E12541) bola pozorovaná celková reakcia u 6- mesačného dieťaťa. Na tretí deň po očkovaní sa u dieťaťa objavilo vracanie, ochabnutie, modré pery, teplota do 39 °C so stratou vedomia v trvaní 2-3 minúty. Dieťa bolo hospitalizované v DFN Trnava. Neurológ odporučil konzultáciu v DFNSP Bratislava.
3. *Okres Nitra* – Po podaní 3. dávky očkovacích látok Infanrix Hexa (č. š. A21CB148B) a Prevenar 13 (č. š. F34602) bola hlásená celková reakcia u 11-mesačného dieťaťa. Na druhý deň po očkovaní sa objavili riedke stolice a teplota do 40 °C. Uvedené príznaky si vyžiadali 3-dňovú hospitalizáciu.
4. *Okres Lučenec* – Po aplikácii 1. dávky očkovacej látky Infanrix Hexa (č. š. A21CB045A) a Prevenar 13 (č. š. E93447) bola zaznamenaná celková reakcia u 1- mesačného dieťaťa. Na druhý deň po očkovaní sa objavili mierny opuch, bolestivosť a infiltrát v mieste aplikácie očkovacej látky, reaktívna lymfadenitída, hyperpyrexia 41,2 °C, febrilné tachypnoe a kŕče mimického a kostrového svalstva, hlavne horných končatín, v trvaní 4 - 5 minút. Dieťa bolo hospitalizované na III. Detskej klinike v Lučenci.

INFANRIX HEXA + SYNFLORIX

Vzhľadom k tomu, že základné pravidelné povinné očkovanie hexavakcínou a očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam sa podáva simultánne, hlásené nežiaduce reakcie po aplikácii týchto dvoch očkovacích látok boli nasledovné:

Hlásená boli 4 *celkové reakcie*:

- krvné zrazeniny, petéchie: 1
- výsev po celom tele: 1
- začervenanie, stvrdnutie v mieste vpichu, teplota 38,1 °C: 1
- febrilné, tonicko-klonické kŕče, teploty 38,2 °C: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 1 prípade:

1. *Okres Sabinov* – Po podaní 1. dávky očkovacích látok Infanrix Hexa (č. š. A21CB347A) a Synflorix (č. š. ASPNA66EB) sa objavila celková reakcia u 3-mesačného dieťaťa. U dieťaťa boli spozorované krvné zrazeninky, bodkovité symetricky a petéchie. Dieťa bolo hospitalizované v DFNSP v Košiciach.

INFANRIX HEXA + SYNFLORIX + ROTATEC

Po simultánnom očkovaní očkovacími látkami Infanrix Hexa, Synflorix a Rotatec bola hlásená 1 *celková reakcia* s nutnou hospitalizáciou:

- opakované zvracanie, zblednutie, redšia stolica, susp. strata vedomia: 1

Hospitalizácia:

1. *Okres Košice* – Po simultánnej aplikácii očkovacích látok Infanrix Hexa (č. š. A21CB243B), Synflorix (č. š. ASPNA081DF) a Rotatec (1717AA) bola hlásená celková reakcia u 4-mesačného dieťaťa, ktorá sa prejavila opakovaným zvracaním, zblednutím, a redšími stolicami. Dieťa bolo hospitalizované v DFN Košice, kde vykonali kompletne neurologické vyšetrenie s negatívnym nálezom. Laboratórne vyšetrenie stolice na prítomnosť protilátok enterálnych vírusov bolo negatívne. Stav bol vyhodnotený ako možná dyspepsia po aplikácii očkovacej látky Rotatec.

PREVENAR

Hlásené boli 2 reakcie, z toho 1 lokálna a 1 celková.

Lokálna reakcia:

- opuch, erytém v mieste vpichu: 1

Celková reakcia:

- opuch, erytém v mieste vpichu, teplota 40 °C: 1

SYNFLORIX

Hlásená bola 1 *lokálna reakcia*:

- vitiligo v mieste vpichu: 1

PRIORIX

Hlásených bolo 11 *celkových reakcií*:

Celková reakcia:

- teplota 39 °C: 2
- erytém, teplota 39 °C: 3
- generalizovaná lymfadenopatia: 1
- exantém ružovočervenej farby miestami splývajúci na tvári, trupe, končatinách, zväčšenie lymfatických uzlín na záhlaví: 1

- veľkoplošný makulopapulózny exantém na tvári, krku, horných častiach hrudníka a na horných končatinách: 1
- celotelový makulózny ružovočervený exantém, teplota 38,1 °C: 1
- morbiliformný exantém, konjunktivitída, kašeľ, serózna sekrécia z nosa, teplota 40 °C: 1
- krvácanie do podkožia, modriny na celom tele, petéchie: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 3 prípadoch:

1. *Okres Trnava* – Po aplikácii očkovacej látky Priorix (č. š. A69FC742A) bola hlásená celková reakcia u 15-mesačného dieťaťa, ktorá sa prejavila exantémom na tvári, trupe a končatinách, zväčšenými lymfatickými uzlinami na záhlaví a teplotami 39,5 °C. Dieťa bolo hospitalizované na Detskej klinike FN v Trnave, kde mu diagnostikovali alergický exantém, virosis.
2. *Okres Prievidza* – Po aplikácii očkovacej látky Priorix (č. š. A69FC984A) bola hlásená celková reakcia u 15-mesačného dieťaťa teplota 39,5 °C. Dieťa bolo hospitalizované na detskom oddelení NsP Bojnice., kde mu vyšetrením bola zistená v močovom sedimente erytrocytúria.
3. *Okres Vranov nad Topľou* – Po očkovaní očkovacou látkou PRIORIX (č. š. A69FC911A) bola hlásená celková reakcia u 15-mesačného dieťaťa, ktorá sa vyskytla na tretí deň po očkovaní. U dieťaťa došlo ku krvácaniu do podkožia a objaveniu sa modrín na celom tele. Vyšetrením bola zistená výrazná trombocytopenia. Dieťa bolo odoslané na detské hematologické oddelenie FN v Košiciach. Po 4 dňoch sa jeho zdravotný stav zlepšil a bolo prepustené do domácej starostlivosti.

INFANRIX POLIO

Hlásených bolo 54 reakcií, z toho 37 lokálnych, 1 regionálna a 16 celkových reakcií. V porovnaní s minulým rokom sa počet nežiaducich reakcií výrazne zvýšil, kedy v kontrolovanom období k 31. 8. 2012 bolo hlásených osem postvákcinálnych reakcií.

Lokálne reakcie:

- bolesť, erytém: 1
- opuch, erytém v mieste vpichu: 25
- bolesť, opuch, erytém v mieste vpichu: 9
- bolesť, opuch, erytém v mieste vpichu, infiltrát: 2

Regionálna reakcia:

- opuch ľavej hornej končatiny: 1

Celkové reakcie:

- teplota 39 °C: 1
- opuch, erytém v mieste vpichu, teplota 39 °C: 5
- opuch, erytém v mieste vpichu, teplota 38 °C: 1
- bolesť, opuch, erytém v mieste vpichu, infiltrát, teplota 38,8 °C: 1
- bolesť, opuch, erytém v mieste vpichu, infiltrát, kašeľ, žihľavka na krku, teplota 37,5 °C: 1
- bolesť, opuch, erytém v mieste vpichu, infiltrát, kašeľ, teplota 37,5 °C: 1
- opuch, erytém v mieste vpichu, bolesť hlavy, zvracanie, teplota 40 °C: 1
- triaška, teplota 39 °C: 1
- erytém, zvracanie: 1
- opuch, infiltrát, zvýšená teplota: 3

Hospitalizácia bola potrebná v 3 prípadoch:

1. *Okres Nitra* – Po preočkovaní očkovačou látkou INFANRIX POLIO (č. š. AC20B201AJ) sa na druhý deň po očkovaní objavila celková reakcia u 5-ročného dieťaťa, ktorá sa prejavila bolesťou, opuchom a erytémom v mieste vpichu, infiltrátom, žihľavkou na krku, kašľom a teplotou 37,5 °C. Príznaky si vyžiadali 4-dňovú hospitalizáciu
2. *Okres Nitra* – Po preočkovaní očkovačou látkou INFANRIX POLIO (č. š. AC20B201AJ) sa na druhý deň po očkovaní objavila u 5-ročného dieťaťa bolesť, opuch, erytém, infiltrát, kašeľ a teplota 37,5 °C . Dieťa bolo hospitalizované v trvaní 4 dni.
3. *Okres Nitra* – Po preočkovaní očkovačou látkou INFANRIX POLIO (č. š. AC20B194AF) sa na tretí deň po očkovaní objavil opuch, erytém, infiltrát, zvracanie, bolesti hlavy a teplota 38-40 °C. Príznaky si vyžiadali 5-dňovú hospitalizáciu.

BOOSTRIX POLIO

Hlásená bola 1 *celková reakcia*:

- zvracanie, teplota 39 °C: 1

PNEUMO 23

Hlásená bola 1 *regionálna reakcia*:

- bolesť, opuch a erytém dolnej končatiny: 1

VARILRIX

Hlásená bola 1 *celková reakcia*:

- varicelózný exantém, teplota 38,5 °C: 1

FLUARIX

Hlásená bola 1 *lokálna reakcia*:

- erytém, opuch, infiltrát: 1

IMOVAX D.T. ADULT

Hlásené boli 2 *lokálne reakcie*:

- bolesť, opuch v mieste vpichu: 1
- bolesť, erytém v mieste vpichu: 1

IV. KONTROLA CHLADOVÉHO REŤAZCA V PEDIATRICKÝCH OBVODOCH

Kraj	Celkový počet pediatrických obvodov	Počet kontrolovaných obvodov			
		Spolu	z toho počet ambulancií		
			so samostatnými chladničkami bez výparníka na uskladnenie vakcín vybavených chladničkovými teplomerami	s písomnou evidenciou teploty v chladničke (bez výparníka aj s výparníkom)	
			iba v pracovných dňoch	nepretržite	
Bratislavský	150	150	150	67	5
Trnavský	127	127	73	119	8

Nitriansky	172	172	127	155	15
Trenčiansky	137	137	50	85	19
Banskobystrický	146	146	99	141	2
Žilinský	156	156	100	130	23
Prešovský	197	197	157	133	46
Košický	194	194	111	143	51
SPOLU	1 279	1 279	965	973	169

Kontrola uchovávaní vakcín bola vykonaná vo všetkých 1 279 pediatrických ambulanciách. Z celkového počtu kontrolovaných ambulancií nebolo vôbec vybavených chladničkami 11 pediatrických ambulancií (dve v Nitrianskom kraji, dve v Trenčianskom kraji, štyri v Banskobystrickom kraji a tri v Žilinskom kraji). Vakcíny boli v týchto ambulanciách odoberané podľa potreby priamo z lekárne alebo z inej ambulancie.

Z celkového počtu 1 279 kontrolovaných pediatrických obvodov má 965 (75,4 %) k dispozícii samostatné chladničky bez výparníka vybavené chladničkovými teplomermi určené výlučne na skladovanie očkovacích látok. Chladničkami bez výparníka sú vybavené všetky ambulancie v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch má chladničky s výparníkom stále približne 20 - 40 % ambulancií okrem Trenčianskeho kraja, kde je väčšina chladničiek na obvodoch s výparníkmi (63,5 %). Písomná evidencia teploty v chladničke (s výparníkom aj bez výparníka) s uskladnenými vakcínami bola písomne vedená v 973 kontrolovaných pediatrických obvodov (76,1 %). V Bratislavskom kraji 78 pediatrických obvodov vykonáva kontrolu teploty v chladničke iba v pracovných dňoch iba vizuálne. Nepretržitá denná kontrola teploty v chladničkách s vakcínami bola zabezpečená v 169 z celkového počtu kontrolovaných pediatrických obvodov (13,2 %).

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok ani v preplnení chladničiek. Zistenými nedostatkami naďalej zostávajú:

- absencia vedenia písomnej evidencie teploty v chladničkách,
- absencia vedenia písomnej evidencie teploty v chladničkách počas dní pracovného voľna,
- nedostatok náhradného zdroja elektrickej energie,
- pomalý prechod na chladničky bez výparníka.

V kontrolovanom období bol zaznamenaný prechodný výpadok očkovacej látky Boostrix Polio v Trnavskom kraji. Vo všetkých krajoch boli hlásené časté výpadky očkovacej látky proti tuberkulóze, čo sa odzrkadlilo v menšom počte očkovaných detí z ročníka narodenia 2011.

V. EVIDENCIA A DOKUMENTÁCIA

Údaje o očkovaní sú vo väčšine pediatrických obvodov evidované v zdravotnej dokumentácii dieťaťa a v osobitných záznamoch o očkovaní. Očkovanie detí mimo pravidelného povinného očkovania je zaznamenané len v individuálnych záznamoch o zdraví a chorobe, čo veľmi sťažuje kontrolu očkovania. Počítače využívajú pediatri na registráciu očkovacieho výkonu pre zdravotné poisťovne, programy pre kontrolu očkovania nepoužívajú.

Závažné nedostatky v evidencii a dokumentácii očkovania neboli zistené. Menšie nedostatky (presné uvádzanie šarže očkovacej látky do zdravotného záznamu, odsúvanie očkovania z dôvodu častých opakujúcich sa infektov detí a iné) boli prekonzultované s očkujúcimi lekármi priamo v ambulancii pri kontrole očkovania. Okrem toho boli pediatri upozornení aj na povinnosť hlásenia nežiaducich reakcií po očkovaní v zmysle platnej legislatívy.

VI. PROBLÉMY PRI VÝKONE OČKOVANIA

Prijatím zákona č. 363/2011 Z. z o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov prišlo ku zmene v systéme zabezpečovania očkovacích látok, čo spôsobovalo všeobecným lekárom pre deti a dorast problémy s financovaním očkovacích látok zaradených do povinného očkovania.

Vo všetkých krajoch bol zaznamenaný stúpajúci počet rodičov, ktorí odmietajú očkovanie svojich detí. Pediatri hlásia odmietanie očkovania na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ), ktorý následne rodičov predvolá na prerokovanie. Pracovníci odboru epidemiológie vysvetľujú rodičom význam očkovania a poučia ich o možných následkoch týkajúcich sa ohrozenia dieťaťa ako aj verejného zdravia v prípade neočkovania. Aj napriek tomu narastá počet priestupkových konaní vo veci nepodrobenia sa povinnému očkovaniu.

V kontrolovanom období bol vo všetkých krajoch bol zaznamenaný prechodný nedostatok očkovacej látky proti TBC.

Hlásené iné nedostatky a pripomienky, ktoré uvádzajú jednotlivé kraje:

Bratislavský kraj:

- závažnejšie nedostatky pri výkone očkovania neboli zistené

Trnavský kraj:

- v okresoch Trnava a Dunajská Streda bol zaznamenaný prechodný nedostatok očkovacej látky Boostrix Polio

Nitriansky kraj:

- naďalej pretrváva problém pri vydávaní očkovacích látok (odporúčané očkovanie alebo očkovanie na žiadosť rodičov), ktoré sú obvykle vydávané do rúk rodiča

Trenčiansky kraj:

- deti so spornými kontraindikáciami nie sú vždy odosielané na konzultáciu do centier na očkovanie detí s kontraindikáciami očkovania
- narastajúcim problémom je očkovanie detí žijúcich dlhodobo v zahraničí

Banskobystrický kraj:

- problém s neuhrádzaním očkovacích látok zdravotnými poisťovňami určenými na doočkovanie detí mimo stanovených termínov očkovania

Žilinský kraj:

- závažnejšie nedostatky pri výkone očkovania neboli zistené

Prešovský kraj:

- pretrváva problém s očkovaním rómskych detí,

Košický kraj:

- vo väčšine okresov pretrváva problematické očkovanie alebo doočkovanie rómskych detí; dôvody nezaočkovanosti sa každoročne opakujú; okrem nezodpovedného prístupu rodičov je dôvodom aj migrácia rómskych rodín v rámci Slovenska a do zahraničia.

VII. ZÁVERY

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí boli v roku 2012 priaznivé. Zaočkovanosť prekročila u všetkých druhov povinného pravidelného očkovania detí hranicu 95 %. Pohybovala sa na úrovni 97,8 % až 99,3 %, s výnimkou zaočkovanosti novorodencov proti tuberkulóze.

Na úrovni krajov nižšia ako 95 % zaočkovanosť nebola zistená v žiadnom kraji. Pohybovala sa na úrovni 96,0 % až 99,7 %.

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo 6 okresov. Jeden okres v základnom očkovaní proti DTaP-VHB-HIB-IPV a v simultánnom očkovaní proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, ako aj v základnom očkovaní proti MMR. Ďalších 5 okresov nedosiahlo 95 % zaočkovanosť v základnom očkovaní proti MMR. Pri hodnotení

zaočkovanosti na úrovni pediatrických obvodov boli najpriaznivejšie výsledky v Trnavskom kraji, kde zo 127 obvodov ani jeden nevykazoval nižšiu ako 90 % zaočkovanosť. Podobne priaznivé výsledky boli v obvodoch Žilinského a Nitrianskeho kraja.

Príčiny nízkej zaočkovanosti na úrovni niektorých okresov a obvodov boli podobné ako v uplynulých rokoch najmä opakujúce sa problémy s očkovaním rómskych detí a detí zo sociálne slabých rodín. Medzi ďalšie problémy patrilo nedostatok očkovacej látky proti TBC a plánované zrušenie povinného očkovania novorodencov proti TBC, zmena v obstarávaní očkovacích látok určených na povinné očkovanie a narastajúci počet odmietaní povinného očkovania detí rodičmi vplyvom antivakcinačných aktivít. Napriek úsiliu, ktoré vynakladajú pediatri a epidemiológovia RÚVZ sú diskusie s rodičmi o význame očkovania mnohokrát zbytočné. Stúpajúci trend v odmietaní povinného očkovania sa zatiaľ výraznejšie neodrazil na celoslovenskej zaočkovanosti. Pokles v zaočkovanosti však bol vplyvom odmietania povinného očkovania zaznamenaný v niektorých okresoch v základnom očkovaní proti osýpkam, mumpsu a ružienke (výraznejšie v Bratislavskom kraji). Pri porovnaní celoslovenskej zaočkovanosti detskej populácie s predchádzajúcim rokom sa zistil pokles zaočkovanosti o 0,1 % až 0,5 % u jednotlivých druhov očkovania. Táto skutočnosť sa môže reálne prejavovať až o niekoľko rokov vzostupom chorobnosti na ochorenia Národného imunizačného programu, ktorá sa zatiaľ vďaka povinnému očkovaniu udržiava na nízkych až nulových hodnotách.

Kontrola zaočkovanosti proti VHB u vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy ukázala priaznivé výsledky najmä u študentov nadstavbového zamerania. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zlepšila zaočkovanosť poslucháčov lekárskejších fakúlt a fakúlt zdravotníckeho zamerania.

Nadalej pretrváva nepriaznivá situácia v podávaní hyperimúnneho špecifického imunoglobulínu (HBIG) súčasne s prvou dávkou vakcíny novorodencom HBsAg pozitívnych matiek i dialyzovaným pacientom. Boli zaznamenané výrazné rozdiely podľa krajov v profylaktickom podávaní HBIG. Príčiny nepodania HBIG sú podobné ako v uplynulých rokoch - zlá ekonomická situácia v zdravotníckych zariadeniach, problémy pri zabezpečení tohto preparátu na novorodeneckom oddelení, prechodný nedostatok hyperimúnneho gamaglobulínu.

Zaočkovanosť proti VHB bola zisťovaná aj u kontaktov chorých na VHB, kontaktov nosičov HBsAg, chovancov zariadení pre mentálne postihnutých a detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby.

Celkový počet očkovaných detí mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne poklesol, čo môže byť spôsobené nárastom antivakcinačných aktivít. Najvýraznejší pokles bol zaznamenaný v počte očkovaných detí proti chrípke a proti vírusovej hepatitíde typu A.

Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky proti chrípke dosiahla v chrípkovej sezóne 2011/2012 7,5 %, zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 9,1 %. U osôb v najvyššom riziku nákazy (klienti v zariadeniach sociálnych služieb) sa dosiahla zaočkovanosť 78,9 %, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 0,5 %. Proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam bolo zaočkovaných 15,2 % klientov zariadení sociálnych služieb.

V kontrolovanom období sa zistilo 277 postvakcinačných reakcií, z toho 135 lokálnych, 101 regionálnych a 42 celkových reakcií. U detí do 15 rokov života bolo zistených spolu 0,03 % postvakcinačných reakcií z celkového počtu približne 800 000 podaných dávok v kontrolovanom období. V porovnaní s predchádzajúcim kontrolným obdobím sa počet hlásených postvakcinačných reakcií zvýšil o 1,08 %. Zo všetkých hlásených postvakcinačných reakcií tvorilo 68 % reakcií po očkovaní proti TBC (189). Hospitalizácia bola potrebná v 13 prípadoch.

Správne uchovávanie vakcín v pediatrických ambulanciách v súlade s odborným usmernením MZ SR, ktorým sa usmerňuje postup pri zabezpečovaní očkovacích látok, sa zistilo v 75,4 % z celkového počtu 1279 kontrolovaných pediatrických ambulancií. Chladničkami bez výparníka sú vybavené všetky ambulancie v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch má chladničky s výparníkom stále približne 20 - 40 % ambulancií okrem Trenčianskeho kraja, kde je väčšina chladničiek na obvodoch s výparníkmi (63,5 %). V Bratislavskom kraji 78 pediatrických obvodov vykonáva kontrolu teploty v chladničke iba v pracovných dňoch iba vizuálne.

Celkový počet odmietnutých povinných očkovaní (kompletné aj čiastočné) bol 1291 (čo predstavuje 0,3 % odmietnutých povinných očkovaní z celkového počtu detí podliehajúcich kontrole očkovania) a to prevažne v regióne západného a stredného Slovenska. Najviac odmietnutí očkovania sa týkalo okresov Martin (79), Banská Bystrica (73), Bratislava II (67), Nitra (65), Levice (63), Trnava (55), Prievidza (54) a Zvolen (52).

Údaje o zaočkovanosti kontrolovaných ročníkov boli naďalej zisťované zo zdravotnej dokumentácie detí, čo je najväčší nedostatok pri súčasných možnostiach počítačového spracovania. Na druhej strane je administratívna kontrola zaočkovanosti príležitosť, kedy epidemiológ navštívi pediatrickú ambulanciu.

Príloha: 12 tabuliek

Vypracoval: Odbor epidemiológie ÚVZ SR z podkladov o výsledkoch kontroly očkovania, ktorú vykonali epidemiológovia RÚVZ v SR.

**ZÁKLADNÉ OČKOVANIE PROTI DIFTÉRII, TETANU,
PERTUSSIS, VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B, INVAZÍVNÝM
HEMOFILOVÝM NÁKAZÁM, POLIOMYELITÍDE A
PNEUMOKOKOVÝM INVAZÍVNÝM OCHORENIAM
K 31. 8. 2012 V SR**

Ročník narodenia 2010

(tab. č. 1)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných			
	tromi dávkami kombinovanej vakcíny (DTaP-VHB-HIB-IPV)		tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny (PCV)	
	abs.	%	abs.	%
55 853	55 129	98,7	55 058	98,6

**PREOČKOVANIE PROTI DIFTÉRII, TETANU, PERTUSSIS A POLIOMYELITÍDE
K 31. 8. 2012 V SR**

Ročník narodenia 2005 (preočkovanie v 6. roku života)

(tab. č. 2)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných	
	abs.	%
52 108	51 619	99,1

Ročník narodenia 1998 (preočkovanie v 13. roku života)

(tab. č. 3)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných				Celkový počet očkovaných	
	vakcínou proti dT-IPV		vakcínou proti dTaP-IPV			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
54 796	24 428	44,6	29 974	54,7	54 402	99,3

**ZÁKLADNÉ OČKOVANIE NOVORODENCOV PROTI TUBERKULÓZE
K 31. 8. 2012 V SR**

Ročník narodenia 2011 (tab. č. 4)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných	
	abs.	%
55 122	49 844	90,4

**ZÁKLADNÉ OČKOVANIE PROTI OSÝPKAM, RUBEOLE A PAROTITÍDE
K 31. 8. 2012 V SR**

Ročníky narodenia 2010, 2009 (tab. č. 5)

Ročník narodenia	Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných	
		abs.	%
2010	55 853	54 598	97,8
2009	56 535	55 891	98,9

**PREOČKOVANIE PROTI OSÝPKAM, RUBEOLE A PAROTITÍDE
K 31. 8. 2012 V SR**

Ročník narodenia 2000 (preočkovanie v 11. roku života) (tab. č. 6)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet očkovaných	
	abs.	%
52 622	52 076	99,0

**OČKOVANIE ŠTUDENTOV NADSTAVBOVÉHO ŠTÚDIA ZDRAVOTNÍCKEHO
ZAMERANIA, LEKÁRSKYCH FAKÚLT A OSTATNÝCH FAKÚLT
PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B K 31. 8. 2012 V SR**

(tab. č. 7)

šk. rok 2011/2012	Celkový počet študentov	z toho počet očkovaných tromi dávkami	
		abs.	%

Nadstavbové štúdium zdravotníckeho zamerania	I. roč.	985	892	90,6
	II. roč.	677	644	95,1
	III. roč.	237	236	99,6
Spolu		1 899	1 772	93,3

Lekárske fakulty	I. roč.	1 190	1 091	91,7
	II. roč.	1 150	1 047	91,0
	III. roč.	1 103	1 070	97,0
	IV. roč.	852	809	95,0
	V. roč.	954	937	98,2
	VI. roč.	799	789	98,7
Spolu		6 048	5 743	95,0

Fakulty zdravotníckeho zamerania	I. roč.	1 003	899	89,6
	II. roč.	908	888	97,8
	III. roč.	759	741	97,6
	IV. roč.	235	215	91,5
	V. roč.	223	208	93,3
Spolu		3 128	2 951	94,3

**OČKOVANIE NOVORODENCOV HBsAg POZITÍVNYCH MATIEK
PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B K 31. 8. 2012 V SR**

(tab. č. 8)

Ročník narodenia	Počet detí podliehajúcich očkovaníu	Počet očkovaných					z toho počet detí, ktorým bol podaný aj HBIG *	
		tromi dávkami	iba		S p o l u		abs.	% z počtu očkovaných
			dvoma dávkami	jednou dávkou	abs.	% z počtu podlieha- júcich		
2012 (do 31.8.)	162	39	82	41	162	100,0	107	66,0
2011	242	204	31	7	242	100,0	192	79,3

* hyperimúnný ľudský gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde typu B

**OČKOVANIE PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B
K 31. 8. 2012**

Očkovanie pacientov hemodialýz a peritoneálnej dialýzy
Kontrolujú sa pacienti zaradení do dialyzačného programu v čase kontroly očkovania, resp.
pacienti v príprave na zaradenie do dialyzačného programu.

(tab. č. 9)

Pacienti	Počet pacientov podliehajúcich očkovaníu	z toho počet				
		očkovaných aspoň jednou dávkou		neočkovaných		
		abs.	%	s podaným HBIG*	s nepodaným HBIG*	spolu
zaradení do DP	2 073	2 002	96,6	14	57	71
v príprave do DP	1 056	1 010	95,6	X	X	X

* HBIG hyperimúnný ľudský gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde typu B

OČKOVANIE PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B
K 31. 8. 2012 V SR
VYBRANÉ SKUPINY OSÔB, VYSTAVENÝCH ZVÝŠENÉMU RIZIKU
NÁKAZY VHB

Očkovanie kontaktov osôb infikovaných vírusom hepatitídy typu B

(tab. č. 10a)

Skupina očkovaných osôb	Počet novozistených osôb v období od 1. 9. 2011 do 31. 8. 2012	z toho počet očkovaných			Spolu počet očkovaných	
		tromi dávkami	iba		abs.	%
			dvomi dávkami	jednou dávkou		
Kontakty chorých na VHB	393	152	135	22	309	78,6
Kontakty nosičov HBsAg	668	352	81	30	463	69,3
Spolu	1 061	504	216	52	772	72,8

Očkovanie ďalších osôb

(tab. č. 10b)

Skupina očkovaných osôb	Celkový počet osôb	z toho počet kompletne očkovaných k 31. 8. 2012	
		abs.	%
Chovanci zariadení pre mentálne postihnutých	5 368	2 833	52,8
Deti v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby	149	66	44,3
Spolu	5 517	2 899	52,5

**ODPORÚČANÉ OČKOVANIE ALEBO OČKOVANIE NA ŽIADOSŤ RODIČOV
DETI DO 15 ROKOV ŽIVOTA K 31. 8. 2012 V SR**

(tab. č. 11)

Očkovanie proti		Počet očkovaných detí				
		spolu	z toho			
			očkovaných			revakci- novaných
			jednou dávku	dvoma dávkami	tromi dávkami	
Infekciám vyvolaným H. influenzae b		254	44	52	158	X
Kliešťovej encefalitíde		8 491	1276	2 137	2 715	2 363
Chrípke	od 6 mesiacov do 3 rokov života	1 266	1 081	185	X	X
	od 3 rokov života	25 435	24 066	1 369	X	X
Vírusovej hepatitíde typu A		10 414	4 109	6 305	X	X
VHA+VHB (kombinovanou vakcínou)		366	73	138	155	X
Meningokokovej meningitíde		345	325	X	X	20
Infekciám vyvolaným S. pneumoniae (polysacharidová vakcína)		1 051	863	X	X	188
Rotavírusovým infekciám		9 652	2 032	7 064	556	X
Ovčím kiahňam		2 415	1 112	1 303	X	X
Rakovine krčka maternice		3 351	574	954	1823	X
Tuberkulóze od 1. 1. 2012 do 31. 8. 2012		236	236	X	X	X
SPOLU		63 276	X	X	X	X

**OČKOVANIE PROTI CHRÍPKE A PROTI PNEUMOKOKOVÝM INVAZÍVNÝM OCHORENIAM U OSÔB,
UMIESTNENÝCH V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
V OBDOBÍ OD 1. 9. 2011 DO 31. 8. 2012 V SR**

(tab. č. 12)

Vek očkovaných v rokoch	Celkový počet osôb v kolektívnych zariadeniach	počet očkovaných vakcínou proti chrípke					počet očkovaných vakcínou proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam	
		Vaxigrip	Influvac	Fluarix	Spolu		abs.	%
					abs.	%		
0 - 5	318	43	38	35	116	36,5	94	29,6
6 -14	1 201	273	439	209	921	76,7	173	14,4
15 - 19	1 123	235	439	229	903	80,4	108	9,6
20 - 59	7 012	1 967	2 079	1 915	5 961	85,0	959	13,7
60 +	20 496	5 900	6 380	3 622	15 902	77,6	3 240	15,8
S p o l u	30 150	8 418	9 375	6 010	23 803	78,9	4 574	15,2

Podpora zdravia

Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia

1. Organizačná štruktúra

Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je jedným zo štyroch odborných útvarov, ktoré riadi jedna zo zástupkyň hlavného hygienika Slovenskej republiky pre odborné činnosti a zároveň je jedným z celkove 18 odborných a prevádzkových útvarov úradu, ktoré priamo riadi hlavný hygienik Slovenskej republiky.

K 31.12.2012 mal Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky spolu 13 zamestnancov, z toho 11 zdravotníckych pracovníkov (z toho 3 aktuálne mimo činnú verejnú službu na materskej dovolenke) a 2 odborných pracovníkov. Jeden zo zdravotníckych pracovníkov bol zároveň poverený vedením odboru.

Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa ďalej nečlenil na menšie organizačné jednotky, bol organizovaný a vedený ako jeden funkčný celok s tým, že každý z pracovníkov odboru mal identifikovanú hlavnú tému, na ktorú zameriaval svoje príslušné odborné pracovné činnosti.

Pre zabezpečenie prierezovej komunikácie a vzájomnej spolupráce v rámci jednotlivých tém sa zároveň všetci zamestnanci Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zúčastňujú a sú informovaní o plnení úloh v príslušnej oblasti svojou aktívnou účasťou na zasadnutiach pracovných skupín a porád odboru, ktoré tvoria organizačnú súčasť činnosti odboru.

2 . Personálne obsadenie odboru

Z trinástich zamestnancov Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli k 31.12.2012 z hľadiska štruktúry povolání na odbore podpory zdravia 1 psychológ, 2 lekárky, 2 zdravotné sestry (1 VŠ, 1 ÚSO), 4 verejné zdravotníčky (z toho 2 na MD), 2 liečebné pedagogičky (z toho 1 na MD), 1 sociálna pracovníčka, 1 učiteľka matematiky a 1 učiteľka MŠ.

Z pohľadu kvalifikačnej štruktúry týchto zamestnancov boli na odbore k 31.12.2012:

- 2 zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním III. stupňa (doktorandským) a s 1 nadväzujúcou špecializáciou (orientovanou na organizáciu a riadenie verejného zdravotníctva),
- 1 zamestnanec s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (doktorským) a 2 špecializáciami (1 špecializácia zdravotníčka a 1 špecializácia orientovaná na organizáciu a riadenie zdravotníctva),
- 1 s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (doktorským) a 1 špecializáciou (zdravotníckou),
- 5 s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (doktorským) bez ďalšej špecializácie,
- 3 s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (magisterským) bez nadväzujúcej ďalšej špecializácie
- 1 s úplným stredným odborným vzdelaním na strednej zdravotníckej škole bez nadväzujúcej ďalšej špecializácie.

Personálne obsadenie Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva SR z hľadiska pracovného zaradenia a pracovných úväzkov¹⁾

tab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (atestácia)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Zdravotnícky pracovník ²⁾	lekár, sestra, verejný zdravotník, psychológ, liečebný pedagóg ²⁾	6,0	6
z toho iný zdravotnícky pracovník ³⁾	psychológ, liečebný pedagóg ³⁾	2,0	2
Nezdravotnícky pracovník		2,0	2
S P O L U		10,0	10

Personálne obsadenie Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva SR z hľadiska získanej kvalifikácie a pracovných úväzkov⁴⁾

tab. č. 2

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (atestácia)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Lekár – vedúci odboru			
Lekár – metodológ	zdravotnícka špecializácia	2,0	2
Iný vysokoškolák I. stupňa			
Iný vysokoškolák II. Stupňa		6,0	6
Iný vysokoškolák III. Stupňa	špecializácia na organizáciu a riadenie verejného zdravotníctva	1,0	1
DAHE			
AHE			
Sestra ÚSO		1,0	1
S P O L U		10,0	10

A. Vzdelávanie pracovníkov

Vzdelávanie pracovníkov Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa v roku 2012 realizovalo v prevažnej miere v neformálnom systéme vzdelávania v zmysle plánovaných aktivít účasťou na regionálnych, krajských, republikových i medzinárodných odborných seminároch, pracovných stretnutiach, vedeckých konferenciách, diskusných fórach o problematike podpory zdravia, výchovy ku zdraviu, prípadne v epidemiológii chronických neinfekčných ochorení.

Pracovníci odboru sa vzdelávali priebežne, zúčastňovali sa školení, odborných konferencií, seminárov, pracovných stretnutí, diskusných sústredují a iných doškolovacích akcií, a to podľa problematiky, na ktorú sa jednotliví pracovníci špecializujú. Spolu sa

¹⁾ Poznámka: Započítaní len 10 pracovníci Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorí boli k 31.12.2011 na odbore v činnnej verejnej službe.

²⁾ § 27 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³⁾ § 27 ods. 2 a § 102g ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁴⁾ Poznámka: Započítaní len 10 pracovníci Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorí boli k 31.12.2011 na odbore v činnnej verejnej službe.

v roku 2012 zamestnanci Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zúčastnili na 142 vzdelávacích aktivitách neformálneho systému vzdelávania, z toho na 22 medzinárodného, 44 celoštátneho, 40 regionálneho charakteru a 36 školeniach zameraných na príslušnú odbornú problematiku v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

V druhom ročníku externého bakalárskeho štúdia odbor Verejného zdravotníctva študuje jedna pracovníčka, psychoterapeutka vo výcviku je jedna pracovníčka.

Vzdelávanie, ktoré zamestnanci odboru priebežne absolvujú je zamerané na získavanie informácií, prehľbovanie alebo obnovovanie vedomostí, zručností a kompetencií tak, aby bolo zabezpečené plnenie úloh.

B. Rozbor činnosti

I. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa v roku 2012 svojou činnosťou podieľal na plnení 10 národných celospoločenských programov. Z toho 6 programov malo charakter národných celospoločenských programov schválených vládou Slovenskej republiky (Národný program podpory zdravia, Národný program starostlivosti o deti a dorast, Národný program prevencie obezity, Národný akčný plán na kontrolu tabaku na obdobie rokov 2012 – 2014, Národný program boja proti drogám a Program podpory zdravia znevýhodnených komunit) a 4 programy mali charakter vlastných celospoločenských programov úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (Materské centrá, Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena“, Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo, CINDI program SR).

V rámci týchto celospoločenských programov spadajúcich do rámca Národného programu podpory zdravia Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky súhrnne v roku 2012 riešil samostatne alebo participoval na riešení mnohých projektov a vzdelávacích intervenčných a monitorovacích aktivít orientovaných na podporu zdravia nasledovne:

5 programov malo charakter národných celospoločenských programov schválených vládou Slovenskej republiky:

1. Národný program podpory zdravia - je integrovaný program, do ktorého sa mohli zapojiť všetky zložky spoločnosti, vychádza z jednotlivých cieľov, ktorých je jedenásť, so zameraním na verejné zdravie a na podporu a ochranu zdravia obyvateľstva. Odbor podpory zdravia sa po celý rok zúčastňoval na plnení jednotlivých cieľov programu.

NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Správa o zdravotnom stave obyvateľov Slovenskej republiky je predkladaná vláde Slovenskej republiky, každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola schválená uznesením vlády SR č. 438/2012 zo dňa 5. septembra 2012. (Správa bola pripravená v spolupráci s Národným centrom zdravotníckych informácií, Odborom epidemiológie ÚVZ SR a Odborom hygieny životného prostredia, prešla vnútrorezortným pripomienkovým konaním, GP ministerky zdravotníctva a medzirezortným pripomienkovým konaním.) Tento program naďalej vychádza z politiky „Zdravie pre všetkých“ – Svetovej zdravotníckej organizácie zakotvenej v politike „Zdravie 21“ – zdravie pre všetkých v 21. storočí.

Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Ambíciou aktualizovaného programu je pozitívne prispievať k presadzovaniu a uplatňovaniu zásad zdravého spôsobu života, k presadzovaniu a monitoringu preventívnych opatrení smerujúcich k zníženiu výskytu závažných a najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení obyvateľstva, ako aj k spoluvytváraniu priaznivého životného a pracovného prostredia. Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2010-2014 si určilo ako jednu z dôležitých úloh za oblasť verejné zdravotníctvo aktualizovať Národný program podpory zdravia. K 15.4.2011 bola zriadená pracovná skupina na realizáciu aktualizácie Národného programu podpory zdravia, zo zástupcov jednotlivých odborov ÚVZ SR, zo zástupcov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, zo zástupcov jednotlivých ministerstiev, vrátane sekcie zdravia na Ministerstve zdravotníctva a zo zástupcov jednotlivých vyšších územných celkov, ktorí majú v pôsobnosti zdravotnícku agendu v príslušných VÚC. Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola koncom septembra 2011 predložená na vnútrorezortné pripomienkové konanie a následne v novembri prešla medzirezortným pripomienkovým konaním a bola schválená 14. decembra 2011 vládou Slovenskej republiky.

Dňa 12. júna 2012 sa uskutočnilo v Žiline stretnutie zástupcov pracovnej skupiny na aktualizáciu NPPZ s cieľom vymedziť si konkrétne úlohy na rok 2012. Záverom stretnutia bola dohoda, že v rámci plnenia NPPZ naďalej vykonávať aktivity v oblasti výživy – Monitoring výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva, v spolupráci s Odborom HDM, samotné vyšetrenia vykonávajú pracovníci Odboru podpory zdravia. Úloha pre plnenie NPPZ (rok 2012): Edukovať pracovníkov zariadení spoločného stravovania (školské jedálne, domovy dôchodcov a pod.) s cieľom presadzovania zásad správnej výživy a primeraného spôsobu prípravy jedál.

V rámci vyhodnotenia činnosti Poradenských centier ochrany a podpory zdravia v prvom štvrtroku 2012, bola skompletizovaná a vyhodnotená databáza vyšetrených klientov zo všetkých regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

2. Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPDD), schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 192 z 26. marca 2008, je integrovaný program, vychádza zo siedmich hlavných priorít, v súvislosti s určenými cieľmi programu je potrebné na základe medzirezortnej spolupráce, ale i spolupráce s mimovládnyimi organizáciami zabezpečiť jeho realizáciu. Základným cieľom NPDD je zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie detí a dorastu v Slovenskej republike v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej stratégie, ktoré ustanovujú právne predpisy upravujúce poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast v Slovenskej republike.

Odbor podpory zdravia sa po celý rok zúčastňoval na plnení jednotlivých úloh NPDD. Pripravil podklady pre MZ SR - odpočet plnenia za ÚVZ SR, pre vypracovanie správy do vlády SR (každoročne sa predkladá správa o plnení NPDD na základe uznesenia vlády SR č. 192/2008).

V rámci NPDD boli plnené nasledovné úlohy:

V rámci riešenia úloh NPPD na podporu mentálneho zdravia detí a mládeže a taktiež na ochranu detí a mládeže bol v spolupráci o.z. Profkreatis a Úradu verejného zdravotníctva SR vytvorený edukačný materiál – brožúra *“Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospelých”*. Riešenie úlohy je výrazne zamerané na skvalitnenie mentálneho zdravia a osobnostného rozvoja detí v materských, základných a stredných školách a na zefektívnenie výchovných prístupov a postupov učiteľov a rodičov. Vytvorený materiál bol distribuovaný v

roku 2012 v spolupráci s 36 regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR všetkým základným a stredným školám v SR. Súčasťou bol metodický list hlavného hygienika SR určený riaditeľom škôl, akým spôsobom je potrebné a vhodné materiál využívať. Materiál bol taktiež dodaný poradenským centráram zdravia pri RÚVZ v SR pre edukačnú činnosť s materskými školami a materskými centrami.

V rámci riešenia úlohy NPDD so zameraním na prevenciu, poradenstvo a intervenciu aktuálnych sociálno – patologických javov v školách na podporu mentálneho zdravia detí a mládeže boli v spolupráci o.z. Profkreatis a Úradu verejného zdravotníctva SR vytvorené edukačné a zdravotno – osvetové materiály:

1. zdravotno-osvetový materiál vo forme plagátu s heslom „*Hľadáme to, čo nás spája, nie to, čo nás rozdeľuje.*“

2. príručka „*Intervencie pracovníkov pomáhajúcich profesií pri riešení problémov a porúch detí v správaní s dôrazom na rozvíjanie ich sociálno-emocionálnej a morálnej zrelosti*“.

Materiály sú zamerané na prevenciu, poradenstvo a intervenciu aktuálnych sociálno-patologických javov v školách, s dôrazom na agresie, šikanovanie a intoleranciu medzi deťmi a dospelými. Aktivity sú zamerané nielen na deti a mládež v materských, základných a stredných školách, ale aj na výchovné prístupy a postupy učiteľov a rodičov. Materiály sú určené pre prácu učiteľov, výchovných poradcov, školských psychológov a psychologov, koordinátorov prevencie, sociálnych pedagógov pri riešení problémov a porúch detí a dospelých v správaní. Vytvorené materiály boli distribuované v roku 2012 v spolupráci s 36. regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR (ďalej len RÚVZ v SR) všetkým základným a stredným školám v SR. Súčasťou bol metodický list hlavného hygienika SR určený riaditeľom škôl, akým spôsobom je potrebné a vhodné materiály využívať.

Na výstave Slovmedica – Nonhencap v rámci spolupráce ÚVZ SR a Slovenskej komory zubných lekárov, pri príležitosti Svetového dňa ústneho zdravia boli poskytnuté prednášky spojené s besedou a poradenstvom pre cca 500 detí z materských a základných škôl mesta Bratislavy z oblasti ochrany ústneho zdravia, taktiež z oblasti správnej výživy.

Koncom roku 2012 sa v Bratislave uskutočnila konferencia „Ludské práva v medzigeneračnom dialógu“, pod záštitou podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Na uvedenej konferencii sa zúčastnila pracovníčka OPZ vo workshope venovanom PRÁVAM DETÍ.

3. Národný program prevencie obezity – celospoločenské projekty a lokálne intervenčné aktivity:

V rámci NPPO sa riešil aj projekt „*Schéma školského ovocia*“, ktorý je zameraný na zlepšenie stravovacích návykov u detí materských a základných škôl (uskutočňovaný od roku 2008 pod vedením a koordináciou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky). V roku 2012 pokračoval tento program, ktorého jedným z cieľov je aj prevencia obezity. V rámci tohto programu sa uskutočňovali početné sprievodné aktivity k danej problematike (besedy, diskusie s odborníkmi, využívanie edukačných a zdravotno-osvetových materiálov, exkurzie, odborné konzultácie, prezentácie a pod.). V roku 2012 boli spracované výsledky dotazníkovej štúdie a ÚVZ SR pripravil podklady pre Národnú správu programu „*Školské ovocie*“, ktorá bola zaslaná gestorovi na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Vstupného monitorovania sa zúčastnilo 2 932 respondentov zo 143 škôl, a výstupného monitorovania sa zúčastnilo 2 831 respondentov zo 141 škôl. Kontrolný súbor (materské školy, základné školy a základné školy so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nezapojené do programu) tvorilo vo vstupnom monitorovaní 3 153 respondentov a vo výstupnom 2 906 respondentov.

Vzdelávanie pracovníkov poradní zdravia pre prácu s klientom zameranú na zdravý životný štýl a pohyb formou pilotného projektu: Školenie pracovníkov Poradní zdravia Regionálnych úradov verejného zdravotníctva na Slovensku v rámci prevencie nadváhy a obezity a pohybovej aktivity. Cieľom pilotného projektu je cieleňou prevenciou zameranou na pohyb pôsobiť na zdravotný stav celej populácie. Hlavnými aktivitami sú: Vyškolenie regionálnych pracovníkov v rámci Poradní zdravia a odborných zručností pre prácu s ľuďmi, ktorí majú problémy s nadváhou a obezitou (nesprávne držanie tela, problémy s dýchaním, sklon k nadváhe, neforemnosť, neobratnosť), pravidelné vzdelávanie a zvyšovania kvality vedomostí a sociálnych zručností jednotlivých pracovníkov.

ÚVZ SR spolupracuje s OZ - Slovenský Orol. V rámci druhého stretnutia Pilotného projektu „Školenie pracovníkov Poradní zdravia Regionálnych úradov verejného zdravotníctva na Slovensku“ v rámci prevencie nadváhy a obezity a pohybovej aktivity, na Piaristickom gymnázii Jozefa Braneckého v Trenčíne prebehlo dvojdné pracovné stretnutie zamerané na edukáciu výmenu skúseností a zostáv praktických cvičení. V rámci prezentácie, prednášok, praktických ukážok bol prezentovaný projekt ozdravenia populácie kde je kladený dôraz na pohybové aktivity a výchovu zameranú na rehabilitačnú prevenciu v oblasti porúch pohybového aparátu ako sú lordózy, kyfózy, skoliózy a odstránenie disbalansov, priaznivý vplyv na kardiovaskulárny systém. Uvedený projekt má nadrezortný integračný charakter a je finančne nenáročný. Je nositeľom myšlienky ozdravenia populácie v slogane sám sebe lekárom. Zapája jednotlivca do zvládnuteľnej zostavy, ktorá pravidelným a systematickým cvičením vytvára cestu za zdravím u každého jednotlivca.

Hravo ži zdravo 2012 - Dlhodobý projekt, ktorý sa interaktívnou formou snaží u detí vytvárať správne stravovacie návyky a podporovať ich aktívny životný štýl. Základom celého projektu je internetový kurz zdravého životného štýlu (4 týždne), zahájený bol 6. februára 2012. Je to súťaž pre 5. ročníky základných škôl o atraktívne ceny podporujúce aktívny životný štýl. Na uvedenom projekte bola dohodnutá spolupráca a metodická podpora.

Monitorovanie aktivít pri príležitosti svetového dňa pohybu na RÚVZ, RÚVZ SR – spolupráca s magistrátom Bratislavy (príprava letákov) v spolupráci s poisťovňou UNION, pohybové a interaktívne súťaže (kreslenie) pre rodiny s deťmi, školy. Pre výhercov boli pripravené ceny. V rámci Svetového dňa pohybu bol v máji zaslaný metodický list na všetky RÚVZ. Cieľom bolo osloviť verejnosť a vytvoriť priestor pre interaktívne podujatia v rámci možností každého RÚVZ (osloviť školy, deň otvorených dverí, výstavy s kresbou, edukácia). ÚVZ SR oslovil v spolupráci s poisťovňou UNION oslovil magistrát hlavného mesta BA. V priestoroch a nádvorí pripravil súťaže pre deti s rodičmi, školy a taktiež celú populáciu. V rámci vnútorných priestoroch pripravil zdravotnú edukáciu s možnosťou merania tlaku, merania smokerlyzerom, spirometrie. V pravidelných intervaloch bola pripravená ukážka pilatesovej zostavy pre záujemcov pohybovej aktivity.

ÚVZ SR ako člen rady Športu pre všetkých participoval na tvorbe Koncepcie štátnej politiky v oblasti športu – Slovenský šport 2020. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v rámci verejného pripomienkového konania uznalo pripomienky Rady športu pre všetkých – platformy pre riešenie otázok športu pre všetkých za oprávnené a zapracovalo ich do konečnej verzie.

4. Národný akčný plán na kontrolu tabaku na obdobie rokov 2012 – 2014

Na základe Plánu hlavných úloh Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na rok 2011 vyplynula úloha pripraviť návrh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 a bol schválený uznesením vlády č. 763 z 31. novembra 2011. V súvislosti s prijatím Národného programu kontrolu tabaku a ratifikáciou Rámcového dohovoru o kontrole tabaku sú v ňom charakterizované konkrétne úlohy, obsah činnosti a časový rámec.

Pri príležitosti *Svetového dňa bez tabaku* (31. máj) – uskutočnila sa celoslovenská zdravotno-výchovná kampaň „Prestaň fajčiť, daj si jablko“ do ktorej boli zapojení študenti stredných škôl v spolupráci s pracovníkmi OPZ RÚVZ v SR, ktorí ponúkali širokej verejnosti možnosť zahasenia tabakových výrobkov na mieste, výmenou za jablko spojenú s vyšetrením oxidu uhľnatého vo vydýchnutom vzduchu a poskytovali informácie prostredníctvom letákov, odborného poradenstva o rizikách fajčenia a možnostiach jeho zanechania. Počas kampane pracovníci odborov podpory zdravia realizovali aj merania tlaku krvi, pulzu, celkového cholesterolu, HDL cholesterolu alebo vyšetrovali funkčnú kapacitu pľúc spirometrom. Do realizácie kampane „*Prestaň fajčiť, daj si jablko*“ bolo zapojených 35 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Poradenstvo sa uskutočnilo na 38 rôznych miestach v rámci jednotlivých miest. Celkove pracovníci RÚVZ v SR vyšetřili smokerlyzerom CO vo vydychovanom vzduchu 1 562 klientov z toho 727 mužov a 835 žien. Anketový listok vyplnilo 1 183 účastníkov a to 520 mužov a 633 žien. *Svetový deň bez tabaku – 31.mája* je podporovaný Medzinárodnou úniou boja proti rakovine (UICC). Tento deň bol venovaný prevencii, zvýšeniu informovanosti o cigaretách, o ich negatívnom vplyve na ľudský organizmus, o riziku ochorenia na rakovinu pľúc a vzniku srdcovo – cievnych chorôb. Úrad verejného zdravotníctva SR v spolupráci s občianskym združením Športom proti drogám pripravil edukačné materiály vo forme DVD s názvom „*Kým stúpa dym...*“ a publikáciu s názvom „*Fajčenie detí a dospievajúcej mládeže*“, ktoré boli odbornou pomôckou pri realizácii interaktívnych prednášok pre deti mládež v Slovenskej republike prostredníctvom pracovníkov Odborov podpory zdravia zriadené pri Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Neoddeliteľnou súčasťou aktivít pri naplňaní cieľov v oblasti prevencie fajčenia a zanechania fajčenia sú rôzne kampane. V rámci podpory zdravia obyvateľstva súťaže predstavujú jeden z najefektívnejších nástrojov k zmene správania. Medzinárodnú súťaž pre fajčiarov „*Quit and Win*“ - „*Prestaň a vyhraj*“ organizuje už od roku 1994 Národný úrad verejného zdravotníctva vo Fínsku v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou. Súťaž na Slovensku prebieha od roku 1996. Hlavným koordinátorom súťaže „*Prestaň a vyhraj 2012*“ na národnej úrovni je Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s jednotlivými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Súťaž na Slovensku prebieha od roku 1996, je vyhlasovaná každé dva roky a v roku 2012 je to už deviaty ročník súťaže. Cieľom súťaže „*Prestaň a vyhraj*“ je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Do súťaže sa mohli prihlásiť vyplnením prihlášky do 30.4.2012 fajčiari, ktorí fajčili rok, dosiahli ku dňu 30.4.2012 vek 18 rokov a rozhodli sa zanechať užívanie tabakových výrobkov v čase od 1. mája do 31. mája 2012. Účastník súťaže, ktorý prestal počas trvania súťaže užívať tabakové výrobky získal možnosť byť vyžrebovaný ako výherca jednej z možných cien (regionálna, národná). Prihláška obsahovala identifikačné údaje o fajčiarovi a údaje o jeho fajčení, počet rokov fajčenia, počet pokusov prestať fajčiť, druh a počet cigaretových výrobkov vyfajčených denne. Celkove sa do súťaže prihlásilo 361 účastníkov v tom 197 mužov a 164 žien, ktorí splnili všetky podmienky pre zaradenie do súťaže. Pod dohľadom notára prebehlo losovanie výhercov 7 cien národných cien. Dvanásť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike realizovalo regionálnu súťaž a to RÚVZ Považská Bystrica, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Komárno, RÚVZ Nitra, RÚVZ Martin, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Bardejov, RÚVZ Prešov, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Poprad, v rámci toho bolo udelených 28 regionálnych cien. U vyžrebovaných účastníkoch súťaže bolo overené nefajčenie vyšetřením smokerlyzerom CO vo vydychovanom vzduchu a meraním kotinínu v moči. V rámci súťaže boli vytvorené a distribuované plagáty

propagujúce súťaž a letáky k odvykaniu fajčenia s kontaktmi na poradne na odvykanie od fajčenia.

Prieskum o fajčení u dospelaj populácie nad 18 rokov vykonal Úrad verejného zdravotníctva SR v rámci plnenia úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014. Cieľom prieskumu o dodržiavaní zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov bolo identifikovať názory a postoje verejnosti k možnostiam ďalšej regulácie fajčenia na verejných miestach, sledoval subjektívne hodnotenie efektívnosti varovných označení na spotrebiteľskom balení, názory na zákaz predaja tabakových výrobkov v predajniach potravín, užívanie elektronických cigariet a nákup tabakových výrobkov cez internet. Prieskum sa uskutočnil v termíne od 12. - 20. 4. 2012 na reprezentatívnej vzorke 500 respondentov z hľadiska veku, pohlavia, miesta bydliska a vzdelania.

5. Národný program boja proti drogám

V rámci *Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi* Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky organizoval zdravotno-výchovnú kampaň s názvom „DEŇ ZODPOVEDNOSTI“. Cieľom zdravotno-výchovnej kampane bolo:

- prevencia nadmerného užívania alkoholických nápojov,
- zvýšenie celoslovenského povedomia o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov,
- zvýšenie celoslovenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu.

Kampaň prebiehala 02.07.2012 v 36 mestách v SR prostredníctvom pracovníkov odborov podpory zdravia z 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v čase 12⁰⁰-16⁰⁰ hod. v spolupráci s obchodnými centrami, lekárňami, NsP, mestskými úradmi, kanceláriami „zdravé mesto“ a inými inštitúciami. Pracovníci RÚVZ v SR informovali širokú verejnosť o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov, zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu a o orientačnom čase odbúravania alkoholu v krvi. Ďalšie aktivity boli spojené s vyšetrením jedného z pečenevých testov, ktorého zvýšená hladina môže súvisieť s nadmernou konzumáciou alkoholu, meraním tlaku krvi a vyplnením krátkého dotazníka týkajúceho sa konzumácie alkoholu. V piatich mestách (Bratislava, Trnava, Žilina, Prešov, Košice) Slovenské združenie výrobcov piva a sladu zabezpečilo špeciálnu hliadku zloženú z anjela a policajtky, ktorá informovala širokú verejnosť o „Dni zodpovednosti“ a aktivitách/ vyšetreniach, ktoré počas dňa prebiehali. Počas kampane v niektorých mestách pracovníci odborov podpory zdravia realizovali aj merania pulzu, BMI, WHR indexu a celkového cholesterolu. V spolupráci s pracovníkmi Okresného riaditeľstva policajného zboru v Liptovskom Mikuláši mali účastníci kampane možnosť otestovať si množstvo alkoholu v dychu pomocou alkoholtestera policajnou hliadkou. Mestská polícia v Martine oslovovala verejnosť otázkami o zneužívaní alkoholu, a to v smere nedodržiavania zákona a negatívneho vplyvu na zdravie. K dispozícii mali špeciálne okuliare navodzujúce ilúziu 1,5 promile alkoholu v krvi. Kto prejavil záujem, mohol si vyskúšať s okuliarmi slalom medzi kužeľmi. Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v rámci kampane celkom vyšetřili 1 729 záujemcom hladinu gama glutamyltransferázy (GGT) v krvi (a to 690 mužom a 1 039 ženám) a 1 810 záujemcom odmerali tlak krvi (a to 730 mužom a 1 080 ženám). Priemerný vek účastníkov kampane bol 45,9 rokov. Dotazník vyplnilo 1 843 respondentov (806 mužov a 1 037 žien).

Úrad verejného zdravotníctva SR organizoval odborný seminár „**Alkohol a ženy**“ pod záštitou podpredsedníčky Národnej rady Slovenskej republiky JUDr. Renáty Zmajkovičovej a v spolupráci s akciovou spoločnosťou Pivovary Topvar. Seminára sa zúčastnilo viac ako 45 účastníkov hlavne z RÚVZ z odborov podpory zdravia, hygieny detí a mládeže

a praktických lekárov prvého kontaktu. Na seminári boli odprezentované nasledovné prednášky:

1. Krátka intervencia v ambulancii praktického lekára – doc. PhDr. Róbert Ochaba, PhD., MPH.
2. Špecifické rysy závislosti od alkoholu u žien - MUDr. Mária Martinove, PhD.
3. Európske zisťovanie o zdraví – Ing. Gabriel Kuliffay
4. Špecifiká pitia žien – Mgr. Barbora Kuchárová

Seminár bol hodnotený 4 kreditmi SACCME v zmysle vyhlášky MZ SR 366/2005 Z.z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v znení neskorších predpisov, a pre lekárov registrovaných v Slovenskej lekárskej komore. Hlavným zámerom odborného seminára bola výmena informácií, skúseností a poznatkov týkajúcich sa nadmerného užívania alkoholických nápojov u žien a ich škodlivých vplyvov na zdravie.

6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunit

V roku 2012 sa uvedený program nerealizoval z dôvodu, že MZ SR nemalo vo svojej rozpočtovej kapitole k dispozícii potrebné finančné prostriedky na pokrytie činnosti komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy.

V priebehu roka 2012 sa uskutočnila séria pracovných rokovaní pracovnej skupiny s názvom Asociácia na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorá združuje partnerov a organizácie: MZ SR, MPSVaR SR, Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku, Asociácie pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu, Nadácie otvorenej spoločnosti, Asociácie komunitných centier Slovenska, Asociácie terénnych zdravotných asistentov, Slovenskej spoločnosti všeobecných lekárov, ÚVZ SR. Témou rokovaní bolo riešenie finančného zabezpečenia programu, jeho dlhodobá udržateľnosť, systematizácia a pokračovanie od roku 2013. Výstupom zo stretnutí bolo vypracovanie materiálu „Návrh zabezpečenia finančnej stabilizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2013 – 2015“, ktorý bude predložený na rokovanie vlády SR v roku 2013. V roku 2012 prešiel vnútrorezortným pripomienkovým konaním.

Dňa 21.6. 2012 bol na medzinárodnom okrúhlym stole pod názvom „Health Mediation“, ktorý organizovala Nadácia otvorenej spoločnosti prezentovaný Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2007 – 2015.

Dňa 26. 10. 2012 sa na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Starej Ľubovni uskutočnilo stretnutie pracovnej skupiny k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit. Stretnutie bolo zamerané na riešenie problémov súvisiacich s realizáciou programu a jeho pokračovaním v roku 2013.

Celospoločenské programy úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

7. Materské centrá

Cieľom programu Materské centrá je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek a tak aj ich rodín v oblasti zdravého životného štýlu.

Odbor podpory zdravia ÚVZ SR v roku 2012 distribuoval do Poradenských centier zdravia RÚVZ v SR edukačný materiál – brožúru „*Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospievajúcich*“ pre využitie pri edukačnej činnosti v materských centrách s cieľom ochrany detí a mládeže pred násilím s osobitným dôrazom na problematiku komerčného sexuálneho zneužívania detí a mládeže.

Brožúra prináša odborné poznatky a vedomosti týkajúce sa syndrómu CAN, jeho príčin, dôsledkov, rizikových skupín a možností ochrany detí pred násilím v rodinách s dôrazom na to, ako zabrániť sexuálnemu zneužívaniu detí a mladistvých.

8. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku (stomatohygiena)

V rámci výstavy Slovmedica – Nonhencap v rámci spolupráce ÚVZ SR a Slovenskej komory zubných lekárov, pri príležitosti Svetového dňa ústneho zdravia - boli pracovníčkami OPZ poskytnuté prednášky spojené s besedou a poradenstvom pre cca 500 detí z materských a základných škôl mesta Bratislavy z oblasti ochrany ústneho zdravia, taktiež z oblasti správnej výživy, polovicu detí tvorili deti z MŠ.

9. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo.

Cieľom programu je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí, tiež zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenie seniorov v spoločnosti a nevnímať ich len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

OPZ zriadil pracovnú skupinu na podporu zdravia seniorov. Členmi 16-člennej pracovnej skupiny sú nominovaní zástupcovia z Úradu vlády SR, Alzheimerovej spoločnosti, Jednoty dôchodcov na Slovensku, Fóra pre pomoc starším, ÚVZ SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR v pôsobnosti kraja. Prvé zasadnutie pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov sa konalo na RÚVZ so sídlom v Trenčíne dňa 12. januára 2012, dňa 27. júna 2012 sa konalo 2. zasadnutie pracovnej skupiny na pôde Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

Vzhľadom k tomu, že Európska komisia vyhlásila rok 2012 ako Európsky rok aktívneho starnutia, zástupca ÚVZ SR - OPZ sa aktívne zúčastňoval zasadnutí Riadiaceho výboru Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012 zriadeného na Úrade vlády SR.

Odbor podpory zdravia participoval na príprave „Plánu aktivít na Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami“, pripomienkoval tiež „Národný pracovný program Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012.“

Zástupca z OPZ sa dňa 7. februára 2012 aktívne zúčastnil odbornej otváracjej konferencie Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012 v paneli „Zdravé starnutie a inovácie“ s príspevkom: *Závislosti u seniorov a senioriek*. Otváracia konferencia na tému „Aktívne starnutie s podporou všetkých generácií“ sa konala po záštitou podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny Rudolfa Chmela.

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR sa v spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou stali 3-krát nositeľmi myšlienky medzinárodnej aktivity – „Týždeň mozgu“. V týždni od 12. – 18. marca 2012 pracovníci odborov podpory zdravia 29 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR rôzne edukačné aktivity, ktorý sa zúčastnilo 3 642 klientov rôznych vekových skupín. Odbor podpory zdravia vypracoval Správu o realizovaných aktivitách s fotodokumentáciou, ktorú uverejnil na webovej stránke www.uvzsr.sk.

Odbor podpory zdravia v spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou zabezpečil na všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva Slovenskej republiky distribúciu 7 druhov letákov s názvami: *Alzheimerova choroba – ako ju zvládnuť v domácom prostredí*, *pexeso a letáky (Ako sa starať o pacienta s Alzheimerovou chorobou na dialku, Ako lepšie rozumieť človeku s demenciou a rešpektovať ho, Pomáhame ľuďom s poruchami*

pamäti, ľudom s Alzheimerovou chorobou a ich rodinám, Ako udržiavať kognitívne schopnosti pacienta s Alzheimerovou, v počte 1680 letákov na každý RÚVZ v SR.

Svetová zdravotnícka organizácia každoročne vyhlasuje 7. apríl za Svetový deň zdravia. Týmto dňom upriamuje pozornosť zdravotníckych inštitúcií a širokej verejnosti na aktuálny problém spoločnosti s globálnym rozsahom. Ústrednou témou Svetového dňa zdravia pre rok 2012 je: „Starnutie a zdravie“, preto OPZ uverejnil na webovej stránke úradu článok na tému „7. apríl - Svetový deň zdravia“.

V rámci edukácie a skvalitnenia života občanov v staršom veku v oblasti dentálnej hygieny a starostlivosti o chrup ÚVZ SR poskytol v marci 2012 záštitu nad projektom „SENIORI 2012“. Zámerom organizátora projektu je podporiť ľudí v seniorskom veku a zlepšiť celkové povedomie o možnostiach a trendoch v oblasti starostlivosti o zubné náhrady. Odbor podpory zdravia poskytol organizátorovi projektu edukačný materiál v oblasti dentálnej hygieny – leták *Zdravé a pekné zuby* v počte 1000 ks.

V rámci súťaže pre fajčiarov s názvom „Prestaň a vyhraj“ OPZ oslovil listom hlavného hygienika SR 13 domovov dôchodcov, domov sociálnych služieb a rôzne zariadenie pre seniorov v Bratislave za účelom aktívneho zapojenia sa seniorov – fajčiarov do súťaže.

ÚVZ SR v spolupráci s dvoma základnými umeleckými školami (ZUŠ Daliborovo námestie, ZUŠ Háľkova) zrealizoval v priestoroch úradu výstavu výtvarných prác na tému „Môj starý rodič a ja“. Vybrané výtvarné práce boli vystavené na paneli v priestore budovy ÚVZ SR.

V rámci diskusného sústreďenia – Programy a projekty v podpore zdravia, ktoré sa konalo v júni 2012 na Slovenskej zdravotníckej univerzite - Fakulte verejného zdravotníctva, mal zástupca OPZ prednášku na tému „Status seniora v spoločnosti“.

Úrad verejného zdravotníctva SR participoval v spolupráci RÚVZ so sídlom v Trenčíne, s Jednotou dôchodcov Slovenska, Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou a EXPO CENTER a.s. na príprave a aktívne sa s prednáškami: *Aktívne starnutie, Alkohol a tabak u seniorov* zúčastnil konferencie „Za krajšiu jeseň života“. Konferencia sa konala v rámci 1. ročníka výstav potrieb pre seniorov 19. októbra 2012 v Trenčíne. V rámci konferencie OPZ zabezpečil distribúciu metodickéj príručky *Mám 65+ a teším ma, že žijem zdravo*.

Pri príležitosti Svetového dňa Alzheimerovej choroby odbor podpory zdravia uverejnil článok na web stránke ÚVZ SR, oslovil všetky RÚVZ v SR s cieľom uskutočniť celoplošne edukačné aktivity zamerané na Alzheimerovu chorobu. Odbor podpory zdravia spracoval správu o realizovaných aktivitách RÚVZ v SR a uverejnil ju na web stránke ÚVZ SR.

Odbor podpory zdravia v októbri 2012 vypracoval podklady do pripravovaného Národného programu aktívneho starnutia, zaslal na MPSVaR SR.

Dňa 1. októbra - Medzinárodný deň starších - OPZ zrealizoval na pôde ÚVZ SR tlačovú besedu, na ktorú prizval tajomníčku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, tiež predsedu JD na Slovensku. ÚVZ SR o tlačovej besede uverejnil správu na web stránke úradu. Tlačovou besedou začal prebiehať na všetkých RÚVZ v SR *Deň otvorených dverí a Mesiac úcty k starším*. OPZ spracoval správu o realizovaných aktivitách uverejnil ju na web stránke ÚVZ SR.

Zástupca OPZ sa zúčastnil živého vysielania, dialóg bol zameraný na *Medzinárodný deň starších ľudí*, ktorý má upozorniť na postavenie a problémy staršej generácie v spoločnosti, oceniť jej prínos, znalosti a skúsenosti, poukázať má tiež na rovnosť postavenia a dôstojnosť života seniorov. Vo vstupe prebehla informácia o plánovaných aktivitách regionálnych úradov verejného zdravotníctva počas celého mesiaca október - *Mesiaca úcty k starším*.

Dňa 19. decembra 2012 bola v rámci vzdelávacej aktivity prezentovaná pre cca 150 zamestnancov ÚVZ SR prednáška s názvom: „Aktívne starnutie a aktivity ÚVZ SR v rámci Európskeho roka aktívneho starnutia“.

Zástupca OPZ sa zúčastňoval konferencií zameraných na ERAS. Napr. konferencie „Spoločný dialóg pre generácie, spoločnosť a hospodárstvo“, ktorá sa konala 4. mája 2012 pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča, tlačovej konferencie konanej dňa 16. apríla 2012 na MZ SR pri príležitosti Svetového dňa zdravia na tému aktívneho a zdravého starnutia, benefičného koncertu „Koncertu všetkých generácií“ dňa 29. 3. 2012, tlačovej besedy „Starší vek a ľudské práva“ spojenej s prezentáciou výskumného projektu.

V spolupráci s Úradom vlády Slovenskej republiky OPZ spracoval obsahovú stránku letáku s názvom *Aktívne starnutie pohybovou aktivitou* a brožúry *Aktívne starnutie*. Leták aj brožúra budú vytlačené začiatkom roka 2013 a následne distribuované na regionálne úrady verejného zdravotníctva.

Odbor podpory zdravia ÚVZ SR v rámci edukácie a skvalitnenia života seniorov v spolupráci s oddelením sociálnych vecí miestneho úradu mestskej časti Bratislava - Staré Mesto participoval na 2. ročníku Akadémie staromestského seniora 2012/2013 zabezpečením prednášok zameraných na zdravotné problémy osôb vyššieho veku.

10. CINDI program SR, Národný program prevencie ochorení srdca a ciev

Hlavným cieľom tohto programu je znižovať celkovú úmrtnosť a chorobnosť obyvateľov Slovenska na srdcovocievne a nádorové ochorenia. CINDI je celonárodný integrovaný program intervencie proti neinfekčným chorobám. Program je riadený Svetovou zdravotníckou organizáciou. Je tvorený sieťou krajín, ktoré sa dobrovoľne rozhodli naplňať ciele programu vo svojej krajine. Činnosť programu je koncentrovaná na znižovanie prevalencie osôb s rizikovými faktormi životného štýlu, ktoré majú vzťah k rozvoju chronických neinfekčných ochorení. Slovensko sa prihlásilo k plneniu programu v roku 1992 a v roku 1993 bolo SZO prijaté za platného člena. Koordinátorom programu je MZ SR - Hlavný hygienik .Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Banská Bystrica. Okresy Banská Bystrica a Brezno boli vytypované ako modelová oblasť. Dlhodobým a konečným cieľom programu CINDI je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie Slovenska a to predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, z nich najmä úmrtia predčasné, t.j. do 65 rokov veku. Súbežne so znižovaním úmrtnosti súvisí dlhodobý cieľ - predlžovanie tzv. strednej dĺžky života a to najmä u mužov. Do realizácie programu sú zapojené všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike prostredníctvom činností poradenských centier ochrany a podpory zdravia.

Odbor podpory zdravia ÚVZ SR v roku 2012 distribuoval edukačný materiál na propagáciu zdravého životného štýlu vo forme stručného letáku s názvom „*Žijeme zdravo*“, ktorý bol určený pre klientov poradenských centier ochrany a podpory zdravia v Slovenskej republike.

II. Aktivity pri príležitosti významných dní

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky - Odbor podpory zdravia a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. (ďalej len „VšZP“) vo vzájomnej spolupráci organizovali výchovno-vzdelávacie aktivity zamerané na ochranu, podporu, prevenciu a starostlivosť o zdravie obyvateľstva Slovenskej republiky s názvom „*Deň pre Vaše zdravie*“. Návštevníci podujatí bezplatne získali informácie o svojom zdravotnom stave, mohli si dať zmerať tlak krvi, pulz, tuk v organizme, BMI (index telesnej hmotnosti), pulz, CO vo výdychu, vyšetriť cholesterol a klientom bolo zároveň poskytnuté krátke odborné

poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci vzdelávania sa klient mal možnosť oboznámiť s rôznym ponúkaným edukačným materiálom, ktorý tiež prispieva k rozšíreniu teoretických poznatkov a skúseností slúžiacich na ochranu a prevenciu zdravia širokej verejnosti. Meranie pre klientov VŠZP boli realizované v roku 2012 v UniCredit Bank a zároveň výstupné údaje a počty vyšetrených boli aj štatisticky spracované vo forme grafov a tabuliek. Spolu bolo vyšetrených 75 klientov.

Pri príležitosti 7. Apríla – Svetový deň zdravia OPZ ÚVZ SR oslovil zástupcov kuchyne o prispôbenie kuchyne v celom týždni smerom k racionálnemu a zdravému stravovaniu.

Pri príležitosti 10. máj – Svetový deň pohybom ku zdraviu ÚVZ SR organizoval aktivitu v spolupráci s magistrátom Starého mesta s programom pre dospelých a programom pre deti a rodičov s deťmi. V časti primaciálneho paláca sa uskutočnili merania BMI, tlaku krvi s pravidelnými prestávkami. Beseda na tému „zdravý pohyb a prevencia úrazov“ spojená s ukázkami zameranými na cvičenia na chrbticu. (cviky pilates). V priestoroch nádvorja prebiehali krátke pohybové súťaže pre deti. Program bol určený pre deti školského a predškolského veku. V priebehu aktivít si mohli deti kresliť okrem iného aj na motív „Ako vidím svojho rodiča, starého rodiča sa hýbať“. V súvislosti s plnením „Národného programu prevencie obezity“ a Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sme vyzvali k propagácii tohto dňa 36 RÚVZ v SR, ktorí v rámci tohto dňa vyvíjali nasledovné aktivity: vyzvali školy aby v tento deň otvorili športoviská pre verejnosť, prípadne spojili s výjazdovou poradňou; v rámci semináru v regióne prakticky a metodicky prezentovali konkrétne cviky, ktoré sa dajú robiť v kancelárii ako prevencia ochorenia chrbtice; v spolupráci s mestom vytvorili aktivity zamerané na šport a pohyb pre verejnosť.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku (31. máj) – sa uskutočnila celoslovenská zdravotno-výchovná kampaň „Prestaň fajčiť daj si jablko“ do ktorej boli zapojení študenti stredných škôl v spolupráci s pracovníkmi OPZ RÚVZ v SR, ktorí ponúkali širokej verejnosti možnosť zahasenia tabakových výrobkov na mieste, výmenou za jablko spojenú s vyšetrením oxidu uhoľnatého vo vydýchnutom vzduchu a poskytovali informácie prostredníctvom letákov, odborného poradenstva o rizikách fajčenia a možnostiach jeho zanechania.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky - Odbor podpory zdravia sa zúčastnil na výstave *SLOVMEDICA – NON HANDICAP* (27. – 28.9.12), spolu bolo vyšetrených 142 klientov, ktorým boli bezplatne poskytnuté informácie o svojom zdravotnom stave, mohli si dať zmerať tlak krvi, pulz, tuk v organizme, BMI (index telesnej hmotnosti), pulz, CO vo výdychu, vyšetrit' cholesterol a klientom bolo zároveň poskytnuté krátke odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci vzdelávania sa klient mal možnosť oboznámiť s rôznym ponúkaným edukačným materiálom. V rámci spolupráce ÚVZ SR a Slovenskej komory zubných lekárov, pri príležitosti Svetového dňa ústneho zdravia boli poskytnuté prednášky spojené s besedou a poradenstvom pre cca 500 detí z materských a základných škôl mesta Bratislavy a ich učiteľov z oblasti ochrany ústneho zdravia, taktiež z oblasti správnej výživy.

Úrad verejného zdravotníctva SR v rámci plnenia úloh Národného programu podpory zdravia sa jednotlivé RÚVZ v SR prostredníctvom poradenských centier ochrany a podpory zdravia už po niekoľký krát (od roku 2007) spolu s Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou zapájal do kampane *MOST, deň srdca* meraním a zisťovaním výskytu rizikových faktorov. V deň srdca, 28.9.2012, ktorý bol venovaný celonárodnej edukácii občanov o závažnosti hlavných srdcovocievnych rizikových faktoroch po celom Slovensku. RÚVZ v SR prostredníctvom odborníkov poradenských centier ochrany a podpory zdravia realizovali merania tlaku krvi, pulzu, celkového cholesterolu a zisťovaniu BMI spolu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. V roku 2012 sa v „Deň srdca“ zapojilo 35 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR. Spolu bolo

vyšetrených 2864 klientov (TK- 2864, pulz - 2864, BMI - 2624, celkový cholesterol - 2482), záujemcom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo z oblasti zdravého životného štýlu s dôrazom na najzávažnejšie rizikové faktory kardiovaskulárnych ochorení. Poradenstvo bolo doplnené distribúciou zdravotno-výchovných materiálov. Niektoré RÚVZ testovali presnosť prinesených tlakomerov porovnaním nameraných hodnôt kalibrovaným tlakomerom, merali i hladinu glykémie, lipidové spektrum, uskutočnili spirometriu a zisťovali množstvo CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov. Výsledky vyšetrení boli individuálne konzultované s každým záujemcom s následným odporúčením ďalšieho postupu.

Medzinárodný deň bez fajčenia (22.november) - Tento deň bol venovaný prevencii, zvýšeniu informovanosti o cigaretách, o ich negatívnom vplyve na ľudský organizmus, o riziku ochorenia na rakovinu pľúc a vzniku srdcovo – cievnych chorôb. Úrad verejného zdravotníctva SR v spolupráci s občianskym združením Športom proti drogám bolo regionálnym úradom verejného zdravotníctva v SR distribuované edukačné DVD „*Kým stúpa dym*“ a publikácia „*Fajčenie detí a dospelých mládeže*“. DVD a publikácia boli odbornou pomôckou pri vykonávaní interaktívnych prednášok pre deti a mládež v školách v rámci aktivít RÚVZ v SR

Úrad verejného zdravotníctva SR organizoval odborný seminár „*Alkohol a ženy*“. Seminára sa zúčastnilo viac ako 45 účastníkov hlavne z RÚVZ z odborov podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a praktických lekárov prvého kontaktu. Hlavným zámerom odborného seminára bola výmena informácií, skúseností a poznatkov týkajúcich sa nadmerného užívania alkoholických nápojov u žien a ich škodlivých vplyvov na zdravie.

Na internetovú stránku Úradu verejného zdravotníctva SR boli umiestnené články o Európskom roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012, dni za Duševné zdravie a o Kampani „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“, medzinárodnej aktivity Týždeň mozgu, Medzinárodného dňa starších, Medzinárodný deň bez fajčenia, vyhodnotenie realizovaných aktivít RÚVZ v Slovenskej republike.

III. Výskumná a prieskumná činnosť

V roku 2012 Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky realizoval spracovanie dát v 1 prieskume a viacerých realizovaných aktivít a pripravoval podklady a podmienky pre detailnejšie hodnotenie dát realizovaných prieskumov:

a) *zrealizované prieskumy:*

1) V projekte „*Schéma školské ovocie*“ ÚVZ SR spracoval dáta z monitoringu zberu dát o názoroch, postojoch, o konzumácii ovocia a zeleniny, o fyzickej aktivite a zdravom životnom štýle zapojených detí a rodičov. Výsledky boli porovnávané s kontrolnou skupinou detí a rodičov škôl, ktoré do projektu „*Schéma školské ovocie*“ zapojené neboli. Prebehlo štatistické vyhodnotenie údajov monitoringu podľa zapojenia a nezapojenia škôl do programu, ktoré bolo podkladom do Národnej správy programu „*Školské ovocie*“, ktorá bola zaslaná gestorovi na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Vstupného monitorovania sa zúčastnilo 2 932 respondentov zo 143 škôl, a výstupného monitorovania sa zúčastnilo 2 831 respondentov zo 141 škôl. Kontrolný súbor (materské školy, základné školy a základné školy so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nezapojené do programu) tvorilo vo vstupnom monitorovaní 3 153 respondentov a vo výstupnom 2 906 respondentov.

2) *Prieskum o fajčení u dospelých populácie nad 18 rokov* vykonal Úrad verejného zdravotníctva SR v rámci plnenia úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014. Cieľom prieskumu bolo identifikovať názory a postoje verejnosti k možnostiam ďalšej regulácie fajčenia na verejných miestach, sledoval subjektívne hodnotenie efektívnosti varovných označení na spotrebiteľskom balení, názory na zákaz predaja tabakových výrobkov v predajniach, užívanie elektronických cigariet a nákup tabakových výrobkov cez internet.

Prieskum sa uskutočnil v termíne od 12. - 20. 4. 2012 na reprezentatívnej vzorke 500 respondentov z hľadiska veku, pohlavia, miesta bydliska a vzdelania.

b) zrealizované aktivity na celonárodnej úrovni

1) V celoslovenskej kampani „Prestaň a vyhraj 2012“ ÚVZ SR sumarizoval databázu prihlásených účastníkov súťaže, ktorá obsahovala identifikačné údaje o fajčiarovi a údaje o jeho fajčení, počet rokov fajčenia, počet pokusov prestať fajčiť, druh a počet cigaretových výrobkov vyfajčených denne. Databáza všetkých účastníkov, bola kompletizovaná a vyhodnotená podľa pohlavia, počtu cigariet, rokov fajčenia, počtu pokusov prestať fajčiť. Na dvanásť RÚVZ v SR, ktoré realizovali regionálnu súťaž boli zaslané regionálne databázy súťažiacich z prislúchajúcich okresov. Výsledky z roku 2012 boli porovnané s výsledkami z rokov 2006 a 2010.

2) Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku (31. máj) sa uskutočnila celoslovenská zdravotno-výchovná kampaň „Prestaň fajčiť daj si jablko“. Údaje za všetky RÚVZ v SR boli zosumarizované do jednej databázy, a bolo zrealizované štatistické vyhodnotenie. Namerané hodnoty oxidu uhoľnatého vo vydýchnutom vzduchu sa sumarizovali podľa pohlavia, veku a pohlavia, Otázky anketového lístka sa vyhodnotili podľa pohlavia. Celkove pracovníci RÚVZ v SR vyšetrili smokerlyzerom CO vo vydychovanom vzduchu 1 562 klientov z toho 727 mužov a 835 žien. Anketový lístok vyplnilo 1 183 účastníkov a to 520 mužov a 633 žien.

3) V rámci Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky organizoval zdravotno-výchovnú kampaň s názvom „DEŇ ZODPOVEDNOSTI“. Údaje za všetky RÚVZ v SR boli zosumarizované do jednej databázy, a bolo zrealizované štatistické vyhodnotenie. Namerané hodnoty jedného z pečňových testov, tlaku krvi a vyplnený krátky dotazník týkajúci sa konzumácie alkoholu boli vyhodnotené podľa veku. Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v rámci kampane celkom vyšetrili 1 729 záujemcom hladinu gama glutamyltransferázy (GGT) v krvi (a to 690 mužom a 1 039 ženám) a 1 810 záujemcom odmerali tlak krvi (a to 730 mužom a 1 080 ženám). Dotazník vyplnilo 1 843 respondentov (806 mužov a 1 037 žien)

b) zrealizované aktivity na regionálnej úrovni

V rámci aktivít „Deň pre Vaše zdravie“ návštevníci podujatí bezplatne získali informácie o svojom zdravotnom stave, mohli si dať zmerať tlak krvi, pulz, tuk v organizme, BMI (index telesnej hmotnosti), pulz, CO vo výdychu, vyšetriť cholesterol. Tieto namerané hodnoty boli spracované a vyhodnotené podľa pohlavia.

IV. Spolupráca s orgánmi a organizáciami SOZ, SČK, nadáciami, orgánmi štátnej správy a samosprávy.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2012 spolupracoval s:

- a) Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky na plnení národných programov,
- b) Národným centrom zdravotníckych informácií,
- c) Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky - Policajným zborom Slovenskej republiky na realizácii projektu *Tvoja správna voľba*, formou rozšírenia informácií a prihlášok na vzdelávací seminár súvisiaci s projektom a zapojením pracovníkov RÚVZ ako animátorov v rámci projektu,
- d) Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na plnení projektu *„Schéma školské ovocie“*,
- e) Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu SR v rámci plnenia úloh NPDD,
- f) Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky - pracovnou skupinou BECEP pri zabezpečovaní edukačných CD a DVD vydaných BECEP pre ich šírenie prostredníctvom poradenských centier ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ v rámci skupinového a hromadného poradenstva,

- g)** Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny SR v rámci prípravy Návrhu zámeru zákona o sociálne vylúčených spoločnostiach,
- h)** Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity - vecná a metodická spolupráca pri riešení 2. etapy programu podpory zdravia znevýhodnených komunit; spolupráca v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny zameranej na finalizáciu revízie *Národného akčného plánu Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 - 2015*,
- i)** Všeobecnou zdravotnou poisťovňou výchovno-vzdelávacie aktivity s názvom „*Deň pre Vaše zdravie*“,
- j)** Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou v rámci *kampane MOST, Deň srdca*,
- k)** Úniou materských centier pri zabezpečovaní prenosu potrebných informácií zo zdravotnej výchovy a podpory zdravia na materské centrá,
- l)** neziskovou organizáciou Profkreatis pri plnení úlohy podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok tabaku, alkoholu, omamných, dopingových a psychotropných látok, šikanovanie, atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu,
- m)** So slovenskou obezitologickou spoločnosťou,
- n)** Nadáciou Memory v rámci medzinárodnej akcie „*Týždeň uvedomovania si mozgu*“,
- o)** Furia film s.r.o. - záštita projektu „*Seniori 2011*“,
- p)** občianskym združením Fórum pre pomoc starším v rámci aktivít *Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami*,
- q)** Jednotou dôchodcov na Slovensku v rámci aktivít *Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami*,
- r)** Občianskym združením pre zdravie našich detí - záštita projektu *Desať minút a si „IN“*,
- s)** s organizáciou Slovenský Orol pri realizácii zámerov podpory zdravia pre celú populáciu v oblasti pohybovej aktivity
- t)** s mimovládnu organizáciou - Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu v príprave návrhov pokračovania Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku a jeho systematizácie v národnom kontexte.
- u)** oddelením sociálnych vecí miestneho úradu mestskej časti Bratislava - Staré Mesto participáciou na 2. ročníku Akadémie staromestského seniora

C. Ďalšie informácie o činnosti

1. Príprava odborných usmernení a stanovísk

V roku 2012 vybavili 10 pracovníci Odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v činnnej verejnej službe 1 332 podaní, čo predstavuje 133 podaní priemerne za rok na 1 osobu; z toho bolo 34 pripomienkovaní materiálov gremiálnej porady ministra zdravotníctva, vnútrorezortného, medzirezortného a predbežného pripomienkého konania, 45 stanovísk k materiálom MZ SR, 83 podkladov k rôznym správam o plnení úloh národných programov, 11 metodických pokynov a koordinácií činnosti v rámci projektov riešených odborom, 3 stanoviská k prevzatíu záštity nad rôznymi aktivitami. Pracovníci pripravovali podklady pre mediálny referát v počte 68 príspevkov a to formou odpovedí redaktorom, príspevkov do médií a tlače, 2 pracovníci sa zúčastnili živého vystúpenia v TV.

2. Materiály predložené do vlády

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2009 – 2011 sa predkladala na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 596 z 2. septembra 2009. Správa bola pripravená v spolupráci s Národným centrom zdravotníckych informácií, Odborom epidemiológie ÚVZ SR a Odborom hygieny životného prostredia, prešla vnútrorezortným pripomienkovým konaním, GP ministerky zdravotníctva a medzirezortným pripomienkovým konaním a bola schválená uznesením vlády SR č. 438/2012 zo dňa 5. septembra 2012.

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - nové znenie bol zameraný na oblasť regulácie fajčenia na verejných miestach a zavedenie nových varovných označení na spotrebiteľskom balení cigariet. Predmetom novely boli aj úpravy v oblasti sankcií za porušovanie zákazu fajčenia na verejných miestach. Návrh novely zákona o ochrane nefajčiarov prešiel vnútrorezortným pripomienkovým konaním, GP ministerky zdravotníctva a medzirezortným pripomienkovým konaním a bol zaradený na rokovanie vlády 30. 5. 2012 a bol schválený uznesením vlády SR č. 35/2013 zo dňa 23. januára 2013.

V roku 2012 bol vypracovaný materiál *„Návrh zabezpečenia finančnej stabilizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku na roky 2013 – 2015“*, ktorý bude predložený na rokovanie vlády SR v roku 2013. V decembri 2012 prešiel vnútrorezortným pripomienkovým konaním.

3. Metodické vedenie RÚVZ SR

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil prostredníctvom poradenských centier ochrany a podpory zdravia v spolupráci spolu s Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou zapojenie sa do *kampane MOST, Deň srdca*.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil RÚVZ v rámci plnenia úlohy v projekte *„Schéma školské ovocie“*.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval plnenie úloh v rámci Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2007 – 2015.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil RÚVZ v rámci plnenia úloh Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil RÚVZ v rámci Svetového dňa pohybu.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil RÚVZ v rámci významných dní zdravotno-výchovné kampane *„Deň zodpovednosti“*, *„Prestaň fajčiť daj si jablko“*.

Úrad verejného zdravotníctva SR koordinoval a metodicky riadil všetky RÚVZ v SR v rámci plnenia úloh pri príležitosti medzinárodnej aktivity *Týždeň mozgu*, Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Medzinárodného dňa starších a Mesiaca úcty k starším.

4. Členstvo v medzirezortných pracovných skupinách

Pracovníci odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli v roku 2012 členmi nasledovných národných medzirezortných pracovných skupín:

- Národný koordinačný výbor na kontrolu tabaku (1 člen),

- pracovná skupina Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej Republike na roky 2008 - 2015 (1 člen),
- rada pre duševné zdravie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (1 člen),
- pracovná skupina Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky pre „Schému školské ovocie“ (2 členovia),
- pracovná skupina Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR k príprave Návrhu zámeru zákona o sociálne vylúčených spoločnostiach (1 člen),
- pracovná skupina Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity „k Dekáde začleňovania rómskej populácie“ (1 člen),
- pracovná skupina Úradu vlády SR s názvom Monitorovacia skupina komplexného prístupu (1 člen),
- pracovná skupina Úradu vlády SR s názvom Riadiaci výbor Európskeho roka aktívneho starnutia (1 člen)
- pracovná skupina - platforma „Asociácia na podporu zdravia znevýhodnených skupín“ (1 člen)
- pracovná skupina Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky Rada pre informatizáciu a elektronizáciu zdravotníctva (1 člen)
- Poradný výbor na kontrolu tabaku (1 člen)

Pracovníci odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli v roku 2011 členmi nasledovných nadnárodných medzirezortných pracovných skupín:

- pracovná skupina pre sociálne determinanty - HBSC (1 člen).

5. Členstvo v pracovných skupinách v rámci ÚVZ SR A RÚVZ v SR a poradných zboroch HH SR

Pracovníci odboru podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli v roku 2012 členmi a viedli niekoľko pracovných skupín:

- Pracovná skupina zriadená na Aktualizáciu Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike - MUDr. Cvopová (3 členovia),
- Pracovná skupina pre prevenciu a ochranu pred zubným kazom - PhDr. Jakubková (3 členovia),
- Pracovná skupina pre pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity - PhDr. Majtánová (1 člen),
- Pracovná skupina k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku - PaedDr. Kráľovská (3 členovia),
- Pracovná skupina na podporu zdravia seniorov - PhDr. Račková (1 člen),
- Pracovná skupina Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí (3 členovia),
- Pracovná skupina na prevenciu fajčenia (1 člen)
- Organizačný výbor konferencie 37.Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu - PhDr. Jakubková (9 členov),
- Medzirezortná pracovná skupina k príprave nového „Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom“ (2 členovia)
- Ústredná koordináčna rady na ochranu a podporu zdravia (2 členovia),
- Poradný zbor HH SR pre OPZ - PhDr. Jakubková, MUDr. Morvicová, MPH

6. Príprava a organizovanie vedeckej konferencie 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu:

Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zrealizoval organizačnú prípravu a zabezpečenie vedeckej „37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana

Stodolu: Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia“. Konferencia sa uskutočnila pod záštitou HH SR, v dňoch 16. - 17. 10. 2012 v Rezorte Kúpele Nový Smokovec vo Vysokých Tatrách.

V rámci konferencie s ústrednou témou *Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia*, boli sekcie zamerané na nasledovné oblasti: 1. Politické, spoločenské a legislatívne súvislosti ochrany duševného zdravia v kontexte národných a medzinárodných programov, 2. Rodina, škola, pracovisko: špecifické prostredia duševného zdravia, 3. Prevencia výskytu psychosomatických ochorení, 4. Prevencia látkových závislostí (alkohol, tabak, drogy) a nelátkových závislostí (internet, mobil, hazardné hry a pod.), 5. Znevýhodnené a rizikové skupiny z pohľadu ochrany duševného zdravia, 6. Varia. Zameraním konferencie bola: interdisciplinárna výmena informácií, poznatkov, výskumných zistení a skúseností v oblasti podpory duševného zdravia a s tým súvisiacich procesov a činností zameraných na hľadanie riešení v rozvoji či navrátení duševného zdravia celej populácie i jej špecifických podskupín v meniacom sa svete.

Konferencia bola hodnotená kreditmi v zmysle vyhlášky MZ SR 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v znení neskorších predpisov, a na základe zmluvy medzi SACCME a Európskou akreditačnou radou (EACCME) kreditmi SACCME. Po skončení konferencie bol vydaný Zborník príspevkov z vedeckej konferencie.

7. Ústredná koordinačná rady na ochranu a podporu zdravia

V roku 2012 boli navrhnutí a menovaní členovia do tejto rady na základe „Štatútu Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia“, ktorý bol schválený 22. septembra 2011 na gremiálnej porade ministra zdravotníctva SR a je uverejnený vo Vestníku MZ SR 2011 z 12. októbra 2011, Čiastka 32 - 33. Odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zrealizoval organizačnú prípravu a zorganizoval 1. zasadnutie Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia dňa 20.11. 2012.

8. Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a o doplnení niektorých zákonov.

Počet hlásení z výkonu kontroly zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov za rok v období január a november 2012 bolo vykonaných 15 350 kontrol, hlásení zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počet uložených pokút v blokovom konaní vo výške 300 €.

Počet uložených pokút na základe priestupkového konania a výška pokuty 0 €.

Počet priestupkov riešených pokarhaním: 5

Rozhodnutie o uložení pokuty: 1 x 331€

Odbor ochrany zdravia pred žiarením

Odbor ochrany zdravia pred žiarením sa člení na 4 pracovné skupiny:

- ❖ výkonu štátneho zdravotného dozoru a biologických účinkov,
- ❖ pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- ❖ jadrových zariadení,
- ❖ centrálnych registrov.

Ťažiskové úlohy odboru vykonané v roku 2012

Najvýznamnejšími úlohami v roku 2012 boli preverovacie misie medzinárodných inštitúcií, ktorých úlohou bolo preveriť úroveň dozorného orgánu v oblasti mierového využívania jadrovej energie. Tieto misie boli dve IRRS a OSART. OSART bola vlastne následná misia, ktorá mala skontrolovať zistené nedostatky s predchádzajúceho obdobia.

Účelom medzinárodnej misie Integrated Regulatory Review Service (IRRS) – Integrované overenie dozornej činnosti bolo preveriť vykonávanie dozorných aktivít ÚVZ SR v oblasti mierového využívania jadrovej energie. Vyššie uvedená misia bola vykonaná Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) a pre jednotlivé členské krajiny, ktoré prevádzkujú jadrové elektrárne je povinná. ÚVZ SR, ktorý ako jediný z úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonáva štátny zdravotný dozor v jadrovo-energetických zariadeniach (JE), bol preverovaný skupinou špecialistov, ktorí boli kontrahovaní MAAE v oblasti radiačnej ochrany.

Predmetom preverovania boli nasledovné oblasti, ktoré spadajú do kompetencie ÚVZ SR: monitorovanie v JE a jej okolia, havarijné plánovanie, dávková záťaž pracovníkov, manažment rádioaktívnych odpadov, dozorné aktivity v jednotlivých stupňoch realizácie JE – výstavba, prevádzka, uvoľňovanie a v ďalších činnostiach. Špeciálna pozornosť bola venovaná najmä aplikáciám skúsenosti po havárii jadrových zariadení vo Fukušime.

Vyššie uvedená misia sa uskutočnila v dňoch 27.5. – 7.6.2012.

Misia sa realizuje zhruba v desaťročných intervaloch a je rozhodujúcou z hľadiska medzinárodného hodnotenia bezpečnosti prevádzkovaných jadrových zariadení. Hodnotenie sa však orientuje predovšetkým na výkon štátnych dozorov (radiačná ochrana a jadrová bezpečnosť). Náročnosť tejto misie spočíva aj vtom, že jej predchádza príprava ohromného množstva podkladov (dokumentácie, dotazníkov, ankiet a pod.), čo je veľmi zaťažujúce, najmä pre inštitúcie ako je ÚVZ SR, kde je nedostatočné personálne vybavenie a pracovníci, ktorí vykonávajú bežné pracovné činnosti sú prakticky na niekoľko mesiacov zaťažení náročnou administratívnou činnosťou (prípravou dokumentácie v anglickom jazyku). Navyše pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením mali na prípravu a zabezpečenie iba 2 mesiace, kým obvykle na takúto akciu je plánovaný jeden rok!

Ďalšie dôležité činnosti:

- príprava návrhov právnych predpisov,
- vypracovávanie pripomienok k právnym predpisom,
- vypracovávanie stanovísk k strategickým dokumentom a iným dôležitým materiálom týkajúcich sa radiačnej ochrany,
- vypracovávanie stanovísk k odborným materiálom a návrhom smerníc EÚ a MAAE, WHO, OECD, a pod.
- vypracovanie odpovedí na požiadavky štruktúr EÚ a dotazníkov,
- práca v medzinárodných výboroch a pracovných skupinách,
- práca v rezortných a medzirezortných komisiách a pracovných skupinách.

WHO – Národný ohniskový bod pre IHR, implementácia IHR do národnej legislatívy.

Príprava vzdelávania v oblasti radiačnej ochrany, odborná príprava stážistov z MAAE.

Podrobnejšie sú rozvedené aktivity odboru pod informáciami uvádzanými v rámci jednotlivých pracovných skupín odboru ochrany zdravia pred žiarením.

Pracovná skupina pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

1. Úvodná časť :

- postavenie radiačnej ochrany v ochrane verejného zdravia,
- poslanie, celkový prehľad o zameraní činnosti,
- prehľad hlavných úloh

2. Legislatívna činnosť (prehľad aktivít, pripravené návrhy predpisov, pripomienkové konania, pripomienky k návrhom predloženým inými rezortmi v rámci pripomienkového konania)

3. Vydávanie rozhodnutí: stanoviská § 13, posudky §13 a povolenia §45, (prehľad výkonov, dôležité rozhodnutia)

Hlavnou úlohou pracovnej skupiny pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bolo vydávanie povolení pre pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Slovenskej republike s výnimkou jadrových zariadení a vykonávanie štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v regióne Trnavského kraja, Trenčianskeho kraja a vedenie evidencie o pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Okrem toho pracovníci odboru sa podieľali na plnení ďalších úloh Odboru ochrany zdravia pred žiarením.

Pracovná skupina pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia plnila základné úlohy vyplývajúce z platnej legislatívy Slovenskej republiky v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z.:

- vydávanie povolení na činnosti vedúce k žiareniu v tabuľke
 - s celoštátnou pôsobnosťou podľa § 45 ods. 2, hlavne povolenia na dovoz, distribúciu a predaj zdrojov ionizujúceho žiarenia, osobitne treba spomenúť povolenie na prevádzku urýchľovača vyrábajúceho rádionuklidy pre výrobu rádiofarmák,
 - v krajoch Trnava a Trenčín podľa § 45 ods. 3,
- vydávanie povolení na činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 45 ods. 4
 - povolenie na poskytovanie odbornej prípravy - 2,
 - povolenie na skúšky zdrojov i.ž. a monitorovanie pracovísk – 1,
- vydávanie povolení na činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 45 ods. 7
 - rozhodnutie, v ktorom sa určuje režim pre svetelné zdroje s obsahom rádioaktívneho ^{85}Kr a ^{232}Th - 1 rozhodnutie.

V Bratislave v areáli SMÚ výstavba Cyklotrónového centra SR bola prerušená v štádiu hrubej stavby a v jeho výstavbe sa ani v roku 2012 nepokračovalo. Začal sa proces posudzovania výstavby urýchľovača častíc Pelletron na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave v Mlynskej doline.

Nedostatok kvalifikovaného personálu viedol k tomu, že pokračoval stav, keď neboli dodržiavané lehoty v správnom konaní aj v roku 2012.

Počet rozhodnutí:	
Projekty – posudky	9
Zdravotnícke rtg	40
Technické rtg	0
Dovoz, distribúcia, ..	19
Prerušenia konania	7
Zrušenie pracovísk	0
Zmena rozhodnutia	3
Ostatné	15
Spolu	93

4. Vydávanie osvedčení a skúšky odbornej spôsobilosti (prehľad výkonov a vydaných osvedčení)

Pracovníci odboru sa zúčastňovali na práce komisie pre skúšky odbornej spôsobilosti.

5. Iné vyžiadané odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť (prehľad výkonov, dôležité stanoviská)

V priebehu roku pracovníci pracovnej skupiny pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia poskytli veľké množstvo odborných telefonických a e-mailových konzultácií v súvislosti so zriaďovaním a prevádzkou pracovísk.

V súvislosti s odchodom jedného pracovníka do dôchodku zabezpečujúceho vydávanie odborných stanovísk o porovnatelnosti prostredia v podzemných rudných baniach s prostredím v uránových baniach pre sociálnu poisťovňu bol táto agenda priebežne vybavovaná bývalým odborom pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Agenda znamená zisťovanie a hodnotenie veľkého množstva údajov o meraniach koncentrácií dcérskych produktov rozpadu radónu v ovzduší baní. Vzhľadom na skutočnosť, že od predmetných hodnotených období (70-te a 80-te roky 20. storočia) uplynula dlhá doba, bolo v niektorých prípadoch mimoriadne sťažené získavanie relevantných podkladov. V tejto súvislosti bolo v roku 2012 vydaných 15 odborných stanovísk.

V roku 2012 sa vykonávalo uznávanie odbornej spôsobilosti z Maďarska pre výkon rtg snímkovania v stomatológii – podrobne boli preskúmané požiadavky maďarskej legislatívy a keďže sú porovnateľné s požiadavkami, bola odborná spôsobilosť uznaná.

V súvislosti s nálezom použitých požiarneho hlásičov v smetnom kontajneri bolo vypracované odborné stanovisko pre vyšetrovateľa v súvislosti s podozrením na nelegálnu činnosť podľa trestného zákona. V súvislosti s nakladaním s použitými ionizačnými hlásičmi požiaru boli vypracované ďalšie odborné stanoviská o spôsobe nakladania s nimi ako s rádioaktívnym odpadom, resp. použitými žiaričmi.

Pre Ministerstvo obrany SR, ktoré má v kompetencii povolenie protónového synchrotrónu v Ružomberku, bolo vypracované odborné stanovisko o dokumentácii pracoviska.

V roku 2012 boli vypracovávané odborné stanoviská k predloženým posudkom o riziku s rizikovým faktorom ionizujúceho žiarenia pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia – boli vypracované 3 odborné stanoviská k zaradeniu prác do rizika.

6. Výkon štátneho zdravotného dozoru (prehľad povolených činností, prehľad výkonov v rámci ŠZD, dôležité poznatky a skúsenosti, zovšeobecnené závery, zhrnutie meraní vykonaných v pracovnom a životnom prostredí)

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v roku 2012 postupovalo v súlade s platnými právnymi predpismi v oblasti radiačnej ochrany. Dôsledkom nárastu agendy bolo pretrvávajúce zníženie výkonov pri štátnom zdravotnom dozore na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ktorý bol zabezpečovaný pod hranicou potreby a zúžil sa často len na dozor na novo zriaďovaných pracoviskách, ktoré požiadali o povolenie na prevádzku. Odbor nebol pri súčasnom personálnom obsadení schopný zabezpečiť štátny zdravotný dozor v potrebnom rozsahu.

V roku 2012 sa neuskutočnilo meranie objemovej aktivity radónu v jaskyni Driny pri Smoleniciach a hodnotenie možného rizika ožiarenia u pracovníkov vykonávajúcich prácu turistického sprievodcu v uvedenej jaskyni, jediný pracovník, ktorý zabezpečoval problematiku prírodnej rádioaktivity, ako je uvedené aj vyššie, z nášho pracoviska odišiel ešte v roku 2007.

a. činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve

V rámci prípravy podkladov na vydávanie nových povolení bola hlavná pozornosť venovaná fyzickej kontrole všetkých zdravotníckych röntgenových prístrojov a ostatných zdrojov žiarenia, posudzovaniu prevádzkových a bezpečnostných predpisov, havarijných a monitorovacích plánov na pracoviskách, programov kvality radiačnej ochrany, vykonávaniu skúšok dlhodobej stability zdrojov ionizujúceho žiarenia a kontrola odbornej spôsobilosti pre činnosti vedúce k ožiareniu u odborných zástupcov pre radiačnú ochranu.

Pokračujúcim najväčším problémom pre zabezpečenie odborného usmernenia pre komplexnú realizáciu a aplikáciu programov kvality pre zdravotnícke rádiodiagnostické pracoviská bolo chýbajúce prístrojové a technické vybavenie jednotlivých pracovísk dozoru (testovacie fantómy, zariadenie na meranie veľkosti ohniska, prístroje na meranie homogenity primárneho zväzku a vyclonenia zväzku röntgenového žiarenia, dozimetrické prístroje pre absolútnu dozimetriu a pod.). Rovnako v uvedenom je problémom personálne obsadenie odboru a nedostatok finančných prostriedkov pre zvýšenie odbornej úrovne pracovníkov školením, odbornými stážami a účasťou na odborných konferenciách a workshopoch.

V rámci štátneho zdravotného dozoru na zdravotníckych rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2012 boli vykonané previerky:

Rádiodiagnostika	8
Rádioterapia	4
Mamografia	0
Zubné	29
Spolu	41

Najväčším nedostatkom pri výkone dozornej činnosti na pracoviskách so zdrojmi žiarenia zostáva naďalej nedostatok finančných prostriedkov na doplnenie potrebného prístrojového vybavenia, nedostatok odborných pracovníkov s fyzikálnym vzdelaním, ako aj finančné ohodnotenie pracovníkov, ktoré nezodpovedá dôležitosti, významu, zodpovednosti a množstvu vykonávanej práce a vysokému pracovnému zaťaženiu.

Najväčší rozsah prác s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi je na pracoviskách nukleárnej medicíny v zdravotníckych zariadeniach, ktoré sú súčasne najväčšími spotrebiteľmi rádioaktívnych látok v Slovenskej republike. Tieto pracoviská spotrebujú viac ako 95% všetkých rádioaktívnych látok na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na oddeleniach nukleárnej medicíny sa najčastejšie používajú rádionuklidy ^{99m}Tc , ^{131}I , ^{125}I , ^{90}Y , ^{201}Tl , ^{51}Cr , ^{111}In , ^{87m}Kr a ^{67}Ga . Okrem toho sa využívajú v menšej miere rádioaktívne látky vo výskumných ústavoch.

V súvislosti s nefunkčnosťou systému odberu a likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov, ktoré má v zmysle viacerých uznesení vlády a podľa „kompetenčného“ zákona v kompetencii Ministerstvo hospodárstva SR a ním zriadená štátna akciová spoločnosť JAVYS, pretrvávali problémy s dodržaním relevantných ustanovení legislatívy o použitých žiaričoch a viaceré nemocnice sú takto nútené skladovať dlhodobo nepoužívané rádiové ihly a tuby.

b. činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve

Technické röntgenové a defektoskopické pracoviská

Používanie technických röntgenových prístrojov v priemyselnej praxi je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole kvality zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikroštruktúrálnu a makroštruktúrálnu analýzu rozličných surovín a materiálov. Boli vykonané dve previerky na defektoskopických pracoviskách s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi.

Pri výkone defektoskopických prác v roku 2012 neboli hlásené v Trenčianskom a Trnavskom kraji žiadne nehody ani nadexpozície pracovníkov defektoskopických pracovísk.

Pracoviská s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

Pracoviská s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi tvoria rozhodujúcu časť z celkového počtu pracovísk, ktoré pracujú s rádioaktívnymi žiaričmi. Najrozšírenejšie je používanie uzavretých žiaričov ako súčasť rozličných zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, na meranie kvality finálnych výrobkov a ako súčasť rozličných meracích prístrojov. Rozsah používania uzavretých žiaričov v priemyselnej praxi sa postupne znižuje.

Priemyselné indikačné zariadenia sa nachádzajú najmä v prevádzkových priestoroch s vysokým rizikom prašnosti, resp. s veľkou koncentráciou chemických látok, kde sa pracovníci trvalo nezdržujú a na miestach bežne osobám neprístupných, preto sa pracovníci pri previerkach sústredili hlavne na technický stav používaných zariadení (či sú udržiavané v dobrom technickom stave a pravidelne kontrolované) a či sú zabezpečené proti nepovolanej manipulácii a odcudzeniu.

V roku 2012 v rámci štátneho zdravotného dozoru na priemyselných pracoviskách s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi bola vykonaná 1 previerka na pracoviskách.

Jedným z dlhodobých pokračujúcich problémov súvisiacich s absenciou trvalého úložiska rádioaktívnych odpadov, ktoré pokračovali aj počas roka 2012, bola problematika likvidácie uzavretých žiaričov na pracoviskách a finančnej zábezpeky za nové a používané žiariče.

Nadväzujúcim vážnym problémom je stanovovanie zábezpeky za vysokoaktívne žiariče v zmysle § 3 NV č. 348/2006 Z. z., ktorá je stanovovaná oprávnenou organizáciou vo výške, ktorá niekoľkonásobne prekračuje cenu nového žiariča alebo náklady na jeho likvidáciu prostredníctvom výrobcu.

c. činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume

d. činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve

V roku 2012 v rámci štátneho zdravotného dozoru na veterinárnych pracoviskách, na ktorých sa používajú rtg prístroje na diagnostiku, boli vykonané previerky na 3 pracoviskách.

Je možné konštatovať, že úroveň zabezpečenia radiačnej ochrany na týchto pracoviskách bola na uspokojujúcej úrovni a neboli zistené vážne nedostatky.

e. činnosti vedúce k ožiareniu na cyklotróne a iných urýchľovačoch

Výroba otvorených rádioaktívnych žiaričov

V roku 2005 sa začala pokusná výroba PET rádionuklidov, hlavne ^{18}F , na cyklotróne spoločnosti BIONT a.s. v areáli SMÚ na Karloveskej ceste a v roku 2012 BIONT a. s. dodávala rádiofarmaká na vlastné oddelenie nukleárnej medicíny, do Onkologického ústavu sv. Alžbety v Bratislave a spoločnosti Izotopcentrum, s.r.o., Nitra a zahraničným odberateľom. Naďalej absentujú poznatky pre dozor v uvedenej oblasti, t.j. ako sa postupuje v zahraničí, kde sa tieto rádiofarmaká používajú už viac rokov.

Lineárne urýchľovače pre sterilizáciu

Vo Vrábľoch bolo novozriadené pracovisko s lineárnym urýchľovačom pre sterilizáciu zdravotníckeho materiálu spoločnosti ICU Medical, a.s. s urýchľovačom elektrónov 10 MV a výkonom 15-20 kW.

V Trenčíne Záblatí bol nainštalovaný a prevádzkovaný lineárny urýchľovač elektrónov – pracovisko LU Slovenskej zdravotníckej univerzity.

Vo Vojenskej nemocnici v Ružomberku bol nainštalovaný protónový synchrotrón s maximálnou energiou 330 MeV. Prevádzka urýchľovača protónov bude zameraná na fyzikálne, biofyzikálne a rádiobiologické experimenty a ďalšie činnosti potrebné na prípravu vykonávania rádioterapie protónovým zväzkom. Na uvedenom pracovisku boli vykonané špecializované merania vznikajúceho žiarenia a v spolupráci s Vojenským ústavom hygieny aj kolaudačná previerka uvedeného pracoviska. Merania ukazujú, že dávky osôb vyskytujúcich sa v okolí budú zanedbateľné z hľadiska radiačnej ochrany.

f. činnosti vedúce k ožiareniu v jadrových zariadeniach

- výstavba JZ
- prevádzka JZ
- vyraďovanie JZ
- nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi

g. činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

h. prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách (prípadne iných problémoch)

7. Laboratórna činnosť (rádiometrické, gamaspektrometrické, rádiochemické) (prehľad výkonov a výsledkov monitorovania - tabuľky)

- a. radiačná monitorovacia sieť
- b. monitorovanie okolia JZ
- c. merania vzoriek odobraných v pracovnom prostredí

8. Kontrola ožiarenia prírodným ionizujúcim žiarením (informácia o aktivitách v oblasti)

Uvedené v časti 6 a 7.

9. Činnosť centrálnych registrov (prehľad hlavných aktivít a štatistických údajov, rozbor dávok by mali byť v časti 13)

10. Informovanie verejnosti (prehľad o aktivitách v oblasti)

11. Medzirezortná spolupráca (ÚJD, MV, MŽP a pod.) (prehľad hlavných aktivít)

12. Medzinárodná spolupráca (prehľad hlavných úloh, a aktivít, dotazníky, misie účasť na poradách a práci pracovných skupín)

- a. EÚ
- b. MAAE
- c. OECD
- d. bilaterálne
- e. iné

13. Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch (stav plnenia jednotlivých úloh a závery)

V rámci programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v rokoch 2011-2014 je anotovaný projekt **5.2. RADIAČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR**.

Cieľom projektu je zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopie s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov. Riešenie jednotlivých etáp si vyžaduje spoluprácu príslušných úradov verejného zdravotníctva v celej SR.

Projekt budú riešiť Odbor ochrany zdravia pre žiarením ÚVZ SR ako gestor a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Bratislave, hl.m., Košiciach a v Nitre.

Pre riešenie projektu bola hlavným hygienikom menovaná pracovná skupina, ktorú tvoria odborní zamestnanci ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici a Nitre.

14. Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany pracovníkov

- a. prehľad o dávkach podľa zdrojov a profesií (štatistický rozbor z registra – tabuľky)
- b. zhodnotenie úrovne (v európskom kontexte)

15. Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov

- a. ožiarenie v dôsledku činností vedúcich k ožiareniu
 - prehľad hlavných zdrojov
 - prehľad výpustí najmä z JZ
 - prehľad dávok v okolí JZ, prípadne iných zdrojov
- b. ožiarenie pri lekárskej expozícii (prehľad dostupných údajov o expozíciách)
- c. ožiarenie prírodným ionizujúcim žiarením (info o aktivitách v oblasti)
- d. ožiarenie spôsobené pretrvávajúcou kontamináciou ŽP

16. Havarijná pripravenosť a mimoriadne udalosti (informácia o mimoriadnych udalostiach, ktoré boli zaznamenané- udalosti, nehody, havárie, nálezy, zvýšené dávky ožiarovania, lekárske ožiarovania tehotných žien a pod., poznatky o pripravenosti na havárie držiteľov povolení)

Osobitnou činnosťou bolo riešenie mimoriadnych radiačných situácií na pracoviskách so zdrojmi žiarenia, riešenie expozícií tehotných pacientiek, alebo pri náleze kontaminovaných rádioaktívnych materiálov, ktoré zabezpečoval RNDr. Pavol Ragan, PhD.

V roku 2012 sa pracovníci OOZPŽ podieľali na prešetrení a riešení 4 prípadov neplánovaného ožiarovania tehotných žien pri rádiodiagnostických vyšetreniach a na stanovení veľkosti dávky na plod a možného zvýšeného rizika poškodenia plodu z dôvodov ožiarovania ionizujúcim žiarením. Ani v jednom prípade nebolo zistené také signifikantné ožiarovanie plodu, ktoré by vzhľadom na predpokladanú dávku na plod, prekračovalo pravdepodobnosť spontánneho rizika tehotenstva, vyplývajúceho z iných faktorov.

Nálezy rádioaktívneho materiálu sa v roku 2012 v našom regióne vyskytli v štyroch prípadoch - nález rádioaktívnych látok v zberniach kovového šrotu v oboch prípadoch materiály s pomerne nízkou aktivitou boli odoberané do JAVYSu.

17. Spolupráca a vedenie OOZPŽ na RÚVZ

18. Informácie o odbore ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením

a. činnosť a aktivity hlavného odborníka
b. zabezpečenie činnosti pri mimoriadnych udalostiach (prehľad aktivít – výjazdov pri nálezoch, účasť na cvičeniach, vybavenie a podobne)

c. personálne obsadenie a štruktúra personálu (prípadne vývoj za posledné roky),
Personálne obsadenie nebolo dostatočné pre zabezpečenie potrebných činností OOZPŽ . Zaradenie pracovníkov do tried v štátnej službe naďalej nezodpovedalo významu činnosti a ich predošlému zaradeniu vo verejnej službe. Tento problém naďalej aj v roku 2012 komplikuje získanie kvalifikovaných zamestnancov. Počas roku 2012 bola zabezpečovaná aj problematika prírodnej rádioaktivity, kde chýba VŠ pracovník v laboratóriu prírodnej rádioaktivity. Odbor ochrany zdravia pred žiarením takto nie je schopný bez ukrátenia iných oblastí zabezpečiť problematiku prírodných rádionuklidov. V roku 2012 bol ďalší nárast agendy najmä v oblasti prírodného žiarenia a posudzovania zaradovania prác do rizika, ktorý nebol kompenzovaný prijatím potrebného počtu kvalifikovaných zamestnancov.

Nárast úloh po vstupe do Európskej únie a po prijatí novej legislatívy a ich zložitosť nebola kompenzovaná nárastom zodpovedajúceho počtu pracovníkov. Personálne obsadenie odboru takto neumožňovalo plne zabezpečiť dozor nad radiačnou ochranou ako aj plnenie úloh úradu, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy.

d. doškoľovanie a vzdelávanie personálu,

V roku 2012 sa doškoľovanie v oblasti kontroly nad zdrojmi žiarenia takisto ako v predchádzajúcich rokoch neuskutočnilo.

e. vedecká, výskumná a pedagogická činnosť pracovníkov odboru

f. prednášková a publikačná činnosť, účasť na konferenciách

g. členstvo v domácich a medzinárodných výboroch

h. Zahraničné pracovné cesty

Viedeň, Rakúsko, 2.-4.10.2012 Medzinárodnej konferencie MAAE – „Technický míting o nových limitoch dávky pre očné šošovku – dôsledky a implementácia“ sa zúčastnil RNDr. Pavol Ragan, PhD.

Pracovná skupina jadrových zariadení

1. Legislatívna činnosť

V roku 2012 boli v rámci medzirezortného pripomienkového konania uplatnené pripomienky k novele atómového zákona. Väčšina odporúčajúcich pripomienok ako aj uplatnená zásadná pripomienka boli akceptované.

Ďalej v rámci MPK boli vypracované pripomienky k novele zákona o jadrovom fonde. V rámci rezortu bol vypracovaný návrh na implementáciu smernice 2011/70/Euratom do právnych predpisov SR, ktorý však dosiaľ nebol predložený do schvaľovacieho procesu. Okrem toho bol vypracovaný rámcový plán legislatívnych úloh.

2. Vydávanie rozhodnutí:

V súvislosti s prevádzkovanými jadrovými elektrárnami bolo v roku 2012 vydaných 5 povolení na vykonávanie činnosti. Z toho boli dve povolenia na činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany pre organizácie, ktoré vykonávajú špeciálne monitorovanie a meranie pre jadrové zariadenia, nové povolenie na prevádzku jadrovej elektrárne V2 v Jaslovských Bohuniciach, namiesto povolenia, ktorého doba platnosti uplynula v roku 2012, nové povolenie na prevádzku jadrovej elektrárne Mochovce 1,2, ktorého platnosť tiež skončila v roku 2012 a nové povolenie na vykonávanie služby osobnej dozimetrie pre SE EMO. Ďalej boli vydané v rámci povoľovania činností 3 procesné rozhodnutia.

Ďalej boli vypracované 4 posudky podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. na návrhy vnútorných havarijných plánov SE EBO a SE EMO, na systém merania koncentrácie kyseliny bóritej SE EMO a na používanie jadrového paliva s vyšším obohatením v SE EBO.

3. Odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť

V súvislosti s prevádzkovanými jadrovými elektrárnami bolo vypracovaných 14 písomných stanovísk. Z dôležitých stanovísk vypracovaných na základe požiadaviek ústredných orgánov štátnej správy uvádzame napríklad:

- stanoviská pre ministra zdravotníctva SR k materiálom na zasadanie vlády,
- stanoviská pre ÚJD SR k predloženým materiálom,
- stanoviská pre Ministerstvo životného prostredia k zámerom a správam o dopade činnosti na životné prostredie,
- stanoviská k návrhom na vyhlásenie rizikových prác na základe požiadaviek RÚVZ,
- stanoviská pre orgány štátnej správy a organizácie k otázkam zabezpečenia radiačnej ochrany.

Pre MŽP SR boli vypracované napríklad stanoviská k plánu dobudovania JE Chmelnickaja na Ukrajine, k zámeru Poľskej republiky vybudovať jadrové elektrárne a k zámeru ČR vybudovať dva nové bloky JE Temelín.

Pre ÚJD SR bolo vypracované odborné stanovisko k vymedzovaniu oblasti ohrozenia. Pre SE EMO boli vypracované predbežné kritériá pre akceptovateľnosť suchého skladu vyhorelého jadrového paliva.

Odborné konzultácie, poradenstvo, rokovania, práca v pracovných skupinách, poskytovanie

odborných stanovísk predstavuje dominantnú oblasť činnosti. Táto oblasť vyžaduje nielen štúdium predložených materiálov, ale aj získavanie a štúdium nadväzujúcej legislatívy a odborných materiálov EÚ, materiálov a odporúčaní Medzinárodnej komisie pre radiačnú ochranu (ICRP), dokumentov MAAE, OECD a podobne.

Semináre, najmä pre odborných zástupcov v radiačnej ochrane a riadiacich pracovníkov a pre pracovníkov RÚVZ, predstavujú čo do objemu menej významné miesto, ale z hľadiska uplatňovania nových poznatkov v oblasti radiačnej ochrany sú dôležitým nástrojom. Časovo náročné je tiež poskytovanie informácií verejnosti najmä na základe telefonických požiadaviek a požiadaviek zaslaných elektronickou poštou.

4. Vypracované správy, hlásenia, informácie, dotazníky

Ako každý rok bola pre Európsku Komisiu vypracovaná správa o rádioaktívnych výpustiach z jadrových zariadení za rok 2011. Pre OECD/NEA/ISOE bola vypracovaná správa o hlavných činnostiach a dávkovej záťaži v jadrových elektrárnach za rok 2011.

Ďalej boli vypracované odpovede na celý rad dotazníkov a otázok predložených zo štruktúr EK, OECD/NEA, iných medzinárodných organizácií a niektorých partnerských inštitúcií v členských krajinách EÚ.

Posudzované boli správy o výsledkoch stres-testov SE EBO a SE EMO12. Vypracované boli odpovede k otázkam k Národnej správe SR, ktoré predložili členské krajiny MAAE.

5. Výkon štátneho zdravotného dozoru

Výstavba jadrových elektrární

V súčasnosti sa pokračuje vo výstavbe 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach. Vo výstavbe došlo k posunom harmonogramu spúšťania. V roku 2012 sme vykonali dve obhliadky na stavenisku počas výstavby a zúčastnili sme sa na niekoľko rokovaní ohľadne požiadaviek z hľadiska radiačnej ochrany, ktoré bude potrebné zabezpečiť počas uvádzania jadrovej elektrárne do prevádzky. V roku 2012 predložila SR štruktúram EÚ správu o predpokladanom cezhraničnom vplyve prevádzky JE EMO 34, do ktorej bol zapracovaný celý rad pripomienok ÚVZ SR. Správa bola prijatá a vplyvy prevádzky SE EMO na životné prostredie v okolitých krajinách boli označené ako bezvýznamné, takže EK nemá námietky proti dostavbe a prevádzke SE EMO 34.

Prevádzkované jadrové elektrárne

Na prevádzkovaných reaktoroch je z hľadiska radiačnej ochrany najzávažnejšie obdobie vykonávania plánovaných generálnych odstávok na jednotlivých blokoch prevádzkovaných reaktorov.

Na 3. bloku JE V2 bola typová generálna oprava v trvaní 22 dní, na 4. bloku SE EBO bola rozšírená generálna oprava v trvaní 37 dní. Počas odstávky reaktora 4. bloku sa dokončovali práce na niektorých projektoch ako návrat drenážnych vôd do systému organizovaných únikov, rekonštrukcia kolektora drenážnych vôd a najmä projekty súvisiace s riešením ťažkých havárií. Tieto projekty boli posudzované ÚVZ SR v minulých rokoch. Počas GO na 3. bloku bola kolektívna dávka 99,5 manmSv, najvyššia jednorazová individuálna dávka dosiahla 0,8 mSv, kolektívna efektívna dávka počas GO na 4. bloku bola 198,1 man mSv, najvyššia jednorazová individuálna dávka dosiahla tiež 0,8 mSv. K dávke na 3. bloku najviac prispeli práce na reaktore a na parogenerátoroch. Na 4. bloku práce na reaktore a na primárnom okruhu.

V SE EMO boli typové generálne opravy na 1. bloku trvala 23,2 dňa a na 2. bloku 22,1 dňa. Počas GO na 1. bloku bola kolektívna dávka 112,6 manmSv, najvyššia kumulovaná individuálna dávka počas GO dosiahla 1,6 mSv, kolektívna efektívna dávka počas GO na 4.

bloku bola 114,3 man mSv, najvyššia kumulovaná individuálna dávka počas GO dosiahla tiež 1,86 mSv. K dávke na 1.bloku aj 2. bloku najviac prispeli práce na reaktore a na primárnom okruhu.

V prevádzkovaných jadrových elektrárnach boli previerky zamerané na kontrolu zabezpečenia radiačnej ochrany počas plánovaných generálnych opráv na jednotlivých blokoch. Kontroly boli zamerané, okrem GO, na radiačnú situáciu v kontrolovanom pásme počas výkonovej prevádzky reaktorov a na aktuálne problémy radiačnej ochrany. Špeciálna kontrola bola zameraná na uvoľňovanie kontaminovaných pracovných kombinéz z kontrolovaného pásma SE EMO, vrátane kontroly spôsobu ich uloženia na skládke odpadu. osobitná kontrola bola venovaná monitorovaniu toku rádioaktívnych médií medzi FS KRAO a SE EMO a súvisiacemu bilancovaniu rádioaktívnych látok vypustených do životného prostredia. Na základe požiadaviek ÚVZ SR boli prehodnotené analýzy aktivity v primárnom a sekundárnom okruhu v predprevádzkovej bezpečnostnej správe SE EMO12.

Vcelku možno konštatovať, že porušovanie zásad radiačnej ochrany sa pri kontrolách nezistilo a nebolo potrebné uložiť žiadne opatrenie. Napriek tomu pri previerkach uplatnil ÚVZ SR požiadavky, ktorých cieľom bolo zlepšenia systému radiačnej ochrany. Systém zabezpečenia radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach je účinný a systematicky vnútorne kontrolovaný, preto sa pri kontrolách len výnimočne zistia závažnejšie nedostatky. Drobné nedostatky, najmä porušovanie zásad radiačnej ochrany nedisciplinovanými pracovníkmi sa riešia na mieste. Úroveň radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach ovplyvňuje aj skutočnosť, že funkcie odborného zástupcu pre radiačnú ochranu v oboch JE vykonávajú erudovaní pracovníci s bohatými medzinárodnými skúsenosťami.

Nedostatok odborných pracovníkov na odbore OZPŽ a zaťaženosť inými úlohami sa prejavila na počte vykonaných previerok. Na druhej strane však prevádzkovatelia jadrových zariadení v súlade s podmienkami stanovenými v povolení poskytujú dozornému orgánu priebežne celý rad informácií a správ. Niektoré z nich poskytujú denne elektronickou formou, iné písomne v mesačných, štvrtročných alebo ročných intervaloch. Okrem toho rozsiahle informácie poskytuje dokumentácia, ktorá je v zmysle nových právnych predpisov požadovaná k vydávaniu rozhodnutí. Tieto skutočnosti sú veľmi efektívnym nástrojom pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Veľkú úlohu pri výkone dozoru a konzultáciách s kompetentnými pracovníkmi jadrových elektrární predstavuje internet a elektronická pošta, ktoré umožňujú priebežnú výmenu informácií, konzultácie alebo odborné poradenstvo.

V prevádzkovaných jadrových zariadeniach bola z hľadiska radiačnej ochrany v roku 2012 priaznivá situácia. Dokladom toho sú nielen osobné dávky pracovníkov, ktoré patria medzi najnižšie v celosvetovom porovnaní, ale aj radiačná situácia v kontrolovanom pásme a aktivita rádioaktívnych látok vypúšťaných do životného prostredia.

Kolektívna dávka v SE EBO – V2 v roku 2012 dosiahla 377,3 manmSv, pričom dávka zamestnancov SE EBO predstavovala 51 %. Maximálna individuálna dávka dosiahla 3,5 mSv za rok. Najvyššie osobné dávky pracovníkov boli, ako obyčajne, počas GO na jednotlivých blokoch. Všetky tieto hodnoty sú mimoriadne priaznivé. Aktivita výpustí do atmosféry bola na úrovni zlomkov percenta limitov. Aktivita koróznych a štiepných produktov vo vodách vypustených do Váhu dosiahla cca 2 desatiny percenta limitu a aktivita trícia v odpadovej vode cca 50 % limitnej hodnoty.

Kolektívna dávka pracovníkov v SE EMO v roku 2012 bola 285,7 manmSv. Z toho zamestnanci SE EMO dostali 38 % kolektívnej dávky a zvyšok dostali externí pracovníci. Maximálna individuálna dávka dosiahla 3,8 mSv. Najviac sa dávke podieľali činnosti vykonávané počas GO na oboch blokoch. Aktivita výpustí do atmosféry bola na úrovni zlomkov percent limitných hodnôt. Aktivita koróznych a štiepných produktov vo výpustiach do Hrona bola na úrovni percenta limitov, aktivita trícia vypusteného v odpadových vodách do Hrona prekročila smernú hodnoty o 1 %. Podrobnosti sú v tabuľkovej časti správy.

Rádioaktivita exhalátov a kvapalných odpadov vypúšťaných do životného prostredia mala prevažne ustálený alebo mierne klesajúci charakter. Výnimkou bola aktivita trícia vypusteného v exhalátoch SE EMO kde sa po zvýšení výkonu reaktora v súvislosti s používaním viac obohateného paliva nepodarilo dodržať smernú hodnotu pre aktivitu trícia vypusteného v jednom kalendárnom roku. Výpuste boli vcelku rovnomerne rozdelené počas celého roka.

Prehľad o dávkovej záťaži pracovníkov v jadrových zariadeniach a o rádioaktívnych výpustiach z jadrových zariadení sú v priložených tabuľkách.

6. Informovanie verejnosti

Záujem verejnosti a v mnohých prípadoch aj odborníkov o otázky zabezpečenia radiačnej ochrany sa prejavil v narastajúcich požiadavkách na informácie alebo na odborné konzultácie. Informácie verejnosti sa poskytujú najmä elektronickou poštou alebo telefonicky.

7. Medzirezortná spolupráca

V oblasti radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach sa najvýznamnejší podiel medzirezortnej spolupráce viaže na spoluprácu s Úradom jadrového dozoru SR a s Ministerstvom životného prostredia. Spolupráca spočíva vo vypracovávaní stanovísk k materiálom dotýkajúcim sa radiačnej ochrany obyvateľstva, v účasti na rokovaní a na činnosti pracovných skupín vytvorených ad hoc. Pre ÚJD SR bola v rámci seminára o havarijnej pripravenosti prezentovaná prednáška o súčasných požiadavkách a kritériách pre prijímanie opatrení pri manažmente havarijných stavov na jadrových zariadeniach.

8. Medzinárodná spolupráca

Pracovníci odboru sa zapájajú do rozsiahlej spolupráce s medzinárodnými organizáciami alebo partnerskými orgánmi dozoru v iných krajinách. Časovo najnáročnejšou formou medzinárodnej spolupráce je poskytovanie informácií, vypracovávanie správ a odpovede na dotazníky. Ide predovšetkým o pravidelné informácie o výsledkoch monitorovania v životnom prostredí, o informácie o dávkach pracovníkov v jadrových zariadeniach, o výpustiach z jadrových zariadení. Dotazníky sa týkajú často právnych predpisov a systému regulácie jednotlivých oblastí v radiačnej ochrane.

Ďalšou formou spolupráce je vyjadrovanie sa k návrhom právnych dokumentov EÚ k návrhom dokumentov vydávaných MAAE alebo OECD/NEA prípadne iných organizácií. Významný podiel má tiež činnosť v medzinárodných pracovných skupinách EÚ, MAAE, OECD alebo v bilaterálnych pracovných skupinách.

OOZPŽ sa podieľa tiež na pripomienkovaní správ a informácií, ktoré predkladajú členské krajiny Európskej komisii na základe článku 37 zmluvy Euratom. V roku 2012 bolo predložených 12 takých správ.

Z hľadiska medzinárodného postavenia ÚVZ SR ako dozorného orgánu nad radiačnou ochranou v jadrových zariadeniach bola v roku najzávažnejšia misie IRRS vyslaná MAAE. Z hľadiska perspektívy sú dôležité závery tejto správy, ktoré sa týkajú radiačnej ochrany a ďalšej činnosti ÚVZ SR, z ktorých citujeme:

a) *V SR je veľmi dobrý a pevný dozorný rámec, ktorý je v súlade s medzinárodnými odporúčaniami a praxou, čo prispieva k vysokej dosiahnutej úrovni jadrovej bezpečnosti v SR. Potrebne je však zlepšiť spoluprácu a koordináciu činností medzi zúčastnenými dozormi, vyvinúť národnú politiku a stratégiu jadrovej bezpečnosti a implementovať politiku a stratégiu riadenia záverečnej časti jadrovej energetiky.*

f) *ÚVZ SR v oblasti ochrany zdravia pracovníkov na JZ pred ionizujúcim žiarením veľmi dobre vykonáva svoju činnosť. Počet zamestnancov, ktorí vykonávajú danú činnosť na JZ je síce malý, ale zamestnanci sú vysoko kompetentní. ÚVZ SR by však mal venovať*

zvýšenú pozornosť uchovávaníu a odovzdávaníu vedomostí vzhľadom na očakávané zmeny v ľudských zdrojoch. Tiež by mal zabezpečiť inováciu zariadení používaných pri výkone svojej činnosti. Zlepšená by mala byť spolupráca medzi ÚVZ SR a ÚJD SR všade tam, kde dochádza k ich interakcii.

g) *V oblasti nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a jadrovým palivom je dozorný rámec dobre rozvinutý a zavedený. Je však potrebné preveriť súčasný legislatívny a dozorný rámec vo vzťahu k rozdeleniu zodpovedností medzi vlastníkom alebo producentom rádioaktívnych odpadov a organizáciou nakladajúcou s rádioaktívnymi odpadmi. Misia okrem toho odporučila unifikovať národný monitorovací systém a prijať postup pre situácie s chronickým ožiareníu.*

9. Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť

Potenciálne ohrozenie pre ľudské zdravie predstavujú radiačné nehody a radiačné havárie. V roku 2012 sa v prevádzkovaných jadrových elektrárnach SR radiačné nehody a radiačné havárie nevyskytli.

Najnižší stupeň neštandardnej situácie sa označujú ako radiačné udalosti. Pri nich nedochádza k priamemu ohrozeníu zdravia pracovníkov ani obyvateľstva, ale dochádza k porušeníu pravidiel radiačnej ochrany. Prevádzkovatelia jadrových zariadení pravidelne informujú ÚVZ SR aj o tomto najnižšom stupni udalostí. Analýza týchto situácií umožňuje identifikovať potenciálne riziká a prijatie opatrení na predchádzanie alebo zníženie pravdepodobnosti ich výskytu a výskytu závažnejších udalostí a na zníženie ich dôsledkov.

Významnou súčasťou havarijnej pripravenosti sú havarijné cvičenia. V roku 2012 boli na oboch prevádzkovaných jadrových elektrárnach pravidelné havarijné cvičenia, ktorých sa zúčastnili pracovníci odboru OZPŽ ako pozorovatelia a svojimi postrehmi a pripomienkami prispeli k zvýšeníu efektívnosti cvičení.

Z pohľadu organizácie odozvy na vážne jadrové havárie bolo dôležité najmä cvičenie „Havran“, do ktorého boli zapojené aj krízové štáby na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni a tiež zložky zabezpečujúce odozvu na udalosti. V rámci cvičenia boli vykonané opatrenia v obmedzenom rozsahu a metodické ukážky niektorej činnosti. V rámci prípravy na toto cvičenie ÚVZ SR zabezpečil odborný seminár pre pracovníkov regionálnych úradov ako aj seminár na MZ SR pre zložky poskytujúce zdravotnú starostlivosť osobám postihnutým pri radiačnej havárii. Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením sa podieľali na organizovaní a riadení monitorovania radiačnej situácie, na príprave návrhov na prijatie opatrení pre krízový manažment na národnej a regionálnej úrovni. Z hodnotenia cvičenia Havran vyplynul celý rad záverov, ktorých cieľom je zvýšenie efektívnosti činnosti počas odozvy, dobudovanie a dovybavenie zložiek, ktoré zabezpečujú monitorovanie, riadenie a vykonávanie opatrení.

Nasledujúce tabuľky o dávkach pracovníkov v jadrových zariadeniach sú spracované na základe meraní osobných dávok pracovníkov vykonávaných prevádzkovateľmi jadrových zariadení a správ, ktoré prevádzkovatelia prekladajú ÚVZ SR v zmysle požiadaviek zákona č. 355/2007 Z. z. a podmienok uvedených v povoleniach na činnosti vedúce k ožiareníu."

10. Výkon štátneho zdravotného dozoru

Vyrad'ovanie jadrovo energetických zariadení z prevádzky, zaobchádzanie s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým palivom – JAVYS, a.s.

JAVYS (Jadrová vyrad'ovacia spoločnosť a.s.) vznikla rozdelením Slovenských elektrární na dva subjekty JAVYS, a.s. a Slovenské elektrárne, a.s (Enel). Spoločnosť JAVYS, a.s. združuje zariadenia a prevádzky na spracovanie a ukladanie rádioaktívnych odpadov na dvoch

lokalitách Slovenskej republiky. Do tohto podniku patrí JE A-1, Medzisklad vyhoretého paliva (MSVP), Technológie pre spracovanie a úpravu RAO (TSÚ RAO) v Jaslovských Bohuniciach a Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov (RÚ RAO) a pracovisko Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov (FS KRAO) v Mochovciach. Od roku 2010 do štruktúry JAVYS, a.s. bola zaradená aj JE V-1, ktorá je v prvej etape vyradovania z prevádzky.

JE A-1, ktorá je našou najstaršou a zároveň aj havarovanou elektrárnou, predstavuje stále radiačné riziko. Súvisí to s tým, že na elektrárni sa ešte nachádzajú rádioaktívne odpady o vysokých aktivitách vo forme potenciálne ohrozujúcej životné prostredie a zdravie ľudí. Hlavný dôraz zo strany štátneho dozoru nad radiačnou bezpečnosťou bol kladený na dodržiavanie usmerňovania expozície zamestnancov JAVYS, a.s., a aj externých dodávateľov služieb ako aj zdôvodnenie expozície, posúdenie stupňa ochrany pri plánovaní pracovných činností, zvládnutie organizácie činností na pracoviskách a posúdenie navrhnutých systémov a ochrany vrátane mechanizačných a automatizačných prostriedkov. Osobitná pozornosť bola venovaná problémom likvidácie kontaminovaných betónov a zemín, ktoré sa t.č. nachádzajú v areáli JE A-1. Časť aktivít spoločnosti JAVYS, a.s. je zameraná na uvoľňovanie kontaminovaných materiálov do ŽP. Aktivity súvisiace s posudzovaním návrhov na likvidáciu resp. premiestňovanie kontaminovaných betónov a zemín boli vyvolané prípravou výstavby nového jadrového zdroja.

Transporty RAO

Veľké množstvo pevných rádioaktívnych odpadov (RAO) je dnes transportovaných medzi lokalitou Jaslovské Bohunice a RÚ RAO v Mochovciach. ÚVZ SR kontroloval transporty RAO uskutočňované tak po verejných komunikáciách ako aj po vnútropodnikových komunikáciách medzi objektmi JE V-1, JE A-1 a zariadeniami na spracovania RAO.

Inštitucionálne RAO

Uznesením vlády bolo rozhodnuté, že IRAO budú ukladané na nejadrovom novovybudovanom zariadení v blízkosti RÚ RAO Mochovce. Zástupcovia ÚVZ SR sa zúčastňovali na rokovaní ohľadom umiestnenie stavby a jej využitia v budúcnosti.

V roku 2012 ÚVZ SR rozhodoval o návrhoch vnútorných havarijných plánov JE A1, JE V1, RÚ RAO a FS KRAO spoločnosti JAVYS, a.s., vydal povolenie na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu na jadrovom zariadení FS KRAO Mochovce.

V procese posudzovania vplyvov na životné prostredie vydal v roku 2012 ÚVZ SR stanoviská k zámerom:

- Rozšírenie RÚ RAO v Mochovciach pre ukládanie NSAO a vybudovanie úložiska pre VNAO
- Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov spoločnosti JAVYS, a.s. v lokalite Mochovce
- Zvýšenie kapacity existujúcich fragmentačných a dekontaminačných zariadení.

Posudzované programy, vydané stanoviská a uskutočnené rokovania sa týkali:

- Obdržaných dávok zamestnancov JAVYSu a dodávateľských organizácií v KP za rok 2012
- Stav aerosólových a kvapalných výpustí do ŽP v jednotlivých kvartáloch roku 2012
- Čerpania predpokladaných dávok pri realizačných programov prác v roku 2012

- Likvidácia stanice odstraňovania organických nečistôt (sooN), objekt č. 30 podľa PRG 41/5110/A1/2010
- Úprava nátrubkov pre nahrievací horák AV 20004 na spaľovacej peci AV 20001 a pre horák dohorievacej komory AV 20005 na dohorievacej komore AV 20002 podľa PRG 68/2210/2000/2012
- Úprava fragmentov (PDS DW, po chrompiku) na dekontaminačné experimenty podľa 9-PRG-36/5110/2012
- Úprava konečného produktu (sorbenty z prečisťovania dowthermu zafixované v matrici SIAL) pri prevýšení sumárnej alfa aktivity nad 4000 Bq.g-1 podľa programu prác PRG 36/5110/A1/2011P
- Program komplexného vyskúšania PS 08 BSC Lisovanie podľa 10-PRG-19/2210/2000/2012
- Výmena brán a dverí v O-P koridore podľa 9-PRG - 40/5110/2012
- Demontáž a fragmentácia technologických zariadení v m. č. 16 obj. 41 podľa programu prác PRG 13/5110/A1/2010
- Demontáž káblov v obj. 41 podľa programu prác 9 - PRG - 12/5110/A1/2012
- Montáž prekrytia podlahy na RS podľa 9-PRG-51/5110/2012
- Dekontaminácia zariadení a stavebných konštrukcií m. č. 714 podľa programu prác 9-PRG-32/5130/A1/2012
- Vyberanie kalov z odparky destilačnej stanice (poz. 19/1), fixácia kalov do SIAL matrice a dekontaminácia vnútorných povrchov odparky miestnosť č. 219, objekt č. 30 podľa 9-PRG-46/5110/2012
- Čistenie výsypky rukávového filtra BT40002 podľa 10-PRG-54/2210/2000/2012
- Spracovanie dowthermu o aktivite gama vyššej ako 2.108 Bq.dm-3 podľa programu prác PRG - 08/5110/A-1/2011
- Program AKV 9-PRG 59/5110/2012 Kalorobot K1-Vyberací systém

Vykonalé preverky v zariadeniach JAVYS, a.s. v Jaslovských Bohuniciach a Mochovciach:

- Stav uvoľňovania materiálov do ŽP
- Radiačná situácia na linke FS KRAO Mochovce
- Činnosti vedúce k ožiareniu na RÚ RAO v Mochovciach
- Radiačná situácia na linke vitrifikácie chrompiku JE A-1 po nehode
- Činnosti vedúce k ožiareniu v hlavnom výrobnom bloku JE A-1
- Činnosti vedúce k ožiareniu v strojovni - obj. 34 (skladovanie pevných RAO)
- Činnosti vedúce k ožiareniu - transport VBK kontajnerov z EBO do RÚ RAO Mochovce
- Systém merania plynných a kvapalných výpustí z JE A-1 a V-1
- Monitorovanie postupu prác pri vyberaní kontaminovaných zemín z obj. 38/3
- Kontrola postupu prác pri objekte č.28
- Objekt č. 44/10 – vyradovanie miestností č. 108, 108a, 108b
- Radiačná situácia na pracovisku spracovania použitých VZT filtrov – PS 009
- Monitorovanie prác počas komplexného vyskúšania systému spracovania pevných a kvapalných spáliteľných rádioaktívnych odpadov spaľovaním na PS 06BSC
- Triedenie pevných RAO v obj. 809

Iné činnosti:

- Činnosť v skúšobnej komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre práce vedúce k ožiareniu.
 - Aktívna účasť na cvičení HAVRAN 2012
- V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením prešetrovali 6 prípadov.

Prehľad o distribúcii individuálnej efektívnej dávky z externého ožiarovania podľa profesného zaradenia v JAVYS, Typ KP – A

Profesná skupina rok 2012	JAVYS KP - A Počet:		Počet pracovníkov s efektívnou dávkou (P) v uvedenom dávkovom intervale a ich kolektívna efektívna dávka (D) v mSv											
			E Kum	E Max	E Priemer	<=,1 mSv	<=,5 mSv	<=1 mSv	<=1,5 mSv	<=2 mSv	<=5 mSv	<=10 mSv	<=15 mSv	50> mSv
A	166	P				146	40	28	15	14	49	26	1	
		D	988,627	10,171	5,9558	0	10,305	21,397	18,643	23,552	153,757	181,421	10,171	
B	45	P				29	11	1	2		2			
		D	13,855	4,196	0,3078	0	2,839	0,598	454		7,964			
C	29	P				17	3	1	2		6			
		D	19,845	4,276	0,6843	0	0,69	0,993	2,572		15,59			
D	72	P				37	14	1	1	3	12	4		
		D	79,202	9,754	1,10002	0	2,766	0,782	1,489	5,308	37,474	31,383		
E	66	P				41	11	5	4	1	4			
		D	22,72	2,735	3,3745	0	2,572	3,895	4,67	1,869	9,714			
F	3	P				2					1			
		D	3,111	3,111	3,111	0					3,111			
G	284	P				201	34	11	7	8	17	6		
		D	132,611	7,872	0,4669	0	8,755	7,244	8,321	13,346	54,987	39,958		
H	51	P				38	4	4	1		4			
		D	17,564	3,575	0,3444	0	1,039	2,886	1,489		12,15			
I	158	P				95	31	11	6	4	7	4		
		D	72,894	7,702	0,4613	0	7,31	7,615	7,715	6,706	18,158	25,39		
R1	1	P				1								
		D	0	0	0	0								
Sum	1028	P				607	148	62	38	30	102	40	1	
		D	781,044	10,171	0,7598	0	36,276	45,406	47,353	50,781	312,905	278,152	10,171	

Prehľad o distribúcii individuálnej efektívnej dávky z externého ožiarovania podľa profesného zaradenia v JAVYS – V1- Typ KP – V

Profesná skupina r. 2012	JAVYS V 1 /V/ Počet:	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou (P) v uvedenom dávkovom intervale a ich kolektívna efektívna dávka (D) v mSv											
		E Kum	E Max	E Priemer	<=,1 mSv	<=,5 mSv	<=1 mSv	<=1,5 mSv	<=2 mSv	<=5 mSv	<=10 mSv	<=15 mSv	50> mSv
A	69	P				53	12	4					
		D	4,971	0,691	0,07204	0	2,573	2,398					
B	20	P				20							
		D	0	0	0	0							
C	9	P				9							
		D	0	0	0	0							
D	14	P				14							
		D	0	0	0	0							
E	54	P				52	2						
		D	0,274	0,162	0,0211	0	0,274						
F	11	P				11							
		D	0	0	0	0							
G	84	P				79	5						
		D	0,966	0,463	0,0115	0	0,966						
H	38	P				34	4						
		D	1,255	0,391	0,0330	0	1,255						
I	142	P				137	5						
		D	1,028	0,306	0,0072	0	1,028						
L	10	P				10							
		D	0	0	0	0							
Sum:	451	P				419	28	4					
		D	8,494	0,691	0,0188	0	6,096	2,398					

Prehľad o distribúcii individuálnej efektívnej dávky z externého ožiarenia podľa profesného zaradenia v SE EBO- V2, ZAMESTNANCI

r.2012	Počet	SE-EBO V2 – LEN ZAMESTNANCI														
		E	E	E	<=,1 P	<=,1 P	<= ,5 S	<= ,5 P	<= 1 S	<= 1 P	<= 2 S	<=2 P	<=5 S	<=5 P	<=10 S	<=10 P
		KDE	Max	Priemer	mSv											
2012/2	618	10,579	0,95	0,017	0,3	583	6,032	29	4,247	6		0		0		0
2012/3	558	3,461	0,46	0,006	0	541	3,461	17	4,247	0		0		0		0
2012/4	497	1,36	0,27	0,003	0	489	1,36	8		0		0		0		0
2012/5	595	11,78	0,939	0,02	0,101	550	9,494	42	2,185	3		0		0		0
2012/6	620	85,613	3,53	0,138	0	466	23,95	98	22,828	31	28,674	21	10,161	4		0
2012/7	605	60,629	1,928	0,1	0	454	29,95	117	16,146	23	14,533	11		0		0
2012/8	527	2,973	0,306	0,006	0	510	2,973	17		0		0		0		0
2012/9	530	5,449	0,62	0,01	0	499	4,249	29	1,204	2		0		0		0
2012/10	517	1,27	0,37	0,002	0,1	512	1,17	5		0		0		0		0
2012/11	519	1,815	0,54	0,003	0,1	513	1,175	5	0,54	1		0		0		0
2012/12	509	0,861	0,25	0,002	0,1	504	0,761	5		0		0		0		0
Suma:	6095	185,79	3,53	0,03	0,701	5621	84,571	372	47,15	66	43,207	32	10,161	4		0
A priem	762	185,79	4,526	0,244	0,21	535	26,318	113	28,427	41	75,998	53	54,846	20		0

Prehľad o distribúcii individuálnej efektívnej dávky z externého ožiarenia podľa profesného zaradenia v SE EBO- V2, DODÁVATELIA

r.2012	Počet	SE-EBO V2 – DODÁVATELIA														
		E	E	E	<=,1 P	<=,1 P	<= ,5 S	<= ,5 P	<= 1 S	<= 1 P	<= 2 S	<=2 P	<=5 S	<=5 P	<=10 S	<=10 P
		KDE	Max	Priemer	mSv											
2012/2	155	1,43	0,77	0,009	0	151	0,66	3	0,77	1		0		0		0
2012/3	146	0,54	0,3	0,004	0	143	0,54	3		0		0		0		0
2012/4	99	0	0	0	0	99		0		0		0		0		0
2012/5	462	16,486	0,711	0,036	0	399	12,729	57	3,758	6		0		0		0
2012/6	552	113,424	3,296	0,205	0	328	30,317	132	46,319	65	33,492	26	3,296	1		0
2012/7	505	53,168	1,459	0,105	0	348	32,099	130	15,964	23	5,105	4		0		0
2012/8	155	1,024	0,211	0,007	0,1	149	0,924	6		0		0		0		0
2012/9	166	1,619	0,3	0,01	0	157	1,619	9		0		0		0		0
2012/10	173	0	0	0	0	173		0		0		0		0		0
2012/11	174	2,568	1,042	0,015	0	168	0,809	4	0,717	1	1,042	1		0		0
2012/12	142	1,262	0,252	0,009	0	135	1,262	7		0		0		0		0
Suma:	2729	191,521	3,296	0,07	0,1	2250	80,958	351	67,528	96	39,639	31	3,296	1		0
A priem	754	191,521	5,03	0,254	0	466	36,81	158	47,417	66	76,235	52	26,029	11	5,03	1

Prehľad o distribúcii individuálnej efektívnej dávky z externého ožiarovania podľa profesného zaradenia v SE EBO - V2, VŠETCI PRACOVNÍCI

r.2012	Počet	SE-EBO V2 – VŠETCI PRACOVNÍCI														
		E	E	E	<=,1 P	<=,1 P	<= ,5 S	<= ,5 P	<= 1 S	<= 1 P	<= 2 S	<=2 P	<=5 S	<=5 P	<=10 S	<=10 P
		KDE	Max	Priemer	mSv											
2012/2	773	12,009	0,95	0,016	0,3	734	6,692	32	5,017	7						
2012/3	704	4,001	0,46	0,006	0	684	4,001	20		0						
2012/4	596	1,36	0,27	0,002	0	588	1,36	8		0						
2012/5	1057	28,266	0,939	0,027	0,101	949	22,222	99	5,943	9						
2012/6	1172	199,037	3,53	0,17	0	794	54,267	230	69,147	96	62,166	47	13,457	5		
2012/7	1110	113,797	1,928	0,103	0	802	62,049	247	32,11	46	19,638	15				
2012/8	682	3,997	0,306	0,006	0,1	659	3,897	23		0		0				
2012/9	696	7,068	0,62	0,01	0	656	5,864	38	1,204	2		0				
2012/10	690	1,27	0,37	0,002	0,1	685	1,17	5		0		0				
2012/11	693	4,383	1,042	0,006	0,1	681	1,984	9	1,257	2	1,042	1				
2012/12	651	2,123	0,252	0,003	0,1	639	2,023	12		0		0				
Suma:	8824	377,311	3,53	0,043	0,801	7871	165,526	723	114,678	162	82,846	63	13,457	5		
A priem	1516	377,311	5,03	0,249	0,201	1001	63,128	271	75,844	107	152,233	105	80,875	31	5,03	1

Distribúcia osobných dávok SE EMO v roku 2012

Prof. skupina	P o d	Počet prac.	Počet pracovníkov = (A), Dávka = (B)			ZAMESTNANCI SE-EMO														
			E	E	E	<=,1	<=,15	<=,2	<=,25	<=,5	<=1	<=1,5	<=2	<=5	<=10	<=15	<=20	<=50	50 >	
			Kum	Max	Priemer	mSv														
A	A	47				11	7	2	6	11	5	3	2							
	B		16,605	1,945	0,3532	0	0,912	0,329	1,351	3,907	2,966	3,540	3,600							
B	A	22				22	1													
	B		0,124	0,122	0,0056	0	0,122													
C	A	80				70	5		1	1	2	1								
	B		4,155	1,344	0,0519	0	0,636		0,201	0,349	1,625	1,344								
D	A	41				23				2	6	4	1							
	B		12,222	1,522	0,2980	0				0,680	4,485	4,811	1,522							
E	A	39				33	1	1	1	3										
	B		1,437	0,405	0,080	0	0,120	0,168	0,215	0,934										
F	A	37				25	1			5	1	2	3							
	B		10,683	1,855	0,2887	0	0,135			1,798	0,710	2,747	5,293							
G	A	130				118	2	4	1	3	2									
	B		3,927	0,829	0,030	0	0,247	0,738	0,247	1,258	1,437									
I	A	223				140	19	6	4	16	26	4	2	8						
	B		59,426	3,810	0,2664	0	2,426	1,094	0,946	5,903	16,495	4,632	3,862	24,066						
L	A	82				82														
	B		0	0	0	0														
Sum:	A	701				523	40	13	14	41	40	14	8	8						
	B		108,578	3,810	0,155	0,003	5,085	2,329	3,197	14,829	27,718	17,074	14,277	24,066						

Distribúcia osobných dávok SE EMO v roku 2012

Prof. skupina	P o d	Počet prac.	Počet pracovníkov = (A), Dávka = (B)			DODÁVATELIA SE-EMO														
			E	E	E	<=,1	<=,15	<=,2	<=,25	<=,5	<=1	<=1,5	<=2	<=5	<=10	<=15	<=20	<=50	50 >	
			Kum	Max	Priemer	mSv														
A	A	31				16	3		2	3	7									
	B		7,184	0,908	0,2317	0	0,39		0,462	1,035	4,487									
B	A	35				32	1			2										
	B		0,859	0,424	0,0245	0	0,124			0,735										
C	A	34				31	2						1							
	B		2,146	1,892	0,0631	0	0,254					1,892								
D	A	13				4				1										
	B		3,121	1,747	0,2400	0				0,479										
E	A	12				9		1		1	1									
	B		1,100	0,647	0,0916	0		0,186		0,267	0,647									
F	A	76				35	8	2	1	8	11	10	1							
	B		26,617	1,526	0,3502	0	1,084	0,336	0,216	3,264	8,137	12,054	1,526							
G	A	377				331	18	6	8	5	8		1							
	B		14,228	1,544	0,038	0	2,283	1,132	1,931	2,025	5,313		1,544							
H	A	49				39	4	1	1	2		2								
	B		4,164	1,345	0,085	0	0,497	0,186	0,249	0,671		0,561								
I	A	444				260	28	17	13	56	34	10	17	9						
	B		117,931	2,886	0,2656	0	3,538	3,103	3,026	21,024	23,825	11,586	29,425	22,404						
L		134				134														
			0	0	0	0														
Bez udania	A	19				17		1			1									
	B		0,810	0,610	0,043	0		0,200			0,610									
Sum:	A	1224				913	65	28	25	78	63	22	21	9						
	B		177,350	2,963	0,145	0	8,290	5,143	5,884	29,500	43,794	26,201	36,134	22,404						

11. Radiačná monitorovacia sieť

Správa sa venuje iba stavu a výsledkom radiačnej a monitorovacej siete v sieti úradov verejného zdravotníctva.

1. Úvodná časť

Úroveň rozvoja jadrovej energetiky v SR je porovnateľná s najvyspelejšími krajinami, pričom v podiele výroby el. z JE sme na 2. mieste na svete za Francúzskom. V SR sú 4 atómové reaktory v prevádzke (EBO, EMO), 2 reaktory vo výstavbe (EMO 3,4), jedna JE sa plánuje (JESS Jas. Bohunice), dve JE sú vyradované z prevádzky (JE A-1 a JE V-1), pričom JE A-1 je po havárii poznamenaná výraznou kontamináciou priestorov i okolia. V SR existuje niekoľko ďalších jadrových zariadení ako sklad nízko a stredne aktívnych RAO v Mochovciach, medzisklad vyhoreného paliva v Jaslovských Bohuniciach a ďalšie zariadenia, pričom niektoré z nich predstavujú vážny potenciálny problém z hľadiska ich možného vplyvu na okolie a obyvateľstvo, v prípade nehody (medzisklad vyhoreného paliva).

V prípade radiačnej havárie aby bolo možné zabezpečiť ochranu zdravia obyvateľov je potrebné predovšetkým poznať radiačnú situáciu (monitorovať), zaznamenať a vyhodnotiť dávkovú záťaž obyvateľstva a následne navrhnúť opatrenia na ochranu zdravia obyvateľstva. Pre tieto účely sa zriaďuje tzv. radiačná monitorovacia sieť (RMS) a Ústredie radiačnej monitorovacej siete (ÚRMS), ktoré majú z pohľadu ochrany zdravia obyvateľstva v prípade radiačnej havárie v podmienkach SR nezastupiteľnú úlohu.

2. Legislatívna činnosť

RMS je v zmysle § 9 zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov definovaná ako riadená sústava technicky, odborne a personálne vybavených odborných pracovísk, organizačne prepojených na potreby monitorovania radiačnej situácie a zber údajov na území Slovenskej republiky, ktorú vytvára úrad verejného zdravotníctva (ÚVZ SR) v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy (Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky).

RMS zabezpečuje hlavne:

- meranie určených veličín v určených zložkách životného prostredia v systéme meracích miest podľa časového harmonogramu,
- hodnotenie ožiarenia obyvateľstva a príspevku k ožiareniu spôsobeného činnosťami vedúcimi k ožiareniu pri normálnej radiačnej situácii,
- podklady na systematické usmerňovanie ožiarenia obyvateľstva,
- údaje o rádioaktívnej kontaminácii životného prostredia potrebné na rozhodovanie o vykonaní a ukončení zásahov a opatrení na obmedzenie ožiarenia pri radiačnom ohrození,
- údaje o úrovni ožiarenia na informovanie obyvateľstva a na medzinárodnú výmenu informácií o radiačnej situácii na území Slovenskej republiky.

RMS má nadrezortnú pôsobnosť a pozostáva z Ústredia radiačnej a monitorovacej siete (ÚRMS) zriadeného na odbore ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, zo stálych zložiek a z pohotovostných zložiek (ďalej len zložky RMS) v rezorte zdravotníctva a ďalších rezortoch. Úlohy RMS sú bližšie špecifikované vo Vyhláske MZ SR č. 524/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti.

Ďalšie podrobnosti o RMS v SR sú v Prílohe č.1.

RMS plní aj úlohy medzinárodného charakteru, nakoľko v článku 35 Zmluvy Euratom sa vyžaduje, aby si každý členský štát EÚ vybudoval zariadenia potrebné na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovni rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy a zabezpečil dodržiavanie základných bezpečnostných noriem. Článkom 35 sa tiež udeľuje Európskej komisii právo prístupu k takýmto zariadeniam s cieľom skontrolovať ich prevádzku a účinnosť. Článok 36 Zmluvy Euratom následne ukladá členským krajinám EÚ pravidelne informovať Európsku komisiu o nameraných výsledkoch.

2.1. Pôsobnosť ÚVZ SR a ÚRMS

ÚVZ SR zabezpečuje a riadi činnosti RMS (§ 5 ods. 5 písm. j) zákona č. 355/2007 a súčasne je aj zodpovedný za plnenie Článku 35 a 36 Zmluvy Euratom a pravidelné zasielanie výsledkov radiačného monitorovania územia SR Európskej komisii. V prípade radiačnej havárie u nás resp. v zahraničí je zodpovedný nielen za realizáciu radiačného monitorovania na území SR, ale aj za navrhovanie opatrení na ochranu zdravia obyvateľov (§ 48 ods.5 zákona č. 355/2007 Z. z.). Na základe nameraných radiačných veličín, ktoré zabezpečujú zložky RMS, ÚRMS hodnotí výsledky a usmerňuje ožiarenie obyvateľstva. Prostredníctvom ÚVZ SR podáva návrhy orgánom príslušným na úseku civilnej ochrany obyvateľstva na vyhlásenie mimoriadnej situácie a to:

- a) ukrytie a na ukončenie ukrytia,
- b) evakuáciu a na ukončenie evakuácie,
- c) dočasné presídlenie a na ukončenie dočasného presídlenia,
- d) trvalé presídlenie,
- e) použitie profylaktík vrátane jódovej profylaxie alebo antidót,
- f) odstránenie a spôsob odstránenia rádioaktívnej kontaminácie z terénu, budov a materiálov na bezpečnú úroveň z hľadiska radiačnej ochrany,
- g) režimové opatrenia pre obyvateľov ohrozenej alebo zasiahnutej oblasti a na ich odvolanie,
- h) monitorovanie územia,
- i) varovanie obyvateľstva,
- j) hygienickú očistu osôb,
- k) likvidáciu úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- l) vykonanie opatrení na zabezpečenie záchranných prác.

Ústredie radiačnej monitorovacej siete

Ústredie RMS je skupina zriadená na ÚVZ SR, ktorá **pri normálnej radiačnej situácii:**

- a) koordinuje a odborne usmerňuje činnosť siete,
- b) v spolupráci so stálymi zložkami siete vypracúva metodické pokyny a návody na monitorovanie a zabezpečuje pravidelné porovnávacie merania,
- c) organizačne pripravuje a riadi výcvik stálych zložiek siete, vypracúva plán havarijných cvičení, najmenej dvakrát ročne organizuje havarijné cvičenia a vyhodnocuje ich,
- d) zbiera a spracúva výsledky monitorovania získané sieťou,
- e) eviduje výsledky monitorovania získané sieťou a vypracúva výročné správy o ožiarení obyvateľstva,
- f) hodnotí úroveň ožiarenia obyvateľstva a príspevok činností vedúcich k ožiareniu obyvateľstva,

g) v prípade potreby na základe záverov a analýz výsledkov monitorovania pripravuje podklady pre návrhy na usmerňovanie ožiarenia obyvateľstva.

Ústredie RMS pri radiačnom ohrození

- a) spolupracuje s centrom havarijnej odozvy pri Úrade jadrového dozoru Slovenskej republiky pri spracúvaní podkladov na rozhodovanie o vykonaní a ukončení zásahov a ochranných opatrení,
- b) zbiera a spracúva výsledky monitorovania, vyhodnocuje radiačnú situáciu a vypracúva jej prognózy,
- c) vypracúva správy a informácie o ožiarení obyvateľstva v dôsledku radiačnej havárie,
- d) koordinuje a odborne usmerňuje postupný prechod z monitorovacieho režimu pri radiačnom ohrození do režimu monitorovania za normálnej radiačnej situácie.

2.2. Pôsobnosť zložiek RMS

Monitorovanie radiačnej situácie vykonávajú stále a pohotovostné zložky RMS. **Stálymi zložkami** sú určené stabilné monitorovacie systémy nepretržitého merania, laboratórne skupiny a mobilné skupiny, ktoré sú vytvorené na tento účel na ÚVZ SR, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (RÚVZ BB), Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach (RÚVZ KE), Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Bratislave (RÚVZ BA), Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave a v organizáciách určených ústrednými orgánmi štátnej správy, ktoré sa podieľajú na monitorovaní za normálnej radiačnej situácie.

Pohotovostnými zložkami sú mobilné skupiny a laboratórne skupiny vytvorené na ÚVZ SR, RÚVZ BA, RÚVZ BB, RÚVZ KE, v organizáciách určených ústrednými orgánmi štátnej správy, skupiny zriadené podľa osobitných predpisov (§ 14 ods. 1 písm. g zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a Vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany), resp. skupiny vytvorené v jadrových zariadeniach v Slovenskej republike v súlade s ich havarijnými plánmi.

V súčasnosti sa okrem rezortu zdravotníctva na činnosti radiačnej monitorovacej siete podieľajú zložky v rezortoch MV SR, MO SR, MŽP SR, kde existujú vybudované monitorovacie siete tzv. včasného varovania (príloha č.2). Ich činnosť z pohľadu ÚRMS nie je zmluvne zakotvená.

3. Hlavné úlohy zložiek RMS

Za normálnej radiačnej situácie vykonávajú monitorovanie stále zložky. Pri radiačnom ohrození vykonávajú monitorovanie stále zložky a pohotovostné zložky. Pohotovostné zložky sa aktivizujú podľa havarijných plánov a plánov ochrany obyvateľstva alebo na základe pokynu ÚRMS.

Pri radiačnom ohrození činnosť siete koordinuje a odborne usmerňuje ÚRMS, pričom sa monitorovanie vykonáva podľa vnútorných havarijných plánov (§ 4 vyhlášky Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 55/2006 Z. z. o podrobnostiach v havarijnom plánovaní pre prípad nehody alebo havárie), plánov ochrany obyvateľstva (§ 13 vyhlášky Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 55/2006 Z. z., § 8 písm. a) a § 9 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 533/2006 Z. z.), požiadaviek orgánov štátnej správy alebo obcí, ktoré riadia záchranné práce podľa osobitného predpisu (§ 12 až 15 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z.), požiadaviek a usmernení ÚRMS.

3.1. Monitorovanie za normálnej situácii

Rozsah monitorovania pri normálnej radiačnej situácii je stanovený tak, aby bolo možno zistiť údaje o radiačnej situácii v rozsahu a kvalite, ktorú žiadajú príslušné orgány a inštitúcie Európskej únie a predovšetkým získať podklady na hodnotenie a usmerňovanie ožiarovania obyvateľstva a vplyvu zdrojov ožiarovania na zdravie obyvateľov.

Priority:

- Kontinuálne meranie externého žiarenia (sieť včasného varovania)
- Meranie rádioaktivity aerosólov v ovzduší
- Meranie rádioaktivity atmosférického prašného spad a zrážok
- Monitorovanie rádioaktívneho jódu v plynnej forme
- Meranie povrchovej rádioaktívnej kontaminácie pôdy, povrchov a porastov
- Meranie rádioaktívnej kontaminácie pitnej a povrchovej vody
- Meranie rádioaktívnej kontaminácie potravín a krmovín
- Monitorovanie kontaminácie osôb a osobných predmetov

Ďalšie úlohy

- Koordinácia činností a komunikácia výsledkov do ÚRMS
- Vyhodnocovanie dávok z ožiarovania obyvateľstva
- Merania na hraničných prechodoch (rádioaktívna kontaminácia osôb, dopravných prostriedkov, predmetov a materiálov)
- Vyhľadávanie a monitorovanie miest so zachytenými (opustenými) zdrojmi žiarenia
- Merania dávky žiarenia gama termoluminiscenčnými dozimetrami

Popri sieti včasného varovania je monitorovanie rádioaktivity v zložkách ŽP za normálnej situácie zabezpečované predovšetkým stálymi zložkami RMS v rezorte zdravotníctva. Požiadavky na monitorovanie sú v prílohe č.1.

3.2. Monitorovanie pri radiačnom ohrození

Rozsah monitorovania závisí na stupni radiačnej nehody a veľkosti potenciálnej kontaminácie územia SR. V extrémnom prípade sa vyžaduje nasadenie veľkého počtu mobilných (pohotovostných) monitorovacích jednotiek a výrazné zvýšenie počtu meraní vykonávaných stabilnými (laboratórnymi) zložkami RMS (pozn.: počas prvého mesiaca po nehode vo Fukušime bolo zmeraných viac ako 50 000 vzoriek potravín a vykonaných niekoľko tisíc meraní dávkových príkonov a kontaminácie územia). Cieľom monitorovania zložiek životného prostredia (vzduch, voda, pôda, potraviny) a osôb je získať informácie potrebné pre zhodnotenie rizika ožiarovania osôb a návrh ochranných opatrení.

3.3. Merania rádioaktivity v zložkách životného prostredia

Meranie externého žiarenia

Meranie externého žiarenia - dávkových príkonov vo vzduchu je najdôležitejšou radiačnou veličinou, pre výpočet ožiarovania osôb, na základe ktorého sa odvádzajú nápravné opatrenia. Zabezpečenie dostatočného počtu meraní pokrývajúcich celé územie krajiny je preto nevyhnutnou požiadavkou efektívneho fungovania RMS. Merania sú vykonávané prostredníctvom stabilnej siete včasného varovania a mobilnými skupinami merajúcimi v miestach nepokrytých systémom včasného varovania (radiačná situácia sa po nehode môže výrazne meniť aj v rámci danej lokality). V zmysle platnej legislatívy mobilné skupiny sú zabezpečované úradmi verejného zdravotníctva.

Požiadavky na systémy nepretržitého merania

Je nevyhnutné prepojiť výstupy meraní zo všetkých meracích zariadení systémov včasného varovania (MO SR, MV SR, MŽP SR) do jedného centra (ÚRMS).

Meranie rádioaktivity aerosólov a plynnej formy jódu v ovzduší

Meranie objemovej koncentrácie rádioaktívnych aerosólov vo vzduchu je nevyhnutné pre stanovenie príspevku k ožiareniu osôb z inhalácie po úniku rádioaktívnych látok do ovzdušia. Rádiologické riziko vyplývajúce z inhalácie hlavne rádioaktívnych izotopov jódu (I-131) je významné predovšetkým u detí. Zo skúseností po havárii vo Fukušime aj v Černobyle vyplýva, že poznať skutočnú situáciu na základe meraní je kritické pre navrhovanie nápravných opatrení na ochranu obyvateľstva.

Spôsoby merania koncentrácie rádioaktívnych aerosólov vo vzduchu zahrňujú:

- stabilné systémy s odberom vzduchu na filter a následným meraním filtrov v laboratóriu
- stabilné systémy s kontinuálnym meraním rádioaktivity presávaných filtrov a automatickým on-line prenosom nameraných výsledkov do centra
- meranie mobilnými skupinami vybavenými prenosnými odberovými a meracími zariadeniami.

Požiadavky na systémy nepretržitého merania

- Vybudovanie a prevádzkovanie minimálne 6 zariadení na kontinuálne meranie rádioaktívnych aerosólov, vrátane monitorovania rádioaktívneho jódu v plynnej forme vo vzduchu umiestnených vo vybraných väčších mestách SR s automatickým on-line prenosom nameraných výsledkov do ÚRMS
- Vybudovanie a prevádzkovanie min. 3 veľkoobjemových zariadení na odber aerosólov vo vzduchu s následným meraním filtrov v laboratóriách úradov verejného zdravotníctva.

Meranie povrchovej rádioaktívnej kontaminácie pôdy, objektov a porastov

Veľkoplošné monitorovanie kontaminácie územia (mestských, priemyselných aglomerácií a porastov) vrátane vyhľadávania tzv. "horúcich miest" po nehode na jadrovej elektrárni je dôležitou súčasťou radiačného monitoringu. Zdržovanie sa obyvateľov na kontaminovanom území, ktoré pretrváva po prechode rádioaktívneho mraku, môže byť pri istých úrovniach kontaminácie nebezpečné a navrhnutie nápravných opatrení (evakuácia, presídlenie) je nevyhnutné. Podrobné mapovanie povrchovej kontaminácie je dôležité aj z dôvodu, že radiačná situácia sa môže významne meniť v závislosti na atmosférických, resp. miestnych podmienkach a nie je možné ju predvídať. Meranie a vyhľadávanie kontaminovaných miest je možné zabezpečiť iba prostredníctvom mobilných skupín pre tieto účely vyškolených a technicky vybavených.

Meranie rádioaktívnej kontaminácie pitnej a povrchovej vody

Monitorovanie kontaminácie vôd je dôležité z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva. Európska i slovenská legislatíva uvádza prípustné úrovne rádioaktívnej kontaminácie pitných vôd pri mimoriadnej radiačnej udalosti. Dostatočný rozsah meraní a správne stanovenie kontaminácie vôd je kritické z pohľadu zabezpečenia pitnej vody pre obyvateľstvo v oblastiach postihnutých mimoriadnou radiačnou udalosťou.

Popri monitorovaní vôd je dôležité aj kontinuálne, periodické meranie rádioaktivity zrážok,

resp. meranie rádioaktivity atmosférického prašného spadu.

Meranie rádioaktívnej kontaminácie potravín a krmovín

Po nehode vo Fukušime japonské úrady vykonali počas prvých dvoch mesiacov viac ako 50 000 meraní potravín pochádzajúcich z postihnutej oblasti. Vzhľadom na ochranné opatrenia zo strany importujúcich krajín sú i naďalej premeriavané všetky potraviny určené na vývoz a tiež veľká časť potravín určených na vnútorný trh pochádzajúcich nielen z postihnutých oblastí.

Súčasná európska i slovenská legislatíva uvádza prípustné úrovne rádioaktívnej kontaminácie potravín pri mimoriadnej radiačnej udalosti. Ich monitorovanie po vážnej nehode na jadrovej elektrárni je kritické z pohľadu ochrany zdravia obyvateľov tak vo včasnej i neskorej fáze po nehode. Stanovenie kontaminácie je dôležité aj z pohľadu vývozu potravín a krmovín do iných krajín a nedostatočný rozsah monitorovania by mohol mať aj ekonomický dopad na potravinárske subjekty v SR.

Bežne sa kontaminácia potravín stanovuje v laboratóriách stálych zložiek RMS avšak v prípade radiačnej udalosti je potrebné zabezpečiť aj merania priamo v teréne (orientačné stanovenie kontaminácie napr. na trhoviskách).

Výsledky meraní vykonaných zložkami RMS

1. Výsledky meraní na ÚVZ SR

Laboratórna činnosť (radiometrické, gamaspektrometrické, rádiochemické) (prehľad výkonov a výsledkov monitorovania - tabuľky)

Ochrana obyvateľstva a životného prostredia pred účinkami rádioaktívnych látok a ionizujúceho žiarenia vychádza z informácií o stave ožiarenia obyvateľov z rôznych zdrojov žiarenia. Predmetom záujmu sú najmä umelé, ale aj prírodné rádionuklidy, lebo nie je rozdiel v biologických účinkoch týchto dvoch rôznych zdrojov ožiarenia.

Monitoring rádioaktivity životného prostredia sa vykonáva v súlade so zákonom MZ SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s vyhláškou MZ SR č. 524/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti.

Monitoring prebiehal v súlade s monitorovacím plánom vypracovaným podľa požiadaviek vyššie uvedenej vyhlášky.

Monitorovací plán bol rozdelený do troch častí:

1) Plán monitorovania rádioaktivity územia SR, ktorého cieľom bol monitoring a kontrola radiačnej situácie na území krajiny, získanie podkladov pre hodnotenie ožiarenia obyvateľov a zabezpečenie radiačnej ochrany. Vybrané údaje z monitoringu za rok 2011 boli zaslané do JRC v Ispre ako plnenie úloh vyplývajúcich z článkov 35 a 36 Zmluvy Euratom v súlade s požiadavkami Európskej komisie.

2) Plán monitorovania rádioaktivity v okolí prevádzkovaných atómových elektrární za normálnej radiačnej situácie, ktorý sa vykonával nepretržite za účelom:

✓ sledovania aktivít vybraných rádionuklidov, ktoré sa dostávajú do životného prostredia za normálnej prevádzky atómových elektrární,

✓ získania dlhodobých časových trendov distribúcie rádionuklidov v životnom prostredí a možnosti včasného zistenia odchýlok od dlhodobých priemerov,

✓ vytvorenia databázy výsledkov o rádioaktívnej kontaminácii životného prostredia za dané časové obdobie, ktorá slúži ako podklad pre zhodnotenie vplyvu výpustí z atómových elektrární na okolité životné prostredie.

Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách ŽP a vykonaných analýzach v roku 2012

Druh analyzovanej vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet chemických a rádiochemických analýz									Spolu analýz
		celková alfa akt.	celková beta akt.	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²² Rn	U _{na} t	²²⁶ Ra	³ H	
atmosférický spad	72		36	12	12					12	72
aerosóly v ŽP	13										
vody - pitné, povrchové a odpadové	412	66	282	40	64	24	41			350	867
vodné rastliny a sedimenty	5			5							5
mlieko a mlieč. výrobky	88			32	32						64
krmoviny	8			8							8
obilie (jačmeň, pšenica)	8			8							8
zelenina a ovocie	9			4							4
celodenná strava - mix	4			4							4
huby, lesné plody, mach	1										
iné potraviny	18										
pôdy	13			4							4
stavebný materiál	17										
ovzdušie na prac.	16										
otery z prac. prostredia	82										
spolu:	766	66	318	117	108	24	41			362	1036

Prehľad rádiometrických vyšetrení vo vzorkách odobratých v roku 2012

Druh analyzovanej vzorky	Počet mer. vzoriek	Počet rádiometrických meraní										Spolu meraní	
		TLD	Celk. akt. alfa	Celk. akt. beta	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²⁶ Ra	²²² Rn	U _{nat}	³ H		gamasp. analýza
atmosférický spad	72			108	108	108					120		444
vody pitné, povrch., podzemné	412		198	846	120	192	72		123		3500		5051
vodné rastliny a sedimenty	5				15							5	20
mlieko	88				96	96							192
krmoviny	8				24							8	32
obilie	8				24							8	32
zelenina a ovocie	9				12							9	21
celodenná strava mix	4				12							4	16
huby, lesné plody, mach	1											1	1
iné potraviny	18											18	18
pôdy	13				12							13	25
ovzdušie na prac.	16			16									16
otery z prac. prostredia	82			82									82
stavebný materiál	17											17	17
vyhodnotenie TLD	80	288											288
aerosóly v ŽP	13											13	13
kalibrácie		2	62	44	22	21			78		42	2	273
gamasp. in situ												9	9
spolu:	846	290	260	1096	445	417	72		201		3661	107	6550

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením odobrali celkovo 766 vzoriek životného prostredia, vykonali 1036 rádiochemických analýz a 6550 rádiometrických meraní.

Vo vzorkách boli stanovené nasledovné rádiologické ukazovatele: celková objemová aktivita alfa a beta, aktivita ^{90}Sr a ^{137}Cs , objemová aktivita ^3H , ^{131}I a ^{222}Rn . Výsledky jednotlivých meraní sú uvedené v tabuľkovej časti tejto správy.

Za účelom zabezpečenia kontroly kvality nameraných výsledkov sa laboratórium rádiochémie v roku 2012 zúčastnilo nasledovných medzilaboratórnych porovnávacích skúšok:

✓ MPS-RR-3/2012 v oblasti rádiologického rozboru pitných a povrchových vôd, ktorý organizuje VÚVH Bratislava. V rádiologických ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa (modelová vzorka), celková objemová aktivita beta (modelová vzorka) a objemová aktivita ^{222}Rn laboratórium dosiahlo požadovanú úroveň kvality práce a získalo Osvedčenie o správnosti výsledkov v medzilaboratórnych porovnávacích skúškach.

✓ Medzinárodné porovnávacie cvičenie zamerané na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a celkovej objemovej aktivity beta v troch vzorkách pitných vôd. Cvičenie organizovala Európska komisia (Institute for Reference Materials and Measurements, Geel). Oficiálne vyhodnotenie výsledkov nám nebolo k dnešnému dátumu doručené.

✓ V rámci Hlavnej úlohy č. 5.1 s názvom „Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR“ sa v roku 2012 laboratórium zúčastnilo medzilaboratórnej porovnávacjej skúšky na stanovenie základných rádiologických ukazovateľov vo vzorkách prírodných vôd odobratých v lokalite Sivá Brada.

V súlade s § 47 zákona MZ SR č. 355/2007 Z. z. boli zaevidované protokoly s výsledkami meraní obsahu prírodných rádionuklidov vo vodách dodávaných do siete za rok 2011, ktoré zaslali na ÚVZ SR jednotlivé vodárenské spoločnosti.

Monitoring rádioaktivity v zložkách životného prostredia pre Európsku komisiu v roku 2012

V rámci monitoringu rádioaktivity územia krajiny sme odobrali 72 vzoriek životného prostredia 16 pitných vôd (vodné zdroje Sihot' Bratislava a Jelka), 24 povrchových vôd (Dunaj – Bratislava, Morava – Vysoká pri Morave), 4 vzorky čerstvého kravského mlieka (Rajo Bratislava), 4 vzorky celodennej stravy – mix (Onkologický ústav Sv. Alžbety), 1 vzorka húb z lokalít na západnom Slovensku, 4 druhy zeleniny a 19 druhov potravín dennej spotreby.

Výsledky z monitoringu rádioaktivity za daný rok sme poskytli v požadovanom rozsahu Európskej komisii (JRC v Ispre) ako plnenie článku 36 Zmluvy Euratom a na vypracovanie Komplexnej správy o radiačnej situácii na území Slovenskej republiky, ktorú každoročne pripravuje Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete.

Pokračovali sme v sledovaní kvality pitných vôd u spotrebiteľa. V 5 vzorkách pitných vôd z lokality Považská Bystrica a 3 vzorkách odobratých v zariadeniach MV SR sme stanovili základné rádiologické ukazovatele.

**Výsledky meraní z monitoringu pitných a povrchových vôd, mlieka a celodennej stravy
za rok 2012**

**Hodnoty jednotlivých rádiologických ukazovateľov v mBq/l a v Bq/l v pitnej vode
z vodného zdroja Sihot' Bratislava v roku 2012**

Druh stanovenia	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
	mBq/l											
Celk.obj.akt.alfa	61±5	93±24	65±2	49±2	42±5	45±11	-	61±14	52±11	34±2	58±10	84±7
Celk.ob.akt.beta	83±4	102±4	89±4	81±4	91±4	77±4	86±4	102±4	87±4	80±4	88±4	92±4
Obj.akt. ⁹⁰ Sr	9±1	4±1	6±1	5±1	3±1	5±1	5±1	5±1	8±1	4±1	4±1	7±1
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	< 10	9±1	15±2	< 9	< 10	10±2	< 9	< 9	23±2	< 10	12±2	20±2
	Bq/l											
Obj.akt. ³ H	-	3,2±1,4	2,5±1,3	5,5±1,4	3,5±1,4	< 1,8	< 1,8	4,4±1,3	< 1,8	< 1,8	2,4±1,2	1,9±1,2
Obj.akt. ²²² Rn	-	5,4±0,9	6,6±1,0	5,5±0,9	-	5,2±0,8	-	8,1±0,9	6,3±0,9	5,9±0,9	5,6±0,9	6,1±0,9

**Hodnoty jednotlivých rádiologických ukazovateľov v mBq/l a v Bq/l
v pitnej vode z vodného zdroja Jelka (odber/štvrt'rok) v roku 2012**

Druh stanovenia	I. štvr.	II. štvr.	III. štvr.	IV. štvr.
	mBq/l			
Celk.obj.akt.alfa	120±13	166±47	155±28	127±12
Celk.obj.akt.beta	67±3	127±5	70±3	77±3
Obj.akt. ⁹⁰ Sr	< 3	4±1	4±1	< 3
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	11±2	< 9	< 10	21±2
	Bq/l			
Obj.akt. ³ H	3,4 ±1,3	3,1±1,2	2,9±1,2	< 1,8
Obj.akt. ²²² Rn	5,2±0,9	6,5±0,9	5,7±0,8	8,3±1,0

Hodnoty jednotlivých rádiologických ukazovateľov v mBq/l a v Bq/l v povrchovej vode Dunaj - Bratislava v roku 2012

Druh stanovenia	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt	nov.	dec.
	mBq/l											
Celk.obj.akt.alfa	55±2	66±7	53±2	55±5	33±4	89±4	-	308±33	69±10	42±4	62±1	194±44
Celk.ob.akt.beta	90±4	100±4	63±3	89±4	72±4	85±4	98±4	227±6	75±4	75±4	80±4	246±7
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	10±2	11±2	13±2	17±2	11±2	< 10	10±2	17±2	12±2	11±2	16±2	35±2
	Bq/l											
Obj.akt. ³ H	-	3,7±1,4	5,6±1,4	< 1,9	< 2,0	3,7±1,2	< 1,8	2,9±1,2	3,6±1,2	4,4±1,3	< 1,8	2,7±1,2

Hodnoty jednotlivých rádiologických ukazovateľov v mBq/l a v Bq/l v povrchovej vode Morava – Vysoká pri Morave v roku 2012

Druh stanovenia	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt	nov.	dec.
	mBq/l											
Celk.obj.akt.alf a	75±3	42±1	67±1 2	53±1	65±5	78±7	-	98±4 1	102± 5	80±9	117±7	84±1 8
Celk.ob.akt.bet a	212± 6	197± 6	148± 5	165± 5	200± 6	241± 6	254± 7	274± 7	237± 6	214± 6	209±6	191± 6
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	10±2	12±2	15±2	10±1	12±2	< 10	< 10	13±2	10±2	< 10	10±2	24±2
	Bq/l											
Obj.akt. ³ H	-	8,2±1,4	4,7±1,3	6,2±1,4	6,0±1,4	5,8±1,2	4,8±1,3	6,6±1,3	6,6±1,3	9,2±1,3	10,3±1, 3	4,7±1,3

Aktivita ¹³⁷Cs v povrchovej vode Váh - Sereď (odber/štvrt'rok) v roku 2012

Druh Stanovenia	I. štvr.	II. štvr.	III. štvr.	IV. štvr.
	mBq/l			
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	20±2	< 10	14±2	23±2
	Bq/l			
Zvyšková beta aktivita	0,001	0,001	0,004	0,050

Aktivita ⁹⁰Sr a ¹³⁷Cs v Bq/l v čerstvom mlieku, ktoré dodalo Rajo – Bratislava (odber/štvrt'rok) v roku 2012

Druh stanovenia	I. štvr.	II. štvr.	III. štvr.	IV. štvr.
	mBq/l			
Obj.akt. ⁹⁰ Sr	16±4	27±5	24±5	21±5
Obj.akt. ¹³⁷ Cs	83±8	98±8	82±8	171±9

Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v Bq/osoba.deň mokrej váhy v celodennej strave – mix odobratej v Onkologickom ústave Sv. Alžbety (odber/štvrt'rok) v roku 2012

Druh stanovenia	I. štvr.	II. štvr.	III. štvr.	IV. štvr.
	Bq/osoba.deň			
aktivita ^{90}Sr	47±2	42±2	30±2	45±4
aktivita ^{40}K	61,1±3,8	89,4±5,2	72,8±4,1	89,4±4,9
aktivita ^{137}Cs	0,12±0,07	< 0,04	< 0,02	0,08±0,04

Aktivita ^{137}Cs a ^{40}K v zložkách potravinového reťazca v Bq/kg odobratých v roku 2012

Druh vzorky	Miesto odberu		^{137}Cs	^{40}K
Orechy vlašské	Čelovce	-	< 0,16	151,2±9,9
Med agátovo-kvetový	Svätý Jur	-	< 0,15	-
Bryndza ovčia	Turčianske Teplice	Bratislava	< 0,22	51,7±6,5
Mak	Vlčany	Trhovisko Bratislava	< 0,14	248,0±14,6
Cesnak	Vlčany	Trhovisko Bratislava	< 0,17	211,3±12,7
Figy čerstvé	Turecko	Kaufland	0,2±0,16	304,1±16,9
Ďatle čerstvé	Tunisko	Kaufland	< 0,15	246,6±14,3
Paprika sušená mletá	Vlčany	Trhovisko Bratislava	0,45±0,27	916,7±50,3
Kakao Orion	Česká republika	Billa	< 0,16	1379,0±74,0
Práškový cukor	Považská Bystrica	Kaufland	< 0,13	19,9±3,2
Olivový olej FJ Extra Virgin	Španielsko	Billa	< 0,13	18,0±2,3
Džús pomarančový Dizzy	Nemecko	Lidl	0,2±0,12	72,6±5,3
Pečeň bravčová	Slovensko	Kaufland	< 0,17	110,5±8,3
Mäso diviak orez	Dánsko	Achberger	0,68±0,25	124,2±9,2
Mäso bravčové	Slovensko	Achberger	0,24±0,18	100,9±7,5
Prešovská soľ jódovaná s fluórom	Prešov	Jednota	0,07±0,05	57,7±3,4
Prešovská soľ jódovaná	Prešov	Jednota	0,1±0,06	44,0±3,2
Morská jedlá soľ jódovaná jemná	Taliansko	Jednota	< 0,09	19,7±2,2
Morská jedlá soľ jódovaná hrubozrnná	Taliansko	Jednota	< 0,1	20,0±2,5

Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v jedlom podiele zeleniny v Bq/kg mokrej váhy zakúpenej v obchodnej sieti Kaufland v roku 2012

Druh vzorky	Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
Brokolica	Kaufland, pôvod Taliansko	0,026±0,002	0,06±0,04	< 1,70
Mrkva	Kaufland, pôvod SK	0,046±0,003	< 0,02	< 1,80
Zemiaky	Kaufland, pôvod SK	0,018±0,002	0,19±0,10	203,40±11,20
Cibuľa	Kaufland, pôvod SK	0,049±0,003	0,08±0,06	63,50±3,60

Aktivita ^{137}Cs a ^{40}K v zmesi jedlých húb v Bq/kg odobratých v roku 2012

Druh vzorky	Miesto odberu	^{137}Cs	^{40}K
Huby jedlé sušené	Studienka	8,8±2,4	1158,0±71,0
Mach	Studienka	38,2±5,2	375,0±61,0

Výsledky meraní rádiologických ukazovateľov v pitných vodách z lokality Považská Bystrica v roku 2012

Vzorka	obsah solí (g/l)	celk. obj. akt. alfa (Bq/l)	celk. obj. akt. beta (Bq/l)	obj. aktivita ^{222}Rn (Bq/l)
Považská Bystrica (PB1)	0,49	0,040±0,001	0,024±0,009	2,29±0,70
Púchov (PB2)	0,44	0,027±0,003	0,012±0,009	3,77±0,73
Lednické Rovne (PB3)	0,67	0,046±0,003	0,111±0,012	8,73±0,85
Ilava (PB4)	0,51	0,036±0,001	0,017±0,009	2,69±0,73
Nová Dubnica (PB5)	0,50	0,038±0,003	0,018±0,009	1,51±0,70

Výsledky meraní rádiologických ukazovateľov v Bq/l v pitnej vode v priestoroch MV SR v roku 2012

Vzorka	obsah solí (g/l)	celk. obj. akt. alfa (Bq/l)	celk. obj. akt. beta (Bq/l)	obj. aktivita ^{222}Rn (Bq/l)
MV SR Archív, Nitr. Streda	0,54	0,255±0,056	0,148±0,009	13,74±1,61
MV SR, Malé Leváre	0,17	0,032±0,003	0,066±0,009	12,49±1,30
MV SR, Topoľčianky	0,48	0,085±0,002	0,056±0,011	23,55±1,74

i. monitorovanie okolia JZ

**Monitoring rádioaktivity životného prostredia so zameraním na okolie
prevádzkovaných atómových elektrární Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012**

V rámci sledovania vplyvu prevádzky atómových elektrární na okolité životné prostredie sme v roku 2012 odobrali 377 vzoriek životného prostredia: atmosférický spad – 72, vody (pitné, povrchové a odpadové) – 195, čerstvé kravské mlieko – 88, krmoviny (lucerna, repné a kukuričné listy) – 10, obilie (jačmeň, pšenica) – 8, orná pôda – 4.

**Výsledky monitoringu rádioaktivity v životnom prostredí v okolí AE Jaslovské Bohunice
a Mochovce za rok 2012**

**Celková objemová aktivita beta v mBq/l v pitných, povrchových a odpadových vodách v okolí AE
Jaslovské Bohunice v roku 2012**

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Vodovod EBO	34±3	37±3	34±3	32±3	33±3	28±3	27±3	35±3	37±3	33±3	29±3	33±3
Sereď Váh	114±4	120±4	61±3	78±4	90±4	88±4	101±4	108±4	124±5	142±5	122±5	90±4
Trakovice Dudv.	135±5	139±5	101±4	125±5	115±4	141±5	114±4	132±5	121±5	174±6	162±6	172±6
Žlkovce pred k.	164±6	141±5	91±4	96±4	113±4	105±4	109±4	110±4	-	-	-	-
Žlkovce za k.	178±6	158±5	107±4	97±4	116±4	111±4	113±4	118±5	130±5	174±6	132±5	190±6
Žlkovce kanál	387±9	333±8	203±6	113±5	243±6	158±5	187±5	151±5	256±7	282±7	347±8	354±8
EBO, odp. voda	433±9	364±8	331±8	332±8	387±9	325±8	378±9	575±11	603±11	456±9	454±9	436±9
JAVYS Socoman	-	-	-	-	-	-	-	-	120±5	158±5	127±5	128±5
JAVYS Manivier	-	-	-	-	-	-	-	-	112±4	170±5	131±5	209±6

**Celková objemová aktivita beta v mBq/l v pitných, povrchových a odpadových vodách v okolí
AE Mochovce v roku 2012**

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Kalná Hron	120±5	11±4	54±3	67±4	109±4	107±4	111±4	132±5	124±5	107±4	88±4	107±4
Čifáre rybník	228±7	141±5	188±6	212±6	245±7	237±7	222±6	216±7	225±6	302±8	299±8	285±7
Horný Ohaj	201±6	168±6	155±6	182±6	181±6	166±6	187±6	201±6	183±6	174±6	81±4	161±6
Tlmače Hron	113±4	110±4	64±3	59±3	97±4	87±4	106±4	113±4	-	-	-	-
Mochovce**	92±4	97±4	82±4	107±5	199±6	159±6	121±5	161±6	133±5	127±5	99±5	93±4
RÚVZ Levice *	47±3	44±3	52±3	45±3	40±3	46±3	44±3	67±4	42±3	51±3	44±3	48±3
EMO *	79±4	71±4	78±4	62±4	76±4	77±4	69±4	72±4	73±4	75±4	130±5	64±4
EMO, odp.voda	434±10	352±10	316±8	258±8	277±8	405±10	503±10	447±10	501±12	446±10	291±8	360±9

* pitná voda

**Mochovce Stružka C

Aktivita ^{90}Sr a ^{137}Cs v povrchových a odpadových vodách v mBq/l v okolí AE Jaslovské Bohunice v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
^{90}Sr v mBq/l												
Žlkovce kanál	18±3	11±3	< 6	12±2	12±2	12±2	11±2	11±2	21±3	12±2	8±2	11±3
Dudv. za kan.	8±2	< 7	12±2	7±2	14±2	< 6	< 6	< 6	10±2	6±2	7±2	10±2
Trakovice Dudv.	8±2	8±2	11±2	12±2	< 6	9±2	13±3	< 6	10±2	< 6	13±3	9±2
EBO, odp. voda	< 6	13±3	< 6	7±2	8±2	7±2	8±2	10±2	14±2	9±2	10±2	12±2
^{137}Cs v mBq/l												
Žlkovce kanál	24±3	26±3	26±3	< 19	30±3	< 20	30±3	< 19	66±5	< 19	36±4	28±3
Dudv. za kan.	< 19	21±3	< 19	32±3	< 18	29±3	22±3	24±3	< 20	< 19	27±3	42±3
Trakovice Dudv.	21±3	19±3	19±3	26±3	47±4	34±3	< 19	< 19	28±3	< 20	26±3	30±3
EBO, odp. voda	19±3	< 19	21±3	19±3	18±3	24±3	< 19	< 19	28±3	< 19	36±4	36±3

Aktivita ^{90}Sr a ^{137}Cs v povrchových a odpadových vodách v mBq/l v okolí AE Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
^{90}Sr v mBq/l												
Hron - Kalná	12±3	7±2	8±2	9±2	9±2	7±2	8±2	7±2	< 6	10±2	19±3	11±2
Čifáre-rybník	10±2	9±2	8±2	7±2	8±2	7±2	10±3	< 6	15±2	13±2	8±2	9±2
Mochovce, stružka	9±2	11±2	8±2	12±2	9±2	7±2	15±2	15±3	18±3	14±3	10±3	9±2
EMO, odp. voda	< 7	9±2	< 7	12±2	< 6	7±2	< 6	13±3	10±2	12±2	12±2	11±2
^{137}Cs v mBq/l												
Hron - Kalná	27±3	28±3	25±3	26±3	30±3	31±4	29±3	< 19	37±4	20±3	23±3	39±3
Čifáre-rybník	23±3	29±3	< 19	< 19	< 18	31±4	< 19	< 19	34±4	24±3	27±3	28±3
Mochovce, stružka	25±5	< 19	28±3	27±3	19±3	20±3	< 19	27±3	58±4	< 20	33±4	33±3
EMO, odp. voda	30±3	< 19	21±3	19±3	37±4	< 19	< 20	< 19	57±4	22±3	26±3	36±3

Aktivita ^{131}I v povrchových a odpadových vodách v mBq/l v okolí AE Jaslovské Bohunice v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Žlkovce kanál	48±16	< 46	98±13	68±11	< 38	54±11	< 43	47±12	125±13	41±10	< 30	86±14
EBO, odp. voda	54±16	62±15	96±13	50±11	< 37	66±11	< 37	40±12	138±14	84±12	< 28	32±7

Objemová aktivita trícia v atmosférických zrážkach v Bq/l odobratých v Bratislave na Kolibe v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Koliba, Bratisl.	< 1,9	< 2,0	1,9±1,3	< 1,9	< 2,0	2,5±1,2	2,8±1,2	2,9±1,2	4,3±1,2	< 1,8	< 1,8	< 1,8

Objemová aktivita trícia v pitných, povrchových a odpadových vodách v Bq/l odobratých v okolí AE Jaslovské Bohunice v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Jasl. Bohunice*	2,7±1,3	< 2,0	< 1,9	2,0±1,3	2,1±1,3	< 1,8	3,9±1,3	2,9±1,2	2,4±1,2	1,9±1,2	< 1,8	< 1,8
Sereď Váh	< 1,9	< 2,0	10,9±1,4	< 1,9	19,7±1,5	22,1±1,4	4,7±1,3	3,6±1,3	3,8±1,2	< 1,8	3,0±1,2	2,8±1,2
Trakovice Dud.	< 1,9	< 2,0	12,9±1,4	< 1,9	< 2,0	1,9±1,2	2,0±1,2	< 1,8	4,4±1,2	3,3±1,2	1,9±1,2	< 1,8
Žlkovce pred k.	2,3±1,3	< 2,0	< 1,9	< 1,9	< 2,0	< 1,8	-	-	-	-	-	-
Žlkovce za k.	19,9±1,5	< 2,0	14,5±1,4	2,1±1,3	< 2,0	< 1,8	2,8±1,2	5,0±1,3	< 1,8	< 1,8	2,5±1,2	< 1,8
Žlkovce kanál	9,9±1,4	8,3±1,4	1715±7	< 1,9	7,0±1,4	5,1±1,2	3,4±1,3	3,0±1,2	4,5±1,2	4,0±1,3	-	3,5±1,2

* pitná voda

Objemová aktivita trícia v pitných, povrchových, odpadových vodách v Bq/l odobratých v okolí AE Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
RÚVZ Levice *	< 1,9	< 2,0	< 1,9	3,9±1,3	< 2,0	2,1±1,2	2,7±1,2	5,8±1,3	5,2±1,2	2,8±1,2	2,3±1,2	2,9±1,2
Mochovce	< 1,9	2,8±1,3	< 1,9	3,7±1,3	< 2,0	3,0±1,2	4,6±1,3	3,0±1,2	2,5±1,2	< 1,8	< 1,8	< 1,8
Čifáre rybník	2,8±1,3	< 2,0	< 1,9	< 1,9	< 2,0	3,1±1,2	2,4±1,2	3,6±1,3	4,3±1,2	2,2±1,2	2,0±1,2	< 1,8
Kalná n/Hronom	-	< 2,0	48,5±1,7	4,4±1,3	< 2,0	11,8±1,3	3,7±1,3	126±2	86,1±1,9	20,0±1,4	2,3±1,2	102±2,0
AE Mochovce *	< 1,9	< 2,0	-	< 1,9	< 2,0	< 1,8	< 1,8	3,4±1,3	3,2±1,2	< 1,8	< 1,8	< 1,8
Horný Ohaj	< 1,9	-	-	< 1,9	-	-	3,8±1,3	-	-	2,3±1,2	-	-

* pitná voda

Objemové aktivity trícia v odpadových vodách v Bq/l vypúšťaných z AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Potrúbie EBO, Madunice	40 ± 2	50 ± 2	103 ± 2	30 ± 2	98 ± 2	21402 ± 23	369 ± 3	22 ± 1	23 ± 1	23 ± 1	15 ± 1	25 ± 2
EMO	2017 ± 8	30 ± 2	4200 ± 11	3984 ± 10	2017 ± 7	108 ± 2	988 ± 5	2131 ± 7	2927 ± 9	3773 ± 10	663 ± 4	132 ± 2
Javys, Manivier	-	-	-	-	-	-	-	-	3,0 ± 1,2	4,3 ± 1,3	< 1,8	2,1 ± 1,2
Javys, Sokoman	-	-	-	-	-	-	-	-	280 ± 3	393 ± 3	212 ± 3	347 ± 3
EBO-V2 / T1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,0 ± 1,3	16,7 ± 1,4	< 1,8
EBO-V2 / T2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,7 ± 1,3	12,6 ± 1,3	322 ± 3
EBO-V2 / T3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9762 ± 16	5,2 ± 1,3	27,2 ± 1,5
EBO-V2 / T4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34,0 ± 1,5	353 ± 3	7128 ± 13
EBO-V2 / T5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106 ± 2	114 ± 2
EBO-V2 / T6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,5 ± 1,3

Výsledky gamaspektrometrických meraní odpadových vôd (odparok z mesačnej zlievanej vzorky) z V2, EBO v roku 2012

Kód	Dátum odberu	Aktivita ¹³⁷ Cs (Bq.l ⁻¹)
686/12	29.10.2012	0,013 ± 0,009
825/12	3.12.2012	< 0,007
827/12	3.12.2012	< 0,010
33/13	9.1.2013	< 0,005

Výsledky gamaspektrometrických meraní odpadových vôd (mesačná zlievaná vzorka) z Javys-Manivier a Javys-Sokoman v roku 2012

Javys-Manivier, objekt 900

Kód	Dátum odberu	Aktivita ¹³⁷ Cs (Bq.l ⁻¹)
660/12	8.10.2012	< 0,105
680/12	29.10.2012	0,194 ± 0,119
819/12	3.12.2012	0,127 ± 0,062
21/13	9.1.2013	< 0,088

Javys-Sokoman, objekt 368

Kód	Dátum odberu	Aktivita ¹³⁷ Cs (Bq.l ⁻¹)
661/12	8.10.2012	< 0,108
681/12	29.10.2012	0,268 ± 0,111
820/12	3.12.2012	< 0,215
22/13	9.1.2013	< 0,099

Výsledky gamaspektrometrických meraní odpadových vôd (mesačná zlievaná vzorka) z EMO v roku 2012

Kód	Dátum odberu	Aktivita ¹³⁷ Cs (Bq.l ⁻¹)
68/12	30.1.2012	< 0,095
183/12	2.3.2012	< 0,040
223/12	30.3.2012	< 0,071
312/12	4.5.2012	0,085 ± 0,033
390/12	1.6.2012	0,129 ± 0,077
449/12	29.6.2012	0,092 ± 0,061
535/12	31.7.2012	0,074 ± 0,031
585/12	5.9.2012	0,087 ± 0,049
629/12	4.10.2012	0,144 ± 0,094
694/12	30.10.2012	0,074 ± 0,052
835/12	4.12.2012	< 0,085
41/13	11.1.2013	< 0,048

Rádioaktivita v atmosférickom spade v Bq/m² v Jaslovských Bohuniciach, Mochovciach a na referenčnom mieste v Bratislave v roku 2012

Miesto odberu	jan.	feb.	mar.	apr.	máj	jún	júl	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
Celková aktivita beta (Bq/m²)												
Jasl. Bohunice	1,56±0,14	7,26±0,27	9,05±0,31	11,37±0,34	34,97±0,60	26,69±0,51	16,93±0,40	9,48±0,31	18,72±0,42	20,04±0,43	8,60±0,28	5,30±0,23
Levice	2,98±0,18	6,70±0,25	9,29±0,30	9,71±0,30	7,54±0,27	5,15±0,23	8,83±0,29	4,82±0,22	2,92±0,18	2,94±0,18	7,26±0,25	2,79±0,18
Bratisl.-Koliba	10,97±0,31	3,77±0,20	11,09±0,32	7,30±0,26	5,38±0,23	12,34±0,34	8,06±0,34	4,65±0,22	6,68±0,25	55,84±0,71	6,19±0,23	3,52±0,19
⁹⁰Sr v Bq/m²												
Jasl. Bohunice	< 0,39			< 0,38			0,82±0,16			0,57±0,14		
Levice	< 0,47			< 0,42			0,97±0,16			0,55±0,14		
Bratisl.-Koliba	< 0,49			< 0,40			1,11±0,17			0,64±0,15		

^{137}Cs v Bq/m ²				
Jasl. Bohunice	1,40±0,20	1,37±0,20	5,56±0,33	0,94±0,19
Levice	0,98±0,18	1,29±0,20	4,36±0,30	0,90±0,18
Bratisl.-Koliba	1,58±0,21	1,91±0,22	2,62±0,25	0,93±0,19

Aktivita ^{90}Sr a ^{137}Cs v mlieku v mBq/l v okolí AE Jaslovské Bohunice v roku 2012

Miesto odberu	I. štvrt'rok	II. štvrt'rok	III. štvrt'rok	IV. štvrt'rok
^{90}Sr v mBq/l				
Malženice	26±4	21±4	15±5	27±5
Žlkovce	24±4	< 12	56±7	20±5
Kátlovce	16±4	27±5	22±5	29±6
Bernolákovo	15±4	31±5	19±5	27±6
^{137}Cs v mBq/l				
Malženice	91±8	75±7	86±7	154±9
Žlkovce	76±7	66±7	52±7	146±9
Kátlovce	76±7	81±8	102±8	156±9
Bernolákovo	88±8	81±8	86±7	149±9

Aktivita ^{90}Sr a ^{137}Cs v mlieku v mBq/l v okolí AE Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	I. štvrt'rok	II. štvrt'rok	III. štvrt'rok	IV. štvrt'rok
^{90}Sr v mBq/l				
Starý Tekov	26±4	27±5	31±6	20±5
Levmilk	30±5	27±5	41±6	19±5
Kozárovce	15±4	21±5	26±7	27±5
^{137}Cs v mBq/l				
Starý Tekov	101±8	85±8	87±7	266±11
Levmilk	124±9	110±8	109±8	150±9
Kozárovce	94±8	95±8	82±8	195±10

Aktivita ^{137}Cs a ^{40}K v jačmeni v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	^{90}Sr (Bq/kg)	^{137}Cs (Bq/kg)	^{40}K (Bq/kg)
Kátlovce	0,07±0,01	< 0,12	134,3±8,3
Žlkovce	0,06±0,01	< 0,11	163,4±9,8
Červený Hrádok	0,06±0,01	0,12±0,08	155,5±8,6
Kalná nad Hronom	0,08±0,02	< 0,13	186,0±11,0

Aktivita ^{137}Cs a ^{40}K v pšenici v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	^{90}Sr (Bq/kg)	^{137}Cs (Bq/kg)	^{40}K (Bq/kg)
Kátlovce	0,07±0,01	0,19±0,12	125,6±7,7
Žlkovce	0,05±0,01	0,22±0,13	138,7±8,2
Červený Hrádok	0,08±0,01	0,18±0,11	130,0±8,2
Kalná nad Hronom	0,08±0,01	< 0,16	138,3±9,9

Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v ornej pôde v Bq/kg v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
Kátlovce	1,09±0,12	6,11±0,38	574±31
Jaslovské Bohunice	1,58±0,15	5,14±0,30	590,32±
Mochovce	18,00±0,39	7,63±0,54	589±32
Horná Seč	1,12±0,13	4,46±0,31	600±33

Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v krmovine lucerna v Bq/kg (suchá váha) v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012

Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
Bernolákovo	1,57±0,05	1,03±0,43	716±41
Malženice	1,70±0,06	0,79±0,51	674±41
Kozárovce	2,34±0,07	0,71±0,56	1119±66
Devičany	< 0,04	1,05±0,46	910±56

**Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v krmovine kukuričné listy v Bq/kg (suchá váha)
v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012**

Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
Senec	0,66±0,04	1,39±0,57	1135±66
Žlkovce	0,54±0,04	1,11±0,58	1571±90
Mochovce	0,61±0,04	0,97±0,60	1713±97
Šándorhalma	1,16±0,05	1,44±0,86	1428±86

**Aktivita ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v krmovine repné listy v Bq/kg (suchá váha)
v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce v roku 2012**

Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
Senec	1,03±0,05	< 0,23	1065±60
Žlkovce	0,63±0,04	< 0,16	1493±83

Zhodnotenie nameraných výsledkov

Základné rádiologické ukazovatele vo vzorkách pitných vôd odobratých v rámci monitoringu životného prostredia neprekročili smerné hodnoty na vykonanie opatrení podľa prílohy č. 4 k vyhláške č. 528/2007 Z. z.. Objemové aktivity ^{90}Sr boli na úrovni 0,005 Bq/l a ^{137}Cs menej ako 0,015 Bq/l.

V povrchových a odpadových vodách bola maximálna hodnota aktivity ^{90}Sr 0,020 Bq/l a ^{137}Cs 0,066 Bq/l.

Objemové aktivity trícia v pitných vodách a atmosférických zrážkach boli na úrovni MDA (1,9 Bq/l), v povrchových vodách v rozmedzí < MDA – 126,0 Bq/l (Kalná nad Hronom). Najvyššie aktivity trícia boli namerané v odpadových vodách z EMO (maximálna hodnota 4200,0 Bq/l). Nebolo zistené prekročenie koncentračného limitu $1,95 \cdot 10^5$ Bq/l platného pre vypúšťanie trícia do životného prostredia.

Objemové aktivity ^{90}Sr v čerstvom kravskom mlieku boli nižšie ako 0,06 Bq/l a ^{137}Cs nižšie ako 0,12 Bq/l.

Obsah ^{90}Sr v obilninách (jačmeň, pšenica) bol na úrovni 0,08 Bq/kg a ^{137}Cs 0,22 Bq/kg. V krmovinách (kukuričné a repné listy, lucerna) bola najvyššia hodnota ^{137}Cs 1,44 Bq/kg (kukuričné listy) a ^{90}Sr 2,34 Bq/kg suchej váhy (lucerna).

Vo vzorkách zeleniny boli namerané najvyššie hodnoty ^{90}Sr 0,05 Bq/kg a ^{137}Cs 0,19 Bq/kg mokrej váhy.

V zložkách potravinového reťazca bol obsah ^{137}Cs pod úrovňou MDA až 0,68 Bq/kg (mäso diviak orez).

Vo vzorkách celodennej stravy – mix (čerstvá váha) bol najvyšší obsah ^{90}Sr a ^{137}Cs 0,05 Bq/osoba.deň.

Najvyššia hodnota aktivity ^{90}Sr v atmosférickom spade bola 1,11 Bq/m² (štvrtrok) a ^{137}Cs 5,56 Bq/m².

Aktivita ^{137}Cs v sušených jedlých hubách bola 8,8 Bq/kg.

Z výsledkov monitorovania jednotlivých článkov potravinového reťazca

a poľnohospodárskych produktov v roku 2012 vyplýva, že obsah umelých rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v základných druhoch potravín a krmovín je na hranici detekovateľnosti a ich príspevok k radiačnej záťaži obyvateľstva v dôsledku ingescie je nevýznamný. Porovnaním výsledkov monitorovania mlieka, poľnohospodárskych produktov a ornej pôdy odobratých v okolí atómových elektrární Jaslovské Bohunice a Mochovce a v iných lokalitách SR nebol zistený významný rozdiel v ich rádioaktívnej kontaminácii.

Meranie gama žiarenia metódou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD) v životnom prostredí.

Monitorovanie životného prostredia metódou termoluminiscenčnej dozimetrie (TLD) umožňuje zistiť integrálnu dávku v danom mieste počas obdobia medzi dvoma výmenami dozimetra. Dozimetre sa vymieňajú a vyhodnocujú v trojmesačnom intervale. Pri zbere dozimetrov sa vykonávajú merania okamžitých dávkových príkonov gama žiarenia prenosným zariadením. Odbor ochrany zdravia pred žiarením ako stála zložka celoštátnej radiačnej monitorovacej siete pravidelne zabezpečuje plošné meranie integrálnej dávky v regióne západného Slovenska.

Integrálne dávky sa sledujú v 20 lokalitách na území Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja.

Táto metóda bola vybraná ako ťažisková pri zisťovaní dávkovej záťaže populácie Slovenska v prípade havárie atómovej elektrárne, (či už na našom území alebo mimo neho), aj vzhľadom na vysokú citlivosť merania.

Prepočítané dávkové príkony žiarenia v jednotlivých lokalitách (nSv/hod.)

Jednotlivé lokality na území Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja za rok 2012

Lokalita	1.kvartál	2.kvartál	3.kvartál	4.kvartál
Bratislava	63,58	76,98	72,16	75,50
Dun. Lužná	75,11	73,56	73,70	75,83
Dun.Streda	74,43	68,62	71,41	78,07
Hlohovec	64,47	62,82	67,39	60,01
Kalná n./Hronom	87,70	66,17	89,51	74,43
Komárno	64,41	68,38	62,68	71,92
Kopčany	61,88	78,51	69,26	70,69
Kúty	53,24	72,48	61,08	74,75
Malacky	55,44	73,93	62,37	72,64
Myjava	64,79	87,22	69,74	82,66
Nitra	71,09	43,26	64,60	61,79
N.Mesto n./V.	56,75	83,49	80,59	84,30
Partizánske	70,00	74,87	80,61	72,33
Piešťany	87,97	STRATA	66,49	79,33
Pov.Bystrica	80,52	63,59	95,04	79,09
Prievidza	68,08	69,61	74,04	67,83
Štúrovo	72,79	71,44	76,77	72,51
Trnava	74,75	90,64	71,57	85,50
V.Bierovce	70,13	49,86	77,20	56,48
Želiezovce	82,93	68,58	78,84	78,61

Gamaspektrometrické analýzy

Väčšina gamaspektrometrických analýz realizovaných v roku 2012 bola zameraná na plnenie úloh štátneho zdravotného dozoru a na hodnotenie zdravotnej nezávadnosti vybraných komodít, a stavebných materiálov.

Gamaspektrometrické analýzy “in situ” predstavujú komplexný prístup k monitorovaniu vybraných lokalít, tj. vo väčšine týchto lokalít sa okrem gamaspektrometrického vyšetrenia, realizovalo aj meranie dávkových príkonov a odber pôdných vzoriek.

Tento prístup slúžil na zvyšovanie spoľahlivosti a presnosti gamaspektrometrických analýz v podmienkach “in situ.” To je nutné najmä pre hodnotenie možného negatívneho vplyvu jadrovej energetiky na životné prostredie.

Pri týchto analýzach “in situ” sa využíval prenosný gamaspektrometrický systém vybavený polovodičovým HPGe detektorom s vysokým energetickým rozlíšením.

Pri rádiometrickom spracovaní vzoriek v gamaspektrometrickom laboratóriu bol použitý digitálny gamaspektrometer DSPEC/ORTEC, spolu so softvérovým vybavením Gamma Vision32 a polovodičovým detektorom HPGe s vysokým energetickým rozlíšením, typ GEM 35 190.

Všeobecne o gamaspektrometrických metódach (laboratórnych aj “in situ”) možno povedať, že ich nezastupiteľnosť v radiačnej ochrane a špeciálne pri hodnotení mimoriadnych situácií je daná ich univerzálnosťou a možnosťou priameho a rýchleho určovania rádioaktívnych látok prakticky vo všetkých zložkách biosféry.

Na druhej strane tieto metódy vyžadujú okrem vývoja nových metód a náročného servisu aj značný počet technických meraní zameraných na kontrolu kvality zahrňujúcich :

- energetické a účinnostné kalibrácie
- hodnotenie odozvy systému
- verifikáciu pozadových spektier
- kruhové merania

V roku 2012 boli v gamaspektrometrickom laboratóriu analyzované nasledovné vzorky:

- technologické vzorky z atómových elektrární, ENELu a JAVYSu
- pôdy
- stavebné materiály
- celodenná strava
- rôzne potraviny
- obilniny
- krmoviny
- vodné rastliny, kaly a vodný sediment
- sušené hríby
- mach
- aerosólové filtre
- produkty na export

Technologické vzorky z atómových elektrární EMO, ENELu a JAVYSu analyzované v roku 2012 obsahovali výhradne odpadovú vodu. Všetky tieto vzorky vykázali len stopové až podprahové aktivity ¹³⁷Cs.

Odbery pôdných vzoriek v okolí jadrových zariadení SR sa realizovali v súlade s

monitorovacím programom a v lokalitách s predpokladaným signifikantným zastúpením prírodných rádionuklidov. Orná pôda sa odoberala v Jaslovských Bhuniciah, Mochovciach, Kátlovciach, a v Hornej Seči. Zistené aktivity cézia 137 sa pohybovali rozmedzí 4 – 8 Bq/kg. V rámci platených služieb bolo na obsah prírodných rádionuklidov analyzovaných 17 stavebných materiálov od rôznych dodávateľov a 4 vzorky vína, určeného na export. Hodnoty zistených objemových aktivít v stavebných materiáloch sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

STAVEBNÉ MATERIÁLY	Kód vzorky	Aktivity					
		[Bq/kg]		[Bq/kg]		[Bq/kg]	
Popolček do betónu Nováky	12/190	⁴⁰ K	617	²²⁶ Ra	98	²³² Th	51
Popolček do betónu Vranov	12/191	⁴⁰ K	530	²²⁶ Ra	99	²³² Th	61
Beraplast C	12/192	⁴⁰ K	706	²²⁶ Ra	71	²³² Th	92
Popolček	12/379	⁴⁰ K	559	²²⁶ Ra	75	²³² Th	46
Odpady z čistenia plynu obsahujúci nebezpečné látky, N, kat. číslo 10 01 18	12/380	⁴⁰ K	78	²²⁶ Ra	203	²³² Th	88
Reparal KX03	12/399	⁴⁰ K	55	²²⁶ Ra	4	²³² Th	5
Reparal KX05	12/400	⁴⁰ K	218	²²⁶ Ra	7	²³² Th	10
Reparal KX30	12/401	⁴⁰ K	81	²²⁶ Ra	10	²³² Th	7
Stachesan 0	12/555	⁴⁰ K	640	²²⁶ Ra	35	²³² Th	41
Stachesil N	12/556	⁴⁰ K	20	²²⁶ Ra	30	²³² Th	7
Stachesil P	12/557	⁴⁰ K	614	²²⁶ Ra	99	²³² Th	73
Stachesil BP	12/558	⁴⁰ K	641	²²⁶ Ra	84	²³² Th	81
Novapor Extra	12/559	⁴⁰ K	17,4	²²⁶ Ra	0,8	²³² Th	0,5
Kalcifil	12/560	⁴⁰ K	49	²²⁶ Ra	2	²³² Th	3
Reparal Duref	12/561	⁴⁰ K	106	²²⁶ Ra	11	²³² Th	7
Hydrofob	12/594	⁴⁰ K	19	²²⁶ Ra	0,8	²³² Th	1
Repesil	12/595	⁴⁰ K	13,9	²²⁶ Ra	0,8	²³² Th	0,6

Aj v roku 2012 pokračovalo kontinuálne sledovanie rádioaktivity aerosólov v ovzduší na streche budovy ÚVZ SR. Vzorky aerosólov sa odoberali približne v mesačných cykloch. Výsledky objemových aktivít sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

AEROSÓLY ÚVZ SR	Kód vzorky	Aktivity			
		[$\mu\text{Bq}/\text{m}^3$]		[$\mu\text{Bq}/\text{m}^3$]	
11.1.2012-8.2.2012	12/89	¹³⁷ Cs	1,18 ± 0,57	¹³⁴ Cs	<0,28
8.2.2012-6.3.2012	12/188	¹³⁷ Cs	5,53 ± 1,74	¹³⁴ Cs	<0,54
6.3.2012-4.4.2012	12/270	¹³⁷ Cs	1,42 ± 0,27	¹³⁴ Cs	<0,14
4.4.2012-3.5.2012	12/317	¹³⁷ Cs	0,98 ± 0,3	¹³⁴ Cs	<0,19
3.5.2012-2.6.2012	12/382	¹³⁷ Cs	1,33 ± 0,35	¹³⁴ Cs	<0,26
4.6.2012-2.7.2012	12/857	¹³⁷ Cs	0,85 ± 0,26	¹³⁴ Cs	<0,08
2.7.2012-1.8.2012	12/544	¹³⁷ Cs	1,17 ± 0,29	¹³⁴ Cs	<0,06
2.8.2012-21.8.2012	12/601	¹³⁷ Cs	<1,03	¹³⁴ Cs	<0,86
21.8.2012-20.9.2012	12/600	¹³⁷ Cs	1,29 ± 0,37	¹³⁴ Cs	<0,23
20.9.2012-19.10.2012	12/668	¹³⁷ Cs	1,36 ± 0,57	¹³⁴ Cs	<0,29

19.10.2012-18.11.2012	12/721	^{137}Cs	<0,49	^{134}Cs	<0,43
19.11.2012-11.12.2012	12/843	^{137}Cs	5,42 ± 2,39	^{134}Cs	<0,85
11.12.2012-10.1.2013	68/13	^{137}Cs	2,66 ± 0,71	^{134}Cs	<0,74

Mesačné priemery dávkového príkonu v roku 2012, meraných na streche ÚVZ SR v Bratislave:

I. 2012	68,5 nSv/hod
II. 2012	67,0 nSv/hod
III. 2012	65,6 nSv/hod
IV. 2012	68,3 nSv/hod
V. 2012	67,4 nSv/hod
VI. 2012	68,2 nSv/hod
VII. 2012	68,6 nSv/hod
VIII. 2012	67,8 nSv/hod
IX. 2012	67,6 nSv/hod
X. 2012	70,5 nSv/hod
XI. 2012	69,7 nSv/hod
XII. 2012	70,0 nSv/hod

j. doškoloňovanie a vzdelávanie personálu,

2. Výsledky meraní na RÚVZ Banská Bystrica

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOZPŽ úlohy podľa pokynov ústredia radiačnej monitorovacej siete (ÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 8.2.

Atmosférický spad a aerosóly

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia

atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detegovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2012 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparátúru. Odberovú aparátúru, ktorú sme mali k dispozícii po černobyľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích staniciach SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

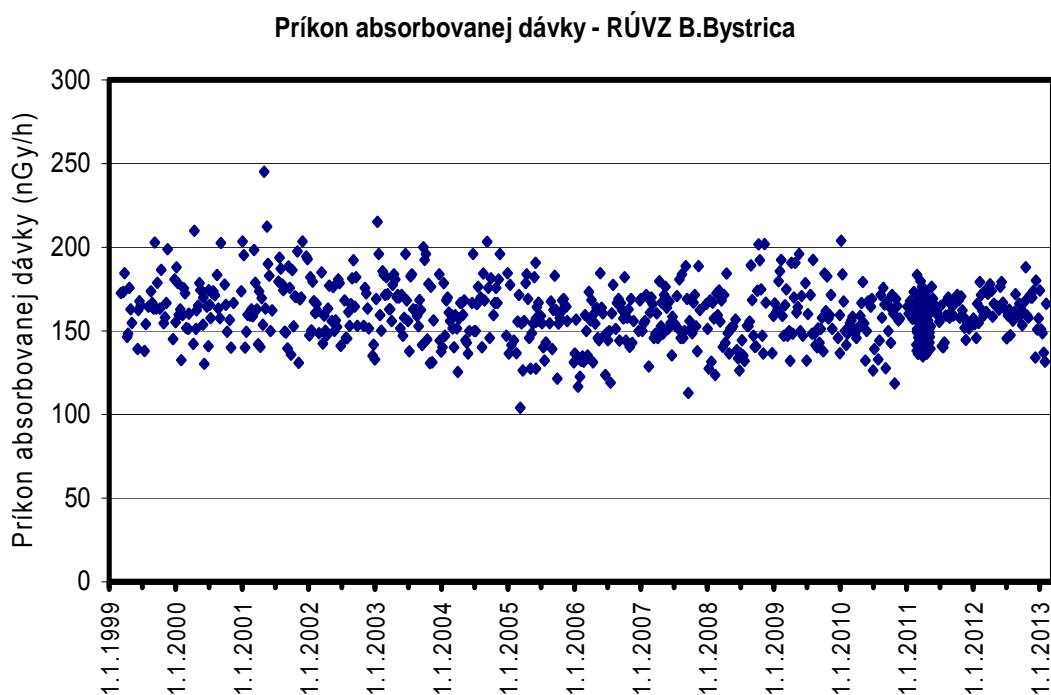
Aj v roku 2012 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú múka, ryža, cestoviny, mlieko, ovocie a zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs v odobraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 8.2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2012 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2012 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2012 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokom. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 8.2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrov na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 8.2.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy:

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1x mesačne),
- stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrťročne),
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne),
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrťročne, podzemný vodný zdroj Ľadová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská Bystrica, štvrťročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium).

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrťročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrťročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium rádiochemie OOPZ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

Tabuľka: Príkon absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
10.01.2012	79 ± 4	61 ± 6	66 ± 7	67 ± 7	67 ± 9	64 ± 3
06.02.2012	102 ± 16	87 ± 5	70 ± 5	79 ± 5	71 ± 5	65 ± 4
07.03.2012	75 ± 4	72 ± 5	70 ± 2	58 ± 4	70 ± 4	67 ± 3
16.04.2012	68 ± 11	66 ± 4	62 ± 4	70 ± 5	65 ± 5	70 ± 4
14.05.2012	86 ± 6	57 ± 4	69 ± 4	72 ± 5	59 ± 4	70 ± 4
11.06.2012	71 ± 4	59 ± 6	71 ± 5	73 ± 6	60 ± 4	70 ± 6
16.07.2012	91 ± 6	58 ± 4	71 ± 4	65 ± 4	69 ± 6	71 ± 6
14.08.2012	82 ± 6	80 ± 6	96 ± 8	81 ± 6	67 ± 5	71 ± 4
13.09.2012	86 ± 4	78 ± 6	77 ± 4	83 ± 8	68 ± 4	74 ± 5
03.10.2012	92 ± 5	57 ± 11	85 ± 6	76 ± 6	72 ± 9	69 ± 7
05.11.2012	84 ± 6	83 ± 9	76 ± 4	82 ± 7	67 ± 6	74 ± 4
10.12.2012	76 ± 6	76 ± 7	75 ± 8	54 ± 9	68 ± 10	66 ± 5

Tabuľka: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}) v pitných vodách v roku 2012

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}			
Január	< 1,9	2,1 \pm 1,3	< 1,9	< 1,9
Február	1,9 \pm 1,3	< 1,9	< 1,9	< 1,9
Marec	2,5 \pm 1,3	3,9 \pm 1,3	2,7 \pm 1,3	< 1,9
Apríl	< 1,9	< 1,9	< 1,9	< 1,9
Máj	2,3 \pm 1,4	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Jún	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Júl	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
August	2,3 \pm 1,4	< 2,0	< 2,0	< 2,0
September	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Október	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
November	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
December	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0

Tabuľka: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2012

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
^3H (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita $\pm U$) mBq.l^{-1}		
Január	3,1 \pm 1,3	---	< 1,9	< 0,74	21,0 \pm 4,0
Február	< 1,9	---	---	-	-
Marec	< 1,9	11,2 \pm 1,4	< 1,9	< 0,60	-
Apríl	< 1,9	---	< 1,9	1,08 \pm 0,36	17,0 \pm 3,0
Máj	< 2,0	---	< 2,0	< 0,66	5,0 \pm 1,0
Jún	< 2,0	---	< 2,0	< 0,61	< 3
Júl	2,1 \pm 1,4	---	< 2,0	0,49 \pm 0,22	-
August	< 2,0	---	< 2,0	0,47 \pm 0,14	7,0 \pm 2,0
September	< 2,0	---	< 2,0	< 0,78	< 1
Október	< 2,0	---	202,4 \pm 2,9	< 0,54	< 1
November	---	---	< 2,0	< 0,75	< 1
December	2,3 \pm 1,4	---	---	< 0,43	-

Neistota U je pre k=2

Tabuľka: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}
17.01.2012	0.014 ± 0.004	-
13.02.2012	0.007 ± 0.004	-
14.03.2012	0.025 ± 0.006	$0,046 \pm 0,012$
11.04.2012	0.025 ± 0.008	$0,135 \pm 0,016$
21.05.2012	0.016 ± 0.006	-
18.06.2012	0.017 ± 0.004	-
23.07.2012	0.027 ± 0.006	-
22.08.2012	0.022 ± 0.006	$0,143 \pm 0,024$
17.09.2012	0.020 ± 0.006	$0,096 \pm 0,012$
10.10.2012	0.016 ± 0.003	$0,068 \pm 0,011$
12.11.2012	0.016 ± 0.004	$0,130 \pm 0,021$
05.12.2012	0.014 ± 0.006	$0,025 \pm 0,008$

Tabuľka: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
15.02.2012	< 0,038	$0,198 \pm 0,033$	$50,9 \pm 5,3$
23.05.2012	$0,065 \pm 0,011$	$0,271 \pm 0,039$	$50,0 \pm 5,7$
15.08.2012	$0,098 \pm 0,020$	$0,075 \pm 0,021$	$52,0 \pm 5,9$
07.11.2012	$0,046 \pm 0,008$	$0,219 \pm 0,035$	$73,9 \pm 7,7$

Tabuľka: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkon absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita $\pm U$) mBq.l^{-1}		
17.01.2012	$1,05 \pm 0,24$	6 ± 1	-
13.02.2012	< 0,63	3 ± 1	69 ± 3
14.03.2012	< 0,60	9 ± 2	70 ± 4
11.04.2012	$0,94 \pm 0,29$	11 ± 2	72 ± 12
21.05.2012	$0,68 \pm 0,20$	6 ± 1	64 ± 4
18.06.2012	$0,67 \pm 0,11$	-	60 ± 4
23.07.2012	$0,72 \pm 0,19$	8 ± 1	61 ± 3
22.08.2012	< 0,52	12 ± 2	84 ± 4
17.09.2012	$0,74 \pm 0,09$	< 1	90 ± 6
10.10.2012	< 0,53	< 3	83 ± 7
12.11.2012	< 0,65	< 2	97 ± 6
05.12.2012	$0,73 \pm 0,20$	< 2	-

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	¹³⁷ Cs	⁹⁰ Sr	Dátum odberu	¹³⁷ Cs	⁹⁰ Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
30.1.2012	0,58 ± 0,17	< 2	08.03.2012	< 0,55	6 ± 1
02.05.2012	0,66 ± 0,23	< 2	31.05.2012	< 0,74	< 2
09.07.2012	0,60 ± 0,19	-	06.09.2012	< 0,80	< 1
26.11.2012	< 0,76	6 ± 1	22.10.2012	0,37 ± 0,12	< 1

Tabuľka: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	96,3 ± 4 %	109,8 ± 3 %	97,9 ± 2 %	103,6 ± 2 %
Banská Bystrica – SHMÚ	73,5 ± 2 %	80,5 ± 2 %	78,1 ± 1 %	86,1 ± 1 %
Čadca	71,5 ± 2 %	77,1 ± 3 %	77,1 ± 3 %	84,7 ± 4 %
Čadca - budova	123,7 ± 2 %	139,3 ± 1 %	137,9 ± 2 %	132,8 ± 3 %
Dolné Plachtince	82,5 ± 1 %	78,5 ± 3 %	78,5 ± 2 %	93,2 ± 1 %
Dudince	86,5 ± 4 %	83,5 ± 2 %	79,2 ± 3 %	95,2 ± 3 %
Chopok	79,8 ± 3 %	152,8 ± 8 %	129,8 ± 4 %	130,5 ± 7 %
Chopok 2 m	80,4 ± 1 %	139,6 ± 5 %	133,6 ± 5 %	nemerané
Chopok – budova	102,3 ± 1 %	119,8 ± 2 %	112,4 ± 3 %	110,9 ± 1 %
Liesek	75,5 ± 3 %	89,1 ± 2 %	86,4 ± 2 %	89,3 ± 2 %
Liesek – budova	102,2 ± 2 %	106,5 ± 1 %	102,9 ± 1 %	108,3 ± 1 %
Liptovský Mikuláš	85,5 ± 4 %	99,2 ± 2 %	94,8 ± 3 %	101,9 ± 4 %
Lom nad Rimavicou	76,4 ± 4 %	99,5 ± 3 %	96,8 ± 3 %	105,7 ± 2 %
Lučenec – Boľkovce	91,7 ± 3 %	92,8 ± 2 %	88,7 ± 2 %	97,9 ± 5 %
Martin	74,8 ± 1 %	73,7 ± 2 %	70,6 ± 2 %	89,1 ± 2 %
Oravský Podzámok	75,0 ± 2 %	84,4 ± 1 %	83,8 ± 1 %	92,9 ± 5 %
Podbanské	71,4 ± 3 %	87,3 ± 3 %	83,1 ± 3 %	91,7 ± 3 %
Rimavská Sobota	88,1 ± 3 %	89,0 ± 3 %	85,0 ± 2 %	97,1 ± 4 %
Sliach	88,8 ± 4 %	90,0 ± 3 %	93,2 ± 1 %	99,5 ± 3 %
Telgárt	80,7 ± 2 %	106,6 ± 3 %	99,9 ± 4 %	107,5 ± 1 %
Žiar nad Hronom – Lovča	86,2 ± 3 %	85,4 ± 2 %	86,3 ± 4 %	93,0 ± 2 %
Žilina	85,1 ± 2 %	88,2 ± 3 %	88,5 ± 4 %	94,6 ± 1 %

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	65 ± 7	52 ± 7	60 ± 5	68 ± 8
Čadca	60 ± 3	83 ± 7	61 ± 8	73 ± 5
Dolné Plachtince	59 ± 7	69 ± 4	74 ± 6	61 ± 6
Dudince	58 ± 6	54 ± 8	81 ± 5	58 ± 8
Chopok	- -	- -	86 ± 13	94 ± 9
Chopok – budova	- -	101 ± 12	113 ± 12	102 ± 10
Liesek	53 ± 4	56 ± 7	70 ± 9	66 ± 9
Liesek – budova	101 ± 7	92 ± 7	113 ± 11	102 ± 7
Liptovský Mikuláš	66 ± 6	62 ± 4	74 ± 6	81 ± 7
Lom nad Rimavicou	- -	56 ± 6	60 ± 9	98 ± 7
Lučenec – Boľkovce	68 ± 7	67 ± 3	84 ± 9	88 ± 8
Martin - Lipovec	59 ± 4	83 ± 6	64 ± 8	78 ± 8
Oravský Podzámok	54 ± 6	59 ± 6	71 ± 8	68 ± 8
Podbanské	- -	51 ± 7	68 ± 6	59 ± 5
Rimavská Sobota (Lukovištia)	76 ± 9	72 ± 5	70 ± 8	84 ± 5
Sliač	64 ± 5	66 ± 5	76 ± 7	75 ± 6
Telgárt	65 ± 7	59 ± 8	73 ± 6	64 ± 7
Žiar nad Hronom – Lovča	64 ± 5	72 ± 7	74 ± 7	81 ± 8
Žilina	68 ± 6	83 ± 5	74 ± 9	84 ± 7

Tabuľka: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹)

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Objemová aktivita ^3H (Bq. l⁻¹)				
Január	2,1±1,3	–	< 1,9	2,5±1,3
Február	–	–	< 1,9	–
Marec	2,1±1,3	2,0±1,3	< 1,9	–
Apríl	2,3±1,3	–	2,7±1,3	–
Máj	<2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
Jún	<2,0	–	<2,0	–
Júl	<2,0	–	< 2,0	< 2,0
August	<2,0	–	2,2±1,4	–
September	<2,0	3,3±1,4	< 2,0	–
Október	<2,0	<2,0	< 2,0	–
November	<2,0	–	< 2,0	< 2,0
December	<2,0	–	< 2,0	–

Tabuľka: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs (mBq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	< 0,74	---	1,05 ± 0,24	0,58 ± 0,17
Február	-	---	< 0,63	---
Marec	< 0,60	< 0,55	< 0,60	---
Apríl	1,08 ± 0,36	---	0,94 ± 0,29	---
Máj	< 0,66	< 0,74	0,68 ± 0,20	0,66 ± 0,23
Jún	< 0,61	---	0,67 ± 0,11	---
Júl	0,49 ± 0,22	---	0,72 ± 0,19	0,60 ± 0,19
August	0,47 ± 0,14	---	< 0,52	---
September	< 0,78	< 0,80	0,74 ± 0,09	---
Október	< 0,54	0,37 ± 0,12	< 0,53	---
November	< 0,75	---	< 0,65	< 0,76
December	< 0,43	---	0,73 ± 0,20	---

Tabuľka: Monitoring potravín pre JRC v Ispre

(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	^{137}Cs [Bq/kg]
paradajky	okr. Lučenec	< 0,21
kapusta	Stredné Plachtince	< 0,29
zemiaky	Stredné Plachtince	< 0,25
paprika	Stredné Plachtince	< 0,23
cibuľa	okr. Lučenec	< 0,32
mrkva	Malý Krtíš	< 0,28
kukurica	Pribelce	< 0,22
pšenica	Pribelce	< 0,24
paprika	Lučenec	< 0,25

Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovaciu činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájiteľné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...), ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový

prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2012 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

3. Výsledky meraní na RÚVZ Košice

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete.

V priebehu roka 2012 bolo vykonaných 364 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol 112,1 nSv.h-1 s maximálnou hodnotou 134,5 nSv.h-1 nameranou 16.4.2012 a minimálnou hodnotou 92,6 nSv.h-1 nameranou 10.9.2012. Dlhodobý priemer PDE pre dané odberové miesto je 111,3 nSv.h-1.

Priemerné mesačné hodnoty PDE sa pohybovali v intervale 97,5 - 130,6 nSv.h-1 s celoročným priemerom 112,1 nSv.h-1. Výsledky týchto meraní sa nachádzajú v tabuľke.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Z 18-tich pevných stanovišť v Košickom a Prešovskom kraji boli v roku 2012 termoluminiscenčné dozimetre (TLD) pravidelne menené len na stanovištiach v Košiciach, Prešove a Kamenici nad Cirochou. Z ostatných lokalít boli na základe rozhodnutia Ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ Bratislava dozimetre stiahnuté. Koncom roka 2012 dostal RÚVZ Košice vlastné dozimetre a pre ďalšie monitorovanie PDE v týchto lokalitách už budú používané tieto dozimetre.

Pravidelná výmena TLD v Košiciach, Prešove a Kamenici nad Cirochou sa uskutočnila v dňoch 17.1.2012, 11.4.2012, 11.7.2012 a 26.9.2012. Pretože RÚVZ Košice nevlastní zariadenie na vyhodnocovanie dozimetrov tieto sú zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete, ktoré ich vyhodnocuje a výsledky sú spätne zasielané na RÚVZ Košice. Súčasne s výmenou termoluminiscenčných dozimetrov sa v daných lokalitách prenosným meračom merali aj okamžité hodnoty PDE.

Výsledky integrálnych meraní termoluminiscenčnými dozimetrami a výsledky jednorazových meraní PDE v týchto lokalitách pri výmenách TLD sú uvedené v tabuľkách. Ani na jednom stanovišti nebolo zaznamenané významne zvýšenie hodnôt nad charakteristické dlhodobé priemery.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. Za rok 2012 bol zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E PDE v 148 odberových miestach (84 v Košickom kraji a 64 v Prešovskom kraji). Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality a nebola zaznamenaná zvýšená hodnota rádioaktivity. V Košickom kraji boli maximálne hodnoty PDE namerané v odberovom mieste: stanovište TLD, Stará Voda (okres Gelnica), odber 2.7.2012 – hodnota PDE: 169 ± 4 nSv.h⁻¹. V Prešovskom kraji boli maximálne hodnoty PDE namerané v odberovom mieste: 3. vrt (bazén - jazierko) na Sivej Brada (okres Levoča), odber 20.3.2012 - hodnota PDE: 249 ± 7 nSv.h⁻¹. Minimálna hodnota bola nameraná

v odberovom mieste: pred Obecným úradom, Borša (okres Trebišov), odber 27.11.2012 – hodnota PDE: 46 ± 4 nSv.h⁻¹. Výsledky jednorazových meraní PDE v odberových miestach Košického a Prešovského kraja sú uvedené v tabuľkách.

Spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spadu sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (¹³⁷Cs a ⁷Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Niektoré vzorky sa v súčasnosti merajú. Doteraz namerané hodnoty aktivity ¹³⁷Cs sa nachádzajú na úrovni minimálnej detekovateľnej aktivity. Maximálna hodnota ⁷Be bola stanovená vo vzorke za mesiac júl: $81,77 \pm 14,52$ Bq.m⁻². Maximálna hodnota sumárnej beta aktivity ($51,51 \pm 3,07$ Bq.m⁻²) a maximálna hodnota sumárnej alfa aktivity ($124,64 \pm 12,62$ Bq.m⁻²) boli stanovené ako dôsledok veľkej prašnosti ovzdušia v mesiaci máj. Výsledky meraní sú uvedené v tabuľke.

Na RÚVZ Košice boli 19.2.2012 odobraté 3 vzorky snehu a 3.10.2012 3 vzorky dažďovej vody. V meraných vzorkách snehu neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Aj celková objemová aktivita alfa aj celková objemová aktivita beta sa pohybovali pod úrovňou 0,06 Bq.l⁻¹, aktivita ¹³⁷Cs bola nižšia ako 0,003 Bq.l⁻¹. Vzorky dažďovej vody sa v súčasnosti premeriavajú. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom.

V roku 2012 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín v spolupráci s RÚVZ Košického a Prešovského kraja v jednotlivých okresoch. V sledovaných lokalitách sa stanovovali hodnoty ¹³⁷Cs v obilninách (49 vzoriek - z toho kukurica (10), jačmeň (12), pšenica (12), raž (7), ovos (8)), jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1) a slad svetlý(1), v ovocí (14 vzoriek - z toho hrušky (6), jablká (8)), v zelenine (25 vzoriek - z toho zemiaky (10), mrkva (8) a petržlen (7)) a v hubách - 26 vzoriek. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ¹³⁷Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou. Odobraté vzorky sú v súčasnosti v štádiu merania. V roku 2010 došlo k poruche detektora a jedna gamaspektrometrická linka je mimo prevádzky, čo má za následok spomalenie stanovenia obsahu umelých rádionuklidov v jednotlivých vzorkách potravinového reťazca.

Huby so svojim metabolizmom sa výrazne odlišujú od zelených rastlín a vyznačujú sa výraznou schopnosťou akumulovať rádiocézium. V súvislosti s touto skutočnosťou sa v sledovanom období odoberali a spracovávali vzorky húb z rôznych lokalít Košického a Prešovského kraja.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli odoberané aj vzorky kravského (12) a ovčieho (18) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekárni Kežmarok a na troch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice, Perín a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekl'any. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Obsah ¹³⁷Cs v sledovaných vzorkách kravského mlieka bol pod detekčným limitom. Vo vzorkách ovčieho mlieka sa hodnoty obsahu ¹³⁷Cs pohybovali v intervale od 0,013 – 0,135 Bq.l⁻¹.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje. Obsah ¹³⁷Cs vo vzorkách celodennej stravy bol v prvom kvartáli $0,027 \pm 0,005$ Bq.kg⁻¹, v druhom kvartáli $0,025 \pm 0,006$ Bq.kg⁻¹.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

Vzorky pôd sa odoberali raz ročne v miestach, kde sú umiestnené termoluminiscenčné dozimetre. V rámci Košického a Prešovského kraja je to 18 lokalít. Vzorky sa odoberali v troch vrstvách: prvá vrstva 0-5 cm, druhá vrstva 5-15 cm a tretia 15-30 cm pod povrchom plochy 30x30 cm. Vzorky sa vyhodnocujú na obsah umelých a prírodných rádionuklidov. Výsledky sú prezentované v tabuľke.

Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs sa namerala u vzorky z druhej vrstvy v lokalite Stará Voda ($17,03 \pm 0,73 \text{ Bq.kg}^{-1}$). Najnižší obsah ^{137}Cs bol stanovený vo vzorke pôdy z prvej vrstvy lokality Milhostov ($^{137}\text{Cs} 1,45 \pm 0,32 \text{ Bq.kg}^{-1}$).

Spolu so vzorkami pôd sa odoberali aj vzorky porastov v daných lokalitách. Výsledky sú uvedené v tabuľke.

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád, raz mesačne a v lokalite Borša, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberali vzorky pôd. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z II. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 27. 03 . 2012 a dosiahla hodnotu $13,55 \pm 0,72 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Najnižšia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z I. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 22. 10 . 2012 a dosiahla hodnotu $0,53 \pm 0,18 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Tabuľka - Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2012 v Košickom a Prešovskom kraji .

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vzoriek	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk. γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
atmosférický spád	12	12	12	-	-	-	24	-	-	12	12	-	-	-	12	36
aerosoly v život. prostr.	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
vody pitné, povrchové, banské, iné (kontrolné)	611	183	183	-	45	45	456	-	-	183	183	-	168	45	22	601
hydrosféra- sedimenty dna a vodné rastliny	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	36
ovocie, zelenina	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	54
obilie	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63	63
steril. ovocie a zelenina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huby	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26

iné potraviny (mlieko, med, soľ, slad)	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	73
ovzdušie v priest. obč. vybavenosti a bytoch	55	-	-	-	-	-	-	-	55	-	-	-	-	-	-	55
stavebný materiál	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	50	100

Tabuľka – Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2012 v Košickom a Prešovskom kraji .

dokončenie tabuľky

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vzoriek	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
pôdy	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104	104	208
porasty, křmne zmesi	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	29	-
stery	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
vyhodnocovanie TLD	12	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	12
merania PDE	1516	-	-	-	-	-	-	-	1516	-	-	-	-	-	-	1516
Spolu	2635	195	195	-	45	45	480	12	1571	195	195	-	168	217	463	2821

Tabuľka - Výsledky merania rádioaktivity aerosolov v Bq.m-3 za rok 2012 v odberovom mieste - SHMÚ Stropkov.

Odber od - do	Aktivita	
	⁷ Be	¹³⁷ Cs
13. I. -20. I.	6,49 E-05 ± 6,20 E-06	<1,51 E-06
13. II. -20. II.	1,00 E-03 ± 2,34 E-05	<2,76 E-06
12. III. - 19. III.	-	< 2,14 E-06
09. IV. - 16. IV.	1,11 E-03 ± 2,54 E-05	< 2,52 E-06
11. VI. – 18. VI.	7,97 E-04 ± 1,89 E-05	1,24 E-06± 4,10 E-07
09.VII. – 16.VII.	8,66 E-04 ± 1,92 E-05	< 1,81 E-06
13. VIII. – 20. VIII.	5,44 E-04 ±1,34 E-05	2,57 E-06± 3,64 E-07

**Tabuľka - Výsledky merania rádioaktivity spadov v Bq.m⁻² za rok 2012
odoberaných na RÚVZ Košice, Ipeľská 1**

Odber od – do	Aktivita			
	⁷ Be	¹³⁷ Cs	Σα	Σβ
5.I. – 1.II.	-	< 1,48	15,45 ± 2,04	7,93 ± 0,50
1.II. – 1.III.	18,27 ± 6,71	< 2,38	8,87 ± 1,05	5,81 ± 0,42
1.III. - 2.IV.	-	< 1,5	24,78 ± 2,44	8,47 ± 0,55
2.IV. – 2.V.	-	< 1,88	63,6 ± 5,82	39,02 ± 1,58
2.V. – 1.VI.	12,57 ± 6,10	1,75 ± 0,33	124,64 ± 12,62	51,51 ± 3,07
1.VI. – 2.VII.	42,00 ± 6,60	< 1,72	31,76 ± 2,74	32,68 ± 0,91
2.VII. – 1.VIII.	81,77 ± 14,52	< 3,42	31,26 ± 2,68	34,86 ± 0,93
3.IX. – 1.X.	-	< 1,91	7,42±1,23	16,56 ±0,70
1.X. – 2.XI.	21,69 ± 8,42	< 1,77	8,63 ± 1,30	25,14 ± 0,82
2.XI. – 3.XII.	-	<1,49	-	-

Tabuľka - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ rok 2012

Druh	Aktivita ¹³⁷ Cs (čerstvá váha)
Košický a Prešovský kraj	
Petržlen - zm. vz. (KS, RV, TV, MI)	0,04±0,01
Slad svetlý (MI)	< 0,30
Jačmeň sladovnícky (MI)	< 0,25
Sladový kvet (MI)	< 0,29

Tabuľka - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2012

Druh	Aktivita ¹³⁷Cs
Iné potraviny - huby	
Suchohrúb marhuľovo žltý - hlavy	1,84±0,42
Suchohrúb marhuľovo žltý - nohy	1,04±0,27
Čechračka tmavohlúbiková - hlavy	14,72±0,445
Čechračka tmavohlúbiková -nohy	3,29±0,70
Hrúb dubový – hlavy	1,61±0,34
Hrúb dubový - nohy	2,21±0,21
Zmes húb- Jahodná KV 2R6V	31,73±1,10
Muchotrávka- Jahodná KV 2 R6V	7,03±0,53
Zmes húb – Jahodná KV 1R6V	4,92±0,58
Kuriatko jedlé	< 3,90
Hrúb zrnito hlúbikový	2,63±0,77
Rýdzik plstnatý	0,51±0,19
Jelenka poprehýbaná - nohy	10,25±1,52
Jelenka poprehýbaná - hlavy	18,08±0,79
Čirovka	273,88±3,04
Čechračka podvinutá - nohy	< 0,25
Čechračka podvinutá - hlavy	<0,09
Hrúb dubový	996,44±16,74

Tabuľka - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2012

Druh	Aktivita ¹³⁷Cs
Bylinky	
Pamajorán obyčajný - Gelnica	0,27 ± 0,07
Praslička roľná - Gelnica	0,18 ± 0,05
Myší chvost obyčajný - Gelnica	< 0,21
Žihľava dvojdomá – Giraltovce	0,56 ± 0,05

Tabuľka - Výsledky monitorovania rádioaktivity celodennej stravy v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2012

Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	28.03.2012	0,027 ± 0,005
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	20.06.2012	0,025 ± 0,006

Tabuľka – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách kravského mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2012 odobratých kvartálne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs
I. kvartál	
Jarovnice	0,022 ± 0,005
Kežmarok	< 0,032
Turnianská Nová Ves	< 0,026
Perín	< 0,030
II. kvartál	
Jarovnice	< 0,029
Kežmarok	< 0,027
Turnianská Nová Ves	< 0,028
Perín	< 0,028
III. kvartál	
Jarovnice	< 0,028
Kežmarok	< 0,023
Turnianská Nová Ves	< 0,028

Tabuľka – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách ovčieho mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2012 odobratých mesačne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs
Apríl	
Hermanovce	0,035 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,039 ± 0,006
Slatvina	0,013 ± 0,004
Máj	
Hermanovce	< 0,027
Uzovské Pekľany	< 0,029
Slatvina	< 0,028

Jún	
Hermanovce	< 0,027
Uzovské Pekľany	0,019 ± 0,004
Slatvina	0,013 ± 0,004
Júl	
Hermanovce	0,023 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,135 ± 0,034
August	
Slatvina	0,020 ± 0,005
Uzovské Pekľany	0,034 ± 0,012
Hermanovce	0,042 ± 0,007
September	
Hermanovce	0,042 ± 0,007
Uzovské Pekľany	0,052 ± 0,006

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Orechová	¹³⁷ Cs	3,85±0,33	4,06±0,35	3,50±0,43
	⁴⁰ K	547,54±12,70	484,95±12,57	491,41±13,23
	²²⁶ Ra	30,73±0,61	29,57±0,66	28,59±0,72
	²³² Th	37,95±0,57	34,66±0,60	40,81±0,93
Bardejov	¹³⁷ Cs	5,32±0,59	6,59±0,31	5,84±0,39
	⁴⁰ K	573,01±16,25	535,30±11,61	563,71±13,33
	²²⁶ Ra	20,74±0,75	18,73±0,48	17,40±0,55
	²³² Th	19,42±0,86	22,80±0,40	23,47±0,51
Stropkov	¹³⁷ Cs	10,71±0,38	10,77±0,48	6,51±0,28
	⁴⁰ K	636,69±13,01	604,65±14,84	605,01±11,44
	²²⁶ Ra	28,30±0,51	26,88±0,66	27,14±0,43
	²³² Th	34,30±0,49	31,22±0,75	33,85±0,43
Prešov	³⁷ Cs	1,99±0,31	1,98±0,30	2,24±0,24
	⁴⁰ K	631,02±14,07	562,41±11,70	575,85±12,09
	²²⁶ Ra	24,67±0,62	24,08±0,52	23,57±0,48
	²³² Th	30,19±0,54	34,89±0,68	29,90±0,47
Medzilaborce	¹³⁷ Cs	5,35±0,47	5,06±0,34	5,05±0,48
	⁴⁰ K	548,98±14,62	484,01±11,40	495,24±14,52
	²²⁶ Ra	35,55±0,77	29,31±0,55	30,18±0,76
	²³² Th	33,34±0,67	28,20±0,48	29,11±0,66
Kamenica n/Cir.	¹³⁷ Cs	22,13±0,69	28,18±0,66	21,95±0,70
	⁴⁰ K	561,25±15,00	571,14±13,46	502,88±14,29
	²²⁶ Ra	23,21±0,74	23,82±0,68	20,82±0,67
	²³² Th	27,06±0,61	27,37±0,52	20,91±0,74
Milhostov	¹³⁷ Cs	1,45±0,32	2,94±0,48	3,27±0,48
	⁴⁰ K	601,73±15,06	553,50±16,79	668,26±17,22
	²²⁶ Ra	23,67±0,70	20,38±0,75	22,93±0,75
	²³² Th	30,69±0,61	26,19±0,87	33,12±0,70

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

pokračovanie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Štrbské Pleso	¹³⁷ Cs	4,82±0,42	4,44±0,46	4,48±0,31
	⁴⁰ K	664,97±15,91	686,74±18,43	667,73±13,75
	²²⁶ Ra	24,70±0,68	24,15±0,86	25,28±0,53
	²³² Th	34,54±1,09	31,89±0,74	36,84±0,80
Plaveč	¹³⁷ Cs	12,55±0,61	9,75±0,71	10,78±0,66
	⁴⁰ K	675,22±17,12	674,61±21,73	635,87±18,63
	²²⁶ Ra	25,29±0,73	27,17±1,05	27,12±0,92
	²³² Th	28,21±0,84	28,91±1,14	31,75±0,97
Červený Kláštor	¹³⁷ Cs	8,70±0,46	9,33±0,49	8,64±0,29
	⁴⁰ K	776,09±16,35	776,95±16,14	735,04±12,92
	²²⁶ Ra	28,46±0,65	30,13±0,64	29,27±0,40
	²³² Th	37,19±0,84	36,10±0,59	34,83±0,40
Gánovce	¹³⁷ Cs	11,47±0,59	7,46±0,39	5,67±0,38
	⁴⁰ K	790,75±17,99	783,23±15,72	761,44±15,85
	²²⁶ Ra	24,54±0,72	26,41±0,61	30,47±0,60
	²³² Th	29,10±0,83	33,06±0,53	33,91±0,55
Spišské Vlachy	¹³⁷ Cs	3,51±0,36	5,14±0,47	4,24±0,33
	⁴⁰ K	705,21±15,45	641,85±16,79	638,95±13,66
	²²⁶ Ra	26,91±0,61	24,96±0,73	25,26±0,54
	²³² Th	32,47±0,56	29,24±0,87	30,56±0,50
Milhošť	¹³⁷ Cs	1,98±0,26	1,79±0,44	4,20±0,38
	⁴⁰ K	637,74±13,09	639,54±1,64	638,00±14,11
	²²⁶ Ra	23,81±0,51	25,82±0,70	25,11±0,56
	²³² Th	37,01±0,75	30,17±0,79	38,07±0,81
Stará Voda	¹³⁷ Cs	11,90±0,71	17,03±0,73	13,80±0,78
	⁴⁰ K	900,95±21,59	941,28±21,97	899,90±21,34
	²²⁶ Ra	28,83±0,87	29,20±0,83	29,24±0,85
	²³² Th	42,91±1,05	55,32±1,26	43,19±1,03

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012 (v Bq.kg⁻¹) odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

dokončenie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Košice	³⁷ Cs	1,77±0,42	2,05±0,32	1,47±0,35
	⁴⁰ K	565,22±14,14	548,25±13,24	537,96±14,15
	²²⁶ Ra	19,89±0,61	22,13±0,63	21,01±0,70
	²³² Th	33,45±0,85	32,50±0,81	29,66±0,61
Jasov	¹³⁷ Cs	9,74±0,73	7,93±0,62	6,63±0,63
	⁴⁰ K	801,44±21,10	793,05±19,01	779,17±20,72
	²²⁶ Ra	31,62±0,93	29,33±0,73	27,63±0,90
	²³² Th	49,03±0,95	54,51±1,14	54,60±1,36
Rudná	¹³⁷ Cs	10,66±0,62	7,97±0,62	7,83±0,44
	⁴⁰ K	639,76±17,12	602,98±18,36	625,09±13,41
	²²⁶ Ra	32,53±0,80	31,98±0,97	34,48±0,63
	²³² Th	48,14±0,83	48,29±0,95	53,23±0,84
Nová Vieska	¹³⁷ Cs	4,04±0,36	3,56±0,26	3,71±0,32
	⁴⁰ K	536,56±13,38	553,74±11,85	539,74±12,00
	²²⁶ Ra	20,08±0,59	19,84±0,46	18,94±0,48
	²³² Th	27,72±0,81	24,98±0,43	27,42±0,72

I. vrstva: 0 - 5 cm

II. vrstva: 5 - 15 cm

III. vrstva: 15 - 30 cm

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2012 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs
Orechová	< 0,24

Tabuľka – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹
za rok 2012 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum Odberu	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
I. kvartál					
Košice - Hornád	27.03.2012	¹³⁷ Cs	9,10±0,55	13,55±0,72	10,56±0,50
		⁴⁰ K	528,63±16,44	548,00±17,04	546,95±13,91
		²²⁶ Ra	22,10±0,83	20,85±0,85	20,33±0,62
		²³² Th	26,98±0,71	22,47±0,90	26,63±0,82
II. kvartál					
Košice - Hornád	28.06.2012	¹³⁷ Cs	4,85±0,42	7,86±0,67	9,09±0,70
		⁴⁰ K	554,81±14,87	533,61±18,88	555,92±19,03
		²²⁶ Ra	23,40±0,69	21,16±0,89	21,46±0,88
		²³² Th	27,46±0,62	22,38±0,97	23,17±0,97
Borša Bodrog	28.06.2012	¹³⁷ Cs	6,65±0,38	6,23±0,34	5,78±0,40
		⁴⁰ K	595,19±13,25	552,19±11,86	601,00±12,82
		²²⁶ Ra	22,48±0,53	21,09±0,47	22,68±0,52
		²³² Th	33,66±0,74	29,85±0,47	34,81±0,74
III. kvartál					
Košice - Hornád	30.08.2012	¹³⁷ Cs	2,94±0,26	5,81±0,27	9,22±0,38
		⁴⁰ K	573,29±11,79	592,84±11,39	583,62±12,62
		²²⁶ Ra	23,96±0,46	24,33±0,47	23,90±0,49
		²³² Th	27,14±0,43	27,75±0,38	27,68±0,46
Borša Bodrog	25.09.2012	¹³⁷ Cs	6,29±0,49	4,42±0,25	4,14±0,44
		⁴⁰ K	593,70±15,74	566,82±11,03	582,70±15,27
		²²⁶ Ra	26,29±0,72	24,56±0,41	24,21±0,76
		²³² Th	33,28±0,99	25,11±0,37	28,37±0,61
IV. kvartál					
Košice - Hornád	22.10.2012	¹³⁷ Cs	0,53±0,18	0,85±0,25	0,96±0,30
		⁴⁰ K	553,63±10,55	525,44±12,50	538,46±13,35
		²²⁶ Ra	19,72±0,35	21,69±0,55	21,25±0,60
		²³² Th	23,83±0,49	23,79±0,48	24,04±0,51
Borša Bodrog	27.11.2012	¹³⁷ Cs	5,91±0,46	7,12±0,66	5,12±0,41
		⁴⁰ K	785,78±16,90	631,54±18,70	640,15±14,29
		²²⁶ Ra	24,57±0,63	26,14±0,89	25,08±0,60
		²³² Th	30,24±0,60	30,43±0,97	36,20±0,85

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2012 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Košice Jahodná (Košická Belá)	¹³⁷ Cs	1,62±0,32	2,08±0,25	1,82±0,39
	⁴⁰ K	833,41±17,50	1050,28±18,33	865,54±20,50
	²²⁶ Ra	27,13±0,65	26,50±0,48	27,30±0,77
	²³² Th	34,10±0,59	36,46±0,49	33,03±0,93
Košice Alpinka	¹³⁷ Cs	12,12±0,55	11,95±0,54	13,37±0,85
	⁴⁰ K	565,12±15,18	573,61±14,63	571,80±19,91
	²²⁶ Ra	25,14±0,73	26,28±0,68	25,27±0,99
	²³² Th	21,54±0,56	22,95±0,54	19,84±1,13
Košice Jahodná KV 2R6V	¹³⁷ Cs	45,23±1,22	60,69±1,33	45,90±1,61
	⁴⁰ K	709,13±22,09	1098,58±24,91	1099,31±31,98
	²²⁶ Ra	46,89±1,15	49,72±1,14	46,79±1,62
	²³² Th	34,31±0,92	40,10±0,91	34,97±1,62
Košice Jahodná KV 1R6V	¹³⁷ Cs	14,52±1,47	23,68±0,75	26,35±2,05
	⁴⁰ K	923,40±37,60	901,98±24,33	921,81±37,53
	²²⁶ Ra	343,87±4,12	307,87±2,60	325,27±3,85
	²³² Th	36,83±1,65	37,22±0,95	35,70±1,61
Košice Jahodná Test 04	¹³⁷ Cs	7,10±0,81	7,62±0,74	7,39±0,56
	⁴⁰ K	909,97±25,64	1054,50±26,28	864,39±22,15
	²²⁶ Ra	53,53±1,32	56,85±1,23	58,08±1,18
	²³² Th	30,57±0,99	34,32±0,95	33,67±0,83
Košice Myslava	¹³⁷ Cs	3,84±0,55	7,19±0,74	10,54±0,67
	⁴⁰ K	793,65±20,58	864,95±23,94	846,37±20,28
	²²⁶ Ra	26,09±0,96	28,09±1,05	27,71±0,88
	²³² Th	29,63±1,09	30,59±1,25	32,72±0,76
Chemko Strážske	¹³⁷ Cs	2,96±0,5	2,89±0,39	2,01±0,38
	⁴⁰ K	667,02±21,61	672,80±15,79	630,51±15,50
	²²⁶ Ra	26,86±1,06	29,03±0,69	27,12±0,67
	²³² Th	32,22±1,17	40,99±0,96	35,14±0,77

Tabuľka - Výsledky meraní rádioaktivity vo vzorkách pôd spod byliniek v Bq.kg⁻¹ za rok 2012

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva
Gelnica	¹³⁷ Cs	6,55±0,54
	⁴⁰ K	853,85±21,59
	²²⁶ Ra	25,25±0,94
	²³² Th	42,74±1,24
Hronovce	¹³⁷ Cs	7,30±0,86
	⁴⁰ K	710,18±23,43
	²²⁶ Ra	37,06±1,23
	²³² Th	37,89±1,06
Giraltovce	¹³⁷ Cs	6,15±0,67
	⁴⁰ K	557,93±18,12
	²²⁶ Ra	26,04±1,00
	²³² Th	29,61±1,05
Sereď	¹³⁷ Cs	55,74±2,20
	⁴⁰ K	1247,37±41,76
	²²⁶ Ra	40,40±2,03
	²³² Th	29,35±2,12

Tabuľka – Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ za rok 2012v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum	¹³⁷ Cs	
		Bq.kg ⁻¹ čerstvej váhy	Bq.kg ⁻¹ suchej váhy
II.kvartál			
Krásna n. Hornádom	28.06.2012	< 0,25	< 0,96

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vlastný vodný zdroj-Železničné stavby-Južná trieda 66-kuchynka	Košice	KE	<0,29	0,21±0,06	12,2±3,1	<0,005	0,004±0,001
vodovod verejný-Klub dôchodcov-umývareň-ul. Milosrdenstva	Košice	KE	<0,04	<0,04	<5,7		
vodovod verejný-dispečing TEHO-Budapeštianska-Ľahanovce	Košice	KE	<0,02	0,03±0,01	<5,9		
vodovod verejný-MŠ-Polianska ul.	Košice	KE	<0,04	0,11±0,02	6,0±2,6		
vodovod verejný-Podnikateľské centrum-predsieň WC-Gemerská	Košice	KE	0,02±0,01	0,04±0,01	<5,9		
vodovod verejný-pohostinstvo Flipper-výčap	Košice	KE	<0,04	0,06±0,02	<5,8		
vodovod verejný-Potraviny-Vyšné Opátske	Košice	KE	<0,02	0,05±0,01	<5,8		
vodovod verejný-Reedukačný domov-kuchyňa (Bankov)	Košice	KE	0,15±0,04	0,08±0,02	<5,1		
vodovod verejný-RÚVZ KE, Ipeľská 1, umývarka	Košice	KE	<0,02	0,03±0,01	<5,9		
vodovod verejný-ZOO-AB kuchyňa	Košice	KE	0,03±0,02	0,03±0,01	<5,8		
vodovod verejný-ZŠ Tomášikova-vrátnica	Košice	KE	<0,05	0,04±0,01	<5,2		
vodovod verejný-KC-kuchyňa	Košická Nová Ves	KE	0,05±0,02	0,03±0,01	<4,9		
vodovod verejný-US Steel-kuchyňa	Kráľovce	KE	0,07±0,02	0,05±0,01	<5,0		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.1.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,12±0,04	0,07±0,02	<3,8	0,006±0,003	0,019±0,002
vodovod verejný-fy TAMAS (16.2.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,03	0,08±0,02	5,0±2,1		

vodovod verejný-fy TAMAS (27.3.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,04	0,08±0,02	<4,3		
vodovod verejný-fy TAMAS (19.4.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,03±0,01	0,05±0,01	<4,4		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.5.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,04	<0,04	<4,2		
vodovod verejný-fy TAMAS (28.6.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,11	0,07±0,02	<5,8		

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012
pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-fy TAMAS (26.7.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	<0,05	4,0±1,8		
vodovod verejný-fy TAMAS (30.8.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,18±0,08	0,06±0,03	<4,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (17.9.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,11	0,15±0,03	<3,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (22.10.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,13	0,08±0,03	<3,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (22.11.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,05	0,04±0,01	<3,6		
vodovod verejný-fy TAMAS (13.12.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,08±0,01	<4,9		
vodovod verejný-MÚMČ-zasadačka	Pereš	KE	<0,04	0,05±0,01	<5,1		
vodovod verejný-Zdrav. stredisko	Seňa	KE	<0,07	<0,04	<5,1		
vodovod verejný-MÚ-kuchynka	Šebastovce	KE	<0,03	0,08±0,02	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Baška	KS	<0,03	0,06±0,01	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Beniakovce	KS	0,06±0,02	0,03±0,01	<4,7		
vodný zdroj pre skupinový vodovod-výtokový kohútik-surová voda	Bidovce	KS	0,19±0,08	0,28±0,04	<4,9		
vodojem-za miestom dávkovania dezinfekčného prostriedku	Bidovce	KS	<0,17	0,28±0,04	<5,0		
vodojem-za miestom	Bidovce	KS	<0,15	0,26±0,04	<5,1		

dávkovania dezinfekčného prostriedku							
vodovod verejný-OcÚ	Bidovce	KS	0,25±0,09	0,24±0,04	<4,9	<0,005±	0,022±0,003
výtokový stojan- r.d.č.14	Bočiar	KS	0,11±0,06	0,37±0,04	20,1±5,5		
vodovod verejný-reštaurácia Marika-výčap	Budimír	KS	<0,02	0,04±0,01	<6,0		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Budulov	KS	0,10±0,04	0,06±0,02	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Bukovec	KS	<0,04	0,06±0,01	<3,7		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa-jedáleň	Cestice	KS	<0,13	0,11±0,03	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Čakanovce	KS	<0,07	0,21±0,02	<5,1		
vlastný vodný zdroj-DD-kuchyňa (Rosná č.3)	Čaňa	KS	0,16±0,07	0,27±0,04	14,2±3,5		
vodovod verejný-PD-výdajňa stravy	Čečejevce	KS	<0,04	0,07±0,01	36,2±9,3		

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012
pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okres	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	0,04±0,02	0,05±0,02	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	0,07±0,02	<0,04	<6,0		
vodovod verejný-OÚ-predsieň WC	Drienovec	KS	0,07±0,03	0,12±0,02	<5,8		
vodovod verejný-Pohostinstvo-sklad	Družstevná pri Hornáde	KS	0,05±0,03	0,13±0,02	11,2±3,5		
vodovod verejný-pohostinstvo-výčap	Ďurkov Alantik-	KS	<0,08	0,20±0,03	7,7±2,9		
vodovod verejný-OcÚ-umývarka	Gyňov	KS	<0,14	0,38±0,05	17,4±4,2		
vodovod verejný-r.d.č.65-výtokový stojan na dvore	Háj	KS	<0,07	<0,05	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Herľany	KS	0,02±0,01	0,04±0,01	<6,3		
vodovod verejný-r.d.č.46-kuchyňa	Hrašovik	KS	<0,04	0,04±0,01	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Hýľov	KS	0,02±0,01	<0,04	5,0±1,9		

vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Janík	KS	<0,13	0,08±0,03	<5,3		
vodovod kancelária	verejný-OcÚ-	Jasov	KS	0,15±0,07	<0,05	<5,3		
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Kecerovce	KS	<0,06	0,16±0,02	<5,9		
strojovňa-úpravňa vody		Kechnec	KS	0,17±0,08	0,09±0,03	12,1±3,2		
studňa HGK-1; výtokový stojan		Kechnec	KS	0,18±0,08	0,12±0,03	14,0±3,6		
studňa HGK-2; výtokový stojan		Kechnec	KS	<0,10	0,19±0,03	8,5±2,6		
studňa HGK-5; výtokový stojan		Kechnec	KS	<0,20	<0,09	13,1±3,3		
vodovod priemyselný Magnet Marreli-vrátnica	verejný- park-	Kechnec	KS	<0,04	0,03±0,01	<5,6		
vodovod stredisko-predsieň WC	verejný-zdrav.	Kechnec	KS	<0,09	<0,04	<5,1		
vodovod predsieň WC	verejný-OcÚ-	Kokšov-Bakša	KS	0,06±0,03	0,04±0,01	<4,6		
vodovod reštaurácia pri Železničnej stanici-výčap	verejný-	Kysak	KS	<0,09	0,05±0,02	<5,0		

**Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012
pokračovanie tabuľky**

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod Potraviny	verejný-predajňa	Malá Lodina	KS	<0,09	<0,04	5,8±2,2	
vodovod domov-umývarka	verejný-Detsky	Nižná Kamenica	KS	<0,02	0,06±0,01	<5,4	
vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Nižná Myšľa	KS	0,07±0,03	0,20±0,02	<6,0	
vodovod kuchyňa	verejný-ZŠ-	Perín	KS	<0,13	0,12±0,03	<4,9	
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Poproč	KS	<0,04	0,06±0,01	<5,4	
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Rešice	KS	<0,05	0,07±0,02	<5,3	
vodovod predsieň WC	verejný-OcÚ-	Rozhanovce	KS	<0,02	0,06±0,01	<5,9	
vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Rudník	KS	<0,04	0,06±0,01	19,6±4,6	
vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Rudník	KS	<0,02	0,04±0,01	23,5±6,2	
vodovod kuchyňa	verejný-r.d.č.67-	Rudník	KS	0,04±0,02	0,07±0,01	12,6±3,2	
vodovod kuchyňa	verejný-OcÚ-	Ruskov	KS	0,18±0,08	0,31±0,04	<5,2	

vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Sady nad Torysou	KS	<0,02	0,04±0,01	<5,3		
vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Sokol'	KS	0,10±0,05	0,06±0,02	6,6±2,3		
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Štós	KS	0,03±0,01	0,04±0,01	<6,0		
vodovod kuchyňa	verejný-MŠ-	Turnianska Nová Ves	KS	<0,17	0,15±0,04	<5,1		
vodovod chodba	verejný-OcÚ-	Vajkovce	KS	0,11±0,06	0,11±0,03	5,4±2,2		
vodovod kuchyňa	verejný-OcÚ-	Valaliky	KS	<0,07	0,07±0,02	<5,2		
výtokový stojan r.d.č.29		Včeláre	KS	<0,07	<0,04	<5,8		
vodovod Pohostinstvo-výčap	verejný-	Velká Ida	KS	0,07±0,03	<0,05	<5,9		
vodovod Domov-kuchyňa	verejný-Dets.	Vyšná Kamenica	KS	0,05±0,02	0,07±0,01	<5,1		
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Vyšná Myšľa	KS	<0,06	0,09±0,02	11,6±3,6		
vodovod jednotka č. 16, byt č. 2-kuchyňa	verejný-bytová	Vyšný Lanec	KS	<0,14	0,07±0,03	<5,3		
vodovod kuchynka	verejný-OcÚ-	Vyšný Medzev	KS	<0,04	0,05±0,01	<5,9		
vodovod r.d.p.Jalčovej-Lucia Baňa	verejný-	Vyšný Medzev	KS	<0,01	0,04±0,01	<6,2		
vodovod roštami-výčap	verejný-krčma	Pod Zlatá Idka	KS	0,09±0,03	<0,03	<4,9		
vodovod poliklinika	verejný-Detská	Michalovce	MI	0,02±0,01	0,09±0,01	<6,0		

Tabuľka- Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012
pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod Technické a záhradnícké služby	verejný-Michalovce	MI	0,05±0,03	0,06±0,01	<9,5		
vodovod verejný-MŠ	Pavlovce nad Uhom	MI	<0,04	0,17±0,02	<9,1		
vodovod verejný-MŠ	Pozdišovce	MI	<0,03	0,08±0,02	<6,3		
vodovod verejný-MŠ	Strážske	MI	<0,01	0,04±0,01	<6,4		
vodovod verejný-ZŠ	Veľké Kapušany	MI	<0,03	0,07±0,01	<5,6		
vodovod verejný-ZŠ	Vojany	MI	0,08±0,02	0,06±0,01	<5,9		
vodovod verejný-OcÚ	Betliar	RV	<0,03	0,05±0,01	<5,1		
vodovod verejný-predajňa Lahôdky	Dedinky	RV	<0,08	0,05±0,01	<5,4		
vodovod verejný-ZŠ-	Dlhá Ves	RV	<0,10	<0,05	<5,1		

výdajňa stravy							
vodovod verejný-penzión CALISIO-kuchyňa	Dobšiná	RV	<0,03	<0,02	9,0±3,1		
vodovod verejný-hotel Raj-kuchyňa	Dobšinská Maša	RV	0,04±0,02	0,04±0,01	16,9±4,1		
vodovod verejný-SCA-závodná kuchyňa	Gemerská Hôrka	RV	0,18±0,06	0,13±0,03	7,8±2,4		
vodovod verejný-MŠ-výdajňa-školská jedáleň	Gemerská Poloma	RV	0,02±0,01	0,03±0,01	<6,5		
vodovod verejný-ZŠ-výdaj stravy	Hrhov	RV	0,07±0,03	0,04±0,02	<6,7		
vodovod verejný-OÚ-Kultúrny dom	Jablonov nad Turňou	RV	<0,06	<0,04	<6,3		
vodovod verejný-bufet-vstupný areál do jaskyne Domicia	Kečovo	RV	<0,04	0,05±0,04	<6,5		
vodovod verejný-OÚ-zariadenie na osobnú hygienu	Pača	RV	0,03±0,01	0,06±0,01	34,5±9,0		
vodovod verejný-PL-kuchyňa	Plešivec	RV	0,05±0,03	<0,04	<6,3		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Roštár	RV	0,18±0,05	<0,05	<5,4		
vodovod skupinový Sobrance-MŠ	Hlivišťa	SO	<0,04	0,12±0,01	<4,8		
vodovod verejný-OcÚ	Podhorod'	SO	0,03±0,01	0,05±0,01	<5,5		
vodovod verejný-OcÚ	Priekopa	SO	0,03±0,01	0,07±0,01	<6,1		

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2012
dokončenie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod Remetske Hámre-MŠ	Remetské Hámre	SO	<0,04	0,08±0,01	<5,1		
vodovod skupinový Sobrance-ZŠ	Sobrance	SO	0,04±0,02	0,09±0,01	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ	Vyšné Nemecké	SO	<0,03	0,19±0,02	<6,3		
vodovod verejný-OcÚ (11.1.2012)	Borša	TV	<0,08	<0,05	<5,7		
vodovod verejný-ZŠ (28.6.2012)	Borša	TV	0,23±0,10	0,23±0,04	<5,3	<0,010	0,016±0,001
vodovod verejný-OcÚ (25.9.2012)	Borša	TV	0,17±0,07	0,24±0,03	<5,3		
vodovod verejný-OcÚ (27.11.2012)	Borša	TV	0,19±0,08	0,34±0,04	<5,2		
vodovod verejný-OÚ	Brehov	TV	0,12±0,05	0,09±0,02	8,5±3,1		

vodovod verejný-OÚ	Byšta	TV	0,02±0,01	0,06±0,01	<6,5		
vodovod verejný-potraviny COOP Jednota-boťanský skupinový vodovod	Kráľovský Chlmec	TV	0,04±0,02	0,06±0,01	<6,2		
vodovod verejný-OcÚ	Kravany pri Sečovciach	TV	<0,02	0,10±0,01	<9,4		
vodovod verejný-MILK AGRO-vodovod Starina	Sečovce	TV	<0,05	0,04±0,01	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ	Slivník	TV	0,06±0,03	0,12±0,02	<8,6		
vodovod verejný-sídl. SEVER-Boťanský skupinový vodovod	Trebišov	TV	0,03±0,01	0,04±0,01	<6,4		
vodovod verejný-sídl. SEVER-potraviny (vodovod Starina)	Trebišov	TV	0,05±0,02	0,06±0,01	<5,8		

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Prešovskom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ₁ ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - Hydroforka	Vrbov	KK	<0,17	<0,08	10,2±3,1	<0,010	0,016±0,001
vodovod verejný - OcÚ (pri vstupe do vodojemu)	Demjata	PO	0,18±0,07	0,06±0,02	<3,7		

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012

Vodný tok	Lokalita	Okr	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
Čermeľský potok (22.11.2012)	Košice - Alpinka	KE	0,11±0,04	0,05±0,02	7,03±0,74	860,53±23,24	25,48±1,05	27,66±0,87
vrt TEST-04 (22.11.2012)	Košice - Jahodná	KE	0,07±0,03	0,05±0,01	10,30±0,80	885,12±24,67	51,30±1,23	37,53±0,96
rieka Hornád (30.1.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,07±0,03	<0,05	-	-	-	-
rieka Hornád (27.3.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,07±0,03	0,10±0,02	0,86±0,28	447,37±12,02	16,26±0,52	18,26±0,47
rieka Hornád (19.4.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,05±0,02	0,14±0,02	0,43±0,04	462,31±7,68	13,97±0,18	16,16±0,19
rieka Hornád (30.5.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,03	0,10±0,02	0,39±0,12	452,78±8,57	14,26±0,27	16,66±0,25
rieka Hornád (28.6.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,05	0,12±0,02	0,50±0,04	425,93±7,09	14,23±0,18	16,27±0,18
rieka Hornád (26.7.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,04	0,14±0,02	0,45±0,04	466,37±7,72	18,43±0,21	24,22±0,31
rieka Hornád (30.8.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,05	0,11±0,02	0,55±0,18	458,18±9,47	16,17±0,36	18,73±0,32
rieka Hornád (17.9.2012)	Krásna nad Hornádom	KE	0,17±0,06	0,14±0,02	0,37±0,04	522,62±8,29	-	-
rieka Hornád	Krásna nad	KE	0,13±0,05	0,15±0,02	3,59±0,30	735,12±15,06	25,74±0,56	34,81±0,78

(22.10.2012)	Hornád							
rieka Hornád (22.11.2012)	Krásna nad Hornád	KE	<0,09	0,11±0,02	3,13±0,19	688,75±11,85	27,62±0,35	29,70±0,34

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2012

dokončenie tabuľky

Vodný tok	Lokalita	Okr	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Hornád (13.12.2012)	Krásna nad Hornád	KE	0,08±0,04	0,10±0,02	0,72±0,24	539,87±12,59	19,09±0,53	20,39±0,44
Myslavský potok (27.11.2012)	Myslava	KE	<0,07	0,13±0,02	0,45±0,04	595,64±9,40	15,67±0,18	17,73±0,18
potok Belá (22.11.2012)	Košická Belá	KS	0,09±0,03	0,06±0,01	2,41±0,07	708,09±11,38	23,09±0,25	24,91±0,24
Rieka Bodrog (11.1.2012)	Borša	TV	0,05±0,02	<0,02	5,40±0,67	911,40±25,10	32,64±1,10	38,35±1,16
Rieka Bodrog (28.6.2012)	Borša	TV	0,07±0,03	0,11±0,02	2,99±0,17	643,57±10,55	23,47±0,27	35,01±0,42
Rieka Bodrog (25.9.2012)	Borša	TV	<0,08	0,18±0,02	3,62±0,57	868,33±20,30	27,27±0,87	31,76±0,95
Rieka Bodrog (27.11.2012)	Borša	TV	0,14±0,04	0,15±0,02	5,91±0,46	785,78±16,90	24,57±0,63	30,24±0,60

Tabuľka - Monitoring rádioaktivity zrážkových vôd v Košickom kraji za rok 2012

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.l ⁻¹]
sneženie 19.2.2012 - RÚVZ KE - Ipeľská 1	Košice	KE	0,02±0,01	<0,06	<0,003	8,59±0,13

Tabuľka – Minimálne a maximálne mesačné hodnoty a priemerný mesačný príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ meraný kontinuálne na RÚVZ Košice - Ipeľská 1 v roku 2012

Mesiac	Počet meraní	Mesačné minimum	Mesačné Maximum	Mesačný priemer
Január	31	95,2	99,6	97,5
Február	29	94,3	133,6	102,0
Marec	31	125,9	132,1	129,3
Apríl	30	126,7	134,5	130,6
Máj	31	105,4	127,9	111,6
Jún	30	104,6	131,2	124,1
Júl	31	116,9	129,8	124,5
August	29	121,9	134,4	130,1
September	30	92,6	131,9	99,4
Október	31	96,3	105,2	98,9
November	30	94,2	102,6	97,9
December	31	95,7	105,3	99,4
Celoročný priemer				112,1
Dlhodobý priemer				111,3

Tabuľka – Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Stará Voda	TLD	GL	145±5		169±4	
Košice	laboratórny TLD	KE	109±4	115±5	110±4	125±5
Košice	TLD - strecha	KE	126±4	100±5	118±6	120±4
Krásna nad Hornádom	fy TAMAS	KE	98±3	80±4	131±4	125±4
			76±4	113±3	110±4	98±6
			98±3	132±3	128±4	118±3
Krásna nad Hornádom	rieka Hornád	KE	96±4	98±6	128±3	130±4
				110±4	104±4	104±4
			88±3	108±3	112±3	105±4
Košice - Haniska	US Steel - šrotovisko	KE	70±5			
			70±5			
Košice - Šaca	US Steel - šrotovisko	KE		100-125		
Košice - Anička	vrt G-5 - Gajdovka	KE		112±3		
Jahodná	vrt KU 1 RGV	KE				163±7
Jahodná	vrt KU 2 RGV	KE				126±8
Jahodná	TEST 04	KE				94±4
Alpinka	pri moste	KE				76±6
Myslava	Myslavský potok	KE				119±4
Milhost'	TLD	KS	105±4			
Jasov	TLD	KS	110±4		150±4	
Perín	poľnohospodársky dvor	KS	84±4		127±6	68±3
					125±5	
Turnianska Nová Ves	poľnohospodársky dvor	KS	109±9		128±5	
					139±4	
Herľany	studňa za dedinou	KS		111±4		
				106±4		
Herľany	prameň v dedine	KS		113±6		
				141±4		
Milhost'	TLD	KS		118±3		
Šemša	r.d. č. 94 - Ďurinda Marek	KS			130 - 170	
Košická Belá	potoky (pred Hotelom)	KS				111±4
Strážske	Steel MILL a.s. - šrotovisko	MI	70±5	100-125		
			70±5			
Rudná	TLD	RV	86±4		154±4	
Spišské Vlachy	TLD	SN	74±4		140±6	
Slatvina	poľnohospodársky dvor	SN	90±8	108±5		
Orechová	TLD	SO	118±3		133±3	
Milhostov	TLD	TV	99±3		129±4	
Borša	rieka Bodrog	TV	97±4	108±3	134±4	48±4
Borša	OcÚ	TV	118±3	113±4	120±4	46±4
Nová Vieska	TLD	TV	94±4		132±3	

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Bardejov	TLD	BJ	105±4		123±3	
Cígeľka	vrt CH-1 (Cígeľka)	BJ			127±3	
Bardejovské Kúpele	pred prameňmi	BJ			120±4	
Kamenica nad Cirochou	TLD	HE	112±3	113±3	121±4	133±4
Červený Kláštor	TLD	KK	110±4		146±4	
Kežmarok	mliekareň	KK	114±4	130±3	125±4	60±15
Vrbov	Hydroforka	KK			126±4	
Vrbov	vrt 2	KK			148±4	
Vrbov	vrt 1	KK			151±4	
Sivá Brada	prameň Sv. Kríža	LE	124±4			
Sivá Brada	prameň Sv. Ondreja	LE	119±4			
Sivá Brada	vrt bazén (jazierko)	LE	249±7			
Sivá Brada	inkrustové pole pod bazénom (jazierkom)	LE	151±4			
Baldovce	vrt BV-1	LE		103±3		
Baldovce	vrt pre verejnosť	LE		98±4		
Branisko	triangulačný bod	LE				232±8
Branisko	na kopci pri CHVALABOHU	LE				212±8
Branisko	z boku na svahu	LE				216±5
Branisko	na odstavnom pruhu z kopca na Levoču	LE				136±9
Medzilaborce	TLD	ML	102±3		135±4	
Prešov	TLD	PO	95±4	117±3	135±4	134±4
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO	96±3			
Kendice	šrotovisko	PO		100	-	
				150	-	
				100	-	
				150	-	

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2012 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

dokončenie tabuľky

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Lipovce	vrt S2 - Salvatorka	PO		114±4		
Lipovce	vrt S1 - aj pre verejnosť	PO		126±4		
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO		108±3		125±5
Šindliar	vrt Sultanka	PO		121±5		
Štrbské Pleso	TLD	PP	61±4			
Gánovce	TLD	PP	91±4		138±6	
Gánovce	prameň u rómov - Filice	PP		126±6		
Gánovce	prameň u bielych	PP		126±4		
Hôrka	prameň na parkovisku	PP		125±4		
Starý Smokovec	Smokovecká kyselka	PP			146±4	
Štrbské Pleso	TLD	PP			166±4	
Jarovnice	poľnohospodársky dvor	SB	63±4	134±4	134±4	104±4
Plaveč	TLD	SL	112±3		154±4	
Legnava	vrt LH-1	SL			124±4	
Sulín	vrt Johanus	SL			124±4	
Ľubovnianske Kúpele	vrt Veronika + vrt Michal + prameň Andrej	SL			124±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Izabela	SL			120±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter	SL			149±4	
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter - nad vodou	SL			183±3	
Vyšné Ružbachy	vrt Jozef (pri pošte)	SL			138±3	
Tisinec	TLD	SP	57±3		125±4	

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2012 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	-	-	-	-	114	63	161
Košice	KE	48:43:22	21:14:02	30	88	57	62	92	30	199
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	-	-	-	-	100	61	144
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	-	-	-	-	100	59	197
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	-	-	-	-	90	72	114
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	-	-	-	-	98	59	181
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	-	-	-	-	105	65	157
Spišské Vlachy	SN	48:56:36	20:48:08	-	-	-	-	97	58	158
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	-	-	-	-	113	64	172

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2012 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	110	-	150	-	115	68	152
Košice strecha	KE	48:43:22	21:14:02	126	100	118	120	103	76	130
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	105	-	118	-	108	57	158
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	99	-	129	-	110	35	182
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	94	-	132	-	111	84	132
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	118	-	133	-	115	60	162
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	86	-	154	-	118	60	158
Spišské Vlachy	SN	48:56:36	20:48:08	74	-	140	-	112	65	153
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	145	-	169	-	130	81	169

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2012 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	-	-	-	-	102	61	171
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	-	-	-	-	106	57	449
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	-	-	-	-	107	70	190
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	31	62	51	82	93	31	195
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43	-	-	-	-	98	60	183
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	-	-	-	-	103	69	180
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	46	75	62	69	99	46	168
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47	-	-	-	-	97	57	158
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	-	-	-	-	108	20	341

Tabuľka - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2012 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	105	-	123	-	111	50	145
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	110	-	146	-	112	58	163
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	91	-	138	-	115	79	151
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	112	113	121	133	108	61	147
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43	102	-	135	-	112	66	143
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	112	-	154	-	108	64	154
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	95	117	135	134	111	72	143
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47	57	-	125	-	109	52	184
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	61	-	166	-	113	61	166

Príloha č. 1.

Požiadavky na monitorovanie pri normálnej radiačnej situácii a radiačnom ohrození špecifikuje Vyhláška MZ SR č. 524/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti nasledovne:

Požiadavky na monitorovanie pri normálnej radiačnej situácii

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania, sledovaný rádionuklid	Minimálny počet miest	Minimálny počet meraní za rok	Požadovaná citlivosť merania
Externé ožiarenie	Príkon priestorového dávkového ekvivalentu	Kontinuálne meranie a hodnotenie	20	Kontinuálne, hodinové a desaťminútové priemery	Rozsah merania od 50 nSv/h
Externé ožiarenie	Príkon priestorového dávkového ekvivalentu	Vyhľadávacie (skriningové) monitorovanie	Meranie na trase minimálne 50 km	4	Rozsah merania od 50 nSv/h
Externé ožiarenie	Priestorový dávkový ekvivalent	Kontinuálne meranie, periodické vyhodnocovanie, TLD	50	4, štvrťročné vyhodnocovanie	Priestorový dávkový ekvivalent od 100 μ Sv
Aerosóly v ovzduší	Objemová aktivita rádionuklidov	Kontinuálny odber, periodické vyhodnocovanie, gamaspektrometrické meranie, ^{40}K	5	26 – 52, týždenné až dvojtýždenné vyhodnocovanie	MDA < 1×10^{-4} Bq/m ³ pre ^{137}Cs
Aerosóly v ovzduší	Objemová aktivita rádionuklidov	Kontinuálny odber, periodické vyhodnocovanie, gamaspektrometrické merania (vrátane ^7Be a ^{137}Cs), analýza ^{90}Sr	1 až 2	52, týždenné vyhodnocovanie prírodných rádionuklidov a ^{137}Cs , štvrťročné vyhodnocovanie ^{90}Sr	MDA < 1×10^{-4} Bq/m ³ pre prírodné rádionuklidy MDA < 1×10^{-5} Bq/m ³ pre ^{137}Cs , MDA < 5×10^{-7} Bq/m ³ pre ^{90}Sr
Atmosférický spad	Plošná aktivita rádionuklidov	Kontinuálny odber, periodické vyhodnocovanie, gamaspektrometria	3	12, mesačné vyhodnocovanie	MDA < 1 Bq/m ² pre ^{137}Cs
Pôda, tráva a iné porasty	Plošná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie	5	1	MDA < 10 Bq/m ² pre ^{137}Cs
Pôda	Plošná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie in situ	5	1	MDA < 1000 Bq/m ² pre ^{137}Cs
Povrchová voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), prípadne celková betaaktivita, ^{40}K , ^3H	5	1 – 4, štvrťročné až ročné odbery	MDA < 10 Bq/dm ³ pre ^3H , MDA < 1 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania, sledovaný rádionuklid	Minimálny počet miest	Minimálny počet meraní za rok	Požadovaná citlivosť merania
Povrchová voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^3H	2	12, mesačné odbery	MDA < 10 Bq/dm ³ pre ^3H , MDA < 0.1 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,05 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr
Pitná voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Prírodné rádionuklidy, ^3H , ^{90}Sr , ^{137}Cs	3	12, mesačné odbery	MDA < 10 Bq/dm ³ pre ^3H , MDA pre celkovú alfaaktivitu 0,04 Bq/m ³ , MDA pre prírodné rádionuklidy na úrovni desatiny najvyššej prípustnej hodnoty MDA < 0,05 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,01 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr
Pitná voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Prírodné rádionuklidy, ^3H , ^{90}Sr , ^{137}Cs	10	4, štvrtročne	MDA < 10 Bq/dm ³ pre ^3H , MDA pre prírodné rádionuklidy na úrovni desatiny odvodenej zásahovej úrovne MDA < 0.1 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,05 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr
Vodárenský kal	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie	1	1	MDA < 1 Bq/kg pre ^{137}Cs
Riečne sedimenty	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie	2	1	MDA < 1 Bq/kg pre ^{137}Cs
Mlieko	Objemová aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	5	4	MDA < 0,5 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,2 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr
Mlieko	Objemová aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr , ^{40}K	1	12	MDA < 0.1 Bq/dm ³ pre ^{137}Cs , MDA < 0,05 Bq/dm ³ pre ^{90}Sr
Mäso bravčové	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Mäso hovädzie	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Mäso baranie	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Mäso hydinné	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Divina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania, sledovaný rádionuklid	Minimálny počet miest	Minimálny počet meraní za rok	Požadovaná citlivosť merania
Ryby	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Vajcia	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	1	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Pšenica	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Jačmeň	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Ovos	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Kukurica	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Zemlaky	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Listová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Koreňová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Plodová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Ovocie	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Lesné plody	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Huby	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Čajoviny a liečivé rastliny	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	4	1	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania, sledovaný rádionuklid	Minimálny počet miest	Minimálny počet meraní za rok	Požadovaná citlivosť merania
Múka	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	2	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Ryža	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	2	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Rastlinné oleje a tuky	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	2	MDA < 0,5 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{90}Sr
Mixovaná denná strava	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^{90}Sr	2	2	MDA < 0,1 Bq/kg pre ^{137}Cs , MDA < 0,05 Bq/kg pre ^{90}Sr
Importované potraviny	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs)		Podľa potreby	MDA < 100 Bq/kg pre ^{137}Cs
Vnútrotná kontaminácia osôb rádionuklidmi	Aktivita rádionuklidov v tele	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs)	5	1	MDA < 200 Bq pre ^{137}Cs
Vnútrotná kontaminácia osôb rádionuklidmi	Aktivita rádionuklidov v dennom moči	Gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs)	5	1	MDA < 0,05 Bq pre ^{137}Cs

Požiadavky na monitorovanie pri radiačnom ohrození

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania	Frekvencia meraní, počet meraní	Požadovaná citlivosť merania
Externé žiarenie	Prikon priestorového dávkového ekvivalentu	Kontinuálne meranie a hodnotenie	Hodinové a desaťminútové priemery, okamžité hodnoty	Rozsah merania 50 nSv/h do 1 Sv/h
	Prikon priestorového dávkového ekvivalentu	Monitorovanie po trase v teréne	Okamžité hodnoty, krátkodobé priemery	Rozsah merania 50 nSv/h do 1 Sv/h
	Prikon priestorového dávkového ekvivalentu a kontaminácia povrchov	Letecké monitorovanie po trase	Okamžité hodnoty	Rozsah merania 50 nSv/h do 1 Sv/h
	Priestorový dávkový ekvivalent	Kontinuálne meranie, TLD	Vyhodnocovanie denné až mesačné, podľa okolností	Fotónový dávkový ekvivalent od 100 μSv
Aerosóly v ovzduší	Objemová aktivita rádionuklidov	Kontinuálny odber na stabilných miestach alebo krátkodobé odbery, gamaspektrometrické meranie, ďalšie analýzy podľa potreby	Vyhodnocovanie: neodkladne, periodické denné alebo častejšie, podľa okolností	MDA (Bq/m ³) pre jednotlivé rádionuklidy musí umožniť zistenie úväzku efektívnej dávky z inhalácie (od všetkých zistených rádionuklidov) na úrovni 10 μSv za mesiac
Atmosférický prашný spad a zrážky	Plošná a objemová aktivita rádionuklidov	Kontinuálny odber, periodické vyhodnocovanie, gamaspektrometrické meranie, ďalšie analýzy podľa potreby	Denné až týždenné vyhodnocovanie	Typická MDA < 10 Bq/m ² v závislosti od rádionuklidu
Jód v plynnej forme	Objemová aktivita ^{131}I	Kontinuálny alebo periodický odber, gamaspektrometrické meranie	Vyhodnocovanie podľa okolností, niekoľkokrát za deň až denné	MDA < 0,1 Bq/m ³
Povrchová rádioaktívna kontaminácia pôdy, povrchov a porastov	Plošná alebo hmotnostná aktivita rádionuklidov	Lokálne odbery, gamaspektrometrické meranie, ďalšie analýzy podľa potreby	Podľa rozsahu havárie a potreby	V závislosti od radiačnej situácie
Povrchová rádioaktívna kontaminácia pôdy a povrchov	Plošná alebo hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie in situ	Podľa rozsahu havárie a potreby	V závislosti od radiačnej situácie
Povrchová voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Jednorazové alebo opakované odbery, gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^3H , prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Denne až týždenné, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt rádioaktívnej kontaminácie pre tekutú potravu *

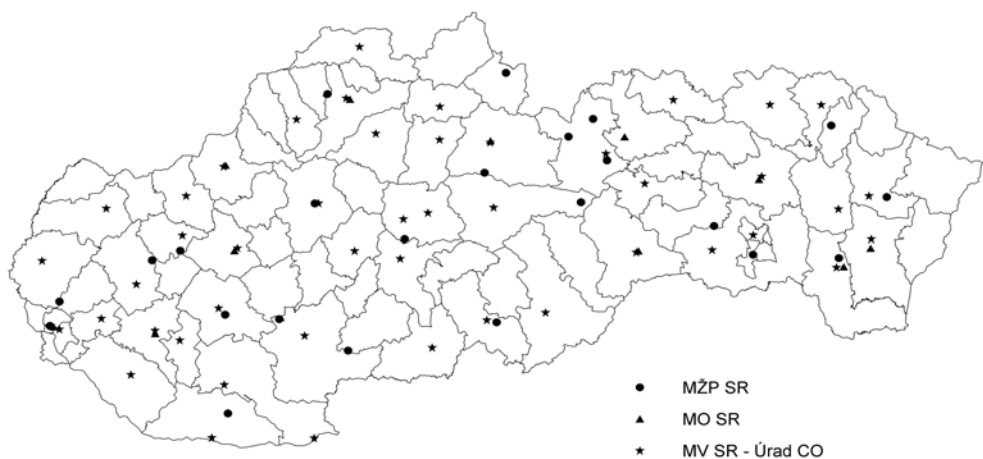
Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania	Frekvencia meraní, počet meraní	Požadovaná citlivosť merania
Pitná voda	Objemová aktivita rádionuklidov	Jednorazové alebo opakované odbery, gamaspektrometrické meranie (^{137}Cs), ^3H , prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Denne až týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie *
Mlieko	Objemová alebo hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Denne až týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Mäso bravčové, hovädzie, baranie, hydlnové	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Divina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Ryby	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Vajcia	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Týždenne, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Pšenica	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Jačmeň	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Ovos	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Kukurica	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania	Frekvencia meraní, počet meraní	Požadovaná citlivosť merania
Zemiaky	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Listová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Koreňová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Plodová zelenina	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Ovocie	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Lesné plody	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Huby	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Čajoviny a liečivé rastliny	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Krmoviny	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Importované potraviny	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Podľa potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*

Monitorovaná položka	Meraná veličina	Spôsob merania	Frekvencia meraní, počet meraní	Požadovaná citlivosť merania
Mixovaná denná strava	Hmotnostná aktivita rádionuklidov	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Podľa potreby	MDA pre jednotlivé rádionuklidy musí byť nižšia ako jedna desatina prípustných hodnôt kontaminácie*
Vnútoraná kontaminácia osôb rádionuklidmi	Aktivita rádionuklidov v tele	Gamaspektrometrické meranie, prípadne ďalšie analýzy podľa okolností	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA < 500 Bq pre ¹³⁷ Cs
	Aktivita ¹³¹ I v štítnej žľaze	Gamaspektrometrické meranie	Pri zbere úrody, podľa rozsahu havárie a potreby	MDA < 500 Bq pre ¹³¹ I

Príloha č.2. Sieť včasného varovania

Monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu v SR

Centrálny register zdrojov žiarenia a centrálny register dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia

Centrálny register dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia

Údaje o veľkosti profesionálneho ožiarenia pracovníkov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Slovenskej republike, boli v roku 2012 naďalej priebežne spracovávané na základe výsledkov meraní a údajov poskytnutých od organizácií, ktoré poskytujú služby osobnej dozimetrie:

- Laboratórium osobnej dozimetrie, Slovenská legálna metrologia n.o., Bratislava,
- VF s.r.o., Žilina,
- Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava,
- Jadrová vyrad'ovacia spoločnosť JAVYS, závod Jaslovské Bohunice,
- Slovenské elektrárne, závod EMO Mochovce,

Okrem dozimetrických služieb sa pri hodnotení veľkosti ožiarenia pracovníkov vychádzalo z oznámení, ktoré do centrálneho registra dávok zasielali zamestnávateľia, ktorých zamestnanci pracovali so zdrojmi žiarenia v zahraničí. V roku 2012 bolo celkovo monitorovaných 12 520 pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

V súlade s projektom Európskej komisie ESOREX a platnými legislatívnymi požiadavkami a odporúčaniami medzinárodných inštitúcií a smerníc Európskej komisie sa centrálny zber a spracovanie údajov o osobných dávkach pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vykonáva v náväznosti na ich pracovné zaradenie, profesiu a typ pracoviska so zdrojmi žiarenia, na ktorom pracujú. Výsledky merania profesionálnych dávok všetkých pracovníkov sú priebežne evidované za každé monitorovacie obdobie (mesačné alebo štvrtročné) a evidované sú tiež sumárne ročné hodnoty efektívnych dávok a ekvivalentných dávok za kalendárny rok. Archivované sú údaje o veľkosti efektívnych dávok a o ekvivalentných dávkach na ruky, ekvivalentných dávkach na kožu, ekvivalentných dávkach na očné šošovky.

Evidencia osobných dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia obsahuje údaje o dávkach pracovníkov pri bežnej pracovnej činnosti, dávok pri mimoriadnych situáciách a haváriách a dávok z výnimočného ožiarenia. Súčasťou ročnej evidencie sú aj dávky pracovníkov, ktorí pracovali so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v zahraničí.

Záznamy o osobných dávkach pracovníkov so zdrojmi žiarenia obsahujú nasledovné údaje: osobné údaje a pracovné zaradenie pracovníkov, typ pracoviska so zdrojmi žiarenia, dĺžku sledovaného monitorovacieho obdobia, dátum začatia a ukončenia prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, počet pridelených dozimetrov a ich evidenčné čísla, výsledky meraní za každé monitorovacie obdobie, údaje o dozimetrickej službe, efektívnu dávku v kalendárnom roku, efektívnu dávku z vonkajšieho ožiarenia v kalendárnom roku, úväzok efektívnej dávky z vnútorného ožiarenia v kalendárnom roku, efektívnu dávku za posledných päť kalendárnych rokov, kumulovanú efektívnu dávku za celé obdobie práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, efektívnu dávku pri radiačnej nehode a radiačnej havárii, údaje o výnimočnom ožiarení pracovníka.

V Slovenskej republike bolo pomocou osobných dozimetrov v rokoch 2001 až 2011 priemerne ročne monitorovaných 12 000 až 13 500 pracovníkov so zdrojmi žiarenia kategórie A. Pracovníci so zdrojmi žiarenia kategórie B, na rozdiel od ostatných krajín Európskej únie, nie sú spravidla v Slovenskej republike monitorovaní osobnými dozimetrami prakticky vôbec. Ročne sa v priemere spracováva 580 až 650 hlásení o veľkosti ožiarenia zamestnancov.

Najvyšší počet monitorovaných pracovníkov je v jadrových zariadeniach a následne v zdravotníctve. Distribúcia dávok pracovníkov jednotlivých pracovných profesií so zdrojmi žiarenia podľa veľkosti ožiarenia, celkový počet monitorovaných pracovníkov a priemerná

výška efektívnej dávky pracovníkov za roky 2001-2011 sú uvedené v tabuľkách č. 1 až 11.

Na grafe č. 1 je uvedený celkový počet monitorovaných pracovníkov v jednotlivých rezortoch v rokoch 2001-2011 a graf č. 2 udáva distribúciu efektívnych dávok všetkých pracovníkov v SR v rokoch 2001-2011.

Dlhodobu najvyššie priemerné efektívne dávky na jedného monitorovaného pracovníka boli v uplynulých rokoch na pracoviskách s výskytom prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia – turistický sprievodcovia v jaskyniach, v dôsledku ožiarovania radónom a mali v posledných dvoch rokoch stúpajúcu tendenciu. V priemere druhé najvyššie dávky na jedného monitorovaného pracovníka boli na zdravotníckych pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. V rokoch 2007 a 2008 dokonca priemerné dávky zdravotníckych pracovníkov prekročili priemerné hodnoty dávok pracovníkov s prírodnými zdrojmi žiarenia a dostali sa tak na prvé miesto zo všetkých kategórií zamestnancov. Dlhodobu najnižšie priemerné efektívne dávky na jedného monitorovaného pracovníka sú na pracoviskách v jadrových zariadeniach a to najmä v dôsledku vysokého podielu externých dodávateľov služieb, ktorí pracujú v kontrolovanom pásme jadrových zariadení len obmedzený, krátky časový interval. Priemerné efektívne dávky pracovníkov so zdrojmi žiarenia v rokoch 2001-2011 sú uvedené v grafoch č. 3 a 4. Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR podľa jednotlivých rezortov v rokoch 2001 až 2011 je znázornená v grafoch č. 5 až 15.

Najvyšší príspevok ku kolektívnej efektívnej dávke pracovníkov v Slovenskej republike z používania zdrojov ionizujúceho žiarenia predstavuje ožiarovanie zdravotníckych pracovníkov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Tento príspevok predstavuje približne 2/3 až 3/4 z celkovej kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a mal v uplynulých rokoch trvale stúpajúcu tendenciu. Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v rokoch 2001 až 2010 je zobrazená v grafoch č. 16 až 26.

Prehľad kolektívnych efektívnych dávok pracovníkov v SR v rokoch 2001-2011 je uvedený v grafe č. 27 a distribúcia dávok pracovníkov v rozhodujúcich oblastiach činnosti so zdrojmi žiarenia, je uvedená v grafoch č. 28 – jadrové zariadenia, č. 29 – priemysel a č. 30 - zdravotníctvo.

K prekročeniu ročného limitu ožiarovania pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (maximálne 50 mSv v kalendárnom roku) dochádza len ojedinele (v priemere 1-3 pracovníci ročne), k prekročeniu efektívnej dávky 20 mSv za rok dochádza v niekoľkých desiatkach prípadov. Ku všetkým prípadom prekročenia limitov ožiarovania došlo v zdravotníctve u pracovníkov, ktorí vykonávajú mimoriadne náročné činnosti spojené s vysokým rizikom ožiarovania a to najmä v intervenčnej rádiológii a kardiológii, výnimočne pri niektorých chirurgických zákrokoch.

Centrálny register zdrojov ionizujúceho žiarenia

V roku 2012 sa naďalej pravidelne aktualizovala evidencia zdrojov ionizujúceho žiarenia na základe pravidelných hlásení o dovoze zdrojov žiarenia na územie Slovenskej republiky a oznámení o ich používaní jednotlivými subjektami a na základe oznámení o vyradení zdrojov žiarenia z prevádzky. Jednotlivé zdroje ionizujúceho žiarenia sú v centrálnom registre evidované v osobitnej databáze a formou štandardných registračných kariet a sú rozdelené podľa jednotlivých typov do piatich základných skupín.

Najväčší počet prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia pôsobí v oblasti zdravotníctva, kde ide v absolútnej väčšine o používanie diagnostických röntgenových prístrojov, v menšom počte sa používajú rádioaktívne žiariče a generátory ionizujúceho

žiarenia na rádioterapiu. Zdravotníctvo je tiež najväčším spotrebiteľom rádioaktívnych látok, ktoré sa používajú na diagnostické a terapeutické účely v nukleárnej medicíne. Prevádzkovatelia v priemysle používajú predovšetkým uzavreté rádioaktívne žiariče a zariadenie, ktoré obsahujú rádioaktívne žiariče najmä ako súčasť technologických zariadení na meranie na reguláciu pri výrobe v chemickom priemysle a na nedeštruktívnu defektoskopiu. Pracoviská so zdrojmi žiarenia v rezorte školstva využívajú najmä otvorené rádioaktívne žiariče nízkej aktivity v rámci laboratórnej výučby alebo ako značkovacie a stopovacie látky pri rôznych experimentoch pri výskumných prácach.

Najväčším problémom a nedostatkom pri zabezpečení riadnej činnosti centrálnych registrov je absolútny nedostatok odborne kvalifikovaných pracovníkov. Činnosť centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia a centrálného registra dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v roku 2012 zabezpečovali len 2 pracovníci, čo je len na úrovni 50% pôvodne plánovaného počtu a predstavuje absolútne nedostatočný počet pracovníkov pre zabezpečenie ich riadnej prevádzky. Po odchode dvoch pracovníkov v roku 2004 a 2005 nebola zabezpečená žiadna náhrada pracovníkov. Vzhľadom na tieto skutočnosti a vzhľadom na to, že po uvedení do platnosti zákona č. 126/2006 Z.z. a zákona 355/2007 Z.z. pribudlo ďalšie obrovské množstvo administratívnych činností, ako je registrácia oznamovaných činností so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, vydávanie potvrdení o registrácii činností vedúcich k ožiareniu a vydávanie osobných radiačných preukazov pre pracovníkov, nie je možné v plnom rozsahu zabezpečiť ostatnú činnosť centrálného registra zdrojov žiarenia a centrálného registra dávok pracovníkov tak, ako je to bežné u centrálnych registrov v iných krajinách Európskej únie. Ročne sa v priemere spracováva 500 až 550 hlásení o dovoze a distribúcii zdrojov žiarenia, o uvedení nových zdrojov žiarenia do prevádzky a o vyradení zdrojov žiarenia z prevádzky.

Okrem toho vydanie zákona 126/2006 Z.z. a následne zákona č. 355/2007 Z.z. a ďalších nariadení vlády a novej vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR 545/2007 Z.z. vo vzťahu k radiačnej ochrane znamenalo, že štruktúra a rozsah údajov evidovaných v registroch pomocou software dodaného ešte v roku 2004 firmou AxonPro nezodpovedá už novým legislatívnym požiadavkám. Nové finančné prostriedky na úpravu, zmeny a modernizáciu informačného systému pre centrálny registre neboli, napriek prisľubom zo strany vedenia ÚVZ SR, zabezpečené. Rovnako používaná výpočtová technika pre centrálny registre je zastaraná, s nedostatočným výkonom a neexistuje je prepojenie Centrálného registra zdrojov žiarenia na ostatné pracoviská, ktoré vykonávajú dozor v oblasti radiačnej ochrany.

Pre ďalšie zabezpečenie riadnej činnosti centrálnych registrov je bezpodmienečne potrebné zabezpečiť ďalšiu výpočtovú techniku, umožňujúcu riadne zálohovanie dát na nezávisle médiá a takisto je potrebné zabezpečiť nevyhnutné vybavenie na ukladanie osobných údajov monitorovaných pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pracovníkov, ktorým boli vydané osobné radiačné preukazy v súlade s platnými požiadavkami na ochranu osobných údajov osôb.

Ku koncu roku 2012 bolo v centrálnom registre zdrojov žiarenia evidovaných 850 uzavretých rádioaktívnych žiaričov, 3520 röntgenových prístrojov, 61 ožarovacích zariadení používaných v rádioterapii, 35 fyzických a právnických osôb používajúcich otvorené rádioaktívne žiariče.

Oznamovaná činnosť a vydávanie potvrdení o zaregistrovaní činností vedúcich k ožiareniu

Centrálny register zdrojov žiarenia v roku 2012 naďalej vydával potvrdenia o registrácii činností vedúcich k ožiareniu na základe oznámení jednotlivých prevádzkovateľ zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktorí používajú zdroje ionizujúceho žiarenia, na používanie ktorých nie je potrebné povolenie. V priebehu roku 2012 bolo riešených celkovo 19 oznámení

prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia o vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu: vydaných bolo celkovo 18 potvrdení o registrácii činností vedúcich k ožiareniu. Podľa vykonávanej činnosti sa jednalo o nasledovné oznamované činnosti:

- 17 oznámení o používaní röntgenfluorescenčných spektrometrov alebo laboratórnych mikroštruktúrálных röntgenových zariadení,
- 1 oznámení o používaní röntgenových kostných denzitometrov.

Najväčší počet oznámení o vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu v roku 2012 sa týkal používania prenosných röntgenfluorescenčných analyzátorov na kontrolu zloženia rôznych materiálov, najmä kovov.

Úplne zbytočnú komplikáciu do registrácie oznamovaných činností a vydávaní potvrdení o registrácii oznamovanej činnosti priniesla zmena zákona o správnych poplatkoch, na základe ktorej sú oznamovatelia povinní zaplatiť správny poplatok za oznámenie činnosti vedúcej k ožiareniu. Oznamovatelia túto povinnosť nepoznajú a bolo preto nutné písať písomné výzvy na zaplatenie správneho poplatku, čo úplne zbytočne celý proces registrácie predĺžilo a nezmyselne skomplikovalo a došlo aj k nezaplateniu poplatku, v dôsledku čoho museli byť konanie vo veci registrácie zastavené. Pritom za neuhradenie správneho poplatku za registráciu činností vedúcich k ožiareniu nie je možné udeliť oznamovateľovi žiadnu sankciu.

Vydávanie osobných radiačných preukazov

Centrálny register dávok pracovníkov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v roku 2012 naďalej zabezpečoval vydávanie osobných radiačných preukazov pre externých pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ktorí pracujú v kontrolovaných pásmach externých pracovísk so zdrojmi žiarenia.

Vydávanie osobných radiačných preukazov sa začalo v Slovenskej republike v októbri v roku 2006 a pokračuje dodnes. Vydávanie osobných radiačných preukazov predstavuje významnú administratívnu a časovú záťaž – spracovanie údajov, vydanie preukazu, vystavenie potvrdenia o vydaní preukazov, zavedenie osobných údajov pracovníkov do centrálnej evidencie preukazov a vyhľadanie a zápis dát o veľkosti ožiarenia pracovníkov za posledných 5 kalendárnych rokov si vyžaduje minimálne 15 až 20 minút pri vydaní jedného preukazu.

V roku 2012 bolo vybavených celkovo 79 žiadostí externých dodávateľov o vydanie radiačných preukazov a bolo vydaných spolu 464 osobných radiačných preukazov.

Vydávanie potvrdení o veľkosti ožiarenia pracovníkov

Centrálny register dávok pracovníkov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v roku 2012 na požiadanie jednotlivých zamestnávateľov zabezpečil, v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky, spracovanie osobných dávok ich zamestnancov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, za obdobie posledných 5 kalendárnych rokov a vydával potvrdenia o veľkosti ožiarenia pracovníkov. Uvedené potvrdenia boli vydávané tiež jednotlivým fyzickým osobám a to najmä v súvislosti s ich odchodom na prácu do zahraničia.

V roku 2012 bolo riešených 5 takýchto žiadostí zamestnávateľov a boli štatisticky spracované údaje o veľkosti ožiarenia celkovo 5 pracovníkov so zdrojmi žiarenia za posledných 5 kalendárnych rokov (2007-2011) a bolo vydaných bolo celkovo 5 potvrdení o veľkosti ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia, ktorí odchádzali pracovať do zahraničia. Doklady o veľkosti ožiarenia zamestnancov so zdrojmi žiarenia sú spracovávané a vydávané

v súlade so smernicou Európskej komisie č. 90/641/EURATOM.

Úrad verejného zdravotníctva SR
P.O. Box 45, 826 45 Bratislava
Public Health Authority of the Slovak Republic
P.O. Box 45, Bratislava, SK-826 45, Slovakia

Registračné číslo CRD: 2008/0208

Výpis osobných údajov pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia
Document on individual monitoring of radiation worker

Identifikačné údaje pracovníka

Prímenie: Prieder Meno: Fiala Priezvisko: Fiala Ing.
Dátum narodenia: 7.8.1958 Miesto: Bratislava Číslo OP: 1013102 Pohlavie: M
Dátum žitnia: Bratislava Bratislava
Tvorca štítku: PVI Bratislava číslo 2A, 849 48 Bratislava
Stav prežívateľ: Slovenská republika Identifikačné číslo pracovníka v CRD: 1155007 02

Identifikačné údaje zamestnávateľa

Oblasť názov: EPK, s.r.o. IČO: 508323
Mesto: Bratislava
Adresa: UL Mládežnícka 1100 3, 820 04 Žilina IČO: 2478
Základ: Bratislava

Dozimetrické údaje za 5 posledných kalendárnych rokov

ROK	Veľkosť dávky v mSv		Veľkosť dávky v mSv	
	Ekvivalenčná dávka z monitorovacieho zariadenia (Právnosť dávky)	Ekvivalenčná dávka z osobných dozimetrov (Právnosť dávky)	Ekvivalenčná dávka z osobných dozimetrov (Právnosť dávky)	Ekvivalenčná dávka z osobných dozimetrov (Právnosť dávky)
2003	0,22	0,26	0,20	0,23
2004	1,78	2,24	2,24	0,00
2005	2,13	2,67	2,67	0,00
2006	4,04	5,33	5,33	0,00
2007	0,96	0,99	0,99	0,00

Centrálny register dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia
Central Register of Ionizing Radiation Workers

Vedúci pracovného registra v štátnom: KNDV, Karel Bilka
Miesto: Bratislava
V Bratislave dňa: 8.12.2008
Podpis a pečiatka: [Signature and Seal]

Okrem potvrdení o veľkosti ožiarovania pracovníkov, vydaných na základe žiadosti pracovníkov alebo ich zamestnávateľov, centrálny register dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia vydal potvrdenie o veľkosti ožiarovania za predchádzajúcich 5 kalendárnych rokov aj všetkým žiadateľom o vydanie osobných radiačných preukazov (spolu 464 pracovníkom). Celkovo bolo vystavených 469 potvrdení o veľkosti ožiarovania pracovníkom so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a externým pracovníkom.

Vzor potvrdenia o veľkosti ožiarovania pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vydávaného v súlade so smernicou Európskej komisie z roku 1990, číslo 90/641/EURATOM.

Potvrdenie je v súlade s citovanou smernicou Európskej komisie vydávané v slovenskom a anglickom jazyku.

Tabuľka 1: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2001

SLOVENSKO, rok 2001	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	3695	481	460	355	287	252	90	9	3			5632	1937	3155.33	0.56	1.63
Jadrové elektrárne spolu	2808	345	304	249	216	181	39	6	2			4150	1342	2069.05	0.50	1.54
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1832	181	206	145	145	111	27					2647	815	1245.00	0.47	1.53
Jadrové zariadenia - dodávatelia	976	164	98	104	71	70	12	6	2			1503	527	824.05	0.55	1.56
Jadrový výskum	99	16	38	14	17	8	6	1	1			200	101	151.45	0.76	1.50
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	788	120	118	92	54	63	45	2				1282	494	934.83	0.73	1.89
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	183	54	54	49	28	33	23	1				425	242	465.80	1.10	1.92
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	605	66	64	43	26	30	22	1				857	252	469.03	0.55	1.86
Zdravotníctvo spolu	33	17	177	561	328	307	117	28	10	2	1	5509	5506	10716.60	1.95	1.95
Rádiodiagnostika	1	2	113	408	27	148	81	77	21	6	1	3594	3593	6980.55	1.94	1.94
Kardiológia		1	3	5	19	71	12	5	2	2		120	120	445.56	3.71	3.71
Chirurgická rádiológia	2	4	26	82	448	138	19	1	1			717	715	1303.94	1.82	1.82
Rádioterapia		3	19	30	241	135	2	1	1			432	432	785.26	1.82	1.82
Nukleárna medicína		4	2	8	117	125	7					263	263	619.99	2.36	2.36
Stomatológia			5	3	14							22	22	22.24	1.01	1.01
Veterinárna medicína				1	38	2						41	41	64.29	1.57	1.57
Anesteziológia a intenzívna medicína		3	8	24	218	16						269	269	407.71	1.52	1.52
Iné zdravotnícke pracoviská			1		44	6						51	51	87.06	1.71	1.71

Tabuľka 1: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2001	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)				
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Priemysel spolu		1	31	43	53	13	7	1		1		755	755	1307.42	1.73	1.73	
Priemyselná defektoskopia		1	13	20	27	6	76	5	1	1		393	393	716.55	1.82	1.82	
Karotáže					5	1						6	6	11.42	1.90	1.90	
Chemický priemysel			15	13	15	7	37	1				223	223	375.18	1.68	1.68	
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia			1	3	12	8						24	24	38.34	1.60	1.60	
Skúšky zdrojov žiarenia			1	2	12	2						17	17	24.94	1.47	1.47	
Priemyselné laboratóriá				2	59	8						69	69	109.11	1.58	1.58	
Distribúcia rádiofarmák			1	1	1		1					4	4	8.11	2.03	2.03	
Iné priemyselné pracoviská				2	17							19	19	23.77	1.25	1.25	
Školstvo, veda a výskum spolu		2	20	26	30	1	40					389	389	575.35	1.48	1.48	
Vysoké školy			11	8	14	9	17					185	185	277.79	1.50	1.50	
Výskum			8	13	10	7	12					140	140	196.25	1.40	1.40	
Dozor v radiačnej ochrane			1	3	37	8						49	49	80.03	1.63	1.63	
Metrológia ionizujúceho žiarenia		2		2	8	3						15	15	21.28	1.42	1.42	
Pracoviská s prírodným žiarením		2	4	4	5	14	6					35	35	93.23	2.66	2.66	
Jaskyne		2	4	4	5	14	6					35	35	93.23	2.66	2.66	
Civilná ochrana				1	27	2	1					31	31	53.64	1.73	1.73	
Armáda			1		13	2						16	16	26.76	1.67	1.67	
SPOLU	3 69 8	50 3	69 3	99 0	45 8	74 9	22 1		38	13	3	1	12 367	8 669	15928. 33	1.29	1.84

Tabuľka 2: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2002

SLOVENSKO, rok 2002	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)				
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Jadrové zariadenia spolu	4 11 5	41 6	49 2	38 5	28 2	30 5	94	13	2			6 104	1 989	2664.7 4	0.44	1.34	
Jadrové elektrárne spolu	3 16 1	26 7	33 1	27 1	21 2	21 9	42	7	2			4 512	1 351	1726.0 0	0.38	1.28	
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	19 91	19 7	22 4	15 8	13 6	14 2	29					2 877	886	1044.0 0	0.36	1.18	
Jadrové zariadenia - dodávatelia	11 70	70	10 7	11 3	76	77	13	7	2			1 635	465	682.00	0.42	1.47	
Jadrový výskum	97	18	32	14	12	17	3	4				197	100	170.74	0.87	1.71	
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	85 7	13 1	12 9	10 0	58	69	49	2				1 395	538	768.00	0.55	1.43	
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	19 9	59	59	53	30	36	25	1				462	263	498.00	1.08	1.89	
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	65 8	72	70	47	28	33	24	1				933	275	270.00	0.29	0.98	
Zdravotníctvo spolu	11 0	13 5	43 5	1 75 0	2 42 5	46 5	91	30	8	11	1	5 458	5 348	7590.9 3	1.39	1.42	
Rádiodiagnostika	23	85	27 4	1 5	1 3	1 3	29 60		18	5	5	1	3 562	3 539	4948.5 4	1.39	1.40
Kardiológia	6	3	5	6	61	25	9	7	3	3		128	122	437.63	3.42	3.59	
Chirurgická rádiológia	64	34	49	22 4	29 2	43	15	4		2		727	663	929.07	1.28	1.40	
Rádioterapia	2	8	24	15 1	19 3	24	3	1				406	404	483.47	1.19	1.20	
Nukleárna medicína	8	2	9	55	9	62	3			1		279	271	466.19	1.67	1.72	
Stomatológia			8	12								20	20	12.49	0.62	0.62	
Veterinárna medicína				6	6	1						13	13	16.21	1.25	1.25	
Anesteziológia a intenzívna medicína	6	3	65	11 5	10 2	14	1					306	300	281.29	0.92	0.94	
Iné zdravotnícke pracoviská	1		1	6	9							17	16	16.04	0.94	1.00	

Tabuľka 2: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2002	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)				
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Priemysel spolu	15	37	10	32	26	9	40	5	1				796	781	812.26	1.02	1.04
Priemyselná defektoskopia	9	18	41	15	16	1	21	3					404	395	433.64	1.07	1.10
Karotáže					6								6	6	7.02	1.17	1.17
Chemický priemysel		13	44	11	9	51	12	1	1				241	241	229.96	0.95	0.95
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	3	1	5	6	11	1							27	24	26.49	0.98	1.10
Skúšky zdrojov žiarenia					13	3	1						17	17	30.38	1.79	1.79
Priemyselné laboratóriá		1	8	30	26	2							67	67	64.12	0.96	0.96
Distribúcia rádiofarmák		2		1		1							4	4	4.35	1.09	1.09
Iné priemyselné pracoviská	3	2	2	22	1								30	27	16.30	0.54	0.60
Školstvo, veda a výskum spolu	2	7	66	19	14	8	10	1		1			430	428	415.54	0.97	0.97
Vysoké školy	2		41	2	10	81	3	1					230	228	214.18	0.93	0.94
Výskum		6	19	67	31	4				1			128	128	124.66	0.97	0.97
Dozor v radiačnej ochrane			4	23	23	3							53	53	56.68	1.07	1.07
Metrológia ionizujúceho žiarenia		1	2	3	13								19	19	20.02	1.05	1.05
Pracoviská s prírodným žiarením		4	20	19	28	24	14	5					114	114	284.44	2.50	2.50
Jaskyne		4	20	19	28	24	14	5					114	114	284.44	2.50	2.50
Civilná ochrana			1	18	12								31	31	30.33	0.98	0.98
Armáda		1		5	7								13	13	12.86	0.99	0.99
SPOLU	4	24	60	11	70	17	84	20					12	8	11811.		
	2	0	4	1	1	1	1	5	49	11	11	1	946	704	10	0.91	1.36

Tabuľka 3: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2003

SLOVENSKO, rok 2003	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	4 75 8	40 2	67 3	51 5	38 5	30 4	76	7				7 120	2 362	2744.9 0	0.39	1.16
Jadrové elektrárne spolu	3 82 5	23 9	50 0	42 0	30 5	23 6	29	2				5 556	1 731	1841.0 0	0.33	1.06
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	27 65	14 9	28 4	25 6	18 0	15 4	17	1				3 806	1 041	998.00	0.26	0.96
Jadrové zariadenia - dodávatelia	10 60	90	21 6	16 4	12 5	82	12	1				1 750	690	843.00	0.48	1.22
Jadrový výskum	13 4	11	18	14	11	7	2					197	63	67.90	0.34	1.08
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	79 2	15 0	15 6	81	70	64	49	5				1 367	575	836.00	0.61	1.45
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	26 4	50	52	27	22	20	13	2				450	186	360.00	0.80	1.94
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	53 5	10 2	10 3	54	47	41	32	3				917	382	476.00	0.52	1.25
Zdravotníctvo spolu	79	80	48 4	42 4	58 4	34 8	98	27	20	12	5	5 161	5 082	7659.1 0	1.48	1.51
Rádiodiagnostika	14	45	29 5	65 4	98 6	20 4	63	14	10	3	1	3 289	3 275	4362.6 4	1.33	1.33
Kardiológia	1		4	18	58	26	15	5	5	7	2	141	140	964.50	6.84	6.89
Chirurgická rádiológia	59	13	84	41 3	18 0	43	14	7	5	2	2	822	763	1126.0 9	1.37	1.48
Rádioterapia		10	23	20 8	14 9	12	3	1				406	406	431.53	1.06	1.06
Nukleárna medicína	2	5	36	66	12 3	53	3					288	286	411.60	1.43	1.44
Stomatológia	2	3	1	15	2							23	21	14.17	0.62	0.67
Veterinárna medicína			2	20	14							36	36	33.45	0.93	0.93
Anesteziológia a intenzívna medicína	1	4	28	22	69	10						134	133	300.59	2.24	2.26
Iné zdravotnícke pracoviská			11	8	3							22	22	14.53	0.66	0.66

Tabuľka 3: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2003	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)												Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)					
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0			
Priemysel spolu	14	27	16	42	16	4	42	9	2			1	851	837	834.06	0.98	1.00		
Priemyselná defektoskopia	6	17	77	20	10	6	7	22	3				438	432	401.63	0.92	0.93		
Karotáže				6									6	6	5.44	0.91	0.91		
Chemický priemysel	1	3	46	15	0	34	18	6	1				259	258	283.71	1.10	1.10		
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia		1	5	16	10								33	33	60.40	1.83	1.83		
Skúšky zdrojov žiarenia	2	2	4	6	4								18	16	10.76	0.60	0.67		
Priemyselné laboratóriá	3	1	10	34	6	2							56	53	40.76	0.73	0.77		
Distribúcia rádiofarmák		1			3								4	4	5.23	1.31	1.31		
Iné priemyselné pracoviská	2	2	24	8					1				37	35	26.13	0.71	0.75		
Školstvo, veda a výskum spolu		4	51	21	6	60	6						337	337	268.76	0.80	0.80		
Vysoké školy		1	15	5	36	5							172	172	153.79	0.89	0.89		
Výskum		2	26	53	10								91	91	55.95	0.61	0.61		
Dozor v radiačnej ochrane		1	5	38	10	1							55	55	45.03	0.82	0.82		
Metrológia ionizujúceho žiarenia			5	10	4								19	19	13.99	0.74	0.74		
Pracoviská s prírodným žiarením		15	13	21	20	23	11	4					107	107	247.40	2.31	2.31		
Jaskyne		15	13	21	20	23	11	4					107	107	247.40	2.31	2.31		
Civilná ochrana		2	3	22	5								32	32	23.46	0.73	0.73		
Armáda		2	2	11	7								22	22	17.14	0.78	0.78		
SPOLU	4	85	53	1	3	2	22	72	19	4	40	20	13	5	630	8	11794.82	0.87	1.34

Tabuľka 4: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2004

SLOVENSKO, rok 2004	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	3356	521	725	532	444	263	666	66				5913	2557	2649.07	0.45	1.04
Jadrové elektrárne spolu	2591	284	477	412	355	199	2020					4338	1747	1670.44	0.39	0.96
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1368	159	308	227	194	109	1111					2376	1008	908.73	0.38	0.90
Jadrové zariadenia - dodávatelia	1223	125	169	185	161	909	99					1962	739	761.71	0.39	1.03
Jadrový výskum	118	12	20	13	10	4	2					179	61	59.82	0.33	0.98
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	647	225	228	107	79	60	44	6				1396	749	918.81	0.66	1.23
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	74	109	123	45	30	32	19	5				437	363	429.92	0.98	1.18
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	573	116	105	62	49	28	25	1				959	386	488.89	0.51	1.27
Zdravotníctvo spolu	26	121	505	451	526	303	919	2812	21			5084	5058	6718.05	1.32	1.33
Rádiodiagnostika	9	69	307	493	927	184	43	166	4			3058	3049	3724.90	1.22	1.22
Kardiológia	2	2	7	28	40	23	25	6	3	8		144	142	688.37	4.78	4.85
Chirurgická rádiológia	2	19	69	463	274	42	16	4	3	4		896	894	1174.80	1.31	1.31
Rádioterapia	12	14	67	155	106	14	2					370	358	341.54	0.92	0.95
Nukleárna medicína		6	16	78	66	35	4	2		5		252	252	487.91	1.94	1.94
Stomatológia		1		10								11	11	7.56	0.69	0.69
Veterinárna medicína			2	23	3							28	28	22.34	0.80	0.80
Anesteziológia a intenzívna medicína	1	9	36	187	50	4	1					288	287	232.16	0.81	0.81
Iné zdravotnícke pracoviská		1	1	14	20	1						37	37	38.47	1.04	1.04

Tabuľka 4: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2004	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Priemysel spolu	8	42	120	407	156	71	21	4	2	2		833	825	1048.62	1.26	1.27
Priemyselná defektoskopia	4	15	76	195	74	35	14		2			415	411	510.96	1.23	1.24
Karotáže				6								6	6	3.97	0.66	0.66
Chemický priemysel		16	25	112	67	32	7	4		2		265	265	425.65	1.61	1.61
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	3	1	3	22	4							33	30	22.34	0.68	0.74
Skúšky zdrojov žiarenia			3	12	8	1						24	24	23.49	0.98	0.98
Priemyselné laboratóriá		1	10	40	2							53	53	35.70	0.67	0.67
Distribúcia rádiofarmák						3						3	3	8.26	2.75	2.75
Iné priemyselné pracoviská	1	9	2	8	1							21	20	9.28	0.44	0.46
Školstvo, veda a výskum spolu	3	22	30	192	33	1						281	278	203.05	0.72	0.73
Vysoké školy	1	9	21	96	24	1						152	151	112.94	0.74	0.75
Výskum	1	1	3	54	3							62	61	46.88	0.76	0.77
Dozor v radiačnej ochrane		12	3	28	4							47	47	28.49	0.61	0.61
Metrológia ionizujúceho žiarenia	1		3	14	2							20	19	14.74	0.74	0.78
Pracoviská s prírodným žiarením		4	20	27	16	15	6	4	1			93	93	206.29	2.22	2.22
Jaskyne		4	20	27	16	15	6	4	1			93	93	206.29	2.22	2.22
Civilná ochrana			2	27	3							32	32	26.28	0.82	0.82
Armáda				7	7	1						15	15	17.68	1.18	1.18
SPOLU	339	710	402	643	185	654	184	42	15	23		12251	8858	10869.04	0.89	1.23

Tabuľka 5: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2005

SLOVENSKO, rok 2005	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)												Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)		
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	4 29 6	45 3	55 7	40 0	41 5	37 3	11 5					6 616	2 320	3128.8 0	0.47	1.35
Jadrové elektrárne spolu	3 46 6	54 8	74 6	68 0	70 0	59 8	15 4					6 898	3 432	2382.2 36	0.35	0.69
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	95 4	64	65	57	31	38	3	1	0	0	0	213	259	236.86	0.20	0.91
Jadrové zariadenia - dodávatelia	25 12	21 0	30 8	28 3	31 9	26 1	74 7	2 2	0	0	0	3 969	1 457	2118.3 8	0.53	1.45
Jadrový výskum	60	46	41	17	15	11	3	3				196	136	144.98	0.74	1.07
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	77 0	13 3	14 3	43	50	63	35	1	0	0	0	1 238	468	628.58	0.51	1.34
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	25 7	48	43	12	26	38	9					433	176	257.24	0.59	1.46
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	51 3	85	10 0	31	24	25	26	1				805	292	371.34	0.46	1.27
Zdravotníctvo spolu	71	13 4	51 9	2 05 3	1 69 4	33 6	11 2	30	9	25	3	4 986	4 915	7346.9 2	1.47	1.49
Rádiodiagnostika	12	54	30 0	38 1	06 6	19 7						310 7	3 095	4375.8 1	1.41	1.41
Kardiológia	1	4	4	14	45	33	29	8	3	8	1	150	149	832.80	5.55	5.59
Chirurgická rádiológia	47	45	70	25 8	25 3	40	17	2			3	735	688	886.47	1.21	1.29
Rádioterapia	4	5	67	19 0	13 8	12	1				3	1 421	417	598.59	1.42	1.44
Nukleárna medicína	6	8	8	68	10 1	48	4	2				245	239	390.04	1.59	1.63
Stomatológia			1	14	2							17	17	13.79	0.81	0.81
Veterinárna medicína			1	13	4							18	18	13.91	0.77	0.77
Anesteziológia a intenzívna medicína	1	18	64	10 1	73	5						262	261	204.45	0.78	0.78
Iné zdravotnícke pracoviská			4	14	12	1						31	31	31.06	1.00	1.00

Tabuľka 5: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2005	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)											Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)						
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50		Spolu	>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0			
Priemysel spolu	4	18	82	42	20	5	56	20	3	2	1	2	818	814	1852.29	2.26	2.28		
Priemyselná defektoskopia	1	12	48	23	10	1	24	9	2			2	429	428	1278.44	2.98	2.99		
Karotáže	1			5									6	5	4.22	0.70	0.84		
Chemický priemysel		4	19	12	75	29	10	1	2	1			266	266	461.55	1.74	1.74		
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia			4	19	6								29	29	24.14	0.83	0.83		
Skúšky zdrojov žiarenia			6	17	2								25	25	17.55	0.70	0.70		
Priemyselné laboratóriá				10	7								17	17	15.69	0.92	0.92		
Distribúcia rádiofarmák	1				1	2	1						5	4	14.56	2.91	3.64		
Iné priemyselné pracoviská				14	1								15	15	11.82	0.79	0.79		
Školstvo, veda a výskum spolu	6	15	80	23	63	3	4	0	0	0	0	0	403	397	322.21	0.80	0.81		
Vysoké školy	1	8	62	15	0	47	2	4					274	273	230.69	0.84	0.85		
Výskum	5	5	4	39	6								59	54	37.16	0.63	0.69		
Dozor v radiačnej ochrane		2	10	32	5	1							50	50	39.12	0.78	0.78		
Metrológia ionizujúceho žiarenia			4	11	5								20	20	15.24	0.76	0.76		
Pracoviská s prírodným žiarením	3	5	14	18	36	38	8	0	0	0	0	0	122	119	237.13	1.94	1.99		
Jaskyne	3	5	14	18	36	38	8					0	122	119	237.13	1.94	1.99		
Civilná ochrana			3	27	4								34	34	27.41	0.81	0.81		
Armáda	1	5	5	8	2								21	20	11.52	0.55	0.58		
SPOLU	4	38	63	1	3	2	3	80	25	9	40	11	26	5	13	8	12926.28	0.99	1.50

Tabuľka 6: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2006

SLOVENSKO, rok 2006	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)												Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Jadrové zariadenia spolu	4 29 6	45 3	55 7	40 0	41 5	37 3	11 5						6 616	2 320	3128.8 0	0.47	1.35
Jadrové elektrárne spolu	3 46 6	54 8	74 6	68 0	70 0	59 8	15 4						6 898	3 432	2382.2 36	0.35	0.69
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	95 4	64	65	57	31	38	3	1					1 213	259	236.86	0.20	0.91
Jadrové zariadenia - dodávatelia	25 12	21 0	30 8	28 3	31 9	26 1		74	2				3 969	1 457	2118.3 8	0.53	1.45
Jadrový výskum	60	46	41	17	15	11	3	3					196	136	144.98	0.74	1.07
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	77 0	13 3	14 3	43	50	63	35	1					1 238	468	628.58	0.51	1.34
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	25 7	48	43	12	26	38	9						433	176	257.24	0.59	1.46
Vyradovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	51 3	85	10 0	31	24	25	26	1					805	292	371.34	0.46	1.27
Zdravotníctvo spolu	71	13 4	51 9	2 05 3	1 69 4	33 6	11 2	30	9	25	3	986	4 915	4 2	7346.9 2	1.47	1.49
Rádiodiagnostika	12	54	30 0	38 1	06 6	19 7		61	18	6	11	1	310 7	3 095	4375.8 1	1.41	1.41
Kardiológia	1	4	4	14	45	33	29	8	3	8	1	150	149	832.80	5.55	5.59	
Chirurgická rádiológia	47	45	70	25 8	25 3	40	17	2				3	735	688	886.47	1.21	1.29
Rádioterapia	4	5	67	19 0	13 8	12	1				3	1	421	417	598.59	1.42	1.44
Nukleárna medicína	6	8	8	68	10 1	48	4	2					245	239	390.04	1.59	1.63
Stomatológia			1	14	2								17	17	13.79	0.81	0.81
Veterinárna medicína			1	13	4								18	18	13.91	0.77	0.77
Anesteziológia a intenzívna medicína	1	18	64	10 1	73	5							262	261	204.45	0.78	0.78
Iné zdravotnícke pracoviská			4	14	12	1							31	31	31.06	1.00	1.00

Tabuľka 6: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2006	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)												Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)			
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Priemysel spolu	4	18	82	42	20	5	56	20	3	2	1	2	818	814	1852.29	2.26	2.28
Priemyselná defektoskopia	1	12	48	23	10	1	24	9	2			2	429	428	1278.44	2.98	2.99
Karotáže	1			5									6	5	4.22	0.70	0.84
Chemický priemysel		4	19	12	75	29	10	1	2	1			266	266	461.55	1.74	1.74
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia			4	19	6								29	29	24.14	0.83	0.83
Skúšky zdrojov žiarenia			6	17	2								25	25	17.55	0.70	0.70
Priemyselné laboratóriá				10	7								17	17	15.69	0.92	0.92
Distribúcia rádiofarmák	1				1	2	1						5	4	14.56	2.91	3.64
Iné priemyselné pracoviská				14	1								15	15	11.82	0.79	0.79
Školstvo, veda a výskum spolu	6	15	80	23	63	3	4						403	397	322.21	0.80	0.81
Vysoké školy	1	8	62	15	0	47	2	4					274	273	230.69	0.84	0.85
Výskum	5	5	4	39	6								59	54	37.16	0.63	0.69
Dozor v radiačnej ochrane		2	10	32	5	1							50	50	39.12	0.78	0.78
Metrológia ionizujúceho žiarenia			4	11	5								20	20	15.24	0.76	0.76
Pracoviská s prírodným žiarením	3	5	14	18	36	38	8						122	119	237.13	1.94	1.99
Jaskyne	3	5	14	18	36	38	8						122	119	237.13	1.94	1.99
Civilná ochrana			3	27	4								34	34	27.41	0.81	0.81
Armáda	1	5	5	8	2								21	20	11.52	0.55	0.58
SPOLU	4	1	3	2									13	8	12926.28	0.99	1.50
	38	63	26	16	41	80	25						000	619			
	1	0	0	3	9	6	9	40	11	26	5						

Tabuľka 7: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2007

SLOVENSKO, rok 2007	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu	>MDL		Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	4 65 0	48 6	47 1	33 3	28 8	20 6	38 3	5 5	1 1	0 0	0 0	478 6	828 1	1792.4 9	0.28	0.98
Jadrové elektrárne spolu	2 96 8	34 6	29 6	18 4	16 8	13 5	36 3	4 4	1 1	0 0	0 0	138 4	170 1	220.57 1	0.29	1.04
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	14 64	18 2	15 8	12 5	10 8	97 18	18 18					152 2	688 2	721.28	0.34	1.05
Jadrové zariadenia - dodávatelia	15 04	16 4	13 8	59 59	60 60	38 38	18 18	4 4	1 1			986 1	482 482	499.29	0.25	1.04
Jadrový výskum	12 7	18 18	21 21	19 19	12 12	8 8				0 0		205 205	78 78	63.13	0.31	0.81
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	1 55 5	12 2	15 4	13 0	10 8	63 63	2 2	1 1	0 0	0 0	0 0	135 2	580 2	508.79	0.24	0.88
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	23 2	34 34	42 42	19 19	16 16	10 10		1 1				354 354	122 122	91.00	0.26	0.75
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	13 23	88 88	11 2	11 1	92 92	53 53	2 2					178 1	458 458	417.79	0.23	0.91
Zdravotníctvo spolu	5 5	75 75	28 6	24 1	56 4	44 0	14 8	38 38	16 16	25 25	4 4	842 4	837 4	8444.8 7	1.74	1.75
Rádiodiagnostika	1 1	34 34	13 3	77 8	60 7	25 5	60 60	19 19	5 5	8 8	2 2	290 2	901 2	4615.7 2	1.59	1.59
Kardiológia		1 1	4 4	10 10	44 44	39 39	36 36	13 13	7 7	10 10	2 2	166 166	166 166	1089.2 7	6.56	6.56
Chirurgická rádiológia	1 1	27 27	76 76	22 8	36 8	58 58	37 37	4 4	4 4	7 7		810 810	809 809	1423.8 7	1.76	1.76
Rádioterapia	1 1	5 5	27 27	84 84	25 8	9 9	4 4	1 1				389 389	388 388	485.08	1.25	1.25
Nukleárna medicína	2 2	4 4	8 8	22 22	10 9	74 74	10 10	1 1				230 230	228 228	485.78	2.11	2.13
Stomatológia				10 10	3 3							13 13	13 13	11.63	0.89	0.89
Veterinárna medicína			1 1	12 12	4 4							17 17	17 17	15.93	0.94	0.94
Anesteziológia a intenzívna medicína		3 3	31 31	94 94	15 0	5 5	1 1					284 284	284 284	285.14	1.00	1.00
Iné zdravotnícke pracoviská		1 1	6 6	3 3	21 21							31 31	31 31	32.45	1.05	1.05

Tabuľka 7: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2007	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)												Kolektívna dávka (man. mSv)	Priemerná dávka (mSv)		
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Priemysel spolu	6	25	50	27	29	54	8	3	1	0	1	725	719	943.80	1.30	1.31
Priemyselná defektoskopia	4	23	15	21	18	43	7	3	1		1	491	487	696.20	1.42	1.43
Karotáže				2	3							5	5	5.13	1.03	1.03
Chemický priemysel		1	10	25	54	1	1					92	92	95.58	1.04	1.04
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia			7	6	20	2						35	35	40.14	1.15	1.15
Skúšky zdrojov žiarenia			2	10	4	1						17	17	16.02	0.94	0.94
Priemyselné laboratóriá												0	0			
Distribúcia rádiofarmák				4	2	4						10	10	17.66	1.77	1.77
Iné priemyselné pracoviská	2	1	15	14	18	1						51	49	44.71	0.88	0.91
Školstvo, veda a výskum spolu	0	2	30	12	16	4	0	0	0	0	0	321	321	315.10	0.98	0.98
Vysoké školy		1	24	68	10	6	4					203	203	198.78	0.98	0.98
Výskum		1	3	27	19							50	50	47.19	0.94	0.94
Dozor v radiačnej ochrane			2	23	23							48	48	48.18	1.00	1.00
Metrológia ionizujúceho žiarenia			1	6	13							20	20	20.95	1.05	1.05
Pracoviská s prírodným žiarením	2	1	12	21	62	67	0	0	0	0	0	165	163	290.89	1.76	1.78
Jaskyne	2	1	8	17	44	43					0	115	113	202.35	1.76	1.79
Bane			2	2	9	12						25	25	44.27	1.77	1.77
Civilná ochrana			2	11	19							32	32	32.07	1.00	1.00
Armáda			1	0	7	0	2					10	10	21.67	2.17	2.17
SPOLU	4	58	85	2	3	77	19	46	18	25	5	12	7	11840.8	0.94	1.50
	66	9	2	9	9	1	6					573	910	9		

Tabuľka 8: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2008

SLOVENSKO, rok 2008	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka
Jadrové zariadenia spolu	5 176	452	457	332	253	196	47	2	0	0	0	6 915	1 739	1745.34	0.25	1.00
Jadrové elektrárne spolu	2 926	213	257	188	153	107	17	0	0	0	0	3 861	935	893.10	0.23	0.96
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1610	133	125	119	98	74	9					2 168	558	563.66	0.26	1.01
Jadrové zariadenia - dodávatelia	1316	80	132	69	55	33	8					1 693	377	329.44	0.19	0.87
Jadrový výskum	122	16	15	13	8	11	4					189	67	89.24	0.47	1.33
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	2 128	223	185	131	92	78	26	2	0	0	0	2 865	737	763.00	0.27	1.04
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	545	82	65	54	47	34	13	1				841	296	343.92	0.41	1.16
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	1583	141	120	77	45	44	13	1				2024	441	419.08	0.21	0.95
Zdravotníctvo spolu	5	49	337	1 670	2 276	435	131	37	18	15	5	4 978	4 973	8220.60	1.65	1.65
Rádiodiagnostika	2	29	203	1 034	1 383	209	65	12	6	4	4	2951	2 949	4455.35	1.51	1.51
Kardiológia	1		5	8	57	47	43	14	12	5	1	193	192	1147.25	5.94	5.98
Chirurgická rádiológia	1	12	71	307	388	81	15	9		5		889	888	1373.28	1.54	1.55
Rádioterapia	1	3	18	116	233	7	1	1				380	379	430.89	1.13	1.14
Nukleárna medicína		2	6	35	87	89	7	1		1		228	228	497.13	2.18	2.18
Stomatológia			1	8	3							12	12	9.27	0.77	0.77
Veterinárna medicína		2	1	4	3							10	10	8.29	0.83	0.83
Anesteziológia a intenzívna medicína		1	31	155	113	2						302	302	286.64	0.95	0.95
Iné zdravotnícke pracoviská			1	3	9							13	13	12.52	0.96	0.96

Tabuľka 8: pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2008	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka
Priemysel spolu	1	17	79	325	264	34	9	2	0	1	0	732	731	818.01	1.12	1.12
Priemyselná defektoskopia		15	61	286	207	31	9	2		1		612	612	699.55	1.14	1.14
Karotáže					4							4	4	4.46	1.11	1.11
Výroba rádiofarmák				3	18	1						22	22	29.19	1.33	1.33
Chemický priemysel				3								3	3	2.69	0.90	0.90
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	1		8	14	16							39	38	34.04	0.87	0.90
Skúšky zdrojov žiarenia		2		9	4							15	15	12.08	0.81	0.81
Priemyselné laboratóriá												0	0			
Distribúcia rádiofarmák				3	4	2						9	9	14.00	1.56	1.56
Iné priemyselné pracoviská			10	7	11							28	28	22.00	0.79	0.79
Školstvo, veda a výskum spolu	13	2	39	169	107	0	0	1	0	0	0	331	318	292.47	0.88	0.92
Vysoké školy		2	34	84	70			1				191	191	176.49	0.92	0.92
Výskum			1	39	14							54	54	49.69	0.92	0.92
Dozor v radiačnej ochrane	13		4	34	17							68	55	50.53	0.74	0.92
Metrológia ionizujúceho žiarenia				12	6							18	18	15.76	0.88	0.88
Pracoviská s prírodným žiarením	0	1	14	70	39	28	0	0	0	0	0	152	152	202.73	1.33	1.33
Jaskyne		1	14	70	39	28						152	152	202.73	1.33	1.33
Bane																
Civilná ochrana			2	8	22							32	32	33.12	1.04	1.04
Armáda				3	4	3						10	10	15.71	1.57	1.57
SPOLU	5 195	521	928	2 577	2 965	696	187	42	18	16	5	13 150	7 955	11327.98	0.86	1.42

Tabuľka 9: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2009

SLOVENSKO, rok 2009	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)		
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Jadrové zariadenia spolu	4 746	409	407	379	248	222	55	4	0	0	0	0	6 470	1 724	1825.34	0.28	1.06
Jadrové elektrárne spolu	2 737	226	220	237	134	123	19	0	0	0	0	0	3 696	959	853.37	0.23	0.89
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1520	149	138	131	98	90	17	0	0	0	0	0	2 143	623	620.72	0.29	1.00
Jadrové zariadenia - dodávatelia	1217	77	82	106	36	33	2	0	0	0	0	0	1 553	336	232.65	0.15	0.69
Jadrový výskum	147	26	15	10	8	7	1	0	0	0	0	0	214	67	58.06	0.27	0.87
Vyradňovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	1 862	157	172	132	106	92	35	4	0	0	0	0	2 560	698	913.91	0.36	1.31
Vyradňovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	516	57	48	53	52	37	19	4	0	0	0	0	786	270	428.25	0.54	1.59
Vyradňovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	1346	100	124	79	54	55	16	0	0	0	0	0	1774	428	485.66	0.27	1.13
Zdravotníctvo spolu	3	80	436	1 069	2 956	527	145	40	18	11	2	5 287	5 284	8782.59	1.66	1.66	
Rádiodiagnostika	1	26	197	630	1 633	226	44	11	5	3	1	2 777	2 776	4097.95	1.48	1.48	
Kardiológia	0	3	10	22	64	61	56	17	8	7	1	249	249	1320.95	5.31	5.31	
Chirurgická rádiológia	0	42	142	219	672	114	32	9	4	1	0	1235	1 235	1897.53	1.54	1.54	
Rádioterapia	0	4	55	57	258	20	1	1	0	0	0	396	396	482.69	1.22	1.22	
Nukleárna medicína	2	5	10	34	63	98	9	2	1	0	0	224	222	511.74	2.28	2.31	
Stomatológia	0	0	3	5	6	0	0	0	0	0	0	14	14	11.70	0.84	0.84	
Veterinárna medicína	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	0	5	5	9.31	1.86	1.86	
Anesteziológia a intenzívna medicína	0	0	17	102	246	3	1	0	0	0	0	369	369	417.15	1.13	1.13	
Iné zdravotnícke pracoviská	0	0	2	0	12	2	2	0	0	0	0	18	18	33.57	1.86	1.86	

Tabuľka 9: Pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2009	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)														Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu	>MDL		Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0
Priemysel spolu	1	7	47	207	316	51	12	1	0	2	0	644	643	907.57	1.41	1.41	
Priemyselná defektoskopia	0	6	35	176	252	47	12	1	0	2	0	531	531	787.23	1.48	1.48	
Karotáže	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	4	4	3.91	0.98	0.98	
Výroba rádiofarmák	0	0	1	6	16	1	0	0	0	0	0	24	24	26.98	1.12	1.12	
Chemický priemysel																	
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	1	0	4	15	23	1	0	0	0	0	0	44	43	45.85	1.04	1.07	
Skúšky zdrojov žiarenia	0	0	0	4	12	0	0	0	0	0	0	16	16	17.63	1.10	1.10	
Priemyselné laboratóriá												0	0				
Distribúcia rádiofarmák	0	0	0	3	4	2	0	0	0	0	0	9	9	13.46	1.50	1.50	
Iné priemyselné pracoviská	0	1	7	0	8	0	0	0	0	0	0	16	16	12.52	0.78	0.78	
Školstvo, veda a výskum spolu	7	1	16	93	187	4	0	0	0	0	0	308	301	332.61	1.08	1.11	
Vysoké školy	0	0	11	45	111	2	0	0	0	0	0	169	169	192.51	1.14	1.14	
Výskum	0	1	2	29	30	1	0	0	0	0	0	63	63	65.93	1.05	1.05	
Dozor v radiačnej ochrane	7	0	2	6	41	1	0	0	0	0	0	57	50	57.86	1.02	1.16	
Metrológia ionizujúceho žiarenia	0	0	1	13	5	0	0	0	0	0	0	19	19	16.31	0.86	0.86	
Pracoviská s prírodným žiarením	0	0	0	7	28	29	48	0	0	0	0	112	112	252.17	2.25	2.25	
Jaskyne	0	0	0	7	28	29	48	0	0	0	0	112	112	252.17	2.25	2.25	
Civilná ochrana	0	0	0	6	25	0	0	0	0	0	0	31	31	37.13	1.20	1.20	
Armáda	0	0	0	1	8	0	0	0	0	0	0	9	9	10.52	1.17	1.17	
SPOLU	4 757	497	906	1 762	3 768	833	260	45	18	13	2	12 861	8 104	12147.92	0.94	1.50	

Tabuľka 10: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2010

SLOVENSKO, rok 2010	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)		
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu	>MDL		Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Jadrové zariadenia spolu	4 513	421	424	261	194	144	42	7	0	0	0	0	6 006	1 493	1479,82	0,25	0,99
Jadrové elektrárne spolu	2 529	245	269	182	108	65	7	0	0	0	0	0	3 405	876	623,15	0,18	0,71
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1491	168	168	120	74	51	4	0	0	0	0	0	2 076	585	437,68	0,21	0,75
Jadrové zariadenia - dodávatelia	1038	77	101	62	34	14	3	0	0	0	0	0	1 329	291	185,46	0,14	0,64
Jadrový výskum	157	18	26	7	12	7	1	0	0	0	0	0	228	71	60,91	0,27	0,86
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	1 827	158	129	72	74	72	34	7	0	0	0	0	2 373	546	795,76	0,34	1,46
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	426	63	48	34	36	49	15	6	0	0	0	0	677	251	449,77	0,66	1,79
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	1401	95	81	38	38	23	19	1	0	0	0	0	1696	295	345,99	0,20	1,17
Zdravotníctvo spolu	58	79	292	1 472	2 741	440	123	28	4	19	1	5 257	5 199	8049,23	1,53	1,55	
Rádiodiagnostika	11	12	91	623	1 211	117	33	9	1	2	0	2 110	2 099	2871,89	1,36	1,37	
Kardiológia	0	2	9	38	66	78	48	14	2	12	0	269	269	1247,70	4,64	4,64	
Chirurgická rádiológia	29	24	122	507	912	144	31	3	1	4	1	1 778	1 749	2536,34	1,43	1,45	
Rádioterapia	1	2	15	99	226	11	0	0	0	0	0	354	353	411,31	1,16	1,17	
Nukleárna medicína	8	5	16	36	72	82	10	2	0	0	0	231	223	464,25	2,01	2,08	
Stomatológia	0	1	5	7	8	0	0	0	0	0	0	21	21	16,71	0,80	0,80	
Veterinárna medicína	0	0	0	2	3	0	0	0	0	0	0	5	5	7,39	1,48	1,48	
Anesteziológia a intenzívna medicína	8	33	34	159	238	7	1	0	0	0	0	480	472	476,20	0,99	1,01	
Iné zdravotnícke pracoviská	1	0	0	1	5	1	0	0	0	1	0	9	8	17,44	1,94	2,18	

Tabuľka 10: Pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2010	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka
Priemysel spolu	18	10	38	240	303	66	3	2	1	0	0	681	663	846,33	1,24	1,28
Priemyselná defektoskopia	1	2	24	157	182	28	3	1	1	0	0	399	398	507,23	1,27	1,27
Karotáže	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	5	5	4,72	0,94	0,94
Výroba rádiofarmák	0	1	2	6	13	4	0	0	0	0	0	26	26	35,58	1,37	1,37
Priemyselné urýchľovače	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0,62	0,05	0,00
Chemický priemysel	2	2	3	40	58	29	0	1	0	0	0	135	133	191,69	1,42	1,44
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	3	4	2	20	23	2	0	0	0	0	0	54	51	52,28	0,97	1,03
Skúšky zdrojov žiarenia	0	1	4	7	5	0	0	0	0	0	0	17	17	13,64	0,80	0,80
Priemyselné laboratóriá	0	0	2	3	13	0	0	0	0	0	0	18	18	18,56	1,03	1,03
Distribúcia rádiofarmák	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	3	3	5,79	1,93	1,93
Iné priemyselné pracoviská	0	0	1	2	8	1	0	0	0	0	0	12	12	16,23	1,35	1,35
Školstvo, veda a výskum spolu	15	9	43	149	125	0	1	0	0	0	0	342	327	284,91	0,83	0,87
Vysoké školy	9	9	38	87	72	0	1	0	0	0	0	216	207	168,54	0,78	0,81
Výskum	6	0	1	27	21	0	0	0	0	0	0	55	49	48,42	0,88	0,99
Dozor v radiačnej ochrane	0	0	3	23	29	0	0	0	0	0	0	55	55	54,43	0,99	0,99
Metrológia ionizujúceho žiarenia	0	0	1	12	3	0	0	0	0	0	0	16	16	13,53	0,85	0,85
Pracoviská s prírodným žiarením	0	0	2	16	30	56	13	0	0	0	0	117	117	312,79	2,67	2,67
Jaskyne	0	0	2	16	30	56	13	0	0	0	0	117	117	312,79	2,67	2,67
Colná správa	0	0	1	17	0	0	0	0	0	0	0	18	18	10,26	0,57	0,57
Civilná ochrana	0	0	1	6	16	0	0	0	0	0	0	23	23	24,72	1,07	1,07
Armáda	0	0	0	5	4	0	0	0	0	0	0	9	9	8,79	0,98	0,98
SPOLU	4 604	519	801	2 166	3 413	706	182	37	5	19	1	12 453	7 849	11 017	0,88	1,40

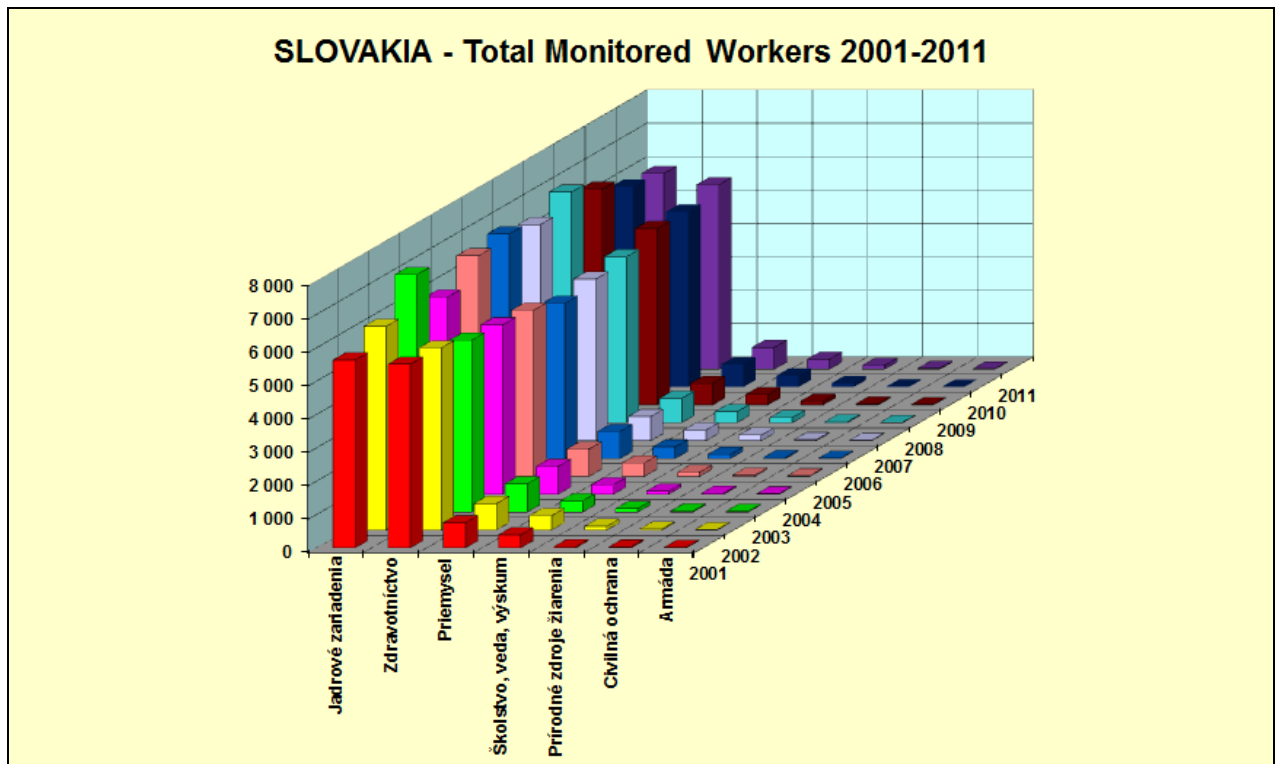
Tabuľka 11: Distribúcia efektívnych dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike a priemerné efektívne dávky v roku 2011

SLOVENSKO, rok 2011	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávka (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)		
	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu	>MDL		Na jedného monitorovaného pracovníka	Na pracovníka s dávkou E > 0	
Jadrové zariadenia spolu	4 597	341	318	244	182	139	42	3	0	0	0	0	5 866	1 269	1304,21	0,25	0,99
Jadrové elektrárne spolu	2 648	217	228	161	110	65	2	0	0	0	0	0	3 431	783	563	0,18	0,71
Jadrové elektrárne – vlastní pracovníci	1408	122	112	105	84	53	2	0	0	0	0	0	1 886	478	407,35	0,21	0,75
Jadrové zariadenia - dodávatelia	1240	95	116	56	26	12	0	0	0	0	0	0	1 545	305	155,46	0,14	0,64
Jadrový výskum	169	14	9	17	8	7	8	1	0	0	0	0	233	64	109,03	0,27	0,86
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi - spolu	1 780	110	81	66	64	67	32	2	0	0	0	0	2 202	422	632,37	0,34	1,46
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – vlastní pracovníci	464	42	31	25	28	35	22	1	0	0	0	0	648	184	355,21	0,66	1,79
Vyrad'ovanie JEZ a manipulácia s RA odpadmi – dodávatelia	1316	68	50	41	36	32	10	1	0	0	0	0	1554	238	277,16	0,20	1,17
Zdravotníctvo spolu	130	159	698	3 268	871	307	62	14	7	11	4	5 531	5 401	6019,87	1,53	1,55	
Rádiodiagnostika	30	30	284	1 480	411	85	16	3	0	1	0	0	2340	2 310	2169,74	1,36	1,37
Kardiológia	4	1	23	79	36	82	26	11	6	7	2	0	277	273	1112,66	4,64	4,64
Chirurgická rádiológia	71	78	247	1 081	251	90	17	0	1	3	0	0	1839	1 768	1723,88	1,43	1,45
Rádioterapia	4	7	23	236	51	6	0	0	0	0	0	0	327	323	267,11	1,16	1,17
Nukleárna medicína	0	1	42	56	86	43	2	0	0	0	1	0	231	231	399,31	2,01	2,08
Stomatológia	0	0	3	10	1	0	0	0	0	0	0	0	14	14	9,58	0,80	0,80
Veterinárna medicína	0	0	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	5	5	4,73	1,48	1,48
Anesteziológia a intenzívna medicína	20	42	76	317	31	1	1	0	0	0	0	0	488	468	289,96	0,99	1,01
Iné zdravotnícke pracoviská	1	0	0	7	1	0	0	0	0	0	1	0	10	9	42,90	1,94	2,18

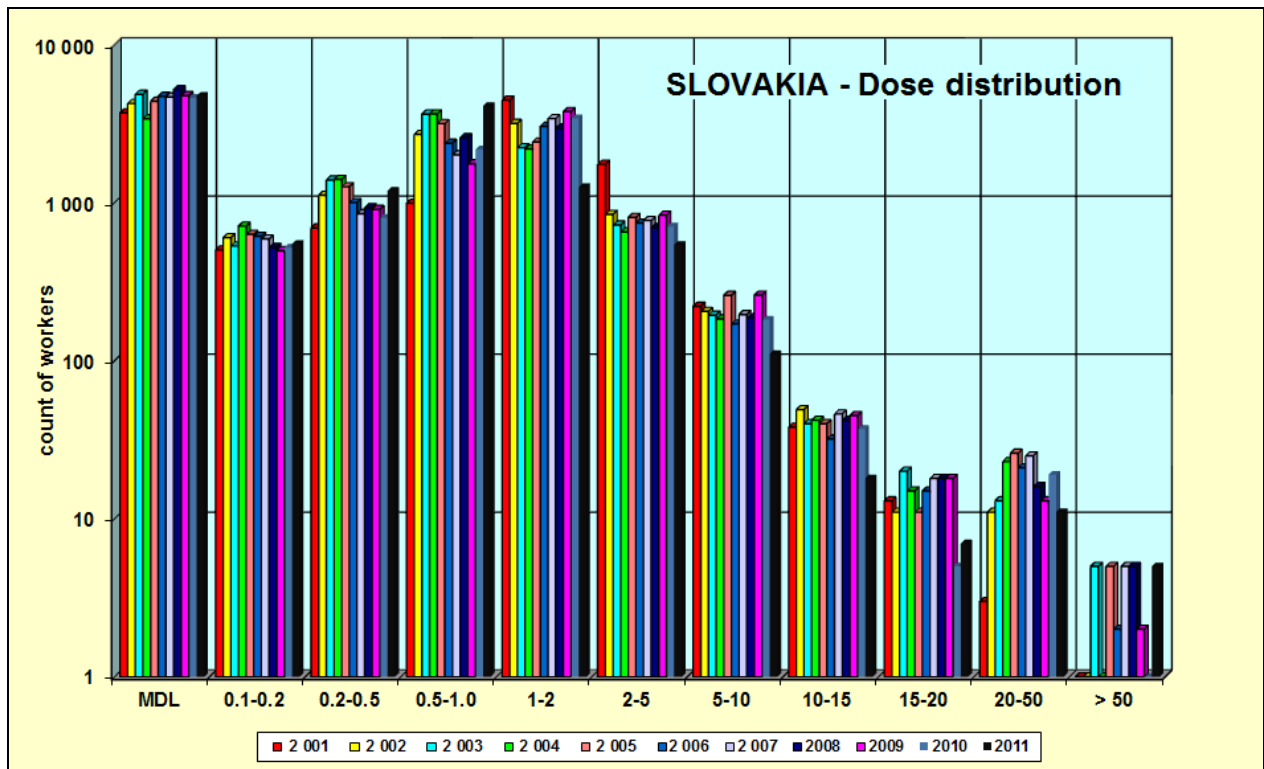
Tabuľka 11: Pokračovanie

SLOVENSKO, rok 2011	Počet pracovníkov s efektívnou dávkou v intervale (mSv)													Kolektívna dávk (man.mSv)	Priemerná dávka (mSv)	
	Pracovná profesia	<MDL	0,1-0,2	0,2-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-15,0	15,0-20,0	20,0-50,0	> 50	Spolu		>MDL	Na jedného monitorovaného pracovníka
Priemysel spolu	14	13	118	334	126	42	3	1	0	0	1	652	638	697,68	1,24	1,28
Priemyselná defektoskopia	5	8	92	242	68	35	3	1	0	0	1	455	450	521,94	1,27	1,27
Karotáže	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	2,83	0,94	0,94
Výroba rádiofarmák	0	1	0	21	1	0	0	0	0	0	0	23	23	16,65	1,37	1,37
Priemyselné urýchľovače	6	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10	4	1,04	0,05	0,00
Chemický priemysel	3	0	0	30	46	5	0	0	0	0	0	84	81	98,23	1,42	1,44
Montáž, údržba a opravy zdrojov žiarenia	0	1	14	29	9	1	0	0	0	0	0	54	54	39,99	0,97	1,03
Skúšky zdrojov žiarenia	0	0	3	8	0	0	0	0	0	0	0	11	11	6,98	0,80	0,80
Priemyselné laboratória	0	0	2	4	1	0	0	0	0	0	0	7	7	5,37	1,03	1,03
Distribúcia rádiofarmák	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	3	3	4,65	1,93	1,93
Iné priemyselné pracoviská												0	0		1,35	1,35
Školstvo, veda a výskum spolu	7	35	50	190	17	1	0	0	0	0	0	300	293	181,12	0,83	0,87
Vysoké školy	0	26	23	112	11	0	0	0	0	0	0	172	172	105,67	0,78	0,81
Výskum	0	2	19	39	2	1	0	0	0	0	0	63	63	38,75	0,88	0,99
Dozor v radiačnej ochrane	7	6	2	29	4	0	0	0	0	0	0	48	41	28,27	0,99	0,99
Metrológia ionizujúceho žiarenia	0	1	6	10	0	0	0	0	0	0	0	17	17	8,43	0,85	0,85
Pracoviská s prírodným žiarením	0	0	1	10	50	51	3	0	0	0	0	115	115	246,23	2,67	2,67
Jaskyne	0	0	1	10	50	51	3	0	0	0	0	115	115	246,23	2,67	2,67
Colná správa	0	0	3	13	0	0	0	0	0	0	0	16	16	8,48	0,57	0,57
Civilná ochrana	0	0	2	17	5	0	0	0	0	0	0	24	24	20,03	1,07	1,07
Armáda	0	0	1	7	1	0	0	0	0	0	0	9	9	6,53	0,98	0,98
SPOLU	4 748	548	1 191	4 083	1 252	540	110	18	7	11	5	12 513	7 765	8 484	0,88	1,40

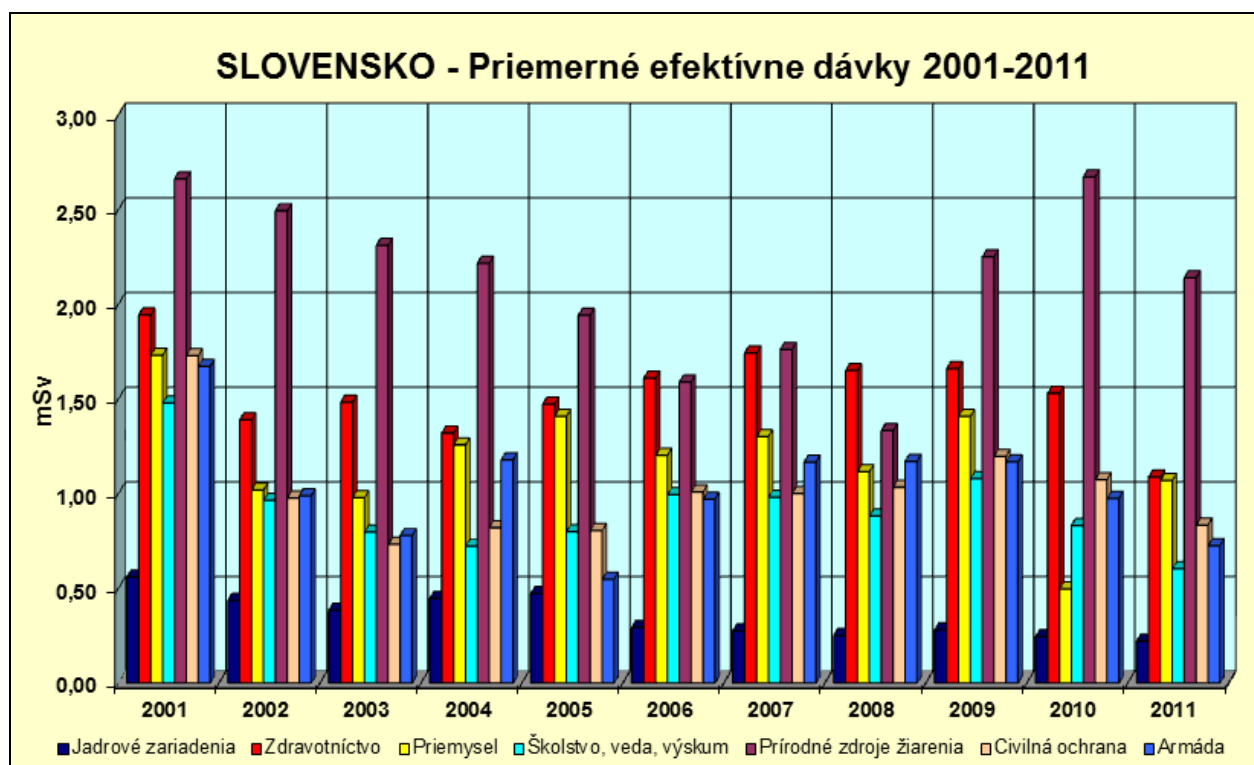
Graf 1: Celkový počet monitorovaných pracovníkov v SR v rokoch 2001-2011

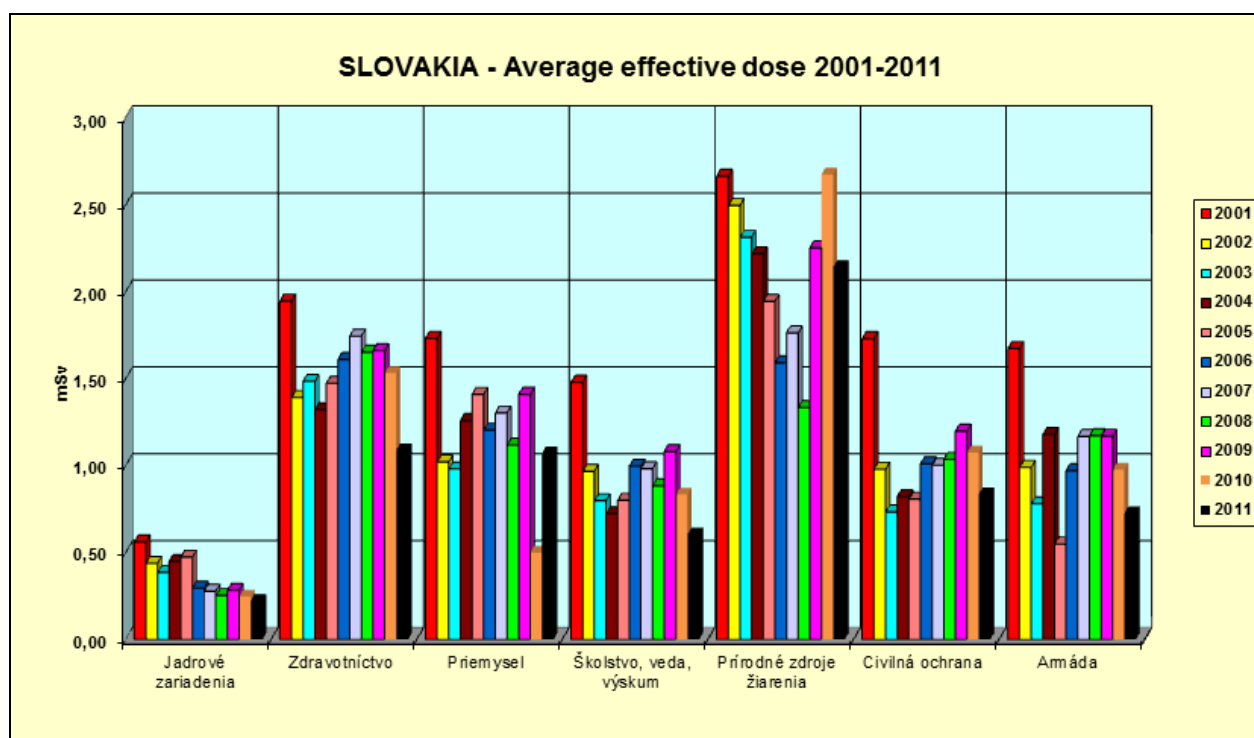
Graf 2: Distribúcia dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v rokoch 2001-2011

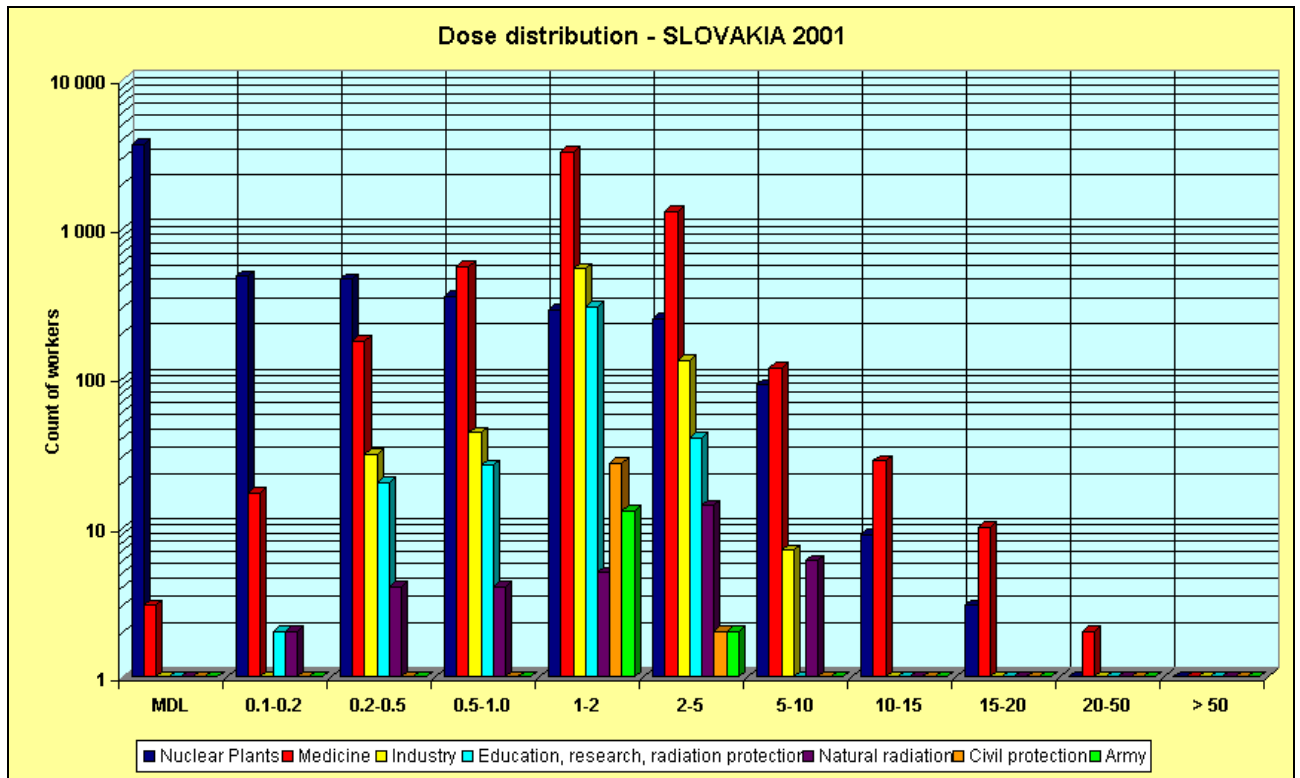
Graf 3: Priemerné efektívne dávky pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v rokoch 2001-2011

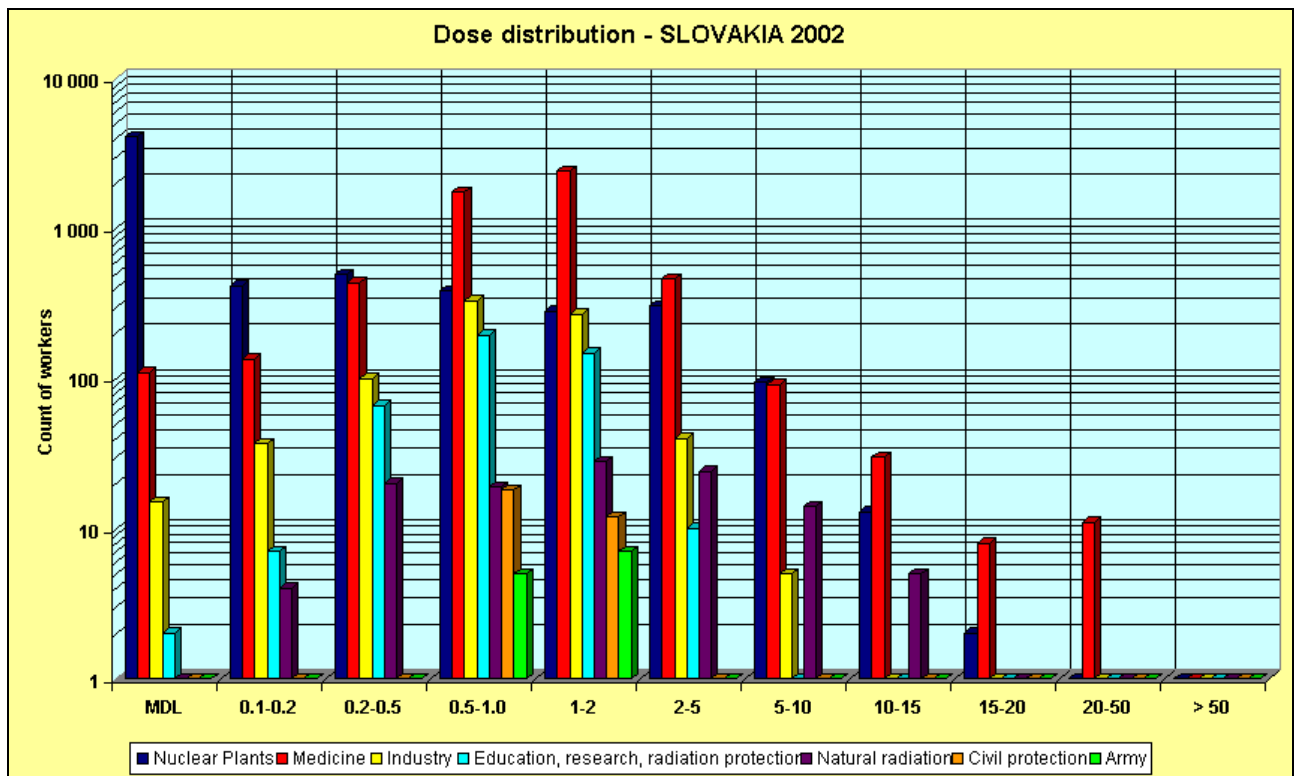
Graf 4: Priemerné efektívne dávky pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR podľa rezortov

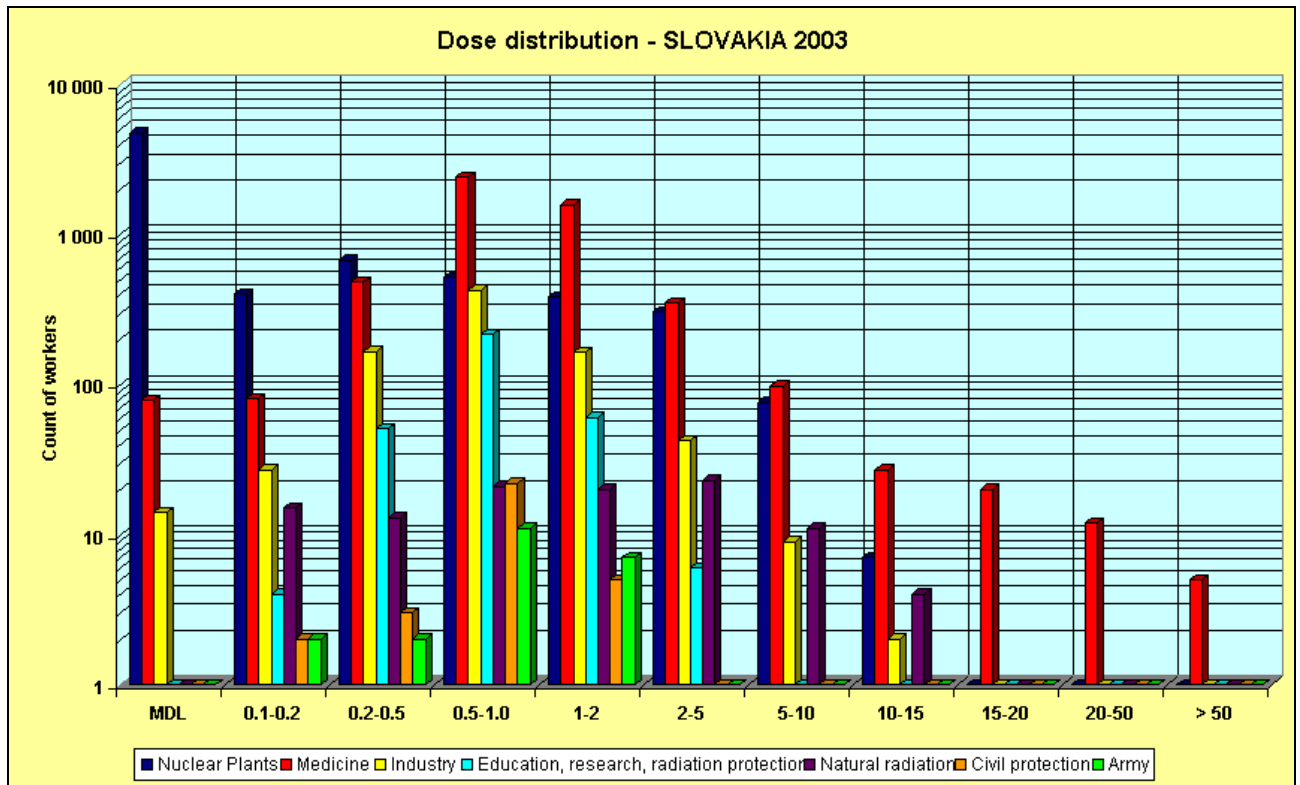
Graf 5: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2001

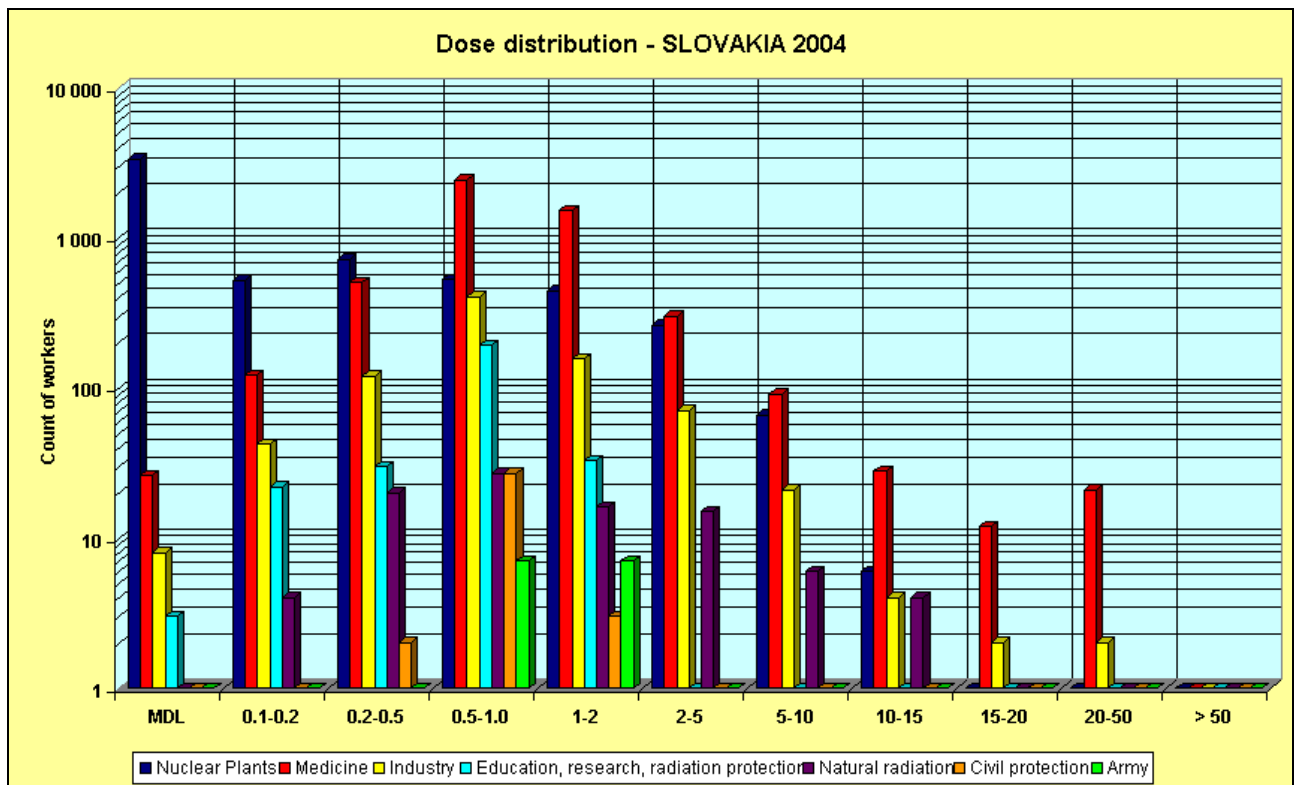
Graf 6: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2002

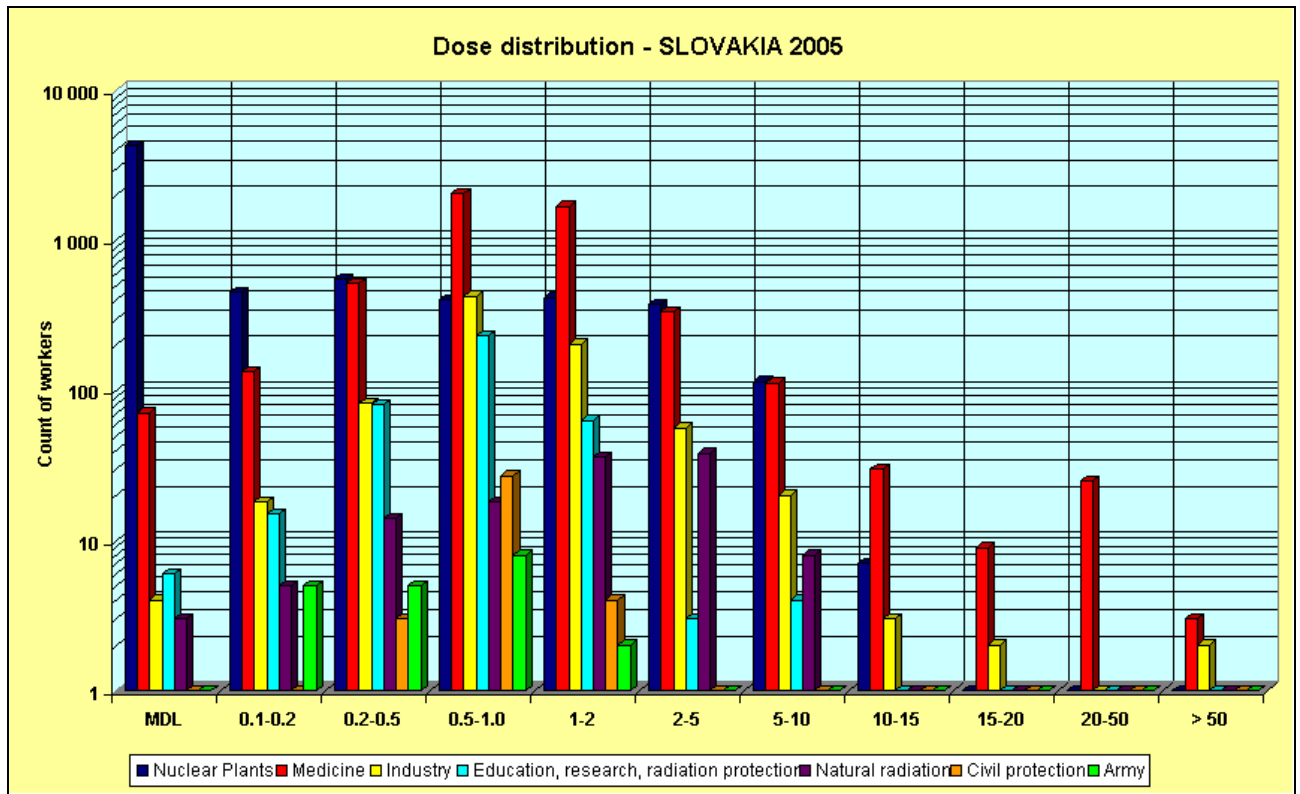
Graf 7: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2003

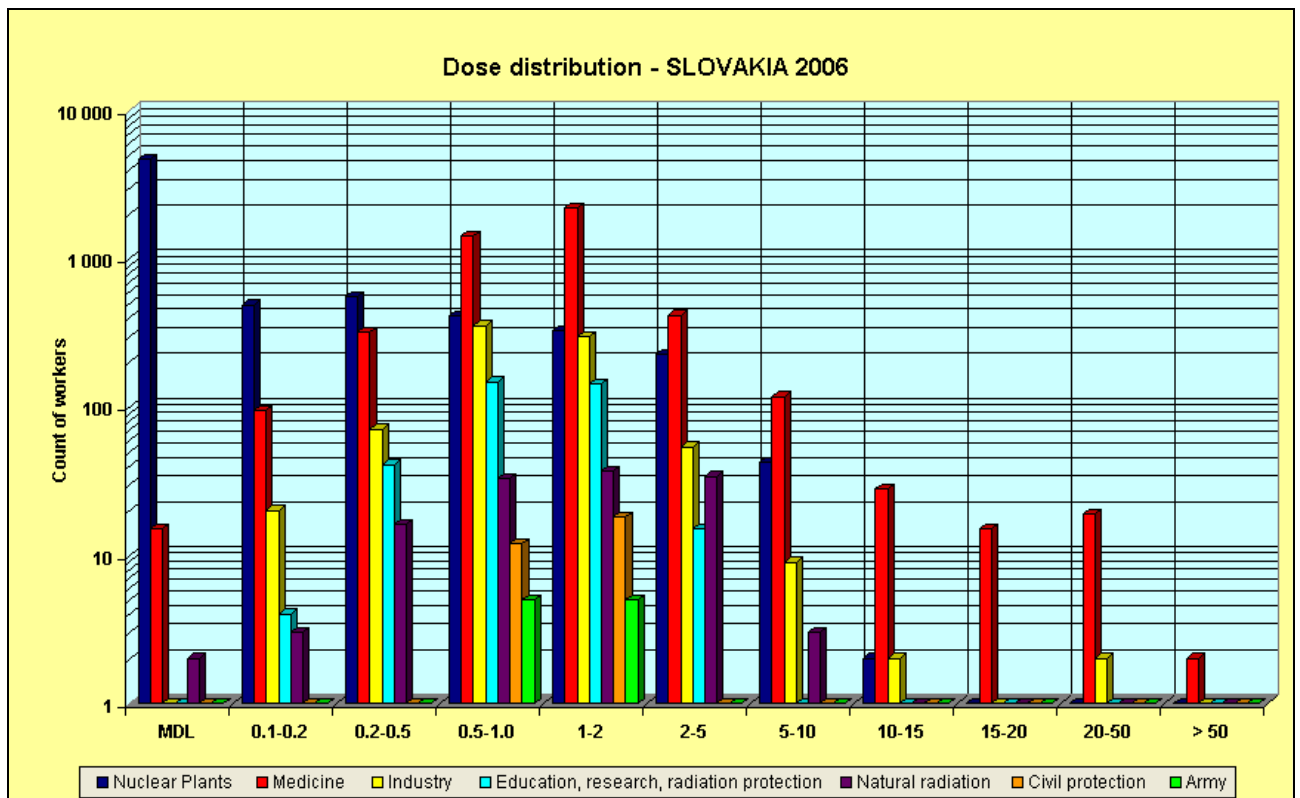
Graf 8: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2004

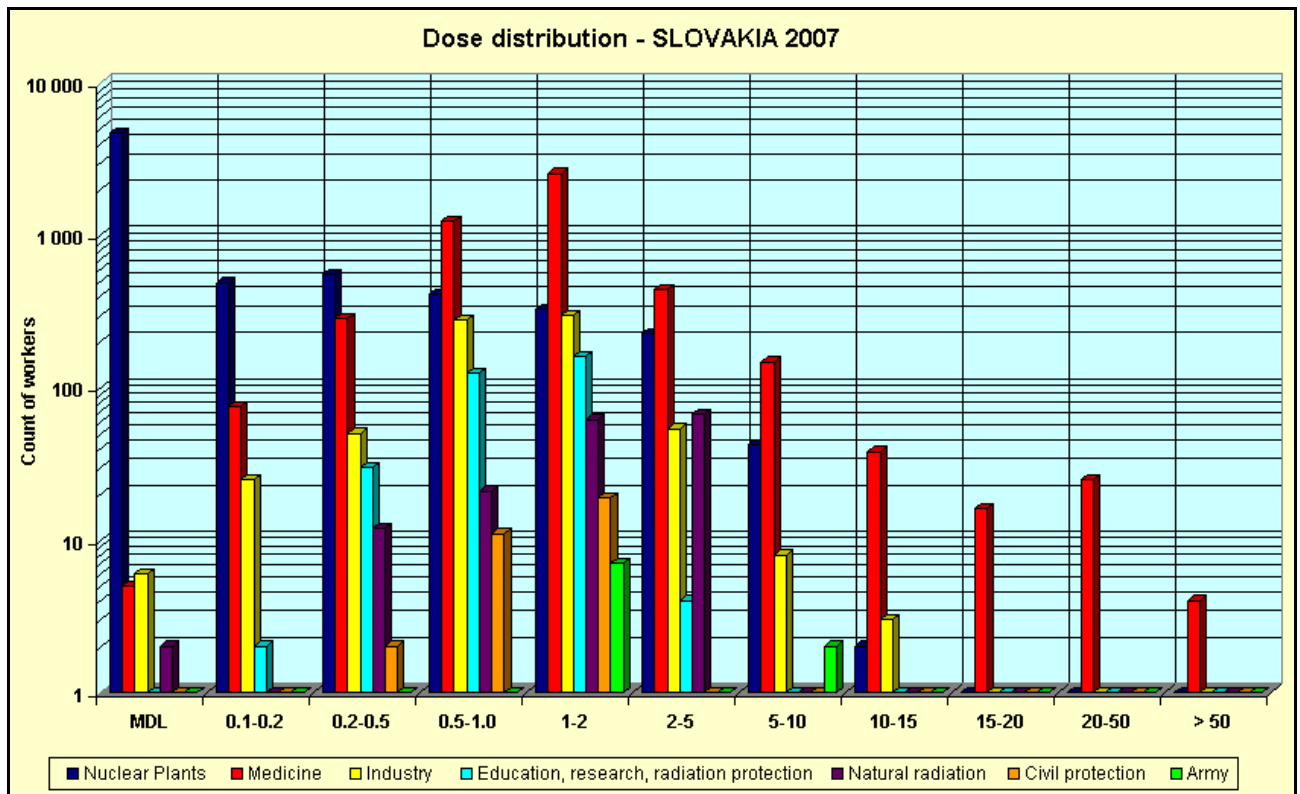
Graf 9: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2005

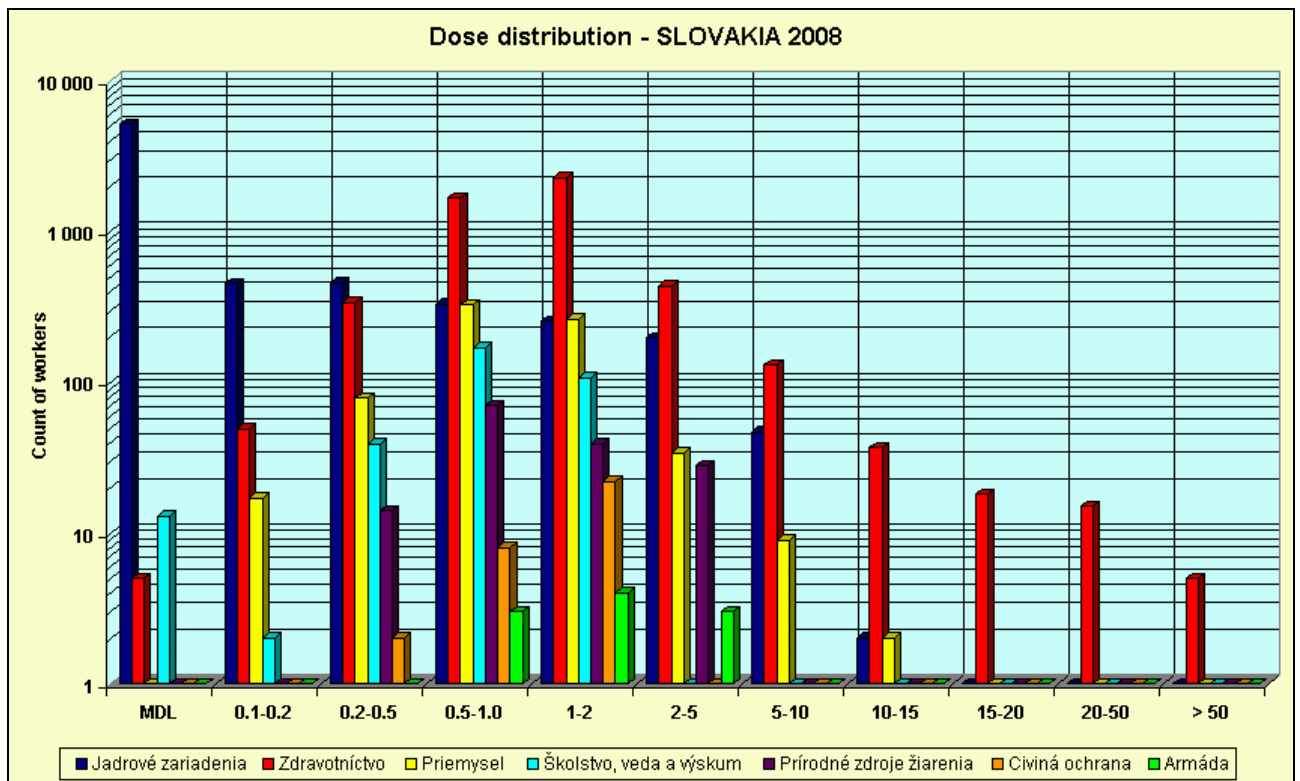
Graf 10: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2006

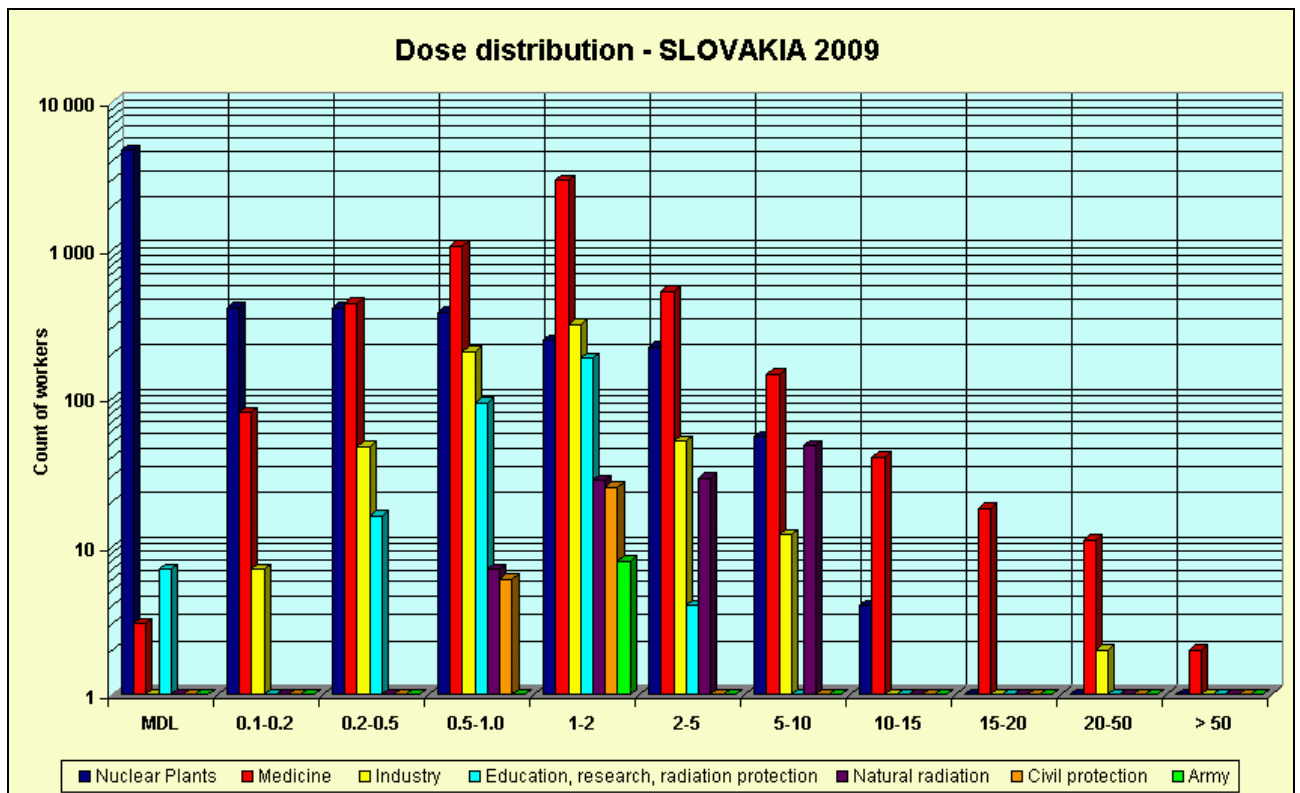
Graf 11: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2007

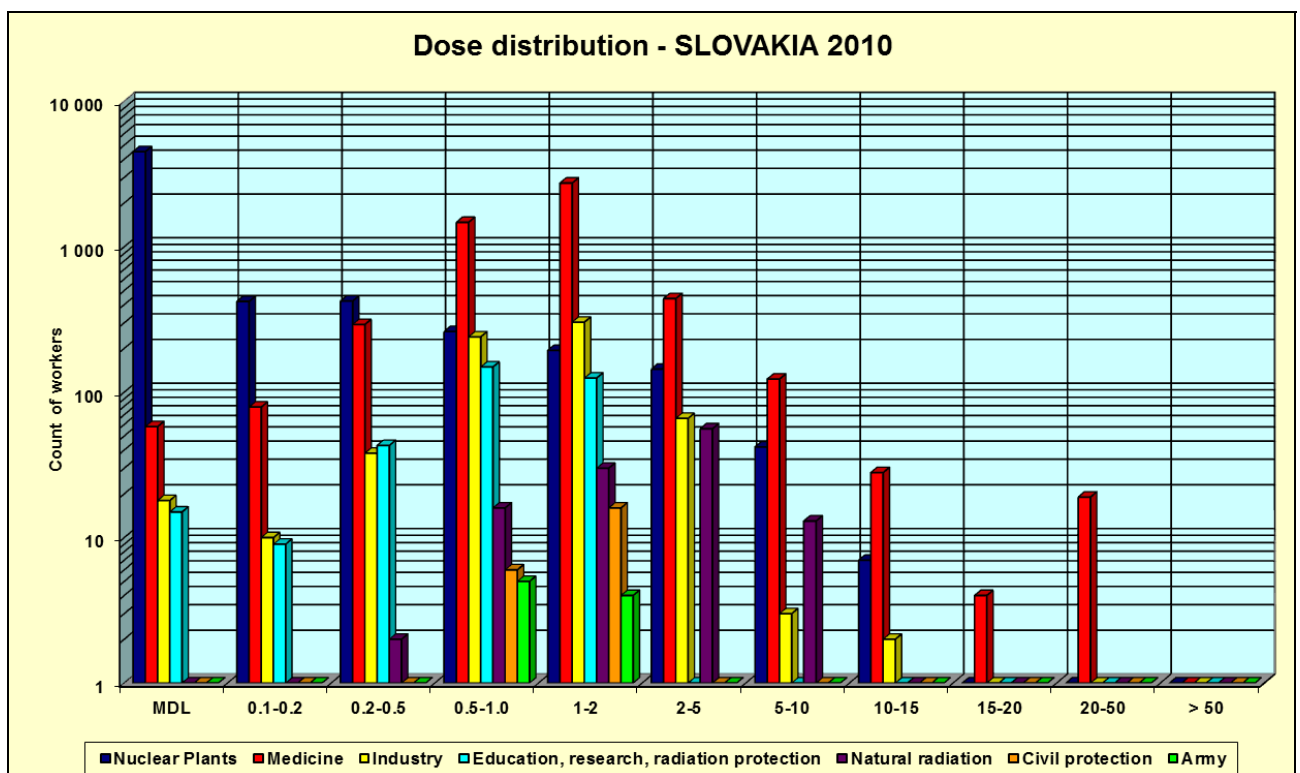
Graf 12: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2008

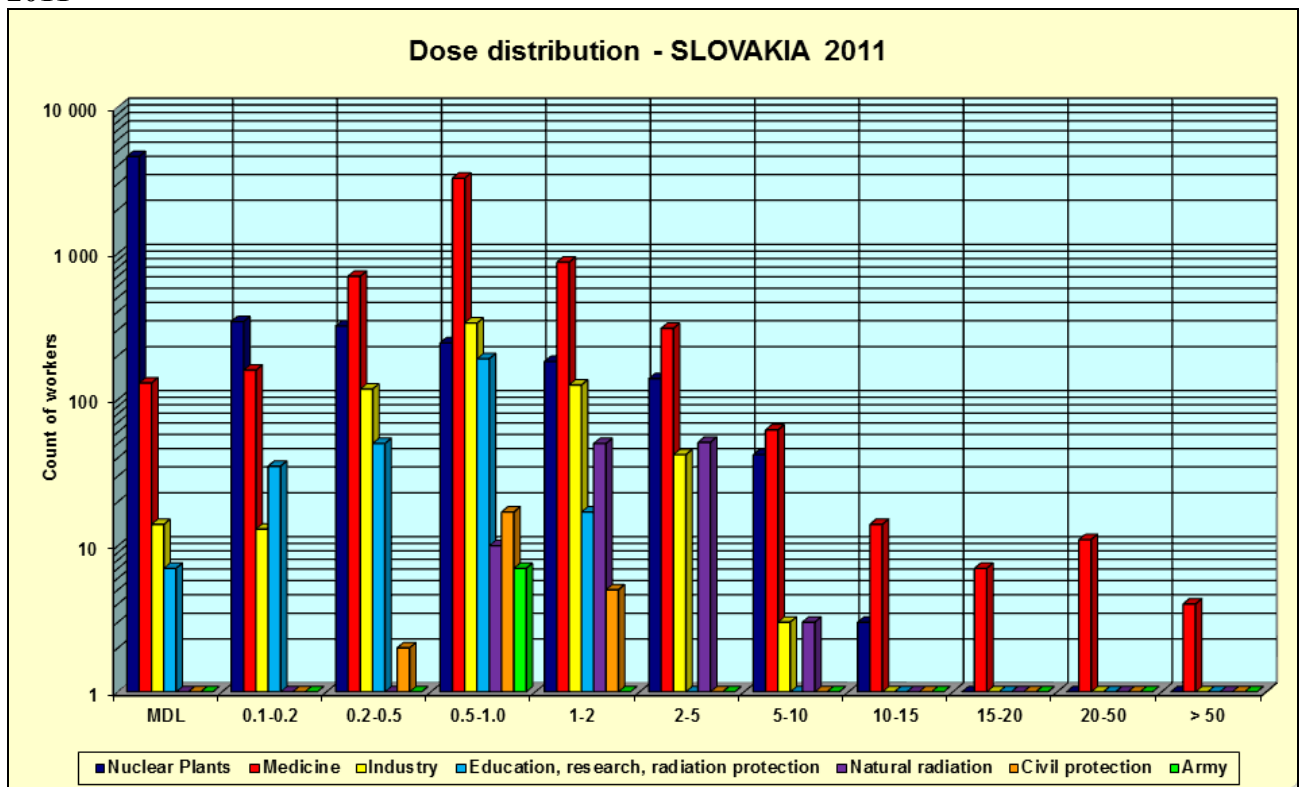
Graf 13: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2009

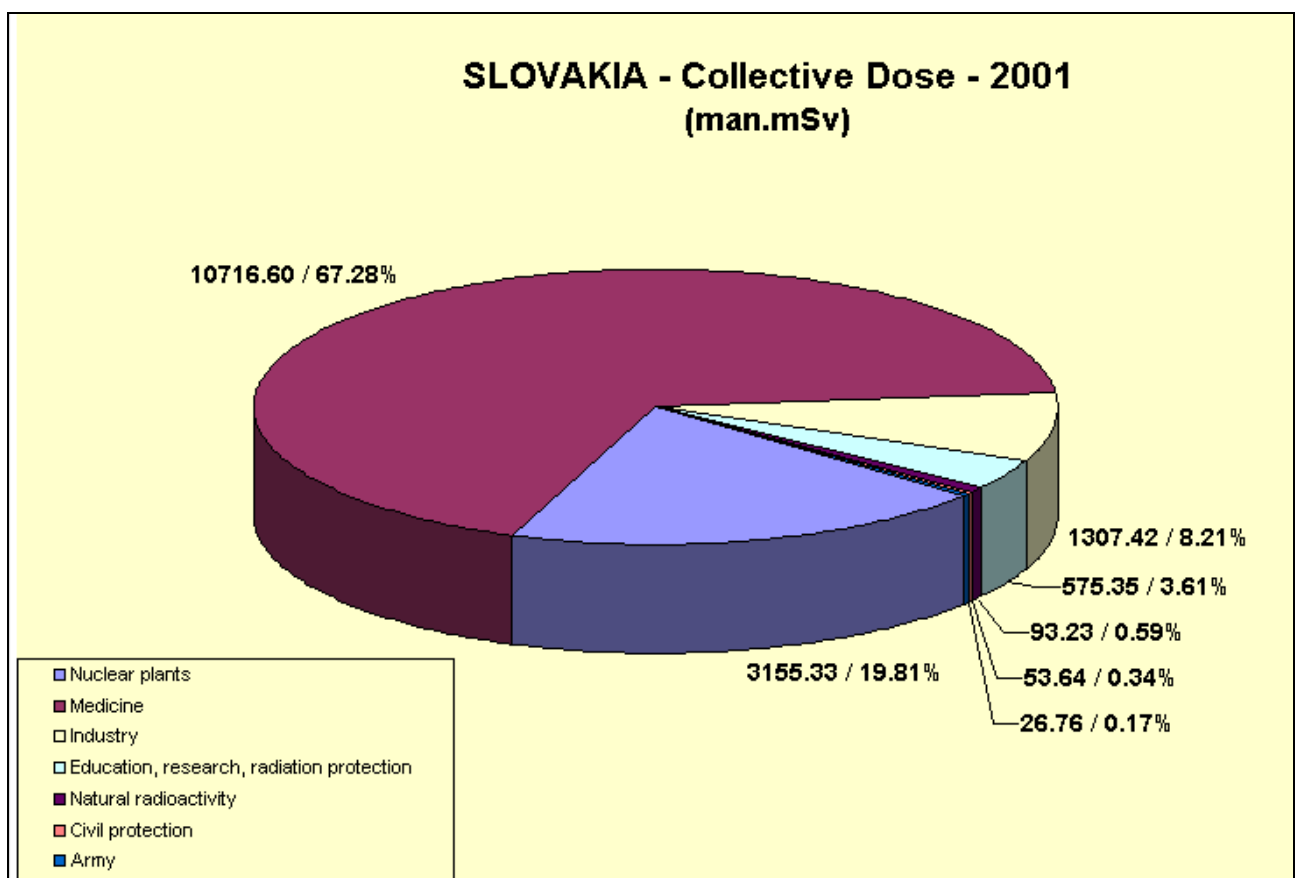
Graf 14: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2010

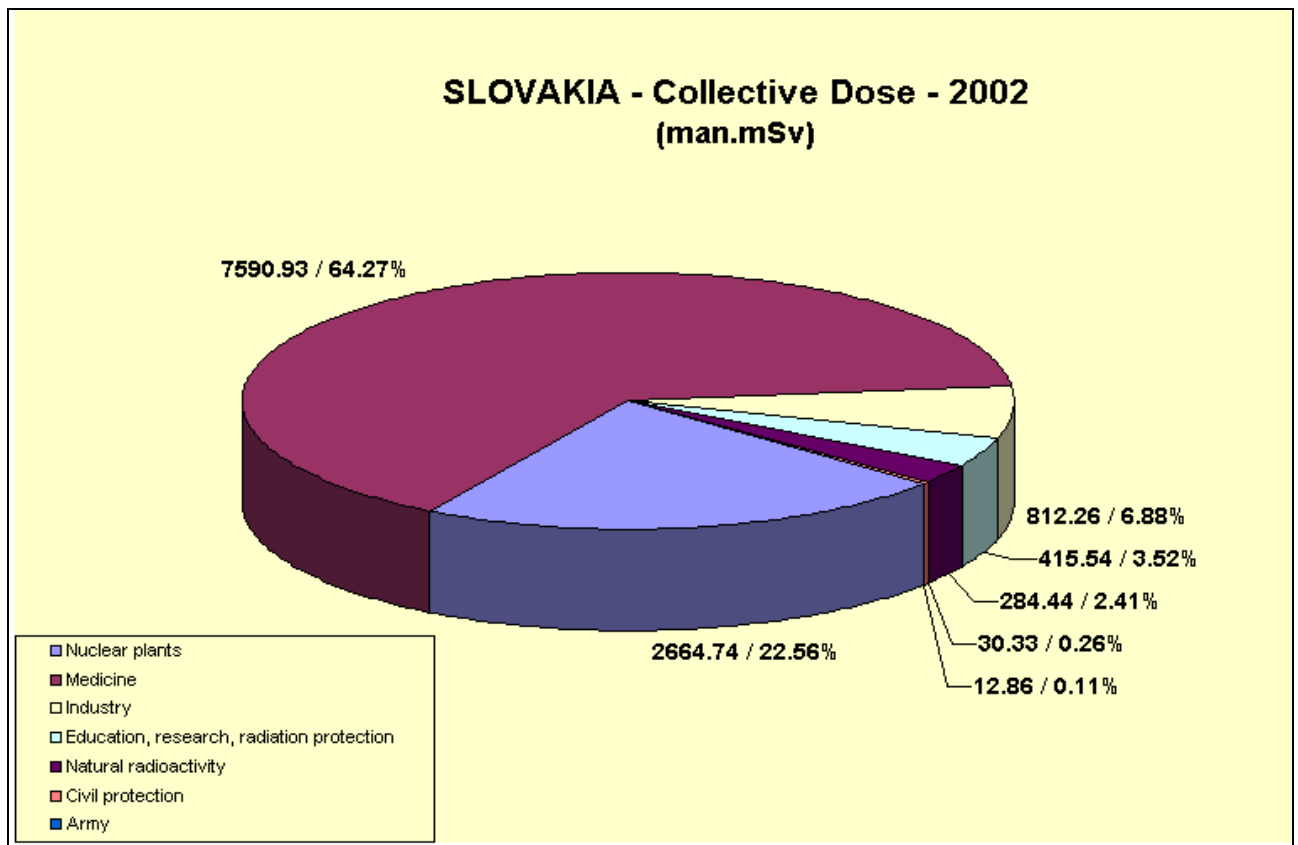
Graf 15: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov so zdrojmi žiarenia v SR v roku 2011

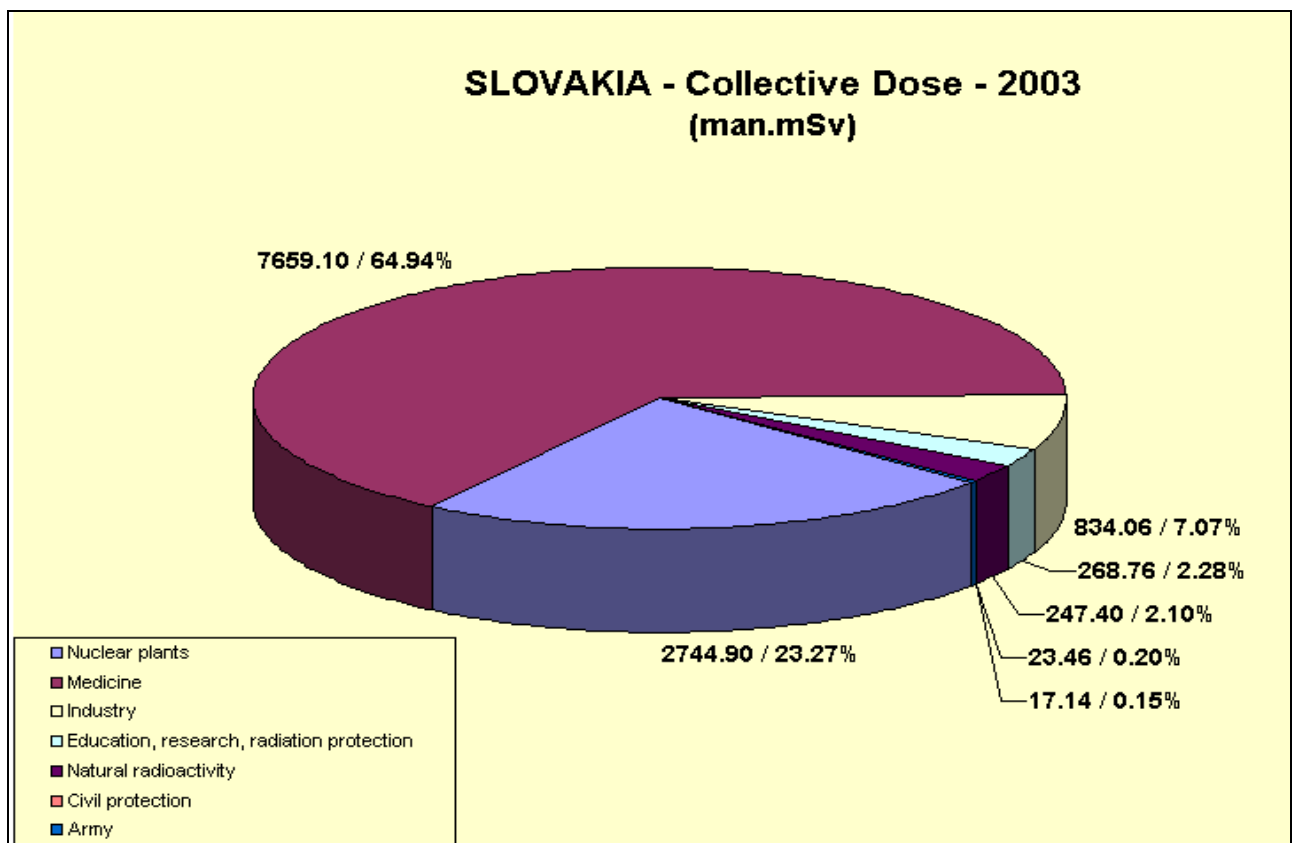
Graf 16: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2001

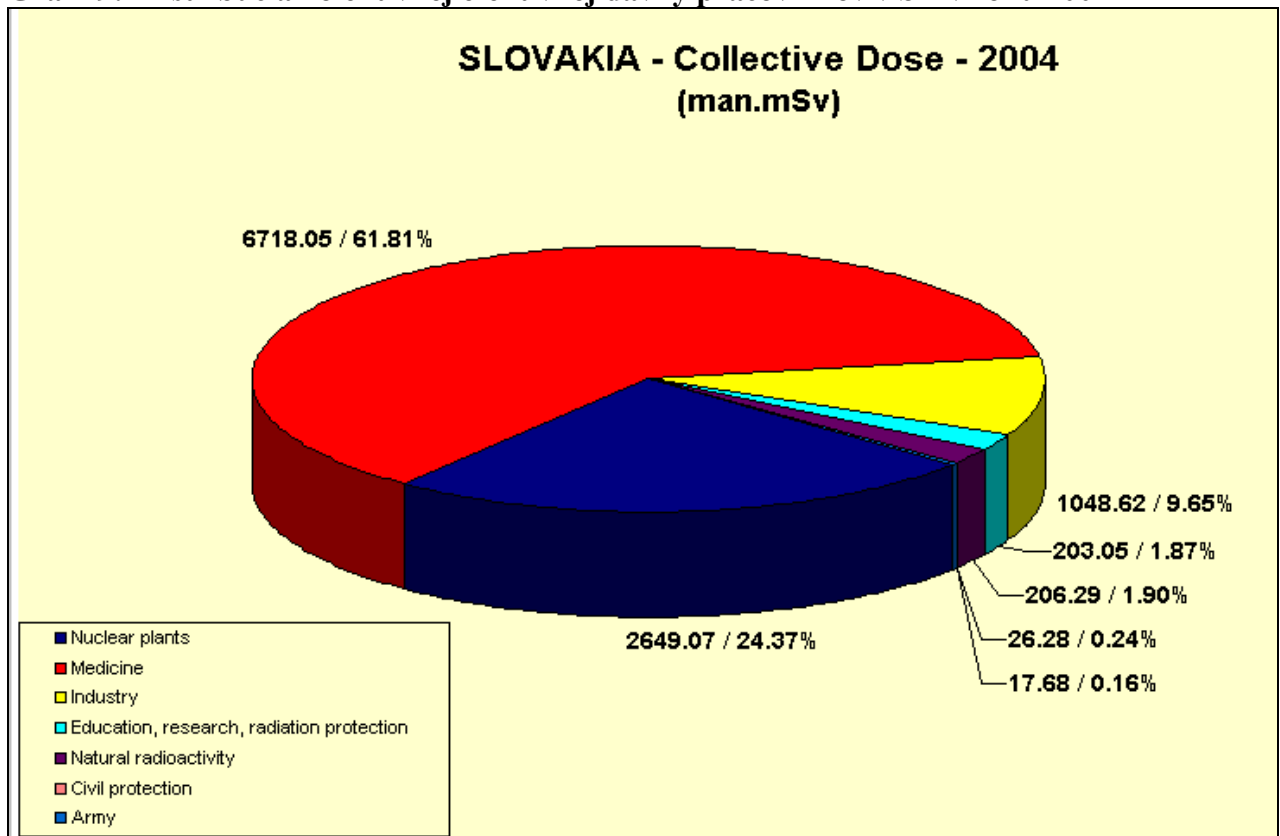
Graf 17: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2002

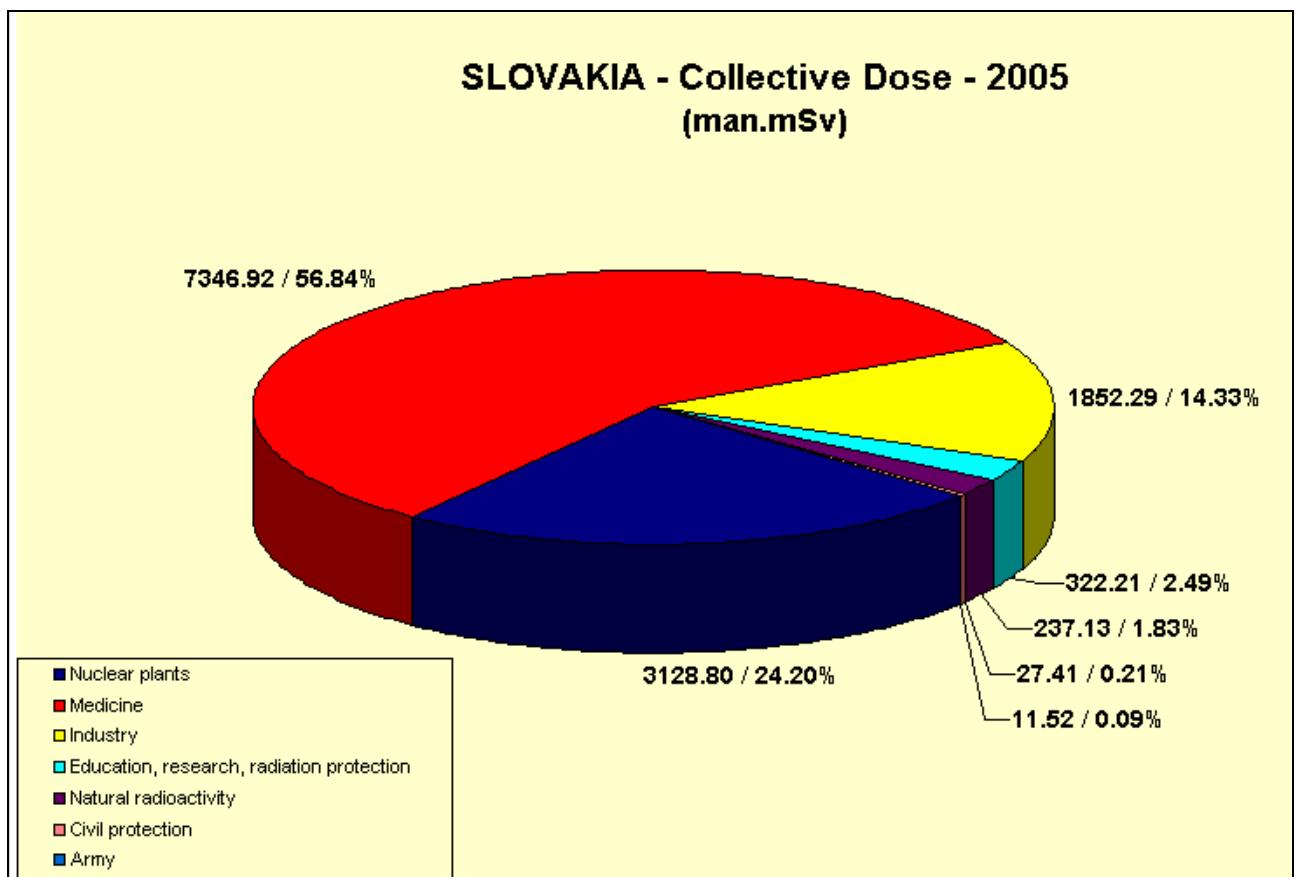
Graf 18: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2003

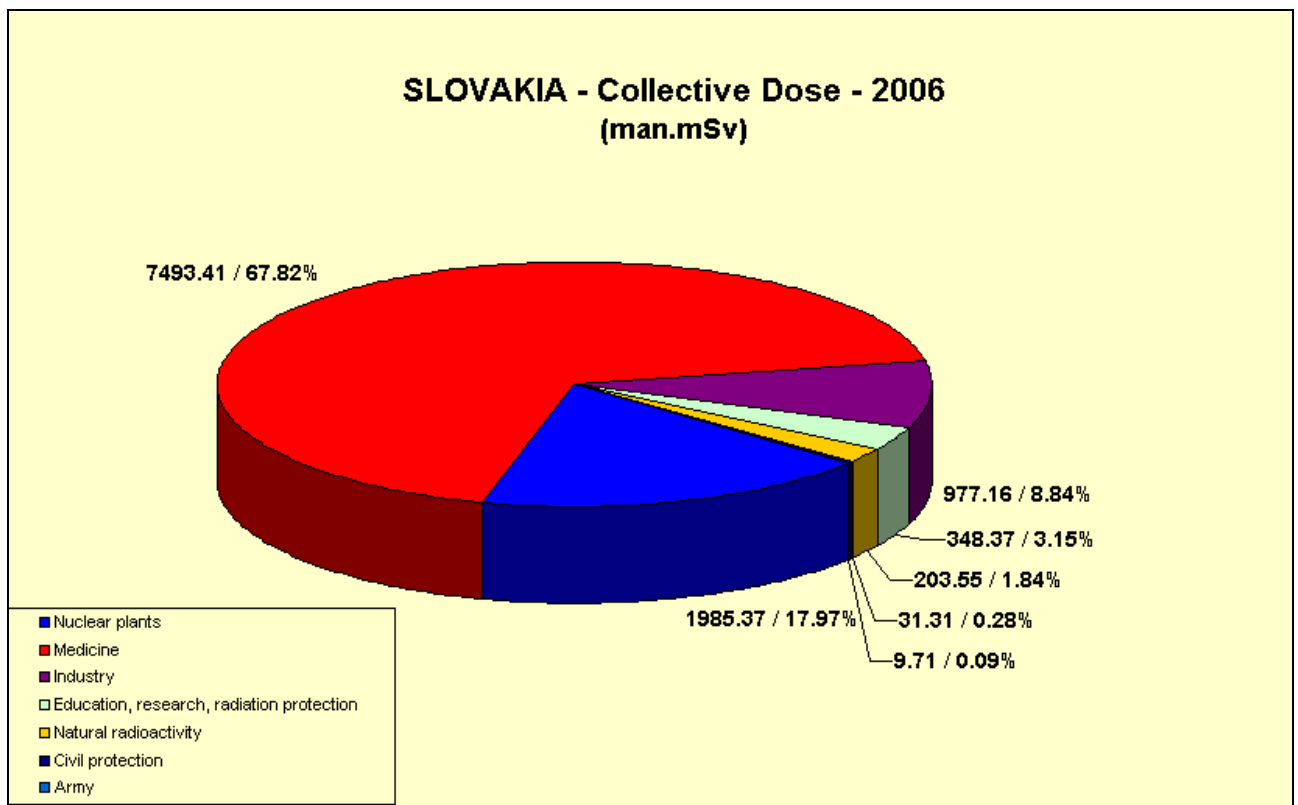
Graf 19: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2004

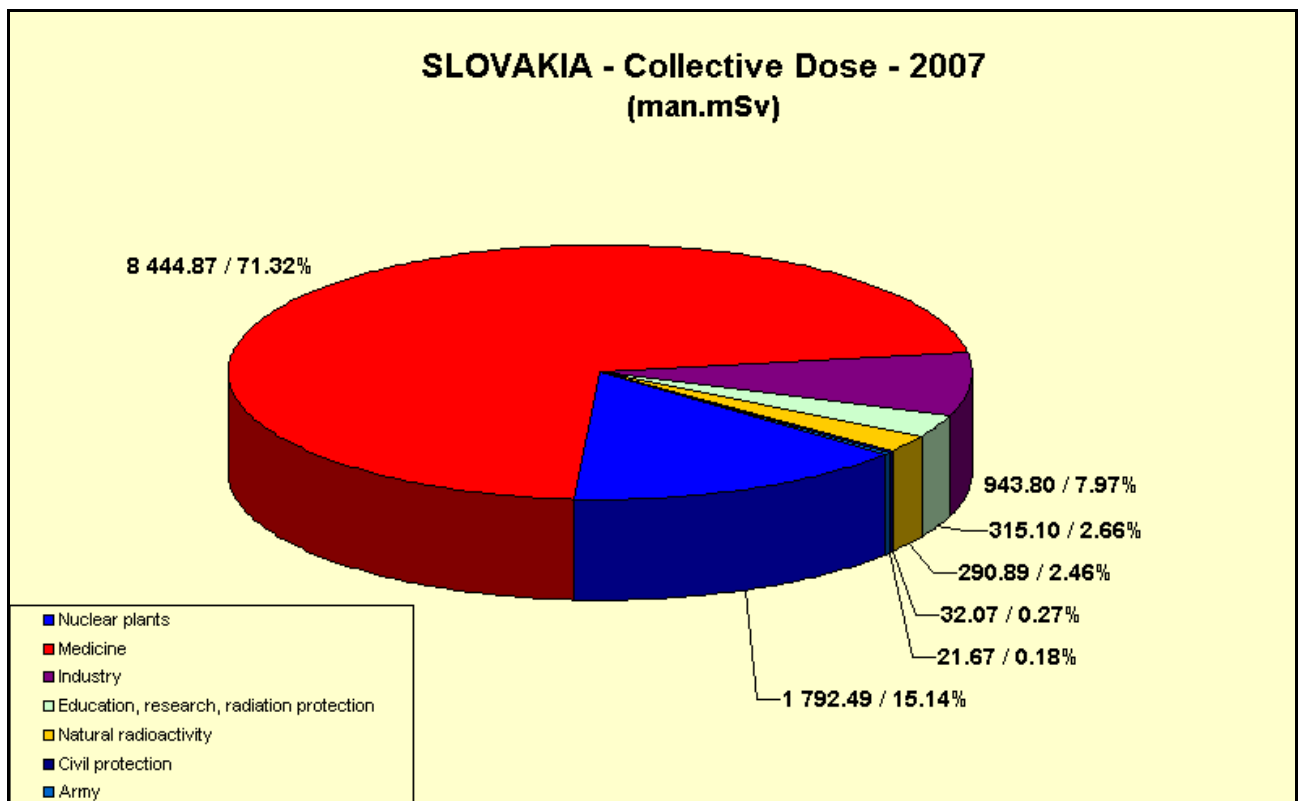
Graf 20: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2005

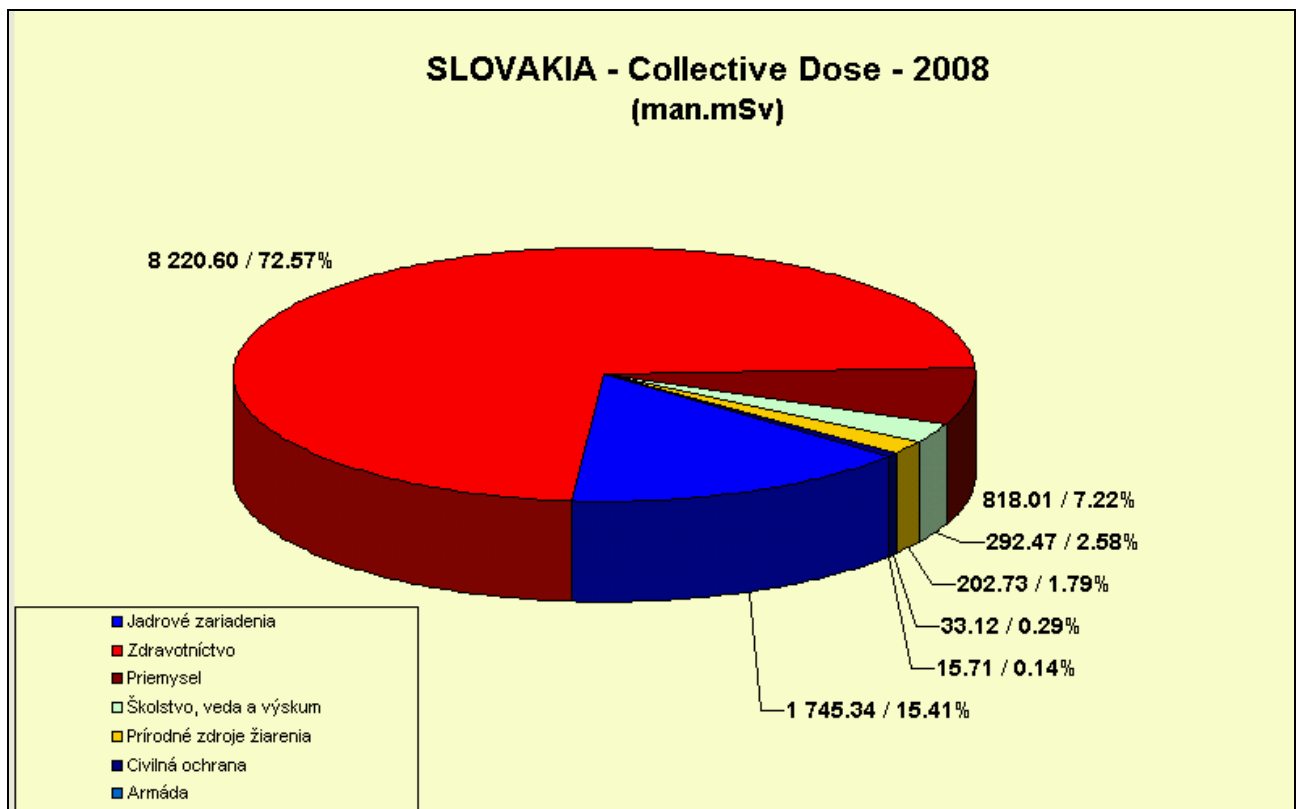
Graf 21: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2006

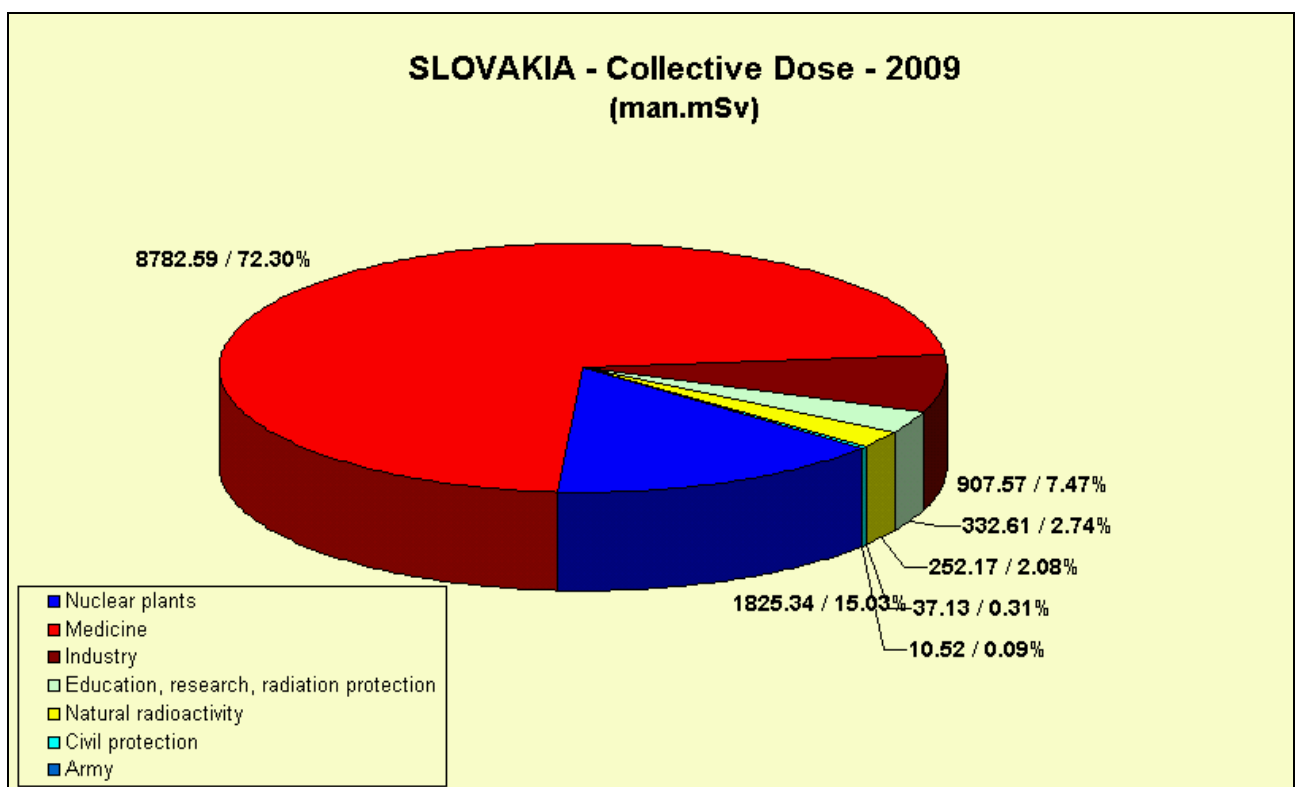
Graf 22: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2007

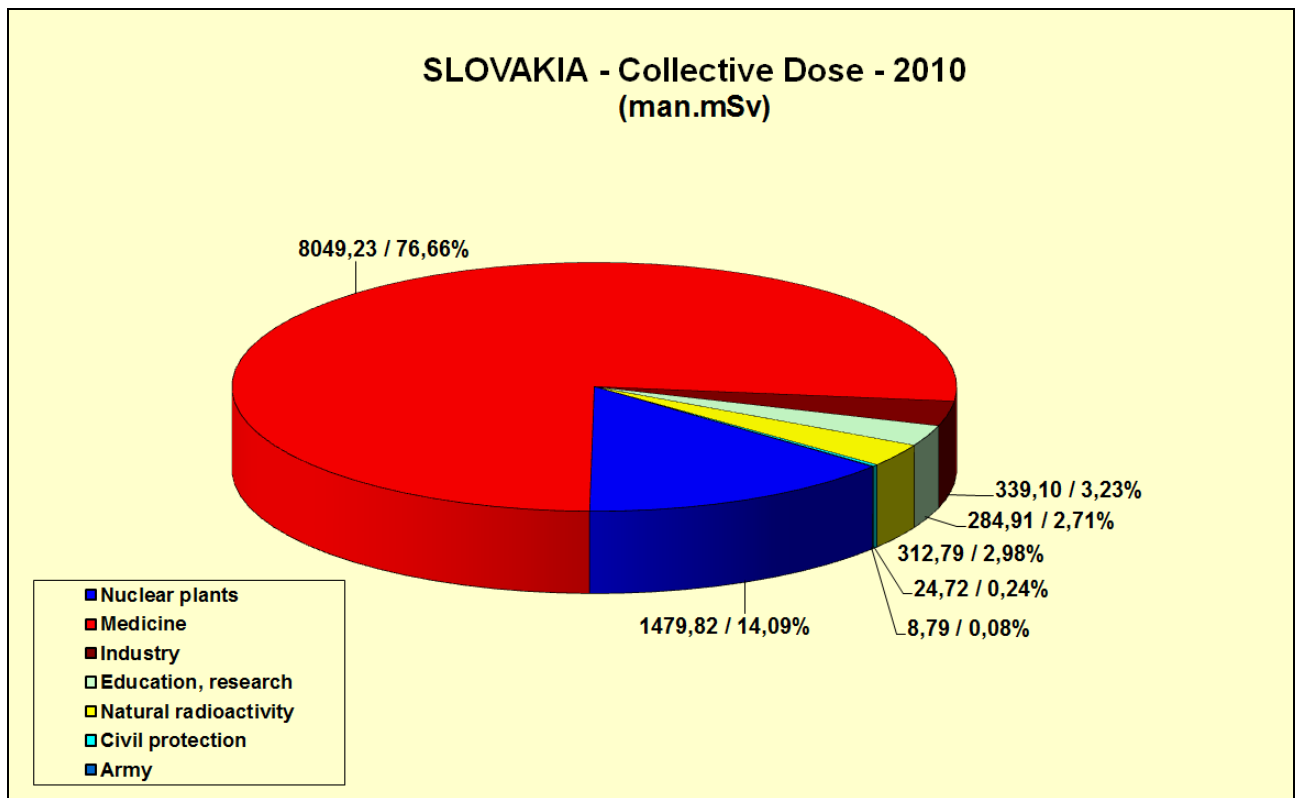
Graf 23: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2008

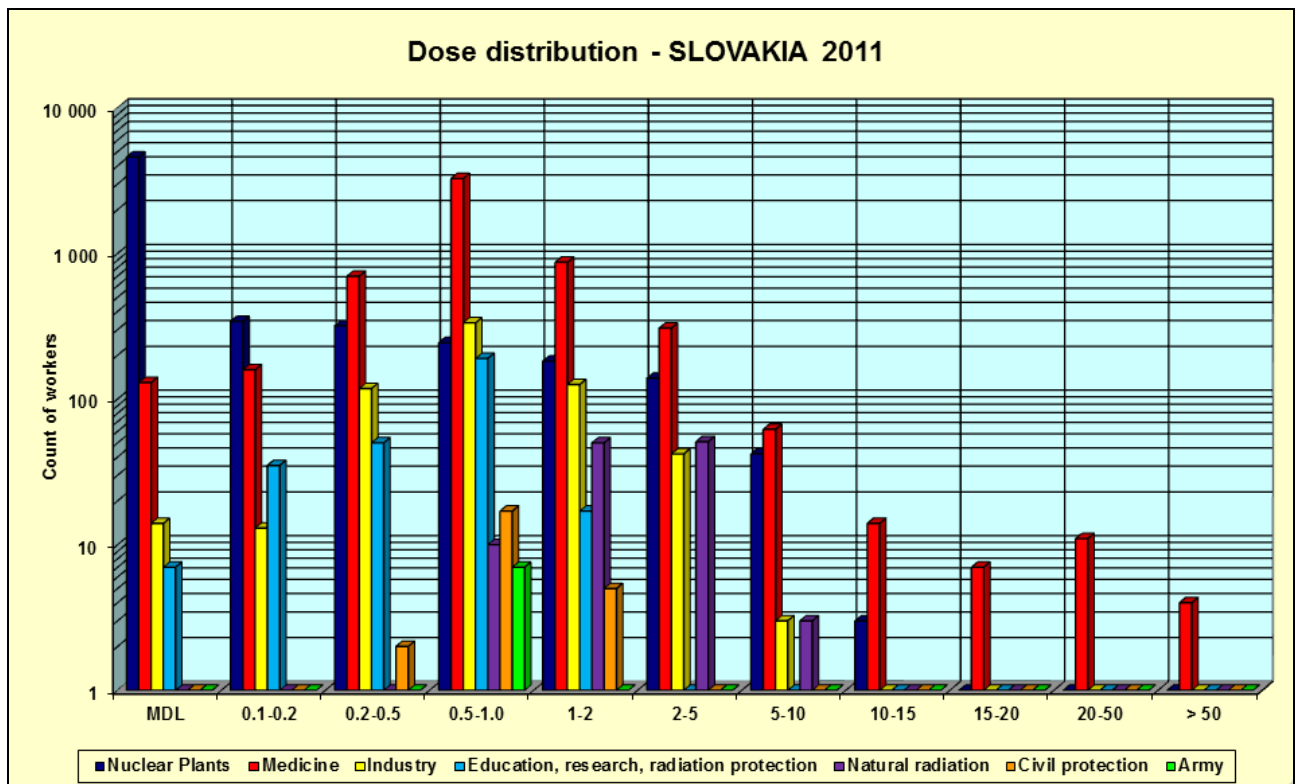
Graf 24: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2009

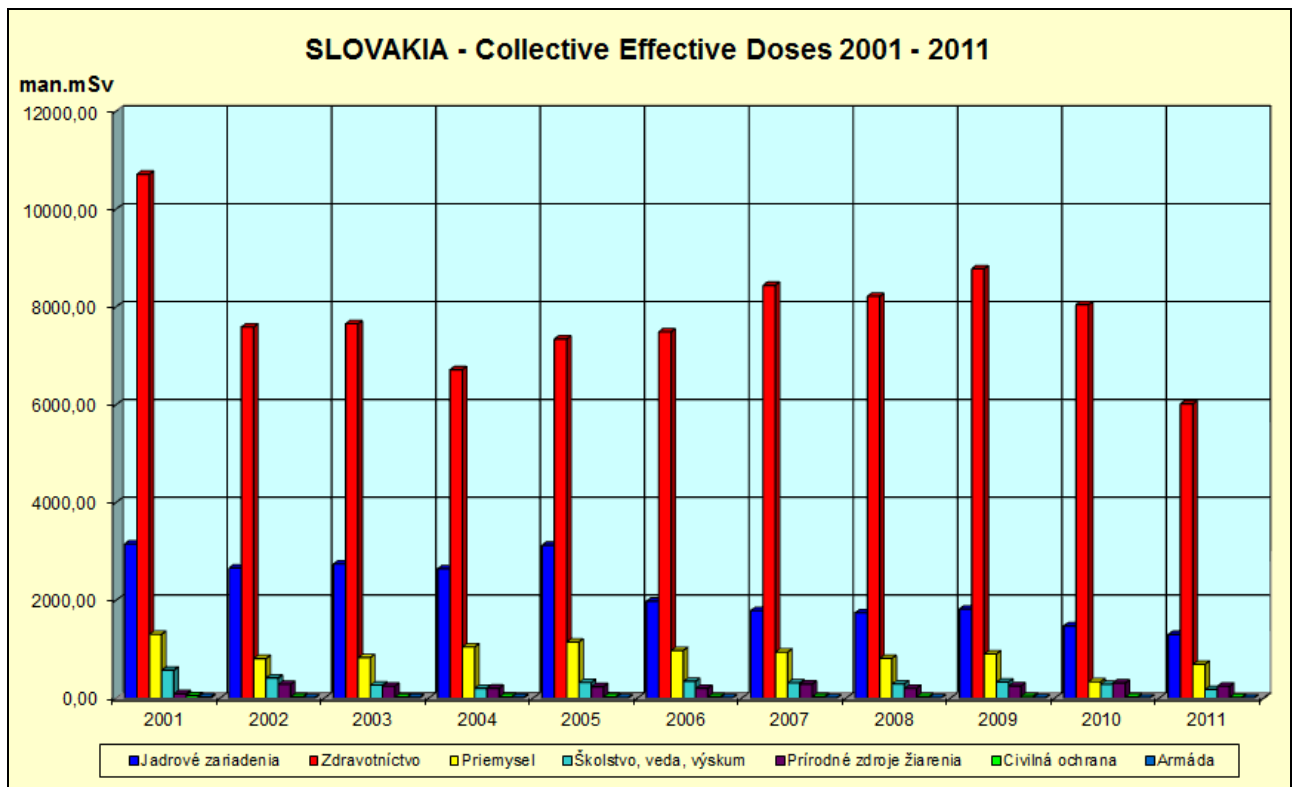
Graf 25: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2010

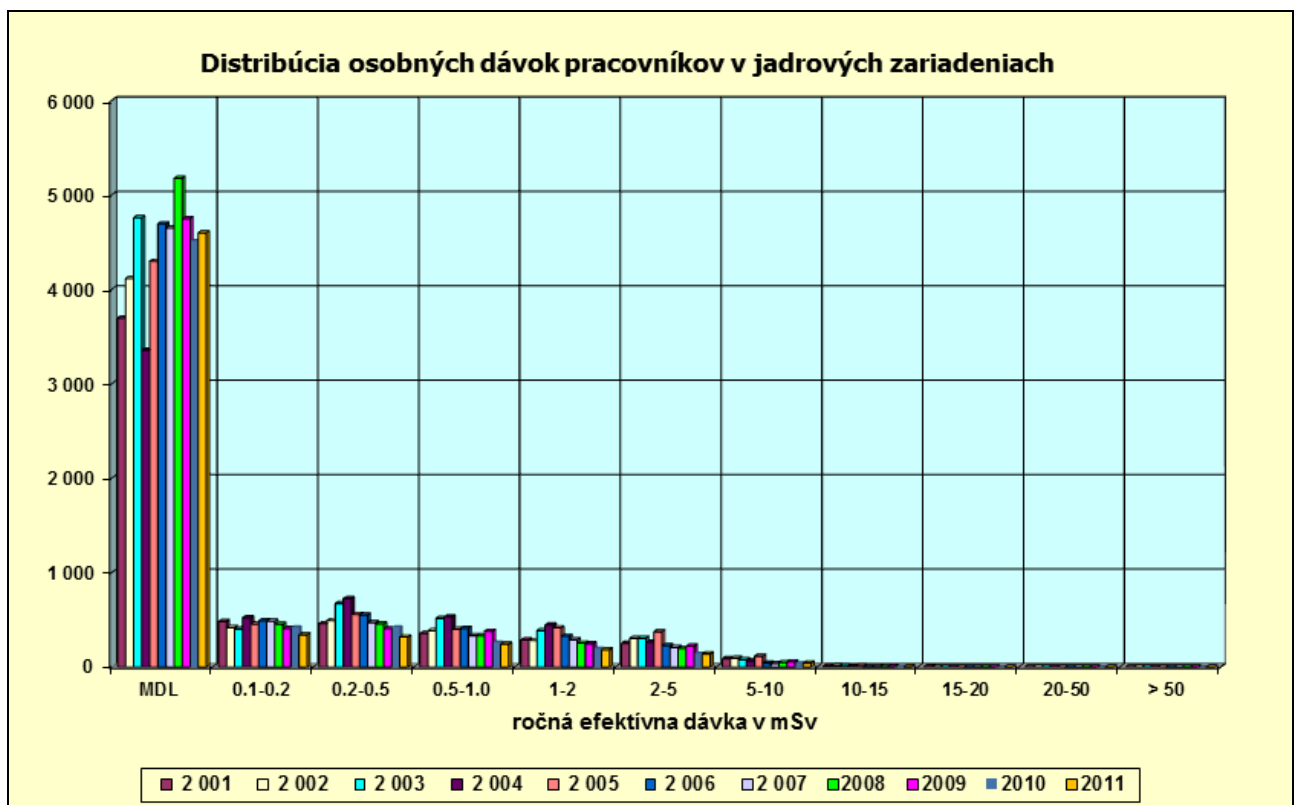
Graf 26: Distribúcia kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v SR v roku 2011

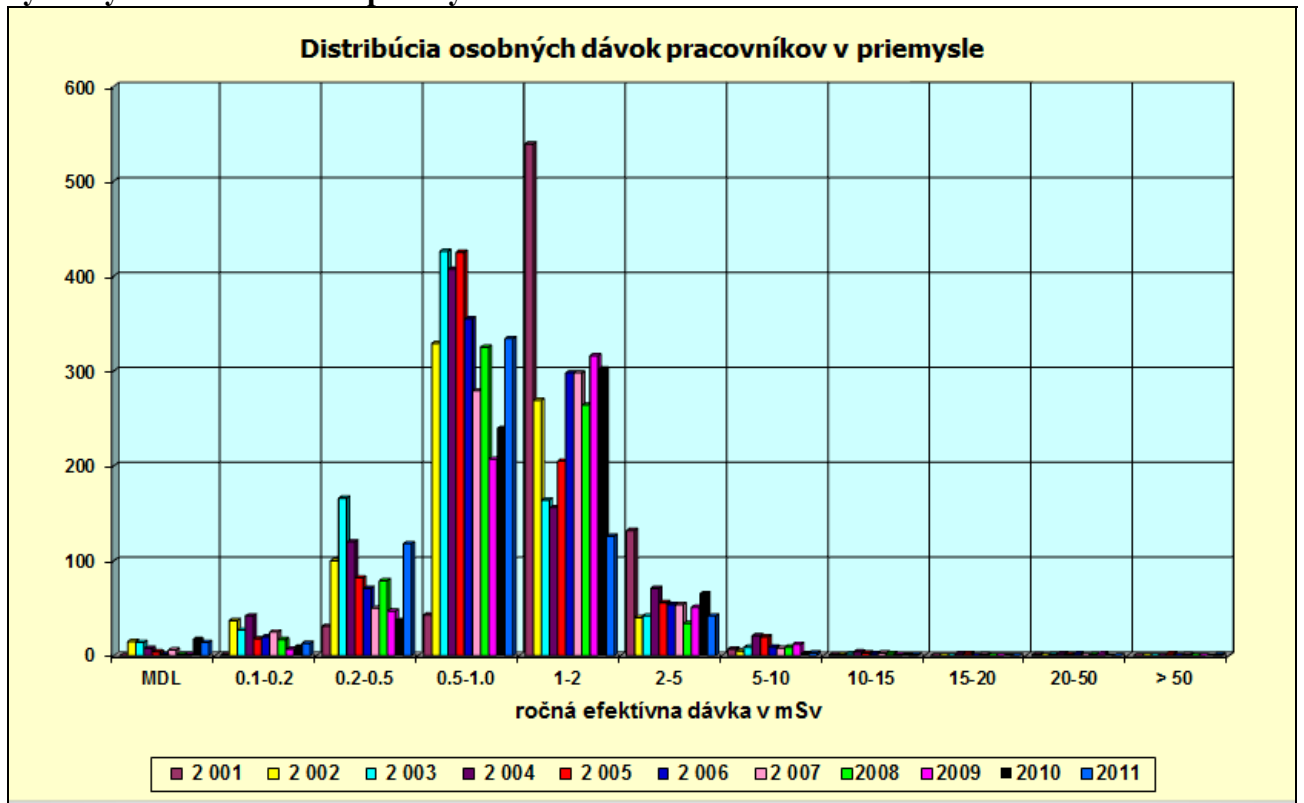
Graf 27: Kolektívna efektívna dávka pracovníkov v SR v rokoch 2000 - 2011

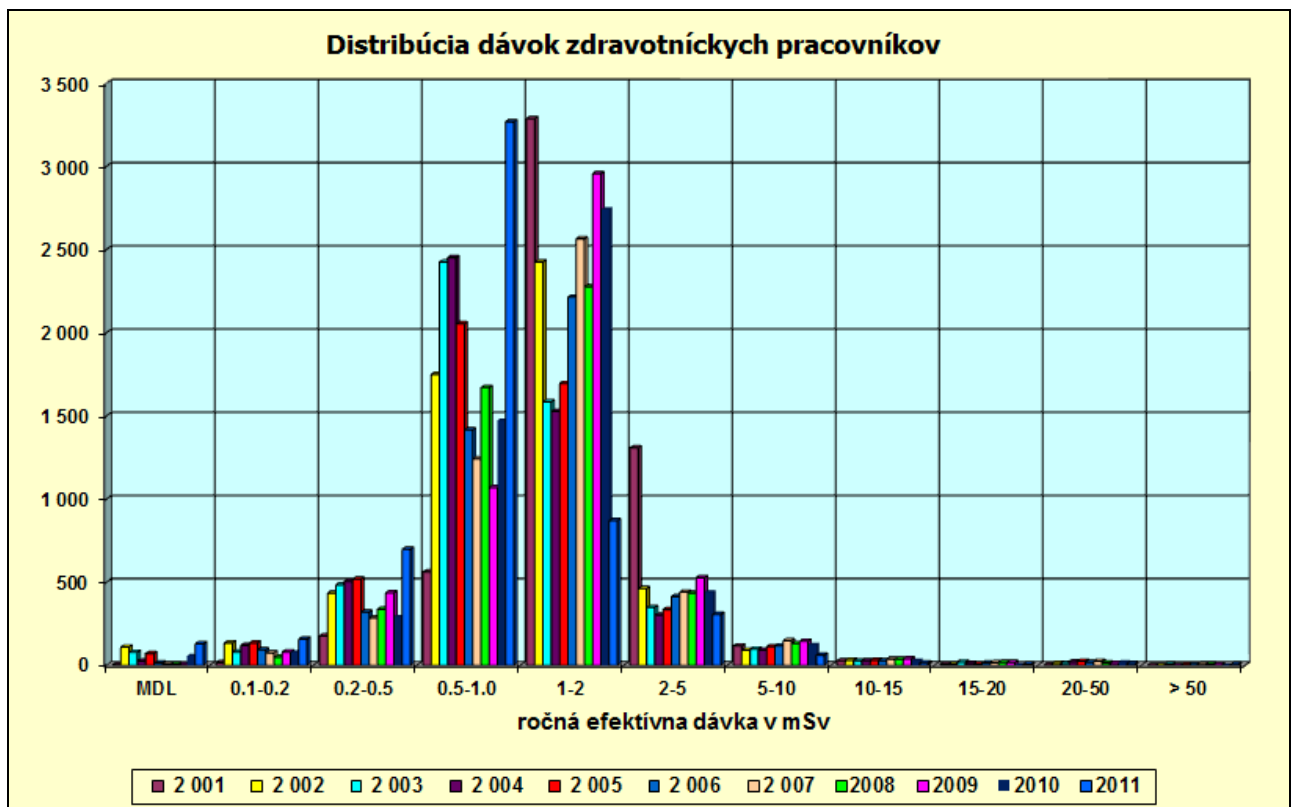
Graf 28: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov v SR v rokoch 2000 - 2011 vo vybraných oblastiach: Jadrovo-energetické zariadenia

Graf 29: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov v SR v rokoch 2000 – 2011 vo vybraných oblastiach – priemysel

Graf 30: Distribúcia efektívnych dávok pracovníkov v SR v rokoch 2000 - 2011 vo vybraných oblastiach – zdravotníctvo

Obrázok 1: Osobný termoluminiscenčný dozimeter

TL dozimeter pre monitorovanie beta-gama žiarenia, Slovenská legálna metrologia, n.o.

Obrázok 2: Osobný dozimeter OSL

OSL dozimeter (dozimeter s opticky stimulovanou luminiscenciou) pre monitorovanie beta-gama žiarenia, Dozimetrická služba VF s.r.o.

Analýza radiačnej záťaže zdravotníckych pracovníkov

Kolektívne efektívne dávky zdravotníckych pracovníkov pracujúcich so zdrojmi ionizujúceho žiarenia predstavujú absolútne najväčší príspevok k celkovej kolektívnej dávke z profesionálneho ožiarenia v Slovenskej republike (60 až 70%). V tabuľkách č. 12 až 14 sú uvedené celkové počty monitorovaných zdravotníckych pracovníkov podľa jednotlivých profesií, kolektívne efektívne dávky týchto pracovníkov a percentuálny podiel jednotlivých pracovných profesií zdravotníkov na celkovej kolektívnej dávke v rokoch 2001-2011. Najvyšší počet monitorovaných pracovníkov v zdravotníctve je v štandardnej diagnostickej rádiológii a potom nasledujú zdravotnícky pracovníci (lekári, rádiologickí asistenti, inštrumentárky), ktorí pracujú s röntgenovými prístrojmi na rôznych operačných sálach (chirurgia, ortopédia, traumatológia, neurológia a pod.).

Tabuľka 12: Počet monitorovaných zdravotníckych pracovníkov

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Diagnostická rádiológia	3 594	3 562	3 289	3 058	3 107	2831	2902	2 951	2777	2110	2340
Kardiológia	120	128	141	144	150	160	166	193	249	269	277
Chirurgická rádiológia	717	727	822	896	735	708	810	889	1235	1778	1839
Rádiačná onkológia	432	406	406	401	421	445	389	380	396	354	327
Nukleárna medicína	263	279	288	252	245	225	230	228	224	231	231
Stomatológia	22	20	23	11	17	17	17	12	14	21	14
Anesteziológia a int. med.	269	306	134	288	262	216	284	302	369	480	488
Iné zdravotnícke pracoviská	51	17	22	37	31	34	31	13	18	9	10

Tabuľka 13: Kolektívna efektívna dávka monitorovaných zdravotníckych pracovníkov (man.mSv)

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Diagnostická rádiológia	6980	4948	4362	3724	4375	4182	4616	4455	4098	2872	2170
Kardiológia	445	4137	964	688	832	881	1089	1147	1321	1248	1113
Chirurgická rádiológia	1303	929	1126	1174	886	1130	1423	1373	1898	2536	1724
Rádiačná onkológia	785	483	431	341	598	604	485	431	483	411	267
Nukleárna medicína	263	279	288	252	245	225	230	497	512	464	399
Stomatológia	22	12	14	8	14	14	12	9	12	7	10
Anesteziológia a int. med.	407	281	300	232	204	210	285	287	417	476	290
Iné zdravotnícke pracoviská	87	16	15	37	32	37	32	13	34	17	43

Tabuľka 14: Kolektívne efektívne dávky jednotlivých profesijných skupín v zdravotníctve v Slovenskej republike (v %)

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Diagnostická rádiológia	65,53	65,33	57,21	55,63	59,67	55,82	54,65	54,25	46,71	35,75	36,07
Kardiológia	4,18	5,78	12,65	10,28	11,36	11,76	12,89	13,96	15,06	15,53	18,50
Chirurgická rádiológia	12,24	12,27	14,77	17,55	12,09	15,09	16,86	16,72	21,63	31,58	28,66
Rádioterapia	7,37	6,38	5,66	5,1	8,16	8,06	5,74	5,25	5,5	5,12	4,44
Nukleárna medicína	5,82	6,15	5,4	7,29	5,32	5,59	5,74	6,05	5,83	5,78	6,63
Stomatológia	0,21	0,16	0,19	0,11	0,19	0,19	0,14	0,11	0,13	0,09	0,16
Anesteziológia a int. med.	3,83	3,71	3,94	3,47	2,79	2,81	3,37	3,49	4,75	5,93	4,82
Iné zdravotnícke pracoviská	0,82	0,21	0,19	0,57	0,42	0,49	0,39	0,16	0,38	0,22	0,71

Najvýraznejší nárast kolektívnej efektívnej dávky zdravotníckych pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bol v profesijnej skupine pracovníkov na kardiologických pracoviskách, kde sa zvýšil za uplynulých 10 rokov viac ako trojnásobne a má dlhodobu trvale stúpajúcu tendenciu. V tejto profesijnej skupine sú aj dlhodobu najvyššie priemerné dávky na jedného monitorovaného pracovníka. Ďalšou skupinou, kde došlo k nárastu veľkosti ožiarovania sú pracovníci, ktorí pracujú s röntgenovými prístrojmi na operačných sálach pri rôznych operačných zákrokoch (chirurgia, traumatológia, neurológia, neurochirurgia, ortopédia, urológia, cievna chirurgia a pod.). V tejto profesijnej skupine bol nárast kolektívnej dávky za uplynulých 10 rokov viac ako dvojnásobný.

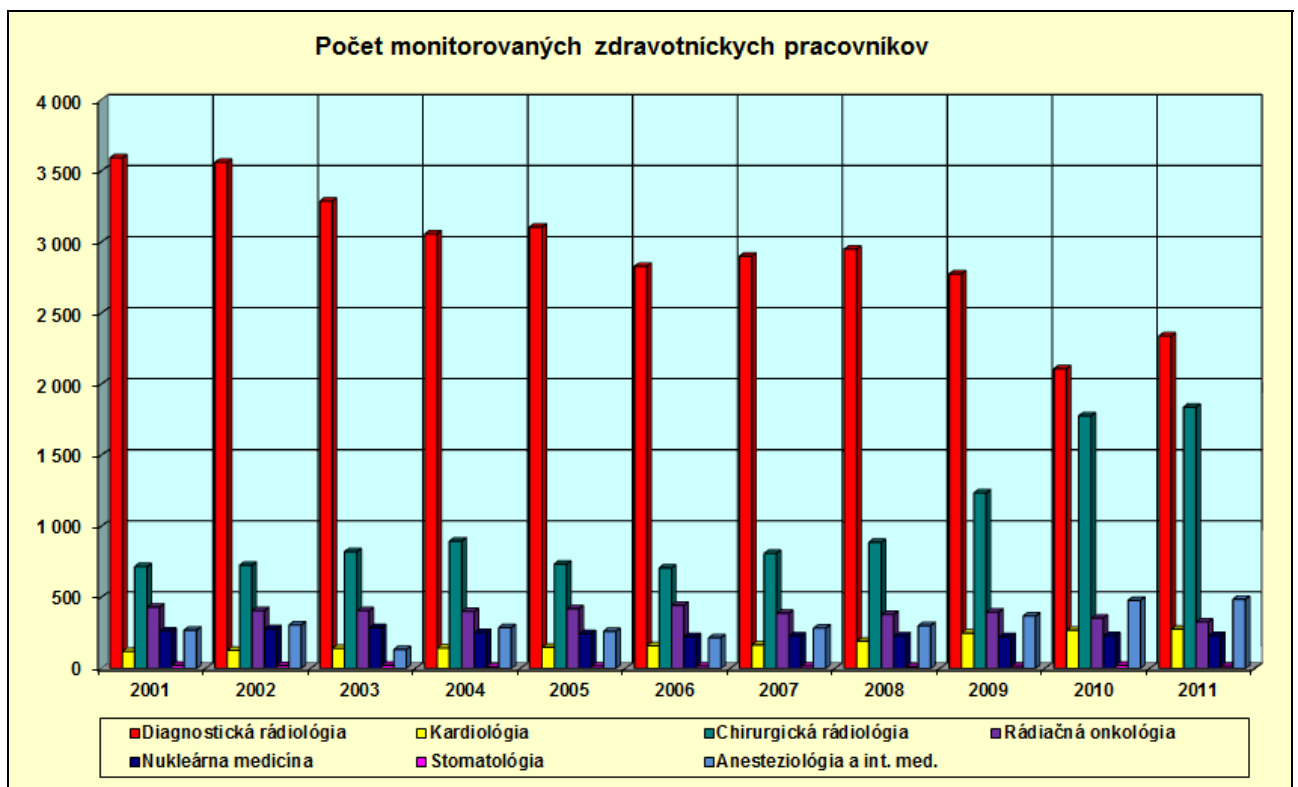
Záverom pri hodnotení veľkosti radiačnej záťaže zdravotníckych pracovníkov možno uviesť:

- Najvyššie priemerné ročné efektívne dávky sú dlhodobo u pracovníkov na špecializovaných kardiologických pracoviskách, ktorí vykonávajú komplikované a časovo náročné intervenčné rádiologické a kardiologické zákroky.
- Intervenčné zákroky napríklad výrazne vzrástli od roku 2003 s modernizáciou kardiologických pracovísk (angiografie o 70%, endovaskulárne intervencie o 465%, koronárne angioplastiky o 51% v porovnaní s rokom 1999) a rozšírením počtu špecializovaných kardiologických kliník.
- Dlhý čistý prevádzkový skiaskopický čas v priebehu intervenčných zákrokov (od 2 min pri angiografiách až po 195 min pri rádiofrekvenčnej ablácii).
- Opakovane sa vyskytujú desiatky zdravotníckych pracovníkov, u ktorých ročné efektívne dávky sú vyššie ako 20 mSv, resp. 50 mSv.
- Výrazne sa v posledných rokoch zvyšuje počet pracovníkov, ktorí vykonávajú rôzne operačné zákroky pomocou röntgenových prístrojov.

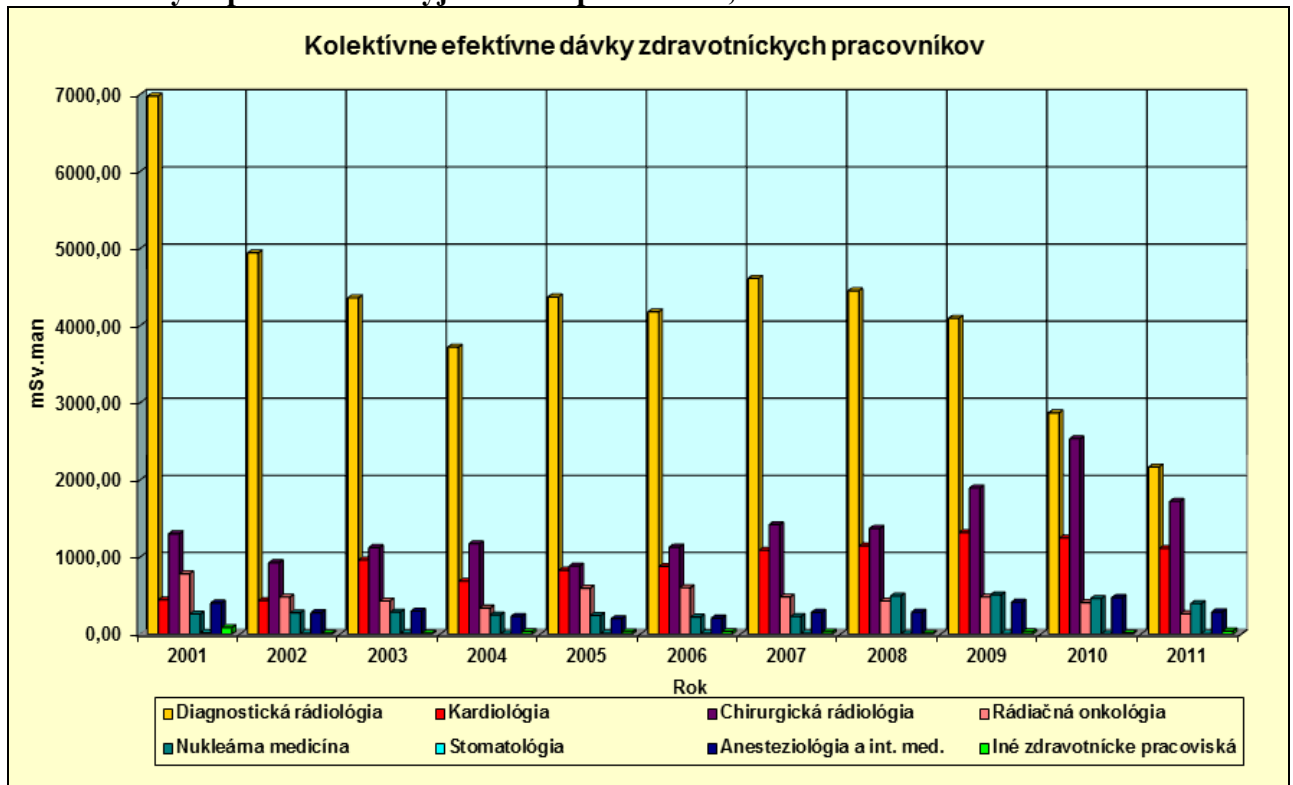
Významný nárast počtu intervenčných rádiologických výkonov v Slovenskej republike v posledných 5 rokoch viedol tiež k významnému nárastu veľkosti ožiarovania zdravotníckych pracovníkov, ktorí tieto výkony vykonávajú. Intervenčná rádiológia a kardiológia, spolu s rozširujúcim sa používaním röntgenových prístrojov pri rôznych chirurgických výkonoch, vrátane výkonov tzv. „jednodňovej chirurgie“ sú jedinými oblasťami v zdravotníctve, kde v uplynulých rokoch dochádzalo k trvalému nárastu veľkosti ožiarovania pracovníkov. Pritom v oblasti intervenčných rádiologických výkonov v priebehu siedmych kalendárnych rokov sa zvýšil podiel kolektívnej dávky pracovníkov, ktorí tieto výkony vykonávajú, viac ako trojnásobne: z 4,18% v roku 2001 na 18,50% v roku 2011. V profesijnej skupine zdravotníckych pracovníkov na rôznych operačných sálach sa podiel kolektívnej dávky týchto

pracovníkov zvýšil z 12,27% v roku 2001 na 31,58% v roku 2010. Najväčší pokles bol zaznamenaný v oblasti klasickej diagnostickej rádiológie: z 65,53% v roku 2001 na 35,75 % v roku 2010. Veľkosť ožiarenia pracovníkov na pracoviská v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne sa posledných 10 rokov výraznejšie nemenila a predstavovala 6 až 7% z celkovej kolektívnej efektívnej dávky v prípade nukleárnej medicíny a 5 až 8% v prípade radiačnej onkológie.

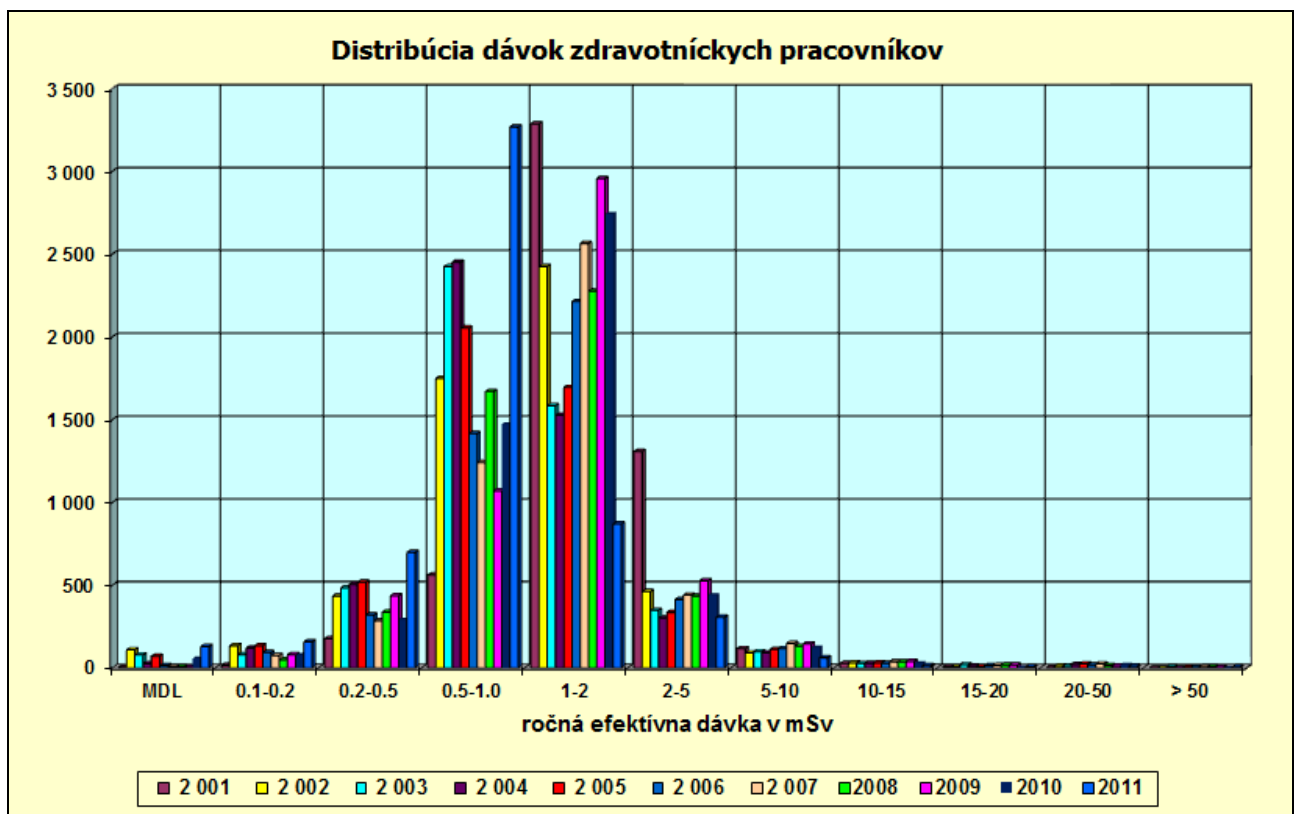
Graf č. 31: Počet monitorovaných pracovníkov v jednotlivých profesijných skupinách v zdravotníctve, 2001 – 2011

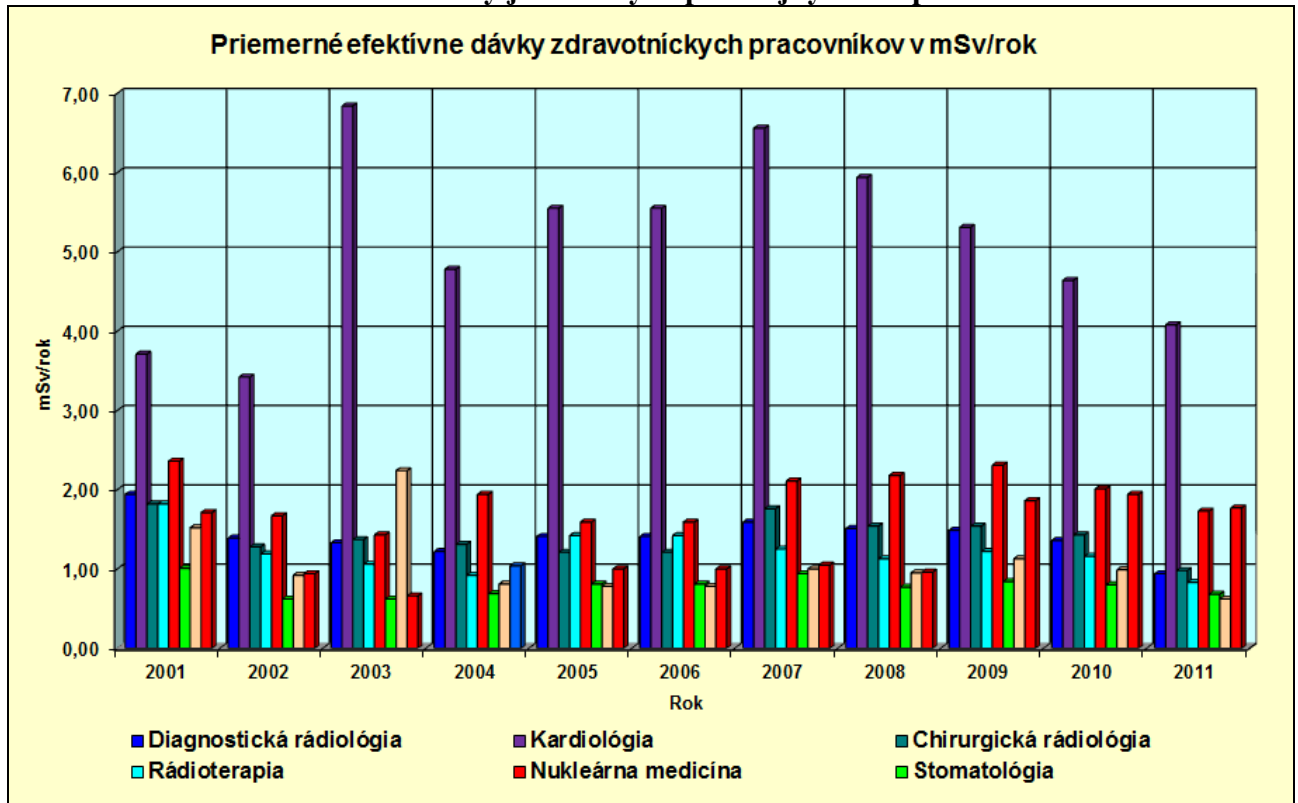
Graf č. 32: Kolektívna efektívna dávka jednotlivých profesijných skupín zdravotníckych pracovníkov vyjadrená v percentách, 2001 - 2011

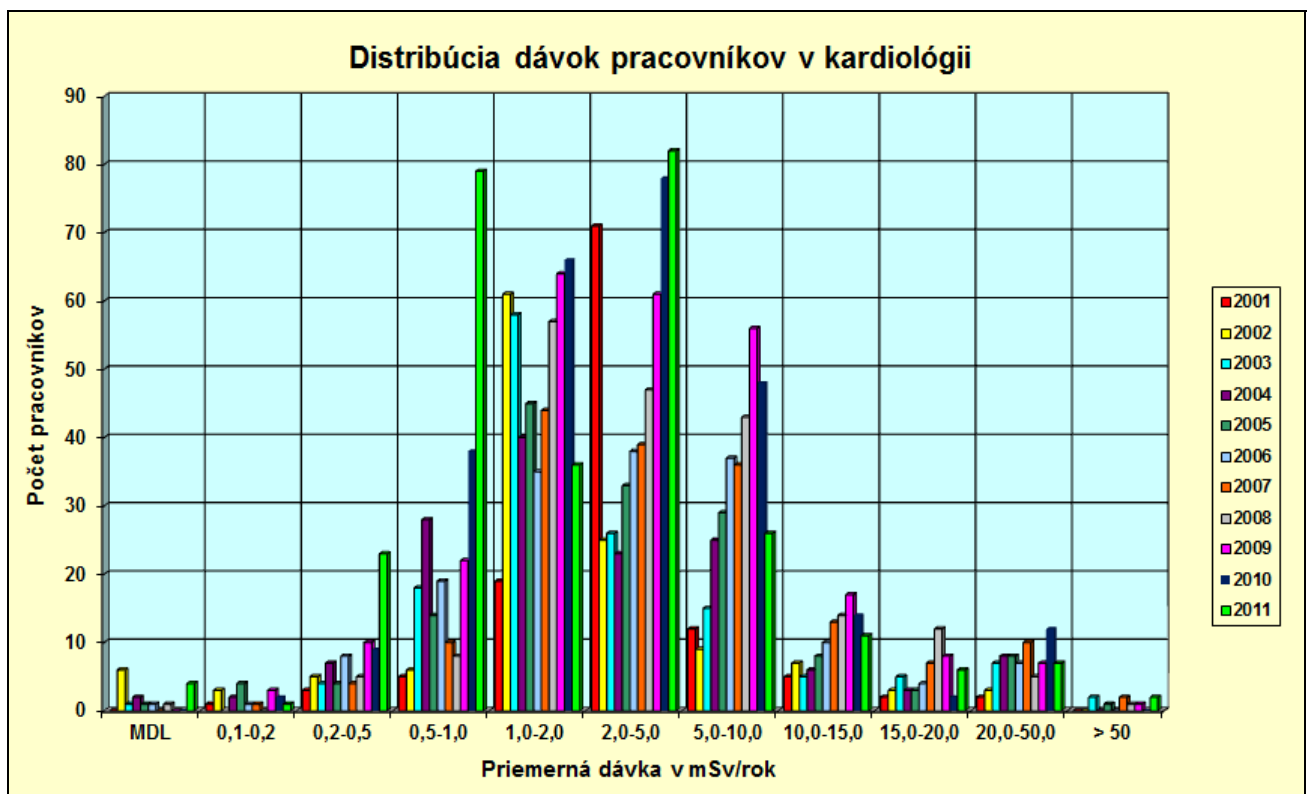
Graf 33: Distribúcia efektívnych dávok zdravotníckych pracovníkov v rokoch 2001 - 2011

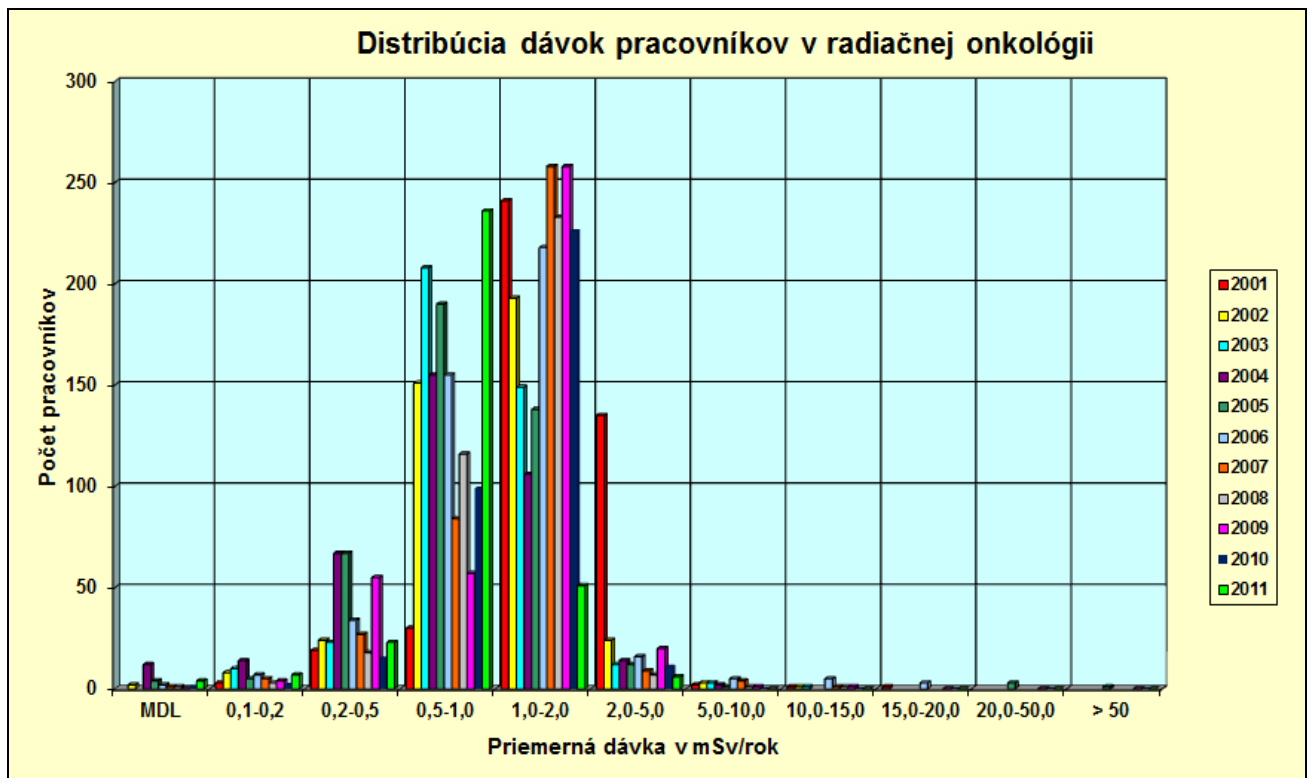
Graf 34: Priemerné efektívne dávky jednotlivých profesijných skupín v zdravotníctve

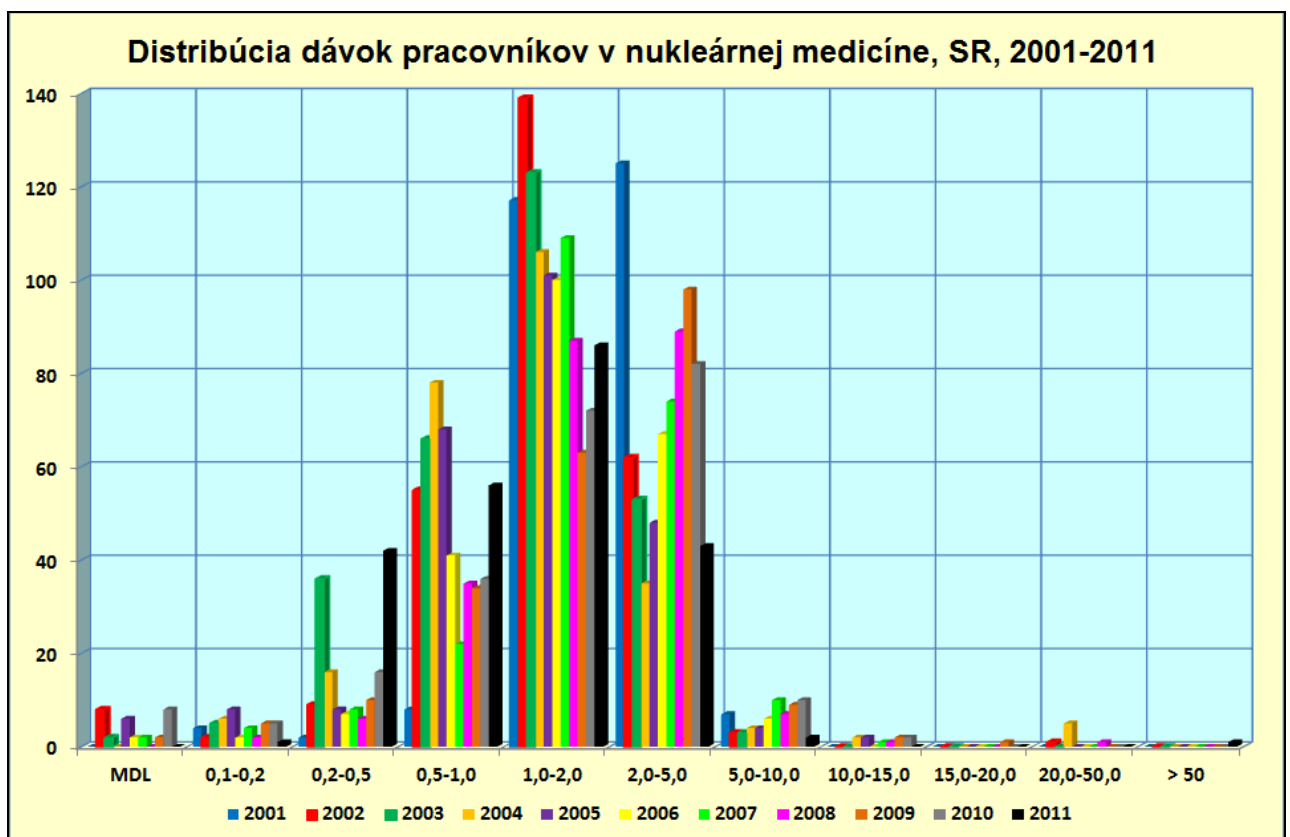
Graf 35: Distribúcia dávok pracovníkov v kardiológii v rokoch 2001-2011

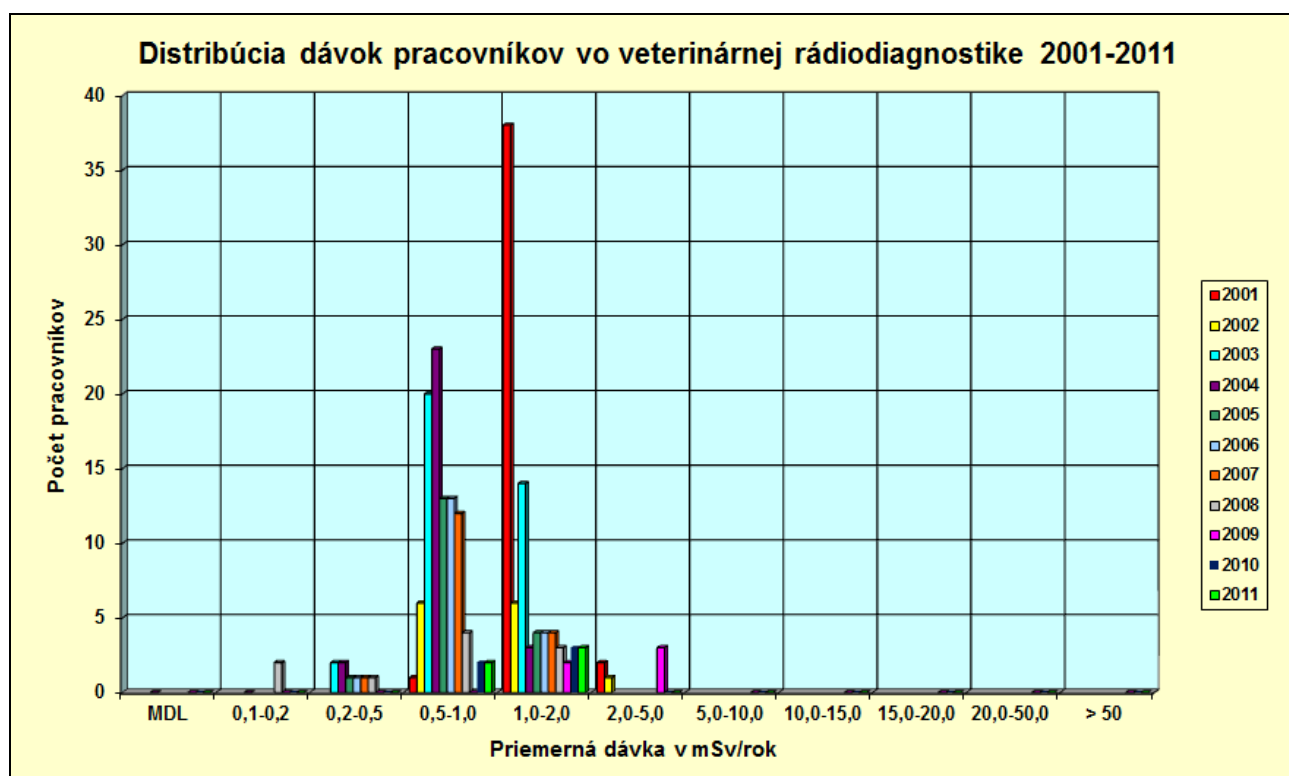
Graf 36: Distribúcia dávok pracovníkov v radiačnej onkológii v rokoch 2001-2011

Graf 37: Distribúcia dávok pracovníkov v nukleárnej medicíne v rokoch 2001-2011

Graf 38: Distribúcia dávok pracovníkov v nukleárnej medicíne v rokoch 2001-2011

Prehľad ďalších činností vykonávaných v roku 2012

- Spracované odborné stanoviská, vyjadrenia a rôzne odborné posudky spracované k návrhom na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie na zdravotníckych pracoviskách so zdrojmi žiarenia, k prevádzke zdrojov žiarenia, osobnému monitorovaniu a pod. – 34;
- Počet vypracovaných správ, hlásení a informácií pre jednotlivcov a pre rôzne organizácie a podniky – 27;
- Konzultačná činnosť v otázkach zabezpečenia preberacích skúšok a skúšok dlhodobej stability zdrojov ionizujúceho žiarenia, spracovania projektovej dokumentácie a projektov radiačnej ochrany pri výstavbe a prestavbe pracovísk so zdrojmi žiarenia (najmä významné zdroje žiarenia v zdravotníctve a priemysle – lineárne urýchľovače, ožarovače pre gama terapiu, CT, priemyselné urýchľovače) – 114;
- Poskytovanie telefonických informácií o podmienkach na vydanie radiačných preukazov a povolení, požiadavkách na oznámenie činností vedúcich k ožiareniu, o skúškach odbornej spôsobilosti, o podmienkach na vydanie osobných radiačných preukazov, o požiadavkách na oznamovanie do centrálnych registrov a pod. – priemerne 6 – 10 denne;
- V roku 2012 bolo vykonaných 8 previerok v organizáciách, ktoré vykonávajú osobnú dozimetriu, zameraných na kvalitu poskytovaných služieb v oblasti osobnej dozimetrie, evidencie výsledkov meraní, kalibrácie dozimetrov a zabezpečenia kvality;

- Vedúci centrálnych registrov je členom Komisie Ministerstva zdravotníctva SR pre zabezpečenie systémov kvality v rádiológii a členom Odbornej pracovnej skupiny pre mamografický skrining Ministerstva zdravotníctva SR, v roku 2012 sa uskutočnilo 6 zasadnutí komisie;
- Vedúci centrálnych registrov RNDr. Karol Böhm vykonáva činnosť krajského odborníka v radiačnej ochrane v Trenčianskom kraji;
- Vedúci centrálnych registrov v roku 2012 spolupracoval na riešení medzinárodných projektov v rámci krajín Európskej únie:
 - o ESOREX – hodnotenie veľkosti profesionálnej radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (národný koordinátor a gestor projektu v Slovenskej republike je RNDr. Karol Böhm, PhD. vedúci centrálnych registrov na ÚVZ SR). V roku 2011 bola spracovaná národná správa projektu ESOREX za Slovenskú republiku.
 - o EURADOS – optimalizácia radiačnej záťaže pracovníkov v intervenčnej rádiológii (gestor projektu v SR – SZÚ).
 - o DATAMED – hodnotenie radiačnej záťaže pacientov v diagnostickej rádiológii a nukleárnej medicíne (gestor projektu v SR – SZÚ).
- Okrem vyššie uvedených činností sa pracovníci centrálnych registrov zúčastňovali na riešení mimoriadnych situácií, podieľali sa aktívne na celoštátnom cvičení zameranom na riešenie veľkej havarijnej situácie v jadrove-energetických zariadeniach v Slovenskej republike a na riešení situácií v súvislosti s nálezom rádioaktívne kontaminovaných materiálov neznámeho pôvodu v zberniach kovového šrotu, ktoré boli po identifikácii odovzdané organizácii oprávnenej na likvidáciu rádioaktívnych odpadov neznámeho pôvodu – JAVYS a.s.

Hlavná úloha verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany č. 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení“

Vedúci centrálnych registrov RNDr. Karol Böhm, PhD. bol menovaný vedúcim pracovnej skupiny a koordinátorom riešenia hlavnej úlohy č. 5.3. v oblasti radiačnej ochrany. Okrem OOZPŽ ÚVZ SR na riešení úlohy spolupracovali v roku 2012 všetky odbory ochrany zdravia pred žiarením z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach a v Nitre.

V roku 2012 v rámci projektu „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení“ vypracoval vedúci centrálnych registrov na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky RNDr. Karol Böhm, PhD. štandardný metodický postup pre výpočet veľkosti efektívnej dávky pacientov pri aplikácii rádionuklidov pacientom pri jednotlivých vyšetreniach vykonávaných metódami nukleárnej medicíny a pre stanovenie kolektívnej efektívnej dávky populácie obyvateľov v SR zo zdrojov žiarenia používaných v nukleárnej medicíne v súlade s odporúčaním Medzinárodnej komisie pre rádiologickú ochranu – ICRP č. 85 a odporúčaním Európskej komisie „Radiation protection No. 154“.

V súlade so spracovaným metodickým postupom boli na ÚVZ SR spracovaná metodika zberu a spracovania údajov o vyšetreniach vykonávaných v nukleárnej medicíne formou elektronických formulárov. Prostredníctvom štandardných elektronických formulárov, ktoré boli distribuované regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva na všetky pracoviská nukleárnej medicíny v Slovenskej republike, boli získané základné údaje o rádiofarmakách

aplikovaných pri jednotlivých vyšetreniach, ich chemickej forme, o type aplikovaných rádionuklidoch, apôsobe aplikácie pacientovi a o aplikovanej aktivite pri rôznych typoch diagnostických vyšetrení v nukleárnej medicíne. Na pracoviskách, kde sa vykonávajú kombinované SPECT+CT a PET+CT vyšetrenia, okrem údajov o aplikovaných rádiofarmakách boli sledované aj údaje potrebné pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacienta z počítačovej tomografie – CTDI index, CTDI_{VOL}, CTDI_w, veľkosť skenovanej oblasti a DLP (súčin dávky a dĺžky skenovania).

Jednotlivé pracoviská nukleárnej medicíny zaznamenávali údaje o vykonaných vyšetreniach a aplikovaných rádiofarmách do formulárov v priebehu 6 mesiacov. Zber údajov potrebných pre výpočet efektívnych dávok pacientov bol ukončený v decembri 2012. Spolu boli získané potrebné údaje pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých rádiologických výkonoch v nukleárnej medicíne o približne 14 500 rôznych diagnostických výkonoch zo 14 pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike. Požadované údaje poslali na ďalšie spracovanie všetky pracoviská nukleárnej medicíny v SR.

Hlavná úloha verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany č. 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení“ bude pokračovať aj v nasledujúcich rokoch. V nasledujúcom období bude zamerané na spracovanie údajov získaných v rámci celoštátneho prieskumu v roku 2012 a prípravu a získanie potrebných údajov pre hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov v diagnostickej rádiológii.

Pokračovať v plnení ďalších úloh vyplývajúcich z projektu verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany č. 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení“ bude možné len po doplnení absolútne nevyhovujúceho vybavenia prístrojovou technikou všetkých pracovísk radiačnej ochrany v Slovenskej republike. Bez nevyhnutného prístrojového vybavenia a príslušenstva potrebného na meranie radiačných parametrov diagnostických röntgenových prístrojov nebude možné pokračovať v riešení projektu. Minimálne nevyhnutné prístrojové vybavenie a pomôcky potrebné pre vykonávanie dozimetrických meraní na pracoviskách v diagnostickej a intervenčnej rádiológii nemá k dispozícii ani jedno z pracovísk, ktoré zabezpečuje dozor v oblasti radiačnej ochrany v Slovenskej republike.

Publikačná činnosť zamestnancov
ÚVZ SR za rok 2012

Kód	Názov kategórie	Meno a priezvisko z ÚVZSR	Publikácia za rok 2012
ACD 01	Kapitoly vo vysokoškolských učebniciach vydané v domácich vydavateľstvách	JANA HAMADE	JANA HAMADE: Význam manažmentu pri realizácii úloh verejného zdravotníctva. In: Základy verejného zdravotníctva. Bratislava: Herba, 2011, 279 s., s. 224 – 229. ISBN 978-80-89171-84-2.
ACD 02		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Hygiena detí a mládeže – história a súčasnosť odboru. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 9 – 10. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 03		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Definícia, cieľ a zameranie odboru. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 11. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 04		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Zdravotná starostlivosť o deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 12. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 05		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Životné a pracovné podmienky detí a mládeže In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 13 - 14. ISBN 978-80-8132-029-3.

ACD 06		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Ochrana zdravia detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 15 - 16. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 07		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Telesný rast. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 17 - 26. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 08		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Vývin organizmu. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 27 - 33. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 09		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Zariadenia pre deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 37 – 48. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 10		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Prevencia vzniku a šírenia prenosných ochorení v zariadeniach pre deti a mládež. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 49. ISBN 978-80-8132-029-3.

ACD 11		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Požiadavky na výchovno- vzdelávaciu činnosť detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 50 - 54. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 12		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Režim dňa detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 55. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 13		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Telesná aktivita a pohybový režim detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 56. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 14		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Výživa a stravovanie detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 57 - 60. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 15		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Úrazy a otravy detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva IV – Hygiena detí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 61. ISBN 978-80-8132-029-3.

ACD 16		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Prevencia vzniku závislostí u dětí a mládeže. In: Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva IV – Hygiena dětí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 62 - 63. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 17		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK.: Syndróm týraného dieťaťa. In: Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva IV – Hygiena dětí a mládeže. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 70 s., s. 64 - 65. ISBN 978-80-8132-029-3.
ACD 18		IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, IVAN BIELIK	IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, IVAN BIELIK.: Modelové situácie v hygiene dětí a mládeže. In: Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva II – Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.
ACD 19		IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK: Modelové situácie v hygiene životného prostredia. In: Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva II – Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenia. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 152s., s. 7 - 33. ISBN 978-80-8132-010-1.

ACD 20		IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE	IVAN ROVNÝ, IVAN BIELIK, JANA HAMADE: Verejné zdravotníctvo a základné pojmy In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva III – Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 340s., s. 15 - 32. ISBN 978-80-8132-011-8.
ACD 21		IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK	IVAN ROVNÝ, JANA HAMADE, MARTIN STARZYK: Štátny zdravotný dozor v hygiene detí a mládeže. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva III – Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 340s., s. 41 - 58. ISBN 978-80-8132-011-8.
ACD 22		IVAN ROVNÝ, MARTIN STARZYK, IVAN BIELIK, JANA HAMADE	IVAN ROVNÝ, MARTIN STARZYK, IVAN BIELIK, JANA HAMADE: Štátny zdravotný dozor v hygiene životného prostredia. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva III – Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 340s., s. 67 - 108. ISBN 978-80-8132-011-8.
ACD 23		IVAN ROVNÝ, MARTIN STARZYK, JANA HAMADE	IVAN ROVNÝ, MARTIN STARZYK, JANA HAMADE: Štátny zdravotný dozor v ochrane zdraviared žiarením. In: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva III – Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve. Bratislava: Editio Collegium Elisabethinum, 2011, 340s., s. 323 - 340. ISBN 978-80-8132-011-8.

ACD 24		J. HAMADE	J. HAMADE.: Význam manažmentu pri realizácii úloh verejného zdravotníctva. In: Základy verejného zdravotníctva. Bratislava: Herba. 2011. ISBN 978-80-89171-84-2.
ACD 25		IVAN ROVNÝ, IVETA TRUSKOVÁ, IVAN BIELIK, TATIANA KIMÁKOVÁ A KOLEKTÍV	IVAN ROVNÝ, IVETA TRUSKOVÁ, IVAN BIELIK, TATIANA KIMÁKOVÁ A KOLEKTÍV, Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva VI, Hygiena výživy a zdravie. 1. vyd. Vydala: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Svätej Alžbety, n.o., Bratislava, Tlač: Kníhtlač Gerthoffer – Zohor, 2012. s. 211. ISBN 978-80-8132-057-6
ADC 01	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	CHOVANCOVÁ, J., ČONKA, K., FABIŠIKOVÁ, A., DÖMÖTÖROVÁ, M., STACHOVÁ SEJÁKOVÁ Z., DROBNÁ, B., KOČAN, A.	CHOVANCOVÁ, J., ČONKA, K., FABIŠIKOVÁ, A., DÖMÖTÖROVÁ, M., STACHOVÁ SEJÁKOVÁ Z., DROBNÁ, B., KOČAN, A. PCDD/PCDF Concentrations in Raw Milk in the Vicinity of Various Incinerators and Metallurgical Plants in Slovakia. In Chem. listy, ISSN 1213-7103, 2012, vol. 106, pp. 188-191
ADC 02		TAKÁČOVÁ, ŠTURDÍKOVÁ, HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.	TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M. Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES. In Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi '12, Chemické listy, ISSN 1803-2389, 2012, vol. 106 (S), pp. 354
ADF 01	Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch	MIKAS, J., LUKÁČOVÁ, D., ŠVIHROVÁ, HUDEČKOVÁ, H.	MIKAS, J., LUKÁČOVÁ, D., ŠVIHROVÁ, V., HUDEČKOVÁ, H. Analýza zaočkovanosti proti sezónnej a pandemickej chrípke na Slovensku. In Pediatria, ISSN 1336-863X, 2012, ročník 7, s. 32 - 34.

AFB 01	Publikované pozvané príspevky na domácich vedeckých konferenciách	ŠIMONYIOVÁ D.	ŠIMONYIOVÁ D.: Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. Mikrobiologický kurz 2012, Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava, 2012, Zborník, s. 4-7, ISBN 978-80-89062-87-4
AFB 02		ŠIMONYIOVÁ D.	ŠIMONYIOVÁ, D., Legislatíva v súvislosti s vodami na kúpanie. Mikrobiologický kurz 2012, Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava, 19.6.2012, Zborník, str. 4-7, ISBN 978-80-89062-87-4
AFC 01	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	HORECKÁ, M.	HORECKÁ, M. Slovenská legislatíva na ochranu zdravia pred cyanobaktériami. In Sborník konference Vodárenská biologie 2012, Praha, Ekomonitor, 2012, pp. 17-19
AFD 01	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	CVOPOVÁ, A., KADLIČEKOVÁ, P., HERDOVÁ, O.	Cvopová, A., Kadličeková, P., Herdová, O.: Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2009 – 2011, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 13-19
AFD 02		HERDOVÁ, O., OCHABA, R., MINICHOVÁ, J., MAJTÁNOVÁ, Ľ.	Herdová, O., Ochaba, R., Minichová, J., Majtánová, Ľ.: Prestaň a vyhraj - porovnanie štruktúry účastníkov za roky 2006, 2010 a 2012, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 189-194

AFD 03		KADLIČEKOVÁ, P., OCHABA, R., HERDOVÁ, O.	Kadličeková, P., Ochaba, R., Herdová, O.: „Deň zodpovednosti“ - zdravotno-výchovná kampaň 2012, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 195–202
AFD 04		OCHABA, R., KADLIČEKOVÁ, P., HERDOVÁ, O.	Ochaba, R., Kadličeková, P., Herdová, O.: „Prestaň fajčiť, daj si jablko“ - zdravotno-výchovná kampaň 2012, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 203–210
AFD 05		MAJTÁNOVÁ, L.	Majtánová, L.: „Genders v doliečovacom systéme“, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 215–221
AFD 06		GAJDOŠOVÁ, E., JAKUBKOVÁ, V., VAČKOVÁ, K.	Gajdošová, E., Jakubková, V., Vačková, K.: Výchova dieťaťa s ADHD, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 69 -76

AFD 07		OCHABA, R., KADLIČEKOVÁ, P.	Ochaba, R., Kadličeková, P.: Národný akčný plán pre problémy s alkoholom – ciele, východiská a hodnotenie“, 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 122 - 126
AFD 08		KRÁĽOVSKÁ, V.	Kráľovská, V.: Prečo je dôležité hovoriť o problematike závislosti na deštruktívnych spoločenstvách (kultoch, sektách), 37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia, Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Editor: Úrad verejného zdravotníctva SR, Bratislava 2012, ISBN: 978-80-7159-214-3, str. 132 - 135
AFD 09		FÁBEROVÁ, Z, ŠEVČÍKOVÁ, E.	FÁBEROVÁ, Z, ŠEVČÍKOVÁ, E. Stanovenie pesticídov v detskej výžive plynovou a kvapalinovou chromatografiou. Košice: UPJŠ, 2012, pp. 13
AFD 10		HORECKÁ, M.	HORECKÁ, M. Verejné zdravotníctvo a ochrana zdravia pred cyanobaktériami. In Zborník konferencie SLS a ČLS, Jasná, Nízke Tatry, SLS, 2012, pp. 46-47
AFD 11		GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.	GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Charakteristika a identifikácia Escherichia coli O 104:H4. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia. Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 62-65, ISBN 978-80-227-3696-1

AFD 12		GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.	GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Diagnostika VTEC/STEC v úradnej kontrole potravín. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia, Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 233-236, ISBN 978-80-227-3696-1
AFD 13		OLEKSZYOVÁ, L., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., ŠIMONYIOVÁ, D., DODOKOVÁ, S.	OLEKSZYOVÁ, L., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., ŠVARDOVÁ, A., ŠIMONYIOVÁ, D., DODOKOVÁ, S.: Úlohy a zameranie činnosti NRC pre mikrobiológiu životného prostredia. V. Vedecká konferencia Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca, Nitra, 8.11. – 9.11. 2012, Zborník, ISBN 978-80-970552-6-4
AFD 14		SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.	SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Diagnostika VTEC vo vodách. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, str. 29-30, ISBN 978-80-971197-2-0
AFD 15		STARUCH, L., MATI, M., SIROTNÁ, Z.	STARUCH, L., MATI, M., SIROTNÁ, Z.: Benefity fermentovaných mäsových výrobkov s prídavkom probiotických mikroorganizmov. IX. Medzinárodná vedecká konferencia: Bezpečnosť a kontrola potravín, Nitra, 28.-29.3.2012, Zborník prác, str. 201-204 ISBN 978-80-552-0769-8
AFD 16		STARUCH, L., MATI, M., SYČOVÁ, M., JANČOVIČOVÁ, J., JAWORSKA, G., SIROTNÁ, Z.	STARUCH, L., MATI, M., SYČOVÁ, M., JANČOVIČOVÁ, J., JAWORSKA, G., SIROTNÁ, Z.: Nové štúdie o vplyve probiotických kultúr na zdravie konzumenta – ich reálny vedecký základ a možný dopad. Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia, Banská Bystrica, 31.1. – 1.2.2012, Zborník vedeckých prác, str. 251255-236, ISBN 978-80-227-3696-1

AFD 17		ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ A., GIČOVÁ, A.	ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ A., GIČOVÁ, A.: Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy. Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, s. 163-166, ISBN 978-80-971197-2-0
AFD 18		ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., PAVLEOVÁ, E.	ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., PAVLEOVÁ, E.: Mikrobiologická kvalita pitných vôd z individuálneho zásobovania, Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Nový Smokovec, 12.9. – 14.9.2012, Zborník prednášok a posterov, str. 40-43, ISBN 978-80-971197-2-0
AFD 19		ŠVARDOVÁ, A., OLEKSZYOVÁ, L., GIČOVÁ, A., DODOKOVÁ, S., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z.	ŠVARDOVÁ, A., OLEKSZYOVÁ, L., GIČOVÁ, A., DODOKOVÁ, S., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z.: Sledovanie mikrobiologickej kvality minerálnych a pramenitých balených vôd. V. Vedecká konferencia: Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca, Nitra, 8.11. – 9.11. 2012, Zborník, ISBN 978-80-970552-6-4
AFD 20		ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E.	ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E.: Príhovor. In: <i>Zborník príspevkov z XX. vedecko-odbornej konferencie „Životné podmienky a zdravie“</i> . Nový Smokovec, 2012. nestr.
AFD 21		MIHALSKÁ, E., ROVNÝ, I.	MIHALSKÁ, E., ROVNÝ, I.: XX. jubilujúca konferencia „Životné podmienky a zdravie“ v jubilejnom roku 60. výročia prijatia zákona č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti. In: <i>Zborník príspevkov z XX. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“</i> . Nový Smokovec, 2012. nestr.

AFD 22		ROVNÝ, I.	ROVNÝ, I.: Príhovor. In: <i>Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu</i> . Nový Smokovec, 2012. s. 6-9. ISBN 978-80-7159-214-3
AFD 23		PAVLEOVÁ, E., ŠPRINGER, P., ROVNÝ, I., BOJČÍKOVÁ, M., SPÁLOVÁ, M.	PAVLEOVÁ, E., ŠPRINGER, P., ROVNÝ, I., BOJČÍKOVÁ, M., SPÁLOVÁ, M.: Humanitárne organizácie na ochranu a podporu zdravia seniorov v Slovenskej republike. In: <i>Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu</i> . Nový Smokovec, 2012. s. 233. ISBN 978-80-7159-214-3
AFD 24		MIHALSKÁ, E., PAVLEOVÁ, E., HAMADE, J., ROVNÝ, I.	MIHALSKÁ, E., PAVLEOVÁ, E., HAMADE, J., ROVNÝ, I.: Slovenský výbor pre Unicef a jeho aktivity zamerané na ochranu detských práv. In: <i>Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu</i> . Nový Smokovec, 2012. s. 222. ISBN 978-80-7159-214-3
AFD 25		MIHALSKÁ, E., ROVNÝ, I., PAVLEOVÁ, M.	MIHALSKÁ, E., ROVNÝ, I., PAVLEOVÁ, M.: 20. rokov prijatia „Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy“ ako medzinárodného právneho nástroja na riešenie tohto environmentálneho problému. In: <i>Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu</i> . Nový Smokovec, 2012. s. 223. ISBN 978-80-7159-214-3
AFD 26		PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.	PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.: Nemocnice priateľské deťom. In: <i>Zborník príspevkov z XX. jubilujúcej konferencie „Životné podmienky a zdravie“ v jubilujúcom roku 60. výročia prijatia zákona č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti</i> . Nový Smokovec, 2012. nestr.

AFE 01	Abstrakty pozvaných príspevkov zo zahraničných konferencií	HALZLOVÁ, K., SLOTOVÁ, K., JAJCAJ, M.	HALZLOVÁ, K., SLOTOVÁ, K., JAJCAJ, M.: Democophes: Investigation of mother's and children exposure to environmental contaminants in Slovakia . In Zborník príspevkov z konferencie „Human Biomonitoring (HBM) – Linking Environment to Health and Supporting Policy, Larnaka, Cyprus, 22. – 25. október 2012", Larnaka: Ministry of Health of the Republic of Cyprus, 2012, pp. 86
AFF 01	Abstrakty pozvaných príspevkov z domácich konferencií	MIKAS, J., MEČOCHOVÁ, A.	MIKAS, J., MEČOCHOVÁ, A. Prvé výsledky vyhodnotenia kontroly očkovania detí v SR k 31. 8. 2011. In <i>Pediatrics</i> , ISSN 1336-863X, 2012, ročník 7, špeciálne vydanie, s. 17.
AFF 02		JANČULOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, A., MIKAS, J.	JANČULOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, A., MIKAS, J. Surveillance osýpok a rubeoly na Slovensku a verifikáciu eliminácie osýpok a rubeoly na Slovensku. In <i>Pediatrics</i> , ISSN 1336-863X, 2012, ročník 7, špeciálne vydanie, s. 18.
AFG 01	Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií	SOBOTOVÁ Z.	STIPALOVA, D., BORSANYIOVA, M., SARMIROVA, S., SOBOTOVÁ Z., KLEMENT, C., BOPEGAMAGE, S. Cytokines in Brain of Coxsackievirus Infected Mice. In <i>Bridges in Life Sciences 7th Annual - Conference & RECOOP HST Association 2nd General Assembly</i> , Budapest: Danubius Hotel Gellert, 2012, p.157
AFG 02		GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.	GIČOVÁ, A., SIROTNÁ, Z., LUCOVÁ, L.: Molekulárna diagnostika verotoxín – produkujúcich <i>Escherichia coli</i> v úradnej kontrole potravín. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológov, 7. – 8.6.2012, Brno. Zborník abstraktov, str. 23 – 24

AFG 03		ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ, A., GIČOVÁ, A.	ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., ŠVARDOVÁ, A., GIČOVÁ, A.: Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy. Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů, 7. – 8.6.2012, Brno. Zborník abstraktov, str. 60 - 61
AFG 04		RAGAN, P.	Ragan, P. Využitie MCNP v radiačnej ochrane pri priemyselnej rádiografii. In XXXIV. Dny radiačnej ochrany. Třeboň, Česká republika, 2012, s. 27
AFG 05		FÜLÖP M., RAGAN, P.	Fülöp M., Ragan, P. Aspekty osobnej dozimetrie rádioterapeutického pracoviska s lineárnym urýchľovačom. In XXXIV. Dny radiačnej ochrany. Třeboň, Česká republika, 2012, s. 107
AFG 06		RAGAN, P., KOVÁČ, P.	Ragan, P., Kováč, P. Stanovenie Ra-226 a Pb-210 vo vodách pomocou kvapalinového scintilačného spektrometra. In XXXIV. Dny radiačnej ochrany. Třeboň, Česká republika, 2012, s. 107
AFH 01	Abstrakty príspevkov z domácich konferencií	GAVAČOVÁ, D., GŐCZEOVÁ, J.	GAVAČOVÁ, D., GŐCZEOVÁ, J., SIROTNÁ, Z. Salmonelózy - čo priniesol rok 2011. In IX. Odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR. Bratislava, 2012, pp. 19
AFH 02		GŐCZEOVÁ, J., GAVAČOVÁ, D.	Využitie metód molekulárnej biológie pri identifikácii salmonel a surveillance salmonelóz. In Efektívne metódy kontroly pre bezpečné potraviny. Molekulárno-biologické metódy na kontrolu bezpečnosti potravín. Smolenice. 2012, pp. 29-31.

AFH 03		GAVAČOVÁ, D., GŐCZEOVÁ, J.	GAVAČOVÁ, D., GŐCZEOVÁ, J., SIROTNÁ, Z., ŠIMONYIOVÁ, D.a kol.:Salmonelózy ľudí – čo priniesol rok 2011.Zborník abstraktov Konzultačný deň NRC pre surveillanve infekčných chorôb. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR. Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, Bratislava, 27.3.2012, s.19.
AFH 04		GŐCZEOVÁ,J., GAVAČOVÁ, D.	GŐCZEOVÁ,J., GAVAČOVÁ, D.:Využitie metód molekulárnej biológie pri identifikácii salmonel a surveillance salmonelóz. Zborník abstraktov. Odborná konferencia Molekulárno-biologické metódy na kontrolu bezpečnosti potravín. Smolenice, 2012, ISBN 978-80-84 539-04-8 , s.29-31.
AFH 05		NIKŠ M.	NIKŠ M. Biofilm – 13. komnata mikrobiológie ? In Správy klinickej mikrobiológie ISSN 1338-645X, 2012 , vol. 12, Supl. 12 SA s. 12.
AFH 06		NIKŠ M.	OHLASOVÁ,D., KMEŤ,V., NIKŠ,M. Metalobetalaktamázy u Pseudomonas aeruginosa. Je Slovensko iné ako ostatná Európa ? In Správy klinickej mikrobiológie ISSN 1338-645X, 2012, vol. 12, supl. SB s.15.
AFH 07		POLČIČOVÁ, A., ĐURDÍKOVÁ, Š., GAŠPAROVIČOVÁ, J.	POLČIČOVÁ, A., ĐURDÍKOVÁ, Š., GAŠPAROVIČOVÁ, J. Závěry z medzinárodnej konferencie európskej laboratórnej siete pre osýpky a rubeolu. In Zborník abstraktov, IX. Odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR. Bratislava, 27.3.2012, pp 14.

AFH 08		TICHÁ, E., DRIMALOVÁ, J., MICHALÍKOVÁ, M.	TICHÁ, E., DRIMALOVÁ, J., MICHALÍKOVÁ, M. Vyhodnotenie výsledkov sérologickej diagnostiky respiračných vírusov za rok 2011. In Zborník abstraktov, IX. Odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR. Bratislava, 27.3.2012, pp. 12.
AFH 09		KOSORÍNOVÁ, E.	KOSORÍNOVÁ, E. Vyhodnotenie kvality pitných vôd na Slovensku v rokoch 2008 – 2010 pre Európsku komisiu. In Zborník odborných prác z konferencie Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou, Bratislava: REALEX L-M, 2012, pp. 57-62.
AFH 10		VALOVIČOVÁ, Z.	VALOVIČOVÁ, Z. Dezinfekcia verejných vodovodov na Slovensku. In Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou, In Zborník odborných prác z konferencie Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou, Bratislava: REALEX L-M, 2012, pp. 63-69.
AFH 11		NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I.	NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I. Molekulárno-biologické metódy a ich využitie pri diagnostike akantamébovej keratitídy. In Zborník abstraktov z odbornej konferencie NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava: MZ SR, 2012
AFH 12		PAVLEOVÁ, E., ŠVARDOVÁ, A.	PAVLEOVÁ, E., ŠVARDOVÁ, A.: Štandardizácia odberov pitných vôd – základný predpoklad prevencie vzniku infekčných ochorení z vôd. 2012, Bratislava, 27.3. 2012., IX Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR., Zborník abstraktov, str. 35

AFH 13		SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.	SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ, D.: Laboratórna diagnostika VTEC/STEC v podmienkach NRC pre mikrobiológiu životného prostredia. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 27.3.2012, Zborník abstraktov, str. 9
AFH 14		ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., PAVLEOVÁ, E.	ŠIMONYIOVÁ, D., ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., PAVLEOVÁ, E.: Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami. 2012, Bratislava, 27.3. 2012., IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR., Zborník abstraktov, str. 10
AFH 14		ŠPALEKOVÁ, M., ŠIMONYIOVÁ, D., KOTRBANCOVÁ M.	ŠPALEKOVÁ, M., ŠIMONYIOVÁ, D., KOTRBANCOVÁ M., Epidemiológia legionelóz na Slovensku. XI. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Banská Bystrica, 9.-11.5.2012, Zborník abstraktov
AFK 01	Postery zo zahraničných konferencií	HALZLOVÁ, K., SLOTOVÁ, K., JAJCAJ, M.	HALZLOVÁ, K., SLOTOVÁ, K., JAJCAJ, M.: Democophes: Investigation of mother's and children exposure to environmental contaminants in Slovakia, konferencia „Human Biomonitoring (HBM) – Linking Environment to Health and Supporting Policy, Larnaka, Cyprus, 22. – 25. október 2012 - poster
AFL 01	Postery z domácich konferencií	KUREJOVÁ, J., HONZOVÁ, E.	KUREJOVÁ, J., HONZOVÁ, E. Komáre útočia. In: IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR. Bratislava, 2012. s. 4 (poster)
AFL 02		ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E.	ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E.: Doc. MUDr. Dušan Rolný, CSc. – významná osobnosť modernej hygieny vo vede a praxi na Slovensku. In: XX. vedecko-odborná konferencia

			s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“. Nový Smokovec, 2012. Poster.
AFL 03		ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E., PAVLEOVÁ, E.	ROVNÝ, I., MIHALSKÁ, E., PAVLEOVÁ, E.: JUDr. Václav Hes – významná osobnosť zdravotníckeho práva na Slovensku. In: XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“. Nový Smokovec, 2012. Poster.
AFL 04		PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.	PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.:– Nemocnice priateľské deťom v súčasnosti v SR (BFH). In: XX. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“. Nový Smokovec, 2012. Poster.
AFL 05		PAVLEOVÁ, E., BOJČÍKOVÁ, M., SPÁLOVÁ, M.	PAVLEOVÁ, E., BOJČÍKOVÁ, M., SPÁLOVÁ, M.: Humanitné organizácie na ochranu a podporu zdravia seniorov v Slovenskej republike. In: 37. „Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu“. Nový Smokovec, 2012. Poster
AFL 06		PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.	PAVLEOVÁ, E., SPÁLOVÁ, M., ROVNÝ, I.: Slovenský výbor pre Unicef a jeho aktivity zamerané na ochranu detských práv. In: 37. „Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu“. Nový Smokovec, 2012. Poster
BAB 01	Odborné monografie vydané v domácich vydavateľstvách	GIČOVÁ, A.	GIČOVÁ, A.: Hodnotenie rizika expozície pre E.coli v potravinovom reťazci v SR. Vedecké hodnotenia rizika hodnotenia na rok 2012, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR), 2012
BCI 01	Skriptá a učebné texty	ROVNÝ, I., BIELIK, I. ET AL.:	ROVNÝ, I., BIELIK, I. et al.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva V. Bratislava: Gerthofer-Zohor. 2012. 142 s. ISBN 978-80-8132-036-1
BCI 02		ROVNÝ, I., BIELIK, I. ET AL.:	ROVNÝ, I., BIELIK, I. et al.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva VI. Bratislava: Gerthofer-Zohor. 2012. 211 s. ISBN 978-80-8132-036-1

BDC 01	Odborné práce v zahraničných karentovaných časopisoch	SOBOTOVÁ, Z.,	KURKELA, S., PEBODY, P., KAFATOS, G., ANDREWS, N., BARBARA, C., BRUZZONE, B., BUTUR, D., CAPLINSKAS, D., DAVIDKIN, I., HATZAKIS, A., HELLEBRAND, W., HESKETH, L.M., NARDONE, A., NEMECEK, V., PISTOL, A., SOBOTOVÁ, Z., VRANCKX, R., ANASTASSOPOULOU, C. G. Comparative hepatitis A seroepidemiology in 10 European countries. In Epidemiol Infect, ISSN 0950-2688, 2012, vol.140, issue 12, pp 2172-2181.
BDD 01	Odborné práce v domácich karentovaných časopisoch	TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.	TAKÁČOVÁ, T., ŠTURDÍKOVÁ, J., HALZLOVÁ, K., KALIŠ, M.: Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES, In. Chemické listy, ISSN 1213-7103, 2012, no. 106, s. 354
BDF 01	Odborné práce v domácich nekarentovaných časopisoch	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Rekondičný pobyt alebo rehabilitácia v súvislosti s prácou – kompenzácia zdraviu škodlivých pracovných podmienok pre zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. In Bezpečná práca, ročník 43, rok 2012, číslo 1, s. 27-29, ISSN 0322 – 8347.
BDF 02		ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Pracovná zdravotná služba po novom. In Zodpovedná firma v praxi. 1-2/2012, ročník II, rok 2012 číslo 1-2, s. 18 – 21, ISSN 1338-4791.
BDF 03		ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Pracovná zdravotná služba – legislatívne zmeny od 1. januára 2012. In Privátny lekár. Personálna agenda ambulancie. rok 2012, číslo 2, s. E 3.7/1-32.

BDF 04	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Pracovná zdravotná služba od 1.1.2012, In Praktická príručka pre bezpečnostných technikov, rok 2012, zväzok 1, číslo 1, časť 2, Diel 6, s. 1 – 6, s. ISSN 1336-7668.
BDF 05	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Rekondičné pobyty a rehabilitácia v súvislosti s prácou od 1.1.2012. In Praktická príručka pre bezpečnostných technikov, rok 2012, zväzok 1, číslo 1, časť 2, Diel 7, s. 1 – 4, ISSN 1336-7668.
BDF 06	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Rizikové práce a choroby z povolania v SR. In Bezpečnosť práce v praxi, rok 2012, číslo 7-8, s. 15 – 19, ISSN 1338-2691.
BDF 07	ZÁMEČNÍKOVÁ, M.	ZÁMEČNÍKOVÁ, M. Európska kampaň SLIC – posúdenie psychosociálnych rizík pri práci. In Bezpečnosť práce v praxi, rok 2012, číslo 7-8, strana 33, ISSN 1338-2691.
BDF 08	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Skrátenie vyučovania počas mimoriadne teplých dní – otázky a odpovede. In Manažment školy v praxi, rok 2012, číslo 7-8, strana 38, ISSN 1336-9849.
BDF 09	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Európska informačná kampaň. Editoriál. In Bezpečnosť práce v praxi, ročník 2012, číslo 11/2012, s.1 a 4, ISSN 1338-2691.
BDF 10	ONDREJKOVÁ, Ľ.	ONDREJKOVÁ, Ľ. Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci. In Personálny a mzdový poradca podnikateľa, rok 2012, č. 8 s. 120-129, ISSN 1335-1508.
BDF 11	VALOVIČOVÁ, Z.	VALOVIČOVÁ, Z. Chlór v pitnej vode, In Plynár, vodár, kurenár + klimatizácia, ISSN 1335-9614, 2012, no. 2, pp. 52 - 55.

BDF 12		VALOVIČOVÁ, Z.	VALOVIČOVÁ, Z. Legislatívne zmeny v oblasti pitnej vody, In Plynár, vodár, kurenár + klimatizácia, ISSN 1335-9614, 2012, no. 2, pp. 21 - 23.
BDF 13		VALOVIČOVÁ, Z.	VALOVIČOVÁ, Z. Vyhodnotenie kvality pitných vôd na Slovensku v rokoch 2008 – 2010 pre Európsku komisiu, In Plynár, vodár, kurenár + klimatizácia, ISSN 1335-9614, 2012, no. 4, pp. 32 - 34.
BDF 14		VALOVIČOVÁ, Z.	VALOVIČOVÁ, Z. Dezinfekcia verejných vodovodov na Slovensku, In Plynár, vodár, kurenár + klimatizácia, ISSN 1335-9614, 2012, no. 4, pp. 26 – 29.
BDF 15		HALZLOVÁ, K.	HALZLOVÁ, K. Etika v pohrebníctve, In. Slovenské pohrebníctvo, 2012, no. 4, pp. 14-15
BEF 01	Odborné práce v domácich nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	FABIÁNOVÁ, E., ONDREJKOVÁ, E., JANOUSEK, M.	FABIÁNOVÁ, E., ONDREJKOVÁ, E., JANOUSEK, M. Nadväzujúca štúdia stredoeurópskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku. Zborník z XX. Vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou: Životné podmienky a zdravie. Nový Smokovec. 24.-26.9.2012

**Prednášková činnosť zamestnancov
ÚVZ SR za rok 2012**

Organizačný útvar: Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
TRUSKOVÁ IVETA	Novela zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov a Zásady správnej výrobnnej praxe a systému HACCP	Odborné školenie proviantných pracovníkov a zamestnancov ústavov a stredísk Zboru väzenskej a justičnej stráže	Omšenie, Liečebné rehabilitačné stredisko Omšenie ZVJS, Organizátor: Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže	24.1.2012
TRUSKOVÁ IVETA	Aplikácia zásad HACCP pre výrobu a predaj výrobkov z ovčieho mlieka v salašnických podmienkach z pohľadu princípov bezpečnosti.	Školenie HACCP mlieko	Žilina, Stredné odborné učilište stavebné Tulipánová 2 Organizátor: Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku	21. 2. 2012
TRUSKOVÁ IVETA	Aplikácia zásad HACCP pre výrobu a predaj výrobkov z ovčieho mlieka v salašnických podmienkach z pohľadu princípov bezpečnosti.	Školenie HACCP mlieko	Sabinov, Združená stredná škola SNP 16 Organizátor: Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku	28.-29. 2. 2012
TRUSKOVÁ IVETA	Aplikácia zásad HACCP pre výrobu a predaj výrobkov z ovčieho mlieka v salašnických podmienkach z pohľadu princípov bezpečnosti.	Školenie HACCP mlieko	Banská Bystrica, Stredná odborná škola Pod Banošom 80 Organizátor: Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku	6. 3. 2012
TRUSKOVÁ IVETA	Hygiena a epidemiologicky závažná činnosť	Seminár v oblasti hygieny, fy SKOR SL, s.r.o. BA	Mojmírovce, Organizátor: fy SKOR SL, s.r.o. BA	13. 3. 2012

<p>TRUSKOVÁ IVETA</p>	<p>EURECCA/WHO zameraný na aktualizáciu efektívnych metód odvodzovania odporúčaných dávok mikronutrientov, problematika odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo je v kompetencii ÚVZ SR a RÚVZ a táto problematika je dlhodobo v popredí záujmu EK. Príspevok SR „Odporúčané výživové dávky obyvateľov Slovenska“</p>	<p>EURECCA/WHO Workshop on Deriving micronutrient recommendations: updating best practices</p>	<p>Brusel, Belgicko Organizátor: WHO Regional Office</p>	<p>18.-19.4.2012</p>
<p>TRUSKOVÁ IVETA</p>	<p>Cieľom konferencie je zviditeľniť poslanie EFSA ako vedeckej bázy na úrovni ochrany zdravia v EÚ a kontaktných bodov EFSA na národnej úrovni a poukázať na využitie výstupov EFSA v praxi.</p>	<p>Konferencia k 10. výročiu založenia EFSA</p>	<p>hotel Barónka, Mudrochova 2, Bratislava – Rača Organizátor: Národný Kontaktný bod SR pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA</p>	<p>16. 5. 2012</p>
<p>TRUSKOVÁ IVETA</p>	<p>Prednáška: „Pohľad Slovenského kontrolného úradu na problematiku a dohľad nad dodržiavaním Nariadenia o výživových a zdravotných tvrdeniach“ Konferencia prispela k rozšíreniu odborného pohľadu a výmeny názorov na problematiku zdravotnej bezpečnosti výživových doplnkov vo vzťahu k zdravotným tvrdeniam, a prispela k zjednoteniu postoja pri výkone kontroly na trhu. Na</p>	<p>Workshop Pohled kontrolní úřadů ČR a SR na interpretaci některých nejasných částí nového nařízení EU č. 432/2012 obsahujícího seznam pololených zdravotných tvrzení podle čl. 13.1 a nařízení EU č. 1924/2006</p>	<p>Hotel Duo, Teplická 492, Praha9 Organizátor: Česká asociace pro speciální potraviny</p>	<p>22.-23.10.2012</p>

	<p>konferencii som sa zúčastnila aktívne s prednáškou Pohľad Slovenského kontrolného úradu na problematiku a dohľad nad dodržiavaním Nariadenia o výživových a zdravotných tvrdeniach – otázky interpretácie a prechodného obdobia pre neschválené zdravotné tvrdenia.</p>			
TRUSKOVÁ IVETA	<p>Pracovné stretnutie sa uskutočnilo na základe pozvánky koordinačného stretnutia zameraného na zjednotenie prístupu k používaniu zdravotných tvrdení podľa nariadenia (ES) č. 1924/2006 a nariadenia (EÚ) č. 432/2012. Rokovania som sa zúčastnila vzhľadom nato, že problematika implementácie legislatívy týkajúcej sa výživových a zdravotných tvrdení o potravinách patrí podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v platnom znení do kompetencie ÚVZ SR (a konkrétne z odborného hľadiska je výkon úradnej kontroly v kompetencii OHVBPKV) a táto problematika je z dôvodu novej rozsiahlej EÚ legislatívy v popredí záujmu EK (najmä prístup k úradnej kontrole v danej oblasti v prechodnom</p>	<p>Koordinačná schôdza v oblasti používania zdravotných tvrdení podľa nariadenia (ES) 1924/2006 a 432/2012</p>	<p>Miesto konania: Ministerstvo zemědělství ČR, Těšnov 17, Praha 1</p> <p>Organizátor: Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Květná 15, Brno</p>	<p>11. 9. 2012</p>

	období a k flexibilitě tvrzení.).			
TRUSKOVÁ IVETA	<p>Predmetom konferencie bolo zhodnotenie vykonaných aktivít v rámci projektu FOOD za r.2012 v členských štátoch zapojených do projektu.</p> <p>Na konferencii, ktorá bola zameraná na zhodnotenie aktivít a perspektívy ďalších krokov, som sa zúčastnila aktívne s prezentáciou aktivít za SR. Na projekte FOOD sa podieľame ako odborný garant a aktivity odborného charakteru na podporu zdravého stravovania v sieti reštaurácií v SR sú riadené fy Edenred. Ide o projekt s podporou Európskej komisie, ktorý v podstate odoznel v r. 2011. SR bola prijatá ako 7 krajina po jeho ukončení zo zdrojov EU v r. 2011. Odborné aktivity budú vyhodnotené v rámci plnenia PVV 2012 – 2016 „aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“.</p>	Konferencia k projektu FOOD	Lisabon Organizátor:Edenred Slovakia s.r.o.	18.-19.10.2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (spoluautor) TRUSKOVÁ IVETA (autor)	Establishing recommended nutrition doses in the Slovak Republic	EURECCA/WHO Workshop on Deriving micronutrient recommendations: updating best practices	Brusel, Belgicko	17.-19. 4. 2012

KROMEROVÁ KATARÍNA (autor) TRUSKOVÁ IVETA (autor)	Označovanie potravín. Inšpekcia	EÚ Projekt Vzdelávanie realizovaný ÚVZ SR na RÚVZ	RÚVZ Prievidza, Prievidza	3. 5. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (autor) TRUSKOVÁ IVETA (autor)	Označovanie potravín. Inšpekcia	EÚ Projekt Vzdelávanie realizovaný ÚVZ SR na RÚVZ	RÚVZ Komárno, Komárno	10. 5. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (spoluautor) TRUSKOVÁ IVETA (autor)	Otázky interpretácie a prechodného obdobia pre neschválené zdravotné tvrdenia	Konferencia-Workshop Pohľad kontrolní úřadů ČR a SR na interpretaci některých nejasných částí nového nařízení EU č. 432/2012 obsahujícího seznam pololených zdravotných tvrzení podle čl. 13.1 a nařízení EU č. 1924/2006	hotel Duo, Praha, Česká republika	22.-23. 10. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (autor)	Rozvoj zručností pri príprave a výkone auditu II - prenos informácií z BTSF kurzu- interný audit	Školenie Interný audit v praxi	Štátna veterinárna potravinová správa SR, Bratislava	30. 10. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (autor)	Implementácia, výkon a výsledky interných auditov vykonávaných ÚVZ SR	Školenie Interný audit v praxi	Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Bratislava	30. 10. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (autor)	Odborné naplnenie interných auditov	Celoslovenská pracovná porada vedúcich pracovníkov oddelení/odborov hygieny výživy	hotel Toliar, Štrbské Pleso	12.-13. 12. 2012
KROMEROVÁ KATARÍNA (autor)	Výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách	Celoslovenská pracovná porada vedúcich pracovníkov	hotel Toliar, Štrbské Pleso	12.-13. 12. 2012

		oddelení/odborov hygieny výživy		
JÓŽEFFIOVÁ EVA	Zásady správnej výrobnjej praxe, audits v stravovacích zariadeniach.	Prednáška pre pracovníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže	Liečebno-rehabilitačné stredisko, Kováčová.	30. 10. 2012
JÓŽEFFIOVÁ EVA	Výsledky z mimoriadnej cieľovej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ázijských reštauráciách v SR.	Tlačová beseda UVZ SR	UVZ SR	14. 12. 2012
JÓŽEFFIOVÁ EVA	Mimoriadna cieľová kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike	Vzdelávacia akcia ÚVZ SR,	Hotel Holiday Inn Bratislava	19. 12. 2012
KOHÚTOVÁ HELENA	1. Uplatnenie nariadenia EP a R č. 1223/2009 2. Označovanie farieb na vlasy, perox 3. Notifikácia výrobkov podľa nariadenia EP a R č. 1223/2009	Slovenské združenie pre značkové výrobky – pracovná skupina „Kozmetika“	SZZV, Metodova 6 Bratislava/SZZV	29. 2. 2012
KOHÚTOVÁ HELENA	1. Vyhodnotenie dozoru v roku 2011 2. Plán dozoru na r. 2012 3. Nová legislatíva (peroxid vodíka, f nariadenie EP a R č. 1223/209 4. Novela zákona č. 355/2007	Celoslovenské školenie pre RÚVZ v SR v oblasti štátneho zdravotného dozoru a ochrany spotrebiteľ	Osčadnica	21. – 22. 3. 2012

KOHÚTOVÁ HELENA	CPNP notifikácie, prístup na portál, povinnosti zodpovedných osôb	Medzinárodný veľtrh kozmetiky INTERBEAUTY	Incheba, Bratislava	4. 10. 2012
KOHÚTOVÁ HELENA	Prírodná a Bio kozmetika	seminár pre výrobcov a dodávateľov surovín pre kozmetické výrobky	Naturalis, Bratislava	15. 10. 2012
KOHÚTOVÁ HELENA	Nové metodiky v oblasti laboratórnej diagnostiky kozmetických výrobkov	Pracovná porada NRC Žilina	NRC Žilina	28. 11. 2012
KIŠACOVÁ JANKA	1.Úplatnenie nariadenia EP a R č. 1223/2009 2.Nanomateriály v kozmetických výrobkov	Slovenské združenie pre značkové výrobky – pracovná skupina „Kozmetika“	SZZV, Metodova 6 Bratislava/SZZV	29. 2. 2012
KIŠACOVÁ JANKA	1.Monitoring výrobkov s obsahom nanomateriálov 2.CPNP notifikácie 3.RAPEXové hlásenia	Celoslovenské školenie pre RÚVZ v SR v oblasti štátneho zdravotného dozoru a ochrany spotrebiteľ	Osčadnica	21. – 22. 3. 2012
KIŠACOVÁ JANKA	CPNP notifikácie, prístup na portál, povinnosti zodpovedných osôb	Medzinárodný veľtrh kozmetiky INTERBEAUTY	Incheba, Bratislava	4. 10. 2012
KIŠACOVÁ JANKA	Nové metodiky v oblasti laboratórnej diagnostiky kozmetických výrobkov	Pracovná porada NRC Žilina	NRC Žilina	28. 11. 2012

Organizačný útvar: Odbor lekárskej mikrobiológie

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
TICHÁ ELENA	Chrípka a respiračné vírusové infekcie	Kurz špecializačného štúdia v špecializačnom odbore laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii	SZU, Bratislava.	15.2.2012
STAROŇOVÁ EDITA FORRÓOVÁ JUDITA LOJKOVÁ EVA	Diagnostika vírusu chrípky v NRC	IX. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR, Bratislava	27.3.2012
STAROŇOVÁ EDITA	Zhodnotenie chrípkovej sezóny 2011-2012	Seminár v rámci vzdelávania na ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava	31.5.2012
STAROŇOVÁ EDITA	NRC pre chrípku	Tvorba a realizácia vzdelávacích programov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike	RÚVZ, Trnava	20.6.2012
STAROŇOVÁ EDITA	NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR	RÚVZ, Trnava	20.6.2012
SOBOTOVÁ ZDENKA BLAHOVÁ ŠTEFÁNIA PASTUCHOVÁ KATARÍNA KOVALOVSKÁ HELENA FOGARASSYOVÁ OĽGA PETERGÁČOVÁ MIROSLAVA	NRC pre poliomyelitídu ako akreditované laboratórium v procese globálnej eradikácie detskej obrny	IX. Odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR, Bratislava.	27.3.2012

PASTUCHOVÁ KATARÍNA	Bezpečnosť pri práci, pri manipulácii s chemickými faktormi (SM-32/5)	Seminár OLM ÚVZ SR	OLM ÚVZ SR Bratislava	7.6.2012
ŠTEFKOVIČOVÁ, M., ŠIMURKA, P., ČERNICKÁ, J., LITVOVÁ, S.	Molekulárna epidemiológia rotavírusov v trencianskom regióne po zavedení očkovania.	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12. - 14. 1. 2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA	Salmonelózy 2011.	Seminár ÚVZ SR	Bratislava	26.4.2012
GÓCZEOVÁ JANA	Molekulárna diagnostika vírusových a bakteriálnych ochorení	Prednášanie v rámci modulu 25	Trnava	20.6.2012
GÓCZEOVÁ JANA	NRC pre Morbilli, rubeolu a parotitídu	Prednášanie v rámci modulu 25	Trnava	20.6.2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA	Salmonelózy ľudí a integrovaná surveillance salmonelóz.	Odborný seminár Slovenskej asociácie aviárnej medicíny	Agroinštitút, Nitra	22.3.2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA SIROTNÁ ZUZANA ŠIMONYIOVÁ DANKA a kol.	Salmonelózy ľudí – čo priniesol rok 2011.	Konzultačný deň NRC pre surveillance infekčných chorôb. IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR.	Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, Bratislava	27.3.2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA SIROTNÁ ZUZANA a kol.	Salmonelózy v roku 2011.	Ústavný seminár ÚVZSR	Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava	26.4. 2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA	Využitie metód molekulárnej biológie pri identifikácii salmonel a surveillance salmonelóz.	Odborná konferencia Molekulárno-biologické metódy na kontrolu bezpečnosti potravín.	Kongresové centrum SAV, Smolenice	28.5.2012
GAVAČOVÁ DAGMAR	NRC pre salmonelózy- Modul 25	Projekt vzdelávania RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Trnava	20.6.2012

GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA	Infekcie GIT	Školiace miesto v klinickej mikrobiológii	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	1.10.2012
GAVAČOVÁ DAGMAR GÓCZEOVÁ JANA	Salmonelózy v roku 2012-aktuálne údaje.	KD NRC pre salmonelózy, NRC pre meningokoky, NRC pre sledovanie ATB rezistencie, Laboratória molekulárnej diagnostiky OLM, ÚVZSR	Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava	17.10.2012
KUREJOVÁ JARMILA	Komáre útočia (posterová prezentácia)	IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	Ministerstvo zdravotníctva SR Bratislava	27.3.2012
POLČIČOVÁ ALEXANDRA	Exantémové vírusové infekcie.	Prednáška pre študentov SZU z kurzu špecializačného štúdia v špecializačnom odbore laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii.	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	15.2.2012
POLČIČOVÁ ALEXANDRA	Prezentácia posteru: Závety z medzinárodnej konferencie európskej laboratórnej siete pre osýpky a rubeolu.	IX.Odborná konferencia NRC	Ministerstvo zdravotníctva SR Bratislava	27.3.2012
TICHÁ ELENA	Chrípka a respiračné vírusové infekcie.	Prednáška pre študentov SZU z kurzu špecializačného štúdia v špecializačnom odbore laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	15.2.2012.
TICHÁ ELENA	Laboratórna diagnostika osýpok.	Tlačová konferencia: Osýpky - nepríjemný suvení z dovolenky	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	26.6.2012

TICHÁ ELENA	Prezentácia posteru: Vyhodnotenie výsledkov sérologickej diagnostiky respiračných vírusov za rok 2011.	IX. Odborná konferencia NRC	Ministerstvo zdravotníctva, Bratislava	27.3.2012
NIKŠ MILAN	Mikrobiálny biofilm	Kurs sepse a MODS	ČR - Ostrava	24.-27.12.2012
NIKŠ MILAN	Antibiotická rezistencia Strept. pneumoniae v SR v kontexte údajov EU IX.	Odborná konferencia NRC	Bratislava	27.3.2012
NIKŠ MILAN	Mikrobiálny biofilm a jeho úloha pri infekcii	Spolok lekárov SLS	Prešov	6.6.2012
NIKŠ MILAN	Klinická mikrobiológia včera, dnes a zajtra	Spolok lekárov SLS	Trnava	4.10.2012
NIKŠ MILAN	EARS-Net 2011 Antimicrobial surveillance in Europe	Deň NRC ÚVZ SR	Bratislava	17.10.2012
NIKŠ MILAN	Mikrobiálny biofilm a jeho úloha pri infekcii	Spolok lekárov SLS	Púchov	17.10.2012
NIKŠ MILAN	EARS-Net 2011 Antimicrobial surveillance in Europe	XIII. Prowazkové dni, vedecká konferencia	Komárno	25.-26.2012
NIKŠ MILAN	Mikrobiálny biofilm a jeho úloha pri infekcii	Spolok lekárov SLS	Košice	13.11.2012
VACULÍKOVÁ ALENA ČERNICKÁ, J., ODNOGOVÁ JAROSLAVA	Prezentácia posteru: Meningokokové infekcie v SR v súčasnosti.	III. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	12. - 14.1.2012
VACULÍKOVÁ ALENA	Laboratórna diagnostika infekcií CNS	SZU: postgraduálne štúdium v špecializačnom odbore Laboratórne a diagnostické metódy v klinickej mikrobiológii.	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	1.10.2012

VACULÍKOVÁ ALENA	Herpetické vírusy – význam a diagnostika	Novinky v laboratórnej diagnostike Synlab	Bratislava	10.10.2012
VACULÍKOVÁ ALENA GÓCZEOVÁ JANA	Meningokokové infekcie v SR	Konzultačný deň NRC pre meningokoky, NRC pre salmonelózy, NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká	ÚVZ SR Bratislava	17.10.2012

Organizačný útvar: Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
ONDREJKOVÁ LUDMILA	Pracovná zdravotná služba – nová legislatívna úprava	IX. Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie	Martin	9.-10.2.2012
ONDREJKOVÁ LUDMILA	Ochrana zdravia pri práci v SR	Seminár MPSVR SR za účasti zástupcov Ministerstva práce a sociálnej politiky Srbskej republiky	Bratislava	20.2.2012
CHOVANOVÁ ŠTEFÁNIA	Hodnotenie zdravotných rizík. Vzdelávanie v oblasti ochrany zdravia pri práci v SR	Seminár MPSVR SR za účasti zástupcov Ministerstva práce a sociálnej politiky Srbskej republiky	Bratislava	20.2.2012
JANOUŠEK MILOŠ	Program na evidenciu rizikových prác ASTR_2011, jeho používanie a perspektívy ďalšieho rozvoja	Celoslovenský seminár pre pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR	Martin	13.3.2012

CHOVANOVÁ ŠTEFÁNIA	Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce zamerané na psychosociálne riziká	Celoslovenský seminár pre pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR	Martin	13.3.2012
ZÁMEČNÍKOVÁ MONIKA	Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci (Európska kampaň SLIC)	Celoslovenský seminár pre pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR	Martin	13.3.2012
ONDREJKOVÁ ĽUDMILA	Ochrana zdravia pri práci, hodnotenie zdravotných rizík, rizikové práce a choroby z povolania v SR	Celoslovenský seminár pre odborníkov v oblasti BOZP, OPP a hygieny práce	Podbánske - Permon	21.-23.3.2012
ONDREJKOVÁ ĽUDMILA	Rizikové práce a choroby z povolania v SR. SAPROW	Medzinárodný kongres bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	Trnava	26.-27.4.2012
ONDREJKOVÁ ĽUDMILA	Ochrana zdravia pri práci	Celoslovenská súťaž žiakov SOŠ o BOZP	Banská Bystrica – Kremnička	3.5.2012
ONDREJKOVÁ ĽUDMILA	Ochrana zdravia pri práci v zákone č. 355/2007 Z. z.	Celoslovenský odborný seminár pre pracovníkov plynových zariadení SR	Bratislava	7.6.2012
MASARYKOVÁ SOŇA	15. výročie presadzovania chemickej bezpečnosti v SR a národného systému manažmentu chemických látok v SR	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	13.6.2012
MASARYKOVÁ SOŇA	8. Výročie činnosti medzirezortnej pracovnej skupiny na riešenie problematiky ilegálnej medzinárodnej prepravy nebezpečných látok v r. 2003–2011	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	13.6.2012

ZÁMEČNÍKOVÁ MONIKA	Európska kampaň SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci – poster	XX. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou: Životné podmienky a zdravie	Nový Smokovec	24.-26.9.2012
ZÁMEČNÍKOVÁ MONIKA	Európska kampaň SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci - poster	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Nový Smokovec	16.-17.10.2012
ONDREJKOVÁ LUDMILA	Rizikové práce a činnosť Úradu verejného zdravotníctva SR	Tlačová konferencia	Bratislava	22.10.2012
ZÁMEČNÍKOVÁ MONIKA	Európska kampaň „Psychosociálne riziká	Tlačová konferencia	Bratislava	22.10.2012
ONDREJKOVÁ LUDMILA	Pripravovaná novela zákona č. 355/2007 Z. z. (ochrana zdravia pri práci – povinnosti zamestnávateľa, odborná spôsobilosť na prácu s toxickými látkami, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu, uznanie choroby z povolania).	Celoslovenský aktualizáčný seminár pre odborníkov v oblasti bezpečnosti práce, ergonómie, ochrany zdravia a ochrany pred požiarmi	Podbanské – Permon	25.10.2012
MASARYKOVÁ SOŇA	Nová stratégia a aktivity v medzinárodnom manažmente chemických látok	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	5.12.2012
MASARYKOVÁ SOŇA	Záver ICCM 3 – tretieho zasadania Medzinárodnej konferencie o manažmente chemických látok	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	5.12.2012
MASARYKOVÁ SOŇA	Úlohy Národného kontaktného miesta chemickej bezpečnosti v SR a zdravotného sektora v manažmente chemických látok	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	5.12.2012

MASARYKOVÁ SOŇA	Aktivity v oblasti endokrinných disruptorov, nanomateriálov, nanotechnológií a nebezpečných látok v elektronických výrobkoch na ďalšie roky	Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR	Bratislava	5.12.2012
------------------------	---	--	------------	-----------

Organizačný útvar: Odbor epidemiológie

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
MIKAS JÁN MEČOCHOVÁ ADRIANA	Výsledky vyhodnotenia administratívnej kontroly očkovania k 31. 8. 2011 v Slovenskej republike	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9. – 11. 5. 2012
MIKAS JÁN	Organizácia a úlohy verejného zdravotníctva v SR pri riešení biologického ohrozenia verejného zdravia	XV. Medicína katastrof	Luhačovice, Česká republika	31. 5. – 1. 6. 2012
MIKAS JÁN	Aktuálna problematika v epidemiológii	Porada regionálnych hygienikov RÚVZ v SR	Liptovský Ján	12. – 13. 7. 2012
MIKAS JÁN	Aktualizácia podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR	Celoslovenská porada epidemiológov	Košice	5. – 6. 11. 2012
MIKAS JÁN	ECDC Management Board, národný koordinátor	Celoslovenská porada epidemiológov	Košice	5. – 6. 11. 2012

ŽAMPACHOVÁ ALEXANDRA MIKAS JÁN JANČULOVÁ VIERA	Epidemiologická situácia vo výskyte prenosných ochorení v Slovenskej republike v rokoch 2002 – 2011	UKROPZ	ÚVZ SR, Bratislava	19. 11. 2012
MIKAS JÁN	Dôvody zrušenia povinného očkovania proti TBC od 1. 1. 2012	Pracovná porada regionálnych hygienikov RÚVZ v SR	Sliač, Sielnica	29. – 30. 11. 2012
MIKAS JÁN AVDIČOVÁ MÁRIA ŽAMPACHOVÁ ALEXANDRA	Hlásenie pohlavne prenosných ochorení v Slovenskej republike	Pracovná porada regionálnych hygienikov RÚVZ v SR	Sliač, Sielnica	29. – 30. 11. 2012
HUDECOVÁ HELENA	Očkovanie proti pandemickej chrípke v krajinách EÚ	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR Bratislava	26. 1. 2012
HUDECOVÁ HELENA MIKAS JÁN	Očkovanie proti pandemickej chrípke v krajinách EÚ	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Banská Bystrica	9. 5. – 11. 5. 2012
HAJLOVÁ ALENA KRAJČÍROVÁ KATARÍNA ADAMČÍKOVÁ JÚLIA	Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2011/2012	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR Bratislava	27. 9. 2012
PORADA ALEXANDRA KEVORKYAN ANI VUKA DONIKA TOPTANI FUAT PROCA GABRIELA HUDECOVA HELENA	Reach the hard-to reach population	Sixth Workshop on Mid-Level Management (MLM) Training for Immunization Managers	Ankara, Turecko	8. 10. – 13. 10. 2012
ŽAMPACHOVÁ ALEXANDRA JANČULOVÁ VIERA	Surveillance osýpok a rubeoly na Slovensku	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR Bratislava	16. 2. 2012
ŽAMPACHOVÁ ALEXANDRA	Hlavné úlohy a opatrenia Podrobného plánu prípravy SR na možnú pandémiu chrípky,	Konferencia Resque	hotel Holiday Inn, Žilina	11. 10. 2012

Organizačný útvar: Odbor hygieny detí a mládeže

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
HAMADE JANA	ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a drogách za rok 2011	XX. vedecko-odborná konferencia a medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“	Kúpele Nový Smokovec	24. – 26.9.2012
HAMADE JANA	Riziká toxikománie u mladistvých	Školenie k Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi	hotel Crown Plaza, Bratislava	13.6.2012
HAMADE JANA	Význam spolupráce rezortov zdravotníctva a školstva	medzinárodná vedecká konferencia „Školský psychológ pre 21. Storočie“	Fakulta psychológie, Paneurópska vysoká škola, Bratislava	20.9.2012
HAMADE JANA	Význam sledovania telesného vývinu detí a mládeže pre hodnotenie výskytu obezity; možnosti a nástroje jej efektívnej prevencie	konferencia „Prevencia a zdravý životný štýl detí a mládeže na školách“	Správa účelových zariadení, Bratislava	17.10.2012
HAMADE JANA	Intervenčné programy ako nástroje prevencie obezity u detí a mládeže	II. Fórum verejného zdravotníctva	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	18.10.2012
ŠINDLEROVÁ LUCIA	Právna ochrana detí, hygiena detí a mládeže	Seminár pre študentov MPH	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	13.11.2012

Organizačný útvar: Odbor hygieny životného prostredia

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
VALOVIČOVÁ ZUZANA	Zdravotná bezpečnosť pitnej vody	Konferencia Voda a potravinová bezpečnosť	VÚVH Bratislava	23.3.2012
VALOVIČOVÁ ZUZANA	Dezinfekcia verejných vodovodov na Slovensku	Konferencia Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou	Kúpele Nový Smokovec	25.4.2012
VALOVIČOVÁ ZUZANA	Zdravotná bezpečnosť pitnej vody	Konferencia Spôľahlivosť a bezpečnosť vodárenských systémov v extrémnych podmienkach	Trenčín	13.6.2012
KAŇKOVÁ EVA	Vyhodnotenie kvality pitných vôd na Slovensku v r. 2008 – 2010 pre Európsku komisiu	Konferencia Optimalizácia a modernizácia zásobovania pitnou vodou	Kúpele Nový Smokovec	25.4.2012
AMBROŠOVÁ MAGDALÉNA	Najčastejšie problémy a návrhy posudzovania hluku v životnom prostredí z hľadiska ochrany zdravia	Konferencia " Hodnotenie kvality prostredia"	Košice	24.10.2012 - 25.10.2012
HALZLOVÁ KATARÍNA	ERA-ENVHEALTH: Analysis of environment and health research funding in Europe – ERA-ENVHEALTH'S Final	Konferencia „ Sharing a vision for environment and health research in Europe“	Paríž, Francúzsko	13-14.jún 2012
HALZLOVÁ KATARÍNA	Projekt ERA-ENVHEALTH; výskum v oblasti environmentálneho zdravia z podm. Slovenska	Národný workshop k projektu Projekt ERA-ENVHEALTH	Bratislava	10.5.2012
JAJCAJ MICHAL HALZLOVÁ KATARÍNA	Investigation of mother's and children exposure to environmental	Konferencia „Human Biomonitoring (HBM) –	Larnaka, Cyprus	22. – 25. október

SLOTOVÁ KATARÍNA	contaminants in Slovakia	Linking Environment to Health and Supporting Policy“,		2012
JAJCAJ MICHAL HALZLOVÁ KATARÍNA	Ľudský biomonitoring: národné výsledky projektu DEMOCOPHES	tlačová konferencia	ÚVZ SR Bratislava	27. 11. 2012
JAJCAJ MICHAL HALZLOVÁ KATARÍNA	Ľudský biomonitoring: národné výsledky projektu DEMOCOPHES	vzdelávací seminár	ÚVZ SR Bratislava	13. 12. 2012
TAKÁČOVÁ TATIANA ŠTURDÍKOVÁ JANA HALZLOVÁ KATARÍNA KALIŠ MILAN	Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES	Konferencia ACP 2012 – Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi	Ústav analytickej chémie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave	8. – 11.5. 2012

Organizačný útvar: Odbor podpory zdravia

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
JAKUBKOVÁ VIKTÓRIA	Sprievodné aktivity v programe „SFS“ za rezort zdravotníctva	Stretnutie pracovnej skupiny k realizácii programu „SFS“	MP a RV SR, Bratislava	17. 1. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Využitie pohybovej aktivity v edukačnom procese	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	26. 1. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Týždeň uvedomovania si mozgu - príklady dobrej praxe	Zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov	RÚVZ Trenčín	27. 1. 2012
OCHABA RÓBERT	Hodnotenie činnosti poradní na	Školiaci seminár pre	RÚVZ Martin	30. - 31. 1. 2012

	odvykanie od fajčenia na RÚVZ a Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014	pracovníkov 36 RÚVZ		
OCHABA RÓBERT	Závislosti u seniorov a senioriek	„Aktívne starnutie s podporou všetkých generácií“	Hotel Bôrik, Bratislava	7. 2. 2012
OCHABA RÓBERT	Informácia o prijatých národných programoch a projektoch v podpore zdravia v gescii ÚVZ SR v rokoch 2011 - 2012	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	Činnosť pracovných skupín OPZ	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
CVOPOVÁ ALENA KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	Národný program podpory zdravia - aktualizácia 2012	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
CVOPOVÁ ALENA KADLIČEKOVÁ PAULÍNA HERDOVÁ OĽGA	Návštevnosť základných poradní zdravia – za obdobie 1993 – 2010	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
OĽGA HERDOVÁ	Vývoj návštevnosti nadstavbových poradní zdravia v SR v rokoch 2007 - 2010	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Aktivity a programy zamerané na MRK v prioritě zdravie	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
OCHABA RÓBERT	Súťaž „Prestaň a vyhraj“	Celoslovenská porada Odborov podpory zdravia	Horský hotel Remata, Ráztočno	29. 2. - 1. 3. 2012
HERDOVÁ OĽGA CVOPOVÁ ALENA	Týždeň zdravia na ÚVZ SR a	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	29. 3. 2012

KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	RÚVZ v SR v roku 2010			
OCHABA RÓBERT MAJTÁNOVÁ LUBICA	Súťaž „Prestaň a vyhraj“	Tlačová beseda	ÚVZ SR, Bratislava	30. 3. 2012
VANDA KRÁĽOVSKÁ	Realizácia Programu podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku v rokoch 2007 – 2011.	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	26. 4. 2012
OCHABA RÓBERT	Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity v rokoch 2007 - 2011	Pracovné stretnutie, „Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity na ÚVZ SR a RÚVZ v SR“	Trenčín	2. - 3. 5.2012
MAJTÁNOVÁ LUBICA	Svetový deň pohybu	„Pohybom ku zdraviu“	Magistrát – Staré mesto, Bratislava	10.5. 212
OCHABA RÓBERT	Výsledky prieskumu o dodržiavaní zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov	Tlačová beseda	ÚVZ SR, Bratislava	31. 5. 2012
OCHABA RÓBERT	Novela zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov	Tlačová beseda	ÚVZ SR, Bratislava	31. 5. 2012
CVOPOVÁ ALENA	Úlohy NPPZ na rok 2012	Pracovné stretnutie odbornej skupiny k „Aktualizácii Národného programu podpory zdravia“	VÚC, Žilina	12.6.2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Pohybová aktivita	Diskusné sústreďenie - programy a projekty v podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	14. - 15. 6. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Status seniora v spoločnosti	Diskusné sústreďenie - programy a projekty v podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	14. - 15. 6. 2012

RAČKOVÁ ADRIÁNA	Syndróm vyhorenia	Diskusné sústreďenie - programy a projekty v podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	14. - 15. 6. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Program podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku na roky 2007 – 2015.	Medzinárodný okrúhly stôl „Health Mediation“	Hotel Mercure, Bratislava	21. 6. 2012
OCHABA RÓBERT MAJTÁNOVÁ ĽUBICA	„Prestaň a vyhraj 2012“	Tlačový brífing	ÚVZ SR, Bratislava	26. 6. 2012
OCHABA RÓBERT	„Prestaň fajčiť a daj si jablko“ 31. máj 2012	Tlačový brífing	ÚVZ SR, Bratislava	26. 6. 2012
MAJTÁNOVÁ ĽUBICA	Pohybová aktivita. Súčasť NPPO	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	28. 6. 2012
OCHABA RÓBERT	Deň zodpovednosti	Tlačový brífing	Košice	Jún 2012
KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	Európsky akčný plán na znižovanie škodlivého užívania alkoholu Epidemiologická situácia užívania alkoholu v Slovenskej republike Deň zodpovednosti - kampaň	stretnutie pracovnej skupiny Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí	ÚVZ SR, Bratislava	
HERDOVÁ OLGA	Program ovocie a zelenina do škôl	„Zdravá škola + Zdravá strava= Cesta ku zdraviu“	Dolný Kubín, Mestské kultúrne stredisko	20. 9. 2012
HERDOVÁ OLGA MORVICOVÁ ELENA JAKUBKOVÁ VIKTÓRIA	Hodnotenie projektu: „Ovocie a zelenina do škôl“	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	27. 9. 2012
JAKUBKOVÁ VIKTÓRIA MORVICOVÁ ELENA	Zásady ochrany ústneho zdravia; Zásady správnej výživy u detí	Slovmedica – Nonhencicap	Výstavisko Incheba, Bratislava	28. 09. 2012
RÓBERT OCHABA	Postoje dospelých populácie k fajčeniu a elektronickým cigaretám	AT konferencia adiktológov	Hotel Átrium, Nový Smokovec	28. -31. 9. 2012

MORVICOVÁ ELENA	Prevenencia úrazov v staršom veku	Akadémia staromestského seniora	Bratislava	11. 10. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Aktívne starnutie	„Za krajšiu jeseň života“ konferencia 1. ročníku výstavy potrieb pre seniorov	EXPO CENTER - Trenčín	12.10.2012
CVOPOVÁ ALENA KADLIČEKOVÁ PAULÍNA HERDOVÁ OĽGA	Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2009 - 2011	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
HERDOVÁ OĽGA KRÁĽOVSKÁ VANDA	Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odborov podpory zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR v oblasti duševného zdravia v rokoch 2008 – 2011	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Prečo je dôležité hovoriť o závislosti na deštruktívnych spoločenstvách (kultoch, sektách)	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
JAKUBKOVÁ VIKTÓRIA	Výchova dieťaťa s ADHD	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
OCHABA RÓBERT KADLIČEKOVÁ PAULÍNA	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom – ciele, východiská a hodnotenie	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012

HERDOVÁ OĽGA OCHABA RÓBERT MINICHOVÁ JANA MAJTÁNOVÁ ĽUBICA	Prestaň a vyhraj - porovnanie štruktúry účastníkov za roky 2006, 2010 a 2012	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
JAKUBKOVÁ VIKTÓRIA	Aktivity ÚVZ SR v podpore mentálneho zdravia detí a mládeže prostredníctvom plnenia úloh NPDD	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
KADLIČEKOVÁ PAULÍNA OCHABA RÓBERT HERDOVÁ OĽGA	„Deň zodpovednosti“ - zdravotno-výchovná kampaň 2012	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
OCHABA RÓBERT KADLIČEKOVÁ PAULÍNA HERDOVÁ OĽGA	„Prestaň fajčiť, daj si jablko“ - zdravotno-výchovná kampaň 2012	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
ĽUBICA MAJTÁNOVÁ	„ Genders v doliečovacom systéme“	37. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu – Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia	Kúpele Nový Smokovec	16. - 17. 10. 2012
CVOPOVÁ ALENA	Prevention policies in Slovakia	Prevenca v oblasti srdcovocievnych ochorení, European Heart Network	Smolenice	18. 10. 2012

HERDOVÁ OĽGA OCHABA RÓBERT MAJTÁNOVÁ ĽUBICA MINICHOVÁ JANA	Porovnanie štruktúry účastníkov súťaže „Prestaň a vyhraj“ v roku 2012 s rokmi 2006, 2010	II. Fórum verejného zdravotníctva „Preventívne programy v zdravotníctve	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	18. 10. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Závislosť na deštruktívnych spoločenstvách (kultoch, sektách)	Celoústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	25. 10. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Hodnotenie Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní na Slovensku z pohľadu regionálnych úradov verejného zdravotníctva.	stretnutie pracovnej skupiny k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	26. 10. 2012
KRÁĽOVSKÁ VANDA	Návrh finančnej stabilizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní na Slovensku na roky 2013 – 2015 a jeho dlhodobej udržateľnosti	stretnutie pracovnej skupiny k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	26. 10. 2012
HERDOVÁ OĽGA	Hodnotenie „Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní na Slovensku“ za roky 2007 – 2011	stretnutie pracovnej skupiny k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komúní	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	26. 10. 2012
OCHABA RÓBERT	Krátka intervencia v ambulancii praktického lekára	Odborný seminár „Alkohol a ženy“	Hotel Austria Trend , Bratislava	19. 11. 2012
RAČKOVÁ ADRIÁNA	Aktívne starnutie, aktivity úradov verejného zdravotníctva v rámci ERAS 2012	Vzdelávacia akcia ÚVZ SR	hotel Holiday, Bratislava	19. 12. 2012
CVOPOVÁ ALENA	Determinanty zdravia	Vzdelávacia akcia ÚVZ SR	hotel Holiday, Bratislava	19. 12. 2012

Organizačný útvar: Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
FÁBEROVÁ ZUZANA ŠEVČÍKOVÁ EMÍLIA DÖMÖTÖROVÁ MILENA	Stanovenie pesticídov v detskej výžive plynovou a kvapalinovou chromatografiou	Konferencia „Využitie chemických metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia“	Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Košice	11.9.2012
DÖMÖTÖROVÁ MILENA FÁBEROVÁ ZUZANA ŠEVČÍKOVÁ EMÍLIA	Stanovenie pesticídov v detskej výžive plynovou a kvapalinovou chromatografiou	Špecializovaná výstava laboratórnej techniky, služieb a pomôcok – testovania, skúšobníctva „LABOR-TESTEXPO“	Incheba EXPO, Bratislava	9.11.2012
KUREJOVÁ ELENA	Chemická analýza cyanotoxínov vo vodárenských nádržiach a v prírodných kúpaliskách	Konferencia s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi	Bratislava	8.-11.5.2012
FÁBEROVÁ ZUZANA	Stanovenie pesticídov v detskej a dojčenskej výžive metódou plynovej a kvapalinovej chromatografie	Konferencia s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi	Bratislava	8.-11.5.2012
KUREJOVÁ ELENA KÁNIKOVÁ MILADA	Aký vzduch dýchajú naše deti? Sledovanie obsahu formaldehydu v školských triedach v rámci medzinárodného projektu SINPHONIE	Konferencia Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia Labor-TestExpo	Košice Bratislava	11.9.2012 8.-9.11.2012

TÖRÖK PETER	Stanovenie steviozidov a rebaudiozidu A v nápojoch metódou HPLC	Labor-TestExpo	Bratislava	8.-9.11.2012
TAKÁČOVÁ TATIANA	Biologický monitoring pri profesionálnej expozícii rôznym chemickým faktorom	Vzdelávanie zamestnancov RÚVZ v SR – blok prednášok Modul č.23	Košice	13.6.2012
TAKÁČOVÁ TATIANA	Biologický monitoring pri profesionálnej expozícii rôznym chemickým faktorom	Vzdelávanie zamestnancov RÚVZ v SR – blok prednášok Modul č.23	Prešov	14.6.2012
TAKÁČOVÁ TATIANA ŠTURDÍKOVÁ JANA TILINGEROVÁ IVETA	Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov	Seminár ÚVZ SR	Bratislava	26.6.2012
TAKÁČOVÁ TATIANA a kol. autorov	Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES	Konzultačný deň NRC pre expozičné testy xenobiotík	Bratislava	6.12.2012
Poster TAKÁČOVÁ TATIANA ŠTURDÍKOVÁ JANA HALZLOVÁ KATARÍNA KALIŠ MILAN	Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES	XII. Konferencia s medzinárodnou účasťou "Súčasný stav perspektívy analytickej chémie v praxi"	Bratislava	8.-11.5.2012
Poster TAKÁČOVÁ TATIANA ŠTURDÍKOVÁ JANA HALZLOVÁ KATARÍNA KALIŠ MILAN	Biologický monitoring pri expozícii rôznym chemickým faktorom – projekt DEMOCOPHES	LABOR-TEST EXPO 2012	Bratislava	8.-9.11.2012
KÁNIKOVÁ MILADA HALZLOVÁ KATARÍNA JAJCAJ MICHAL MIKLÁNKOVÁ OĽGA LAHUČKÁ EVA	Sledovanie kvality vnútorného ovzdušia vo vybraných školách – projekt SINPHONIE	Konferencia – Využitie experimentálnych metód pri ochrane zdravia obyvateľstva a životného prostredia	Košice	11.09.2012

NAGYOVÁ VIERA DRASTICHOVÁ IVETA	Molekulárno-biologické metódy a ich využitie pri diagnostike akantamébovej keratitídy	Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ, Bratislava	27.3.2012
NAGYOVÁ VIERA DRASTICHOVÁ IVETA KILBERGEROVÁ HELENA	Činnosť NRC pre ekotoxikológiu v roku 2011	Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Bratislava	4.6.2012
DRASTICHOVÁ IVETA	Nové projekty NRC pre ekotoxikológiu v roku 2012 a ďalšie roky	Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Bratislava	4.6.2012
NAGYOVÁ VIERA DRASTICHOVÁ IVETA KILBERGEROVÁ HELENA	Prírodné kúpaliská – odbery vzoriek	Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Bratislava	4.6.2012
DRASTICHOVÁ IVETA	Implementácia HIA v SR	Pracovná porada slovensko-maďarského výboru na ochranu životného prostredia	Győr, Maďarsko	24.8.2012
DRASTICHOVÁ IVETA	Vyhodnotenie stanovovania akútnej ekotoxicity na prírodných kúpaliskách a vodárenských nádržiach	Porada vedúcich pracovníkov a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP	ÚVZ SR, Bratislava	8.11.2012
NAGYOVÁ VIERA	Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva na rok 2012 a ďalšie roky pre biológiu životného prostredia	Porada vedúcich pracovníkov a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP	ÚVZ SR, Bratislava	8.11.2012
DRASTICHOVÁ IVETA NAGYOVÁ VIERA	Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch a sledovanie kvality pitných vôd v súvislosti so vznikom vedľajších produktov chlórovania	Ústavný seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava	13.12.2012
ZÁMEČNÍKOVÁ MÁRIA TERENOVÁ ALENA	Palina a ambrózia – agresívne peľové alergény	Ústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	29.3.2012
ZÁMEČNÍKOVÁ MÁRIA TERENOVÁ ALENA	Hodnotenie poškodenia chromozómov vplyvom	Konzultačný deň NRC pre	ÚVZ SR, Bratislava	15.10.2012

	chemických látok	genetickú toxikológiu		
HORECKÁ MÁRIA	Slovenská legislatíva na ochranu zdravia pred cyanobaktériami	Vodárenská biologie 2012	Praha	1.-3.2.2012
HORECKÁ MÁRIA CHOMOVÁ LUCIA	Výskyt zaujímavých cyanobaktérií na našich prírodných kúpaliskách	Jarný algologický seminár	Bratislava	28.3.2012
HORECKÁ MÁRIA	Verejné zdravotníctvo a ochrana zdravia pred cyanobaktériami	Konferencia Českej a Slovenskej limnologickej spoločnosti	Jasná, Nízke Tatry	25.-29.6.2012
HORECKÁ MÁRIA	Problematika cyanobaktérií a ochrana verejného zdravia na Slovensku	COST – MC meeting	Madrid	1.5.11.2012
HORECKÁ MÁRIA	Medzinárodná spolupráca verejného zdravotníctva na projekte COST ES 1105 Cyanobaktérie	Jesenný algologický seminár	Bratislava	3.12.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ ZUZANA GIČOVÁ ANNA PAVLEOVÁ EMÍLIA	Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami	Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR, Bratislava,	27.3.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA SIROTNÁ ZUZANA	Organizovanie medzilaboratórneho porovnávacieho skúšania v NRC pre MŽP a v NRC pre legionely v ŽP	Ústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava,	29.3.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA	Nové normy v oblasti stanovenia legionel: Kvalita vody -	Konzultačný deň NRC pre MŽP a porada hlavnej	ÚVZ SR, Bratislava	5.6.2012

	Stanovenie počtu Legionella, ISO/TC 147/SC 4 N 424, NWIP ISO/WD 11731	odborníčky pre MŽP		
ŠIMONYIOVÁ DANKA	Mikrobiologické ukazovatele v pripravovaných legislatívnych úpravách v problematike vôd určených na kúpanie	Mikrobiologický kurz 2012	Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava,	19.6.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA	Problematika legionel v súvislosti s nozokomiálnymi nákazami a cestovnými legionelózami	Mikrobiologický kurz 2012	Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava	19.6.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA ŠPALEKOVÁ, M., SIROTNÁ ZUZANA ŠVARDOVÁ ANDREA GIČOVÁ ANNA	Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy	Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Čs. spoločnosť mikrobiologická	Nový Smokovec	12.9. – 14.9.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA ŠVARDOVÁ ANDREA SIROTNÁ ZUZANA PAVLEOVÁ EMÍLA	Mikrobiologická kvalita pitných vôd z individuálneho zásobovania	Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Čs. spoločnosť mikrobiologická	Nový Smokovec	12.9. – 14.9.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA	Vyhodnotenie medzilaboratórneho porovnávacieho skúšania MŽP-MP- 22/2012 podľa STN ISO 6340 Kvalita vody. Stanovenie Salmonella sp. a MŽP-MP-24/2012 na identifikáciu vybraných mikroorganizmov z čeľade Enterobacteriaceae (dôkaz baktérií Cronobacter spp.) a z čeľade Vibrionaceae.	Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre MŽP	ÚVZ SR, Bratislava	7.11.2012

GIČOVÁ ANNA SIROTNÁ ZUZANA ŠIMONYIOVÁ DANKA	Charakteristika a identifikácia Escherichia coli O 104:H4.	Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia.	Banská Bystrica	31.1. – 1.2.2012
GIČOVÁ ANNA SIROTNÁ ZUZANA LUCOVÁ, L.	Molekulárna diagnostika verotoxín – produkujúcich Escherichia coli v úradnej kontrole potravín.	Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů	Brno	7. – 8.6.2012
GIČOVÁ ANNA ŠVARDOVÁ ANDREA SIROTNÁ ZUZANA LUCOVÁ, L.	Diagnostika VTEC/STEC v úradnej kontrole potravín.	Laboralim 2012, XVIII. medzinárodná konferencia.	Banská Bystrica	31.1. – 1.2.2012
SIROTNÁ ZUZANA GIČOVÁ ANNA LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ DANKA	Laboratórna diagnostika VTEC/STEC v podmienkach NRC pre mikrobiológiu životného prostredia.	IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR, Bratislava	27.3. 2012
SIROTNÁ ZUZANA GIČOVÁ ANNA LUCOVÁ, L., ŠIMONYIOVÁ DANKA	Diagnostika VTEC vo vodách.	Odborná konferencia Mikrobiológia vody a životného prostredia 2012, Čs. spoločnosť mikrobiologická	Nový Smokovec	12.9. – 14.9.2012
SIROTNÁ ZUZANA	Účasť ÚVZ SR na medzinárodnom projekte PROMISE	Ústavný seminár	ÚVZ SR, Bratislava	27.9.2012
OLEKSZYOVÁ LÍVIA SIROTNÁ ZUZANA GIČOVÁ ANNA ŠVARDOVÁ ANDREA ŠIMONYIOVÁ DANKA	Úlohy a zameranie činnosti NRC pre mikrobiológiu životného prostredia.	V. Vedecká konferencia Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca	Nitra	8.11. – 9.11. 2012
ŠVARDOVÁ ANDREA OLEKSZYOVÁ LÍVIA GIČOVÁ ANNA DODOKOVÁ, S., ŠIMONYIOVÁ DANKA SIROTNÁ ZUZANA	Sledovanie mikrobiologickej kvality minerálnych a pramenitých balených vôd.	Vedecká konferencia Mladí vedci - bezpečnosť potravinového reťazca	Nitra	8.11. – 9.11. 2012

PAVLEOVÁ EMÍLIA ŠVARDOVÁ ANDREA	Štandardizácia odberov pitných vôd – základný predpoklad prevencie vzniku infekčných ochorení z vôd.	IX. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR, Bratislava	27.3. 2012
ŠPALEKOVÁ, M. ŠIMONYIOVÁ DANKA KOTRBANCOVÁ, M.	Epidemiológia legionelóz na Slovensku.	XI. Červenkové dni preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou.	Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, B. Bystrica	9.-11.5.2012
ŠIMONYIOVÁ DANKA ŠPALEKOVÁ, M. SIROTNÁ ZUZANA ŠVARDOVÁ ANDREA GIČOVÁ ANNA	Cestovné legionelózy a nozokomiálne nákazy.	Tomáškovy dny 2012, XXI. konferencie mladých mikrobiológů	Brno	7. – 8.6.2012
ROŠČÁK JURAJ	Meranie a hodnotenie expozície elektromagnetickému poľu	Martinské dni pracovného lekárstva a toxikológie,	Martin	9. – 10.2.2012
JUCHOVÁ EUDMILA	UV žiarenie v prevádzkach so solárnymi zariadeniami	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Oščadnica	23.5.2012
JUCHOVÁ EUDMILA CHRENKOVÁ MIROSLAVA	Meranie UV žiarenia v prevádzkach so solárnymi zariadeniami, praktické skúsenosti	Pracovný seminár a konzultačné dni RÚVZ v SR a odborne spôsobilých osôb pre fyzikálne faktory prostredia,	Nový Smokovec	30.-1.6.2012
ROŠČÁK JURAJ	Návrh smernice Rady EÚ k problematike elektromagnetických polí 2012	Hodnotenie kvality prostredia	Košice	24. – 25.10.2012
JUCHOVÁ EUDMILA CHRENKOVÁ MIROSLAVA	Meranie UV žiarenia v prevádzkach s opaľovacími zariadeniami v SR	LABOR TESTEXPO – špecializovaná výstava laboratórnej techniky, služieb a pomôcok – testovania, skúšobníctva	INCHEBA EXPO, Bratislava	8.- 9.11.2012

Organizačný útvar: Odbor ochrany zdravia pred žiarením

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára, atď.	Miesto konania	Dátum
RAGAN PAVOL	Zhodnotenie výskytu radónu v rudných baniach na Slovensku	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR Trnavská cesta 52, Bratislava	16.2.2012
RAGAN PAVOL	Urýchľovače častíc v SR – stav a perspektívy	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR Trnavská cesta 52, Bratislava	12.9.2012
RAGAN PAVOL	Využitie MCNP v radiačnej ochrane pri priemyselnej rádiografii	Prednáška na XXXIV. Dňoch radiačnej ochrany	Třeboň, Česká republika	5. – 9.11.2012
RAGAN PAVOL FÜLÖP MARKO	Aspekty osobnej dozimetrie rádioterapeutického pracoviska s lineárnym urýchľovačom	Prednáška na XXXIV. Dňoch radiačnej ochrany	Třeboň, Česká republika	5. – 9.11.2012
RAGAN PAVOL KOVÁČ PETER	Stanovenie Ra-226 a Pb-210 vo vodách pomocou kvapalinového scintilačného spektrometra	Poster na XXXIV. Dňoch radiačnej ochrany	Třeboň, Česká republika	5. – 9.11.2011
DUBNÍČKOVÁ MARTINA	Monitoring životného prostredia v roku 2011	Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií	VÚVH Bratislava	17.4.2012
DUBNÍČKOVÁ MARTINA	Preškolenie pracovníkov pre prácu s uzavretým žiaričom	doškolenie a vzdelávanie personálu	ÚVZ SR – OOZPŽ, OOFŽP	26.1.2012
DUBNÍČKOVÁ MARTINA	Preškolenie pracovníkov pre prácu s chemickými faktormi, s jedovatými a veľmi jedovatými látkami	doškolenie a vzdelávanie personálu	ÚVZ SR – OOZPŽ	5.10.2012

ONDRUŠKOVÁ ANNA	Správa Slovenskej republiky o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v rokoch 2008-2010	Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií	VÚVH Bratislava	17.4.2012
------------------------	--	---	-----------------	-----------